KERTOMUS

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLISHALLINNOSTA

45

1932

HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOTOIMISTON
JULKAISEMA

HELSINKI 1935

SISÄLLYSLUETTELO.

Sivu

Alkulause IV

I. Kaupunginvaltuusto.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat 3
1. Kaupungin asemakaavaa koskevat asiat 3
2. Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan sellaisen omaisuuden luovutusta koskevat asiat 9
3. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat asiat 15
4. Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat 21
5. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat 26
B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat 38
C. Muut asiat 105

II. Kaupunginhallitus.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat 142
1. Kiinteän omaisuuden hankintaa, luovutusta ja käyttöoikeutta koskevat asiat 142
2. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat 156
B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat 187
C. Muut asiat 277

III. Kiinteistölautakunta.

1. Kiinteistölautakunnan ja kiinteistötoimiston järjestelyä ja toimintaa koskevat asiat 305
2. Kiinteistötoimiston päällikön toimialaan kuuluvat asiat 308
3. Kiinteistötoimiston kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat .. 309
4. Kiinteistötoimiston tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat .. 310
5. Kiinteistötoimiston maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat 325
6. Kiinteistötoimiston asemakaavaosaston toimintaa koskevat asiat 327
7. Kiinteistötoimiston talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat 328
8. Kiinteistötoimiston kansanpuisto-osaston toimialaan kuuluvat asiat 338
9. Erinäisten kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset 342

IV. Tilastotoimisto 1*
V. Ulosottolaitos 5*
VI. Verotusvalmistelukunta 9*
VII. Kaupungin yleisten töiden hallitus 11*
VIII. Puhtaanapitolaitos 26*
IX. Satamalautakunta 37*
X. Palolaitos 51*
XI. Köyhäinhoitolautakunta 59*
XII. Lastensuojelulautakunta 98*
XIII. Kotitalouslautakunta 124*
XIV. Kaupunginkirjasto 127*
XV. Kaupunginmuseo 136*

Sivu

XVI. **Musiikkilautakunta** 137*
XVII. **Rakennustarkastuskonttori** 141*
XVIII. **Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunta** 143*
XIX. **Holhouslautakunta** 144*
XX. **Oikeusaputoimisto** 145*
XXI. **Työnvälitystoimisto** 149*
XXII. **Naisten työtupa** 158*
XXIII. **Urheilulautakunta** 162*
XXIV. **Ammattioppilaslautakunta** 165*
Hakemisto 166*

OIKAISTAVIA.

Siv. 97, riv. 6 ylh. on: *anismäärän;* lue *naismäärän.*
» 181, » 20 alh. on: *Humaliston;* lue: *Kinnekullen.*
» 262, » 5 ylh. on: *Kipien;* lue: *Kilpien.*
» 280, » 19 alh. on: *Tilastosoimiston;* lue: *Tilastotoimiston.*
» 286, » 17 ylh. on: *apulaiskam-;* lue: *apulaiskaupunginkam-.*
» 6*, » 8 » on: *1932;* lue: *1933.*
» 6*, » 22 alh. on: *1928 aikaisemmin;* lue *1928 ja aikaisemmin.*
» 116*, » 16 » on: *1,722,909;* lue: *1,792,909:* —.
» 116*, » 4 ja 17 » on: *5,838,614: 10;* lue: *5,908,614: 10.*
» 117*, » 2 ylh. on: *8,738,273: 25;* lue: *8,668,273: 25.*
» 117*, » 2 » on: *397,416: 75;* lue: *467,416: 75.*

Helsinki 1933. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kirjapainon Oy.

ALKULAUSE.

Kesäkuun 1 p:nä 1933 kaupunginhallitus päätti, että kunnalliskertomuksen kaupunginvaltuuston toimintaa käsittelevässä osassa yleensä ainoastaan oli mainittava valtuuston päätökset siten selostettuina kuin asian ymmärtäminen vaati ja että kaupunginhallituksen käsittelemistä asioista oli mainittava vain päätökset, jota vastoin kaupunginhallituksen yleisjaoston päätökset yleensä voivat jäädä mainitsematta. Tätä päätettäessä oli kuitenkin suurin osa esillä olevaa kunnalliskertomusta ja ladottu, jonka vuoksi tämä neljäskymmenesviides vuosikerta ilmestyy pääasiallisesti saman suunnitelman mukaan toimitettuna kuin aikaisemmat saman julkaisusarjan vuosikerrat.

Kiinteistölautakunnan kertomuksesta puuttuvat kiinteistötoimiston asiamiehen ja kansanpuistojen isännöitsijän selonteot heidän toiminnastaan. Raittiuslautakunta, jonka toiminta lakkautettiin huhtikuun 5 p:nä, ei myöskään ole antanut selontekoa työstään vuoden kolmena ensimmäisenä kuukautena.

Kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja kiinteistölautakunnan toimintaa käsittelevät osastot sekä hakemisto on laadittu tilastotoimistossa, kaksi ensinmainittua filosofianmaisteri rouva A u n e T u d e e r i n ja kolmas amanuenssi hovioikeudenauskultantti E e r o R u u t h i n kirjoittamana. Muita, asianomaisten johto- ja lautakuntain sekä viranhaltijain laatimia vuosikertomuksia on tilastotoimistossa muodollisesti paranneltu, jolloin eräitä kertomuksia on lyhennetty jättämällä pois vähäpätöisiä yksityisseikkoja, ja kaikki päivämäärät ja numerot on, mikäli mahdollista, tarkistettu.

Toimitustyöt on johtanut amanuenssi V a l b o r g K u h l e f e l t.

Helsingin kaupungin tilastotoimistossa, tammikuun 25 p:nä 1935.

Otto Bruun.

I. Kaupunginvaltuusto.

Kaupunginvaltuutettuina olivat vuoden 1932 alusta lukien:

Toimittaja A. A. Aalto.
Filosofianmaisteri H. Allenius.
Metallityöntekijä G. Andersson.
Johtaja G. K. Bergman.
Päätoimittaja E. Erkko.
Filosofianmaisteri G. Estlander.
Veturinkuljettaja F. B. Gröndahl.
Taloudenhoitaja A. Halme.
Johtaja Y. Harvia.
Filosofiantohtori lakitieteenkandidaatti J. Helo.
Johtaja C. G. Herlitz.
Professori A. L. Hjelmman.
Filosofianlisensiaatti K. Huhtala.
Rouva A. Huotari.
Toimittaja J. E. Huttunen.
Toimistonjohtaja J. E. Janatuinen.
Kirjaltaja A. Karvosenoja.
Toimittaja Y. Koskelainen.
Insinööri F. Kreander.
Toimittaja K. Kukkonen.
Professori H. Kyrklund.
Dosentti F. Langenskiöld.
Toimittaja A. E. Leino.
Kauppaneuvos I. Lindfors.
Professori E. Linkomies.
Lakitieteenkandidaatti G. Norrmén.
Filosofiantohtori B. Nybergh.
Porsliiniteknikko A. G. Nyman.
Kansakoulunopettajatar O. Oinola.
Monttööri O. W. Oksanen.
Toimittaja M. Paasivuori.
Kirkkoherra E. W. Pakkala.
Vuorineuvos K. A. Paloheimo.
Filosofianmaisteri J. Peräläinen.
Ylijohtaja J. O. Peurakoski.
Jumaluusopintohtori B. H. Päivänsalo.
Kirjelajittelija P. Rahikainen.
Sihteeri P. Railo.
Johtaja H. Ramsay.
Pankinjohtaja E. Hj. Rydman.
Toimittaja K. Y. Räisänen.
Järjestösihteeri E. Sallila.
Sähköteknikko V. V. Salovaara.
Filosofianmaisteri I. Sarkanen.
Insinööri E. von Schantz.
Sihteeri H. Seppälä.
Rehtori M. Sergelius.
Tarkastaja M. Sillanpää.
Libristi F. Sundqvist.
Lääketieteen- ja kirurgiantohtori E. Suolahti.
Kirjanpitäjä B. Tabelle.
Johtaja V. Tanner.
Professori O. Tarjanne.
Lääkintöneuvos A. Tollet.
Lääketieteenlisensiaatti U. Tötterman.
Rakennusmestari I. W. Udd.
Työnvälitysneuvoja T. Uski.
Laivanvarustaja A. Wihuri.
Kamreeri T. H. Vilppula.
Professori B. Wuolle.

Vtn Pakkalan [1]) sijaan, joka sairauden takia oli vapautettu kaupunginvaltuutetun tehtävästä, ensin väliaikaisesti tammikuun 13 p:stä toukokuun 20 p:ään ja lopullisesti kesäkuun 3 p:stä, tuli valtuuston jäseneksi varamies kauppaneuvos S. S. Hohenthal, maaliskuun 31 p:nä kuolleen vtn Seppälän [2])

[1]) Kvsto 20 p. tammik. 1 §, 9 p. maalisk. 1 § ja 15 p. kesäk. 2 §. — [2]) S:n 13 p. huhtik. 1 §.

sijaan varamies toimittaja P. J. Lönngren ja paikkakunnalta muuttaneen vtn Sarkasen [1]) sijaan varamies rouva E. Hämäläinen.

Sittenkun vtt Paloheimo [2]), Huttunen [3]) ja Erkko [4]) anomuksestaan oli vapautettu kaupunginvaltuuston jäsenyydestä, vt Paloheimo kahdeksi kuukaudeksi huhtikuun 1 p:stä lukien, vt Huttunen huhtikuun 2 p:n ja syyskuun 15 p:n väliseksi ajaksi sekä vt Erkko siksi aikaa kuin hän oli valtioneuvoston jäsenenä, tulivat jäseniksi heidän sijaansa varamiehet Lehmuskoski, Virtanen ja Kivialho.

Paitsi edellä mainittuja henkilöitä, jotka vuoden kuluessa tulivat varsinaisiksi kaupunginvaltuutetuiksi, olivat valtuutettujen varamiehet seuraavat:

Asiamies V. Ahde.
Rappaaja H. Ahmala.
Professori K. A. Ahlfors.
Johtaja J. Aura.
Maalarimestari H. A. Bergström.
Sihteeri E. Ekroth.
Tullipäällysmies A. Forsström.
Kouluhoitajatar L. Hagan.
Johtaja P. E. Hallblom.
Lääketieteen- ja kirurgiantohtori K. F. Hirvisalo.
Everstiluutnantti Hj. Honkanen.
Maalarimestari J. Järvelä.
Seppä K. Kaukonen.
Pankinjohtaja K. Kivialho.
Ravintolanhoitaja S. Koskinen.
Mallipuuseppä T. J. Kuukkanen.
Arkkitehti S. Lagerborg-Stenius.
Vanhempi lehtori K. Laine.
Kauppias K. V. Lehmuskoski.
Varastotyöntekijä N. Lehto.
Konttoristi T. Leivo.
Ylikonemestari G. A. Lemström.
Johtaja K. V. Lindholm.
Varatuomari S. T. Mannermaa.
Rappaaja H. Markkanen.
Lääketieteenlisensiaatti A. Nikula.
Johtaja J. Nurminen.
Asiamies R. Paasio.
Filosofiantohtori H. E. Pipping.
Yliopettaja L. Pohjala.
Hovioikeudenauskultantti H. W. Ramsay.
Filosofiantohtori H. Renqvist.
Dosentti Y. Ruutu.
Johtaja T. Salmio.
Kouluneuvos G. Sarva.
Toimittaja E. Saxell.
Toimistonjohtaja M. Schulz-Cajander.
Stukkaaja C. Slotte.
Rouva E. Stolt.
Lääketieteenkandidaatti C. Sundström.
Rakennusmestari O. Suvanto.
Lakitieteentohtori J. O. Söderhjelm.
Johtaja B. Tallberg.
Eversti P. Talvela.
Tehtailija A. W. Widén.
Pianoteknikko J. Virtanen.
Työntekijä A. Vuorio.
Toimittaja A. Åhlström.

Valtuuston puheenjohtajana toimi [5]) kertomusvuonna vt Lindfors ja varapuheenjohtajana vt Hjelmman.

Kaupunginvaltuusto kokoontui kertomusvuonna 16 kertaa.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjain pykäläluku oli kertomusvuonna 446 ja valtuuston puolesta lähetettyjen kirjeiden luku 259.

Kaupunginvaltuuston vuonna 1932 käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

---

[1]) Kvsto 15 p. kesäk. 1 §. — [2]) S:n 13 p. huhtik. 2 §. — [3]) S:n 13 p. huhtik. 3 §. — [4]) S:n 26 p. lokak. 1 §. — [5]) S:n 7 p. tammik. 1 §.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. Kaupungin asemakaavaa koskevat asiat.

Vahvistetut asemakaavanmuutokset. Sisäasiainministeriö vahvisti joulukuun 28 p:nä 1931 kaupunginvaltuuston päätöksen [1]) VII kaupunginosassa Jääkärinkadun varrella olevan korttelin n:o 109 tontin n:o 6 osittamisesta [2]) ja helmikuun 11 p:nä valtuuston päätöksen [3]) IV kaupunginosan korttelissa n:o 69 a sijaitsevien Fredrikinkadun tontin n:o 1 b ja Eerikinkadun tontin n:o 8 a yhdistämisestä [4]).

Sinebrychoffin alue. Maistraatin oikeutettua kauppias N. Sinebrychoffin ylläpitämään panimoa kaupungin tarpeisiin, n. s. uudelleenrakentamiskomitea lokakuun 13 p:nä 1819 oli luovuttanut hänelle tätä laitosta varten paikan vastaisen Hietalahdentorin eteläpuolella olevasta Gåsen-nimisestä korttelista. Useilla kauppakirjoilla, joista ensimmäiset ovat päivätyt joulukuun 18 p:nä 1822, kaupunki sittemmin möi miltei kaikki sillävälin V kaupunginosan n:oiksi 82 ja 83 merkittyjen korttelien tontit Sinebrychoff-suvun eri jäsenille ja viimein, toiminimen tultua muutetuksi osakeyhtiöksi, Aktiebolaget P. Sinebrychoffille. Myöhemmin tämä osti eräitä mainittujen korttelien tontteja sekä korttelin n:o 91 tontin n:o 28 henkilöiltä, joille kaupunki aikaisemmin oli ne myynyt. Kyseiseen tonttiryhmään kuuluva Hietalahdenrannan tontti n:o 1 a oli vuonna 1829 luovutettu kauppias N. Sinebrychoffille ehdoin, että hänen, jos alueelle rakennettaisiin rantalaituri tai varastorakennuksia, tuli luovuttaa niin paljon maata kuin niitä varten tarvittiin suorittamaansa ostohintaa vastaavasta korvauksesta, mutta että hän oli ennen muita oikeutettu rakentamaan sinne omalle liikkeelleen tarpeelliset varastorakennukset. Eräs rahatoimikamarin asettama komitea, joka oli tutkinut tätä kysymystä [5]), oli todennut Aktiebolaget P. Sinebrychoff yhtiön omistusoikeuden edellä mainittuihin korttelien n:ot 83, 84 ja 91 tonttialueihin riidattomaksi, kuitenkin siten, että vuonna 1839 ostettua korttelin n:o 83 tonttia n:o 4 sai käyttää ainoastaan puutarhatarkoituksiin, erästä vuonna 1895 ostettua tämän tontin lisäaluetta sitävastoin rakennustarkoituksiinkin, ja että Hietalahden etelärannan tontteja oli pidettävä makasiinitontteina, sekä että kaupunki voi ottaa harkittavakseen, halusiko se käyttää hyväkseen epävarmaa Hietalahden etelärannan tontin n:o 1 a takaisinosto-oikeuttaan. Vuonna 1915 yhtiö oikeutettiin [6]) 400,000 markan korvauksesta käyttämään edellä mainittua puutarhatonttia n:o 4 asuntotarkoituksiin, ja samalla kaupunki luopui Hietalahden etelärannan tontin n:o 1 a takaisinosto-oikeudesta. Yhtiön vuonna 1927 anottua, että Hietalahden etelärannan varrella olevat makasiinitontit n:ot 1, 2 ja 3 julistettaisiin tehdastonteiksi, rahatoimikamari oli ilmoittanut voivansa puoltaa tätä anomusta ainoastaan, jos kaupunki sai jonkinlaisen korvauksen.

Lokakuussa 1928 yhtiö antoi rahatoimikamarille arkkitehti K. Lindahlin laatiman V kaupunginosan kortteleita n:ot 83 ja 84 koskevan asemakaavanmuutosehdotuksen ja anoi, että kaupunki ottaisi sen harkittavakseen. Kamarin valitsemat edustajat neuvottelivat sen jälkeen yhtiön kanssa, ja kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunila sai tehtäväkseen yhdessä arkkitehti

---

[1]) Ks. v:n 1931 kert. s. 6. — [2]) Kvsto 10 p. helmik. 1 §. — [3]) Ks. v:n 1931 kert. s. 5. — [4]) Kvsto 23 p. maalisk. 4 §. — [5]) Kvston pain. asiakirj. n:o 53 v:lta 1911. — [6]) Ks. v:n 1915 kert. s. 113.

Lindahlin kanssa tutkia, voitaisiinko jokin osa puutarha-alueesta kenties säilyttää. Tämä yhteistyö jäi tuloksettomaksi.

Vuonna 1929 asia joutui uudelleen käsiteltäväksi yhtiön anoessa maistraatilta, että sen omistamien V kaupunginosan korttelien n:ot 83 ja 84 osien asemakaavaa muutettaisiin siten, että eräät niiden tontit jaettaisiin. Asian silloisessa vaiheessa rahatoimikamari oli ollut suostuvainen puoltamaan asemakaavanmuutosta erinäisin ehdoin, mutta päätti toisessa lukemisessa lisävarmuuden saamiseksi hankkia asian oikeudellisesta puolesta selvityksen hovioikeudenasessori T. Maliselta, joka pitkähkössä mietinnössä esitti mielipiteensä asiasta. Tästä ilmeni

että Aktiebolaget P. Sinebrychoff nimisellä yhtiöllä oli oikeus V kaupunginosan kortteleissa n:ot 83 ja 84 olevien alueittensa järjestämiseen yksityisluontoisella rakennussuunnitelmalla ainoastaan, mikäli tämä suunnitelma oli täysin sopusoinnussa voimassa olevan asemakaavan ja tonttijaon kanssa;

että korttelin n:o 83 tonttia n:o 4, n. s. puutarhatonttia, voitiin käyttää asuntotonttina ainoastaan edellyttäen, että se oli säädetyssä järjestyksessä hyväksytyllä ja vahvistetulla asemakaavanmuutoksella sellaiseksi muodostettu;

että vaikka kohdassa 1) mainittu rakennussuunnitelma laadittaisiinkin, yhtiön tonttien rakennuskorkeus oli määrättävä voimassa olevan asemakaavan ja tonttijaon perusteella ja rakennusjärjestyksen 50—54 §§:n mukaisesti eli siis siten

a) että katuina otettiin huomioon ainoastaan kortteleita ympäröivät kadut, nimittäin Bulevardi, Albertin- ja Uudenmaankadut, Iso Roobertinkatu ja Punavuorenkatu, sekä

b) että jos puheena olevalle alueelle mainitunlaisen rakennussuunnitelman mukaisesti rakennettiin kulkuteitä tai muita liikenneväyliä, niitä rakennuskorkeutta määrättäessä ei saanut pitää katuina rakennusjärjestyksen säätämässä merkityksessä, vaan tontteihin kuuluvina pihamaina;

että jos yhtiö asiakirjoihin liitetyllä ehdotuksellaan oli tarkoittanut asemakaavan ja tonttijaon muutosta, sellainen oli aikaansaatavissa ainoastaan rakennusjärjestyksen säätämässä järjestyksessä eli siten, että kaupunginvaltuusto hyväksyi ja hallitus vahvisti muutoksen, jolloin valtuustolla oli täysin vapaa valta harkita, oliko yhtiön muutosehdotus hyväksyttävä vai hylättävä vaiko toisenlainen muutos aikaansaatava;

että yhtiö ei ollut oikeutettu kaupunginvaltuuston syrjäyttäen esittämään asemakaavan tai tonttijaon muutosehdotusta hallituksen vahvistettavaksi;

että jos puheena olevan alueen asemakaavanmuutos hyväksyttiin ja vahvistettiin, tonttien rakennuskorkeus oli määrättävä uuden asemakaavan perusteella rakennusjärjestyksen säännösten mukaisesti; sekä

että kaupunginvaltuusto laaditun muutosehdotuksen hyväksymisen ehdoksi saattoi asettaa yhtiölle sellaisia velvoituksia kuin se katsoi kohtuulliseksi.

Saatuaan edellä selostetusta lausunnosta tukea käsitykselleen, että kaupunki tässä yhteydessä voi valvoa eräitä yleisiä etujaan, kamari marraskuussa 1930 ehdotti yhtiölle, että vähintään 2,500 m²:n suuruinen puistikko säilytettäisiin, ja liitti kirjelmäänsä kaksi rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosaston laatimaa vaihtopuolista ehdotusta. Samalla kamari tiedusteli, millaisin ehdoin kaupunki voisi saada lunastaa n.s. puutarhatontin.

Tämän jälkeen yhtiö ilmoitti luopuneensa alkuperäisestä, maistraatille lähetetystä ehdotuksestaan ja liitti kirjelmänsä oheen uuden, arkkitehti B. Jungin laatiman muutospiirustuksen, joka erosi aikaisemmasta m. m. siten, että alueelle oli jätetty n. 1,815 m² käsittävä puistikko. N. s. puutarhatontin luovuttamisesta yhtiö ei halunnut keskustella, jotta pääkysymyksen ratkaiseminen sen johdosta ei viivästyisi. Suunnitelmansa toteuttamiselle asettamiinsa ehtoihin yhtiö oli lisännyt erinäisiä kaupungin yleisten töiden hallituksen lausumien toivomusten mukaisia, kuitenkin jättäen pois hallituksen vaatimuksen, että kaupunginasemakaavaosaston tuli laatia lopullinen asemakaavaehdotus julkisivukaavioineen.

Esitys lähetettiin kiinteistölautakuntaan, joka ehdotti, että se hylättäisiin ja yhtiötä kehoitettaisiin antamaan uusi, lautakunnan ohjeiden mukaisesti laadittu ehdotus. Sen jälkeen pyydettiin lausuntoa kaupungin yleisten töiden hallitukselta, jonka laatimaa omaa suunnitelmaa yhtiö kuitenkaan ei hyväksynyt. Neuvotteluja jatkettiin, ja toukokuun 9:ntenä 1932 päivätyssä kirjelmässä Aktiebolaget P. Sinebrychoff yhtiö ilmoitti sitoutuvansa seuraaviin velvoituksiin edellyttäen, että pääkohdittain arkkitehti B. Jungin huhtikuun 15 p:nä 1932 päivätyn suunnitelman mukaiset V kaupunginosan korttelien n:ot 83 ja 84 asemakaavanmuutosehdotukset asemakaavamääräyksineen asianmukaisesti vahvistettiin ja kaupunki asemakaavaa toteutettaessa otti huomioon alla mainitut ehdot:

1) Yhtiö luovuttaa kaupungille täysin omistusoikeuksin kaiken uuden asemakaavan mukaan kortteleihin n:ot 83 ja 84 sisältyvän katumaan sinä ajankohtana, jona kaupunki ryhtyy rakentamaan kulloinkin kysymyksessä olevaa kadunosaa. Katumaa luovutetaan kaupungille rasitteettomana ja siltä on yhtiön kustannuksella poistettava kaikki rakennukset tai muut laitteet. Kaupunki sitoutuu toimeenpanemaan katujärjestelyn asteittain ja siinä määrin kuin yhtiön taholta vaaditaan katuverkoston kuntoonsaattamista, kuitenkin niin, että kaikki sanotuissa kortteleissa sijaitsevat kadut asemakaavalain 31 §:n 1 kohdan mukaisesti rakennetaan sikäli kuin niiden varsille syntyy rakennuksia tai yleinen liikenne sitä vaatii. Katumaa on kokonaan luovutettava kaupungille viimeistään vuonna 1950.

2) Sen katumaan, joka uuden asemakaavan mukaan tarvitaan Hietalahdenrannan leventämiseen, eli 1,050 m² yhtiö kuitenkin luovuttaa kuuden kuukauden kuluttua asemakaavan vahvistamisesta, ja kaupungin on itse kustannettava kadun tasoittaminen.

3) Yhtiö pidättää itselleen oikeuden niin kauan kuin se on olemassa ja harjoittaa puheena olevassa korttelissa toimintaansa, vapaasti käyttää jo olemassa olevia Perämiehenkadun ja Bulevardin välille suunnitellun uuden kadun pohjoisosan alla sijaitsevia varastokellareita.

4) Yhtiö luovuttaa kaupungille täysin omistusoikeuksin sen maan, pintaalaltaan 1,950 m², joka uuden asemakaavan korttelissa n:o 164 on merkitty puistoksi. Tämänkin alueen luovuttaminen tapahtuu kuuden kuukauden kuluttua uuden asemakaavan vahvistamisesta.

5) Yhtiö korvaa kaupungille kaikki katujen rakentamisesta sekä viemäri-, vesi, kaasu- ja sähköjohtojen samoinkuin myöskin katuvalaistusjohtojen vetämisestä aiheutuvat kustannukset laskettuina kaupungin omien kustannusten mukaisesti, joihin lisätään rakennusajalta pääomalle laskettava talletuskorko.

6) Kaikki alueen tontit, niin vanhat kuin uudetkin, saa rakennuttaa ja käyttää Helsingin rakennusjärjestyksen ja vahvistetun asemakaavan

van mukaisesti, johon viimeksi mainittuun kaikki tontit on merkitty asuntotonteiksi ottamatta lukuun edellä mainittua puistoaluetta sekä korttelissa n:o 118 sijaitsevia tontteja n:ot 3, 5 ja 10, jotka on merkitty makasiinitonteiksi.

Käsitellessään kysymystä tässä sen uudessa vaiheessa kiinteistölautakunta oli todennut, että kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdottama uusi liikenneväylä, joka kulkisi alueen länsiosan halki Hietalahdenkadun suorana jatkona tosin olisi hyvin ratkaissut liikennepulman, mutta katsoen siihen, että tonttien omistaja ehdottomasti vastusti tätä ehdotusta ja koska sen toteuttaminen pakkolunastusmenettelyä käyttäen aiheuttaisi melkoisia kustannuksia, kaupungin lautakunnan mielestä oli tyydyttävä siihen Hietalahdenrannan kaistaleeseen, jonka yhtiö suostui luovuttamaan. Muuten lautakunta siitä huolimatta, ettei Aktiebolaget P. Sinebrychoffin viimeinen ehdotus täysin vastannut sen toivomuksia, varsinkaan puistoalueen pinta-alan suhteen, ilmoitti voivansa puoltaa asemakaavan muuttamista yhtiön ehdottamalla tavalla ja antaneensa kiinteistötoimiston asemakaavaosaston tälle pohjalle laatia n:olla 1,344 merkityn V kaupunginosan korttelien n:ot 83 ja 84 asemakaavanmuutosehdotuksen.

Kaupunginhallitus lähetti kaupunginvaltuustolle asian käsittelyssä syntyneet asiakirjat [1]) ynnä oman lausuntonsa, jossa hallitus huomautti, että kaupunki hyväksymällä Aktiebolaget P. Sinebrychoffin tarjouksen sai ilmaiseksi 15,600 m² katuja, joiden kuntoonsaattamisesta aiheutuvat kustannukset oli summittaisesti arvioitu n. 11,000,000 markaksi, 1,050 m² Hietalahdenrannan varrella olevaa maata, jonka arvo laskettiin n. 860,000 markaksi, sekä puistoalueen, jonka pinta-ala oli 1,950 m² ja arvo 600,000 markkaa. Yhtiö sai suunnitellusta asemakaavanmuutoksesta ensi sijassa sen hyödyn, että sillä uuden asemakaavan vahvistamisen jälkeen oli oikeus rakentaa täyteen korkeuteen ja myöskin myydä suunniteltujen uusien katujen varsilla olevat tontit. Edelleen oli korttelin n:o 118 tonttien luonne, josta oli vallinnut erimielisyyttä, vahvistettu siten, että tontit n:ot 16, 18, 23, 25 ja 27, pinta-alaltaan yhteensä 12,600 m², oli määritelty asuntotonteiksi ja n:ot 3, 5 ja 10, pinta-alaltaan 5,300 m², makasiinitonteiksi. Kaupunginhallitus katsoi puolestaan, että kaupungin edut järjestelyehdotuksessa oli riittävästi otettu huomioon, ja puolsi sentähden sen hyväksymistä.

Asiaa käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [2])

periaatteellisesti hyväksyä kiinteistötoimiston asemakaavaosaston laatiman, toukokuun 10 p:nä 1932 päivätyn ja n:olla 1,344 merkityn V kaupunginosan korttelien n:ot 83 ja 84 asemakaavanmuutosehdotuksen siihen liittyvine, pääasiallisesti arkkitehti B. Jungin laatiman, huhtikuun 15 p:nä 1932 päivätyn ehdotuksen mukaisine asemakaavamääräyksineen;

antaa kaupunginhallitukselle tehtäväksi antaa laatia mainitun korttelin lopullisen asemakaavanmuutosehdotuksen asemakaavamääräyksineen; sekä

hyväksyä Aktiebolaget P. Sinebrychoffin toukokuun 9 p:nä 1932 päivätyssä kirjelmässä tekemän tarjouksen.

Korttelien n:ot 166 ja 167 asemakaavanmuutos. Kaupunginvaltuusto päätti [3]) periaatteellisesti hyväksyä kiinteistötoimiston asemakaavaosaston laatiman ehdotuksen IV kaupunginosan korttelien n:ot 166 ja 167 asemakaavan muuttamisesta siten, että Ruoholahdenkatu levennettäisiin 22 m leveäksi

---

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 7. — [2]) Kvsto 15 p. kesäk. 9 § ja 7 p. syysk. 10 §. — [3]) S:n 4 p. toukok. 8 §; ks. myös tämän kert. s. 28, 157 ja 158.

ja jatkettaisiin korttelin n:o 167 tontin n:o 21 lävitse Lauttasaarenkatuun saakka. Kaupunginhallitukselle annettiin tehtäväksi ryhtyä tämän päätöksen toteuttamista tarkoittaviin toimenpiteisiin.

Korttelin n:o 475 asemakaavanmuutos. Kaupunginvaltuusto päätti [1]) puolestaan hyväksyä XIV kaupunginosan korttelin n:o 475 asemakaavan muuttamista koskevan ehdotuksen, jonka mukaan mainitussa korttelissa olevien Välskärinkadun tontin n:o 5 ja Runeberginkadun tontin n:o 40 rakennusrajoja muutettaisiin siten, että näille tonteille aikaisemmin suunnitellut siipirakennukset jäisivät pois. Sisäasiainministeriö vahvisti [2]) kesäkuun 16 p:nä tämän päätöksen samalla kuitenkin huomauttaen, että ehdotus oli ollut julkisesti näytteille pantuna, ennenkuin siitä oli hankittu palotoimikunnan ja terveydenhoitolautakunnan lausunnot.

Korttelin n:o 479 b asemakaavanmuutos. Rahatoimikamari oli oikeuttanut [3]) A. Kosken perilliset ilman huutokauppaa lunastamaan XIV kaupunginosan korttelissa n:o 479 b sijaitsevan Runeberginkadun tontin n:o 50, mutta ennen kauppakirjan allekirjoittamista oli huomattu, että osa puheena olevaa tonttia tarvittiin sähkölaitoksen Töölön aseman laajentamiseen. Tämän johdosta kiinteistötoimiston asemakaavaosasto oli laatinut korttelin n:o 479 b asemakaavan muuttamista tarkoittavan ehdotuksen, jossa tonttijakoa oli muutettu siten, että tontin n:o 50 sisäosa oli liitetty sähkölaitoksen hallussa olevaan tonttiin n:o 52, jonka pinta-ala siten tuli olemaan 2,550 m², kun taas jäljelle jäävä osa oli erotettu 1,050 m² käsittäväksi tontiksi. Sähkölaitoksen toivomusten mukaisesti oli kyseisten tonttien ja sitäpaitsi saman korttelin tontin n:o 3 b rakennusrajoja ja eri rakennusosien rakennuskorkeuksia muutettu ja viimeksi mainitulle tontille suunniteltu ajotie, jonka käyttämiseen tontin n:o 52 omistajalla oli oikeus. Tämän asemakaavanmuutosehdotuksen siihen kuuluvine asemakaavamääräyksineen ja korttelin n:o 479 b tonttijaon muuttamista koskevine ehdotuksineen kaupunginvaltuusto hyväksyi [4]). Päätös alistettiin valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Tonttien yhdistäminen. Kaupunginvaltuusto päätti [5]) anoa, että valtioneuvosto vahvistaisi alla mainitun tontin yhdistämisestä aiheutuvan valtuuston hyväksymän asemakaavanmuutoksen asemakaavamääräyksineen:

XIV kaupunginosan korttelissa n:o 516 sijaitsevien Tavaststjernankadun tonttien n:ot 7b ja 7c; sisäasiainministeriö vahvisti tämän muutoksen syyskuun 20 p:nä [6]); uusi tontti merkittiin Tavaststjernankadun tontiksi n:o 7 ja sille sai rakentaa enintään kolmikerroksisen rakennuksen, jonka korkeus oli enintään 13 m.

Tonttien osittaminen. Kaupunginvaltuusto päätti [7]) anoa, että valtioneuvosto vahvistaisi valtuuston hyväksymän alla mainitun tontin osittamisesta aiheutuvan asemakaavanmuutosehdotuksen asemakaavamääräyksineen ja tonttijaon muutosehdotuksineen:

IX kaupunginosan korttelissa n:o 199 sijaitsevan tontin n:o 20 kahdeksi tontiksi, joista samalla 42 m² käsittävä alue erotettaisiin katumaaksi; kummankin uuden tontin pinta-alasta saisi rakentaa 345 m².

Korttelin n:o 297 tonttijaon muutos. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [8]) puolestaan ehdotuksen X kaupunginosan korttelin n:o 297 tonttijaon muuttamisesta siten, että Aktiebolaget Insula osakeyhtiön omistaman Sirkuskadun

---

[1]) Kvsto 13 p. huhtik. 12 §. — [2]) S:n 7 p. syysk. 2 §. — [3]) Ks. v:n 1929 kert. s. 154 ja v:n 1930 kert. s. 187. — [4]) Kvsto 7 p. syysk. 16 §. — [5]) S:n 15 p. kesäk. 12; § ks. myös tämän kert. s. 14. — [6]) Kvsto 12 p. lokak. 7 §. — [7]) S:n 7 p. syysk. 17 §. — [8]) S:n 9 p. maalisk. 27 §.

tontin n:o 8 Saariniemenkadun vastainen sivu tulisi 62.05 m:n pituiseksi ja saman yhtiön omistaman Pitkänsillanrannan tontin n:o 11 mainitun kadun vastainen sivu 30.10 m:n pituiseksi. Sisäasiainministeriö vahvisti [1]) tämän päätöksen kesäkuun 16 p:nä.

Rakennusten tornikerrosten sisustaminen. Osuuskassojen keskuslainarahasto osakeyhtiö anoi saada sisustaa kahdeksan kerrosta XIII kaupunginosan kortteliin n:o 418 tulevan uudisrakennuksensa torniosaan ja ilmoitti samalla suostuvansa siinä tapauksessa, että pyydetty lupa myönnettiin, maksamaan kaupunginkassaan korvausta 280,000 markkaa, sijoittamaan kahdeksanteen kerrokseen ainoastaan virastohuoneita sekä sisustustöitä suoritettaessa ottamaan huomioon, että tornikerroksesta järjestettiin kaksi tarkoituksenmukaista ja toisistaan riippumatonta uloskäytävää, että porrastoihin asetettiin 3″ vesijohtoputket niihin kuuluvine liittimineen joka toisen kerroksen tasolle sekä että porrastojen kattoihin tehtiin 1 m²:n laajuiset savuluukut. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) yhtiön sitoumuksen sekä puheena olevan torninkäytön edellyttämän asemakaavan muutosehdotuksen. Jälkimmäiseltä osaltaan päätös oli alistettava valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Samoin kaupunginvaltuusto päätti [3]) sallia, että Osuustukkukauppa r. l. sisusti X kaupunginosan korttelissa n:o 288 sijaitseville Hämeentien tontille n:o 26 ja Käenkujan tontille n:o 1 tulevan rakennuksensa torniosan yhdeksänkerroksiseksi ehdoin, että osuuskunta suoritti luvan korvaukseksi kaupunginkassaan 300,000 markkaa sekä että sisustustyössä otettiin huomioon, että tornikerroksesta järjestettiin kaksi tarkoituksenmukaista ja toisistaan riippumatonta uloskäytävää, että porraskäytäviin asetettiin 3″ vedennostoputket niihin kuuluvine liittimineen joka toisen kerroksen tasolle, että porraskäytäväin kattoihin järjestettiin 1 m²:n laajuiset savuluukut, että ullakkokomero tehtiin rautalankaverkosta eikä laudoista, että kellariin ja ullakolle järjestettiin sähkövalaistus, että portaat erotettiin kellarista ja ullakosta itsestään sulkeutuvin palo-ovin sekä että laboratoriot, arkistot y.m. niiden kaltaiset laitokset täysin tulenkestävästi eristettiin rakennuksen muista osista, kaikki edellyttäen, että valtioneuvosto vahvisti kaupunginvaltuuston hyväksymän, tornirakennuksen käytön edellyttämän asemakaavanmuutoksen.

Sisäasiainministeriö oli sittemmin kesäkuun 27 p:nä käsitellyt korttelin n:o 418 asemakaavan muutosehdotusta ja heinäkuun 5 p:nä korttelin n:o 288 asemakaavan muutosehdotusta ja silloin muistuttanut, ettei ehdotuksista ennen niiden julkipanoa ollut hankittu palotoimikunnan eikä terveydenhoitolautakunnan lausuntoa sekä ettei kaupunginvaltuuston hyväksymiä rakennusehtoja ollut asemakaavalain 3 §:n 3 kohdan mukaisesti otettu asemakaavamääräyksiin, mutta siitä huolimatta, koska hakijat olivat sitoutuneet täyttämään ne ehdot, jotka edellä mainitut viranomaiset olivat asettaneet asemakaavanmuutosten hyväksymiselle, ottanut kysymyksen asiallisesti tutkittavakseen sekä vahvistanut [4]) valtuuston päätöksen.

Rakennusoikeuden lisääminen. Kaupunginvaltuusto päätti [5]) puolestaan hyväksyä asemakaavanmuutoksen, joka teki rakennusmestareille O. Järvenpäälle ja A. Salolle mahdolliseksi rakentaa XI kaupunginosan korttelissa n:o 305 Toisen linjan varrella sijaitsevalle kulmatontille n:o 1 seitsenkerroksisen rakennuksen, jota vastoin voimassa olevan asemakaavan mukaan mai-

---

[1]) Kvsto 7 p. syysk. 4 §. — [2]) S:n 23 p. maalisk. 15 §. — [3]) S:n 23 p. maalisk. 16 §. — [4]) S:n 7 p. syysk. 1 ja 3 §§. — [5]) S:n 23 p. maalisk. 13 §.

nittu rakennus voi saada tämän korkeuden ainoastaan Hämeentien puolella ja 18 m:n pituudelta Toisen linjan puolella, sekä sijoittaa kattolistan enintään + 27.5 metrin korkeuteen yli nollatason, kaikki ehdoin, että mainitut henkilöt erivapautuksen saatuaan maksoivat kaupunginkassaan 44,000 markkaa. Asemakaavanmuutosta koskeva päätös oli alistettava valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi. Sisäasiainministeriö kieltäytyi kuitenkin vahvistamasta tätä kaupunginvaltuuston päätöstä [1]), koska ministeriö katsoi, ettei ollut esitetty mitään hyväksyttävää syytä, jonka nojalla tässä yksityistapauksessa olisi poikettava voimassa olevaan rakennusjärjestykseen sisältyvistä rakennuskorkeutta koskevista yleisistä määräyksistä. Samalla ministeriö huomautti, että muutosehdotuksesta ennen sen julkipanoa olisi ollut hankittava palotoimikunnan ja terveydenhoitolautakunnan lausunnot.

2. Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan sellaisen omaisuuden luovutusta koskevat asiat.

Maa-alueiden osto Oulunkylän—Viikin—Herttoniemen rautatietä varten. Kiinteistölautakunta ilmoitti kaupunginhallituksen toimeksiannosta valmistelleensa kysymystä Oulunkylän—Viikin—Herttoniemen rautatietä varten tarvittavien maa-alueiden ostamisesta. Nämä alueet olivat Oulunkylän itäiseen huvilaryhmään kuuluvat asuntopalstat n:ot 1 ja 2, Vantaan niitty sekä osa Gärdobacka-nimistä aluetta. Ensiksi mainittu palsta oli kaupungin vuokramaata ja oli annettu vuokralle kolmen kuukauden irtisanomisajoin, minkä vuoksi ei ollut vaikeata vapauttaa kaupungille tarpeellisia alueita, n. 160 m² rautatietä ja n. 125 m² sen eteläpuolelle tulevaa ajotietä varten. Palsta n:o 2 kuului sekin kaupungille, mutta oli annettu vuokralle marraskuun 1 p:ään 1938, ja sen vuokraajat olivat ilmoittaneet suostuvansa luovuttamaan rautatietä varten tarpeellisen maan, n. 2,000 m², ainoastaan edellyttäen, että he saivat korvaukseksi 91,000 markkaa käteistä rahaa ja palstan jäljelle jäävän osan vuosivuokran alennetuksi 1,125 markkaan sekä että kaupunki kustansi ja suoritti erään ulkohuonerakennuksen siirtämisen. Kiinteistölautakunta piti näitä vaatimuksia kohtuuttomina ja ehdotti sen vuoksi, että puheena oleva alue hankittaisiin pakkolunastamalla. Vantaan niitystä tarvittavan osan kaupunginvaltuusto jo oli päättänyt [2]) hankkia maanvaihdon kautta, mutta osa siitä, 760 m², olikin marraskuun 1 p:ään 1958 vuokrattuna asemamies K. J. Hentmanille, ja juuri tällä osalla sijaitsivat vuokraajan asuinrakennus, ulkohuonerakennus ja sementtikellari. Sen vuokramaan korvaukseksi, jonka Hentman menetti maanomistaja Lönngrenin kaupungin kanssa tekemän maanvaihdon johdosta, viimeksi mainittu oli luvannut hänelle erään hänen alkuperäisen alueensa, rata-alueen ja Kvarnåkern n:o 2 nimisen palstan välillä sijaitsevan alueen, ja sen lisäksi Hentman vaati, että kaupunki myöntäisi hänelle marraskuun 1 p:ään 1958 radan eteläpuolelle joutuvan edellä mainitun palstan osan hallintaoikeuden sekä 55,000 markan avustuksen hänen muuttokustannustensa suorittamiseen, jolloin hän sitoutui siirtämään rakennuksensa ennen heinäkuun 1 p:ää ja silloin sijoittamaan asuinrakennuksen rajaviivalle ja niin korkealle kivijalalle, ettei erityisiä halkovajoja eikä kellareita tarvittu. Gärdobackan alueiden hankkimistapa oli ratkaistu

[1]) Kvsto 7 p.syysk. 5 §. — [2]) Ks. tämän kert. s. 13.

käsiteltäessä kysymystä Tuomarinkylän tietä varten tarpeellisen maan vapauttamisesta [1]).

Myöntyen kiinteistölautakunnan asiasta esittämään ehdotukseen kaupunginvaltuusto päätti [2]) valtuuttaa lautakunnan ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin Oulunkylän itäisen huvilaryhmän asuntopalstasta n:o 2 tarvittavien osain hankkimiseksi kaupungille pakkolunastamalla sekä sallia, että asemamies K. J. Hentmanin kanssa tehtiin edellä mainitut ehdot sisältävä vuokrasopimus, jonka yksityiskohdat kaupunginhallituksen tuli saada tarkistaa.

Lastenkodinkadun tontin n:o Ib osto [3]). Filosofianmaisteri L. Lindelöf oli tarjonnut 235,000 markasta lunastettaviksi kaikki Helsingfors fastighetsaktiebolag nimisen yhtiön osakkeet; yhtiö omisti IV kaupunginosan korttelissa n:o 166 sijaitsevan Lastenkodinkadun tontin ja talon n:o 1 b. Tämän tarjouksen johdosta kiinteistölautakunta ilmoitti kaupunginvaltuuston jo vuosina 1928 ja 1929 harkinneen kysymystä mainitun tontin ostamisesta, mutta silloin antaneen sen raueta, koska pyydettyä hintaa, 3,000,000 markkaa, pidettiin liian suurena. Tontin ostamisen puolesta vuonna 1928 esitetyt syyt olivat kuitenkin menettäneet osan merkitystään. Sen jälkeen oli Malminrinne levennetty, ja Ruoholahdenkadunkin leveyttä suunniteltiin lisättäväksi [4]); Salmisaareen ja sieltä edelleen Lauttasaareen suuntautuvan liikenteen kiinteistötoimiston asemakaavaosasto oli ajatellut ohjattavaksi Rautatienkatua pitkin. Niin ollen tarvittiin Lastenkodinkadun tontti n:o 1b ainoastaan liikenneväylän avaamiseen korttelin n:o 166 halki, liikenneväylän, joka vastedes voitaisiin liittää Kampin alueen läpi vedettävään valtakatuun. Kaupunginhallitus lausui, että valtuusto tosin alustavasti hyväksyessään Ruoholahdenkadun leventämistä tarkoittavan suunnitelman oli luopunut arkkitehti Kallion suunnitelmasta, että puheena olevan korttelin läpi rakennettaisiin valtaväylä, mutta että kaupungille kuitenkin olisi edullista avata sinne kapeampi liikenneväylä, koska kaupungin siellä omistamien tonttien arvo, kuten kiinteistölautakuntakin oli huomauttanut, siten lisääntyisi. Pyydettyä hintaa hallitus piti kohtuullisena ottaen huomioon senkin, että kiinteistö oli kiinnitetty 1,515,000 markkaan nousevista saatavista.

Kaupunginvaltuusto päätti [5]) ostaa kaupungille Helsingfors fastighetsaktiebolag nimisen yhtiön kaikki 300 osaketta, joiden nimellisarvo oli 500 markkaa kappaleelta, yhteensä 235,000 markasta, mikä kauppahinta oli maksettava kaupunginkassasta ennakkona ja aikanaan merkittävä vuoden 1933 menosääntöön.

Helenankadun talon ja tontin n:o 4 ostokysymys. Vuonna 1931 kaupunginvaltuusto oli evännyt [6]) kaupunginhallituksen ehdotukset rakennusjärjestyksen määräysten muuttamisesta siten, että erinäisten Kauppatorin varrella sijaitsevien tonttien rakennuskorkeus saataisiin rajoitetuksi, mutta koska asian johdosta syntyneessä keskustelussa oli esitetty se käsitys, että kaupungin mahdollisesti oli syytä ostaa I kaupunginosan korttelissa n:o 4 sijaitseva Helenankadun tontti n:o 4, oli neuvotteluja jatkettu mainitun tontin omistajan, Svenska Finlands lantmannabank aktiebolag nimisen yhtiön kanssa, joka olikin tehnyt seuraavat kaksi vaihtoehtoista myyntitarjousta:

1) Kaupunki suorittaa 6,500,000 markan kauppahinnan ja oikeuttaa Svenska Finlands lantmannabankin, kunnes se on ehtinyt hankkia itselleen

---

[1]) Ks. tämän kert. s. 13. — [2]) Kvsto 25 p. toukok. 7 §. — [3]) Ks. v:n 1928 kert. s. 17 ja v:n 1929 kert. s. 13. — [4]) Ks. tämän kert. s. 6 ja 28. — [5]) Kvsto 15 p. kesäk. 11 §. — [6]) Ks. v:n 1931 kert. s. 111.

toisen huoneiston, ei kuitenkaan kauemmin kuin kesäkuun 1 p:ään 1933, käyttämään silloista huoneistoaan 100,000 markan vuosivuokrasta; tai

2) Kaupunki suorittaa 6,000,000 markan kauppahinnan ja oikeuttaa Svenska Finlands lantmannabankin vuokratta käyttämään silloista huoneistoaan kesäkuun 1 p:ään 1939; siinä tapauksessa pankki kuitenkin on velvollinen muuttamaan huoneistosta kesäkuun 1 p:nä jonakin alla mainituista vuosista, jos kaupunki sitä vaati, jolloin kaupungin tuli maksaa yhtiölle, jos muutto tapahtui vuonna 1933, 420,000 markkaa, vuonna 1934, 350,000 markkaa, vuonna 1935, 230,000 markkaa, vuonna 1936, 210,000 markkaa, vuonna 1937, 140,000 markkaa ja vuonna 1938, 70,000 markkaa.

Kumpaisenkin vaihtoehdon mukaan oli yhtiölle lisäksi suoritettava sen piirustuskustannusten y. m. korvausta 71,245 markkaa.

Kaupunginhallitus oli pitänyt kyseisestä kiinteistöstä pyydettyä hintaa liian korkeana katsoen siihen, ettei kaupungilla ollut rakennukselle mitään suoranaista käytäntöä ja siitä odotettavat vuokratulot olivat vähäiset. Koska maksuaikaa ei ollut saatu pitemmäksi eikä maksamattoman kauppahinnan korkoa alennetuksi eikä myöskään kysymystä naapuritontin n:o 3 ostamisesta voitu ratkaista tässä yhteydessä, kaupunginvaltuusto antoi [1]) Helenankadun talon ja tontin n:o 4 ostamista koskevan aloitteen tällä kertaa raueta.

Runeberginkadun tontin n:o 12 takaisinostaminen. Kauppakorkeakoulun ylioppilasyhdistys r. y. ilmoitti, ettei sille ollut mahdollista ryhtyä rakennusyrityksensä toteuttamiseen kaupungilta ostamallaan [2]) XIII kaupunginosan korttelissa n:o 412 b sijaitsevalla Runeberginkadun tontilla n:o 12, ja anoi tähän viitaten, että kaupunki ottaisi tontin takaisin ja maksaisi yhdistykselle takaisin jo suoritetun osan kauppahintaa, 587,500 markkaa. Tähän esitykseen myönnyttiin ja kaupunginvaltuusto päätti [3]) ostaa kyseisen tontin takaisin 2,500,000 markasta, mistä 587,500 markkaa suoritettaisiin käteisellä seuraavassa mainituissa erissä ja loput sekä maksamattomat korot, jotka yhdistys oli kaupungille velkaa, kuitattaisiin vapauttamalla yhdistys henkilökohtaisesta vastuusta tonttiin kiinnitetyistä kaupungin saatavista, kaikki ehdoin, ettei kaupungille koitunut kustannuksia kaupasta. Kauppahinnan käteismäärästä oli 187,500 markkaa suoritettava vuonna 1934 sekä 200,000 markkaa vuosina 1935 ja 1936. Tähän tarkoitukseen tarvittavat varat merkittäisiin asianomaisten vuosien talousarvioihin.

Kiinteistöjen osto pakkohuutokaupalla. Vuonna 1928 rahatoimikamari möi [4]) I kaupunginosassa Kaisaniemenkadun varrella sijaitsevan korttelin n:o 38 a tontin n:o 8 Osakeyhtiö Kaisanlinnalle, joka heti maksoi kauppahinnasta kaupunginkassaan 825,000 markkaa, mutta sittemmin ei vahvistettuina määräaikoina suorittanut tontin hinnan jäännöseriä, jotka korkoineen nousivat yhteensä 5,694,226: 65 markkaan. Tämän johdosta kiinteistö oli myyty pakkohuutokaupalla, ja kiinteistölautakunta oli antanut huutaa sen kaupungille 5,700,000 markasta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [5]) tämän toimenpiteen ja myönsi huutokauppahinnan suorittamiseen 2,015 markkaa Kiinteä omaisuus nimiseen pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan.

Kiinteistölautakunta ilmoitti, että kaupungin vuonna 1928 lunastaessa Aktiebolaget Brändö villastad nimisen yhtiön kiinteän omaisuuden kauppaan sisältyi 73,800 markan velkakirja Kulosaaren korttelin n:o 34 tiluksen n:o 182 a maksamattomasta kauppahinnasta sekä että tämä tilus sittemmin

---

[1]) Kvsto 4 p. toukok. 9 §. — [2]) Ks. v:n 1929 kert. s. 19. — [3]) Kvsto 7 p. jouluk. 32 §. — [4]) Ks. v:n 1928 kert. s. 156. — [5]) Kvsto 9 p. maalisk. 11 §.

oli tarjottu myytäväksi pakkohuutokaupalla, jolloin lautakunta oli ostanut sen kaupungille 94,786: 20 markasta, mikä rahamäärä vastasi edellä mainittua saatavaa korkoineen sekä huutokauppakuluja, 1,413 markkaa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) tämän toimenpiteen samalla osoittaen viimeksi mainitun määrän Kiinteä omaisuus nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan.

Rahatoimikamarin vuonna 1928 myytyä [2]) XII kaupunginosassa Pengerkadun varrella sijaitsevan korttelin n:o 359 tontin n:o 32 Kiinteistöosakeyhtiö Pengerkatu 32:lle ostaja oli laiminlyönyt kauppahinnan maksamattomien erien ynnä korkojen, yhteensä 573,750 markan, suorittamisen vahvistettuina määräaikoina, minkä johdosta tontti kaupungin saatavan suorittamiseksi oli tarjottu pakkohuutokaupalla myytäväksi ja huudettu kaupungille 1,127,134:75 markasta, mikä määrä vastasi kaupungilla yhtiöltä olevaa saatavaa ynnä huutokauppakuluja, 2,132 markkaa. Niinikään pakkohuutokaupalla kiinteistölautakunta oli kaupungille 4,100,000 markasta ostanut II kaupunginosan korttelissa n:o 37 sijaitsevan Kaisaniemenkadun tontin n:o 11, jonka rahatoimikamari vuonna 1928 möi [2]) Kauppakuja osakeyhtiölle. Kaikki kiinteistöön kiinnitetyt saatavat, joita huutokauppahinnan tuli vastata, olivat kaupungin, minkä vuoksi kauppahinnan suorittamiseen tarvittiin ainoastaan 2,347 markkaa eli huutokauppakulujen määrä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) edellä mainitut kaksi tonttikauppaa ja osoitti tarvittavat rahamäärät, yhteensä 4,479 markkaa, kiinteän omaisuuden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan.

Kiinteistölautakunta ilmoitti antaneensa kaupungin saatavain turvaamiseksi huutokauppakustannuksia vastaavasta hinnasta ostaa kaupungille XI kaupunginosassa Helsinginkadun varrella sijaitsevan korttelin n:o 326 rakentamattoman tontin n:o 24 ja saman kaupunginosan korttelissa n:o 338 a sijaitsevan niinikään rakentamattoman Fleminginkadun tontin n:o 13. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [4]) tämän toimenpiteen samalla määräten huutokauppahinnan, 2,295: 30 markkaa edellisestä ja 2,072 markkaa jälkimmäisestä tontista, yhteensä 4,367: 30 markkaa, suoritettavaksi kiinteän omaisuuden pääluokkaan merkityistä valtuuston käyttövaroista, joita sai ylittää edellä mainitulla määrällä.

Tilusvaihto Helsingin evankelis-luterilaisten seurakuntain kanssa. Helsingin evankelis-luterilaisten seurakuntain kirkkohallintokunta oli jo vuonna 1927 tiedustellut rahatoimikamarilta, suostuiko kaupunki luovuttamaan seurakunnille maata Malmin hautausmaan laajentamiseen. Asia oli silloin jätetty lepäämään, kunnes hautausmaan ympäristön järjestelysuunnitelma oli laadittu, mutta kaupunginasemakaavaosaston laadittua ehdotuksen kyseisen alueen tieverkon järjestämisestä oli ryhdytty asiaa koskeviin neuvotteluihin, joissa molemmat osapuolet olivat hyväksyneet tilusvaihtosopimuksen. Tämä alistettiin kaupunginvaltuuston tarkastettavaksi, ja valtuusto hyväksyi [5]) sen päättäen luovuttaa Helsingin evankelis-luterilaisille seurakunnille 28,000 m² käsittävän maa-alueen hautausmaa-alueen itärajan ja sen eteläpuolelle suunnitellun tien väliltä ehdoin, että seurakunnat korvaukseksi luovuttivat kaupungille 16,000 m² käsittävän maakaistaleen sekä lisäksi 144,000 markkaa rahana.

Tilusvaihto maa-alueiden hankkimiseksi Käpylän—Tuomarinkylän uutta

---

[1]) Kvsto 4 p. toukok. 13 §. — [2]) Ks. v:n 1928 kert. s. 156. — [3]) Kvsto 4 p. toukok. 15 §. — [4]) S:n 7 p. syysk. 19 §. — [5]) S:n 10 p. helmik. 9 §.

maantietä sekä Herttoniemen rautatietä varten. Kiinteistölautakunta oli valmistellut kysymystä tarpeellisen maan hankkimisesta suunniteltua [1]) Käpylän ja Tuomarinkylän välistä maantietä varten. Lautakunnan selvityksestä ilmeni, että tie Käpylän kohdalla ensin kulkisi rautatiealueen poikki, jatkuisi sieltä erään kaupungin metsäalueen halki, sitten Kottbyn ja Petaksen tilain maiden läpi, sieltä taas osaksi vuokralle annettujen kaupungin alueiden poikki ja lopuksi erään Tuomarinkylän rajalla olevan palstan yli, joka oli useiden Pakinkylä n:o 3:sta lohkottujen tilain yhteismaata. Rautatiehallitus oli ilmoittanut suostuvansa rakennuttamaan ensiksi mainitulle alueelle sillan rautatieraiteiden yli sekä silloisen liikenteen vaatimuksia vastaavat tiet niin pian kuin tarkoitukseen voitiin saada varoja ja mikäli mahdollista samaan aikaan kuin kaupunki rakennutti niihin liittyvät tiet. Kottbyn ja Petaksen tilain mailta tarvittavasta tiemaasta lautakunta oli neuvotellut maanomistajain kanssa ja samalla tehnyt heidän kanssaan väliaikaisen sopimuksen Herttoniemen rautatien rakentamista varten tarpeellisen maan luovuttamisesta. Tilanomistaja A. Lönngren oli silloin sitoutunut luovuttamaan kaupungille 14,280 m² Kottby litt. A nimisestä tilasta saaden korvaukseksi 2,030 m² Kottby litt. B nimisen tilan maasta sekä Nybondaksen tilasta n:olla VII merkityn 2,070 m²:n laajuisen alueen ja n:olla VIII merkityn 10,180 m²:n laajuisen alueen, kun taas Petaksen tilan omistaja, lautamies O. V. Nyströmin kuolinpesä, suostui luovuttamaan mainitusta tilasta 18,220 m² saaden kaupungilta korvaukseksi Nybondaksen, Landboaksen ja Monsaksen tiloista lohkaistun asuntopalstan n:o III, 5,200 m², Nybondaksen maasta alueen n:o IV, 3,800 m², sekä tilan Kottby litt. B maasta alueet n:ot V ja VI, 7,220 m², kaikki ehdoin, että kaupunki suoritti kaikki vaihdon aiheuttamat kustannukset sekä Kottbyn tilan rajajärjestelyn yhteydessä osin paransi, osin siirsi eräitä lyhyehköjä tienosia. Petaksen tilan maiden pohjoispuolella olevien tiemaaksi tarpeellisten vuokrattujen alueiden vapauttaminen ei aiheuttanut vaikeuksia, koska ne kaikki oli annettu vuokralle ehdoin, että kaupungilla oli oikeus teiden rakentamiseen niiden poikki vuokramaksun suhteellista alentamista vastaan. Tien viimeistä osaa varten tarvittiin lopuksi koko edellä mainittu asuntopalsta, joka oli pakkolunastettava heti Uudenmaan läänin maaherran vahvistettua tien suunnan.

Kiinteistölautakunnan asiasta laatimaa kirjelmää käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [2]) hyväksyä lautakunnan ehdottamat tilanomistaja A. Lönngrenin ja lautamies O. V. Nyströmin kuolinpesän kanssa tehtävät tilusvaihdot sekä antaa kaupunginhallitukselle tehtäväksi ryhtyä edellä mainitun, Tuomarinkylän rajalla olevan yhteismaan pakkolunastamista tarkoittaviin toimenpiteisiin.

Maa-alueiden luovuttaminen valtionrautateille. Kaupunginvaltuusto päätti [3]) myöntyä rautatiehallituksen anomukseen saada heti ottaa haltuunsa Pitäjänmäen asema-alueen itärajalla olevan, 15,505 m²:n laajuisen kaupungin omistaman alueen, joka tarvittiin radan oikaisemiseen, edellyttäen, että ainoastaan Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavia työttömiä henkilöitä otettiin kyseiseen rautatietyöhön. Kaupunginhallitukselle annettiin tehtäväksi ryhtyä rautatiehallituksen kanssa neuvotteluihin kaupungille kyseisestä alueesta maksettavasta korvauksesta nojautuen hallituksen esittämään tarjoukseen, että kaupungille luovutettaisiin samanarvoinen valtion omistama maa-alue.

---

[1]) Ks. v:n 1931 kert. s. 35. — [2]) Kvsto 9 p. maalisk. 12 §. — [3]) S:n 10 p. helmik. 6 §.

Edelleen rautatiehallitus oikeutettiin [1]) heti ottamaan haltuunsa Pasilan ja Huopalahden asemain välillä sijaitseva 2,750 m²:n laajuinen kaupungin alue ja kaupunginhallitukselle annettiin tehtäväksi ryhtyä neuvotteluihin sopivan valtion omistaman maa-alueen luovuttamisesta korvaukseksi kaupungille.

Tontin luovuttaminen Samfundet folkhälsan i svenska Finland nimiselle yhdistykselle. Otsakkeessa mainittu yhdistys ilmoitti aikovansa ryhtyä siihen asti pääasiallisesti maaseudulla ja joissakin maaseutukaupungeissa harjoittamaansa kansanterveydelliseen valistustoimintaan myöskin pääkaupungissa, m. m. järjestämällä täällä rinta- ja pientenlasten hoitokursseja sekä ylläpitämällä tätä tarkoitusta varten perustettavaa opistoa, ja anoi oikeutta saada kyseistä rakennusyritystä varten ilman huutokauppaa lunastaa XIV kaupunginosan korttelissa n:o 516 sijaitsevat Tavaststjernankadun tontit n:ot 7 a, 7 b ja 7 c sekä saada jättää kauppahinnan korottomaksi lainaksi niin kauan kuin tontteja käytettiin edellä mainittuun tarkoitukseen. Lastensuojelulautakunta oli esityksen johdosta lausunut, että pyydetty tonttipinta-ala kenties oli jonkin verran liian suuri, ja kiinteistölautakunta puolestaan oli ollut sitä mieltä, ettei kaupungilla ollut syytä avustaa yritystä siinä määrin kuin oli anottu, ja ottaen huomioon nämä lausunnot kaupunginvaltuusto päätti [2])

että XIV kaupunginosan korttelissa n:o 516 sijaitsevat Tavaststjernankadun tontit n:ot 7 b ja 7 c myytäisiin Samfundet folkhälsan i svenska Finland nimiselle yhdistykselle 300,000 markan hinnasta tontilta, yhteensä 600,000 markasta, mikä määrä sai olla korottomana lainana tontteihin myönnettyä ensimmäistä kiinnitystä vastaan niin kauan kuin niillä ylläpidettiin lastenhoito-opistoa ehdoin, että yhdistys vuoden 1932 kuluessa aloitti rakennustyöt ja että laitos valmistui ennen kesäkuun 1 p:ää 1934; sekä

että edellä mainitussa korttelissa sijaitseva Tavaststjernankadun tontti n:o 7 a varattaisiin samaan tarkoitukseen siten, että yhdistys sai etuoikeuden sen lunastamiseen 10 vuoden kuluessa 300,000 markasta ilman huutokauppaa, mutta muuten tavanmukaisin luovutusehdoin.

Oikeus saada alennusta tontin kauppahinnasta. Asunto-osakeyhtiö Artturinlinna, joka helmikuun 16 p:nä 1931 toimitetussa huutokaupassa oli kaupungilta ostanut [3]) IV kaupunginosan korttelissa n:o 154 sijaitsevan Lapinlahdenkadun tontin n:o 4, mutta vasta seuraavan heinäkuun 1 p:nä saanut tontin haltuunsa, koska siltä sitä ennen oli ollut poistettava erinäisiä puurakennuksia, anoi, että se 14 kuukauden rakennusaika, joka vaadittiin [4]), jotta tontin ostaja saisi lukea hyväkseen 15 %:n alennuksen tontin kauppahinnasta, tässä tapauksessa laskettaisiin alkavaksi tontin vastaanottopäivästä eikä, kuten oli säädetty, huutokauppapäivästä. Tähän anomukseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti [5]) oikeuttaa hakijayhtiön saamaan takaisin 15 % Lapinlahdenkadun tontin n:o 4 kauppahinnasta ehdoin, että tontti oli rakennettu valmiiksi 14 kuukauden kuluessa lukien heinäkuun 1 p:stä 1931 ja ettei rakennustarkastuskonttorilla ollut rakennusta vastaan mitään muistutettavaa.

---

[1]) Kvsto 10 p. helmik. 7 §. — [2]) S:n 4 p. toukok. 19 §. — [3]) Ks. v:n 1931 kert. s. 282. — [4]) S:n s. 12. — [5]) Kvsto 9 p. maalisk. 28 §.

3. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautinta-oikeutta koskevat asiat.

Z. Topeliuksen muistopatsaat. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) kiinteistötoimiston asemakaavaosaston laatiman ehdotuksen kuvanveistäjä G. Finnen veistämän runoilija Z. Topeliuksen muistopatsaan sijoittamisesta Teatteriesplanaadiin, mutta päätti jättää kysymyksen mainitun esplanaadin lopullisesta järjestelystä eri esityksen varaan.

Lokakuun 12 p:nä kaupunginvaltuuston varapuheenjohtaja oli ottanut vastaan Svenska litteratursällskapet i Finland nimisen yhdistyksen toimesta Teatteriesplanaadiin pystytetyn Z. Topeliuksen muistopatsaan. Tämä merkittiin [2]) pöytäkirjaan ja yhdistykselle lähetettiin kiitoskirjelmä.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjaan merkittiin [3]), että kuvanveistäjä V. Vallgrenin veistosryhmä »Setä Topelius sadunkertojana lasten keskellä» toukokuun 13 p:nä tapahtuneessa paljastustilaisuudessa oli luovutettu kaupungille ja että valtuuston puheenjohtaja kaupungin puolesta oli ottanut sen vastaan.

Kustaa II Aadolfin muistopatsaan paikka. Sen komitean esityksestä, joka eräiden historiallisten yhdistysten toimeksiannosta huolehti Kustaa II Aadolfin kuoleman 300-vuotismuiston juhlimisesta, kaupunginvaltuusto päätti [4]) luovuttaa Hämeen- ja Vanhankaupunginteiden välisen kallion tälle kuninkaalle pystytettävän muistopatsaan paikaksi ja määräsi samalla, että sinne suunniteltu puisto nimitettäisiin Kustaa Aadolfin puistoksi. Sitävastoin valtuusto ei katsonut sopivaksi, että Vanhankaupungintiellekin, kuten komitea oli ehdottanut, annettaisiin uusi kyseiseen 300-vuotismuistoon liittyvä nimi.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan ilmoitettua, että hän marraskuun 6 p:nä oli kaupungin puolesta vastaanottanut erinäisten historiallisten yhdistysten toimesta Vanhaankaupunkiin pystytetyn Kustaa II Aadolfin muistopatsaan, valtuusto päätti [5]) ainoastaan merkitä tämän tiedonannon pöytäkirjaansa sekä lähettää kiitoskirjelmän patsaan pystyttämisestä huolehtineelle toimikunnalle.

Adolf Erik Nordenskiöldin muistotaulu. Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan ilmoitettua marraskuun 18 p:nä kaupungin puolesta vastaanottaneensa Suomen maantieteellisen seuran toimesta Adolf Erik Nordenskiöldin syntymätaloon asetetun muistotaulun valtuusto päätti [6]) merkitä tämän pöytäkirjaansa ja lähettää edellä mainitulle seuralle kiitoskirjelmän.

Stadionin paikka. Kaupunginvaltuuston periaatteellisesti päätettyä [7]) myöntää luvan stadionin rakentamiseen valtuuston toukokuun 12 p:nä 1914 tekemällään päätöksellä keskuspuistoksi varaamalle alueelle, tarkemmin määritellen Urheilukadun, Nordenskiöldinkadun, vastaisen rautatienalueen ja Helsinginkadun jatkeen rajoittamaan osaan puistoaluetta, ja stadionin sijoittamista koskevan aatekilpailun päätyttyä stadionsäätiö oli anonut, että laitokselle tarpeellinen alue luovutettaisiin ja sen rajoja määrättäessä otettaisiin huomioon palkintotuomarien toiselle ja kolmannelle sijalle asettamien luonnosten periaatteet. Myöskin Suomen arkkitehtiliitto oli lähettänyt asiaa koskevan kirjelmän, jossa lausuttiin, että stadion ynnä sen yhteyteen rakennettavat kisa- ja urheilukentät turmelisivat enemmän kuin puolet Eläintarhan

---

[1]) Kvsto 15 p. kesäk. 17 §. — [2]) S:n 7 p. jouluk. 11 §. — [3]) S:n 25 p. toukok. 5 §. — [4]) S:n 7 p. syysk. 37 §. — [5]) S:n 7 p. jouluk. 9 §. — [6]) S:n 7 p. jouluk. 10 §. — [7]) Ks. v:n 1929 kert. s. 21.

puistosta ja että asia senvuoksi ennen stadionin sijoittamiskysymyksen lopullista ratkaisemista oli kaikinpuolisesti ja tarkasti tutkittava. Liiton mielestä kaupungilla ei ollut varaa uhrata Eläintarhan puistoa kyseiseen tarkoitukseen, ja se ehdotti puolestaan, että stadion siihen liittyvine muine urheilulaitoksineen sijoitettaisiin Reijolan alueelle. Jos tyydyttäisiin rakentamaan ainoastaan stadionrakennus Eläintarhanpuistoon, mitä ratkaisua liitto voi puoltaa, olisi se liiton mielestä sijoitettava kaupunginpuutarhan pohjoispuolella olevalle ylätasangolle. Kiinteistölautakunta oli esityksestä antamassaan lausunnossa huomauttanut, että stadionalueen ympäristön järjestely riippui stadionlinnan suuruudesta ja muodosta y. m., minkä vuoksi stadionille johtavat tiet ja ajoneuvojen pysäköimispaikat voitiin suunnitella vasta luonnospiirustusten valmistuttua. Stadionalueen rajoja ja luovutusehtoja ei sen vuoksi lautakunnan mielestä voinut vahvistaa, ennenkuin lopulliset luonnospiirustukset olivat valmiina.

Kiinteistölautakunnan ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [1]), luovuttaa stadionsäätiölle vuokralle Pallokentän itäpuolella olevalla ylätasangolla sijaitsevan, karttaan tarkemmin merkityn 5 ha käsittävän alueen, jonka lopulliset rajat ja tarkat luovutusehdot vahvistettaisiin vasta säätiön esitettyä rakennuksen lopulliset luonnospiirustukset.

Temppeliaukiolle suunniteltu kirkko. Vuonna 1930 kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) Temppeliaukion järjestämistä koskevan ehdotuksen ja hylkäsi tällä päätöksellään aikaisemmin laaditut suunnitelmat, jotka tähtäsivät kirkon rakentamiseen tälle paikalle. Myöhemmin kirkollisviranomaiset olivat havainneet juuri Temppeliaukion etu-Töölöön rakennettavan kirkon joka suhteessa sopivimmaksi paikaksi ja neuvotelleet rahatoimikamarin kanssa sen luovuttamismahdollisuuksista ja -ehdoista, minkä jälkeen suomen- ja ruotsinkielisten seurakuntain kirkkohallintokunta anoi kaupunginvaltuustolta, että seurakunnille luovutettaisiin tonttipaikka Temppeliaukiolle rakennettavaa kirkkoa varten, mutta että sen alue vahvistettaisiin vasta seurakuntien julistaman, kirkon lopullista paikkaa ja lopullisia piirustuksia koskevan kilpailun päätyttyä ja palkintolautakunnan, jossa kaupunginvaltuustolla olisi kaksi, kirkkovaltuusmiehillä neljä ja arkkitehtiliitolla kaksi edustajaa, annettua sen tuloksesta loppulausuntonsa. Tästä esityksestä pyynnöstä antamassaan lausunnossa kiinteistölautakunta puolsi [3]) kirkkohallintokunnan ehdotusta, että julistettaisiin palkintokilpailu, joka pätevästi selvittäisi Temppeliaukion sopivaisuuden kirkon sijoittamiseen. Myöntyminen tähän ehdotukseen ei vielä saanut merkitä kaupungin sitoutumista luovuttamaan Temppeliaukion kirkkorakennuksen paikaksi, vaan oli kaupungin pidätettävä itselleen oikeus kantansa lopulliseen määrittelemiseen kilpailun tulosten pohjalla ja tutustuttuaan siihen ehdotukseen, jonka mukaisesti seurakunnat halusivat rakentaa kirkkonsa. Tätä menettelyä puolusti sekin seikka, että kyseisen alueen asemakaavaa oli muutettava kirkon rakennussuunnitelman vaatimusten mukaisesti. Ehdotetun kilpailun tuli senvuoksi kiinteistölautakunnan käsityksen mukaan koskea koko sen Temppeliaukion osan järjestelyä, jota rajoittivat jo olemassa olevat kadut.

Muutamat Temppeliaukion ympärillä olevien kiinteistöjen omistajat olivat kirkkohallintokunnan anomuksen johdosta kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä lausuneet, että aukion ympärillä sijaitsevia tontteja

[1]) Kvsto 9 p. maalisk. 29 §. — [2]) Ks. v:n 1930 kert. s. 58. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 6.

rakennettaessa oli edellytetty paikan jäävän avoimeksi ja valo- ja ilmasuhteiltaan edulliseksi talojen asukkaille, ja anoivat tähän viitaten, että valtuusto pysyisi aikaisemmassa päätöksessään Temppeliaukion varaamisesta puistoksi.

Tutustuttuaan asian käsittelyssä syntyneihin asiakirjoihin kaupunginvaltuusto päätti [1]) ilmoittaa kirkkohallintokunnalle, että valtuustolla, vaikkakaan se ei toistaiseksi ottanut harkittavakseen lautakunnan anomusta, että valtuusto muuttaen helmikuun 26 p:nä 1930 tekemäänsä päätöstä luovuttaisi seurakunnille Temppeliaukiolta tonttipaikan uuden kirkon rakentamista varten, ei ollut mitään sitä vastaan, että seurakunnat julistivat Temppeliaukiolle sijoitettavaa kirkkoa ja sen paikkaa koskevan palkintokilpailun sekä että valtuusto suostui valitsemaan kaksi jäsentä kilpailun palkintolautakuntaan.

Vuokraoikeuksien ja vuokratonteilla sijaitsevien rakennusten lunastaminen pakkohuutokaupalla. Kiinteistölautakunnan anomuksesta kaupunginvaltuusto hyväksyi, että lautakunta kaupungin saatavain turvaamiseksi oli pakkohuutokaupoissa lunastanut alla mainittujen tonttien vuokraoikeuden sekä niillä olevien rakennusten omistusoikeuden:

Kumpulan korttelin n:o 932 tontin n:o 57 100,000 markasta; kaupan aiheuttamien kustannusten suorittamiseen osoitettiin 12,564 markkaa Kiinteä omaisuus nimiseen pääluokkaan sisältyvistä valtuuston käyttövaroista, siitä 10,375 markkaa kiinteistöön kiinnitetyn lainan korkoihin ja kuluihin ja 2,189 markkaa huutokauppakuluihin; vakuutusosakeyhtiö Pohjolan myöntämä 50,000 markan suuruinen laina sai jäädä edelleen kiinteistöä rasittamaan [2]);

Käpylän korttelissa n:o 869 sijaitsevan tontin n:o 7 a 90,300 markasta; kiinteistöä rasittaneen Työväen säästöpankin myöntämän lainan korkojen ja huutokauppakulujen suorittamiseen osoitettiin 5,973: 99 markkaa Kiinteä omaisuus nimiseen pääluokkaan sisältyvistä valtuuston käyttövaroista; edellä mainittu kiinteistöön kiinnitetty 43,200 markan suuruinen laina sai jäädä jatkuvasti sitä rasittamaan. Kiinteistölautakunta valtuutettiin uudelleen myymään tontin vuokraoikeus ynnä sillä olevat rakennukset [3]);

Käpylän korttelin n:o 868 tontin n:o 17 92,358: 66 markasta, mikä määrä vastasi kaupungin saatavia, 36,502: 55 markkaa, ja henkivakuutusyhtiö Suomen myöntämää kiinnitettyä lainaa, 48,942: 34 markkaa, sekä erääntyneitä korkoja ja kuoletuksia samoinkuin huutokauppakuluja, 6,913: 77 markkaa; edellä mainitusta lainasta sai 48,352: 16 markkaa jäädä rasittamaan kiinteistöä, kun taas lainan lyhennystä, korkoja y. m. varten tarvittava määrä, 7,503: 95 markkaa, osoitettiin pääluokkaan Kiinteä omaisuus merkityistä valtuuston käyttövaroista; kiinteistölautakunta valtuutettiin uudestaan myymään tontin vuokraoikeus sekä sillä olevat rakennukset [4]);

Kumpulan korttelin n:o 937 tontin n:o 33 98,765 markasta; kiinteistöön kiinnitetty Työväen säästöpankin myöntämä 40,000 markan suuruinen laina sai jäädä sitä rasittamaan; kiinteistölautakunta valtuutettiin uudelleen myymään tontin vuokraoikeus sekä sillä olevat rakennukset [5]);

Kumpulan korttelin n:o 941 tontin n:o 24 88,555: 75 markasta; kiinteistöön kiinnitetty Työväen säästöpankin myöntämä 40,000 markan suuruinen laina sai jäädä sitä rasittamaan; kiinteistölautakunta valtuutettiin uudestaan myymään tontin vuokraoikeus sekä sillä olevien rakennusten omistusoikeus [5]);

Kumpulan korttelin n:o 944 tontin n:o 8 111,000 markasta, minkä määrän tuli peittää kaupungin saatavat, 45,684: 70 markkaa, Työväen säästöpan-

---

[1]) Kvsto 23 p. maalisk. 6 §. — [2]) S:n 4 p. toukok. 14 §. — [3]) S:n 25 p. toukok. 8 §. — [4]) S:n 15 p. kesäk. 14 §. — [5]) S:n 15 p. kesäk. 15 §.

kin kiinnitetty laina, 40,000 markkaa, Kansallis-osake-pankin niinikään kiinnitetty laina, 15,000 markkaa, sekä lainain korot ja huutokauppakulut, 10,442: 40 markkaa; edellä mainittu 40,000 markan laina sai jäädä kiinteistöä rasittamaan, kun taas 15,000 markan lainan sekä korkojen ja kulujen suorittamiseen tarvittava määrä, 10,442: 40 markkaa, osoitettiin kiinteän omaisuuden pääluokkaan sisältyvistä valtuuston käyttövaroista; kiinteistölautakunta valtuutettiin uudestaan myymään tontin vuokraoikeus sekä sillä olevat rakennukset [1]);

Käpylän korttelin n:o 891 tontin n:o 8 70,300 markasta, minkä määrän tuli peittää kaupungin saatava, 21,430: 10 markkaa, Työväen säästöpankin myöntämä 33,055 markan suuruinen kiinnitetty laina, erään yksityisen henkilön myöntämä 10,000 markan suuruinen kiinnitetty laina sekä korot ja huutokauppakulut, 5,913: 01 markkaa; kaupunginhallitus oli määrännyt, että 33,055 markan kiinnityslaina sai jäädä rasittamaan kiinteistöä, ja osoittanut ennakkona kaupunginkassasta 15,913: 01 markkaa 10,000 markan lainan, korkojen y. m. suorittamiseen; samalla kuin nämä toimenpiteet hyväksyttiin, osoitettiin ennakon peittämiseksi 12,108: 66 markkaa kiinteän omaisuuden pääluokkaan merkityistä valtuuston käyttövaroista samalla kuin kaupunginhallituksen samaa tarkoitusta varten sallittiin ylittää mainittua määrärahaa 3,804: 35 markkaa [2]);

Kumpulan korttelin n:o 932 tontin n:o 55 108,000 markasta, minkä määrän tuli peittää kaupungin saatavat, 46,120: 10 markkaa, eräs yksityisen henkilön myöntämä, kiinteistöön kiinnitetty 50,000 markan laina sekä korot ja huutokauppakulut, 12,821: 88 markkaa; kaupunginhallitus oli osoittanut ennakkona kaupunginkassasta 62,821: 88 markkaa jälkimmäisen lainan, korkojen y. m. suorittamiseen sekä valtuuttanut kiinteistölautakunnan uudelleen myymään tontin vuokraoikeuden sekä sillä sijaitsevien rakennusten omistusoikeuden; tämä toimenpide hyväksyttiin ja hallitus oikeutettiin edellä mainitulla määrällä ylittämään kiinteän omaisuuden pääluokkaan merkityt valtuuston käyttövarat [3]).

Vallilan siirtolapuutarhapalstain vuokraehdot. Kiinteistölautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto päätti [4]), että Vallilan siirtolapuutarhan palstain vuokra-ajan tuli olla 20 vuotta, kuitenkin siten, että kaikkien palstain vuokraaika päättyi joulukuun 31 p:nä 1951, että vuokramaksu oli 75 penniä m²:ltä vuodessa ja että kaupungilla oli oikeus, jos se sitä halusi, 10 vuoden kuluttua korottaa tätä maksua. Tässä yhteydessä kiinteistölautakunta oli ilmoittanut aikovansa muilta osilta laatia vuokrasopimukset kaupunginvaltuuston vuonna 1923 Kumpulan siirtolapuutarhapalstoille vahvistaman [5]) kaavakkeen mukaisesti.

Länt. Kaivopuiston huvila-alueiden vuokraoikeuden pidennys. Kiinteistölautakunnan myönnettyä [6]) Länt. Kaivopuiston huvila-alueiden n:ot 1, 1 a, 2, 3, 5 ja 6 vuokraajille neljän vuoden vuokranpidennyksen heinäkuun 1 p:ään 1937 aikaisemmin voimassa ollein ehdoin, kaupunginhallitus oli käsitellyt asiaa ja hyväksyen kiinteistölautakunnan tekemän päätöksen alistanut sen kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi. Valtuusto päättikin [7]), että kyseiset tontit sai antaa vuokralle kiinteistölautakunnan ehdottamalla tavalla.

Vuokramaksujen alennus. Kaupunginvaltuusto epäsi [8]) eräitä Kumpulan,

---

[1]) Kvsto 15 p. kesäk. 16 §. — [2]) S:n 7 p. syysk. 20 §. — [3]) S:n 7 p. syysk. 21 §. — [4]) S:n 20 p. tammik. 17 §. — [5]) Ks. v:n 1923 kert. s. 33. — [6]) Ks. tämän kert. s. 145 ja os. III. — [7]) Kvsto 7 p. syysk. 18 §. — [8]) S:n 26 p. lokak. 8, 9 ja 10 §.

Hermannin ja Reimarsin tonttien vuokramaksujen alentamista koskevia anomuksia.

Vuokrakiinteistöjen luovutus. Kiinteistölautakunta ilmoitti luovuttaneensa Kumpulan korttelissa n:o 933 olevan Limingantien tontin n:o 63 vuokraoikeuden ynnä sillä olevat rakennukset herra J. Johanssonille 92,500 markan kauppahinnasta sekä Kumpulan korttelissa n:o 937 Kymintien varrella sijaitsevan tontin n:o 35 vuokraoikeuden ynnä sillä olevat rakennukset rouva M. Holmbergille 117,600 markasta; mainitut kiinteistöt oli lautakunnan toimesta vuonna 1931 ostettu [1]) pakkohuutokaupalla edellinen 87,070 markasta ja jälkimmäinen 65,000 markasta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) lautakunnan toimenpiteen.

Yhteisen palomuurin rakentaminen kahdelle tontille. Asunto-osakeyhtiö Mechelininkatu 6:n anottua saada rakentaa XIII kaupunginosan korttelissa n:o 413 oleville Mechelininkadun tonteille n:ot 6 ja 8 palomuurin siten, että sen leveydestä tuli 22,5 sm kumpaisellekin tontille, kaupunginvaltuusto päätti [3]) valtuuttaa kiinteistölautakunnan hakijayhtiön kanssa tekemään sekä maistraatin pöytäkirjaan ja kaupungin tonttikirjaan merkityttämään sopimuksen, jonka mukaan yhtiö oikeutettiin edellä mainitulla tavalla rakennuttamaan palomuuri puoleksi omistamalleen tontille n:o 6 ja puoleksi naapuritontille n:o 8 ehdoin, että muuri korvauksetta luovutettiin naapuritontin omistajan käytettäväksi.

Kojuista, vaunuista ja pöydiltä tapahtuva kauppa. Kaupunginvaltuuston vuosina 1908 ja 1919 tekemien päätösten [4]) mukaisesti oli paikat kojuista, vaunuista ja pöydiltä tapahtuvaa kauppaa varten luovutettava huutokaupalla enimmän tarjoavalle yhdeksi vuodeksi. Tämä järjestelmä oli kuitenkin kehittynyt kaupungille epäedulliseen suuntaan, minkä johdosta kiinteistölautakunta kaupunginhallituksen toimeksiannosta oli tutkinut, voitaisiinko kyseisten paikkain vuokralleannossa ottaa käytäntöön uusi järjestelmä. Sittemmin antamassaan mietinnössä lautakunta huomautti, että myyntipaikkain huutokaupoissa esiintynyt ankara kilpailu oli pakottanut paikkoja haluavat yhteistoimintaan, jonka seurauksena oli ollut, että paikat oli ollut luovutettava vahvistetuista minimivuokrista. Näitäkin oli yritetty painaa alas siinä kuitenkaan toistaiseksi onnistumatta. Ainoastaan makkaranmyyntipaikkain vuokraajat eivät toistaiseksi olleet saaneet aikaan keskinäistä sopimusta eri myyntipaikkain vuokraamisesta, lautakunnan käsityksen mukaan siksi, että myyjät tähän asti olivat voineet saada kohtuuttomasti kohonneet vuokramaksut korvatuiksi pienentämällä valmisteittensa kokoa ja huonontamalla niiden laatua, mikä ei ollut yleisön edun mukaista. Sen sijaan oli yksityisten makkaraliikkeiden taholla todettu esiintyvän pyrkimystä monopoliaseman saavuttamiseen. Niin ollen näytti olevan ainoastaan ajankysymys, milloin viimeksi mainittujen paikkain vuokraajat muodostaisivat renkaan, jolloin myyntipaikat oli vuokrattava vahvistetuista alimmista vuokrista, joita ei voinut määrätä kohtuuttoman korkeiksi. Lautakunta piti sentähden suotavana, että kaupunki luopuisi huutokauppajärjestelmästä ja siirtyisi uuteen järjestelmään, jonka mukaan jokaisen myyntipaikan alin vuokra vahvistettaisiin ennakolta ja halukkaita kehoitettaisiin tekemään niistä kirjalliset tarjoukset. Vuokra-aika oli lautakunnan mielestä vahvistettava enintään kah-

[1]) Ks. v:n 1931 kert. s. 13. — [2]) Kvsto 10 p. helmik. 14 §. — [3]) S:n 13 p. huhtik. 15 §. — [4]) Ks. v:n 1908 kert. s. 174 ja v:n 1919 kert. s. 39 sekä Helsingin kaupunkia koskevat asetukset I s. 443.

deksi vuodeksi, koska yksi vuosi oli liian lyhyt aika vuokraajan varustuskustannusten kuolettamiseen.

Kaupunginhallitus piti kiinteistölautakunnan ehdotusta hyvin perusteltuna, mutta lausui samalla, että luotettava käsitys sen valo ja varjopuolista voitiin saada vain käytännöllisen kokemuksen tietä. Senvuoksi ei vielä ollut muutettava voimassa olevia määräyksiä, vaan ainoastaan toistaiseksi sallittava poikkeaminen niistä.

Hyväksyen kaupunginhallituksen ehdotuksen kaupunginvaltuusto päätti [1]) valtuuttaa kiinteistölautakunnan toistaiseksi, kunnes oli saatu tarpeellinen kokemus, luovuttamaan kojuista, vaunuista ja pöydiltä tapahtuvaa kauppaa varten määrätyt myyntipaikat kirjallisten vuokratarjousten perusteella enintään kahdeksi vuodeksi kerrallaan; sekä kehoittaa kiinteistölautakuntaa saavutetun kokemuksen perusteella aikanaan tekemään asiaa koskevan lopullisen ehdotuksen.

Kaduilla tapahtuva sanoma- ja aikakauslehtikauppa. Suomen kirjakauppiasyhdistys, Suomen paperikauppiasliitto ja Osakeyhtiö yleinen sanomalehtitoimisto olivat anoneet, että sanoma- ja aikakauslehtien katumyynti järjestettäisiin uudelle kannalle, ja perustelleet anomustaan sillä, että mainittu kauppa, joka tuotti harjoittajilleen tuntuvat tulot, oli kehittynyt merkittäväksi kilpailijaksi niille kaupungin paperikaupoille, joissa myytiin samoja painotuotteita. Kaupungilla ei kuitenkaan ollut kyseisestä katukaupasta mitään taloudellista hyötyä, minkä johdosta olisi luovuttava vallitsevasta järjestelmästä vuokrattomine myyntipaikkoineen ja sen sijaan luovutettava nämä vapailla markkinoilla, kuten kioskipaikat. y. m. s.

Kysymystä valmisteli kiinteistölautakunnan asettama komitea, jossa paitsi tätä lautakuntaa köyhäinhoitolautakunta, poliisilaitos, pikatoimisto Mars, Suomen paperikauppiasliitto ja Suomen kirjakauppiasyhdistys olivat edustettuina. Tämä komitea totesi, että sanomalehtimyyjistä noin puolet olivat henkilöitä, jotka aikaisemmin olivat saaneet avustusta köyhäinhoidolta, minkä vuoksi kysymyksen ratkaisu riippui siitä, kertyisikö myyntipaikoista niin paljon vuokria, että ne riittäisivät peittämään siihenastisten myyjäin ja heidän perheittensä elatuskustannukset. Komitea ei uskonut tätä mahdolliseksi eikä sen vuoksi myöskään voinut puoltaa siirtymistä vapaan kilpailun järjestelmään. Komitea ei myöskään voinut yhtyä tehtyyn ehdotukseen, että ulkomaisten sanoma- ja aikakauslehtien katukauppa kiellettäisiin, koska juuri tästä myynnistä kertyi huomattava osa katukauppiaitten ansiosta.

Asiaa käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [2]) määrätä, että sanoma- ja aikakauslehtiä sai kaupungin alueella clevilla kaduilla, toreilla y. m. julkisilla paikoilla myydä vaunuista ja myyntipöydiltä klo 6:sta klo 22:een ainoastaan vähävarainen henkilö, jolle poliisiviranomaiset olivat antaneet tällaisen kaupan harjoittamisluvan. Myyntipaikat oli luovutettava vuokratta ja kiinteistölautakuntaa kehoitettava johtosääntönsä mukaisesti yksityiskohdittain järjestämään puheena oleva myynti.

Astioista tapahtuva bensiininmyynti. Kaupunginhallituksen esitettyä, että maistraatti toukokuun 13 p:nä 1932 tulenarkojen nesteiden valmistuksesta, varastossapidosta, myynnistä ja kuljetuksesta maaliskuun 29 p:nä 1924 annetun asetuksen eräiden pykäläin muuttamisesta toukokuun 13 p:nä 1932 annetun asetuksen [3]) nojalla yleisen turvallisuuden säilyttämiseksi kiel-

[1]) Kvsto 12 p. lokak. 10 §. — [2]) S:n 7 p. jouluk. 17 §. — [3]) Kunnall. asetuskok. s. 107.

täisi ensimmäisen luokan tulenarkain nesteiden siirtämisen astiasta toiseen kaduilla ja yleisillä paikoilla lukuun ottamatta ainoastaan erästä Salomonkadun varrella sijaitsevaa aluetta sekä Rautatientoria, sekä ryhdyttyä mainittujen kahden alueen kunnostamista tarkoittaviin toimenpiteisiin [1]), kaupunginvaltuusto päätti [2]) hyväksyä kaupunginhallituksen toimenpiteet ja samalla määrätä, että näiltä alueilta luovutettaisiin myyntipaikkoja halukkaille bensiininmyyjille erityisten tarjousten nojalla; että vuokra-aika oli voimassa yhden kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin; että vuokramaksu oli vähintään 3,000 markkaa vuosineljännekseltä; että samalle vuokraajalle sai luovuttaa ainoastaan yhden paikan kummaltakin alueelta; sekä että myyntipaikoilla oli noudatettava palotoimikunnan paloturvallisuutta silmälläpitäen antamia erikoismääräyksiä.

4. Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat.

Kansakouluhuoneistojen käyttö. Sen jälkeen kun Porthaninkadun ja Toukolan koulutalojen ruotsinkieliset kansakoululuokat syyslukukauden alussa oli siirretty Nilsiäntien varrella olevaan uuteen kansakoulutaloon [3]), ensiksi mainitut kouluhuoneistot vapautuisivat. Kaupunginhallitus oli senvuoksi ottanut harkittavakseen niiden tarkoituksenmukaisimman käytön ja hankkinut tästä asiasta suomen- ja ruotsinkielisten kansakoulujen johtokuntain lausunnot. Tällöin oli ilmennyt, että Vallilan suomenkielinen kansakoulu jo kauan oli toiminut aivan liian ahtaassa huoneistossa ja että tämän kansakoulun alaluokat edullisesti voitiin siirtää Toukolan koulutaloon, että Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin säätiön omistamasta Oikokadun talosta n:o 7 suomenkieliselle apukoululle vuokrattu huoneisto niinikään oli liian ahdas, mutta että apukoulu tulisi hyvin toimeen Porthaninkadun koulussa, sekä että ruotsinkielinen apukoulu tarvitsi lisätilaa, jota ei ollut saatavissa Sokeain ystäväin Eläintarhassa sijaitsevasta talosta, missä koululla oli käytettävänään vuokrahuoneisto, mutta kylläkin edellä mainitusta Oikokadun varrella olevasta talosta, jonka omistaja oli ilmoittanut olevansa halukas 80,000 markkaan korotetusta vuosivuokrasta edelleen vuokraamaan suomenkielisen apukoulun hallussa siihen asti olleen huoneiston, jossa säätiön kustannuksella suoritettaisiin erinäisiä uudistuksia ja korjauksia.

Tutustuttuaan edellä mainittuun selvitykseen kaupunginvaltuusto päätti [4]), että Toukolan ja Porthaninkadun kansakoulutalot lukuvuoden 1932—33 alusta luovutettaisiin suomenkielisten kansakoulujen käytettäviksi ja ruotsinkielinen apukoulu samalla siirrettäisiin Oikokadun talossa n:o 7 sijaitsevaan suomenkielisen apukoulun entiseen huoneistoon.

Humallahden vuokra-alueella n:o 56 b olevien rakennusten lunastaminen. Koska Humallahden huvilapalstan n:o 56 b vuokra-aika päättyi joulukuun 31 p:nä ja kaupungin sairaalain hallitus oli ilmoittanut, että kyseisellä alueella olevat rakennukset hyvin soveltuivat ja tarvittiin Kivelän sairaalan uuteen paviljonkiin otettavien sairaanhoitajattarien asunnoiksi, kaupunginval-

[1]) Ks. tämän kert. s. 148.— [2]) Kvsto 15 p. kesäk. 28 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. s. 109 ja 110. — [3]) Vrt. tämän kert. s. 23. — [4]) Kvsto 25 p. toukok. 11 §.

tuusto päätti [1]) vuokrasopimuksen määräysten mukaisesti lunastaa johtaja E. Pauligin omistamat, edellä mainitulla huvilapalstalla sijaitsevat rakennukset sovitusta 475,000 markan kauppahinnasta, jonka suorittamista varten merkittäisiin määräraha vuoden 1933 menosääntöön. Samalla kaupunginvaltuusto hyväksyi johtaja Pauligin tarjouksen, että rakennukset tyhjennettäisiin jo syyskuun 10 p:nä ehdoin, että kaupunki luopui alueen vuokramaksusta kuluvalta vuodelta, 1,800 markasta.

Erään Lauttasaaressa sijaitsevan huvilarakennuksen osto. Kiinteistölautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto päätti [2]) 5,000 markalla lunastaa kauppias W. Åbergilta hänen omistamansa, kaupungin maalla Lauttasaaressa olevan huvilarakennuksen, koska lautakunta oli sanonut irti huvilaalueen vuokrasopimuksen ja rakennus osin hyvin soveltui Lauttasaaren länsiniemekkeellä olevan kaupungin kansanpuiston järjestysmiehen vartiohuoneeksi, osin voitiin vuokrata yksityisille. Rakennuksen kauppahinta ja sen 5,000 markaksi arvioidut korjauskustannukset oli suoritettava Kiinteä omaisuus nimiseen pääluokkaan merkityistä valtuuston käyttövaroista.

Teurastuslaitoksen lämpökeskus. Kaupunginvaltuuston määrättyä [3]), että teurastamon lämmöntarve oli tyydytettävä sähkölaitoksesta rakennettavan kaukohöyryjohdon avulla, sähkölaitos oli tarkemmin tutkinut tämän päätöksen toteuttamismahdollisuuksia ja silloin myöskin tutustunut muihin lämmönsiirtojärjestelmiin. Viime vuosina oli näet ylipaineisen kuumanveden välityksellä tapahtuva lämmönsiirto saanut laajan käytännön niiden teknillisten etujen takia, joita sillä oli verrattuna höyrylämpöjohtoon. Kuumavesijohdon hankintakustannukset olivat kuitenkin hyvin suuret, teurastuslaitokselle 1,700,000 markkaa, höyrykaukojohdon kustannusten supistuessa 1,200,000 markkaan. Jälkimmäisellä järjestelmällä oli varjopuolena, että annetun höyrylämmön mittaaminen oli varsin epätarkkaa ja lämmönmyynti yksityisille kuluttajille senvuoksi vaikeata, ja se teki välttämättömiksi n. s. vedenerottajat, joiden käyttö vaati alinomaista hoitoa ja aiheutti huomattavaa lämmön ja veden hukkaa. Molemmat järjestelmät olivat laaditut ottaen huomioon, että lämpöjohdosta tuli voida jakaa lämpöä muillekin laitoksille kuin teurastamolle, mutta sähkölaitoksen eri teollisuusyrityksille y. m. lämmönkuluttajille tekemään tiedusteluun oli ainoastaan yksi tilaaja vastannut myönteisesti. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus lähetti kaupunginvaltuustolle sähkölaitoksen yksityiskohtaisen selvityksen puheena olevasta kysymyksestä ja yhtyi laitoksen ehdotukseen, että höyrykaukojohdon rakentamissuunnitelmasta luovuttaisiin ja teurastuslaitokselle sensijaan järjestettäisiin oma lämpökeskus. Sen hankintakustannukset olisivat 50 % alemmat kuin kuumavesijohdon ja siihen kuuluvan pumppulaitoksen, jota paitsi vuosikustannukset olisivat tuntuvasti pienemmät. Oma lämpökeskus tarjosi sitäpaitsi suuremman käyttövarmuuden. Sitä järjestettäessä voitiin käyttää erästä höyrykattilaa, joka oli poistettu sähkölaitoksen kattilahuoneesta, koska sitä uuden höyrykattila-asetuksen tultua voimaan ei saanut käyttää 13 kilon ylipaineella. Tämä kattila sopi kuitenkin erittäin hyvin teurastamon tarpeisiin ja se voitiin helposti jakaa kahdeksi toisistaan riippumattomaksi kattilaksi, joista toinen olisi tarpeellisena varakattilana. Kattila oli kuoletettu romuarvoonsa, joka oli 99,240 markkaa, mikä määrä olisi suoritettava sähkölaitokselle korvaukseksi, mutta ainoastaan kattila-

[1]) Kvsto 25 p. toukok. 6 §. — [2]) S:n 15 p. kesäk. 13 §. — [3]) Ks. v:n 1930 kert. s. 33—35.

huoneen ja savutorven rakentaminen aiheuttaisi kaupungille suoranaisia kustannuksia, jotka hallitus arvioi 850,760 markaksi.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto kumoten marraskuun 12 p:nä 1930 tekemänsä päätöksen teurastuslaitoksen lämmöntarpeen tyydyttämisestä sähkölaitoksesta rakennetun höyrykaukojohdon avulla päätti [1]), että teurastuslaitokselle rakennettaisiin oma lämpökeskus ja siihen siirrettäisiin eräs sähkölaitoksesta vapautuva 380 m³:n kattila, josta tälle laitokselle suoritettaisiin 99,240 markan korvaus teurastuslaitoksen rakennusmäärärahasta.

Kallion paloasema. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) kaupungin yleisten töiden hallituksen toimesta laaditut Kallion paloaseman pääpiirustukset.

Kaupunginvaltuuston istuntosalin akustiikka. Sitten kun oli selvitetty, että kaupunginvaltuuston istuntosalin epäedullista akustiikkaa voitiin parantaa ripustamalla ääntä vaimentavia verhoja sopiviin paikkoihin saliin, valtuusto päätti [3]) myöntää mainittuun tarkoitukseen sekalaisiin menoihin varatuista käyttövaroistaan 50,000 markkaa.

Kaupungintalon puhelinkeskus. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ilmoitettua, että käytettävissä olevat määrärahat eivät riittäneet kaupungintalon puhelinkeskuksen laajentamiseen valtuuston päätöksen mukaisesti, kaupunginvaltuusto päätti [4]) oikeuttaa hallituksen ylittämään kaupungintalon ja virastotalon virastohuoneistojen sisustamismäärärahaa riittävällä määrällä, 259,472: 40 markalla.

Poliisilaitoksen huoneistojen korjaukset. Poliisilaitoksen virkapukuvaraston säilytyshuoneen sisustamiseen myönnettiin [5]) 15,824 markan määräraha, kahden vartiohuoneen, satulasepäntyöpajan ja hevosten kengitysvajan sisustamiseen 44,845 markkaa, Sofiankadun talon n:o 3 kylkirakennuksessa olevien koppien kunnostamiseen sekä lämpöjohtojen asettamiseen tähän rakennukseen 124,800 markkaa, arkistohuoneen sisustamiseen Sofiankadun talon n:o 4 kellariin 57,000 markkaa, etsivän osaston kuulusteluhuoneen sisustamiseen 11,300 markkaa sekä Sofiankadun tontin n:o 3 pihamaan asfaltoimiseen 35,100 markkaa, kaikkiaan 288,869 markkaa, maksettavaksi ennakkona kaupunginkassasta kuluvana vuonna ja aikanaan merkittäväksi vuoden 1933 menosääntöön.

Kallion kansakoulun elokuvaesityssali. Koska filmiteknillinen lautakunta ja poliisiviranomaiset olivat vaatineet, että Kallion kansakoulutalon elokuvaesityssalin näyttämön vastainen seinä voimassa olevain määräysten mukaisesti oli rakennettava tiilistä ja vähintään 30 sm:n vahvuiseksi tai rautabetonista vähintään 10 sm:n vahvuiseksi, kaupunginvaltuusto päätti [6]) osoittaa Opetus- ja sivistyslaitokset nimiseen pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan 3,000 markkaa kyseisen seinän rakentamiseen rautabetonista.

Nilsiäntien kansakoulutalon sisustaminen. Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta oli lähettänyt valtuustolle Nilsiäntien kansakoulutalon sisustamista koskevan ehdotuksen, jonka mukaan tästä aiheutuvat kustannukset jaettaisiin kahdelle vuodelle siten, että kuluvana vuonna sisustettaisiin kaikki huoneet paitsi kahta luokkahuonetta, yhtä käsityösalia, koko koulukeittolaryhmää, laboratoriohuonetta ja kirjastohuonetta, kustannuksin, jotka oli arvioitu 400,000 markaksi edellyttäen, että Porthaninkadun

---

[1]) Kvsto 23 p. maalisk. 7 §. — [2]) S:n 16 p. marrask. 8 §; ks. myös v:n 1930 kert. s. 24. — [3]) Kvsto 15 p. kesäk. 20 §. — [4]) S:n 20 p. tammik. 19 §. — [5]) S:n 15 p. kesäk. 18 §. — [6]) S:n 7 p. jouluk. 24 §.

ja Toukolan kansakouluista siirrettiin kaikki käyttökelpoinen kalusto ja opetusvälineistö uuteen kansakoulutaloon. Sen johdosta ja kaupunginhallituksen huomautettua, että hankintaohjelmaa jonkin verran voitiin supistaa ja hankintakustannuksia vähentää tilaamalla suurempi osa kalustosta työlaitoksesta, kaupunginvaltuusto päätti [1]) myöntää Opetus- ja sivistyslaitokset nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 335,000 markan määrärahan Nilsiäntien varrella sijaitsevan ruotsinkielisille kansakouluille luovutetun koulutalon sisustamiseen.

Humallahden huvila-alueen rakennusten korjaaminen. Äskettäin ostettujen[2]) Humallahden huvila-alueella olevien rakennusten kuntoonpanemista varten kaupunginvaltuusto myönsi [3]) 48,000 markan määrärahan sekalaisten menojen pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan.

Kaupungin kiinteistöjen palovakuuttaminen. Komitea, jonka rahatoimikamari oli asettanut [4]) valmistelemaan kysymystä kaupungin palovakuutusten järjestämisestä, oli tehtävänsä suoritettuaan esittänyt kantansa ja ehdotuksensa lokakuun 30 p:nä 1931 päivätyssä mietinnössä [5]), jossa ensiksi tehtiin selvää puheena olevan asian järjestämisestä useissa koti- ja ulkomaisissa kaupungeissa. Tästä selonteosta ilmeni, että eräät kaupungit olivat jättäneet kunnan omaisuuden vakuuttamatta, että muutamat, varsinkin pienet kaupungit, olivat ottaneet tavalliset palovakuutukset jossakin palovakuutusyhtiössä, toiset taas ryhtyneet itse- eli omavakuutukseen tai yhteisesti toisten kuntain kanssa ottaneet itse vastatakseen toistensa omaisuuden palovakuuttamisesta. Kysymystä valmisteltaessa komitealla sitäpaitsi oli ollut käytettävänään kaksi lausuntoa, joista toisen oli antanut vakuutusylitarkastaja O. Hallstén, toisen vakuutusjohtaja J. Bärlund.

Helsingin kaupungin omaisuus oli palovakuutettu eri yhtiöissä, pääasiallisesti Kaupunkien yleisessä paloapuyhdistyksessä ja Suomen teollisuudenharjoittajain keskinäisessä paloapuyhdistyksessä. Heinäkuun 1 p:nä 1931 vakuutetun kiinteän omaisuuden arvo oli 448,883,957 markkaa, siitä 192,268,912 markkaa vuodeksi ja 256,615,045 markkaa ainaiseksi vakuutettua omaisuutta, Tämän omaisuuden vakuutusmäärät nousivat vastaavasti 230,982,790 ja 177,797,860 markkaan ja vuosimaksut edellisessä ryhmässä 322,413: 54 markkaan. Teknilliset laitokset olivat paria poikkeusta lukuunottamatta vuosivakuutetut, samoin kiinteistötoimiston maatalousosaston ja lastensuojelulautakunnan hallintoon kuuluvat kiinteistöt. Yleensä rakennukset olivat vakuutetut yli sen arvon, joka niille oli pantu viimeisessä arvioinnissa, mutta oli myös useita rakennuksia, joiden vakuutussumma oli huomattavasti pienempi tätä arvoa. Vuosien varrella maksetut vakuutusmaksut olivat monin kerroin ylittäneet samoina vuosina saadut vahingonkorvaukset mikä osaksi johtui siitä, että vakuutusyhtiöt luokitellessaan maksujen määräämistä varten vastuittensa laatua eivät ottaneet huomioon, miten tuntuvasti tehokas palolaitos ja vesijohto sekä se seikka, että kiveä yleisesti käytettiin rakennusaineena, olivat vähentäneet palonvaaraa, mutta pääasiallisesti siitä, että itse vakuutusmenetelmä jälleenvakuutuksineen aiheutti suuria kustannuksia. Ajanpitkään kävisi siten palonvaaran pitäminen omalla vastuulla melkoista huokeammaksi, vaikkakin kustannukset silloin jakautuisivat hyvin epätasaisesti eri vuosille sen mukaan, milloin palovahinkoja sattui ja miten suuria kulloinkin. Vakuuttamista olisi niin ollen käytettävä ainoastaan sikäli kuin vahinkojen epätasaisuus aikaansaisi häiriöitä vakuuttajan taloudessa.

[1]) Kvsto 13 p. huhtik. 17 §. — [2]) Ks. tämän kert. s. 21—22. — [3]) Kvsto 7 p. jouluk. 23 §. — [4]) Ks. v:n 1928 kert. s. 276. — [5]) Kvston pain. asiakirj. n:o 17.

Arvosteltaessa Helsingin kaupungin palovakuutuksentarvetta oli otettava varteen, että kaupungin omistamat rakennukset olivat niin monena erillisenä vakuutus- eli vaarayksiönä, että kaupunki voi pitää huomattavan osan niiden palonvaarasta omalla vastuullaan. Koska kaupungin talousarvio nousi n. 600 milj. markkaan, oli ilmeistä, ettei varsin suurikaan palovahinko voinut vaikuttaa häiritsevästi sen talouteen. Komitea ehdotti sentähden, että loppuun maksetut ainaiset palovakuutukset pidettäisiin edelleen voimassa ja että vasta osaksi maksetuista ainaisista vakuutuksista ryhdyttäisiin neuvotteluihin asianomaisen vakuutusyhtiön kanssa vakuutussumman alentamisesta suoritettuja maksueriä vastaavaksi; että vuosivakuutuksista pidettäisiin edelleen voimassa vain ne, jotka koskivat vähintään 10 miljoonaan markkaan tai sen yli nousevia vaarayksiöitä, varsinkin mikäli oli puhe teknillisistä laitoksista, ja että kaupunki silloinkin pitäisi samasta vaarayksiöstä omalla vastuullaan enintään 10 milj. markkaa; sekä että kaupungin muu omaisuus voimassa olevien vakuutusten voimassaoloajan päätyttyä jätettäisiin palovakuuttamatta.

Kaupunginhallitus lausui mietinnön johdosta, että Kaupunkien yleinen paloapuyhdistys, jossa suurin osa kaupungin loppuunsuorittamattomista ainaisista vakuutuksista oli otettu, oli ilmoittanut, että milloin ainoastaan osa ainaisen vakuutuksen maksuista oli suoritettu, ei ollut edullista alentaa vakuutusmäärää niin, että se vastasi näitä jo suoritettuja maksuja, koska vakuutuslaitoksen täytyi ottaa huomioon korkeamman vakuutuksen voimassa ollessa jo kantamansa suurempi vastuu. Uusi alennettu vakuutusmäärä tulisi sen vuoksi olemaan tuntuvasti pienempi verrattuna alkuperäiseen vakuutusmäärään kuin maksettu vakuutusmaksu oli verrattuna koko vakuutusmaksuun. Vakuutusmäärän alentamista yhtiö ei voinut toimittaa sääntöjään muuttamatta, ja asiallisestikin ehdotuksen toteuttaminen kävisi vaikeaksi, koska yhdistys myöntäessään vakuutuksen oli vienyt koko vakuutusmaksun rahastoon.

Niin ollen ja koska lähivuosina loppuun suoritettavat vakuutusmaksut olivat verraten pieniä, kaupunginhallitus samoin kuin yleisten töiden hallituskin oli sitä mieltä, että voimassa olevat ainaiset vakuutukset oli suoritettava loppuun, varsinkin koska kaupunki vakuutuksenottajana oli sitoutunut asianmukaiset vakuutusmaksut aikanaan suorittamaan, joten komitean ajattelema menettely ei käynyt päinsä tehtyjä sopimuksia purkamatta.

Muuten kaupunginhallitus voi pääasiallisesti yhtyä komitean ehdotukseen. Hallituksesta tuntui kuitenkin tarpeelliselta lisätä siihen sellainen varaus, että 10 miljoonaa pienemmätkin vastuut voitiin vakuuttaa, milloin se erikoisen suuren tulenvaaran vuoksi tai muusta syystä katsottiin tarpeelliseksi; toisaalta oli varattava mahdollisuus jättää 10 miljoonaa suuremmatkin vastuut kokonaan vakuuttamatta tai pitää niistä kaupungin vastuulla enemmän kuin tämä määrä, milloin vastuu vähäisen tulenvaaran vuoksi tai muusta syystä harkittiin erikoisen vaarattomaksi. Komitean ehdotuksen toisen ponnen rajoittaminen koskemaan vain teknillisiä laitoksia oli kaupunginhallituksen mielestä tarpeetonta, koska hyvin voitiin ajatella muitakin laitoksia, jotka tulenvaaran suhteen olivat täysin verrattavissa mainittuihin laitoksiin.

Kaupungin omaisuuden palovakuuttamista koskevien kysymysten käsittelyn yhdenmukaistamiseksi olisi tarkoituksenmukaista keskittää niiden ratkaisuvalta kaupunginhallitukselle. Tämän tulisi palovahinkojen kiireellisiä korjauksia varten saada käytettäväkseen vuotuinen määräraha, jonka asian

luonnosta johtuen tulisi olla siirtomääräraha, jotta vuoden lopulla sattuvista korjauksista maksettavat laskut voitaisiin suorittaa seuraavana vuonna.

Tutustuttuaan asiasta esitettyyn selvitykseen kaupunginvaltuusto täysin kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti päätti [1]), ettei kaupungin kiinteää omaisuutta siitä lähtien palovakuutettaisi lukuun ottamatta kuitenkin vaarayksiöitä, joiden omaisuusarvo oli 10 milj. markkaa suurempi, mutta että kaupunki näistäkin kaupunginhallituksen harkinnan mukaan voi pitää omalla vastuullaan enintään 10 milj. markkaa;

oikeuttaa kaupunginhallituksen poikkeamaan edellisessä ponnessa lausutusta yleisestä periaatteesta, milloin hallitus erityisen suuren tai suhteellisen pienen tulenvaaran takia tai muusta syystä harkitsi siihen olevan aihetta;

velvoittaa lautakunnan tai viraston, jolla oli kiinteää omaisuutta hoidettavanaan, aina aikanaan tekemään kaupunginhallitukselle esityksen tämän omaisuuden palovakuuttamisesta;

pysyttää edelleen voimassa jo otetut ainaiset palovakuutukset, joiden vakuutusmaksuista osa oli maksamatta, ja suorittaa niistä vakuutusmaksut sopimusten mukaisesti; sekä

merkitä vuoden 1933 talousarvioon 200,000 markan siirtomäärärahan kaupunginhallituksen käytettäväksi sattuvien tulipalojen aiheuttamien korjausten suorittamiseen.

5. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Vesijohdon uusiminen. Koska X kaupunginosan korttelien n:ot 274 ja 282 luoteisrajaa pitkin kulkevassa kadussa olevan vesijohdon uusiminen siellä suoritettujen katutöiden yhteydessä oli katsottu välttämättömäksi, kaupunginhallitus oli valtuuttanut vesijohtolaitoksen panemaan työn käyntiin. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) tämän toimenpiteen samalla päättäen merkitä vuoden 1933 menosääntöön tätä tarkoitusta varten 190,000 markan määrärahan, jonka vesijohtolaitos sai ennakolta käyttää jo kuluvana vuonna.

Määräraha vesi- ja viemärijohtoja varten. Sitten kun Oma asunto-osakeyhtiö, joka omisti kaksitoista Käpylän korttelcissa n:ot 860 ja 869 sijaitsevaa kahden perheen taloa, oli anonut, että kaupunki laskisi vesi- ja viemärijohdot, joihin yhtiö saattoi yhdistää kiinteistönsä, kaupunginvaltuusto päätti [3]) osoittaa yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 54,000 markkaa viemärijohdon laskemiseksi Turjan- ja Marjatanteiden väliseen osaan Tursontietä sekä merkitä vuoden 1933 talousarvioon vesijohdon laskemiseksi samaan tiehen 43,000 markan määrärahan, joka vesijohtolaitos oikeutettiin käyttämään ennakolta kuluvana vuonna.

Määräraha kaasujohtoa varten. Koska Josafatin- ja Sturenkatujen tasoitus Helsingin- ja Kirstinkatujen välillä oli edistynyt niin pitkälle, että kadut kesän aikana voitiin päällystää, kaupunginvaltuusto kaasujohtojen laskemisesta kadun päällystämisen jälkeen aiheutuvien tuntuvien lisäkustannusten välttämiseksi päätti [4]) merkitä vuoden 1933 talousarvioon 35,000 markan määrärahan kaasujohdon asentamiseksi Helsingin- ja Kirstinkatujen väliseen osaan Sturenkatua ja samalla korttelin n:o 354 a länsipuolella olevaan kujaan,

---

[1]) Kvsto 16 p. marrask. 7 §. — [2]) S:n 16 p. marrask. 12 §. — [3]) S:n 4 p. toukok. 10 §. — [4]) S:n 9 p. maalisk. 17 §.

minkä ohessa kaupungin teknillisten laitosten hallitus oikeutettiin käyttämään tämä määräraha ennakolta kuluvana vuonna.

Momenttireservilaitteen hankkiminen sähkölaitokseen. Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen anomus n. s. momenttireservilaitteen hankkimisesta sähkölaitokseen lähetettiin [1]) kaupunginhallitukseen edelleen valmisteltavaksi.

Sähkölaitoksen pääaseman ohjauslaitteen laajentaminen. Koska sähkölaitoksen laajennetun Töölön aseman [2]) käyttö edellytti myöskin pääaseman 35 kV ohjauslaitteen laajentamista, kaupunginhallitus oli oikeuttanut kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ryhtymään rakentamaan viimeksi mainitun aseman 5 kV kojeistorakennuksen viereen 35 kV kojeistoa varten n. 2,400 m³ käsittävää lisärakennusta sekä käyttämään uudisrakennuskustannuksiin enintään 500,000 markkaa sähkölaitoksen Töölön asemarakennuksen laajentamiseen varatusta määrärahasta, josta laajennusohjelman supistamisen [2]) takia tuli jäämään säästöä. Tämä toimenpide hyväksyttiin [3]).

Sähkölaitoksen Töölön asemarakennus. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [4]) sähkölaitoksen Töölön aseman lisärakennuksen piirustukset, joiden mukaan rakennus laajennettaisiin kolmikerroksiseksi, jolloin kahteen alempaan kerrokseen tulisivat sekä 35 kV että 5 kV ohjaus- ja suojuslaitteet ja kolmanteen vastedes kenties tarpeellinen akkumulaattoriparisto, mutta toistaiseksi ainoastaan kolme pienehköä asuinhuoneistoa aseman esimiestä ja päivystäjiä varten. Sähkölaitoksen alkuperäiseen suunnitelmaan sisältyi nykyisen konehuoneenkin laajentaminen rakentamalla tontin kadunpuoleinen osa umpeen, mutta vallitsevan lamakauden ja vaihtovirtaan siirtymisen johdosta oli katsottu sopivaksi toistaiseksi supistaa rakennussuunnitelmaa ja rakentaa vain suurjännitepuolen ohjaukseen tarvittavat laitteet, jolloin kustannukset, jotka alkujaan oli arvioitu 2,800,000 markaksi, voitiin alentaa 1,600,000 markkaan. Kaupunginhallitus oli jo kesäkuun 22 p:nä oikeuttanut kaupungin teknillisten laitosten hallituksen aloittamaan laajennustyöt edellä mainittujen piirustusten mukaisesti, joita kaupunginvaltuusto silloin vielä ei ollut vahvistanut, minkä toimenpiteen valtuusto hyväksyi [4]).

Taivallahden ruoppaustyöt. Hesperiankadulta Rajasaaren puhdistuslaitokselle rakennettavan pääviemärin valmistavia töitä suoritettaessa oli Taivallahden pehmeän pohjakerroksen ruoppaaminen 15 m:n levyiseltä alalta osoittautunut välttämättömäksi. Kaupunginhallitus oli sentähden oikeuttanut kaupungin yleisten töiden hallituksen ryhtymään mainittuun työhön. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [5]) tämän toimenpiteen samalla määräten työn kustannukset, 30,000 markkaa, suoritettavaksi yleisiä töitä varten varatuista valtuuston käyttövaroista.

Makasiinirannan paaluarinan korjaus. Kaupungin yleisten töiden hallitus oikeutettiin [6]) ylittämään Eteläsataman makasiinirannan paaluarinan korjausmäärärahaa, joka oli osoittautunut riittämättömäksi tarkoitukseensa sen johdosta, että korjaustyö oli osoittautunut laajemmaksi kuin talousarviota järjesteltäessä oli otaksuttu.

Ruoholahdenrannan laiturin korjaus. Yleisiä töitä varten varatuista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi [7]) 60,000 markan määrärahan Ruoholahdenrannan laiturin korjaamiseen sen vioituttua sikäli, että hiesua ja

---

[1]) Kvsto 12 p. lokak. 13 § ja 26 p. lokak. 14 §. — [2]) Ks. alemp. — [3]) Kvsto 7 p. syysk. 25 §. — [4]) S:n 7 p. syysk. 24 §. — [5]) S:n 7 p. jouluk. 20 §. — [6]) S:n 21 p. syysk. 8 §. — [7]) S:n 16 p. marrask. 11 §.

hiekkaa oli huuhtoutunut pois laituriarkun etureunan alta, jolloin arkku oli hieman painunut.

Lönnrotinkadun jatkeen noususilta. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli ottanut uudelleen käsiteltäväkseen kysymyksen Lönnrotinkadun jatkeeseen liittyvän noususillan [1]) sopivimmasta rakenteesta ja tällöin tullut siihen käsitykseen, että sillan pylväät oli perustettava paalutukselle ja rakennettava rautabetonista. Toimitetut koekaivut olivat näet osoittaneet, että täytemaata ja kiviä käsittävän pintakerroksen alla oli paksuudeltaan vaihteleva kerros pehmeää savea, minkä vuoksi täytteen kantokyky oli hyvin epävarma ja todennäköisesti tuli tapahtumaan painumia, jos noususillan pylväät perustettiin suoraan täytteelle. Sillan pylväiden perustus oli senvuoksi ulotettava kallioperustaan saakka, mutta silloin ei ollut sopivaa käyttää puurakennetta, joka sitäpaitsi hallituksen käsityksen mukaan olisi ulkonäöltään epäedullinen. Rautarakenne taas tulisi erittäin kalliiksi ja suuri osa sen hinnasta menisi ulkomaille, minkä vuoksi hallitus piti sopivimpana, että sillan pylväät rakennettiin rautabetonista. Edelleen hallitus ehdotti, että itse sillan, sen kellarien yläpuolella olevan osan ja siltanousun kaide reunakivineen tehtäisiin kauttaaltaan yhtenäiseksi sekä että kaupunki kustantaisi myöskin yksityisten omistaman korttelin n:o 175 b puoleisen kaiteen; että kellarin kohdalla oleva sillan osa kokonaan kivettäisiin kaupungin kustannuksella; että sillan maatuen ja Köydenpunojankadun välisellä osalla Lönnrotinkatua olevien kaupungin tonttien katuosuudet kivettäisiin ja varustettaisiin kaiteilla ja kaupunki lisäksi kustantaisi yksityistenkin tontteihin kuuluvien katuosuuksien kaiteen tukilistat; että kellariosaston jalusta rakennettaisiin betonista, sivuseinät tiilistä ja lattiat betonista kivitäytteelle; että viemärikaivo järjestettäisiin kumpaankin lähinnä Ruoholahdenrantaa sijaitsevaan kellariosastoon sen varalta, että näitä kellareita käytettäisiin autosuojina; että Ruoholahdenkadun puoleiseen kellarinseinään tehtäisiin kaksi ovea ja sähkölaitokselle luovutettuun kellariin kaksi laitoksen hankkimaa rautaovea; sekä että kellariosan viereen korttelin n:o 175 a puolelle rakennettaisiin puuportaat, jota vastoin varsinaisen sillan ja noususillan kulmaan suunnitellut portaat jätettäisiin toistaiseksi rakentamatta. Sillan jäljellä olevien rakennustöiden kustannukset hallitus oli laskenut 2,099,000 markaksi, joten, koska aikaisemmin osoitetusta määrärahasta oli käyttämättä 1,499,000 markkaa, tarvittiin 600,000 markan lisämääräraha.

Myöntyen kaupungin yleisten töiden hallituksen esitykseen kaupunginvaltuusto päätti [2]), että Lönnrotinkadun noususilta rakennettaisiin rautabetonipilarien varaan; hyväksyä hallituksen esittämät täydennetyt piirustukset; sekä osoittaa yleisiin töihin varatuista käyttövaroistaan pyydetyn lisämäärärahan, 600,000 markkaa.

Edelleen kaupunginvaltuusto päätti [3]), että Lönnrotinkadun jatke korttelien n:ot 175 a ja 175 b kohdalta samoinkuin sinne tuleva silta noususiltaa lukuunottamatta oli kivettävä I:ma nupukivillä.

Ruoholahdenkadun leventäminen. Kiinteistölautakunta lausui, että kaupungin voidakseen rakentaa se Länsisatamaan johtava liikenneväylä, jota varten jo oli lunastettu [4]) Lapinlahdenkadun tontti n:o 4 ja Malminkadun tontti n:o 9, täytyi hankkia omakseen yksityistä tonttimaata Ruoholahdenkadunkin varrelta ja että lautakunta tämän johdosta oli neuvotellut asian-

---

[1]) Ks. v:n 1930 kert. s. 57 ja tämän kert. s. 168. — [2]) Kvsto 13 p. huhtik. 16 §. — [3]) S:n 25 p. toukok. 9 §. — [4]) Ks. v:n 1928 kert. s. 16.

omaisten tontinomistajain, nimittäin Aktiebolaget Gräsviksgatan 5 osakeyhtiön, Mahogany osakeyhtiön, Länsikulma osakeyhtiön ja juutalaisen seurakunnan kanssa, jotka omistivat vastaavasti IV kaupunginosan korttelin n:o 166 tontin n:o 15, korttelin n:o 167 tontin n:o 21 sekä korttelin n:o 166 tontit n:ot 1 a ja 14. Neuvottelujen tuloksena oli ollut, että eräät ensiksi mainitun yhtiön osakkaat tarjosivat kaupungin lunastettavaksi 67 yhtiön kaikkiaan 83 osakkeesta 30,000 markan yksikköhinnasta, mitä lautakunta arvioituaan kiinteistön piti kohtuullisena, jota vastoin muiden asianosaisten tonteistaan vaatima hinta oli enemmän kuin kaksi kertaa lautakunnan arviomäärää suurempi. Lautakunta ehdotti senvuoksi, että myytäväksi tarjotut Aktiebolaget Gräsviksgatan 5 osakeyhtiön osakkeet lunastettaisiin sekä että kaupunki saadakseen haltuunsa loput tarvittavasta alasta käyttäisi hyväkseen asemakaavalain myöntämää asemakaavaan otetun katumaan lunastamisoikeutta, joka astui voimaan heti kun asemakaava oli vahvistettu ja jota käytettiin pakkolunastuksen kautta siinä järjestyksessä kuin mainitun lain 30 § tarkemmin sääti. Jotta tonttien omistajat eivät sinä aikana, jolloin asemakaavan vahvistaminen oli vireillä, voisi ryhtyä rakennustoimintaan tonteillaan ja siten vaikeuttaa kysymyksen ratkaisua, kaupungilla oli oikeus valtioneuvostolta hankkia kyseiselle alueelle uudisrakennuskielto, joka olisi voimassa, kunnes kaupunginvaltuusto oli asian päättänyt, ei kuitenkaan kahta vuotta kauemmin. Rakennuskiellon antamisen edellytyksenä oli, että valtuustossa oli pantu vireille kysymys määrätyn alueen asemakaavan muuttamisesta tai siihen kuuluvien asemakaavamääräysten tai asemakaavantakaisten määräysten laatimisesta tai muuttamisesta.

Tutustuttuaan kiinteistölautakunnan esityksiin ja kaupunginhallituksen niistä antamiin lausuntoihin kaupunginvaltuusto päätti [1])

lunastaa 67 Aktiebolaget Gräsviksgatan 5 osakeyhtiön osaketta 30,000 markan yksikköhinnasta yhteensä 2,010,000 markasta, mistä 10% suoritettaisiin kauppakirjaa allekirjoitettaessa, 20 % syyskuun 1 p:nä 1932 sekä loput 21,000 markan määräisillä velkakirjoilla, jotka erääntyivät yhtäaikaa maksettaviksi lokakuun 1 p:nä 1935; kauppahinnan maksamattomalle osalle oli suoritettava korko, joka oli 1 % korkeampi erääntymispäivänä voimassa olevaa Suomen pankin alinta diskonttokorkoa ja erääntyi maksettavaksi puolivuosittain tammikuun 1 p:nä ja heinäkuun 1 p:nä, ensimmäisen kerran kuitenkin vasta tammikuun 1 p:nä 1933;

sitoutua kaupungin puolesta kuukauden kuluttua kauppakirjan allekirjoittamisesta lunastamaan loput edellä mainitun yhtiön 83 osakkeesta samasta hinnasta ja edellä mainituin ehdoin;

että myöhemmin lunastettavat osakkeet maksettaisiin lokakuun 1 p:nä 1935 maksettavaksi erääntyvillä velkakirjoilla;

osoittaa sen 603,000 markan määrän, joka kuluvana vuonna tarvittiin osakkeiden maksamiseen, ennakkona kaupunginkassasta aikanaan merkittäväksi vuoden 1933 talousarvioon;

antaa kaupunginhallitukselle tehtäväksi ryhtyä korttelien n:ot 166 ja 167 asemakaavan muuttamista tarkoittaviin toimenpiteisiin [2]); sekä

anoa valtioneuvostolta IV kaupunginosan korttelin n:o 167 tonttia n:o 21 sekä korttelin n:o 166 tontteja n:ot 1 a ja 14 koskevan rakennuskiellon antamista olemaan voimassa asemakaavalain määräämin edellytyksin ja sen säätämän ajan.

[1]) Kvsto 4 p. toukok. 7 ja 8 §; vrt. tämän kert. s. 197. — [2]) Ks. tämän kert. s. 6 ja 158.

Mechelininkatu. Kaupunginvaltuusto päätti [1]) anoa maistraatilta, että Mechelininkadun leveys, jonka vahvistetun asemakaavan mukaan tuli olla 24 m, Kammion- ja Rajasaarenkatujen väliseltä osalta saisi olla ainoastaan 20 m, minkä toistaiseksi katsottiin riittävän, koska kyseinen osa katua kulki puistoalueen läpi ja ajoradan leveys kuitenkin tuli olemaan 13 m. Valtuusto perusteli esitystään sillä, että anottu poikkeus vahvistetusta asemakaavasta vähentäisi kadun tasoituskustannuksia ja tekisi eräiden puistopuiden säilyttämisen mahdolliseksi. Sittemmin saapuneen ilmoituksen [2]) mukaan maistraatti toukokuun 7 p:nä oli myöntynyt kaupunginvaltuuston edellä mainittuun anomukseen.

Töölöntorin järjestely. Kiinteistölautakunta oli antanut laatia kolme vaihtoehtoista Töölöntorin järjestelysuunnitelmaa. Ensimmäisen mukaan torille istutettaisiin kaksi riviä puita, toinen Tykistökadun jatkeen eteläreunaan ja toinen Sandelsinkadun jatkeen pohjoisreunaan. Toisen ehdotuksen mukaan näiden puurivien väliin järjestettäisiin istutus leikkikenttineen. Kolmannessa ehdotuksessa tori oli jätetty kokonaan vapaaksi ja ainoastaan sen pohjoislaidalla olevan jalkakäytävän reunaan oli suunniteltu puurivi. Näistä ehdotuksista antamassaan lausunnossa kaupunginhallitus huomautti, että kysymys torin vastaisesta käytöstä vielä oli ratkaisematta, minkä vuoksi istutusten y. m. laitteiden järjestäminen sille ei ollut hyvin harkittua. Tämän huomioon ottaen kaupunginvaltuusto päättikin [3]), että Töölöntorin järjestelyssä oli noudatettava edellä mainittua kolmatta ehdotusta.

Apollon- ja Minervankatujen varsilla olevien kaupungin katuosuuksien kunnostaminen. Kaupunginhallitus ilmoitti oikeuttaneensa kaupungin yleisten töiden hallituksen antamaan päällystää Apollonkadun tonttien n:ot 9 ja 23 sekä Minervankadun tontin n:o 4 kohdalla olevat kaupungin katuosuudet konekivellä sekä panna kuntoon jalkakäytävät samoilta kohdilta, koska maistraatti kadunkatselmuksessa oli todennut yksityisten tontinomistajain heille kuuluvilla osilla edellä mainittuja katuja suorittaman kadunkiveyksen turmeltuvan, ellei kaupunki suorittanut työtä omalta osaltaan, sekä koska kyseiset kadut jo oli avattu liikenteelle ja niiden asemakaavalain mukaan sen johdosta tuli olla valmiiksi rakennetut.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [4]) tämän toimenpiteen ja päätti merkitä vuoden 1933 talousarvioon 104,000 markan määrärahan kyseisen katutyön kustantamiseksi sekä oikeuttaa rakennuskonttorin käyttämään nämä varat tarkoitukseen jo kuluvana vuonna.

Tavaststjernankadun kuntoonpaneminen. Samfundet Folkhälsan i svenska Finland nimisen yhdistyksen aloitettua rakennustyöt vasta ostamillaan XIV kaupunginosan korttelissa n:o 516 sijaitsevilla Tavaststjernankadun tonteilla n:ot 7 b ja 7 c kaupunginhallitus tämän yhdistyksen anomuksesta oli oikeuttanut rakennuskonttorin heti panemaan käyntiin katu- ja viemärijohtotyöt Espoonkadun ja Minna Canthin kadun välisellä osalla mainittua katua sekä vesijohto- ja kaasulaitoksen tarpeen mukaan jo kuluvana vuonna laskemaan vesi- ja kaasujohdot samaan katuun.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [5]) nämä toimenpiteet ja päätti merkitä vuoden 1933 menosääntöön 45,000 markan määrärahan vesijohdon laskemiseen Topeliuksenkadun ja Minna Canthin kadun väliseen osaan Tavaststjernankatua; 17,000 markan määrärahan kaasujohdon laskemiseen Espoonkadun ja

---

[1]) Kvsto 13 p. huhtik. 13 §. — [2]) S:n 25 p. toukok. 4 §. — [3]) S:n 12 p. lokak. 11 §. — [4]) S:n 16 p. marrask. 9 §; ks. myös tämän kert. s. 170. — [5]) Kvsto 7 p. jouluk. 19 §; ks. myös tämän kert. s. 171.

Minna Canthin kadun väliseen osaan Tavaststjernankatua; 256,000 markkaa Espoonkadun ja Minna Canthin kadun välisen Tavaststjernankadun osan tasoittamiseen; sekä 60,000 markkaa viemärijohdon laskemiseen Espoonkadun ja Minna Canthin kadun väliseen osaan Tavaststjernankatua.

Varatyöt[1]). Helsingin ammatillisen paikallisjärjestön työttömyyskomitean anottua, että kaupunki järjestäisi lisää työansionmahdollisuuksia kunnan työttömille jäsenille, kaupunginvaltuusto päätti [2]), että seuraavat työt saatiin suorittaa: viemärin rakentaminen viemärinsuulta n:o 42 b Kyläsaareen, kustannukset 2,626,000 markkaa, Alppilan puhdistuslaitoksen laskujohdon uusiminen, 797,000 markkaa, sekä Humalistonkadun viemärin uusiminen Turuntien ja Topeliuksenkadun väliltä, 472,000 markkaa; myöntää tarpeelliset määrärahat yleisiä töitä varten varatuista käyttövaroistaan kaupunginhallituksen käytettäviksi, sekä valtuuttaa kaupunginhallituksen päättämään edellä mainittujen töiden aloittamisesta kesän aikana [3]).

Syksyn tullessa tilanne kiristyi ja kävi tarpeelliseksi hankkia kaupungin toimesta toimeentulomahdollisuuksia suurille joukoille työttömiä. Kaupunginhallitus ilmoitti, että yleisiä varatöitä varten myönnetystä määrärahasta oli käyttämättä 2,090,000 markkaa, Herttoniemen töiden määrärahasta 8,427,000 markkaa ja yleisiä töitä varten varatuista kaupunginvaltuuston käyttövaroista 1,186,000 markkaa sekä että kaupungin yleisten töiden hallitus oli laatinut luettelon töistä, jotka sopivat suoritettaviksi varatöinä syksyn kuluessa. Näistä oli kaupunginhallituksen mielestä pantava käyntiin seuraavat: Vuorelantien, Arabiankadun, Kammion- ja Sandelsinkatujen välisen Välskärinkadun osan sekä Kristianinkadun tasoitus; portaiden rakentaminen Kristianinkadulle, eduskuntatalon pohjoispuolella olevan kallion tasoittaminen, Tuusulankadun sekä Munkkiniemenkadusta pohjoiseen olevan Paciuksenkadun osan tasoitus, It. Puistotien leventäminen, korttelia n:o 350 ympäröivien katujen sekä Kesäkadun tasoitus, Porthaninrinteen leventäminen, Sairaalakadun tasoittaminen puoleen leveyteensä, Arabian rautatieraiteen laskeminen Bokvillan-nimisen huvilan alueen poikki, Majakkakadun tasoitus y. m. s. Länsisatamassa suoritettavia töitä, työväenopiston tontin louhimistyöt sekä keskuspuistoalueen siistiminen. Näiden töiden kustannukset kaupungin yleisten töiden hallitus ottaen huomioon koko Paciuksenkadun tasoittamisen oli arvioinut 11,515,195 markaksi, mistä 5,914,300 markkaa käytettäisiin kuluvana vuonna, kun taas Herttoniemen töitä voitiin suorittaa 3,500,000 markalla. Edelleen kaupunginhallitus ehdotti, että yleisiä töitä varten varatuista valtuuston käyttövaroista jäljellä oleva osa, 1,186,000 markkaa, annettaisiin sen käytettäväksi Humalistonkadun laajentamiseen ja korottamiseen tonttien n:ot 7—11 kohdalta, Siltavuorenrannan ajotien kuntoonpanemiseen Pitkästäsillasta itäänpäin, Työpajakadun tasoittamiseen korttelin n:o 282 kohdalta sekä tämän korttelin länsirajaa pitkin kulkevan kadun tasoittamiseen Työpaja- ja Lautatarhankatujen väliltä, Hämeentien leventämiseen korttelin n:o 542 kohdalta sekä Nordenskiöldinkadun väliaikaiseen tasoittamiseen rautatienalikäytävän kohdalta. Kaupunginhallitus oli sitten valtuuttanut kaupungin yleisten töiden hallituksen panettamaan käyntiin kaksi viimeksi mainittua työtä, koska kyseisillä kaduilla olevat raitiotieraiteet oli kohdakkoin siirrettävä, ja anoi, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi tämän toimenpiteen. Jos edellä selostettu syksyn varatöiden ohjelma hyväksyttiin ja vuonna 1931 vahvistetut työpalkat pysy-

[1]) Vrt. tämän kert. s. 72 ja 172. — [2]) Kvsto 15 p. kesäk. 37 § ja kvston pain. asiakirj. n:o 10. — [3]) Ks. tämän kert. s. 175.

tettiin entisellään, voitiin töitä järjestää 1,105 miehelle syyskuussa, 1,400 miehelle lokakuussa, 1,840 miehelle marraskuussa ja 2,200 miehelle joulukuussa.

Myöskin Helsingin ammatillinen paikallisjärjestö, Suomen kunnallistyöntekijäin liitto sekä eräs työttömien kokouksessa valittu lähetystö olivat esittäneet käsityksensä työttömyyskysymyksestä ja sen lieventämistavasta ja kaikki olleet sitä mieltä, että kaupungin varatöissä maksetut palkat olivat riittämättömät. Tämän johdosta kaupungininsinööri lausui mielipiteenään, että kaupungin varatyöntekijät yleensä saivat toimeentulominimiä vastaavan palkan, ja samaa mieltä oli myöskin kaupungin yleisten töiden hallitus, joka samalla huomautti, että palkkain korottaminen vähentäisi kaupungin mahdollisuuksia järjestää työttömille ansiotyötä. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön antamien ohjeiden mukaan palkan kaikissa valtion kokonaan tai osaksi kustantamissa varatöissä tuli olla alempi asianomaisilla paikkakunnilla yleensä suoritettua sekatyöntekijän palkkaa siten, että varatöissä suoritetun palkan ja normaalipalkan välinen ero supistui sikäli kuin normaalipalkka aleni, ja kaupunginhallitus piti puolestaan luonnollisena, että kaupungin varatyöntekijöilleen suorittamien palkkojen yleensä ei tullut alittaa ministeriön vahvistamia. Helsingissä suoritettujen valtion varatöiden tuntipalkkoja ei kuitenkaan vielä ollut vahvistettu, minkä vuoksi kaupunginhallitus piti yleistä palkkain korottamista kaupungin vastaavissa töissä ennenaikaisena. Samalla hallitus ilmoitti, että n. 180 Helsingistä kotoisin olevaa työntekijää oli otettu valtion varatöihin eri seuduille Uudenmaan lääniä sekä että suunniteltiin uusia töitä, joihin vielä voitiin ottaa lisää työttömiä.

Kaupunginhallitus oli keskittänyt esityksensä kahdeksaan ponteen, jotka kaupunginvaltuusto lisäten niihin erinäisten työntekijäryhmän palkkain korottamista koskevan kohdan hyväksyi [1]) sanamuodoltaan seuraavina:

kaupunginhallituksen ehdottamat uudet työt on suoritettava varatöinä;

kaupunginhallitus saa määrätä jokaisen työn aloittamisen ajankohdan ja laajuuden;

kaupunginhallitus saa tähän tarkoitukseen käytettäväkseen 2,090,000 markkaa yleisiä varatöitä varten myönnettyjä kaupunginvaltuuston käyttövaroja;

kaupunginhallitus saa lisäksi edellä mainittujen töiden kustantamiseen kaupunginkassasta 3,000,000 markan suuruisen ennakkomäärän, joka sittemmin merkitään vuoden 1933 talousarvioon;

kaupunginhallitus saa ehdotettujen viiden ylimääräisen työn kustantamiseen käytettäväkseen yleisiä töitä varten varatuista kaupunginvaltuuston käyttövaroista jäljellä olevan määrän, 1,186,000 markkaa;

kaupunginhallituksen toimenpide, että Hämeentien leventäminen korttelin n:o 542 kohdalta ja Nordenskiöldinkadun tasoittaminen oli pantu alulle, hyväksyttiin;

valtioneuvostolta oli anottava, että valtio helpottaakseen pääkaupungin vaikeata työttömyystilannetta järjestäisi mahdollisimman paljon töitä Helsingistä kotoisin oleville työttömille; sekä

kaupungin varatöissä suoritetun tuntipalkan tuli lokakuun 1 p:stä lukien, jos työntekijä oli huoltovelvollinen, olla 5: 50 markkaa kivityöläisille ja heihin verrattaville ammattityöntekijöille, 5 markkaa rusnaajille ja 4: 50 markkaa apureille.

---

[1]) Kvsto 21 p. syysk. 5 §.

Helsingin ammatillisen paikallisjärjestön, Suomen kunnantyöntekijäin liiton ja työttömien lähetystön esittämät vaatimukset eivät antaneet kaupunginvaltuustolle aihetta muihin toimenpiteisiin.

Uudet maantiet. Lokakuun 5:ntenä päivätyssä kirjelmässä kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö ilmoitti, että hallituksen esitykseen lisämäärärahain myöntämisestä työttömyyden lieventämiseksi käyntiin pantavia ylimääräisiä töitä varten sisältyi paitsi 3,400,000 markan määrärahaa Tuomarinkylästä Vantaanjoen yli Helsingin pitäjän kautta Hyrylään suunniteltua maantietä varten 5,000,000 markan määrä Helsingin—Turun maantien ensimmäisen, Vihtiin asti ulottuvan osan rakentamista varten. Samalla ministeriö tiedusteli, aikoiko kaupunki rakentaa osuutensa ensiksi mainitusta tiestä niin ajoissa, että se oli valmiina samaan aikaan kuin valtion osuus, sekä jälkimmäisen tien suhteen, sitoutuiko kaupunki uuden Porvoon tien valmistumiseen mennessä rakentamaan Sörnäisten rannan ja Kulosaaren välille uuden, liikenteen vaatimuksia vastaavan sillan sekä tekemään lopullisen sopimuksen, jonka mukaan kaupunki omalla kustannuksellaan rakentaisi alueelleen suunniteltuun Jorvaksen tiehen liittyvän uuden tien.

Tuomarinkylästä pohjoiseen olevaa tietä koskeva kysymys oli ratkaistu toisessa yhteydessä [1]), Kulosaaren ja mantereen välisen siltayhteyden sekä Jorvaksen tiehen liitettävän uuden tien suhteen taas kaupunginvaltuusto päätti [2]) ilmoittaa ministeriölle, että Helsingin kaupunki sitoutui heti ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, jotka tekivät mahdolliseksi esteettömän liikenteen Porvoosta Kulosaaren poikki Helsinkiin kulkevalla maantiellä, jolloin suunnitellut sillanparannustyöt suoritettaisiin vuoden 1934 loppuun mennessä edellyttäen, että valtio heti aloitti mainitun, 6.5 m leveän tien rakentamisen, jonka otaksuttiin valmistuvan 2—3 vuoden kuluessa; sekä että kaupunki sitoutui omalla kustannuksellaan jatkamaan katuverkostoaan Pikku-Huopalahden itärantaan vastapäätä sitä Munkkiniemen alueen kohtaa, josta tie aiottiin rakentaa Kuusi- ja Lehtisaarten kautta Jorvaksen rautatiepysäkille.

Katsoen siihen, että hallitus suunnitellessaan Helsingin tienoille järjestettäviä varatöitä toistaiseksi ei ollut lopullisesti päättänyt, missä niitä sopivimmin voitiin aloittaa, kaupunginvaltuusto päätti liittää vastaukseensa pöytäkirjaan otetun, tätä kysymystä koskevan selvityksen.

Helsingin—Hyrylän maantie. Tie- ja vesirakennushallitus oli lähettänyt kaupunginhallitukselle Helsingin—Hyrylän maantien rakennussuunnitelman pyytäen siitä sen lausuntoa sekä tiedustellen, oliko kaupunki halukas ja mihin mennessä omalla kustannuksellaan rakentamaan alueelleen tulevan osan tiestä sekä suostuiko kaupunki maksamaan puolet tiesuunnitelmaan sisältyvän Vantaanjoen sillan rakennuskustannuksista. Tämän johdosta kiinteistölautakunta huomautti [3]), että rakennussuunnitelman mukaan ehdotettu uusi tie alkoi Pakinkylän ja Tuomarinkylän rajalta, kun taas lautakunta oli sitä mieltä, että suunnitelman tuli käsittää myöskin Käpylän ylimenosillalta Oulunkylän ja Pakinkylän kautta Tuomarinkylään vievä tien osa, jotta tämäkin aikanaan voitaisiin julistaa maantieksi. Tämä edellytti kuitenkin, että maan omistaja luovutti tietä varten tarpeellisen maan, mutta tämän ehdon täyttäminen tuskin tuotti kaupungille vaikeuksia, koska jo oli ryhdytty toimenpiteisiin tarpeellisten maa-alueiden hankkimiseksi ja nämä niin pian kuin ne olivat joutuneet kaupungin haltuun voitiin luovuttaa maan-

[1]) Ks. tämän kert. s. 34. — [2]) Kvsto 26 p. lokak. 7 §. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 8.

tien rakentamista varten. Edelleen lautakunta huomautti, että Tuomarinkylän etelärajan ja Vantaanjoen välinen tie vastedes tuli olemaan kaupunginasemakaavaan sisältyvää katumaata, mikä oli otettava huomioon sitä rakennettaessa. Kaupunki oli jo rakentanut miltei valmiiksi Mäkelänkadun, joka oli tämän maantien jatke, Käpylän rautatienylikäytävään saakka, ja rautatiehallitus oli puolestaan luvannut rakentaa mainitun ylikäytävän sekä tien jatkeen rautatienalueen poikki. Rautatienalueen ja kaupungin rajan välisen tien taas kaupunki rakentaisi Oulunkylän ja Pakinkylän välisen tienosan yhteydessä. Niin ollen lautakunta katsoi kaupungin voivan suostua rakentamaan myöskin tieasetuksen 15 §:ssä, johon tie- ja vesirakennushallitus kirjelmässään oli viitannut, edellytetyn maantienjatkeen siltä osalta, jolta se sijaitsi kaupungin alueella, Tuomarinkylän kautta kulkevan osan kuitenkin ainoastaan edellyttäen, että valtio suoritti puolet työkustannuksista [1]. Tielain määräysten mukaisesti Oulunkylän kunta ja Helsingin maalaiskunta oikeastaan olivat velvolliset suorittamaan tarvittavan tiemaan lunastamisesta aiheutuvat kustannukset, mutta ottaen huomioon sen suuren hyödyn, joka kaupungilla tuli olemaan uudesta tiestä, kiinteistölautakunta katsoi voivansa puoltaa sitä, että kaupunki korvauksetta luovuttaisi tarpeelliset maa-alueet. Vantaanjoen sillan rakennuskustannusten suorittamiseen lautakunta ei katsonut kaupungilla olevan mitään syytä ottaa osaa. Tuomarinkylän kautta kulkevaa tietä varten lautakunta oli antanut asemakaavaosastonsa laatia ehdotuksen, jonka mukaan edellä mainittu silta tulisi sijaitsemaan n. 400 m tie- ja vesirakennushallituksen ehdottaman paikan alapuolella, paikassa, missä Vantaanjoen rannoilla yleensä epäedulliset ja epävarmat perustussuhteet oli todettu erittäin suotuisiksi. Sillan paikan muuttaminen aiheuttaisi tietenkin muutoksen itse tienkin suuntaan, mikä kuitenkaan ei merkinnyt paljoa, koska maasto oli edullista. Sitävastoin oli otettava huomioon, että silta tuli sijaitsemaan juuri siinä kohdassa, missä Imatran voimalaitoksen voimajohto kulki Vantaanjoen poikki, minkä takia johto oli lujitettava ja varustettava erinäisillä varmuuslaitteilla.

Hyväksyen kiinteistölautakunnan asiasta esittämät ehdotukset kaupunginvaltuusto päätti [2]) ilmoittaa tie- ja vesirakennushallitukselle

että jos Helsingin—Hyrylän maantiesuunnitelmaan sisällytettiin Käpylän pysäkin kohdalta Oulunkylän ja Helsingin maalaiskunnan Pakinkylän kautta kulkeva tie, kaupunki suostui korvauksetta luovuttamaan sitä varten tarvittavan tiemaan;

että kaupunki sitoutui vuosina 1932 ja 1933 varatöinä rakennuttamaan Tuomarinkylän kautta kulkevan tienosan edellyttäen, että valtio suoritti puolet työkustannuksista, n. 613,500 markkaa;

että kaupunki suostui korvauksetta luovuttamaan tähän tarkoitukseen tarvittavan tiemaan;

että kaupunki ei suostunut osallistumaan Vantaanjoen yli vievän sillan rakennuskustannuksiin; sekä

että kaupunki hyväksyi asemakaavaosaston laatiman, tien suuntaa koskevan ehdotuksen sekä siihen liittyvät profiiliehdotukset ehdoin, että valtio vastasi kaikista sillan kohdalla olevan voimajohdon lujittamisesta ja mahdollisesta siirtämisestä aiheutuvista kustannuksista.

Sittemmin kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö oli vaatinut, että kaupunki itse omalla kustannuksellaan rakentaisi omistamalleen alueelle

---

[1]) Ks. tämän kert. s. 35. — [2]) Kvsto 15 p. kesäk. 8 §.

rautatienylikäytävän ja Vantaanjoen välille tulevan osan tietä. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto muutti [1]) edellä mainittua päätöstään siten, että kaupungin omistamien maiden halki kulkeva osa tiestä oli rakennettava varatyönä kokonaan kaupungin kustannuksella.

Marjaniemeen vievä tie. Osakeyhtiö Marjaniemen huvilayhdyskunnan asettama tiekomitea oli anonut, että Helsingin kaupunki rakentaisi tien Marjaniemestä uudelle Helsingin—Porvoon maantielle sekä luovuttaisi tietä varten tarvittavan maan, sekä ilmoittanut yhtiön suostuvan tästä korvaukseksi luovuttamaan kaupungille n. 25,000 m² käsittävän maapalstan yhdyskunnan alueelta. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti [2]) rakennuttaa puheena olevan tien pääasiallisesti kiinteistötoimiston asemakaavaosaston laatiman suunnitelman mukaisesti ja vuoden 1933 varatyöohjelman puitteissa edellyttäen, että tarpeellinen tiemaa luovutettiin kaupungille maksutta sekä että Marjaniemen huvilayhdyskunta niinikään maksutta luovutti karttaan tarkemmin merkityn 25,000 m²:n laajuisen maa-alueen.

Turun maantien oikaiseminen. Uudenmaan läänin maaherra oli pyytänyt kaupunginvaltuuston lausuntoa Huopalahden kunnanvaltuutettujen anomuksesta, että ryhdyttäisiin toimenpiteisiin Helsingin ja Turun välisen maantien oikaisemiseksi siten, että se kulkisi pitkin suunniteltua Länt. puistotietä. Sieltä Helsingin kaupunki mahdollisesti halusi jatkaa tien oikaisemista kaupunkiin päin, jolloin tie kokonaan kulkisi kaupungin omistamien maiden halki, joista kuitenkin lähinnä Haagaa sijaitseva alue kunnallisessa suhteessa kuului Huopalahden kuntaan. Kunnanvaltuusto huomautti tässä yhteydessä, että se ryhtyi tien siirtämiseen ainoastaan edellyttäen, että kaupunki luovutti sitä varten tarpeellisen maan Huopalahden kunnan tarvitsematta vastata tielaissa mainituista korvauksista.

Maaherralle antamassaan vastauksessa kaupunginvaltuusto puolsi [3]) Turun maantien oikaisemista tarkoittavaa Huopalahden kunnanvaltuutettujen anomusta sekä ilmoitti kaupungin suostuvan korvauksetta luovuttamaan tien rakentamiseen tarvittavan maan omistamastaan entisen Böölen tilan lohkosta vastedes vahvistettavan suunnitelman mukaisesti, jolloin kuitenkin Huopalahden kunnan tuli vastata niistä kustannuksista, jotka voivat aiheutua siitä, että tietyö pantiin alulle, ennenkuin tiemaata koskevat vuokrasopimukset olivat päättyneet, ja vuokraajille sen johdosta oli maksettava korvausta vuokraoikeuden menettämisestä.

Lauttasaaren ja Salmisaaren välinen siltayhteys. Lauttasaaren taajaväkisen yhdyskunnan anottua Uudenmaan läänin maaherralta lupaa hakemusasiakirjoihin liitettyjen piirustusten mukaisen sillan rakentamiseen Lauttasaaren ja Salmisaaren välille ja sen jälkeen kun tämän johdosta oli toimitettu asetuksen mukainen katselmus ja asiaa harrastavia kehoitettu tekemään ne muistutukset, joihin he mahdollisesti katsoivat olevan syytä sekä merenkulkuhallitus, maataloushallitus, rautatiehallitus, metsähallitus ja tie- ja vesirakennushallitus olivat antaneet kysymyksestä lausuntonsa, maaherra oli lähettänyt kaikki asiassa kertyneet asiakirjat kaupungin viranomaisille pyytäen niiden lausuntoa. Asia oli sen jälkeen alistettu kaupungin ammattiviranomaisten sekä kaupunginhallituksen valmisteltavaksi, ja nämä olivat pääpiirtein yhtyneet niihin ehdotuksiin, jotka edellä mainitun katselmuksen toimittaja, Uudenmaan tie- ja vesirakennuspiirin ylimääräinen insinööri Y. A. Jyränkö, sekä tie- ja vesirakennushallitus olivat esittäneet, ja hyväksyen

[1]) Kvsto 12 p. lokak. 4 §. — [2]) S:n 7 p. jouluk. 35 §. — [3]) S:n 9 p. maal sk. 7 §.

asiaa valmistelleiden viranomaisten esittämät näkökohdat kaupunginvaltuusto päätti [1]) ehdottaa kyseisen anomuksen hyväksyttäväksi edellyttäen

että varsinaisen sillan pituus tuli olemaan vähintään 340 m, mille välille sai rakentaa 7 siltapilaria, joiden mittasuhteet kävivät ilmi anomukseen liitetystä sillan pituusleikkaus- ja asemapiirroksesta, kun taas loppuosan n. 420 m leveästä salmesta sai sulkea sillan kumpaankin päähän rakennettavilla maatukimuureilla ja niihin liittyvillä penkereillä;

että silta meriliikennettä varten varustettiin n. s. läppäsillalla suljettavalla ja avattavalla aukolla, jonka vapaan leveyden tuli olla vähintään 25.0 m ja vedensyvyyden vähintään 8.0 m keskivedenpinnasta N. N. + 0.0 :sta lukien ja jonka tuli sijaita 30.0 m länteen siitä kohdasta, mihin se oli merkitty anomukseen liitettyyn siltapiirrokseen eli 103.5—78.5 m Salmisaareen suunnitellusta laiturista;

että silta varustettiin yhdellä n. 52.0 m pitkällä kiinteällä siltajänteellä, jossa sillan alimpien rakenneosien etäisyys keskivedenpinnasta ainakin 12.0 m:n välimatkalla oli vähintään 10.0 m;

että sillan liikkuvan osan avaaminen ja sulkeminen tapahtui konevoimalla, että läppäsilta säännöllisissä oloissa oli suljettuna, niin että maantieliikenne sillalla saattoi esteettä tapahtua, mutta että se viipymättä ja korvauksetta avattiin meriliikennettä varten, niin että tälle aiheutui mahdollisimman vähän haittaa ja ajanhukkaa, mitä varten sillan omistajan tuli purjehduskauden ajaksi ottaa ja vuorokauden umpeensa pitää paikalla riittävä miehistö;

että sillan omistaja velvoitettiin sillan liikkuvassa aukossa tapahtuvan liikenteen helpottamiseksi ja turvaamiseksi rakentamaan ja pitämään kunnossa sillan molemmilla puolilla, läppäsillan aukon kummallakin puolen Helsingin kaupungin viranomaisten määräämissä paikoissa näiden viranomaisten määräysten mukaisesti rakennettuja nippupaaluja (duc d'albeja) ja johtimia tarpeellinen määrä;

että sillan omistaja huolehti jään särkemisestä ja poistamisesta siltaaukoista, kun se laivaliikenteen takia oli tarpeellista;

että sillan omistaja purjehduskauden aikana auringon laskun ja nousun välisenä aikana piti sillan aukot siten merkittyinä kuin kanavia ja kääntösiltoja koskevissa laeissa ja asetuksissa oli säädetty tai vastedes säädettiin;

että sillan omistaja varusti sillan merkinanto-, varoitus- ja suojalaitteilla, jotka takasivat tien liikenteen turvallisuuden;

että ennenkuin sillan rakentamiseen ryhdyttiin, tehtiin Helsingin kaupungin viranomaisten kanssa sopimus sillan yhdistämisestä Helsingin kaupungin katuverkkoon;

että sillan rakentaja rakennusaikana avoveden aikana piti avoinna väylän, joka oli vähintään 25.0 m leveä ja 8.0 m syvä sekä korkeudeltaan esteetön, sellaisessa paikassa, ettei siitä ollut haittaa sillan pohjoispuolella olevalle Lauttasaaren selälle suuntautuvalle meriliikenteelle, sekä meren ollessa jäätyneenä huolehti siitä, että sillan rakennustyö ei estänyt eikä vaarantanut jäitse tapahtuvaa liikennettä;

että hakija oli velvollinen asianomaisille täysin korvaamaan kaiken sillan rakentamisesta mahdollisesti aiheutuvan vahingon ja haitan; sekä

että kaupungin viranomaiset oikeutettiin ennen töiden alkamista tar-

---

[1]) Kvsto 4 p. toukok. 5 §.

kastamaan ja hyväksymään sillan piirustukset sekä teknilliseltä että kauneusnäkökannalta katsoen.

Sittemmin ilmoitettiin Uudenmaan läänin maaherran syyskuun 5 p:nä antamallaan päätöksellä [1]) myöntäneen Lauttasaaren taajaväkiselle yhdyskunnalle luvan sillan rakentamiseen Lauttasaaren ja Salmisaaren välille yhdyskunnan esittämien piirustusten mukaan ja edellä mainituin, kaupunginvaltuuston asettamin ehdoin, kuitenkin oikeuttaen tie- ja vesirakennushallituksen yksissä neuvoin Helsingin kaupungin viranomaisten kanssa, ennenkuin töitä sai aloittaa, tarkastamaan ja hyväksymään laaditut piirustukset sekä teknilliseltä että kauneusnäkökannalta katsoen ja edellyttäen, että puutavaran uitto sai korvauksetta tapahtua siihen kulloinkin paraiten sopivan aukon kautta, ollen sillan omistajan rakennettava ja pidettävä kunnossa ne laitteet, jotka mahdollisesti tarvittiin sillan suojelemiseksi lauttauksen aiheuttamalta vahingolta.

Kyläsaaren puhdistuslaitos. Kaupungin yleisten töiden hallitus ilmoitti, että Kyläsaaren puhdistuslaitoksen töistä vielä oli jäljellä teräshiontaa, kaivutöitä viemäri- ja kaasujohtoja varten, lietelava sekä täyttämis- ja tasoitustöitä, ja että hallitus oli arvioinut näiden töiden tulevan maksamaan vastaavasti 140,000 markkaa, 160,000 markkaa, 50,000 markkaa ja 150,000 markkaa eli yhteensä 500,000 markkaa edellyttäen, että ne suoritettiin varatöinä. Edelleen hallitus ilmoitti neuvotelleensa Yleinen insinööritoimisto osakeyhtiön kanssa Kyläsaaren viemäriveden biologiseen puhdistukseen tarvittavan koneiston hankinnasta tämän toiminimen tekemän ja valtuuston periaatteellisesti hyväksymän tarjouksen pohjalla. Neuvottelujen tuloksena oli ollut, että toiminimi oli lähettänyt koneiston piirustukset ja rakennuskonttori sittemmin näiden mukaisesti suorittanut laitoksen betonityöt. Lontoolainen toiminimi Activated Sludge Ltd, jota Osakeyhtiö Yleinen insinööritoimisto edusti Suomessa, oli sen jälkeen omalla vastuullaan valmistanut kyseisen koneiston, joka tarjottiin kaupungille 169,260 Tanskan kruunun hinnasta eli n. 2,134,000 markasta ehdoin, että ensimmäinen erä, 42,315 kruunua, suoritettiin lokakuun 1 p:nä 1933, toinen erä, 84,630 kruunua, tammikuun 1 p:nä 1934 ja loput, 42,315 kruunua, tammikuun 1 p:nä 1935 sekä että maksamatta oleville erille suoritettiin 7 %:n mukainen korko tilauspäivän ja maksupäivien väliseltä ajalta.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [2]) oikeuttaa kaupungin yleisten töiden hallituksen suorituttamaan Kyläsaaren puhdistuslaitoksen edellä mainitut työt varatöinä sekä hyväksyä edellä selostetun laitoksen koneiston hankintasopimuksen ja sen maksuehdot, kuitenkin pidättäen kaupungille oikeuden hinnan suorittamiseen joko kokonaan tai osaksi ennen mainittuja määräaikoja.

Oulunkylän urheilukenttä. Kiinteistölautakunta lähetti Oulunkylän urheilupuiston yleissuunnitelman, joka Oulunkylän kunnalle urheilukentäksi vuokratun [3]) alueen lisäksi käsitti siihen rajoittuvat alueet, joille lautakunta oli suunnitellut harjoitus-, leikki- ja verkkopallokenttiä, kaikkiaan 6.5 ha, sekä esitti, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi suunnitelman. Kaupungin yleisten töiden hallituksen tästä esityksestä antamassaan lausunnossa huomautettua, että ehdotettu Oulunkylän urheilupuisto oli suunniteltu niin laa-

---

[1]) Kvsto 12 p. lokak. 6 §. — [2]) S:n 10 p. helmik. 15 §. — [3]) Ks. v:n 1930 kert. s. 198.

jaksi, että se täysin tyydytti urheilua harrastavan yleisön tarpeen senkin varalta, että Oulunkylän kunta yhdistettäisiin Helsinkiin, mutta että suunnitelman toteuttamisesta aiheutuisi ylen runsaasti kustannuksia, n. 4,040,000 markkaa, minkä vuoksi kysymystä oli perinpohjaisesti harkittava, kaupunginvaltuusto päätti [1]) ainoastaan varata kiinteistölautakunnan ehdottaman alueen urheilupuiston tarpeisiin.

Vallilan siirtolapuutarhan laajentaminen. Kiinteistölautakunta oli ilmoittanut, että Vallilan siirtolapuutarhan palstain kysyntä oli ollut huomattavan suuri, minkä takia puutarha-alueen eteläosakin olisi kunnostettava. Työstä aiheutuvat kustannukset oli arvioitu 265,000 markaksi, minkä määrän kaupunginvaltuusto osoitti [2]) yleisiä töitä varten varatuista käyttövaroistaan.

Pakinkylän uimaranta. Kaupunginvaltuuston päätettyä [3]) luovuttaa erään Vantaanjoen ranta-alueen yleiseksi vene- ja uimapaikaksi sekä annettua rakentaa tien tälle alueelle Pakinkylän yhdyskunnan valtuusto oli anonut, että uimaranta pantaisiin kuntoon kesäksi ja tie rakennettaisiin edellä mainitulta jo valmiiksi rakennetulta tieltä Pakinkylän n. s. kunnantielle. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti [4]) kesän aikana panettaa kuntoon kyseisen uimarannan sekä myöntää tähän tarkoitukseen tarpeellisen määrärahan, 18,500 markkaa, Kiinteä omaisuus nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan. Sittemmin myönnettiin [5]) samaan tarkoitukseen 2,118 markan lisämääräraha edellä mainittuun pääluokkaan merkittyjen valtuuston käyttövarojen ylityksenä.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Kaupungin vuoden 1931 tilit ja tilinpäätös. Kaupungin vuoden 1931 tilinpäätöksen yhdistelmä oli seuraava:

Tulot.

Säästö vuodesta 1930	Smk	86,449,569: 70
Tuloja talousarvion mukaan	»	576,821,802: —
Määrärahoja säästynyt	»	33,488,481: 36
Tuloja yli arvion	»	21,589,105: 82
Talousarvioon merkitsemättömät tulot	»	5,031,476: 73
Yhteensä	Smk	723,380,435: 61

Menot.

Määrärahoja talousarvion mukaan	Smk	614,821,802: —
Määrärahoja ylitetty	»	9,520,936: 91
Tulovajaukset	»	20,914,812: 56
Talousarvioon merkitsemättömät menot	»	18,073,512: 22
Yhteensä	Smk	663,331,063: 69
Säästyneitä lainavaroja	Smk	1,520,268: 50
Tilierotus vuoteen 1932, säästöä	»	58,529,103: 42
Yhteensä	Smk	723,380,435: 61

[1]) Kvsto 13 p. huhtik. 14 §. — [2]) S:n 7 p. syysk. 22 §. — [3]) Ks. v:n 1930 kert. s. 11. — [4]) Kvsto 23 p. maalisk. 12 §. — [5]) S:n 16 p. marrask. 11 §.

Tilinpäätös lähetettiin [1]) vuositilintarkastajille, joiden tuli ennen elokuun loppua antaa tilintarkastuskertomuksensa.

Kaupunginvaltuusto oli kutsuttu kesäkuun 15 p:nä kaupunkien kunnallishallintoa koskevan asetuksen määräysten mukaisesti päättämään edellä esitetyn tilinpäätöksen hyväksymisestä, mutta koska kaupungin tilintarkastajat vielä eivät olleet sitä tarkastaneet, kokous lykättiin [2]), mikäli se koski vuoden 1931 tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä, ajankohtaan, joka valtuuston puheenjohtajan tuli määrätä tilintarkastuskertomuksen saavuttua.

Kertomus kaupungin vuoden 1930 tilien ja hallinnon tarkastuksesta [3]). Vuositilintarkastajille vuoden 1930 tilien ja hallinnon tarkastuksesta antamassaan kertomuksessa kaupunginreviisori huomautti, että hänen mielestään mainitun vuoden talousarvio oli laadittu liian optimistisesti, todelliset menot kun olivat olleet kokonaista 6.1 milj. markkaa suuremmat ja todelliset tulot 9.6 milj. markkaa pienemmät kuin arvioidut. Vuoden 1930 tilinpäätöksen säästö verrattuna edellisen vuoden lopputaseeseen väheni n. 43.8 milj. markkaa. Tämän tuloksen yhteydessä kaupunginreviisori selitti ja eritteli niitä eri kirjanpitoeriä, joihin rahoitustase perustui, ja tuli siihen johtopäätökseen, että kehitys tuntui kehoittavan suuren varovaisuuden noudattamiseen vastaisia talousarvioita laadittaessa [4]).

Tilien mukaan oli menojen kattamiseen käytetty 28 milj. markkaa säästöä, 45.3 milj. markkaa lainavaroja ja 13.13 milj. markkaa tontinmyynneistä saatuja varoja, yhteensä 86.43 milj. markkaa pääomia, joita, jotta kokonaisvarallisuus ei heikentyisi, olisi pitänyt vastata vähintään samansuuruisen hankitun omaisuuden, mutta tämä hankinta vastasikin todellisuudessa ainoastaan n. 83 milj. markan arvoa. Kaupunginreviisorin mielestä oli syytä perusteellisesti tutkia, olivatko menojen suorittamiseen erittäinkin viime vuosina käytettyjen lainavarain ja säästön määrien ja kaupungin omaisuuden lisääntymisen välillä vallinnut oikea suhde. Omaisuustaseeseen vaikuttavat tekijät loivat epäilemättä suuntaviivat verorasituksen vastaiselle kehitykselle. Vuotta 1930 oli tosin pidettävä poikkeuksellisena, mutta tässä kosketellut seikat ansaitsivat huomiota sekä säännöllisinä että epäsäännöllisinä vuosina ja varsinkin aikoina, jolloin veroäyri haluttiin pitää alhaisena.

Kaupunki oli tilivuoden kuluessa tehnyt kaksi lainasopimusta, joista toinen koski 8 milj. dollaria ja toinen 42 milj. markkaa. Kaupunginreviisori totesi tässä yhteydessä, että lainamääräin maksamisen vakuudeksi ei edes ulkomaisesta lainasta ollut vaadittu panttia eikä takuuta, mikä seikka todisti, että kaupungin maine luotonottajana maailman rahamarkkinoilla oli vakiintunut vuodesta 1924, jolloin kaupunki sai dollarilainan ainoastaan valtion sitoutuessa siitä omavelkaiseen takuuseen.

Kunnan verojäämiä oli poistettu kaikkiaan 46,694,559: 22 markkaa. Poistoprosentti tuntui yleensä viime vuosina olleen kohoamassa, mutta oli vaikeata arvioida, oliko tämä pantava vallitsevan lamakauden, liiaksi kiristetyn maksuunpanon, perimisen lievemmän tehokkuuden vai muiden seikkain syyksi. Osaltaan vaikuttava syy oli joka tapauksessa luotettavan väestökirjanpidon puute. Oli ollut helppoa todeta, että joukko verojäämiä oli jäänyt saamatta ainoastaan sen vuoksi, että verovelvollisten nimet olivat olleet väärin merkityt verotusluetteloon.

---

[1]) Kvsto 4 p. toukok. 6 §. — [2]) S:n 15 p. kesäk. 3 §. — [3]) Ks. v:n 1931 kert. s. 43. — [4]) Kvston pain. asiakirj. n:o 5.

Rahatoimiston kirjanpidon koneellistamisen kaupunginreviisori katsoi lisäävän laskennallista varmuutta, mutta tekevän kirjaustekstin lyhentämisen ja todisteiden yhteenvedon välttämättömäksi, mikä vaikeutti sekä jälkitarkastusta että kirjanpidon tilastollista käyttelyä.

Edelleen kaupunginreviisori kohdisti vuositilintarkastajain huomion siihen seikkaan, että rahatoimiston alitilittäjäin joukossa olivat m. m. keskuskeittola, naisten työtupa ja kaupungin maatilat, joihin alitilittäjiä koskevat kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön määräykset niiden toiminnan kaupallisen laadun takia olivat vaikeat soveltaa. Kaupunginreviisorin mielestä kaupunki ei enää voinut tyytyä yhteen alitilittäjätyyppiin, mikä näkökohta oli otettava huomioon edellä mainittua johtosääntöä piakkoin uudistettaessa.

Kaupungin rahastoista annettujen lainain vakuuksia tarkastaessaan vuositilintarkastajat olivat havainneet kolmen saatavan kiinnitysvakuuden vanhentuneen heinäkuussa 1930, mistä eräässä tapauksessa saattoi koitua kaupungille n. 40,000 markan vahinko. Vuonna 1927 kaupunki oli hankkiakseen huoneiston Touhulan lastentarhalle ostanut Osakeyhtiö Neljäs linja 14 nimisen asunto-osakeyhtiön osakkeita, ja kun tämän yhtiön kiinteistö oli tilivuonna myyty pakkohuutokaupalla, kaupungin omistamat yhtiön osakkeet olivat menettäneet arvonsa. Erään kirjapainokoulun hallussa aikaisemmin olleen huoneiston vuokrasopimuksen irtisanomisen laiminlyöminen oli aiheuttanut kaupungille lähes 104,000 markan vahingon. Tilinpäätöksessä oli useissa tapauksissa vuoden 1930 määrärahain säästöjä siirretty käytettäviksi vuonna 1931 ilman että siihen oli hankittu kaupunginvaltuuston suostumusta ja siitä huolimatta, ettei näitä määrärahoja ollut talousarvioon merkitty siirtomäärärahoiksi. Tämä menettely oli ristiriidassa kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön määräysten kanssa. Epäkohtana mainittiin, että kunnallisen hammaspoliklinikan toiminta edelleen jatkui väliaikaisella pohjalla, klinikalla kun ei ollut ohjesääntöä. Köyhäinhoidon saatavain kirjanpito oli edelleenkin epätyydyttävästi järjestetty, ja samaten oli ratkaisematta sitkeä kysymys sähkön- ja kaasunkulutusmaksujen luottovakuutuksen järjestämisestä. Vuositilintarkastajat uudistivat aikaisemmissa tilintarkastuskertomuksissa esitetyt vaatimukset, että Suomen luottovakuutusosakeyhtiön toimisto oli poistettava kaupungin huoneistosta, kaupungin viranhaltijat vapautettava puuttumasta näihin vakuutusasioihin ja yhtiön toiminta vakuutuksien myöntäjänä kaupungin kaasun- ja sähkönkulutuksesta lopetettava. Kahden puhtaanapitohallituksen jäsenen tehtyä valituksen eräistä puhtaanapitolaitoksessa vallitsevista epäkohdista kaupunginreviisori oli perinpohjaisesti tutkinut asiaa ja tällöin havainnut valitukset jossain määrin perustelluiksi toteamatta kuitenkaan väärinkäytöksiä.

Viitaten toteutettuun kaupunginhallinnon uudelleenjärjestelyyn kaupunginreviisori oli kiinnittänyt huomionsa vuositilintarkastajain johtosäännön tarkistamisen välttämättömyyteen sekä laatinut perustellun uuden johtosäännön ehdotuksen, jonka vuositilintarkastajat siihen tutustuttuaan olivat lähettäneet kaupunginhallitukselle.

Kaupunginreviisorin antaman selonteon vuositilintarkastajat oman tilintarkastuskertomuksensa [1]) ohella lähettivät kaupunginvaltuustolle. Tarkastuksessa esiin tulleiden ja tässä lyhyesti kosketeltujen seikkain johdosta vuositilintarkastajat halusivat lausua:

---

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 5.

että kaupungin viranhaltijoilta oli vaadittava huolellisempaa tehtäviensä täyttämistä;

että kaupungin viranhaltijain toimintaa oli entistä tehokkaammin valvottava;

että niin kauan kuin kaupungin kassa- ja tililaitoksen nykyinen johtosääntö oli voimassa, määrärahain säästöjä ei tullut saada siirtää seuraavaan vuoteen ilman että kaupunginvaltuusto oli niin päättänyt;

että kunnallisen hammaspoliklinikan johtosäännön laatimista oli joudutettava;

että kysymys köyhäinhoidon saatavain kirjaamisesta ja poistamisesta oli mahdollisimman pian lopullisesti ratkaistava;

että kaupungin kaasun- ja sähkönkulutusmaksujen luottovakuutuksen järjestämistä koskevan kysymyksen ratkaisemista oli joudutettava; sekä

ettei tavarain vastaanotto puhtaanapitolaitoksella ollut ollut kaikissa suhteissa tarkoituksenmukaisesti järjestetty, kuten tutkimuspöytäkirjoista kävi ilmi ja myöskin kaupunginreviisorin kaupunginhallituksen määräyksestä toimeenpanema tutkimus osoitti; että varasto-ostot eräissä tapauksissa todennäköisesti olivat olleet suuremmat kuin todellinen tarve olisi vaatinut, joissakin tapauksissa ilmeisesti siitä syystä, että vuosimäärärahoja oli ollut käyttämättä, mitä menettelytapaa ei voinut hyväksyä; sekä että vuositilintarkastajat, koska puhtaanapitohallitus jo oli ryhtynyt tarpeellisiin toimenpiteisiin estääkseen mainittujen epäkohtain jatkumisen, kysymyksen silloisessa vaiheessa eivät pitäneet muita toimenpiteitä tarpeellisina.

Edelleen vuositilintarkastajat ilmoittivat, että revisionikonttori oli laskenut tilivuonna lunastetut kaupungin eri lainoihin kuuluvat obligatiot ja kupongit sekä sulkenut ne kuoriin, jotka oli varustettu revisionikonttorin sinetein ja sisällystä osoittavin merkinnöin, että vuositilintarkastajat olivat tarkastaneet ja verranneet rahatoimiston arvopaperien pääkirjaan kaupungin bilanssiin sisältyvät obligatiot, osakkeet, pankkisijoitukset ja velkakirjat sekä lahjoitusrahastojen samanlaatuiset arvopaperit samoinkuin laskeneet rahatoimiston kassan syyskuun 8 p:nä 1931; sekä että vuositilintarkastajat niinikään olivat tarkastaneet kiinteistötoimistossa säilytetyt velkakirjat ja vuokrasopimukset ynnä kaupungin lakimiehen hallussa olevat velkakirjat.

Viitaten tilintarkastuskertomukseensa vuositilintarkastajat ehdottivat

että kaupunginvaltuusto ryhtyisi vuositilintarkastajain johtosäännön uudistamista tarkoittaviin toimenpiteihin; sekä

että kaupunginvaltuusto myöntäisi rahatoimikamarille sekä kaupungin muille hallituksille, lautakunnille ja virastoille vastuuvapauden niiden vuoden 1930 toiminnasta ja tilityksestä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) kaikki vuositilintarkastajain esittämät lausunnot ja ehdotukset samalla päättäen asettaa kuusihenkisen komitean vuositilintarkastajain johtosääntöehdotusta laatimaan.

Kaupungin vuoden 1931 tilien ja hallinnon tarkastus. Kaupunginhallitus lähetti oman lausuntonsa ohella vuositilintarkastajain kertomuksen [2]) Helsingin kaupungin vuoden 1931 tilien ja hallinnon tarkastuksesta sekä siihen liitetyn kertomuksen revisionikonttorin toiminnasta samana vuonna.

Vuositilintarkastajat ilmoittivat tarkastaneensa kaupungin tilit ja tilinpäätöksen sekä läpikäyneensä kaupungin taloushallintoa koskevat pöytäkirjat ja revisionikonttorin tarkastuksistaan pitämät päiväkirjat havaitse-

[1]) Kvsto 13 p. huhtik. 7 §. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:ot 18 ja 19.

matta aihetta mainittaviin yksityiskohtaisiin muistutuksiin tai huomautuksiin. Päinvastoin todettiin yleisarvosteluna, että kaupunginhallitus tunnustusta ansaitsevalla tavalla oli selviytynyt kaikista pulan aiheuttamista vaikeuksista. Valitettava tosiasia oli, että huomattavaa määrää maksuunpantuja veroja ei ollut saatu perityksi. Tämä epäkohta tuntui johtuvan useista seikoista, joista tärkeimmät näyttivät olevan sellaisia, että kaupungin viranomaisilla ei ollut mahdollisuuksia niiden korjaamiseen, koska ne osaksi perustuivat voimassa olevien uloshaku-, ulosotto- ja verotuslakien puutteellisuuksiin. Tärkeätä olisi kuitenkin, että suunniteltu väestörekisteri pian saataisiin aikaan. Tärkeätä olisi myöskin, että toimitettaisiin tarkka ja kaikinpuolinen tutkimus niistä veroista, joita ei ollut voitu saada perityksi. Vielä vuositilintarkastajat lausuivat käsityksenään, että tonttiveron tuotto oli niin vähäinen, että oli epäiltävää, vastasiko siitä kertynyt tulo sen perimisestä aiheutuneita kustannuksia. Kaupunginreviisorien mielestä olisi luonnollisinta, että puheena oleva vero poistettaisiin.

Edelleen vuositilintarkastajat ilmoittivat tarkastaneensa ja verranneensa rahatoimiston arvopaperipääkirjaan kaupungin bilanssiin sisältyvät obligatiot, osakkeet, pankkisijoitukset ja velkakirjat samoinkuin lahjoitusrahastojen samanlaatuiset arvopaperit; laskeneensa rahatoimiston kassan toukokuun 30 p:nä 1932; tarkastaneensa kiinteistötoimistossa olevat velkakirjat ja vuokrasopimukset samoinkuin kaupungin lakimiehen hallussa olevat asiakirjat tarpeellisilta osilta; laskeneensa tilivuoden kuluessa lunastetut obligatiot ja kupongit sekä sulkeneensa ne kuoriin, jotka oli varustettu revisionikonttorin sinetillä ja sisällystä osoittavalla merkinnällä; sekä havainneensa kaupungin vuoden 1931 tilinpäätöksen oikeaksi.

Tutustuttuaan edellä mainittuihin selontekoihin kaupunginvaltuusto päätti [1]) myöntää kaupunginhallitukselle sekä kaupungin muille hallituksille, lautakunnille ja laitoksille vastuuvapauden niiden vuoden 1931 toiminnasta ja tilityksestä.

Vastuuvapauden myöntäminen Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnan lähetettyä kaupunginvaltuustolle kertomuksen mainittujen säätiöiden pientenlastenkoulujen toiminnasta vuonna 1931 sekä asianomaisten tilintarkastajain toimittamastaan koulujen saman vuoden tilien tarkastuksesta antaman kertomuksen valtuusto myönsi [2]) johtokunnalle vastuuvapauden sen hallinnosta mainittuna vuonna.

Kultaklausuli kaupungin lainasopimuksissa [3]). Suomen pankki oli kaupungin vuoden 1930 7 $^1/_2$ %:n obligatioiden haltijain edustajana viitaten kaupungin lainasopimusten kultaklausuliin vaatinut, että kaupunki suorittaisi puolivuotismaksunsa joulukuun 1 p:nä 1931 ja kesäkuun 1 p:nä 1932 soveltaen laskelmaa, että edellisessä tapauksessa 1.$_{32352}$ paperimarkkaa ja jälkimmäisessä 1.$_{46996}$ paperimarkkaa vastasi yhtä kultamarkkaa, ja tämän johdosta kaupunginhallitus oli ryhtynyt toimenpiteisiin hankkiakseen selvityksen siitä, miten muut kunnat, jotka olivat tehneet samanlaisia lainasopimuksia, aikoivat täyttää sitoumuksensa [4]). Tällöin oli ilmennyt, että Vaasan ja Viipurin kaupunkien ottamiin obligatiolainoihin kuuluvien obligatioiden haltijat olivat tuomioistuimessa vaatineet mainittujen kaupunkien velvoittamista lunastamaan obligatiot ja korkokupongit kullalla sekä että raastuvanoikeus

[1]) Kvsto 7 p. jouluk. 1 §. — [2]) S:n 4 p. toukok. 29 § ja 25 p. toukok. 22 §. — [3]) Ks. myös tämän kert. s. 195. — [4]) Ks. v:n 1931 kert. s. 173.

oli vapauttanut Vaasan kaupungin tästä velvollisuudesta, mistä päätöksestä oli vedottu ylempään oikeusasteeseen, kun taas asiaa Viipurin kaupungin osalta ei ollut käsitelty loppuun raastuvanoikeudessa. Vaasan kaupungin puolesta oli oikeudenkäynnissä huomautettu, että koska kulta oli maamme rahan ainoa arvonmitta, velkasitoumuksissa mainitut Suomen markat tarkoittivat rahalain mukaisia kultamarkkoja huolimatta siitä, oliko ne lainasopimuksessa nimenomaan mainittu kultamarkoiksi vai ei, koska rahan oikeudellinen merkitys oli, että se oli kaiken rahavelan laillinen maksuväline. Se seikka, ettei Suomen pankki lunastanut seteleitään kullalla, ei voinut aiheuttaa lainanottajalle korvausvelvollisuutta. Vastapuoli taas oli tulkinnut kultaklausulin siten, että velallisen tuli suorittaa velkakirjassa ilmaistu kultarahamäärä sellaisena tai myös sen arvo Suomen pankin noteeraaman kullankurssin mukaan. Kultaklausulin oikeata merkitystä koskevassa oikeudenkäynnissä kaupunginhallitus otaksui vedottavan aina ylimpään asteeseen saakka, joten lopullinen ratkaisu ei ollut odotettavissa lähitulevaisuudessa, ja ottaen huomioon tämän hallitus ehdotti, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi Suomen pankin esittämän sovintoehdotuksen, jonka mukaan Helsingin kaupungin puheena olevain obligatioiden haltijat tyytyisivät 20 %:n lisämaksuun, jos kaupunki sitoutui sen suorittamaan, ennenkuin Viipurin kaupunkia vastaan vireillä oleva oikeudenkäynti oli ratkaistu ensimmäisessä oikeusasteessa. Koska oli mahdotonta tietää, milloin Suomen markka jälleen voitiin liittää kultaan eikä mikä sen arvo kullan arvoon verrattuna tuli olemaan, kaupunginhallitus oli sitä mieltä, että sopimuksen tuli koskea ainoastaan niitä määriä, jotka olivat erääntyneet tai erääntyivät maksettaviksi joulukuun 1 p:nä 1931 sekä kesäkuun 1 p:nä ja joulukuun 1 p:nä 1932. Kaupunginhallitus olikin edellyttäen, että jotakuinkin kaikki obligatioiden haltijat sitoutuivat luopumaan muista kultaklausuliin perustuvista vaatimuksistaan edellä mainittuina erääntymispäivinä tapahtuvien kaupungin suoritusten suhteen tehnyt Suomen pankin kanssa asiaa koskevan alustavan sopimuksen, joka tuli voimaan vasta, jos kaupunginvaltuusto sen ratifioi.

Asiaa käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [1]) vahvistaa kaupunginhallituksen päätöksen vuoden 1930 kotimaisen 7 $^1/_2$ %:n obligatiolainan joulukuun 1 p:nä 1931 sekä kesäkuun 1 p:nä ja joulukuun 1 p:nä 1932 tapahtuvien puolivuotismaksujen suorittamisesta 20 %:n korotuksin ehdoin, että lähes kaikki obligatioiden haltijat sitoutuivat luopumaan kaikista muista kultaklausuliin perustuvista vaatimuksistaan puheena olevien suoritusten suhteen.

Kaupungin obligatiolainat. Saapuneen ilmoituksen mukaan sisäasiainministeriö joulukuun 8 p:nä 1931 oli vahvistanut kaupunginvaltuuston päätöksen [2]) 68,000,000 markan suuruisen obligatiolainan ottamisesta sekä näiden lainavarain käyttämisestä. Kaupunginhallitus ilmoitti, että kyseinen laina oli laskettu liikkeeseen Aktiebolaget Wilh. Bensow osakeyhtiön välityksellä, 40,000,000 markkaa 98 %:n kurssiin ja 28,000,000 markkaa parikurssiin, että obligatiot olivat sekä Suomen markan että Ruotsin kruunun määräisiä ja korko 8 %, että kuoletus tapahtuisi vuosina 1934—39 joko ostamalla tai arpomalla kahdesti vuodessa nimellisarvoon, että kaupungilla oli oikeus lainan konvertoimiseen heinäkuun 1 p:stä 1934 alkaen sekä että erääntyneiden korkolippujen ja arvottujen obligatioiden lunastuspaikkoina olivat rahatoimisto, Suomen pankki, Kansallis-osake-pankki ja Pohjoismaiden yhdyspankki. Tämä ilmoitus merkittiin [3]) ainoastaan tiedoksi.

---

[1]) Kvsto 7 p. syysk. 11 §. — [2]) Ks. v:n 1931 kert. s. 44. — [3]) Kvsto 20 p. tammik. 5 §.

Edellä mainitusta vuoden 1932 ensimmäisestä 8 %:n obligatiolainasta oli saman vuoden talousarviossa määrätty 61,200,000 markan käyttö. Lainan pääoma-alennuksiin tarvittiin 2,160,000 markkaa, joten siis oli jäljellä 4,640,000 markkaa, mistä 1,260,000 markkaa käytettäisiin teurastuslaitoksen rakentamiseen ja 3,380,000 markkaa Herttoniemen rakennustöiden jatkamiseen. Päätös 68,000,000 markan käyttämisestä edellä mainittuihin tarkoituksiin oli alistettava [1]) valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Kaupunginhallitus huomautti, että niin ankarasti kuin pyrittiinkin supistamaan vuoden 1933 talousarviota, ei voitu välttyä ottamasta siihen eräitä pääomansijoituksia, joita ei ollut rahoitettava verotus-, vaan lainavaroilla. Myöskin eräiden välttämättömien, tuottavaa laatua olevien yleisten töiden aiheuttamat kustannukset oli kaupunginhallituksen mielestä suoritettava pitkäaikaisilla lainavaroilla. Yleensä kaupunginvaltuusto oli talousarvion järjestelyn yhteydessä päättänyt lainain ottamisesta sekä sitä koskevien valtuuksien myöntämisestä, mutta rahamarkkinoilla vallitsevat epäsäännölliset olot tekivät välttämättömäksi poiketa tästä menettelystä samoin kuin oli tehty vuonna 1931. Jotta talousarviota vahvistettaessa oltaisiin selvillä kaupungin lainansaantimahdollisuuksista, kaupunginvaltuusto jo syyskuussa päätti [2]) ottaa joko kotimaisessa tai ulkomaisessa rahalajissa tai molemmissa ja yhtenä tai useampana eränä emittoitavan lainan kahta vuotta pitemmin maksuajoin ja enintään kahdenkymmenen vuoden kuoletusajoin, jonka lainan määrä sai olla enintään 55,000,000 markkaa tai sen vasta-arvo ulkomaan rahassa laskettuna kurssin mukaan, jonka kaupunginhallitus lainaa emittoitaessa sai määrätä, ja muuten ehdoin, jotka kaupunginhallitus valtuutettiin määräämään, käytettäväksi eräihin määrättyihin tarkoituksiin [3]).

Päätös alistettiin valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi ja kaupunginhallitus valtuutettiin ryhtymään kaikkiin siitä aiheutuviin toimenpiteisiin sekä rajoittamattomin valtuuksin edustamaan kaupunkia lainan ottamista koskevissa neuvotteluissa ja päätösten teossa sekä allekirjoittamaan kaikki tarpeelliset laina- ja vastuusitoumukset sekä muut asiakirjat.

Edellä oleva päätös julistettiin heti tarkistetuksi ja kiireellisenä täytäntöön pantavaksi.

Sittemmin sisäasiainministeriö ilmoitti, että valtioneuvosto marraskuun 4 p:nä oli alistuksen johdosta antanut seuraavan päätöksen: Sittenkuin Helsingin kaupunginhallitus on valtioneuvostolle ilmoittanut sitoutuvansa siihen, että puheena olevasta obligatiolainasta tänä vuonna emittoidaan enintään 20,000,000 markkaa; ettei sanottuun lainamäärään kuuluvia obligatioita sanomalehti-ilmoituksilla tarjota merkittäväksi sekä että kaupunginhallitus tulee lainan ehdoista neuvottelemaan valtiovarainministerin kanssa, ennenkuin se ryhtyy laskemaan liikkeelle ensi vuoden kuluessa emittoitavaa osaa lainasta, valtioneuvosto on asiaa tänään esiteltäessä sanotuin edellytyksin ja myös edellyttäen, että mainitussa neuvottelussa lainaehdoista sovitaan, noudatettavaksi vahvistanut puheena olevan kaupunginvaltuuston päätöksen [4]).

Muutettuaan vuoden 1933 talousarviota vahvistettaessa jonkin verran vuoden 1932 toisen obligatiolainan käyttösuunnitelmaa kaupunginvaltuusto päätti [5]) alistaa valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi tämän päätöksensä, jonka mukaan lainavarat käytettäisiin seuraaviin tarkoituksiin:

---

[1]) Kvsto 21 p. jouluk. 1 §. — [2]) S:n 21 p. syysk. 20 §. — [3]) Ks. alemp. — [4]) Kvsto 7 p. jouluk. 5 §. — [5]) S:n 21 p. jouluk. 1 §.

Kiinteistöostot	Smk	21,338,000: —
Teurastuslaitoksen rakentaminen	»	7,500,000: —
Teknillisten laitosten uudistyöt	»	6,637,000: —
Satamauudistyöt	»	16,810,000: —
Pääoma-alennukset ja vastedes määrättävät tarkoitukset	»	2,715,000: —
Yhteensä	Smk	55,000,000: —

Lyhytaikainen luotto. Kaupunginhallitus oikeutettiin [1]) vuonna 1933 ottamaan lyhytaikaista luottoa enintään 140,000,000 markkaa tai vasta-arvo ulkomaan rahassa laskettuna lainaa otettaessa käyvän kurssin mukaan.

Kaupungin varoista myönnettyjen lainain korko. Helsingin lähiympäristön omakotiyhdistys oli anonut, että yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämisrahastosta myönnettyjen lainain korko alennettaisiin 5 $^1/_4$ %:iin. Puheena oleva korko oli alkujaan vahvistettu [2]) 6 %:ksi, mistä $^3/_4$% oli kuoletusta, mutta koska tätä korkoa pidettiin liian alhaisena, oli vuonna 1921 määrätty [3]) kannettavaksi ylimääräistä koronlisäystä niin paljon, että vuotuismaksuun sisältyvä korko oli 1 $^1/_4$ % alempi Suomen pankin kulloinkin noudattamaa alinta diskonttokorkoa, ja vuonna 1926 tätä lisämääräystä oli muutettu [4]) siten, että ylimääräistä koronlisäystä oli kannettava 2 $^1/_2$ %, jolloin vuotuismaksuun sisältyvä korko nousi 7 $^3/_4$ %:iin. Koska näitä ehtoja ei voinut pitää kohtuuttomina, varsinkaan katsoen siihen, että kaupunki itse maksoi osalle rahastoon siirrettyä pääomaa koron, joka oli suurempikin kuin siitä annetuille lainoille vahvistettu korko, kaupunginvaltuusto päätti [5]), ettei anomus aiheuttaisi toimenpidettä niiden lainain osalta, joiden ehdot oli vahvistettu vuosien 1913 ja 1921 päätösten mukaisesti, jota vastoin vuonna 1926 tehtyä päätöstä muutettiin siten, että ylimääräinen koronlisäys alennettiin 1 $^3/_4$ %:iin.

Ammattienedistämislaitoksen säätiö vapautettiin [6]) anomuksestaan suorittamasta kaupungilta saamansa 1,000,000 markan suuruisen lainan [7]) korkoja vuosilta 1931 ja 1932 ehdoin, että säätiö kahden vuoden aikana maksutta järjesti kursseja työttömille henkilöille, nimittäin talonmieskurssit n. 200 miehelle sekä silityskurssit n. 60 naiselle; jokaisen kurssin tuli käsittää 50 opetustuntia ja niiden johtajina tuli olla päteviä opettajia.

Tontin kauppahinnan suorittamisen lykkääminen. Kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnan r. y., joka vuonna 1929 osti kaupungilta XIII kaupunginosassa Runeberginkadun varrella sijaitsevan korttelin n:o 412 b tontin n:o 12 2,500,000 markan hinnasta [8]), mistä 587,500 markkaa oli maksettu, piti lokakuussa 1931 suorittaa maksamattoman kauppahinnan kuoletusta ja korkoa yhteensä 327,250 markkaa, mutta yhdistys ilmoitti kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä, ettei sillä ollut varoja käytettävissään tähän tarkoitukseen, minkä tähden sen oli pakko anoa maksujen suorittamisen lykkäystä toistaiseksi tai sopivaksi katsottuun ajankohtaan saakka. Kiinteistölautakunta oli antanut lausuntonsa tästä anomuksesta ja ollut sitä mieltä, että koska kyseisen tontin rakennusaika päättyi vasta toukokuun 31 p:nä 1935, yhdistys siihen mennessä kenties voi suoriutua vaikeuksistaan, minkä vuoksi ja katsoen yhdistyksen luonteeseen sille kenties oli myönnettävä

[1]) Kvsto 21 p. jouluk. 1 §. — [2]) Ks. v:n 1913 kert. s. 144. — [3]) Ks. v:n 1921 kert. s. 67. — [4]) Ks. v:n 1926 kert. s. 46. — [5]) Kvsto 26 p. lokak. 8 §. — [6]) S:n 20 p. tammik. 15 §. — [7]) Ks. v:n 1930 kert. s. 114. — [8]) Ks. v:n 1929 kert. s. 19.

jonkin verran helpotusta. Kaupunginvaltuusto päättikin [1]) myöntää Kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnalle korotonta lykkäystä lokakuussa 1931 maksettavaksi erääntyneen yhdistyksen tontin kauppahinnan kuoletuksen ja koron suorittamisessa lokakuuhun 1932.

Korvaus rakennusoikeuden lisäämisestä. Kaupunginvaltuusto muutti [2]) vuonna 1931 tekemäänsä päätöstä [3]) Hämäläisten talo osakeyhtiölle rakennusoikeuden lisäämisestä maksettavan korvauksen suorittamisen lykkäämisestä, myöntäen yhtiölle 375,000 markan suuruista, kesäkuun 10 p:nä 1936 maksettavaa velkakirjaa vastaan maksun lykkäystä viimeksi mainittuun päivään ehdoin, että velkakirjan yhtiötä enempää kuulematta sai kiinnittää sen kiinteistöön etuoikeuksin yhteensä 18,530,000 markkaan nousevien kiinnitysten jälkeen sekä että velka niin kauan kuin talossa oli osakuntahuoneistoja sai olla koroton, mutta että siitä muussa tapauksessa oli suoritettava Suomen pankin kulloinkin voimassa oleva alin diskonttokorko.

Kunnallisverotuksen perusteet. Voimassa olevan verotuslainsäädännön mukaan verotettavan tulon aliraja oli 4,000 markkaa, ja henkilöt, joiden vuositulo oli 20,000 markkaa tai vähemmän, nauttivat veronhelpotusta, minkä ohessa elatusvelvollisella henkilöllä oli oikeus vähentää verotettavasta tulostaan enintään 1,200 markkaa jokaiselta 15 vuotta nuoremmalta lapselta, jonka hän elatusvelvollisuutensa nojalla oli verotusvuonna elättänyt. Nämä määräykset ulottivat verovelvollisuuden laajoihin väestöryhmiin, jotka eivät kyenneet tätä velvollisuutta suorittamaan, ja aiheuttivat kaupungille verollepanosta, veronkannosta, pakkoperimisestä ja poistoista johtuvia suoranaisia menoja. Taksoitus- ja tutkijalautakunta olivat tosin koettaneet lieventää verovapaan tulon liian alhaisen alirajan aiheuttamia haittoja tutkimalla in casu verovelvollisen henkilön maksukykyä ja säälittävissä tapauksissa myöntämällä verovapauden tai veronhelpotusta, mutta tuntuvan parannuksen aikaansaaminen näihin oloihin edellytti lainsäädännön muuttamista. Vallitseva työttömyys ja alhainen palkkataso tekivät kauan odotetun verotettavan tulon alirajan korottamisen entistäänkin suotavammaksi. Kaupunginvaltuusto päätti [4]) senvuoksi anoa valtioneuvostolta, että kaupunkien verotuslainsäädäntöä muutettaisiin siten,

että verotettavan tulon aliraja eli n. s. perusvähennys korotettaisiin 4,000 markasta 10,000 markkaan;

että sen tulon yläraja, josta perusvähennys kokonaan tai osaksi oli tehtävä, korotettaisiin vastaavasti;

että lapsivähennyksen määrää tuntuvasti korotettaisiin; sekä

että verovapauden ja veronhelpotuksen saannin edellytykset laajennettaisiin yhdenmukaisiksi Helsingissä toimitetussa valtion tulo- ja omaisuusverotuksessa noudatettujen periaatteiden kanssa.

Verovelvollisen henkilön tulosta verotettaessa tehtävä vähennys. Vahvistaessaan vuodeksi 1932 ne määrät, jotka joulukuun 8 p:nä 1873 kaupunkien kunnallishallinnosta annetun asetuksen 55 §:n 3 ja 4 kohdan mukaan, sellaisina kuin nämä esiintyvät tammikuun 20 p:nä 1922 mainitun asetuksen muuttamisesta annetussa laissa, kunnallisverotuksessa on vähennettävä verovelvollisen henkilön tuloista, kaupunginvaltuusto päätti [5]), että tällaisista tuloista, milloin ne eivät ylittäneet 9,000 markkaa, sai vähentää 4,000 markkaa sekä että verovelvollinen henkilö jokaisen lapsen osalta, jonka hän elatus-

---

[1]) Kvsto 10 p. helmik. 23 §. — [2]) S:n 10 p. helmik. 24 §. — [3]) Ks. v:n 1931 kert. s. 47. — [4]) Kvsto 13 p. huhtik. 8 §. — [5]) S:n 20 p. tammik. 11 §.

velvollisuutensa nojalla oli elättänyt ja joka verotusvuoden päättyessä ei ollut täyttänyt 15 vuotta, sai vähentää tuloistaan 1,200 markkaa.

Koiravero. Valtioneuvostolle osoittamassaan kirjelmässä kaupunginvaltuusto lausui, että koiraveroa koskevan asetuksen noudattamisen valvonta aiheutti kaupungille kustannuksia, että kaupungille sitäpaitsi koitui melkoiset menot koirien ruohokentille ja istutuksille aiheuttamien vahinkojen korjaamisesta sekä että koska koirat kaupungin kannalta katsoen olivat haitaksi, oli suotavaa, että niiden lukumäärää vähennettäisiin koiraveroa korottamalla, mikä toimenpide samalla hankkisi kaupungille tervetulleen lisätulon. Aikana, jolloin kaikki verot kohosivat ja välttämättömimpiäkin kulutusaineita yhä ankarammin verotettiin, oli täysi syy koettaa löytää verotusobjekteja, joita voitiin pitää ylellisyytenä. Jos kuitenkin veron korotuksen seurauksena olisi niin tuntuva koirain lukumäärän supistuminen, ettei kaupunki saisi sanottavasti tai ensinkään lisätuloa, olisi se kuitenkin hyödyksi kaupungin puistoille ja istutuksille. Edellä esitettyyn viitaten kaupunginvaltuusto anoi [1]), että koiraverosta joulukuun 14 p:nä 1894 annettua asetusta muutettaisiin siten, että koiraveron suurin sallittu määrä kaupungissa korotettaisiin 200 markasta 500:aan.

Tuulaakin palauttaminen. Sen jälkeen kun tullihallitus marraskuun 14 p:nä 1931 tullin kantamisesta eräissä tapauksissa annetun lain nojalla oli Suomalaiselle Shell osakeyhtiölle maksanut takaisin vuoden 1931 marraskuun 24 p:n ja joulukuun 29 p:n väliseltä ajalta kannettuja tullimaksuja 1,847,289 markkaa, yhtiö oli anonut saada kaupungilta takaisin suorittamansa, edellä mainittujen tullimaksujen perusteella lasketut tuulaakimaksut, 36,945: 80 markkaa. Koska yhtiön anomus perustui lakiin, mutta satamalautakunnan poisto- ja peruutusmääräraha ei riittänyt vaaditun määrän suorittamiseen, kaupunginvaltuusto päätti [2]) sallia puheena olevaa määrärahaa ylitettävän 36,945: 80 markkaa.

Väkijuomain liikennemaksut. Satamalautakunta huomautti, että voimassa oleva liikennemaksutariffi [3]) oli vahvistettu aikana, jolloin mainittavaa väkijuomain tuontia ei ollut olemassa. Kieltolain kumoamisen jälkeen ja väkijuomain tultua muun kauppatavaran veroisiksi tuonti kuitenkin tuli huomattavasti lisääntymään, ja kaupungin oli oman etunsa vuoksi huolehdittava siitä, että se käytti hyväkseen Helsingin satamaa, ja tämän tarkoituksen saavuttamiseksi ehdottomasti alennettava mainittujen tavarain liikennemaksuja. Lautakunta olikin laatinut liikennemaksutaksan muutosehdotuksen, ja kaupunginvaltuusto päätti [4]) hyväksyä ehdotetut uudet maksut noudatettaviksi toistaiseksi ja heti kaupunginvaltuuston päätöksen saatua lain voiman sekä kaupungin puolesta sitoutua palauttamaan maaliskuun 21 p:n jälkeen kannetut maksut siltä osalta, jolta ne ylittivät hyväksytyn taksan mukaiset määrät.

Kaasu- ja sähkölaitosten maksujen vakuusjärjestelmä. Vuonna 1928 kaupunginvaltuusto antoi rahatoimikamarille tehtäväksi [5]) yksissä neuvoin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen kanssa tutkia kysymystä kaasu- ja sähkölaitosten maksujen vakuuttamisesta sekä antaa valtuustolle ehdotuksen tarpeellisiksi havaituiksi toimenpiteiksi. Kamari antoi asian komitean valmisteltavaksi, ja sittemmin antamassaan mietinnössä [6]) tämä ehdotti, että

---

[1]) Kvsto 20 p. tammik. 12 §. — [2]) S:n 15 p. kesäk. 26 §. — [3]) Ks. Kunnall. asetuskok. v:lta 1924 s. 79. — [4]) Kvsto 9 p. maalisk. 33 §. — [5]) Ks. v:n 1928 kert. s. 49. — [6]) Kvston pain. asiakirj. n:o 20.

voimassa oleva järjestelmä, jonka mukaan kuluttajat ottamalla luottovakuutuksen Suomen luottovakuutus osakeyhtiössä antoivat vakuuden maksujensa suorittamisesta kaupungin kaasu- ja sähkölaitoksille, poistettaisiin ja sen sijaan kannettaisiin n. s. liittymismaksut, joista muodostettaisiin erityinen rahasto käytettäväksi perimättä jäävien kaasu- ja sähkömaksujen tileistä poistamiseen. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus taas ei voinut kannattaa tätä ehdotusta, vaan oli sitä mieltä, että luottovakuutusjärjestelmää oli edelleen sovellettava ja hallituksen huoleksi annettava asian järjestäminen siten kuin se katsoi kaupungin ja laitosten edun vaativan.

Kaupunginhallitus lähetti kaupunginvaltuustolle asiassa syntyneet asiakirjat sekä oman kirjelmänsä, jossa hallitus aluksi selosti voimassa olevan järjestelmän soveltamista käytäntöön. Kaasulaitoksessa yksityisten kuluttajain alin vakuutusmäärä oli 200 markkaa ja vastaava vakuutusmaksu 20 markkaa ynnä 2 markkaa lomakemaksuna. Liikkeiden alin vakuutusmäärä oli niinikään 200 markkaa, kahvilain ja ravintolain 500 markkaa, mutta vakuutusmaksu oli 30 markkaa, lomakemaksu 2 markkaa. Kesäkuun 30 p:nä 1932 vakuutuskanta oli 10,614,115 markkaa. Vuodesta 1925 kesäkuun 30 p:ään 1932 oli vakuutusmaksuja suoritettu kaikkiaan 1,257,563: 50 markkaa ja korvauksia 350,039: 20 markkaa.

Sähkölaitoksessa vakuutusjärjestelmä oli suurin piirtein samanlainen. Asunnosta vakuutusmaksu oli 10 % vakuutusmäärästä, jonka suuruus vastasi n. puolentoista rahastuskauden kulutusmaksua; alin luottovakuutusmäärä oli 100 markkaa. Kaikille muille kuluttajille, kuten liikkeille, ravintoloille y. m., maksu oli 15 % vakuutusmäärästä. Jos vakuutusyhtiö oli maksanut laskut tämän velvollisuutensa laiminlyöneen kuluttajan puolesta, oli tämän saadakseen uudelleen sähkövirtaa suoritettava maksu, joka sekä asunnosta että liikehuoneistosta oli 20 % vakuutusmäärästä. Kesäkuun 30 p:nä 1932 vakuutuskanta nousi 12,189,945 markkaan. Vuodesta 1925 viimeksi mainittuun päivään oli vakuutusmaksuina maksettu 1,783,853: 65 markkaa ja korvauksia suoritettu 751,297: 05 markkaa.

Hankittu selvitys osoitti, että yhtiön maksamat korvaukset vakuutusmaksuihin verrattuina olivat vuosi vuodelta lisääntyneet, minkä johdosta järjestelmä ei suinkaan enää ollut niin edullinen yhtiölle kuin vuositilintarkastajat olivat koettaneet väittää. Niin ollen ja koska luottovakuutusten jatkuva lisääntyminen selvästi osoitti, että yleisö mieluummin otti niitä kuin suoritti käteisvakuudet, ei kaupunginhallituksen mielestä ollut mitään syytä luopua vallitsevasta järjestelmästä.

Luottotappioiden välttämiseksi kaupunginhallitus ehdotti, että kaasun ja sähkön kulutusmaksujen kanto järjestettäisiin etumaksun muodossa tapahtuvaksi siten, että suoritettu vakuutusmaksu tilaajan pyynnöstä maksettaisiin takaisin siinä tapauksessa, että tilaaja lakkasi kuluttamasta kaasua ja sähköä tai maksutapa muuttui sellaiseksi, että luottovakuutus oli aiheeton.

Hyväksyen kaupunginhallituksen ehdotuksen kaupunginvaltuusto päätti [1])

että kaasun ja sähkön tilaajilta heidän ryhtyessään käyttämään näitä hyödykkeitä oli kannettava yhden rahastuskauden arvioitua kulutusta vastaava etumaksu sekä seuraavilta rahastuskausilta edellisen rahastuskauden kulutukseen perustuvan laskun suuruinen etumaksu; sekä

että tämän etumaksun tilaajain vapaan valinnan perusteella sai vaihtaa

[1] Kvsto 7 p. jouluk. 13 §.

asianomaisen laitoksen hyväksymään luottovakuutukseen kaasu- ja sähkömaksujen suorittamisesta.

Sähkövirran jakelutaksa. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus huomautti, että sähkölaitoksen pienjännitevirran jakelusta veloitettiin maksut taksan mukaan, jossa hinnat olivat erilaiset sen mukaan, nimitettiinkö virtaa valaistus-, voima-, talous- vai yövirraksi, ja jossa oli otettu huomioon kulutuksen suhde sähkölaitoksen kuormitusvaihteluihin sekä kulutusajan pituus. Nämä hinnat oli sovellettu siten, että ne olivat mahdollisimman oikeassa suhteessa sekä laitoksen omiin kustannuksiin että kulutuksen laatuun ja arvoon, t. s. sähköenergian kykyyn kilpailla muiden energiamuotojen kanssa. Tälle pohjalle perustuvat, siihen asti yleisesti sovelletut tariffit eivät kuitenkaan enää vastanneet sähkölaitoksen eivätkä kuluttajienkaan etuja. Kehittynyt tekniikka tarjosi sekä kotitaloudelle että teollisuudelle yhä lisääntyvän joukon sähköenergian käyttömuotoja, mutta voimassa olevien tariffien kankeus tai täydellinen sopimattomuus estivät niiden joutumisen laajempaan käytäntöön. Sähkölaitosten ja varsinkin niiden, jotka voivat pääasiallisesti jaella vesivoimaenergiaa, olisi senvuoksi edullisten kuormitussuhteiden aikaansaamiseksi järjestettävä myyntitariffinsa sellaiselle pohjalle, että edellä mainittu käytön lisäys kävi mahdolliseksi. Kuluttajain ja sähkölaitosten etujen yhdistämistä tarkoittavat pyrkimykset olivatkin kotitalouden alalla saaneet aikaan uuden tariffimuodon, jonka kaupungin teknillisten laitosten hallitus halusi saada käytäntöön Helsingissä, missä tarkoituksessa hallitus oli laatinut ehdotuksen uudeksi sähkövirran jakelutaksaksi. Tässä ehdotuksessa oli valaistustariffi ja voimatariffi säilytetty muuttumattomina, kun taas kotitaloustariffi rakentui Suomen sähkölaitosyhdistyksen laatimassa mietinnössä esitetyille perusteille ja tilastollisen aineiston pohjalle. Jotta tariffi vastaisi tarkoitustaan ja siis lisäisi kulutusta, oli kulutusmaksu ehdotettu niin pieneksi, että sähkön käyttäminen erilaisiin lämmitystarkoituksiin kävi taloudellisesti mahdolliseksi. Perusmaksu oli arvioitu aikaisempien kulutusnumeroiden keskiarvojen pohjalla pienehköin lisäyksin odotetun kuormituksen lisäyksen korvaukseksi. Edulliseksi kuluttajille tulisi uusi kotitaloustariffi vasta sitten, kun sähkön käyttö erilaisiin taloustarkoituksiin ylitti keskimääräisen valaistusvirran kulutuksen. Perusmaksun lisäksi suoritettaisiin 60 penniä kilowattitunnilta, ja vuotuinen keskihinta painuisi luonnollisesti sitä alemmaksi, mitä useammille kilowattitunneille perusmaksu jakautuisi. Uuden taloustariffin voimaantulo edellytti m. m., että entisen n. s. talousvirtatariffin nimitys muutettiin tehotariffiksi ja että tämän tariffin perusmaksu alennettiin 140 markasta 120 markkaan kulutusmaksun kohotessa 50 pennistä 60 penniin kilowattitunnilta. Tilatun tehon ylittäneestä kulutuksesta suoritettava maksu oli ehdotuksessa alennettu 5 markasta 3 markkaan kilowattitunnilta ja yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi oli n. s. yötariffi alennettu 65 pennistä 60 penniin kilowattitunnilta, kun taas sallittu kulutusaika oli tehty 1 tuntia pitemmäksi aamulla. Esitettyjen periaatteellisten määräysten soveltamisessa todennäköisesti ilmaantuvien vähäisten epäselvyyksien selvittäminen oli sopivimmin uskottava kaupungin teknillisten laitosten hallitukselle. Samalla tavalla olisi meneteltävä sellaisten määräysten suhteen, joita kehitys usein vaati muutettavaksi ja joita olivat m. m. radiotariffi sekä mittarien yhdistämistä, erottamista ja tarkistamista koskevat määräykset.

Kaupungin teknillisten laitosten hallitus valitti, että ehdotus uudeksi taksaksi esitettiin tällaiselle uudistukselle tavallaan sopimattomana ajankohtana. Taloudellinen pulatila vaikutti näet epäilemättä siihen suuntaan,

etteivät kuluttajat läheskään riittävästi voineet käyttää hyväkseen uuden tariffin myöntämiä etuja. Budjettiteknillisistä syistä sähkölaitoksen oli ollut pakko laskea taksan perusmaksut ottaen huomioon, ettei laitoksen tulosääntöön syntynyt vajausta, mistä oli ollut seurauksena, että uusi tariffi useimmille kuluttajille ei ollut niin edullinen, että se olisi kiihoittanut kulutusta. Hallitus ehdotti kuitenkin uuden taloustariffin otettavaksi käytäntöön viipymättä, koska se sellaisenaankin aiheuttaisi tuntuvia etuja kuluttajille, jotka halusivat käyttää sähkövoimaa muihin kuin valaistustarkoituksiin, sekä koska oli tarkoituksenmukaista kokeilla tariffia. Sopivinta olisi, että tariffi otettaisiin käytäntöön valinnaisena ja rinnan aikaisempien tariffien kanssa. Hallitus piti todennäköisenä, että perusmaksuja voitiin alentaa niin pian kuin taloudellinen tilanne oli parantunut, t. s. kun laajemmilla kuluttajapiireillä oli varaa sähköä käyttävien kotitalouskojeiden hankkimiseen.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [1]) vahvistaa kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ehdottamat muutetut tariffit kaupungin sähkölaitoksen sähkövirran myyntiä varten sovellettaviksi ensimmäisestä mittarinlukemisesta vuoden 1932 kesäkuun 1 p:n jälkeen;

että taloustariffi otettaisiin käytäntöön valinnaisena ja aikaisempien tariffimuotojen rinnalla;

oikeuttaa kaupungin teknillisten laitosten hallituksen soveltamaan näitä tariffimääräyksiä, milloin yksityistapaukset käytännössä sitä vaativat; sekä

valtuuttaa kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ratkaisemaan kysymykset, jotka koskivat mittarien yhdistämistä ja erottamista sekä tarkistamista samoinkuin muita käytännöllisiä toimenpiteitä, jotka useimmin vaativat määräysten muuttamista.

Vahvistaessaan Helsingin kaupungin vuoden 1933 tulo- ja menoarvion kaupunginvaltuusto samalla päätti [2]) vuoden 1933 alusta korottaa pienjännitteisen voima- ja valovirran hintoja 10 penniä kilowattitunnilta ja tehotariffia samassa suhteessa.

Raitiotiekäyttöön tarvittavan sähkövirran hinta korotettiin 58 pennistä 75 penniin kilowattitunnilta.

Kulosaaren silta. Vuonna 1920 valtioneuvosto oikeutti Kulosaaren ja Sörnäisten niemen välisen sillan silloisen omistajan, Brändö spårvägsaktiebolag nimisen yhtiön, kantamaan sillan liikennöimisestä 50 pennin henkilömaksun, 1 markan maksun ajoneuvoista ajureineen sekä 1: 50 markkaa kuorma-ajoneuvoista. Sittemmin Helsingin kaupunki osti [3]) mainitun sillan samoinkuin myöskin Kulosaaren ja Kuloniemen välisen sillan 2,000,000 markan kauppahinnasta, ja tämän kauppasopimuksen nojalla oli sen jälkeen kaupungille kannettu edellä mainittuja siltamaksuja. Kun kuitenkin eräät Kulosaaren asukkaat olivat anoneet kyseisen siltamaksun poistamista ja maaherra oli lähettänyt heidän anomuksensa valtioneuvostolle, kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö oli käsityksenään lausunut, että Kulosaaren sillalla ei enää voitu kantaa siltamaksua Brändö spårvägsaktiebolag nimiselle yhtiölle vuonna 1920 myönnetyn toimiluvan perusteella, joka oli myönnetty yksityisistä rautateistä huhtikuun 15 p:nä 1889 annetun asetuksen nojalla ja joka lähinnä tarkoitti Kulosaaren raitiotien rakentamis- ja liikennöimisoikeutta. Sen jälkeen kun mainittu raitiotie oli siirtynyt Helsingin raitiotie- ja omnibusosakeyhtiölle ja sitä liikennöitiin niiden raitioteiden yhteydessä, joita mai-

---

[1]) Kvsto 25 p. toukok. 10 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. s. 68. — [2]) Kvsto 21 p. jouluk. 1 §. — [3]) Ks. v:n 1928 kert. s. 14.

nittu yhtiö oli rakennuttanut kunnallisten viranomaisten myöntämällä luvalla, kyseinen toimilupa oli tullut tarpeettomaksi, minkä johdosta kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö oli ollut sitä mieltä, että myöskin toimilupaan liittyvä siltamaksujen kantamisoikeus oli lakannut olemasta voimassa.

Saatuaan ilmoituksen ministeriön edellä mainitusta mielipiteestä kaupunginhallitus oli saattanut sen kaupunginvaltuuston tietoon ja samalla huomauttanut, että siihen asti kukaan ei ollut epäillyt kaupungin oikeutta aikoinaan vahvistettujen siltamaksujen kantamiseen sillan omistajana. Kaupunki oli sillan oston jälkeen yksin kustantanut sen kunnossapidon ja korjaukset siltäkin osalta kuin silta sijaitsi Kulosaaren kunnan hallintoalueella, ja tähän tarkoitukseen uhrannut pyörein luvuin 750,000 markkaa vuonna 1929, 80,000 markkaa vuonna 1930 ja 440,000 markkaa vuonna 1931. Usein mainitusta kaupasta lähtien kaupunki omisti sekä koko sillan että Sörnäisten niemen ja Kulosaaren välisen vesialueen samoinkuin sillan molemmat maatuet.

Kulosaaren asukkaiden tekemän, siltarahakysymystä koskevan aloitteen johdosta kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö oli kehoittanut Uudenmaan läänin maaherraa viipymättä ryhtymään toimenpiteisiin, jotta puheena oleva silta, sikäli kuin se sijaitsi Kulosaaren kunnan alueella, julistettaisiin kunnantieksi tai siinä tapauksessa, ettei mainittu kunta ottanut huolehtiakseen sen kunnossapidosta, kylätieksi; jälkimmäisessä tapauksessa tien kunnossapito lain mukaan jakautuisi niiden kesken, jotka säännöllisesti sitä käyttivät tai siitä muutoin hyötyivät. Kyseisen osan siltaa muodostivat Kuoresaaren yli vievä tie, 110 m, Kulosaaren puoleinen siltatuki, 33 m, sekä näiden välinen puusilta, 138 m. Kaupunginhallituksen käsityksen mukaan oli, koska kaupunki kustansi viimeksi mainitunkin sillan osan kunnossapidon, siltamaksuja kannettava, kunnes laillista järjestystä noudattaen oli vahvistettu, kenelle näiden menojen suorittaminen kuului ja mitä kaupungilla oli oikeus saada korvaukseksi siitä, että se luovutti sillanosan yleiseksi tieksi. Hallituksen mielestä voitiin siltamaksun kantaminen sekä Kulosaaren kunnan alueella että Helsingin kaupungin hallintoalueella olevalla sillalla lakkauttaa vasta sen jälkeen kun Helsingin ja Porvoon välille suunniteltu uusi maantie oli rakennettu ja julistettu yleiseksi maantieksi.

Edelleen kaupunginhallitus huomautti, että siltamaksujen poistaminen viivyttäisi pienemmän kivisillan rakentamista Sörnäisten niemen ja Kulosaaren välille sekä pakottaisi kaupungin anomaan valtionapua tähän tarkoitukseen.

Kaupunginhallituksen esittämien perusteiden nojalla ja koska voimassa oleva tielainsäädäntö ei estänyt silta- ja lauttamaksujen kantamista kaupungeissa, mikä ilmeni m. m. siitä, että korkein hallinto-oikeus joulukuun 19 p:nä 1928 oli vahvistanut taksan, jonka mukaan Porin kaupunki sai kantaa maksuja Kokemäenjoen yli rakennetun sillan käyttämisestä, kaupunginvaltuusto päätti [1]) yhtyä kaupunginhallituksen asiasta tekemään ehdotukseen sekä niin ollen määrätä

että kaupungin alueella sijaitsevalla osalla Kulosaaren siltaa oli kannettava seuraavat siltamaksut: 50 pennin henkilömaksu, 1 markan maksu ajoneuvoista ajureineen sekä 1: 50 markkaa kuorma-ajoneuvoista;

että mainittuja siltamaksuja kannettaisiin, kunnes Helsingin ja Porvoon välille suunniteltu uusi maantie oli rakennettu ja julistettu yleiseksi maantieksi.

---

[1]) Kvsto 15 p. kesäk. 10 §.

Kaupunkien kunnallislain 41 §:ään viitaten kaupunginvaltuusto anoi, että valtioneuvosto vahvistaisi valtuuston edellä mainitun päätöksen ensimmäisen kohdan.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö oli sen jälkeen pyytänyt kaupunginviranomaisten lausuntoa kysymyksestä, olisiko mahdollista siirtää ehdotettujen siltamaksujen ylijäämä rahastoon, jonka varat käytettäisiin Helsingin kaupungin ja Kulosaaren välisen uuden sillan rakentamiseen. Tämän johdosta ja koska voimassa olevan kaupunkien kunnallislain 22 § ilmeisesti oli tulkittava siten, että erikoistarkoituksiin käytettäviä kunnallisia rahastoja voi eräin edellytyksin perustaa, kaupunginvaltuusto päätti [1]) vuoden 1933 alusta perustaa Kulosaaren siltarahaston, johon siltamaksujen nettoylijäämä siirrettäisiin, sekä saattaa tämän päätöksen kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön tietoon samalla ilmoittaen, että siltamaksuista kertynyt bruttotulo viime vuosina oli arvioitu 700,000 markaksi, mistä keskimäärin 300,000 markkaa oli varattu sillan korjauksiin. Nettomäärä, joka vuosittain voitaisiin siirtää rahastoon, oli niinmuodoin n. 400,000 markkaa.

Rahatoimistossa tapahtuneet kavallukset. Vuositilintarkastajat olivat kaupunginvaltuustolta saamansa tehtävän [2]) mukaisesti tutkineet niitä syitä, jotka olivat tehneet rahatoimiston ent. kassanhoitajalle W. Erikssonille mahdolliseksi kavaltaa hänen haltuunsa uskottuja virkavaroja. Tämän tutkimuksen tulokset esitettiin sittemmin mietinnössä [3]), jonka pääsisällys oli seuraava:

Työläispalkkain kassanhoitaja Eriksson maksoi palkat työmailla rakennuskonttorin laatiman työpalkkaluettelon mukaisesti asianomaisen työnjohtajan ollessa saapuvilla. Jokaisen työntekijän oli Erikssonin huudettua hänen nimensä otettava vastaan hänelle tarkoitettu rahamäärä, mutta ellei huudettu ollut saapuvilla, kassanhoitaja kirjoitti hänelle sinisen lipun, johon merkittiin hänen nimensä, hänelle tuleva palkkamäärä, tilipäivä, työnjohtajan nimi sekä kassanhoitajan allekirjoitus. Näiden sinisten lippujen kantavihkoja ei ollut vertailtu kaupunginkassaan reversaaliksi jätettyyn, kassanhoitaja Erikssonin laatimaan luetteloon toistuvina maksuaikoina nostamattomista työläispalkoista eikä tätä tehtävää ollut määrätty kenellekään. Edelleen oli näiden reversaalien ja asianomaisten työntekijäin sittemmin maksun tapahtuessa pääkassassa kuittaamien ja menotodisteina pidettyjen alkuperäisten sinisten lippujen vertailu rahatoimiston kirjanpito-osastolla suoritettu vitkastellen ja hyvin taitamattomasti ja huolimattomasti. Näiden seikkain vuositilintarkastajat katsoivat tehneen Erikssonille mahdolliseksi anastaa työläispalkkain maksamiseen tarkoitettuja kaupungin varoja.

Lisämahdollisuuden varain kavaltamiseen kassanhoitaja Eriksson oli saanut, kun hänelle huhtikuussa 1929 uskottiin tehtäväksi toimia rahatoimikonttorissa vararikko- y. m. s. asiain selvittäjänä, jolloin hänen oli otettava haltuunsa vararikkopesistä y. m. tulolähteistä perityt varat ja suoritettava ne kaupunginkassaan. Kavaltamismahdollisuuksia lisäsi se seikka, että rahastajalle luovutettiin perimisvaltakirjoja, joihin ei ollut merkitty nostettavien varojen määrää, ja että niillä nostettavien varojen suorittaminen jätettiin valtakirjan saajan tai selvittäjän vapaan harkinnan varaan ilman että valtakirjan antaja, kaupunginkamreeri tai asianomainen kassanhoitaja, joka oli saanut ne ynnä niiden jäljennökset edelleen toimitettaviksi, olisi aikanaan vaatinut tilitystä nostetuista varoista. Kavalletun määrän suuruutta lisäsi ennen muita se seikka, että Eriksson oli saanut kaksi valtakirjaa nostaakseen

[1]) Kvsto 12 p. lokak. 5 §. — [2]) Ks. v:n 1931 kert. s. 47. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 1.

117,416 markkaa Asunto-osakeyhtiö Alppikatu 15:n kiinteistön huutokaupasta kertyneitä varoja ja 140,126: 55 markkaa Asunto-osakeyhtiö Helsinginkatu 8:lta pakkotoimin perittyjä varoja.

Sen laiminlyönnin, joka oli aiheuttanut työläispalkkain maksamiseen aiottujen varain kavalluksen, vuositilintarkastajat katsoivat ensi sijassa rahatoimiston kirjanpitäjän J. Norbäckin syyksi, koska hän törkeästi oli laiminlyönyt hänelle uskotun tarkastustehtävän. Vastuussa oli luonnollisesti myöskin kirjanpito-osaston päällikkö E. Jernström, jonka Norbäckin lähimpänä esimiehenä tuli valvoa, että tämä tyydyttävästi hoiti tehtävänsä. Kaupunginkamreeriakaan ei voinut kokonaan vapauttaa vastuusta, koska hänen velvollisuuksiinsa johtosäännön mukaisesti kuului lähinnä valvoa rahatoimiston eri osastojen työtä sekä erikoisesti johtaa ja valvoa kassaosaston tehtäviä.

Kaupunginkamreerin viaksi jäi sitäpaitsi, että hän oli määrännyt Erikssonin vararikko- y. m. s. asiain selvittäjäksi sekä antanut toisen niistä valtakirjoista, joilla Eriksson oli saanut haltuunsa edellä mainitut varat pakkohuutokaupoista, kun taas kirjanpito-osaston päällikkö E. Jernström kaupunginkamreerin edustajana oli antanut toisen.

Vuositilintarkastajat olivat myöskin tutkineet kysymystä, olivatko rahatoimenjohtaja ja revisionikonttori puheena olevassa tapauksessa mahdollisesti laiminlyöneet valvontatehtävänsä suorittamisen, ja lausuivat käsityksenään, ettei näiden voinut katsoa tehneen itseään syypäiksi mihinkään nimitettyyn laiminlyöntiin.

Selvityksensä tulokset vuositilintarkastajat kokosivat seuraaviin loppulausuntoihin:

että kirjanpitäjä J. Norbäckin laiminlyönnit suoranaisesti ja suuressa määrin olivat vaikuttaneet siihen, että työläispalkkain maksamiseen aiottujen kaupungin varain kavaltaminen oli käynyt mahdolliseksi, sekä että nämä laiminlyönnit olivat voineet vuosikausia jatkua sen johdosta, että osastopäällikkö E. Jernström oli liian heikosti valvonut Norbäckin puheena olevaa toimintaa ja kaupunginkamreeri P. J. Björk jättänyt mainitut palkkausasiat valvomatta; sekä

että Erikssonin muut kavallukset olivat tulleet mahdollisiksi siten, ettei kaupunginkamreeri Björk ollut ajoissa vaatinut tilityksiä niistä varoista, jotka hänen allekirjoittamillaan perimisvaltakirjoilla ja kuiteilla oli uskottu hänen alaisilleen virkailijoille, eikä valvonut, että perityt varat olisi aikanaan suoritettu kaupunginkassaan.

Esityksen tekemistä siitä, mihin toimenpiteisiin edellä mainittujen viranhoidossa tapahtuneitten laiminlyöntien johdosta oli ryhdyttävä syyllisten suhteen, vuositilintarkastajat eivät katsoneet asiakseen.

Tutustuttuaan edellä esitettyyn lausuntoon kaupunginvaltuusto päätti [1]) ainoastaan antaa kaupunginkamreeri P. Björkille varoituksen kassanhoitaja Erikssonin kavallusten yhteydessä esiin tulleiden seikkojen johdosta.

Palkkakysymyksiä koskevien päätösten vahvistaminen. Saapuneen ilmoituksen mukaan oikeusministeriö huhtikuun 9 p:nä oli vahvistanut [2]) kaupunginvaltuuston päätöksen [3]) raastuvanoikeuden ylimääräisten neuvosmiesten ja avustavan kaupunginvoudin palkkain alentamisesta, edellyttäen kuitenkin, että näille viranhaltijoille kuluvaksi vuodeksi annetut virkamääräykset eivät sitä estäneet.

Samaten sisäasiainministeriö oli vahvistanut [2]) kaupunginvaltuuston

[1]) Kvsto 9 p. maalisk. 20 §. — [2]) S:n 4 p. toukok. 4 §. — [3]) Ks. v:n 1931 kert. s. 54.

päätöksen [1]) kaupunginkamreerin ja toisen kaupunginlääkärin palkkain alentamisesta saatuaan tietoonsa, että edellisen viran haltija vapaaehtoisesti oli suostunut palkanalennukseen sekä että jälkimmäinen virka oli avoinna.

Kaupungin viranhaltijain palkkain alentaminen. Kaupunginhallitus lähetti valtuustolle ehdotuksen kaupungin viranhaltijain palkoista, jotka kuluvana vuonna oli suoritettu alennetuin määrin, lausuen mielipiteenään, että koska kaupungin talousarvion saaminen tasapainoon vallitsevan pulakauden johdosta aiheutti erittäin suuria vaikeuksia, palkkain alentamisesta koituvaan säästöön oli pakko turvautua myöskin vuonna 1933. Kaupunginvaltuuston vuonna 1931 tekemän päätöksen [1]) mukaisesti oli kaikkia pohjapalkkoja alennettu 5 % perheenelättäjiltä ja 10 % huoltovelvollisuutta vailla olevilta, mikä periaate hyvin alhaisiin palkkoihin sovellettuna saattoi käydä liian raskaaksi palkansaajalle. Kaupunginhallituksen mielestä oli sentähden vahvistettava aliraja, jonka alapuolella palkkaa ei saanut vähentää, esim. 500 markan kuukausipalkka päävirasta. Aviopuolisoilta, jotka molemmat olivat kaupungin virassa, oli, jos he olivat lapsettomia, kuluvana vuonna vähennetty kummaltakin 10 % palkasta, mutta kaupunginhallitus piti kohtuullisena, että jos aviopuolisot elättivät jonkun varattoman omaisen, suurempipalkkaiselta heistä vähennettäisiin palkasta ainoastaan 5 %. Edelleen hallitus oli sitä mieltä, että hautausapua suoritettaessa sen määrä oli vahvistettava alentamattoman palkan perusteella kuluvana vuonna eläkkeiden suhteen noudatetun periaatteen mukaisesti. Eräät kaupungin viranhaltijat eivät olleet irtisanottavissa, minkä johdosta heidän ei ollut pakko alistua palkkain alentamista koskevaan päätökseen. Kuluvana vuonna nämä kuitenkin kaikki yhtä poikkeusta lukuun ottamatta olivat vapaaehtoisesti suostuneet palkkojensa alentamiseen, kuitenkin ainoastaan 5 %:n vähennykseen eräissä tapauksissa, joissa valtuuston vahvistamat periaatteet olisivat edellyttäneet 10 %:n vähennystä. Hallitus oli kuitenkin antanut eduskunnalle esityksen, että sellaisten kaupungeilta palkkaa nauttivien viranhaltijain, jotka eivät ole viroistaan irtisanottavissa, palkkoja voitaisiin vuonna 1933 alentaa asianomaisen kaupungin päätöksen mukaisesti, ei kuitenkaan enempää kuin valtion virkamiesten palkkain alentamisesta samana vuonna oli säädetty, ja jos esitys hyväksyttiin, ei kyseisen viranhaltijaryhmän palkkain alentaminen aiheuttanut Helsingin kaupungille vaikeuksia. Kaupunginvaltuusto oli aivan samaa mieltä kuin kaupunginhallituskin kaupungin palkkamenojen supistamisen välttämättömyydestä samoinkuin palkkain alentamistavasta, ainoastaan sellaisin poikkeuksin, että se katsoi vähentämättömänä suoritettavan palkan alirajaa olevan korotettava, ja määräsi [2]) sen johdosta

että kaupungin viranhaltijain palkkausohjesääntöä vuonna 1933 oli sovellettava siten, että viranhaltijain peruspalkkain ja palkkioiden määristä vähennettiin huoltovelvollisilta 5 % ja viranhaltijoilta ilman huoltovelvollisuutta 10 %;

että sopimuspalkkaisten viranhaltijain, talousarvioon merkitsemättömien pysyväisten virkain haltijain sekä työmäärärahoista palkattujen samoinkuin muidenkin kuukausipalkkaa nauttivien viranhaltijain palkat ja palkkiot oli alennettava samojen perusteiden mukaisesti;

että alennus ei saanut koskea palkkoja, jotka olivat pienemmät kuin 1,000 markkaa kuukaudelta päätoimesta, ja että alennetut palkat eivät saaneet alittaa 1,000 markkaa kuukaudelta;

---

[1]) Ks. v:n 1931 kert. s. 54. — [2]) Kvsto 21 p. syysk. 3 §.

että kaupunginhallitus sai ratkaista viranhaltijain huoltovelvollisuutta koskevat kysymykset noudattaen seuraavia periaatteita: huoltovelvolliseksi katsotaan perheenisä huolimatta siitä, onko hänellä lapsia vai ei; perheenäiti, joka on leski ja jolla on lapsia tai jonka miehellä ei ole tuloja, ja naimaton henkilö, jolla on huollettavanaan varaton läheinen omainen tai jolla on kasvattilapsi; jos viranhaltijat ovat keskenään naimisissa ja ovat lapsettomia, vähennetään kummankin palkasta 10 %; jos heillä on lapsia tai joku muu henkilö huollettavana ja molemmilla on ansiotuloja, vähennetään suurempipalkkaiselta 5 % ja toiselta 10 %;

että myönnettävät eläkkeet ja hautausavut oli vahvistettava alentamattomien palkkojen perusteella;

että edellä mainittu päätös palkkain alentamisesta koski kaupungilta palkkaa nauttivia viranhaltijoita, jotka eivät olleet irtisanottavissa, edellyttäen, että laki tällaisten viranhaltijain palkkojen vähentämisoikeudesta säädettiin;

että kaupunginhallituksen tuli asianomaisten lautakuntain ja virastojen välityksellä saattaa niiden viranhaltijain tietoon, joita päätös koski, että palkat tammikuun 1 p:stä 1933 saman vuoden loppuun alennettiin edellä mainitulla tavalla, sekä hankkia viranhaltijalta vahvistus tästä tiedoksiannosta;

että palkat oli merkittävä talousarvion menopuolelle vähentämättömin määrin ja tulopuolelle merkittävä edellä mainitulla tavalla tapahtuvan palkkain alentamisen aiheuttama säästö; sekä

että kaupunginvaltuuston päätös raastuvanoikeuden ylimääräisten neuvosmiesten, avustavan toisen kaupunginvoudin, kaupunginkamreerin ja toisen kaupunginlääkärin palkkain alentamisesta oli alistettava valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Nämä päätökset julistettiin kiireellisinä täytäntöön pantaviksi. Talousarvion järjestelyssä näitä muutettiin [1]) sikäli, että viranhaltijain palkoista vuonna 1933 asianomaisen huoltovelvollisuudesta riippumatta oli vähennettävä 10 %.

Tietäen, että kaupunginkamreerinviran haltija oli vapaaehtoisesti suostunut päätettyyn palkanalennukseen ja että toisen kaupunginlääkärin virka oli vakinaisesti täyttämättä, sisäasiainministeriö lokakuun 26 p:nä vahvisti [2]) kaupunginvaltuuston edellä mainitun päätöksen, mikäli se koski näitä viranhaltijoita, ja lokakuun 28 p:nä oikeusministeriö vahvisti saman päätöksen raastuvanoikeuden ylimääräisten neuvosmiesten ja avustavan toisen kaupunginvoudin palkkain alentamisesta edellyttäen, etteivät mainituille viranhaltijoille vuodeksi 1933 annetut virkamääräykset sitä estäneet [1]).

Korvauksen myöntäminen alueläkäreille kodissakäynneistä. Kaupunginvaltuuston vuonna 1931 myönnettyä [3]) alueläkäreille korvauksen enintään 20 kodissakäynnistä terveydenhoitolautakunta teki asiaa koskevan uuden esityksen ja ilmoitti siinä puheena olevien viranhaltijain työtaakan yhä vieläkin lisääntyneen ja heidän mahdollisuutensa yksityisen lääkärinammatin harjoittamiseen vähentyneen. Lautakunta ehdotti sentähden, että läkäreille vuoden 1933 alusta myönnettäisiin korvausta varattomien potilaiden koteihin tehdyistä käynneistä enintään 1,500 markkaa kuukaudelta. Siten alueläkärien palkkiot paremmin kuin pohjapalkkaa lisäämällä saataisiin heidän todellista työtaakkaansa vastaaviksi. Tämän esityksen johdosta kaupungin-

[1]) Kvsto 21 p. jouluk. 1 §. — [2]) S:n 16 p. marrask. 2 §. — [3]) Ks. v:n 1931 kert. s. 56.

valtuusto päätti [1]), että alueläkäreille vuonna 1933 sai suorittaa ehdotettua korvausta samojen perusteiden mukaisesti kuin aikaisemmin eli 40 markkaa päivä- ja 80 markkaa yökäynniltä ilman oikeutta matkarahain saamiseen sekä enintään 1,500 markkaa kuukaudelta.

Apulaiskaupunginkamreerin palkka. Apulaiskaupunginkamreerin palkkaamiseen kuluvana vuonna kaupunginvaltuusto osoitti [2]) 42,400 markkaa talousarvioon uusien virkain palkkoja ja palkankorotuksia varten merkityistä käyttövaroistaan.

Kansakoulunjohtajan palkkio. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan valittua johtajan Toukolan koulutaloon sijoitetuille [3]) kansakoululuokille kaupunginvaltuusto myönsi [4]) tälle kuluvalta vuodelta 1,500 markan johtajanpalkkion suoritettavaksi talousarvioon uusien virkain palkkoja ja palkankorotuksia varten kaupunginvaltuuston käytettäväksi merkitystä määrärahasta.

Suomenkielisten kansakoulujen opettajain laulukuoron johtajan palkkio. Sen jälkeen kun suomenkielisten kansakoulujen opettajakuoron johtajan palkkiomääräraha oli poistettu talousarviosta, koulujen johtokunta oli määrännyt mainitun palkkion maksettavaksi tarverahoistaan, mitä menettelyä vastaan kaupunginreviisori oli tehnyt muistutuksen vaatien, että palkkio oli maksettava takaisin kaupunginkassaan. Koska kuitenkin kyseisen laulukuoron toiminta oli jatkunut jo useita vuosia ja kaupunki oli palkannut sen johtajan sekä koska johtajanpalkkion periminen takaisin jo suoritetun työn jälkeen tuntui kohtuuttomalta, kaupunginvaltuusto päätti [5]) osoittaa pääluokkaan Opetus- ja sivistyslaitokset merkityistä käyttövaroistaan 1,000 markkaa edellä mainittujen palkkakustannusten peittämiseen.

Kaupunginarkkitehdin palkkaedut. Arkkitehti G. Taucher oli tammikuun 1 p:stä 1924 toiminut kaupunginarkkitehtina sopimuspalkoin, joka vuoden 1926 loppuun saakka oli ollut 7,000 markkaa ja sen jälkeen 8,000 markkaa kuukaudelta [6]). Koska kaupunginarkkitehdinvirka oli luettu 18 palkkaluokkaan, jossa pohjapalkka oli 6,900 markkaa kuukaudelta, ja arkkitehti Taucherilla uuden virkasäännön määräysten nojalla oli oikeus kolmeen 460 markan ikäkorotukseen kuukaudelta, nousi hänen kuukausipalkkansa virkasäännön mukaan 8,280 markkaan, jota vastoin hän sopimuksen mukaisesti tosiasiallisesti sai ainoastaan 8,000 markkaa. Kaupunginarkkitehti Taucher anoi tähän viitaten, että kaupungin ja hänen välinen sopimus purettaisiin ja hänet oikeutettaisiin tammikuun 1 p:stä lukien saamaan palkkasäännön mukainen palkka, ja kaupunginvaltuusto myöntyikin [7]) hänen anomukseensa.

Palkankorotuksia. Rahatoimiston veronkannantaosaston osastopäälliköntoimi siirrettiin [8]) 10:nnestä 13 palkkaluokkaan huhtikuun 1 p:stä lukien.

Elättilasten hoidon valvontalääkärin virka korotettiin [9]) 9 palkkaluokasta 11:nteen, koska sen haltijan työ oli hyvin tuntuvasti lisääntynyt Sofianlehdon pikkulastenkodin ja Reijolan lastenkodin perustamisen jälkeen.

Puhtaanapitolaitoksen vahtimestarintoimi siirrettiin [10]) 1:sestä 2 palkkaluokkaan toukokuun 1 p:stä lukien. Päätöksestä kuluvana vuonna aiheutuva

---

[1]) Kvsto 12 p. lokak. 15 §. — [2]) S:n 9 p. maalisk. 8 §; ks. tämän kert. s. 124. — [3]) Vrt. tämän kert. s. 21. — [4]) Kvsto 15 p. kesäk. 41 §. — [5]) S:n 26 p. lokak. 12 §. — [6]) Ks. v:n 1923 kert. s. 157 ja v:n 1926 kert. s. 48. — [7]) Kvsto 10 p. helmik. 13 §. — [8]) S:n 9 p. maalisk. 30 §; vrt. v:n 1931 kert. s. 57. — [9]) Kvsto 12 p. lokak. 21 §. — [10]) S:n 4 p. toukok. 16 §.

lisämeno, 12,000 markkaa, oli suoritettava talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Evättyjä palkankorotusanomuksia. Maidontarkastamon näytteidenottajain anomuksen, että heidän virkansa siirrettäisiin 5:nnestä 6 palkkaluokkaan, kaupunginvaltuusto epäsi [1]), koska se paremmin sopi käsiteltäväksi kaupungin viranhaltijain yleistä palkkajärjestelyä koskevan kysymyksen yhteydessä.

Edelleen valtuusto epäsi [2]) terveydellisten tutkimusten laboratoorin johtajan anomuksen, että laboratoorin assistentinvirka siirrettäisiin 9:nnestä palkkaluokasta 12:nteen ja laboraattorinvirka 6:nnesta 7 luokkaan, samoinkuin terveydenhoitolautakunnan anomuksen saman laboratoorin vahtimestarintoimen siirtämisestä 5:nnestä 6 luokkaan.

Kouluhammasklinikan johtaja oli anonut, että kaksi luokittelemattomien pysyväisten toimien ryhmään kuuluvaa klinikan avustavan kouluhammaslääkärin tointa merkittäisiin vakinaiseen palkkasääntöön ja luettaisiin 7 palkkaluokkaan, että eräs kirjanpitäjänvirka siirrettäisiin 4:nnestä 6 luokkaan ja klinikanapulaisenvirat 2 luokasta 4:nteen, että keskusklinikan ylimääräisen kouluhammaslääkärin toimi, joka oli luokittelematon sopimusvirka 1,000 markan kuukausipalkoin, merkittäisiin vakinaiseen palkkasääntöön 3 palkkaluokkaan kuuluvana sekä että vahtimestarintoimi niinikään merkittäisiin vakinaiseen menosääntöön 3 palkkaluokkaan kuuluvana. Kaupunginvaltuusto epäsi [3]) tämän anomuksen.

Henkisesti sairaiden huoltotoimiston johtajan anomuksen, että henkisesti sairaiden naisten keskuskodin toinen sairaanhoitajattarenvirka siirrettäisiin 5:nnestä 6 palkkaluokkaan ja toinen sairaanhoitajattarenvirka 4:nnestä 5 luokkaan, kaupunginvaltuusto epäsi [4]).

Kaupunginvaltuusto epäsi [5]) köyhäinhoitolautakunnan anomuksen köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston kamreerinviran, lautakunnan kanslian apulaisjohtajanviran ja asiamiesosaston apulaisasiamiehenviran siirtämisestä 13:nnesta 14 palkkaluokkaan.

Maistraatin ja raastuvanoikeuden viransijaisuuspalkkioiden suorittaminen. Joulukuun 18, 23 ja 31 p:nä 1931 annetuilla tuomioilla Uudenmaan läänin maaherra oli hyväksynyt varatuomari Å. Pircklénin, varatuomari C. Oker-Blomin, hovioikeudenauskultantti A. Wennerqvistin ja lakitieteen ylioppilaan E. Jokisen valitukset kaupunginvaltuuston päätöksestä[6]), jolla heiltä oli evätty määräraha sijaisen palkkaamiseen virkavapauden ajaksi, sekä velvoittanut Helsingin kaupungin suorittamaan mainituille henkilöille heidän vaatimansa rahamäärät, vastaavasti 1,659: 90 markkaa, 11,066: 50 markkaa, 6,951: 60 markkaa sekä 2,433: 33 markkaa vähentämällä näistä määristä puheena olevien henkilöiden virkavapauden ajalta saamat pohjapalkat.

Tyytymättömänä näihin päätöksiin kaupunginvaltuusto päätti [7]) anoa korkeimmalta hallinto-oikeudelta niiden kumoamista ja lausui anomuksensa tueksi seuraavaa:

Kesäkuun 29 p:nä 1926 valtion virkain tai pysyväisten toimien haltijain nimittämiskirjoista sekä heidän oikeudestaan pysyä virassaan tai toimessaan annetun lain 22 §:n 1 kohdan säännösten samoinkuin erinäisten muiden samasta asiasta annettujen määräysten mukaan pormestarin- ja neuvos-

---

[1]) Kvsto 7 p. syysk. 38 §. — [2]) S:n 12 p. lokak. 18 §. — [3]) S:n 12 p. lokak. 16 §. — [4]) S:n 12 p. lokak. 17 §. — [5]) S:n 12 p. lokak. 20 §. — [6]) Ks. v:n 1931 kert. s. 58—60. — [7]) Kvsto 20 p. tammik. 8 §.

miehenvirkain haltijat nimityksensä johdosta saavuttamiensa oikeuksien puolesta ovat samassa asemassa kuin valtion virkamiehet. Tästä syystä ja koska kyseiset viranhaltijat yleistenkin periaatteiden mukaan ovat rinnastettavat valtion virkamiehiin, kaupunginvaltuusto oli ollut sitä mieltä, että heihin analogisesti oli sovellettava myöskin joulukuun 29 p:nä 1923 annetun, valtion viroista ja pysyväisistä toimista suoritettavan palkkauksen perusteita koskevan lain määräyksiä. Viimeksi mainitun lain 11 § määräsi, että viransijaisuuspalkkiota varten tarvittava virkavapaan viranhaltijan pohjapalkan osa on pidätettävä sijaisen palkkaamiseen. Tästä aiheutuvat kustannukset eivät siis periaatteellisesti olleet valtion, vaan asianomaisen virkamiehen suoritettavat. Tähän nojautuen kaupunginvaltuusto oli katsonut, että kaupunki, jonka tosin tuli suorittaa m. m. kunnallispormestarin ja maistraatin oikeusneuvosmiehen palkat, lain mukaan ei ollut velvollinen sen lisäksi myöntämään varoja heidän sijaistensa palkkaamiseen siltä ajalta, jonka he sairauden tai muun laillisen syyn takia nauttivat virkavapautta.

Jos Helsingin kaupungin palvelusehtosäännön 18 §:ää vastoin saman säännön 21 §:n määräystä, että palvelusehtosäännön edellä mainitut ehdot ja määräykset olivat voimassa viranhaltijoista ainoastaan sikäli kuin yleisessä laissa tai asetuksessa ei ollut toisin säädetty, sovellettiin edellä mainittuihin virkamiehiin, tultiin varsin omituisiin tuloksiin. Ensiksikin oli kaupungin velvollisuus suorittaa elatusapua kesäkuun 29 p:nä 1926 annetussa virkamieslaissa tarkoitetuille virkamiehille sairasloman kahden ensimmäisen kuukauden aikana paljoa suurempi kuin valtion vastaava velvollisuus omia virkamiehiään kohtaan, mutta vaikkakin virkamieslain 5 §:n 2 kohdan säännös takasi virkamiehelle oikeuden virkaan kuuluviin etuihin, kunnes hän ruumiinvamman tai sairauden takia oli tullut pysyväisesti kykenemättömäksi hoitamaan virkaansa, lakkasi siitä huolimatta kaupungin velvollisuus palkan maksamiseen sairauden ajalta jo kahden kuukauden kuluttua, vaikkakin, kuten aikaisemmin on mainittu, puheena olevat virkamiehet olivat virkamieslain alaisia.

Edellä esitetystä ilmeni, että kunnan palvelusehtosäännön 18 § ei koskenut nyt puheena olevia viranhaltijoita. Muistakaan syistä ei tätä määräystä käynyt soveltaminen oikeusneuvosmies Gottlebenin viransijaiseen. Mainittu pykälä takasi näet siinä tarkoitetuille viranhaltijoille täydet palkkaedut ainoastaan siinä tapauksessa, että viranhaltija sairauden takia oli estynyt virkaansa hoitamasta, t. s. virantoimitukseen kykenemätön, mutta ei, jos hän, kuten tässä tapauksessa oli laita, oli saanut virkavapautta ainoastaan terveytensä hoitamista varten. Tämä ilmeni selvästi pykälän jälkimmäisen osan määräyksestä.

Virkavapauden myöntäminen pormestarille ja neuvosmiehille sekä heidän sijaistensa määrääminen ei kuulunut kunnallisille itsehallintoelimille, joiden valvonnan alla heidän palkkansa määrättiin maksettavaksi, vaan Turun hovioikeudelle, raastuvanoikeudelle tai maistraatille. Käytännöllisistä syistä oli sen vuoksi Helsingissä jo vanhastaan noudatettu sitä menettelyä sijaisten palkkaamisessa näiden viranhaltijain sairauden ajaksi, että täydet palkkaedut oli määrätty maksettavaksi virkavapautta nauttivalle, joka taas itse oli suorittanut sijaisensa palkkion. Tämä käytäntö oli vähitellen tullut säännöksi ja luonut paikallisen oikeusohjeen, joka sisälsi sen, ettei Helsingin kaupungilla ollut edes oikeutta pidättää mitään osaa näiden viranhaltijain palkoista sairasloman ajalta. Heillä oli oikeus virkavapauden pituudesta riippumatta saada palkkaetunsa vähentämättöminä, ja he olivat siis myöskin

velvolliset itse palkkaamaan sijaisensa. Pormestari ja neuvosmiehet olivat siis samassa asemassa kuin valtion virkamiehet joulukuun 29 p:nä 1923 annetun lain mukaan, kuitenkin siten, ettei sijaisuuspalkkioksi tarkoitettua pohjapalkan osaa vähennetty palkkaa maksettaessa, vaan että virkavapaa viranhaltija itse suoritti sen sijaiselleen.

Koska oikeusneuvosmies Gottleben, joka huhtikuun 1 p:stä 1928 lähtien yhtäjaksoisesti oli hoitanut Helsingin kunnallispormestarinvirkaa, sairaslomansa aikana oli saanut kaupungilta pormestarinvirkaan liittyvän pohjapalkan vähentämättömänä ja sitäpaitsi neuvosmiehenvirassaan ansaitsemansa ikäkorotukset, tuli hänen itse palkata sijaisensa.

Kaupunginvaltuuston mielestä maaherralla ei ollut ollut lakiin perustuvaa syytä vahvistaa varatuomari Oker-Blomin viransijaisuuspalkkiota kunnallispormestarinviran pohjapalkkaa vastaavaan määrään, 8,300 markkaksi kuukaudelta, vaan olisi se ollut vahvistettava paljoa pienemmäksi. Tässä yhteydessä valtuusto huomautti, että kunnallispormestarinvirkaan liittyvien virkasivutulojen voitiin arvioida nousevan vähintään 1,000 markkaan kuukaudelta.

Varatuomari Oker-Blomilla, jonka maistraatti oli määrännyt ylimääräiseksi ulosottomieheksi ulosottolain 5 §:n 1 luvun määräysten nojalla, ei kaupunginvaltuuston mielestä ollut oikeutta saada kaupungilta palkkaa tästä ylimääräisestä tehtävästä toukokuulta, jolloin hän maistraatin määräyksestä oli v. t. kunnallispormestarina ja kaupunki suoritti täyden palkan hänen sijaansa määrätylle ylimääräiselle ulosottomiehelle.

Uudistaen maaherralle antamassaan selityksessä [1]) esittämänsä väitteet kaupunginvaltuusto edellä mainituin perustein anoi [2]), että korkein hallintooikeus kumoten valitusten aiheena olleen maaherran päätöksen hylkäisi vastapuolen vaatimukset.

Kesälomasijaisten palkkiot. Lastentarhain johtokunnan ilmoitettua, että Ebeneserkodin henkilökunnassa ei ollut ketään, joka olisi pätevä toimimaan kodin lastenseimen johtajattaren sijaisena tämän kesäloman aikana, minkä vuoksi oli palkattava sijainen laitoksen ulkopuolelta, kaupunginvaltuusto päätti [3]) myöntää Opetus- ja sivistyslaitokset nimiseen pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan 2,800 markan määrärahan kyseisen sijaisen palkkaamista varten.

Kaupunginvaltuusto myönsi [4]) pääluokkaan Opetus- ja sivistyslaitokset merkityistä käyttövaroistaan 1,000 markan määrärahan ylimääräisen lastenhoitajattaren palkkaamiseksi Kotikallion lastenseimeen kahdeksi kuukaudeksi, jolloin kahdella vakinaisella hoitajattarella oli kummallakin yhden kuukauden kesäloma.

Viransijaisuuspalkkiot. Kunnallinen ammattientarkastaja S. Lehmuskallio oikeutettiin [5]) siltä ajalta, jona hän hoiti avointa ammattienylitarkastajanvirkaa, oman palkkansa lisäksi saamaan ammattientarkastajan- ja ammattienylitarkastajanvirkain pohjapalkkain välinen erotus, ja voimistelunopettajatar T. Saastamoiselle, joka samana aikana hoiti herra Lehmuskallion virkaa, määrättiin tästä 2,100 markan kuukausipalkkio.

Oikeus palkkaetujen nauttimiseen sairauden takia myönnetyn virkavapauden ajalta. Seuraavat viranhaltijat kaupunginvaltuusto oikeutti heille sairauden takia myönnetyn virkavapauden ajalta virkasäännössä taattujen etujen lisäksi nauttimaan alla mainittuja palkkaetuja:

---

[1]) Ks. v:n 1931 kert. s. 59. — [2]) Kvsto 20 p. tammik. 8 ja 30 §. — [3]) S:n 25 p. toukok. 16 §. — [4]) S:n 7 p. syysk. 32 §. — [5]) S:n 25 p. toukok. 13 §; ks. myös tämän kert. s. 129.

terveydenhoitolautakunnan kaitsijan R. Hömanin saamaan $^2/_3$ palkastaan ynnä ikäkorotuksensa heinäkuun 15 p:n ja syyskuun 15 p:n väliseltä ajalta [1]); sitävastoin valtuusto kaitsija Hömanin saatua jatkettua sairaslomaa epäsi [2]) hänen anomuksensa saada edelleen nostaa edellä mainitut palkkaedut joulukuulta, koska hän oli ollut kaupungin virassa ainoastaan n. 5 vuotta ja tästäkin ajasta ollut suuren osan sairaslomalla, niinpä lokakuun 15 p:stä 1931 lähtien yhteensä 7 kuukautta, siitä 2 kuukautta täysin palkkaeduin ja 5 kuukautta oikeutettuna saamaan $^2/_3$ pohjapalkastaan ynnä ikäkorotuksensa;

rahatoimiston toimistoapulaisen M. Scholinin saamaan puolet pohjapalkastaan ynnä ikäkorotuksensa helmikuun 23 p:n ja huhtikuun 30 p:n väliseltä ajalta [3]); sitä vastoin evättiin [4]) rouva Scholinin anomus saada nostaa osa palkkaeduistaan hänelle elokuun 1 p:stä marraskuun 1 p:ään myönnetyn sairasloman ajalta, koska hän viimeisten 12 kuukauden aikana oli ollut virkavapaana täysin palkkaeduin 2 kuukautta, saaden $^2/_3$ pohjapalkastaan ynnä ikäkorotuksensa 3 kuukautta sekä saaden puolet pohjapalkastaan ynnä ikäkorotuksensa helmikuun 23 p:stä huhtikuun 30 p:ään; sekä

sähkölaitoksen koneenkäyttäjän A. Kerälän saamaan 1,600 markkaa kuukaudelta huhtikuun 5 p:n ja kesäkuun 30 p:n väliseltä ajalta [5]).

Oikeus lukea hyväkseen virkavuosia. Avustava rakennustarkastaja A. Toivonen oikeutettiin [6]) lukemaan ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi se 3 vuoden 3 kuukauden 15 päivän aika, jonka hän oli toiminut sosialilautakunnan sihteerinä.

Sähkölaitoksen rahastaja J. E. Lindberg, joka oli ollut toiminimi Otto A. Blomqvistin palveluksessa toukokuun 1 p:stä 1898 heinäkuun 1 p:ään 1910, jolloin kunta otti huostaansa toiminimen sähkövirranhankinnan kaupungin keskiosiin, ja Aktiebolaget Gottfr. Strömberg osakeyhtiön palveluksessa viimeksi mainitusta päivästä joulukuun 31 p:ään 1912, jolloin tämä yhtiö lakkasi antamasta sähkövirtaa Kallioon, oikeutettiin [7]) eläkkeen saamiseksi lukemaan hyväkseen ne ajat, jotka hän oli ollut edellä mainittujen toiminimien palveluksessa.

Kaupungin lautakuntain ja hallitusten puheenjohtajain, varapuheenjohtajain ja jäsenten palkkioiden alentaminen. Kaupunginvaltuusto päätti [8]), että kesäkuun 12 p:nä 1929 ja joulukuun 17 p:nä 1930 tehdyissä päätöksissä mainitut ja muut niihin verrattavat palkkiot vuonna 1933 jatkuvasti oli suoritettava 10 % alennetuin määrin.

Majoituslautakunnan jäsenten palkkiot. Kaupunginvaltuusto päätti [9]) anoa Uudenmaan läänin maaherralta, että majoituslautakunnan puheenjohtajan palkkio vuodelta 1931 vahvistettaisiin 150 markaksi kokoukselta eli kolmesta kokouksesta yhteensä 450 markaksi sekä varapuheenjohtajan ja jäsenen palkkio 50 markaksi kokoukselta eli kumpaisellekin 150 markaksi kolmesta kokouksesta.

Teurastamon rakennustoimikunnan puheenjohtajan palkkio. Vuonna 1928 kaupunginvaltuusto vahvisti [10]) teurastamon rakennustoimikunnan puheenjohtajan palkkion 20,000 markaksi kerta kaikkiaan. Silloin oli edellytetty noudatettavan mainitun rakennusyrityksen jo laadittua suunnitelmaa ainoastaan rahatoimikamarin esittämän ehdotuksen mukaisesti jonkin verran supistettuna, mutta pian oli osoittautunut tarpeelliseksi laatia työn suori-

[1]) Kvsto 7 p. syysk. 28 §. — [2]) S:n 16 p. marrask. 21 §. — [3]) S:n 23 p. maalisk. 17 §. — [4]) S:n 16 p. marrask. 22 §. — [5]) S:n 4 p. toukok. 27 §. — [6]) S:n 12 p. lokak. 27 §. — [7]) S:n 9 p. maalisk. 16 §. — [8]) S:n 21 p. syysk. 4 §; ks. myös v:n 1931 kert. s. 63. — [9]) Kvsto 9 p. maalisk. 13 §. — [10]) Ks. v:n 1928 kert. s. 30.

tusta varten kokonaan uusi ohjelma. Tämä oli tietenkin suuresti lisännyt puheenjohtajan työtaakkaa, ja samaan suuntaan vaikutti se seikka, että rakennusyrityksen arkkitehdin terveydellisistä syistä oli ollut pakko vetäytyä syrjään ja että hänen sijaansa oli ollut otettava toinen henkilö, joka ei ollut perehtynyt esitöihin. Näissä oloissa pidettiin vahvistettua palkkiota liian vähäisenä, ja kaupunginvaltuusto päätti [1]) senvuoksi luopuen aikaisemmasta päätöksestään myöntää rakennustoimikunnan puheenjohtajalle koko toimikaudelta suoritettavan 1,500 markan kuukausipalkkion.

Teurastamolautakunnan jäsenten palkkiot. Teurastamolautakunnan puheenjohtajan palkkio vahvistettiin [2]) 9,000 markaksi vuodelta ja lautakunnan jäsenten palkkio 100 markaksi kokoukselta. Kuluvan vuoden palkkiot oli suoritettava talousarvion valiokunta- ja komiteamenojen määrärahasta.

Kotitalouslautakunnan puheenjohtajan palkkio. Koska kotitalouslautakunnan puheenjohtajalla, joka sai palkkionsa kokouksilta, oli runsaasti työtä kokousten väliajoillakin, kaupunginvaltuusto katsoi [3]) kohtuulliseksi myöntää hänelle vuoden 1933 alusta lukien 3,000 markan vuosipalkkion, jota varten oli merkittävä määräraha mainitun vuoden menosääntöön.

Kurssierotukset. Koska vuoden 1931 talousarvioon kurssierotuksia varten merkitty määräraha oli käynyt riittämättömäksi sen valuuttatappion johdosta, joka oli syntynyt sen jälkeen kun oli luovuttu kultakannasta ja ulkomaisen rahan kurssit sen johdosta olivat nousseet ja siten lisänneet kaupungin ulkomaisten velkojen korko- ja kuoletusmenoja, rahatoimisto oikeutettiin [4]) ylittämään kyseistä määrärahaa 7,455,904: 93 markkaa.

Ensimmäisen kaupunginvoudin konttori oikeutettiin [5]) ylittämään tilapäisen työvoiman määrärahaa 18,000 markkaa, painatus- ja sidontamäärärahaa 3,000 markkaa ja tarverahamäärärahaa niinikään 3,000 markkaa.

Toisen kaupunginvoudin konttori oikeutettiin ylittämään vuoden 1931 talousarviossa ollutta tarverahamäärärahaansa 721: 75 markkaa [6]) sekä saman vuoden luokiteltujen palkkain määrärahaa 97,200 markkaa [7]).

Raatihuoneen arkisto. Kaupunginvaltuusto oikeutti [8]) raatihuoneen arkiston ylittämään tarverahatiliään 10,000 markkaa.

Rahatoimisto oikeutettiin [6]) ylittämään vuoden 1931 talousarvioon tilapäistä työvoimaa varten merkittyä määrärahaansa 3,569: 95 markkaa.

Satamalautakunnan määrärahain ylittäminen. Koska satamalautakunnan määrärahat eivät riittäneet raittiuslautakunnan ensiksi mainitulle lautakunnalle luovuttaman moottoriveneen korjaus- ja käyttökustannuksiin, kaupunginvaltuusto päätti [9]) sallia lautakunnan kaluston kunnossapitomäärärahaa ylitettävän 1,500 markkaa ja sen moottoriveneiden käyttökulujen määrärahaa 2,500 markkaa.

Satamajäänsärkijän korjaus. Kaupunginhallitus oli oikeuttanut satamalautakunnan 285,214 markan kustannuksin suorituttamaan satamajäänsärkijä Herculeksen tarpeellisiksi havaitut korjaukset, ja tämän toimenpiteen kaupunginvaltuusto hyväksyi [10]) sallien, koska lautakunnan tällaisiin tarkoituksiin varatuista määrärahoista oli käytettävänä ainoastaan 28,214 markkaa, kaluston kunnossapitotiliä ylitettävän 257,000 markkaa.

Työnvälitystoimisto oikeutettiin [11]) ylittämään tilapäisen työvoiman määrärahaa 53,760 markkaa sen käytyä riittämättömäksi sen johdosta, että suun-

---

[1]) Kvsto 13 p. huhtik. 10 §. — [2]) S:n 12 p. lokak. 9 §. — [3]) S:n 7 p. jouluk. 28 §. — [4]) S:n 13 p. huhtik. 11 §. — [5]) S:n 26 p. lokak. 6 §. — [6]) S:n 10 p. helmik. 22 §. — [7]) S:n 9 p. maalisk. 24 §. — [8]) S:n 7 p. syysk. 9 §. — [9]) S:n 15 p. kesäk. 27 §. — [10]) S:n 7 p. syysk. 27 §. — [11]) S:n 26 p. lokak. 20 §.

nattomasti lisääntynyt työmäärä oli pakottanut toimiston vuoden varrella käyttämään aputyövoimia runsaammin kuin talousarviota järjesteltäessä oli voitu olettaa.

Oikeusaputoimiston johtokunta oikeutettiin [1]) ylittämään vuoden 1931 tarverahamäärärahaa 132: 85 markkaa.

Ammattinäytteiden tarkastus. Ammattioppilaiden suorittamien tarkastettavien ammattinäytteiden lukumäärä oli vuonna 1931 suuresti lisääntynyt, mistä oli ollut seurauksena, että tarkastajain palkkioiksi varattu määräraha ei riittänyt tarkoitukseensa. Kaupunginvaltuusto oikeutti [2]) senvuoksi ammattioppilaslautakunnan ylittämään puheena olevaa määrärahaa 8,625 markkaa.

Vaalikustannukset. Maistraatti oikeutettiin [3]) ylittämään vuonna 1931 kansanäänestystä varten myönnettyä [4]) määrärahaa 40,000 markkaa.

Sairasauton korjaus. Palotoimikunnan anottua 18,000 markan määrärahaa erään palolaitoksen sairasauton korjaamiseen, kaupunginvaltuusto päätti [5]), että laitoksen palokaluston kunnossapitomäärärahaa sai ylittää mainitulla määrällä.

Hälyytyslaitteiden asettaminen katuristeyksiin. Palotoimikunta oli lausunut, että tapaturmanvaara oli suuri palokunnan lähtiessä liikkeelle sekä että palokunnan varsinkin pääpaloaseman läheisyydessä oli sivuutettava eräitä vaikeita risteyksiä, joihin katuyleisölle varoitukseksi olisi asetettava hälyytyslaitteet. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus ehdotti, että hälyytysmerkit annettaisiin paloasemalta pitkin Helsingin puhelinyhdistyksen heikkovirtajohtoja, jotka yhdistys oli sitoutunut luovuttamaan 600 markan vuosivuokrasta ja jotka jokaisessa kulmassa releiden avulla sulkisivat valo- ja äänimerkinantolaitteeseen kuuluvan vahvavirtapiirin, ja että merkinantolaitteena olisi n. 6 metrin korkeuteen ripustettu 750 W punainen lamppu ja seinään asennettava sireeni. Kaupunginvaltuusto päätti [6]) merkitä vuoden 1933 talousarvioon 44,000 markan määrärahan edellä kuvailtujen hälyytyslaitteiden asettamiseksi Korkeavuorenkadun ja Ratakadun, Korkeavuorenkadun ja Pienen Roobertinkadun, Korkeavuorenkadun ja Etel. Esplanaadikadun, Kasarminkadun ja Etel. Esplanaadikadun sekä Mikonkadun ja Aleksanterinkadun risteykseen.

Palotoimikunta oikeutettiin [7]) ylittämään palolaitoksen tarverahamäärärahaa 2,000 markkaa.

Muuttoilmoituslomakkeet. Koska poliisilaitoksen muuttoilmoituslomakevarasto oli loppumaisillaan eikä sen painatus- ja sidontamääräraha riittänyt tarpeelliseen uuden varaston hankkimiseen, kaupunginvaltuusto päätti [8]), että puheena olevaa määrärahaa sai ylittää 5,675 markkaa.

Terveydenhoitolautakunnalle myönnettiin [9]) Terveydenhoito nimiseen pääluokkaan merkityistä kaupunginvaltuuston käyttövaroista tarpeen vaatimia lisäyksiä 2,000 markkaa lautakunnan tarverahoihin ja 15,000 markkaa tarveainemäärärahaan.

Varattomien lääkärinapu. Kaupunginvaltuusto määräsi [2]), että vuoden 1931 talousarvion Lääkärit, eläinlääkärit ja sairaanhoitohenkilökunta nimiseen lukuun merkittyä tilapäisen työvoiman määrärahaa, joka oli käynyt

---

[1]) Kvsto 9 p. maalisk. 24 §. — [2]) S:n 10 p. helmik. 22 §. — [3]) S:n 10 p. helmik. 4 §. — [4]) Ks. v:n 1931 kert. s. 67. — [5]) Kvsto 25 p. toukok. 17 §. — [6]) S:n 15 p. kesäk. 32 §. — [7]) S:n 26 p. lokak. 17 §. — [8]) S:n 7 p. syysk. 33 §. — [9]) S:n 26 p. lokak. 16 §.

riittämättömäksi varattomille annettavan lääkärinavun tapausten suuren lisääntymisen johdosta, sai ylittää 2,000 markkaa.

Määräraha Sörnäisten alueläkärinhoitoa varten. Terveydenhoitolautakunnan huomautettua, että varattomien potilaiden lukumäärä Sörnäisten alueella oli lisääntynyt niin huomattavasti, että sikäläinen alueläkäri tarvitsi apulaisen, kaupunginvaltuusto päätti [1]) oikeuttaa lautakunnan palkkaamaan Sörnäisten alueelle ylimääräisen apulaisalueläkärin, jonka tehtävänä olisi lautakunnan määräysten mukaisesti hoitaa joko aamu- tai iltapäivävastaanotot; että vastaanottohuoneisto lämpöineen, valoineen ja siivouksineen asetettaisiin lääkärien käytettäväksi jonkin köyhäinhoidon avustuskanslian yhteydestä, että tarpeellinen kalusto, puhelin, valaistuslaitteet, rekisterikortit y. m. hankittaisiin terveydenhoitolautakunnan toimesta; sekä että tästä päätöksestä aiheutuvien kustannusten suorittamiseen merkittäisiin vuoden 1933 talousarvioon yhteensä 31,500 markkaa, siitä 19,200 markkaa lääkärinpalkkiota, 6,000 markkaa vuokraa ja 1,800 markkaa siivousta varten sekä 2,000 markkaa tarverahoiksi ja 2,500 markkaa kaluston ostoon.

Lisämäärärahoja maidontarkastamolle. Koska maidontarkastamon kaluston kunnossapitomääräraha ei riittänyt aseman keskipakoiskoneiden tarpeelliseksi katsottuun korjaamiseen, kaupunginvaltuusto myönsi [2]) tarvittavan lisämäärärahan, 1,500 markkaa, Terveydenhoito nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan.

Maidontarkastamon muutettua uuteen huoneistoon oli sen vaatteidenpesumäärärahasta maksettu myöskin viiden bakteriologisen osaston viranhaltijan vaatteidenpesu, joka aikaisemmin oli kustannettu lihantarkastamon määrärahoilla. Seurauksena oli, että edellinen määräraha kävi riittämättömäksi, ja terveydenhoitolautakunnan anomuksesta kaupunginvaltuusto myönsi [3]) siihen edellä mainituista käyttövaroistaan 2,500 markan lisäyksen.

Samoista varoista myönnettiin [4]) maidontarkastamolle edelleen lisämäärärahoja yhteensä 12,300 markkaa, siitä 1,000 markkaa tilapäisen työvoiman määrärahaan, 9,300 markkaa lämpö- ja 2,000 markkaa tarverahamäärärahaan.

Terveydellisten tutkimusten laboratoori. Maidontarkastamon muutettua samaan taloon, jossa terveydellisten tutkimusten laboratoorin huoneisto sijaitsi, mitattiin sen vedenkulutus laboratoorin mittarilla, mistä oli seurauksena, että tämän laitoksen vedenkulutusmääräraha kävi riittämättömäksi, minkä johdosta kaupunginvaltuusto myönsi [2]) siihen Terveydenhoito nimiseen pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan 8,000 markan suuruisen lisäyksen.

Terveystoimistolle myönnettiin [4]) kaupunginvaltuuston edellä mainituista käyttövaroista 1,000 markan lisäys tarverahoihin.

Kaluston osto Vallilan kouluhammasklinikkaan. Sen jälkeen kun oli todettu, että Vallilan uuden kouluhammasklinikan [5]) sisustuskustannukset oli arvioitu liian alhaisiksi, kaupunginvaltuusto myönsi [6]) pääluokkaan Terveydenhoito merkityistä käyttövaroistaan tarpeen vaatiman lisämäärärahan, 6,716: 35 markkaa.

Kallion lastenpoliklinikka. Lääketieteenlisensiaatti R. Granholm oli ilmoittanut, ettei hän voinut kaupungin myöntämällä 42,000 markkaan

---

[1]) Kvsto 21 p. jouluk. 1 §. — [2]) S:n 25 p. toukok. 12 §. — [3]) S:n 7 p. syysk. 29 §. — [4]) S:n 26 p. lokak. 16 §. — [5]) Ks. tämän kert. s. 116. — [6]) Kvsto 7 p. jouluk. 22 §.

alennetulla apurahalla ylläpitää Kalliossa olevaa lasten poliklinikkaa, ja terveydenhoitolautakunta oli todennut, ettei pätevää lääkäriä ollut mahdollista saada alennetun avustuksen turvin jatkamaan lääketieteenlisensiaatti Granholmin polikliinillistä toimintaa. Terveydenhoitolautakunta ilmoitti tämän kaupunginvaltuustolle ja lausui samalla käsityksenään, että lasten poliklinikka oli ehdottomasti välttämätön Kalliossa ja että sitä sopivasti voitiin ylläpitää siten, että kaupunki luovutti huoneiston kalustoineen, kojeineen ja puhelimineen pätevän lääkärin käytettäväksi, joka varmaan 3,000 markan kuukausipalkkiosta ottaisi tehtäväkseen poliklinikan lääkärinhoidon antaen myös hoitoa asianomaisten koululääkärien sinne lähettämille koululapsille, ja kustantaisi tarpeellisen apuhenkilökunnan, liinavaatevaraston, lääkkeet sekä side- ja muut kulutustarpeet. Lautakunnan ehdotuksen toteuttamisesta olisi arvion mukaan kustannuksia 43,000 markkaa kesäkuun 1 p:stä vuoden loppuun, ja tähän tarkoitukseen oli käytettävissä lääketieteenlisensiaatti Granholmin avustusmäärärahasta jäljellä oleva osa, 24,500 markkaa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) terveydenhoitolautakunnan esityksen ja myönsi Terveydenhoito nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan lautakunnalle tarpeen vaatiman 18,500 markan suuruisen määrärahan käytettäväksi Kallion lastenpoliklinikan ylläpitämiseen.

Määrärahoja sairaaloille. Pääluokkaan Sairaanhoito sisältyvistä käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi [2]) 42,000 markkaa lisäystä kulkutautisairaalan vedenkulutusmäärärahaan, 60,000 markkaa Kivelän sairaalan lämpömäärärahaan sekä 161,000 markkaa erinäisiin Nikkilän sairaalan määrärahoihin, nimittäin 20,000 markkaa sairaslomasijaisten määrärahaan, 5,000 markkaa tarverahoihin, 20,000 markkaa lääkkeiden ja sairaanhoitotarvikkeiden, 6,000 markkaa kuljetus- ja matkakustannusten sekä 110,000 markkaa perhehoitomaksujen määrärahaan.

Kivelän sairaala. Kaupungin sairaalain hallitus oli esittänyt erinäisiä Kivelän sairaalan uuden paviljongin käyttämistä koskevia ehdotuksia ja sen yhteydessä anonut eräitä toimia perustettavaksi ja määrärahoja myönnettäväksi paviljongin sisustus- ja käyttökustannuksiin. Kaupungin ja Helsingin yliopiston konsistorin kesken käytiin kuitenkin neuvotteluja Kivelän sairaalan luovuttamisesta opetustarkoituksiin, eikä edellä mainitun paviljongin sisustus- ja käyttöohjelmaa voitu lopullisesti vahvistaa, ennenkuin tämä kysymys oli ratkaistu. Toisaalta oli ehdottomasti välttämätöntä jo kesällä panna sisustustyöt alulle, jotta uusi sairaalaosasto voitaisiin ottaa käytäntöön jo seuraavana syksynä. Kaupunginvaltuusto päätti [3]) sentähden toistaiseksi osoittaa 2,500,000 markkaa Sairaanhoito nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan kaupunginhallituksen määräyksen mukaisesti käytettäväksi Kivelän sairaalan uuden paviljongin kalustamiseen.

Köyhäinhoitolautakunta oikeutettiin [4]) ylittämään erinäisiä vuoden 1931 menosäännön köyhäinhoitotarkoituksiin varattuja määrärahoja 3,184,275: 15 markkaa, nimittäin sairaanhoitokustannusten määrärahaa 59,275: 15 markkaa, lääkemäärärahaa 100,000 markkaa, suoranaisten avustusten määrärahaa 3,000,000 markkaa ja päivähoitokustannusten määrärahaa 25,000 markkaa.

Koska vallitseva pula-aika vaati kaupungin köyhäinhoidolta enemmän kuin talousarviota järjesteltäessä oli voitu edellyttää, tähän tarkoitukseen

---

[1]) Kvsto 25 p. toukok. 14 §. — [2]) S:n 16 p. marrask. 14 §. — [3]) S:n 15 p. kesäk. 19 §. — [4]) S:n 10 p. helmik. 17 §.

osoitetut varat pian olivat osoittautuneet riittämättömiksi. Kaupunginvaltuuston oli senvuoksi pakko myöntää Köyhäinhoito nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan lisäyksiä 50,000 markkaa painatus- ja sidontamäärärahaan ja 7,348,200 markkaa suoranaisten avustusten määrärahaan, 150,000 markkaa tilapäisen työvoiman määrärahaan, 25,000 markkaa tarverahoihin, 250,000 markkaa lääkkeiden ja sairaanhoitotarvikkeiden määrärahaan ja 25,000 markkaa päivähoitokustannusten määrärahaan[1]). Sitäpaitsi köyhäinhoitolautakunta oikeutettiin ylittämään suoranaisten avustusten määrärahaa enintään 11,151,800 markkaa.

Köyhäinhoitolautakunnan rekisterikortiston uudistaminen. Köyhäinhoitolautakunta lausui, että sen rekisteritoimisto, jonka tarkoituksena oli edistää lautakunnan ja yksityisten hyväntekeväisyysyhdistysten yhteistoimintaa sekä antaa lautakunnalle paremmat mahdollisuudet köyhäinhoitotyön kehityksen seuraamiseen, piti kaikista avunsaajista korttiluetteloa, joka oli järjestetty osin katasteripöytiin, osin n. s. apulaatikkoihin pystykorttijärjestelmän mukaisesti, osin taas Acmekaappeihin. Tarkoituksena oli ollut vähitellen kokonaan siirtyä viimeksi mainittuun järjestelmään. Kolmen eri järjestelmän samanaikaisesta noudattamisesta oli kuitenkin aiheutunut paljon epämukavuutta ja ajanhukkaa, varsinkin aikoina, jolloin avunanojain lukumäärä oli poikkeuksellisen suuri, ja samaten tämä järjestely vaikeutti köyhäinhoitotyötä valaisevan luotettavan tilaston nopeata laatimista. Lautakunta oli senvuoksi tutkinut yhtenäiseen järjestelmään siirtymisen mahdollisuuksia ja tällöin havainnut, että kortiston uudistamisesta Acmejärjestelmän mukaiseksi olisi kustannuksia yli 200,000 markkaa, mutta että kansikorttijärjestelmäkin täyttäisi kaikki kohtuulliset vaatimukset ja aiheuttaisi kustannuksia ainoastaan kolmanneksen edellä mainitusta määrästä. Kesän aikana voitiin tällaiseen korttijärjestelmään siirtää n. 30,000 korttia, minkä arvioitiin tulevan maksamaan n. 35,000 markkaa. Tämän esityksen johdosta kaupunginvaltuusto päätti [2]) osoittaa Köyhäinhoito nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 35,000 markkaa köyhäinhoitolautakunnan keskuskanslian rekisterikortiston järjestämiseen uudelleen jonkin kansikorttijärjestelmän mukaisesti.

Uuden avustuskanslian perustaminen. Köyhäinhoitolautakunnan anottua avuntarvitsijain lukumäärän suureen lisääntymiseen viitaten, että Sörnäisiin perustettaisiin yksi avustuskanslia lisää, kaupunginvaltuusto päätti [3]) myöntyen tähän esitykseen osoittaa pääluokkaan Köyhäinhoito merkityistä käyttövaroistaan uuden kanslian ylläpitämiseen kuluvana vuonna 97,000 markkaa, siihen luettuna köyhäinhoitolautakuntaan tässä yhteydessä valittujen [4]) uusien jäsenten palkkiot.

Työkoneen osto työlaitokselle. Köyhäinhoitolautakunta oli ilmoittanut, että työlaitos tarvitsi n. s. yhdistetyn puutyökoneen voidakseen suorittaa m. m. Nilsiäntien kansakoulutalon kalustotilauksen [5]), ja kaupunginhallitus oli tästä esityksestä antamassaan lausunnossa pitänyt sitä hyvin perusteltuna ja lisäksi huomauttanut, että suunniteltu kaupungin tuotantolaitosten tuotteiden standardisoiminen edellytti näiden laitosten saattamista teknillisesti ajanmukaiselle kannalle. Kaupunginvaltuusto päättikin [6]) myöntää Köyhäinhoito nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 19,800 markkaa puheena olevan koneen ostamista varten.

---

[1]) Kvsto 15 p. kesäk. 33 § ja 21 p. syysk. 7 §. — [2]) S:n 15 p. kesäk. 34 §. — [3]) S:n 7 p. syysk. 30 §. — [4]) Ks. tämän kert. s. 120. — [5]) Vrt. tämän kert. s. 23. — [6]) Kvsto 15 p. kesäk. 36 §.

Lastensuojelulautakunta oikeutettiin [1]) ylittämään vuoden 1931 menosäännön yksityishoitoonannon ja jatko-opetuksen määrärahaa 146,615: 60 markkaa.

Vastaanottokoti. Lastensuojelulautakunta lausui, että vastaanottokoti talvella oli ollut niin yliasutettu, että valtion viranomaiset olivat siitä useita kertoja huomauttaneet samalla uhaten kodin menettävän valtionapunsa, ellei sen huoneistoa parannettu. Samalla lautakunta huomautti, että jonkin verran helpotusta voitiin saada aikaan siten, että kodin johtajan asuinhuoneisto luovutettiin hoidokeille, enintään 12 nuorelle tytölle, ja sensijaan vuokrattiin johtajalle asunto kodin lähettyviltä. Kaupunginhallitus voi puolestaan yhtyä lautakunnan ehdotukseen ja oli laskenut, että sen toteuttaminen aiheuttaisi vuoden 1933 menosääntöön 60,400 markan ja tulosääntöön 25,776 markan lisäyksen. Lautakunta katsoi, että johtaja oli oikeutettava itse hankkimaan itselleen huoneisto, joka lastensuojelulautakunnan kuitenkin oli hyväksyttävä. Koska johtaja siten menettäisi asuntoetunsa, tulisi hänen saada palkkansa ilman vähennystä, joka siihen asti oli ollut 10,224 markkaa vuodelta, mutta sen lisäksi hänelle olisi myönnettävä 4,800 markan vuotuinen vuokra-avustus.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) lastensuojelulautakunnan anomuksen vastaanottokodin laajentamisesta kaupunginhallituksen ehdottamalla tavalla.

Kansakouluille myönnetyt määrärahat. Porthaninkadun ja Toukolan kansakoulutalojen tultua luovutetuiksi suomenkielisille kansakouluille tarvittiin uutta kalustoa, jonka hankkimiseen talousarvion määrärahat eivät riittäneet, ja sitäpaitsi osa kalustoa oli korjausten tarpeessa, m. m. Vallilan kansakoulussa sattuneen tulipalon johdosta. Kaupunginvaltuusto myönsi [3]) senvuoksi Opetus- ja sivistyslaitokset nimiseen pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan 10,000 markan lisäyksen suomenkielisten kansakoulujen kaluston hankintamäärärahaan ja 20,000 markan lisäyksen niiden kaluston kunnossapitomäärärahaan.

Määrärahoja kansakouluille. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunta oli ilmoittanut, ettei sen suoranaisten avustusten määräraha riittänyt tarkoitukseensa, koska oppilasmäärä kertomusvuonna oli lisääntynyt ja ruoka- ja vaatetusavustuksia sitäpaitsi oli annettu enemmän kuin aikaisemmin, puute kun vallitsi niin monissa kodeissa. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti [4]) myöntää kyseiselle tilille tarpeen vaatiman 130,000 markan suuruisen lisäyksen, josta 50,000 markkaa sai siirtää koulujen koulutarvikemäärärahasta jäävästä säästöstä ja 80,000 markkaa osoitettiin pääluokkaan Opetus- ja sivistyslaitokset merkityistä valtuuston käyttövaroista.

Koska ruotsinkielisen apukoulun muutto Oikokadun taloon n:o 7 oli aiheuttanut edeltäpäin arvaamattomia menoja, olivat erinäiset ruotsinkielisten kansakoulujen talousarviomäärärahat käyneet riittämättömiksi, minkä johdosta kaupunginvaltuusto myönsi [5]) Opetus- ja sivistyslaitokset nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan lisämäärärahoja 8,600 markkaa kaluston hankintaa, 3,000 markkaa kaluston kunnossapitoa ja 1,000 markkaa matka- ja kuljetuskustannuksia varten.

Sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi [6]) 25,000 markan lisäyksen ruotsinkielisten kansakoulujen koulutarvikemäärärahaan.

---

[1]) Kvsto 10 p. helmik. 18 §. — [2]) S:n 12 p. lokak. 22 §. — [3]) S:n 15 p. kesäk. 42 §. — [4]) S:n 16 p. marrask. 16 §. — [5]) S:n 7 p. syysk. 31 §. — [6]) S:n 16 p. marrask. 17 §.

Ammattikouluille myönnetyt määrärahat. Ammattiopetuslaitosten johtokunta oikeutettiin [1]) ylittämään valmistavan poikain ammattikoulun vuoden 1931 vuokramäärärahaa 1,500 markkaa, valmistavan tyttöjen ammattikoulun kaluston hankinta- ja kunnossapitomäärärahoja 7,100 markkaa sekä saman koulun tarverahamäärärahaa 3,600 markkaa.

Koska valmistavan tyttöjen ammattikoulun leipomon liike oli muodostunut suuremmaksi kuin talousarviota järjesteltäessä oli voitu otaksua, ruokintamääräraha, josta ostot leipomon tarpeisiin oli aiottu suoritettavaksi, oli osoittautunut riittämättömäksi. Sama koski tarverahoja, joilla koulun leipämyymälän kulut oli peitettävä. Menojen lisääntymistä vastasi suunnilleen samansuuruinen leipomon arviotulojen lisäys. Ammattiopetuslaitosten johtokunnan anomuksesta kaupunginvaltuusto päätti [2]) myöntää Opetus- ja sivistyslaitokset nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 45,000 markan ja 4,000 markan suuruiset lisäykset edellä mainittuihin talousarvion määrärahoihin.

Samoista varoista kaupunginvaltuusto osoitti [3]) 3,500 markkaa valaistuslaitteiden hankkimiseen valmistavan tyttöjen ammattikoulun laboratoriokeittiöön.

Kotitalouslautakunnalle myönnettiin [4]) Opetus- ja sivistyslaitokset nimiseen pääluokkaan sisältyvistä kaupunginvaltuuston käyttövaroista tarpeen vaatima 1,500 markan suuruinen lisäys lautakunnan siivousmäärärahaan.

Lisämäärärahoja lastentarhoille. Koska lastentarhain sairaslomasijaisten määräraha oli käytetty loppuun vuoden kahdeksana ensimmäisenä kuukautena, kaupunginvaltuusto myönsi [5]) tähän tarkoitukseen 30,000 markan suuruisen lisämäärärahan.

Koska talousarviosta erehdyksestä oli jäänyt pois määräraha palkan suorittamiseen Touhulan lastentarhan keittäjättärelle hänen kesän aikana suorittamastaan työstä, kaupunginvaltuusto päätti [6]) oikeuttaa lastentarhain johtokunnan maksamaan mainitulle henkilölle hänelle kuuluvan palkkion, 630 markkaa, sekä tämän verran ylittämään mainitun vuoden talousarvion tilapäisen työvoiman määrärahaa.

Määräraha kaupunginkirjastolle. Opetus- ja sivistyslaitosten pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi [7]) tarpeen vaatiman 12,500 markan suuruisen lisäyksen kaupunginkirjaston valaistusmäärärahaan.

Musiikkilautakunta oikeutettiin [8]) 5,100 markalla ylittämään vuoden 1931 talousarviossa ollutta tarverahamäärärahaansa, joka oli käynyt riittämättömäksi sen johdosta, että lautakunnan mainittuna vuonna oli ollut pakko uhrata edustusmenoihin tavallista enemmän varoja.

Lisämääräraha vesijohtolaitokselle. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ilmoitettua, että eräät vuoden 1931 talousarvioon sisältyvät vesijohtolaitoksen määrärahat olivat olleet riittämättömiä, kaupunginvaltuusto määräsi [9]), että lukuun Vesijohtolaitos sisältyvistä kaupunginvaltuuston käyttövaroista sai siirtää 60,000 markkaa lisäykseksi johtoverkon, palopostien, venttiilien ja säiliön korjaus- ja kunnossapitomäärärahaan, 4,000 markkaa vesijohdon laskemiseksi Toisen ja Kolmannen linjan väliseen osaan Siltasaarenkatua myönnettyyn määrärahaan sekä 82,000 markkaa määrärahaan, joka oli myönnetty turbogeneraattorin asettamiseksi Vanhaankaupunkiin.

---

[1]) Kvsto 20 p. tammik. 22 §. — [2]) S:n 12 p. lokak. 24 §. — [3]) S:n 26 p. lokak. 22 §. — [4]) S:n 7 p. jouluk. 27 §. — [5]) S:n 21 p. syysk. 16 §. — [6]) S:n 10 p. helmik. 21 §. — [7]) S:n 16 p. marrask. 18 §. — [8]) S:n 20 p. tammik. 23 §. — [9]) S:n 20 p. tammik. 20 §.

Edelleen kaupungin teknillisten laitosten hallitus oikeutettiin ylittämään viimeksi mainittua määrärahaa 218,000 markkaa.

Kaasumittarien osto. Koska kaasumittarien kysyntä oli ollut hyvin vilkasta, oli mainittujen kojeiden ostoa varten myönnetty määräraha osoittautunut riittämättömäksi, minkä johdosta kaupungin teknillisten laitosten hallitus oikeutettiin [1]) ylittämään sitä 300,000 markkaa.

Sähkölaitos oikeutettiin [2]) ylittämään vuoden 1931 menosääntöön sähkökatuvalaistuksen kunnossapitoa ja kustannuksia varten merkittyä määrärahaa 175,811: 95 markkaa.

Lisämääräraha yleisiä töitä varten. Yleisiä töitä varten varatuista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi [3]) tarpeen vaatimia lisäyksiä 50,000 markkaa kuluvan vuoden talousarvioon laitureita ja rantaverhousta varten merkittyyn määrärahaan, 40,000 markkaa satamain ruoppausmäärärahaan, 30,000 markkaa mittauksia ja tutkimuksia varten varattuun määrärahaan sekä 10,000 markkaa täytemaan vastaanottoon rannoille varattuun määrärahaan.

Tapaturmavakuutukset. Kaupungin yleisten töiden hallitus oikeutettiin [4]) ylittämään yleisten töiden pääluokkaan tapaturmavakuutusmaksuja varten merkittyä määrärahaa 225,000 markkaa.

Katujen puhtaanapito. Koska vuoden 1931 talvi oli erittäin luminen, puhtaanapitolaitoksen katujen puhtaanapitomäärärahat olivat osoittautuneet liian niukoiksi, eikä laitos voinut suoriutua edes myönnetyillä lisämäärärahoilla [5]), minkä johdosta kaupunginvaltuusto oikeutti [6]) puhtaanapitohallituksen ylittämään vuoden 1931 kaupungin katuosuuksien puhtaanapitomäärärahaa 894,842: 25 markkaa ja saman vuoden yksityisten katuosuuksien puhtaanapitomäärärahaa 26,253: 65 markkaa.

Puhtaanapitolaitos oikeutettiin [7]) sittemmin ylittämään eräitä kuluvan vuoden menoarvion määrärahoja 338,000 markkaa.

Keskuskeittolan johtokunta, joka vuonna 1931 oli oikeutettu ylittämään keittolan mainitun vuoden ruokintamäärärahaa 260,000 markkaa, oikeutettiin ylittämään samaa määrärahaa vielä 127,702: 95 markkaa [8]) sekä eräitä kuluvan vuoden menosäännön määrärahoja yhteensä 3,691,500 markkaa [9]) niiden käytyä riittämättömiksi keittiölle kertomusvuonna uskottujen moninaisten tehtäväin johdosta.

Lisämääräraha virastotaloa varten. Kiinteistölautakunnan ilmoitettua, että vuoden 1931 menosäännön Talo-osaston alaiset kiinteistöt nimiseen lukuun sisältynyt tilapäisen työvoiman määräraha ei riittänyt virastotalon ylimääräisten ovenvartijain ja siivoojattarien palkkaamiseen, kaupunginvaltuusto päätti [10]) valtuuttaa lautakunnan ylittämään mainittua määrärahaa 12,829: 90 markkaa.

Kiinteistölautakunnan määrärahain ylittäminen. Kiinteistölautakunta oikeutettiin [11]) edelleen ylittämään kertomusvuoden menosäännössä olevaa matkakulumäärärahaansa 4,500 markkaa, maatilain tilapäisen työvoiman määrärahaa 45,000 markkaa, maatilain kaluston kunnossapitomäärärahaa 5,000 markkaa, maatilain tarverahoja 2,500 markkaa ja maatilain rakennusten määrärahaa 15,000 markkaa, poliisihuoneistojen valaistusmäärärahaa 30,000 markkaa ja kauppahallien valaistusmäärärahaa 15,000 markkaa, kansan-

[1]) Kvsto 21 p. syysk. 9 §. — [2]) S:n 10 p. helmik. 16 §. — [3]) S:n 16 p. marrask. 11 §. — [4]) S:n 16 p. marrask. 10 §. — [5]) Ks. v:n 1931 kert. s. 71. — [6]) Kvsto 20 p. tammik. 21 §. — [7]) S:n 7 p. jouluk. 21 §. — [8]) S:n 9 p. maalisk. 21 §. — [9]) S:n 7 p. ouluk. 29 §. — [10]) S:n 20 p. tammik. 16 §. — [11]) S:n 7 p. jouluk. 18 §.

puistojen eläinten ruokintamäärärahaa 35,000 markkaa sekä lautakunnan tilapäisen työvoiman määrärahaa 3,600 markkaa sen tultua riittämättömäksi sen johdosta, että oli katsottu tarpeelliseksi palkata siirtolapuutarhaneuvojalle kesä—syyskuuksi ammattitaitoinen apulainen [1]).

Normaalikellojen kunnossapito. Kaupunginvaltuusto määräsi [2]), että vuoden 1931 talousarvion normaalikellojen kunnossapitomäärärahaa sai ylittää 2,318: 05 markkaa.

Määräraha matkakustannuksia varten. Sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto osoitti [3]) 4,432 markkaa Hangossa pidetyille VII kaupunkipäiville ja Suomen satamaliiton kokoukseen valittujen kaupungin edustajien matkakustannusten suorittamiseen.

Oikeus määrärahain siirtämiseen vuodesta toiseen. Kaupungin sairaalain hallitus oikeutettiin [4]) siirtämään vuoden 1933 tileihin vuosien 1932 ja 1933 vaihteessa jäljellä oleva osa Kivelän sairaalan uuden paviljongin sisustusmäärärahasta.

Valtion ja kaupungin yhteinen sairaalakomitea oikeutettiin [5]) siirtämään vuoteen 1932 komitealle vuosina 1930 ja 1931 kaupungin varoista myönnetyistä määrärahoista tilittämättä oleva osa.

Kaupunginhallitus ilmoitti oikeuttaneensa kaupungin yleisten töiden hallituksen siirtämään vuoteen 1932 500,000 markkaa rakennuskonttorin konepajarakennusten määrärahasta, 50,000 markkaa määrärahasta, joka oli myönnetty tuberkuloosisairaalan itäisessä paviljongissa olevan kellarin muuttamiseen varastohuoneeksi, 200,000 markkaa virastohuoneistojen järjestämiseksi kaupungintaloon ja virastotaloon myönnetystä määrärahasta sekä 100,000 markkaa Nikkilän sairaalan uuden sairaspaviljongin rakennusmäärärahasta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [6]) kamarin toimenpiteen ja määräsi [7]) lisäksi, että myöskin Kaisaniemen puiston järjestelymäärärahasta käyttämättä jääneen osan, 40,000 markkaa, sai siirtää vuoteen 1932.

Tilisiirto. Kaupunginvaltuusto päätti [8]) oikeuttaa terveydenhoitolautakunnan siirtämään tuberkuloosihuoltotoimiston lääke- ja sairaanhoitotarvikemäärärahasta, josta tuli jäämään säästöä, 2,000 markkaa toimiston siivousmäärärahaan, 3,500 markkaa tarverahamäärärahaan ja 2,000 markkaa vaatteidenpesumäärärahaan. Mainittujen määrärahain riittämättömyyden syynä oli, että Kotkankadun talossa n:o 5 olevalle tuberkuloottisten miesten kodille oli vuoden varrella vuokrattu kolme huonetta lisää, sekä tarverahain osalta postimaksujen kohoaminen.

Köyhäinhoidollisten saatavain kirjaaminen ja poistaminen tileistä. Köyhäinhoitolautakunnan päätettyä [9]), ettei köyhäinhoidon saatavia enää merkittäisi kaupungin järjestelmälliseen kirjanpitoon, revisionikonttori oli rahatoimikamarille osoittamassaan kirjelmässä mielipiteenään lausunut [10]), että edellä mainittu päätös oli voimassa olevien määräysten vastainen. Kamari antoi kysymyksen selvittelemisen tehtäväksi vartavasten asetetulle komitealle, joka sittemmin antamissaan mietinnöissä [11]) ehdotti, että köyhäinhoitolautakunta velvoitettaisiin köyhäinhoidon saatavain kirjaamisessa ja tileistä poistamisessa noudattamaan kassa- ja tililaitoksen johtosäännön määräyksiä sekä että rahatoimikamarin ohjesäännön 10 §:ään, köyhäinhoidon ohjesään-

[1]) Kvsto 15 p. kesäk. 39 §. — [2]) S:n 10 p. helmik. 22 §. — [3]) S:n 7 p. syysk. 13 §; vrt. tämän kert. s. 140 ja 141. — [4]) Kvsto 16 p. marrask. 15 §. — [5]) S:n 13 p. huhtik. 18 §. — [6]) S:n 20 p. tammik. 13 §. — [7]) S:n 20 p. tammik. 18 §. — [8]) S:n 26 p. lokak. 16 §. — [9]) Ks. v:n 1926 kert. s. 21*. — [10]) Ks. v:n 1927 kert. s. 261 ja 26*. — [11]) Kvston pain. asiakirj. n:o 9.

nön 4 §:ään sekä kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 18 ja 32 §:ään otettaisiin komitean tarkemmin määrittelemät edellä mainittujen saatavain kirjaamista, poistoa ja palautusta koskevat säännökset. Tutustuttuaan komitean mietintöihin sekä köyhäinhoitolautakunnan niistä antamaan epäävään lausuntoon kaupunginhallitus oli pyytänyt lausuntoa hallintoneuvos I. Ahavalta. Tämä oli sitä mieltä, että köyhäinhoitolaissa mainitun avustuksen antaminen ei aikaansaanut kunnalle saatavaa avustuksensaajalta, vaikkakin kunnalla eräiden edellytysten vallitessa oli oikeus vaatia korvausta apua saaneelta, elatusvelvolliselta, toiselta kunnalta tai valtiolta. Korvauksen ottaminen oli aktiivista, funktionaalista tulon hankintaa, eikä pelkkä rahan tai tavaramäärän suoritus näyttänyt riittävän synnyttämään tuloa, saatikka semmoista, joka oli merkittävä kunnan tileihin. Köyhäinhoitolautakunnan oli harkittava ja todettava sen henkilön maksukyky ja muukin asema, johon maksuvaatimus lain mukaan oli kohdistettava, ja vasta lautakunnan vahvistettua kunnan oikeuden maksun ottamiseen korvausvelvolliselta lain mukaiseksi, oli syntynyt tulo, joka aikanaan saattoi kertyä kunnan rahastoon tai jäädä sinne tulematta, jolloin se oli poistettava tileistä. Kysymyksestä, kenelle poistamista koskevan päätöksen tekeminen kuului, voitiin olla eri mieliä, mutta hallintoneuvos Ahava puolestaan katsoi ratkaisuoikeuden kuuluvan köyhäinhoitolautakunnalle.

Asiassa syntyneet asiakirjat kaupunginhallitus lähetti kaupunginvaltuustolle lausuen omana mielipiteenään, että köyhäinhoitotoiminta pula-ajan johdosta oli laajentunut ja suoranaiset avustukset suuresti lisääntyneet, minkä vuoksi ajankohtaa oli pidettävä sangen sopimattomana komitean ehdotuksen toimeenpanemiseen. Edelleen oli otettava huomioon, että suuri osa puheena olevista saatavista jo etukäteen oli arvottomia ja että ne vietyinä järjestelmälliseen kirjanpitoon kaupungin tilinpäätöstaseessa antaisivat erehdyttävän kuvan kaupungin varoista. Toisaalta oli näiden saatavain perimisen tehokas tarkkailu mahdollinen, vaikka niitä ei merkittykään järjestelmälliseen kirjanpitoon. Kaupunginhallitus esitti, että revisionikonttorin aloite ja edellä mainitun komitean sen johdosta antama ehdotus eivät aiheuttaisi muuta toimenpidettä kuin että kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 18 §:ään lisättäisiin seuraava kohta: Köyhäinhoitokorvausten tileistä poistoa koskevat asiat ratkaisee köyhäinhoitolautakunta.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) kaupunginhallituksen esityksen.

Pakkohuutokaupoissa huudettujen kiinteistöjen menot ja tulot. Kaupunginvaltuusto päätti [2]), että pakkohuutokaupoissa kaupungin saatavien turvaamiseksi huudettujen vuokra- y. m. tonttien tulot ja menot toistaiseksi ja kunnes toisin päätettiin kirjattaisiin talousarvion ulkopuolella, mistä olisi se etu, että heti voitaisiin todeta, miten paljon jokainen näistä kiinteistöistä oli maksanut kaupungille.

Kaupungin työntekijäin palkat [3]). Sosialidemokraattiset kaupunginvaltuutetut olivat tekemässään aloitteessa anoneet, että kaupunginvaltuusto muuttaen aikaisempaa päätöstään [4]) määräisi alimmaksi palkaksi kaupungin palveluksessa olevalle työntekijälle 6:50 markkaa tunnilta ja työntekijättärelle 4:50 markkaa tunnilta lokakuun 1 p:stä lukien, että rakennuskonttori ja puhtaanapitolaitos aloitteentekijäin laatiman ehdotuksen mukaisesti muuttaisivat voimassa olevan palkkatariffin nimikkeitä ja niihin merkittyjen työntekijäin

[1]) Kvsto 15 p. kesäk. 35 §. — [2]) S:n 21 p. jouluk. 1 §. — [3]) Ks. myös tämän kert. s. 32. — [4]) Ks. v:n 1931 kert. s. 74.

palkkoja sekä että muutokset soveltuvilta osilta vahvistettaisiin koskemaan myöskin teknillisten laitosten työntekijöitä. Esitys lähetettiin kaupunginhallitukseen valmisteltavaksi.

Tästä esityksestä antamassaan lausunnossa kaupungin yleisten töiden hallitus huomautti osin, että esityksessä mainittujen naisten tuntipalkka jo oli 4: 50 markkaa, osin, että hallituksen hankkima selvitys osoitti, etteivät yksityisten työnantajain maksamat palkat mainittavasti ylittäneet kaupungin töistä suoritettuja, vaan useissa tapauksissa alittivatkin ne. Asiain näin ollessa oli tavallista vaikeampaa tarkalleen määritellä määrättyjen työntekijäryhmäin palkkatasoa, mutta hallitus piti täysin luonnollisena, että kaupungin töissä suoritetut palkat alittivat yksityisten työnantajain korkeimmat palkat, koska kunnan työntekijöillä oli useita etuja, jotka puuttuivat yksityisillä työmarkkinoilla toimivilta työntekijöiltä. Edellä lausuttuun viitaten kaupungin yleisten töiden hallitus ehdotti aloitteen evättäväksi, kaupungin teknillisten laitosten hallitus lausui, että vallitseva taloudellinen tilanne vaikeutti työntekijäin palkkakysymysten tyydyttävää ratkaisua, minkä vuoksi kysymys olisi jätettävä lepäämään toistaiseksi, ja puhtaanapitohallituskin piti palkankorotusta aiheettomana muiden työntekijäin paitsi apurien osalta, joiden tuntipalkkaa hallituksen mielestä kohtuullisesti voitiin korottaa 25 penniä. Kaupunginhallitus oli sitä mieltä, ettei ajankohta ollut sopiva yleiseen palkkain korottamiseen, mutta että kysymys oli otettava harkittavaksi niin pian kuin suhdanteet olivat parantuneet, ja edellä mainittujen ammattiviranomaisten lausumien mielipiteiden mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [1]), ettei aloite sillä kertaa aiheuttaisi toimenpidettä.

Kaupungin työntekijäin sairas- ja hautausapu. Kaupunginhallituksen kehoituksesta kaupungin yleisten töiden hallitus oli ottanut harkittavakseen, voitaisiinko kaupungin työntekijäin sairas- ja hautausapua koskevia määräyksiä muuttaa kaupungin viranhaltijain virkasäännössä [2]) omaksuttujen perusteiden mukaisesti, ja tällöin havainnut [3]), että työntekijäin asema ei ollut verrattavissa viranhaltijain asemaan, minkä johdosta hallitus ei myöskään voinut puoltaa yhtä laajan sairasapuoikeuden myöntämistä edellisille kuin jälkimmäisille. Voimassa olevien säännösten mukaan työntekijällä oli oikeus olla saman kalenterivuoden kuluessa sairauden takia virkavapaana täysin palkkaeduin 8 viikkoa, jos hän 5 vuotta yhtäjaksoisesti oli ollut kaupungin palveluksessa, 6 viikkoa, jos hänen palvelusaikansa oli 3 vuotta, 4 viikkoa, jos se oli 2 vuotta, ja 3 viikkoa, jos se oli enintään 1 vuosi, sekä enintään 2 viikkoa, jos palvelusaika oli 1 vuotta lyhyempi. Näitä etuja kaupungin yleisten töiden hallitus katsoi mahdolliseksi lisätä siten, että työntekijälle, joka vähintään 1 vuoden oli ollut kaupungin palveluksessa, sairauden takia myönnetyn virkavapauden ajalta edellä mainittujen määräysten nojalla maksettujen etujen lisäksi myönnettäisiin puoli palkkaa yhtä pitkältä ajalta kuin hän palvelusaikansa perusteella oli saanut täyden palkan. Työntekijöille, joiden palvelusaika oli 1 vuotta lyhyempi, hallitus sensijaan ei katsonut voivansa ehdottaa silloisestaan parannettuja etuja, koska sekä loukkaantumisia että sairastumisia hyvin usein sattui jo ensimmäisinä työpäivinä. Näiden periaatteiden mukaisesti hallitus oli laatinut ehdotuksen Helsingin kaupungin työntekijäin sairas- ja hautausapua koskeviksi mää-

[1]) Kvsto 23 p. maalisk. 11 §. — [2]) Ks. v:n 1931 kert. s. 113 ja Kunnall. asetuskok. v:lta 1931 s. 18. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 4.

räyksiksi. Tämän ehdotuksen, johon kaupungin teknillisten laitosten hallitus ja puhtaanapitohallitus kaikilta osiltaan olivat yhtyneet, kaupunginhallitus lähetti kaupunginvaltuustolle ilmoittaen yhtyvänsä kaupungin yleisten töiden hallituksen käsitykseen, ettei virkasäännön määräyksiä voinut kirjaimellisesti soveltaa työntekijöihin. Samalla kaupunginhallitus kuitenkin lausui suotavaksi, että työntekijäin sairasapua koskevat uudet määräykset vahvistettaisiin ottaen huomioon virkasäännössä hyväksytyt perusteet, mikäli käytännölliset ja taloudelliset seikat eivät tätä estäneet. Niinpä oli kaupunginhallituksen mielestä työntekijälle jatketun sairasloman ajalta myönnettävä oikeus saada kaksi kolmannesta palkastaan yhtä pitkältä ajalta kuin hänellä oli ollut oikeus saada täysi palkka. Tämän oikeuden myöntäminen tuskin aiheuttaisi kaupungille varsin suuria lisäkustannuksia, koska jatkettu sairasloma oli tarpeellinen ainoastaan poikkeustapauksissa. Ottaen huomioon edellä esitetyt näkökohdat kaupunginhallitus oli muovannut kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotusta uusiksi määräyksiksi työntekijäin sairas- ja hautausavusta, ja tämän uuden ehdotuksen kaupunginvaltuusto tehtyään siihen erään pienen muutoksen hyväksyi [1]) noudatettavaksi heinäkuun 1 p:stä alkaen.

Sairasavun myöntäminen työntekijöille. Sähkölaitoksen kattilahuoneen apumiehelle O. W. Soiniselle, joka syyskuun 10 p:nä oli tapaturmaisesti loukkaantunut laitoksen pääasemalla ja joka lääkärin lausunnon mukaan kykeni työhön aikaisintaan seuraavan helmikuun alussa, myönnettiin [2]) hänen ohjesäännön mukaisesti saatuaan sairasapua kahdeksalta viikolta anomuksesta täysi palkka yhtä pitkältä lisäajalta vähentäen kuitenkin se vahingonkorvaus, joka hänen tuli saada asianomaiselta vakuutuslaitokselta.

Sitävastoin kaupunginvaltuusto epäsi [3]) sähkölaitoksen ylim. koneenkäyttäjän P. Lahtisen anomuksen saada nauttia sairasapua säädettyä neljän viikon aikaa pitemmältä ajalta, koska Lahtinen ei ollut perheen huoltaja ja oli ollut kaupungin palveluksessa ainoastaan vuodesta 1929.

Työntekijän oikeus lukea hyväkseen palvelusvuosia. Sähkölaitoksen kirvesmies J. D. Uramo, joka oli ollut n. 9 $^1/_2$ vuotta kaupungin vuonna 1912 haltuunsa ottaman Helsingin sähkövalaistusosakeyhtiön palveluksessa, oikeutettiin [4]) eläkkeen saamiseksi lukemaan hyväkseen mainittu aika.

Varatöiden järjestäminen [5]). Kaupunginhallitus lähetti kaupunginvaltuustolle selonteon työttömyystilanteesta ja ilmoitti samalla antaneensa valtuuston suostumuksella [6]) varatöiden vuodenvaihteen jälkeen jatkua samanlaajuisina kuin vuoden 1931 lopussa. Edelleen hallitus ilmoitti, mitkä määrät Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavia henkilöitä oli hallituksen toimesta välitetty valtion varatöihin. Neuvoteltuaan kaupungin yleisten töiden hallituksen kanssa kaupunginhallitus ehdotti, että kaupungin varatöissä pidettäisiin alla mainitut määrät työntekijöitä: tammikuussa 2,540 miestä ensimmäisenä ja toisena viikkona ja 3,060 miestä kolmantena ja neljäntenä, helmikuussa 3,140 miestä, maaliskuussa 3,120 miestä, huhtikuussa 2,670 miestä ensimmäisenä, 2,220 miestä toisena, 1,770 miestä kolmantena ja 1,320 miestä neljäntenä viikkona sekä toukokuussa 1,010 miestä. Työntekijät sijoitettaisiin osin Herttoniemen satamarakennustöihin, osin seuraaviin kaupunginvaltuuston aikaisemmin päättämiin [7]) töihin, jotka suoritettaisiin loppuun kevään

---

[1]) Kvsto 13 p. huhtik. 9 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 59. — [2]) Kvsto 10 p. helmik. 27 §. — [3]) S:n 4 p. toukok. 27 §. — [4]) S:n 7 p. syysk. 39 §. — [5]) Ks. myös tämän kert. s. 31 ja 172. — [6]) Ks. v:n 1931 kert. s. 35. — [7]) S:n s. 34—35.

kuluessa: Helsinginkadun ja Vaasanrinteen välisen Sturenkadun osan sekä Topeliuksen- ja Mechelininkatujen välisen Kammionkadun osan tasoitustöihin sekä Hesperiankadulla ja Salmisaaressa suoritettaviin louhintatöihin. Sitäpaitsi kaupunginhallitus oli päättänyt antaa varatyönä panna kuntoon Ruskeasuon kaatopaikan, minne köyhäinhoitolautakunta oikeutettiin lähettämään n. 50 työtöntä nuorta miestä.

Vuoden talousarvioon oli merkitty 17,000,000 markan suuruinen varatyömääräraha, mutta siitä oli jo ennakolta käytetty 2,991,000 markkaa, ja samasta määrärahasta oli asianmukaisinta suorittaa myöskin kaupungin Nordenskiöldinkadun rautatienalikäytävän laajentamiskustannuksiin myöntämä [1]) avustus, 1,000,000 marhkaa. Herttoniemen töitä varten oli käytettävissä 18,000,000 markkaa talousarviovaroja. Kevätkaudeksi ehdotetun ohjelman toteuttamiseen oli laskettu tarvittavan 20,421,400 markkaa, siitä 12,442,975 markkaa yleisiä varatöitä ja 7,978,425 markkaa Herttoniemen töitä varten.

Kaupunginhallituksen kevätkaudeksi laatiman miesten keskuudessa vallitsevan työttömyyden vastustamisohjelman kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) sellaisenaan päättäen yleisten varatöiden järjestämiseen varatuista käyttövaroistaan myöntää 12,450,000 markkaa hallituksen käytettäväksi edellä mainittujen töiden kustantamiseen tammi—toukokuun aikana sekä 1,000,000 markkaa maksettavaksi valtiolle valtionviranomaisten kanssa Nordenskiöldinkadun rautatienalikäytävän laajentamisesta tehtävän sopimuksen mukaisesti.

Samalla kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunginhallituksen toimenpiteen, että Ruskeasuon kaatopaikan kuntoonpanotyöt oli pantu alulle varatyönä.

Kesäkuun 15 p:nä myönnettiin [3]) sittemmin yleisiä töitä varten varatuista valtuuston käyttövaroista 3,895,000 markkaa ja syyskuun 21 p:nä hyväksyttiin [4]) laaja työohjelma, jonka toteuttamiseen osoitettiin varoja yhteensä 6,276,000 markkaa.

Selonteko toimenpiteistä, joihin kaupunki oli ryhtynyt työttömyyden lieventämiseksi. Helsingin ammatillisen paikallisjärjestön työttömyyskomitea lausui kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä, että ne toimenpiteet, joihin kaupunki oli ryhtynyt työttömyyden lieventämiseksi ja torjumiseksi, olivat riittämättömiä, ja anoi viitaten siihen, että työttömyystilanne edelleenkin oli hyvin vaikea ja etteivät mitkään merkit antaneet toiveita sen helpottumisesta lähiaikoina, että valtuusto ottaisi käsiteltäväkseen työttömyyskysymyksen kokonaisuudessaan ja ryhtyisi kiireellisesti kaikkiin käytettävissään oleviin keinoihin toimeentulonedellytysten hankkimiseksi kunnan työttömille jäsenille. Tämän esityksen johdosta kaupunginhallitus lähetti valtuustolle yksityiskohtaisen selonteon [5]) niistä toimenpiteistä, joihin vuonna 1931 sekä kuluvana vuonna oli kaupungin taholta ryhdytty työttömyyden torjumiseksi ja sen seurausten lieventämiseksi. Tästä selonteosta kävi ilmi, että vuonna 1931 oli osoitettu kaikkiaan 39,034,760 markkaa varatöitä, työtupia, erilaisia kursseja, ilmaisia aterioita, vuokra- y. m. avustuksia y. m. s. varten, ja vuoden 1932 tammi—toukokuussa 22,135,986 markkaa samoihin tarkoituksiin. Edellisestä määrärahasta oli n. 550,000 markkaa palautettu käyttämättömänä kaupunginkassaan. Kaupunginhallitus oli kulkulaitosten ja

[1]) Ks. v:n 1931 kert. s. 35. — [2]) Kvsto 10 p. helmik. 11 §. — [3]) S:n 15 p. kesäk. 37 §; ks. myös tämän kert. s. 31. — [4]) Kvsto 21 p. syysk. 5 §; ks. myös tämän kert. s. 32. — [5]) Kvston pain. asiakirj. n:o 10.

yleisten töiden ministeriön luvalla itse toiminut työttömyyslautakuntana, mutta asettanut erityisen komitean valmistelemaan työttömyyttä koskevia kysymyksiä. Vuonna 1931 annettiin suoranaisia avustuksia työttömille henkilöille köyhäinhoidon elinten välityksellä, mutta koska tästä avustusmuodosta saatiin huonoja tuloksia, luovuttiin siitä kokonaan jo mainitun vuoden loppupuolella. Kysymyksiä yöpymispaikkain, ilmaisten ateriain ja erilaisten kurssien järjestämisestä olivat valmistelleet erikoiskomiteat, joista kahden viimeksi mainitun tehtäviin myöskin oli kuulunut tehtyjen päätösten soveltaminen käytäntöön. Valtion työttömyyselinten kanssa kaupunginhallitus oli käynyt ahkerasti neuvotteluja saadakseen valtion ryhtymään toimenpiteihin työmahdollisuuksien hankkimiseksi Helsingin työttömille. Valtio olikin järjestänyt erilaisia maantie- ja rautatietöitä Uudenmaan läänissä sekä Helsingissä eräitä töitä, joihin oli otettu Helsingistä kotoisin olevia henkilöitä. Loviisan seuduilla käynnissä oleviin maantietöihin voitiin työttömiä kuitenkin saada lähtemään vasta sen jälkeen kun erityinen henkilö oli palkattu huolehtimaan heistä sekä heidän asunnoistaan ja heille oli annettu vaate-, matka- y. m. apua. Muutkin maaseudulla oleville työmaille lähteneet työntekijät saivat matka-avustuksia kaupungin varoista. Kaupunginhallituksen esityksestä korotettiin myöskin Loviisan tienoilla suoritetuissa tietöissä maksettu tuntipalkka 2: 40 markasta 2: 70 markkaan. Hallituksen kääntymisestä valtioneuvoston puoleen anoen raha-avustusta valtion varoista Helsingissä vallitsevan työttömyyden torjumiseksi oli ollut tuloksena ainoastaan määrärahan myöntäminen työn järjestämiseen naisille. Vuonna 1931 saatiin tähän tarkoitukseen 199,800 markkaa, mikä määrä annettiin avustukseksi kaupunkilähetyksen työtuville, ja kuluvana vuonna kaupunki oli saanut 300,000 markkaa ammattikurssien järjestämiseen ja kaupunkilähetys 241,000 markkaa niinikään kurssien ylläpitämiseen työttömille naisille. Marraskuussa 1931 kaupunginhallitus oli kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotuksesta päättänyt, että kaupungin vakinaisista töistä irtisanotun työntekijän määrätyin edellytyksin sai siirtää suoraan kaupungin varatöihin.

Pyrkien lieventämään työntekijäin hädänalaista asemaa jo rahatoimikamari oli määrännyt, että laissa edellytetyn kolmanneksen sijaan ainoastaan viidennen osan varatyöntekijäin palkasta sai ulosmitata maksamattomien kunnallisverojen suorittamiseksi, ja kaupunginhallitus oli tässä kohden myöntänyt vieläkin suurempia helpotuksia. Näiden toimenpiteiden merkitys oli kuitenkin vähentynyt sen jälkeen kun ulosmittausta koskevia lainmääräyksiä oli muutettu siten, että hyvin pieniä työpalkkoja ei yleensä saanut ulosmitata.

Vielä vuoden 1931 alussa suoritettiin osa varatöistä vuorotöinä, jotta mahdollisimman monille henkilöille voitaisiin järjestää ansiota, mutta palkkojen alentamisen jälkeen oli tästä järjestelmästä luovuttava. Vakinaisissakaan töissä ei ollut katsottu mahdolliseksi järjestää vuorotyötä, mutta sensijaan oli työviikko lyhennetty viisipäiväiseksi kaikissa niissä rakennuskonttorin töissä, joissa työn laatu teki sen mahdolliseksi.

Toimenpiteenä, joka ilmeisesti oli ollut omiaan parantamaan työttömyystilannetta talvella 1931—32, kaupunginhallitus mainitsi päätöksen, jonka mukaan tonttien ostajille oli myönnetty alennusta tonttien hinnoista ehdoin, että ostetulla tontilla viipymättä ryhdyttiin rakennustöihin.

Edelleen kaupunginhallitus mainitsi sen arvokkaan työn, jonka lukuisat yksityiset hyväntekeväisyysyhdistykset olivat suorittaneet työttömyydestä

johtuneen hädän lieventämiseksi. Syksyllä 1931 asetettiin keskitystoimikunta, jonka tarkoituksena oli toimia yhdistävänä renkaana eri avustusjärjestöjen kesken ja siten edistää niiden työn järjestelmällisyyttä ja tehoa. Kaupunki luovutti tämän toimikunnan käytettäväksi kalustetun huoneiston ja myönsi sen kulujen suorittamiseen 20,000 markan määrärahan.

Vallitsevan hädän poistamis- ja lieventämistapaa koskevia kysymyksiä valmisteltaessa oli mikäli mahdollista erotettu toisistaan tapaukset, jotka lähinnä kuuluivat virallisen köyhäinhoidon alaan, ja muut tapaukset, joissa kunnan apu oli tarpeen. Suoranaisten avustusten antaminen työttömyysmäärärahoista oli niinmuodoin lopetettu ja naisten työtuvista oli poistettu kaikki ilmeisesti köyhäinhoidolliset ainekset. Kuitenkaan ei ollut ollut mahdollista aina tehdä mainittua erotusta. Köyhäinhoidon elimiä oli m. m. käytetty jaettaessa matka-avustuksia toisille paikkakunnille siirtyville työttömille, ja lukuisille varatyöntekijöille niukka ansio ei riittänyt, vaan heidän oli ollut pakko sen lisäksi turvautua köyhäinhoitoon. Kaupunginhallitus lopetti selontekonsa huomauttaen, että töitä oli järjestetty niin runsaasti kuin kaupungin taloudellisen kantokyvyn oli laskettu kestävän sekä ottaen huomioon, ettei pula-aika suinkaan ollut voitettu, vaan että olosuhteet voivat kehittyä vieläkin vaikeammiksi. Senvuoksi ei jo hyväksyttyä varatyöohjelmaa[1]) olisi sanottavasti muutettava. Talousarviossa tällaisia töitä varten varatuista määrärahoista jäljellä oleva osa oli ehdottomasti varattava odotettavissa olevan vaikean syystyöttömyyden lieventämiseen. Sitävastoin kaupunginhallitus saattoi puoltaa eräiden kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdottamien töiden, joihin voitiin ottaa 200—220 miestä, suorittamista kesän aikana.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi[2]) kaupunginhallituksen ehdotuksen ja päätti, etteivät edellä mainitun työttömyyskomitean esitys eikä kaupungin yleisten töiden hallituksen esittämä jonkin verran laajennettu työohjelma aiheuttaisi muita toimenpiteitä.

Opinto- ja ammattikurssien järjestäminen työttömille nuorille miehille. Kaupunginhallituksen tätä tarkoitusta varten asettama komitea oli katsonut sopivaksi jakaa työttömät, joiden avustamisesta tässä oli kysymys, kolmeen ryhmään, 18 vuotta nuorempiin nuorukaisiin, varsinaisiin ammattityöntekijöihin ja ammattitaidottomiin 18—25 vuotiaihin, poikkeustapauksissa enintään 35-vuotiaihin henkilöihin. Ensimmäiselle ryhmälle komitea ehdotti järjestettäväksi ammattikursseja Kansakoulukadun ammattikoulutalossa, missä 8 luokkahuonetta ja 2 piirustussalia oli tähän tarkoitukseen käytettävissä ja n. 300 oppilasta voi saada opetusta oman valintansa mukaan kolmessa seuraavista aineista: äidinkielessä, laskennossa, kansalaistiedossa, kirjanpidossa, ammattiopissa ja piirustuksessa, 3 tuntia päivässä 2 kuukauden aikana. Tietopuolisen opetuksen täydentämiseksi annettaisiin iltaisin ammattikoulujen työpajoissa käytännöllistä ohjausta metallitöissä, puutöissä ja sähkötöissä. Ammattiopetuslaitosten johtokunta oli suostunut luovuttamaan kursseja varten tarpeelliset työpajat ja luokkahuoneet ehdoin, että opetukseen käytettiin asianomaisia ammattikoulujen opettajia, jotka olivat vastuussa koulujen opetus- ja työvälineistä.

Varsinaisia ammattikursseja henkilöille, jotka eivät olleet 18 vuotta nuorempia eivätkä 35 vuotta vanhempia, komitea ehdotti järjestettäväksi ammattienedistämislaitoksessa, joka oli ilmoittanut suostuvansa järjestä-

[1]) Ks. tämän kert. s. 31. — [2]) Kvsto 15 p. kesäk. 37 §.

mään tällaisia kursseja 520 ammattityöntekijälle ja 300 ammattitaidottomalle miehelle korvauksesta, joka vastasi laitoksen omia kustannuksia paitsi huoneistojen vuokraa. Luennot pidettäisiin suomenkielellä, mutta jokainen oppilas saisi käytännöllisen ohjauksen äidinkielellään. Ohjelmaan sisältyi kolme kuukautta kestävä metallitekniikan kurssi 200 ammattimiehelle, 225 opetustuntia; kaksi kuukautta kestävä kaasu- ja sähköhitsauskurssi 30 pannu-, levy-, putki- ja takosepälle, 150 opetustuntia; kaksi kuukautta kestävä sähkötyökurssi 60 sähköalan ammattimiehelle, 150 opetustuntia; kaksi kuukautta kestävä maalarien kurssi 50 ammattimaalarille, 200 opetustuntia; kaksi kuukautta kestävä verhoilijain kurssi 40 ammattiverhoilijalle, 225 opetustuntia; kaksi kuukautta kestävä puuseppäin kurssi 40 ammattityöntekijälle, joista puolet sai olla vasta-alkajia, 250 opetustuntia; kahden kuukauden kurssi muurareille ja rappaajille, 150 opetustuntia; sekä kolme kurssia, jokainen 100 ammattitaitoa vailla olevalle miehelle, jotka kehitettäisiin talonmiehiksi, kaikkiaan 129 opetustuntia eli 43 tuntia kurssia kohden. Kurssien osanottajille järjestettäisiin yhteensä 20 opetuselokuvaesitystä.

Koska ainoastaan 300 miestä voitiin ottaa talonmiesten kursseille ja työnvälitystoimiston kirjoissa oli yhteensä 1,180 ammattitaidotonta 18—25 vuoden ikäistä työtöntä miestä, oli muille järjestettävä muuta sopivaa askartelua. Komitea ehdotti siinä mielessä, että työväenopistoon järjestettäisiin 13 viikon kursseja erilaisissa tietopuolisissa aineissa 400 työttömälle, jotka jaettaisiin enintään 42 henkilöä käsittäviin ryhmiin. Varsinaisen opetuksen rinnalla heille järjestettäisiin tilaisuus liittyä opintopiireihin, harjaantua kokousten pitoon, keskusteluun y. m. s., ja he saisivat lausua ajatuksiaan kurssien järjestelystä ja niiden toiminnasta.

Edelleen komitea oli pitänyt suotavana erilaisten virkistystilaisuuksien järjestämistä työttömille aineellisesta hädästä johtuvan toivottomuuden ja mielenmasennuksen lieventämiseksi. Tällöin voivat ensi sijassa tulla kysymykseen esitelmät, joiden aiheet olivat omiansa kiinnostamaan työttömiä, retkeilyt taidenäyttelyihin, museoihin, kirjastoihin y. m.

Kurssien järjestelyn suhteen komitea oli suunnitellut, että oppilaiden minimimäärä kullakin kurssilla olisi 20, mutta jos tämä määrä alitettiin sen johdosta, että oppilaille ennen kurssin päättymistä tarjottiin ansiotyötä, tuli heidän asiaa harrastavien toveriensa saada jatkaa työtä niin kauan kuin heitä oli vähintään 10. Jos lukumäärä siitäkin väheni, oli kurssi yhdistettävä toiseen tai keskeytettävä. Ainoastaan työnvälitystoimisto sai välittää oppilaita kursseille, ja kurssien johtajat oli oikeutettava lähettämään toimistoon takaisin henkilöt, joilta oli havaittu puuttuvan edellytyksiä menestykselliseen kurssiopiskeluun, samoinkuin henkilöt, jotka käytöksensä vuoksi tai muusta syystä katsottiin sopimattomiksi osallistumaan niihin. Kun joku henkilö merkittiin jonkin puheena olevan kurssin osanottajaksi, oli hänen luovutettava työttömyyskorttinsa, mutta hän jäi edelleen työnvälitystoimiston kirjoihin, jotta ei menettäisi työnsaantimahdollisuuttaan. Köyhäinhoitolautakunnalle oli annettava luettelo kaikista kurssien osanottajista, jotta se voisi lakkauttaa samoille henkilöille mahdollisesti myöntämänsä ruoka-avustukset.

Rahapalkkaa komitea ei katsonut sopivaksi maksaa kursseihin osallistuville työttömille, mutta ehdotti sensijaan, että heille kahdesti päivässä tarjottaisiin ilmainen ateria, jolla ruoka oli hiukan vaihtelevampaa kuin kaupungin julkisissa vapaaruokaloissa. Saadakseen ottaa osaa näihin ilmaisiin aterioihin tuli työttömän säännöllisesti käydä ainakin yhdellä kurssilla. Kaupungin keskuskeittolan ja ammattienedistämislaitoksen kanssa käydyt neuvottelut

olivat osoittaneet, että ruoantarjoilu voitiin järjestää Sturenkadun taloon n:o 27 sekä edellä mainitun laitoksen omistamassa Töölönkadun talossa n:o 28 olevaan saliin, joka ilmaiseksi luovutettiin tähän tarkoitukseen edellyttäen, että kaupunki suoritti sen kuntoonpanokustannukset, 10,000 markkaa.

Komitean ehdotuksen mukaan eri kurssit työskentelisivät itsenäisinä, omine johtajineen, mutta kuitenkin yhteisen komitean alaisina, joka saisi käytettäväkseen tarkoitukseen myönnettävät varat.

Kurssien kustannuslaskelma päättyi 747,495 markkaan, siitä 79,250 markkaa nuorukaisten kursseja, 147,125 markkaa ammattikursseja, 131,720 markkaa työväenopiston kursseja, 5,000 markkaa virkistystilaisuuksia ja retkeilyjä, 374,400 markkaa ruokamenoja ja 10,000 markkaa ruokalan kuntoonpanoa varten. Osan näistä kustannuksista kaupunki voi odottaa saavansa korvatuksi valtion varoista.

Kaupunginhallitus lähetti komiteanmietinnön kaupunginvaltuustolle ilmoittaen, että se pääkohdittain voi yhtyä siinä esitettyihin ehdotuksiin, mutta kuitenkin oli sitä mieltä, että kursseille haluavien henkilöiden lukumäärä oli arvioitu liian suureksi. Edelleen hallituksen mielestä ei myöskään ollut tarpeellista tarjota kurssilaisille muuta kuin päivällinen, koska he hyvin voivat nauttia aamiaisensa kaupungin yleisissä vapaissa ruokailupaikoissa. Nämä komitean ohjelman supistukset vähensivät sen toteuttamiskustannukset 380,000 markkaan.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen ainoastaan siten muutettuna, että kaikki 20 vuotta nuoremmat työttömät oli luettava nuorukaisten ryhmään, ja päätti [1]) niin ollen

valtuuttaa kaupunginhallituksen järjestämään työttömille, Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaaville miehille tammi—huhtikuun ajaksi pääasiallisesti edellä esitetyn ohjelman mukaiset opetuskurssit alle 20 vuotiaille nuorukaisille, ja vanhemmille työttömille miehille osin ammattikursseja, osin tietopuolisia opintokursseja;

osoittaa kurssien sekä niiden osanottajain ruokinnan kustantamiseksi 380,000 markkaa kaupunginhallituksen käytettäväksi työttömyyden seurausten lieventämiseen varatusta määrärahasta; sekä

antaa kaupunginhallitukselle tehtäväksi anoa valtionapua edellä mainittuja kursseja varten.

Kurssit järjestettiin sen jälkeen, ja koska niistä saatiin hyvä kokemus, kaupunginhallitus otti harkittavakseen, olisiko kyseistä toimintaa jatkettava syksyllä, työttömyystilanne kun tuntui kehittyvän entistäänkin vakavammaksi. Komitea, jolle hallitus oli antanut tehtäväksi asian valmistelemisen, ehdotti, että nuorukaisten opetuskurssit järjestettäisiin suurin piirtein saman ohjelman mukaan, jota oli noudatettu edellisenä talvena ja keväänä. Niille otettaisiin n. 300 nuorta miestä, joille annettaisiin tietopuolista opetusta Kansakoulukadun ammattikoulutalossa ja käytännöllistä ohjausta Pietarinkadun varrella olevissa valmistavan poikain ammattikoulun työpajoissa. Ammattienedistämislaitos oli ilmoittanut olevansa valmis omia kustannuksiaan vastaavasta korvauksesta järjestämään kurssit 50 puusepälle, yhteensä 405 opetustuntia, 100 putkityöntekijälle, 135 tuntia, 50 sähkötyöntekijälle, 225 tuntia, 40 levysepälle, 380 tuntia, ja 225 talonmiehelle, 225 tuntia. Sitäpaitsi komitea piti suotavana, että työväenopistoon järjestettiin erilaisia tietopuolisten aineiden kursseja 400 työttömälle. Osanottajille olisi kuten aikaisemminkin päivittäin annettava ateria, ja sen lisäksi komitea ehdotti,

[1]) Kvsto 20 p. tammik. 14 §.

että heille maksettaisiin pieni palkkio, joka olisi omansa kannustamaan heidän harrastustaan. Tämän ohjelman toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset arvioitiin 836,782: 25 markaksi edellyttäen, että kaikki kurssilaiset saivat palkan, ja 521,226 markaksi, jos palkka maksettiin ainoastaan varsinaisilta työtunneilta. Edellisillä kursseilla osanottajat olivat saaneet pitää valmistamansa esineet, jota vastoin nyt aiottiin myydä kaupungin rakennuskonttorille nuorukaisten kursseilla valmistetut valimotuotteet ja niistä saatu tulo vastedes ottaa huomioon kurssien tilityksessä; ammattienedistämislaitoksessa valmistetuista töistä saadulla tulolla korvattaisiin työaine- ja työvälinekustannukset. Valtiolta voitiin valtioneuvoston kesäkuun 16 p:nä tekemän, ryhtymistä työttömyyden lieventämistä tarkoittaviin toimenpiteihin koskevan päätöksen nojalla toivoa saatavan avustusta enintään puolet kaikista kurssien aiheuttamista kustannuksista.

Kaupunginhallitus voi muuten yhtyä komitean ehdotuksiin, mutta ei pitänyt palkan maksamista kurssien osanottajille sopivana. Jos se jäisi pois, laskettiin 300,000 markan suuruisen määrärahan riittävän suunniteltuja kursseja varten kahdeksi kuukaudeksi, m. m. koska osanottajamääräkin siinä tapauksessa todennäköisesti vähenisi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunginhallituksen esityksen ja päätti [1])

valtuuttaa kaupunginhallituksen järjestämään työttömille miehille, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä, edellä selostettua ohjelmaa noudattaen seuraavat kurssit, jotka alkaisivat noin loka-marraskuun vaihteessa ja kestäisivät kaksi kuukautta: 16—20-vuotiaitten nuorukaisten opetuskurssit, puuseppäin, putkityöntekijäin, sähkötyöntekijäin, levyseppäin ja talonmiesten kurssit 20—35 vuoden ikäisille miehille sekä tietopuoliset opintokurssit mainittuihin ikäluokkiin kuuluville miehille;

myöntää kurssien järjestämiseen ja ruokalippujen jakamiseen osanottajille 300,000 markan suuruisen määrärahan ja oikeuttaa kaupunginhallituksen tällä määrällä ylittämään työttömyyden seurausten lieventämistä varten myönnetyn määrärahan; sekä

antaa kaupunginhallitukselle tehtäväksi anoa kursseille valtionapua sekä päättää kurssien laajuudesta valtionavun määrän mukaan.

Edellä oleva päätös julistettiin heti tarkistetuksi ja kiireellisenä täytäntöön pantavaksi.

Maksuton ruoantarjoilu työttömille [2]). Menosääntöön oli maksuttomien ateriain järjestämiseen työttömille henkilöille merkitty 700,000 markan suuruinen määräraha[3]), jonka oli laskettu riittävän tarkoitukseensa n. huhtikuun 1 p:ään saakka. Maksutonta ruoanjakelua valvova komitea oli kuitenkin katsonut olosuhteiden vaativan toiminnan jatkamista ainakin toukokuun 15 p:ään, m. m. koska kaupungin varatöitä oli aikomus tuntuvasti supistaa huhtikuussa. Kustannusten vähentämiseksi toimikunta oli päättänyt maaliskuun 1 p:stä rajoittaa annosten lukumäärän henkilöä ja päivää kohden 4:stä 3:een eli 1 ½ litraan keittoruokaa sekä 300 grammaan leipää. Tämän ohjelman mukaista työttömien ruokintaa varten tarvittaisiin tammikuun 1 p:n ja toukokuun 15 p:n väliseksi ajaksi määrärahoja yhteensä 1,110,000 markkaa, mistä 700,000 markkaa oli jo myönnetty, mutta tämän kaupungin menojenlisäyksen vastapainoksi köyhäinhoitolautakunnan ruokatavarain ja ruokalippujen jakelu ilmaisen ruoantarjoilun johdosta voitiin lopet-

---

[1]) Kvsto 12 p. lokak. 8 §. — [2]) Ks. myös tämän kert. s. 242. — [3]) Ks. v:n 1931 kert. s. 74.

taa ja siten säästää n. 430,000 markkaa. Kaupunginhallitus, joka täydellisesti yhtyi komitean esittämiin näkökohtiin, anoi, että sille työttömien henkilöiden maksuttoman ruoanjakelun jatkamiseen kevätkauden ajaksi myönnettäisiin 410,000 markkaa työttömyyden seurausten lieventämiseen varatusta määrärahasta, ja kaupunginvaltuusto hyväksyi[1]) tämän anomuksen.

Sittemmin kaupunginhallitus ilmoitti, että vapaaruokalain ruokavieraiden lukumäärä huhtikuussa oli ollut arvioitua tuntuvasti suurempi sekä että hallitus, koska työttömyystilanteen lieventymisestä ei näkynyt merkkejä, oli katsonut välttämättömäksi jatkaa edellä mainittua avustustoimintaa kesäkuun 18 p:ään, minkä vuoksi sitä varten myönnetyt määrärahat eivät riittäneet, vaan tarvittiin 505,000 markan suuruinen lisämääräraha. Edelleen hallitus ilmoitti aikoneensa keskeyttää maksuttoman ruoanjakelun kesän ajaksi saadakseen siten työttömät etsimään työtä maaseudulta, mutta neuvoteltuaan kunnallisen ruoanjakelukomitean sekä köyhäinhoitoviranomaisten kanssa päätyneensä siihen vakaumukseen, ettei lämmin vuodenaika sanottavasti parantaisi työttömyystilannetta sekä että maksuttoman ruoanjakelun lopettaminen pakottaisi suuren osan aikaisemmista ruokavieraista turvautumaan köyhäinhoitoon, jolle tämä avustettavien lisäys kävisi ylivoimaiseksi. Hallitus oli sitä mieltä, että kunnallista ruoanjakelua oli jatkettava kesän aikana sekä että, koska sitä, kuten aluksi oli ajateltu, ei enää voitu pitää tilapäisenä hätäapuna, ruoansaajilta olisi vaadittava jonkinlaista vastasuoritusta työn muodossa.

Kaupunginvaltuusto myöntyi[2]) tähän esitykseen päättäen hyväksyä ruoanjakelun jatkamista kesäkuun 18 p:ään koskevat kaupunginhallituksen toimenpiteet; myöntää työttömyyden seurausten lieventämiseen varatuista käyttövaroistaan pyydetyn 505,000 markan suuruisen lisäyksen ruoanjakelumäärärahaan; oikeuttaa jatkamaan maksutonta ruoanjakelua kesäkuun 18 p:stä lokakuun 1 p:ään ja myöntää sitä varten 493,000 markkaa edellä mainituista käyttövaroistaan sekä oikeuttaa kaupunginhallituksen ylittämään samaa tiliä 600,000 markkaa; sekä valtuuttaa kaupunginhallituksen vaatimaan puheena olevain kaupungin ruokailupaikkain ruokavierailta työvastasuoritusta, mikäli se oli järjestettävissä sopivalla tavalla.

Koska työttömyys syksyn kuluessa yhä kiristyi, huomattiin mahdottomaksi lokakuun 1 p:nä lopettaa yleisillä varoilla kustannettu ruoanjakelu hätää kärsiville, minkä vuoksi kaupunginhallitus oikeutettiin[3]) jatkamaan puheena olevaa toimintaa vuoden loppuun ja tätä varten ylittämään työttömyyden lieventämiseen varattuja valtuuston käyttövaroja vieläkin 1,200,000 markkaa.

Maksuttomien asuntojen järjestäminen työttömille. Helsingin ammatillisen paikallisjärjestön työttömyyskomitea oli anonut, että kaupungin toimesta järjestettäisiin maksuttomia asuntoja sellaisille Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaaville työttömille henkilöille, jotka pitkällisen työttömyyden köyhdyttäminä olivat joutuneet asunnottomiksi, ja tämän johdosta kaupunginhallitus oli ilmoittanut käsitelleensä kysymystä tilapäisten yöpymispaikkain järjestämisestä talvikuukausiksi etupäässä yksinäisille kodittomille miehille, mutta tällöin havainneensa, että jo olemassa olevat yömajat suurin piirtein tyydyttivät tarpeen Nuorten miesten kristillisen yhdistyksen avattua uuden yömajan eräässä kaupungin vuokratta luovuttamassa huoneistossa. Muutkin viranomaiset, joilta asiaa oli tiedusteltu, olivat ehdotta-

[1]) Kvsto 9 p. maalisk. 9 §. — [2]) S:n 15 p. kesäk. 38 §. — [3]) S:n 21 p. syysk. 6 §.

neet esityksen evättäväksi, ja kaupunginvaltuusto päättikin [1]), ettei se aiheuttaisi muita toimenpiteitä.

Työttömien konttoristien avustaminen. Helsingfors svenska kontoristförening nimiselle yhdistykselle myönnettiin [2]) työttömyyden seurausten lieventämiseen varatusta määrärahasta 12,000 markan suuruinen avustus kurssien järjestämiseksi työttömille konttoristeille sekä sen tappion peittämiseksi, jonka syksyllä 1931 järjestetyt samanlaiset kurssit olivat yhdistykselle aiheuttaneet. Avustuksen saamisen ehdoksi määrättiin, että työnvälitystoimistoon ilmoittautuneille konttoristeille oli varattava tilaisuus ottaa osaa kursseihin, vaikkakaan he eivät olleet yhdistyksen jäseniä. Samalle yhdistykselle myönnettiin [3]) sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä kaupunginvaltuuston käyttövaroista 50,000 markan määräraha käytettäväksi ruokalippujen ostoon kaupungin keskuskeittolasta työttömille konttoristeille, jotka vähintään yhden vuoden ajan olivat olleet henkikirjoissa Helsingissä, ehdoin, että määrärahan käyttö tilitettiin sekä että yhdistys antoi köyhäinhoitolautakunnan rekisteritoimistoon tiedot annetuista avustuksista ja avustuksensaajista sekä työnvälitystoimistoon niinikään avustuksensaajista. Samoista varoista valtuusto myönsi lisäksi 2,500 markkaa ruokalippujen jakelukustannusten peittämiseksi.

Konttorityöntekijäin osasto n:o 44 niminen yhdistys ilmoitti aikovansa järjestää työttömille konttoristeille kirjanpidon, liikekirjanpidon, konekirjoituksen, konelaskennon, myynti- ja mainosopin sekä ikkunakoristelun opetusta ja luentoja tilaston merkityksestä kaupalle sekä sosialipolitiikan, talousmaantiedon, sosialipsykologian ja tietokritiikin alalta. Kurssit olivat suunnitellut kestämään 36 työpäivää 5 tuntia päivässä ja osanottajat saisivat päivittäin 10 markan avustuksen ynnä ruoka-aterian. Näitä kursseja varten yhdistys anoi avustusta kaupungin varoista.

Myöskin Liikealalla toimivien keskusavustustoimisto r. y. ilmoitti aikovansa järjestää liikealalla toimineille työttömille henkilöille kurssit, jotka kestäisivät kaksi kuukautta, 5 päivää viikossa, 3 tuntia päivässä. Opetusaineet olisivat myymäläapulaisille ikkunamainostus, myymälän järjestely, myyntitaito, varaston hoito ja järjestely sekä suomen- ja ruotsinkieli, kauppamatkustajille myyntitaito, tavaraoppi sekä suomen- ja ruotsinkieli; konttoriapulaisille kauppakirjeenvaihto ja tyylioppi, pikakirjoitus, konttorikoneisto ja korttijärjestelmät, liikelaskentaoppi, tavaraoppi sekä suomen-, ruotsin-, saksan- ja englanninkieli; kaikille osanottajille järjestettäisiin yleisiä luentoja ammati nkunnioittamisesta, tilaston merkityksestä kaupalle sekä kansantalouden, kauppahistorian ja liiketaloustiedon alalta. Tätä toimintaa varten valtio oli erinäisin ehdoin myöntänyt 100,000 markan avustuksen, ja yhdistys anoi, että kaupunki sen rahoittamisen avustamiseksi myöntäisi yhtä suuren määrän.

Kahden viimeksi mainitun esityksen johdosta kaupunginvaltuusto päätti [4]) myöntää sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan edelliselle yhdistykselle 40,000 markan ja jälkimmäiselle 75,000 markan suuruisen määrärahan, kummassakin tapauksessa ehdoin, että kursseille otettiin ainoastaan Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavia liikealan työttömiä, että yhdistykset asettuivat yhteyteen muiden samanluontoisten yhtymien kanssa ehkäistäkseen sen, että kurssien osanottajat kurssi-

---

[1]) Ksvto 9 p. maalisk. 31 §. — [2]) S:n 10 p. helmik. 25 §; vrt. v:n 1931 kert. s. 77. — [3]) Kvsto 16 p. marrask. 23 §. — [4]) S:n 16 p. marrask. 24 ja 25 §.

ajalta saisivat avustusta muilta yhdistyksiltä; että yhdistykset antoivat köyhäinhoitolautakunnan rekisteritoimistoon tiedot kurssien osanottajista ja annetuista avustuksista ja työnvälitystoimistoon niinikään avustuksensaajista, että kaupungille varattiin tilaisuus kurssien valvomiseen; sekä että kurssien päätyttyä kaupunginhallitukselle annettiin kertomus kurssitoiminnasta sekä selonteko varain käyttämisestä.

40,000 markan suuruinen avustus oli annettava kahtena 15,000 markan ja yhtenä 10,000 markan suuruisena eränä ja 75,000 markan avustus kolmena 25,000 markan suuruisena eränä. Viimeinen erä maksettaisiin kummallekin yhdistykselle vasta kurssien päätyttyä ja kaupunginhallituksen hyväksyttyä tilityksen ja todettua, että määrättyjä ehtoja oli noudatettu.

Suoranaisten avustusten myöntämistä työttömille koskevien anomusten epääminen. Kaupunginvaltuusto epäsi [1]) Helsingin ammatillisen paikallisjärjestön työttömyyskomitean anomuksen, että suoranaisia avustuksia kaupungin varoista annettaisiin työttömille henkilöille komitean ja kaupungin yhteisesti asettaman avustuskomitean välityksellä.

Samaten valtuusto epäsi [2]) Helsingin kaupunkilähetyksen anomuksen, että sille kaupungin varoista myönnettäisiin 60,000 markan määräraha käytettäväksi suoranaisten avustusten jakamiseen kaupunkilähetyksen työttömille suojateille.

Suurtelakan sijoittaminen Helsinkiin. Kaupunginvaltuusto päätti [3]) vuonna 1930 myöntää Hietalahden sulkutelakka ja konepaja osakeyhtiölle lainavaroista 3,000,000 markan suuruisen korottoman lainan uivan telakan hankkimista varten edellyttäen, että valtio myönsi yhtiön sulkutelakan laajentamiseen sekä tarvittavia työpajan laajennuksia ja koneiston täydentämistä varten 6,000,000 markan avustuksen ja sitäpaitsi 6,000,000 markan korollisen lainan. Valtio ei kuitenkaan omalta osaltaan toteuttanut tätä ehdotusta, jonka oli laatinut valtioneuvoston asettama komitea, puheenjohtajanaan professori A. L. Hjelmman, vaan se sai toistaiseksi raueta, ja sensijaan myönnettiin varoja Suomenlinnan kuivatelakan kuntoonpanemiseen. Tämä päätös ei kuitenkaan tyydyttävästi ratkaissut maamme kauppalaivaston telakoimiskysymystä. Sentähden esitettiin lukuisia muita ehdotuksia; m. m. Turun kaupunki teki valtioneuvostolle tarjouksen suurtelakan rakentamisesta eräin edellytyksin Aurajoen suuhun. Sen johdosta satamalautakunta kääntyi kaupunginhallituksen puoleen esittäen asiaa koskevan laajan selonteon [4]), jossa lautakunta ensin selvitteli suurtelakan tarvetta ja sitten siirtyi sen sijoituskysymykseen.

Suurten hankintakustannustensa takia kuivatelakka sinänsä oli huonosti kannattava yritys eikä senvuoksi aikaansaatavissa ilman voimakasta tukea valtion ja sen kunnan taholta, jolle se oli välillisesti eduksi. Suurtelakan sijoitukseen vaikutti niinmuodoin huomattavasti se taloudellinen avustus, jonka asianomainen kunta oli halukas myöntämään yrityksen toteuttamiseksi. Oivaltaen sen suuren merkityksen, joka suunnitellulla suurtelakalla olisi sekä kaupungin merenkululle että sen teollisuudelle ja työväestölle, kaupunginvaltuusto, kuten edellä on mainittu, oli päättänyt tukea telakan aikaansaamista pääkaupunkiin myöntämällä tähän tarkoitukseen 3,000,000 markan suuruisen korottoman lainan. Sen jälkeen olosuhteet kuitenkin

---

[1]) Kvsto 7 p. jouluk. 33 §. — [2]) S:n 7 p. jouluk. 34 §. — [3]) Ks. v:n 1930 kert. s. 66. — [4]) Kvston pain. asiakirj. n:o 13.

olivat jonkin verran muuttuneet. Vallitsevana lamakautena Hietalahden sulkutelakka ja konepaja osakeyhtiö ei voinut toteuttaa aikaisemman suunnitelman mukaista laajaa ohjelmaa. Valtiokaan tuskin oli halukas myöntämään Helsingin telakkaolojen parantamiseksi niin suuria rahamääriä kuin aikaisempi ohjelma oli edellyttänyt. Helsinkiin voitiin kuitenkin saada suurtelakka tuntuvasti halvemmin kustannuksin, ja koska useat näkökohdat puolsivat tällaisen laitoksen sijoittamista pääkaupunkiin, satamalautakunta oli neuvotellut Hietalahden sulkutelakka ja konepaja osakeyhtiön kanssa, jolloin molemmat osapuolet olivat hyväksyneet yhtiön kuivatelakan suppeamman laajentamissuunnitelman, joka voitiin toteuttaa 9,192,400 markan kustannuksin. Tämä kuivatelakka olisi riittävän suuri yli 11,000 D. W. tonnin aluksille, joten siihen voitaisiin ottaa kaikki kotimaiset kauppalaivat, jäänsärkijä Jääkarhu sekä laivaston uudet panssarialukset. Jos se vastedes osoittautuisi välttämättömäksi, voitaisiin telakkaa pidentää n. 10—12 m siirtämällä eräs sen sisäpäässä oleva rakennus. Telakan yhteyteen rakennettaisiin suoraan telakkaportin eteen kulmalaituri, jonka pituus olisi n. 60 m, ja n. 80 m pitkä laiturinhaara pitkin rantaa Hietalahden suuntaan. Tämä laituri olisi telakoimisvuoroaan odottavien alusten maihinlaskupaikkana sekä varustuslaiturina ja sille hankittaisiin siinä tarkoituksessa liikkuva nosturi, jonka nostovoima säteen ollessa 15.5 m oli 60 tonnia sekä säteen ollessa 28 m 15 tonnia. Nosturinvarsi olisi pituudeltaan 28 m, joten nosturi, joka liikkuisi 170 m pitkällä, laiturinpäästä konepajaan kulkevalla radalla, ulottuisi telakkaan otetun laivan ylitse ja voisi nostaa koneet y. m. konepajan ovelle asti. Kun nosturi ulottuisi rautatieraiteille, voitaisiin sitä käyttää esim. purkamaan raskaita kuormia laivoista rautatievaunuihin. Nosturia ei yhtämittaisesti tarvittaisi laivatelakan tarpeisiin, joten se voitaisiin luovuttaa myöskin satamaliikennöitsijäin yleisesti käytettäväksi.

Suunnitelman toteuttaminen edellytti, että valtio ja Helsingin kaupunki myönsivät tarkoitukseen yhteensä 6,000,000 markan avustuksen, jolloin yhtiö sijoittaisi yritykseen omia varojaan n. 3,200,000 markkaa. Yhtiö oli siltä asiaa tiedusteltaessa ilmoittanut voivansa vaihtoehtoisesti tulla toimeen saaden kaupungilta korottoman lainan, jonka takaisinmaksuaika olisi niin pitkä, että korot 8 %:n mukaan laskettuina vastasivat anottua suoranaista avustusta. Yhtiö oli edelleen ilmoittanut aikovansa tuonnempana, rahamarkkinatilanteen parannuttua omin varoin panna kuntoon Munkkisaaren pohjoispäässä olevan alueensa ja hankkia n. 3,000 tonnin uivan telakan keskisuurta tonnistoa varten, minkä ohessa tehtäisiin kaikenlaisia muutos- ja parannustöitä, joiden kustannuksista suurin osa olisi työpalkkoja.

Edellyttäen, että asia saatiin ratkaistuksi heti syksyn alussa, suunnitellut laajennustyöt siten pääasiallisesti valmistuisivat keväällä 1933. Tämä työ tuottaisi kotimaisille työmarkkinoille, pääasiallisesti Helsingissä, lähes 8,400,000 markan tulon ja antaisi työtä vähintään 1,000 eri ammateissa toimivalle henkilölle aikana, jolloin työttömyys oli ankarimmillaan. Mitä kauemmin pula-aikaa oli kestänyt, sitä vaikeammaksi oli tuottavien varatöiden keksiminen käynyt. Suurtelakan rakentaminen Helsinkiin oli työ, joka oli sekä hyödyllinen ja kaupungin kehitykselle tärkeä että myöskin omiaan tuntuvasti lieventämään työttömyyttä.

Satamalautakunta oli edellä esitettyjen syiden nojalla sitä mieltä, että kaupungin tuli myöntää tarpeellinen avustus Hietalahden sulkutelakka ja konepaja osakeyhtiön kuivatelakan laajentamista varten, ja ehdotti, että siitä tehtäisiin sopimus, joka soveltuvilta osilta olisi samansisältöinen kuin

aikaisemmin tehty sopimus korottoman lainan myöntämisestä kaupungin varoista uivan telakan rakentamista varten. Yhtiö oli sitoutunut suorittamaan laajennustyön 12 kuukauden kuluessa sopimuksen allekirjoittamispäivästä lukien. Telakka voitaisiin kuitenkin ottaa käytäntöön jo keväällä 1933, jos sopimus tehtäisiin ennen syyskuun 15 p:ää 1932.

Hyväksyen satamalautakunnan esittämät asiaa koskevat näkökohdat, joihin kaupunginhallituskin oli yhtynyt, kaupunginvaltuusto päätti [1])

myöntää Hietalahden sulkutelakka ja konepaja osakeyhtiölle sen telakan laajentamista varten 1,500,000 markan avustuksen, siitä 1,000,000 markkaa varatöitä varten myönnetyistä valtuuston käyttövaroista ja 500,000 markkaa vuoden 1933 menosääntöön merkittävistä vastaavista varoista edellyttäen, että valtio myönsi samaan tarkoitukseen 4,500,000 markan avustuksen sekä että laajennustyöhön käytettiin työntekijöitä, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä; sekä

jättää puheena olevaa asiaa koskevan lopullisen sopimuksen tekemisen kaupungin puolesta kaupunginhallituksen asiaksi.

Kaupungin puolustusta varten myönnetty määräraha. Kaupunginvaltuuston myönnettyä [2]) käyttövaroistaan sekalaisten menojen pääluokan kohdalta 200,000 markan suuruisen määrärahan Helsingin suojeluskuntapiirille toimittaja A. Pohjanmaa oli valittanut tästä päätöksestä ensin Uudenmaan läänin maaherralle ja tämän julistettua valituksen aiheettomaksi korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joka toukokuun 11 p:nä antoi seuraavan päätöksen:

Koska kysymys varojen myöntämisestä Helsingin suojeluskuntapiirille puheena olevaan tarkoitukseen on ollut harkittavana, mutta valtuutettujen määräenemmistön kannatuksen puuttuessa rauennut käsiteltäessä Helsingin kaupungin 1931 vuoden meno- ja tulosääntöä kaupunginvaltuuston kokouksessa 17 päivänä joulukuuta 1930, eikä sitä tarvetta, jonka tyydyttämiseksi, niinkuin edellä on mainittu, kaupunginvaltuuston 22 päivänä huhtikuuta 1931 pidetyssä kokouksessa valtuutettujen enemmistö on päättänyt antaa raha-avustusta, niin ollen, kun ei ole väitettykään olojen sillä välin muuttuneen, voida pitää sellaisiin arvaamattomiin tarpeisiin kuuluvana, joihin käytettäviksi Helsingin kaupungin valtuustolle kunnallishallituksesta kaupungissa 8 päivänä joulukuuta 1873 annetun asetuksen 58 §:n 1 momentin d) kohdan nojalla, niinkuin sanottu lainkohta on muutettuna laissa 9 päivältä joulukuuta 1927, kaupungin 1931 vuoden meno- ja tulosäännössä on myönnetty varoja 19 pääluokan IX luvun 1 momentin kohdalla, sen tähden ja kun kaupunginvaltuuston viimeksi mainitussa kokouksessa tehdyn päätöksen siis on katsottava koskevan määrärahaa, jota tarkoitetaan 27 päivänä marraskuuta 1917 annetun kaupunkien kunnallislain 22 §:n 4 momentin 3 kohdassa ja jonka myöntämiseen on vaadittava, että vähintään kaksi kolmannesta saapuvilla olleista valtuutetuista on päätöstä kannattanut, mutta kaupunginvaltuuston sanottu päätös ei ole saanut puolelleen sellaista määräenemmistöä, korkein hallinto-oikeus harkitsee oikeaksi, kumoten maaherran valituksenalaisen päätöksen, selittää, että Helsingin suojeluskuntapiirin edellä kerrottu anomus avustuksen saamisesta kaupunginvaltuuston käyttövaroista on hylätty valtuuston puheena olevalla päätöksellä.

Päätös merkittiin [3]) tiedoksi kaupunginvaltuuston pöytäkirjaan.

---

[1]) Kvsto 7 p. syysk. 12 §. — [2]) Ks. v:n 1931 kert. s. 76. — [3]) Kvsto 16 p. marrask. 5 §.

Silmäpoliklinikan avustaminen. Lääketieteenlisensiaatti E. Kuhlefeltin ilmoitettua, että hän suostui jatkamaan yksityisen silmäpoliklinikkansa ylläpitämistä ainoastaan edellyttäen, että sen kunnalta saama avustus korotettiin 29,600 markasta 36,800 markkaan, terveydenhoitolautakunta oli julistanut ensiksi mainitun avustusmäärän haettavaksi, mutta määräajan kuluessa ainoastaan eräs saksalainen, paikkakunnalla laillistettu lääkäri oli ilmoittanut haluavansa 29,600 markan suuruisen avustuksen turvin ylläpitää puheena olevaa poliklinikkaa. Tätä henkilöä lautakunta kuitenkaan ei pitänyt sopivana mainittuun tehtävään, vaan ehdotti viitaten poliklinikan suuresti lisääntyneeseen potilasmäärään, että sen avustusta korotettaisiin.

Lautakunnan esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti [1]) myöntää Terveydenhoito-nimiseen pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan 7,200 markan lisämäärärahan lääketieteenlisensiaatti E. Kuhlefeltin silmäpoliklinikalle.

Diakonissalaitokselle myönnetty etu. Diakonissalaitos oikeutettiin [2]) jatkuvasti viiden vuoden aikana kuluvan vuoden alusta lukien saamaan 40 %:n alennus vedenkulutusmaksuistaan, jolloin vuotuinen kulutus arvioitiin enintään 36,000 m³:ksi.

Helsingin parturiammattikoulun avustaminen. Helsingin parturiammattikoulu oli anonut avustusta kaupungin varoista, ja ammattiopetuslaitosten johtokunta oli antanut tästä anomuksesta lausuntonsa, jossa se antoi tunnustuksensa koulun käytännölliselle toiminnalle ja sen työn tuloksille, mutta samalla katsoi tietopuolisessa opetuksessa olevan paljon parantamisen varaa, minkä vuoksi kunnan avustuksen myöntämisen ehdoksi sopisi määrätä, että koulun tietopuolisten yleisten ja ammattiaineiden opetusohjelma oli muutettava ammattikoulujen normaaliohjelmaa vastaavaksi ja että tämä opetus oli kokonaan annettava yleisessä ammattilaiskoulussa. Myöskin ensimmäinen kaupunginlääkäri puolsi anomuksen hyväksymistä edellyttäen, että ohjelmaan sisällytettiin hygienian opetus ja terveydenhoitolautakunta oikeutettiin antamaan lausuntonsa tämän aineen opettajasta.

Asiaa käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [3]) myöntää Opetus- ja sivistyslaitokset nimiseen pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan Helsingin parturiammattikoululle 4,200 markan määrärahan ja merkitä vuoden 1933 talousarvioon mainitulle koululle 8,400 markan avustuksen sekä oikeuttaa koulun nostamaan nämä rahamäärät ehdoin, että se alistui ammattiopetuslaitosten johtokunnan valvontaan ja järjesti opetusohjelmansa mainitun johtokunnan ja ensimmäisen kaupunginlääkärin antamien ohjeiden mukaisesti edellä esitetyllä tavalla.

Maalariammattikoulun avustaminen. Maalariammattikoulu osakeyhtiön anottua kaupungin varoista avustusta ylläpitämälleen maalariammattikoululle ja ammattiopetuslaitosten johtokunnan antamassaan lausunnossa puollettua tätä anomusta, koska koulu oli toiminut menestyksellisesti ja sen opetusohjelma vastasi ammattikoulujen normaaliohjelmaa, kaupunginvaltuusto päätti [4]) merkitä vuoden 1933 menosääntöön 15,000 markan määrärahan avustukseksi mainitulle yhtiölle kyseisen ammattikoulun voimassapitoon ehdoin, että koulu alistettiin kaupungin ammattiopetuslaitosten johtokunnan valvontaan.

---

[1]) Kvsto 10 p. helmik. 19 §. — [2]) S:n 9 p. maalisk. 26 §; vrt. v:n 1927 kert. s. 48. — [3]) Kvsto 12 p. lokak. 26 §. — [4]) S:n 7 p. jouluk. 30 §.

Stiftelsen Tekniska läroverket i Helsingfors nimiselle säätiölle, jonka sopimuksen mukaan tuli suorittaa maksamatta olevasta osasta Apollonkadun tonttien n:ot 8 ja 10 kauppahintaa 10,345 markkaa lokakuussa 1932 ja yhtä paljon samaan aikaan vuonna 1933, myönnettiin [1]) anomuksesta maksun suorittamisen lykkäystä lokakuuhun 1935 ja 1936 ehdoin, että mainituille erille suoritettiin 10 %:n korko alkuperäisistä erääntymispäivistä maksupäiviin.

Teatterien avustaminen. Kaupunginvaltuusto epäsi [2]) Koiton näyttämön kannatusyhdistyksen anomuksen, että yhdistyksen ylläpitämälle teatterille myönnettäisiin kaupungin varoista lisäavustus.

Konttorien paikanvälitys. Kaupunginvaltuusto epäsi [3]) Kontorens platsförmedling nimisen yhdistyksen anomuksen, että sille myönnettäisiin 15,000 markan avustus kaupungin varoista.

Pelastusarmeija oli anonut 50,000 markan avustusta halkotarhoilleen, mutta kaupunginvaltuusto ei katsonut [4]) olevan syytä myöntyä tähän anomukseen.

Avustuksen myöntäminen apukouluyhdistykselle. Suomen apukouluyhdistykselle myönnettiin [5]) kaupunginvaltuuston yleisistä käyttövaroista 5,000 markan avustus apukoulujen oppilaiden myöhempiä vaiheita käsittelevän tilaston laatimisesta sekä apukoulujen oppilaiden käsi- ja veistotöiden näyttelyn järjestämisestä ja Pohjoismaiden apukoululiiton Suomessa pidettävästä kokouksesta aiheutuvien kustannusten suorittamista varten.

Avustuksen myöntäminen nuorisoliitolle. Yleisistä käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi [6]) Sosialidemokraattiselle työläisnuorisoliitolle 7,000 markan suuruisen avustuksen Helsingissä kesäkuun 24—26 p:nä pidettäväin Suomen, Ruotsin, Tanskan ja Viron työläisnuorisopäiväin järjestämisestä aiheutuvien menojen suorittamiseen.

Avustuksia musiikkijuhlia varten. Samoista varoista kaupunginvaltuusto myönsi [7]) 15,000 markan avustuksen Helsingissä toukokuun 20—28 p:nä vietettäviä pohjoismaisia musiikkijuhlia varten. Myönnetty rahamäärä maksettaisiin kuitenkin vain sikäli kuin muut juhlia varten myönnetyt avustukset eivät riittäneet peittämään niiden aiheuttamia kustannuksia.

Samoista varoista osoitettiin [8]) edelleen 25,000 markkaa Finlands svenska sång- och musikförbund nimiselle liitolle avustukseksi Helsingissä kesäkuun 17—19 p:nä pidettävän Suomen kahdeksannen yleisen ruotsalaisen laulu- ja soittojuhlan järjestämisestä aiheutuvien kustannusten suorittamiseen. Myönnetty avustus oli suoritettava sikäli kuin juhlan tulot eivät riittäneet sen kustannusten peittämiseen.

Myönnetyt eläkkeet. Tehtyjen anomusten johdosta kaupunginvaltuusto myönsi seuraaville henkilöille ylimääräiset elinkautiset eläkkeet, joiden kuukausimäärät olivat seuraavat:

kaupunginpalvelija A. Lemströmin leskelle 300 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien [9]);

leskirouva E. Baeckmanille, joka useissa erissä oli työskennellyt verotusvalmistelukunnassa, tulo- ja omaisuusverolautakunnassa sekä Helsingin maitokonttorissa, mutta jonka virkavuodet eivät oikeuttaneet häntä saamaan vakinaista eläkettä, 350 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien [9]);

[1]) Kvsto 16 p. marrask. 19 §. — [2]) S:n 7 p. jouluk. 31 §. — [3]) S:n 7 p. syysk. 42 §. — [4]) S:n 26 p. lokak. 25 §. — [5]) S:n 4 p. toukok. 22 §. — [6]) S:n 4 p. toukok. 23 §. — [7]) S:n 4 p. toukok. 24 §. — [8]) S:n 4 p. toukok. 25 §. — [9]) S:n 15 p. kesäk. 46 §.

satamahallintotoimiston liikenneosaston ilmoitustoimiston avustavan esimiehen A. Söderholmin leskelle 300 markkaa joulukuun 1 p:stä lukien [1]);

satamahallintotoimiston satamakannantaosaston koneenkäyttäjän K. J. Ehrssonin leskelle 350 markkaa joulukuun 1 p:stä lukien [1]);

ent. palokorpraalin O. Hytösen leskelle 300 markasta 400 markkaan korotetun määrän maaliskuun 1 p:stä lukien [2]);

ent. palokersantin V. Sandbergin leskelle 300 markkaa maaliskuun 1 p:stä lukien [3]);

terveystoimiston kaitsijan W. O. Westerbergin leskelle 300 markkaa joulukuun 1 p:stä lukien[1]);

Marian sairaalan eläkkeellä olleen ent. puusepän J. Laitisen leskelle 300 markkaa marraskuun 1 p:stä lukien [4]);

Kivelän sairaalan ent. sairaanhoitajattarelle W. Peltoselle, joka 11 vuoden 5 kuukauden palvelusajan jälkeen marraskuun 1 p:nä 1915 oli eronnut kaupungin palveluksesta osin sairauden takia, osin koska hänen toimensa lakkautettiin, 600 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien[5]);

kunnalliskodin työlaitoksen ent. sepäntöiden työnjohtajalle A. F. Lindbergille 700 markkaa joulukuun 1 p:stä lukien [6]);

kaupunginorkesterin johtajalle professori R. Kajanukselle 2,870 markkaa vakinaista ja 1,130 markkaa ylimääräistä eläkettä, yhteensä 4,000 markkaa, kesäkuun 1 p:stä lukien [7]);

kaupunginorkesterin edesmenneen viulutaiteilijan H. Halosen jälkeenjääneille alaikäisille lapsille Aune, Tauno ja Helvi Haloselle 200 markkaa jokaiselle lukien huhtikuun 1 p:stä, kunnes he olivat täyttäneet 18 vuotta [2]);

vesijohtolaitoksen putkityöntekijälle M. Pesoselle, joka vähän yli 11 vuoden palvelusajan jälkeen oli sanottu irti toimestaan, koska hänen työkykynsä sairauden takia oli suuresti heikontunut, 300 markkaa heinäkuun 1 p:stä lukien [8]);

sähkölaitoksen tullaajan F. Karellin tyttärelle 300 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien [9]);

rakennuskonttorin puisto-osaston työntekijän S. Lylyn leskelle 300 markkaa elokuun 1 p:stä lukien [8]);

rakennuskonttorin huonerakennusosaston rakennusmestarin H. Heinon leskelle 300 markkaa elokuun 1 p:stä lukien [10]);

rakennuskonttorin työntekijän K. Lundströmin leskelle 300 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien [10]):

rakennuskonttorin työntekijän J. W. Enrothin leskelle 300 markkaa joulukuun 1 p:stä lukien [11]);

rakennuskonttorin työntekijälle A. Hanganpäälle joulukuun 1 p:stä lukien 831 markkaa, siitä vähennettynä hänen kaupungin töissä sattuneiden tapaturmain vuoksi nauttimansa elinkorko, 516: 37 markkaa [12]);

rakennuskonttorin satama- ja rautatieosaston työntekijän E. Kekäläisen leskelle 300 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien [3]);

rakennuskonttorin satama- ja rautatieosaston työntekijän K. U. Virran leskelle 300 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien [13]);

rakennuskonttorin varaston esimiehen M. Silanderin leskelle 300 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien [13]);

---

[1]) Kvsto 7 p. jouluk. 39 §. — [2]) S:n 4 p. toukok. 26 §. — [3]) S:n 13 p. huhtik. 21 §. — [4]) S:n 26 p. lokak. 26 §. — [5]) S:n 15 p. kesäk. 46 §. — [6]) S:n 7 p. jouluk. 37 §. — [7]) S:n 25 p. toukok. 20 §. — [8]) S:n 7 p. syysk. 40 §. — [9]) S:n 10 p. helmik. 26 §. — [10]) S:n 21 p. syysk. 17 §. — [11]) S:n 16 p. marrask. 27 §. — [12]) S:n 7 p. jouluk. 38 §. — [13]) S:n 25 p. toukok. 21 §.

rakennuskonttorin kirvesmiehen H. Reijosen leskelle 300 markkaa joulukuun 1 p:stä lukien [1]);

rakennuskonttorin varasto-osaston työntekijän K. G. Karlssonin leskelle 300 markkaa marraskuun 1 p:stä lukien[1]);

puhtaanapitolaitoksen työntekijän A. V. Johanssonin leskelle 250 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien [2]);

puhtaanapitolaitoksen työntekijän F. E. Lindströmin leskelle 300 markkaa joulukuun 1 p:stä lukien [3]);

puhtaanapitolaitoksen ent. ajomiehen G. Silénin leskelle 300 markkaa maaliskuun 1 p:stä lukien [4]);

puhtaanapitolaitoksen työntekijälle J. E. Lehdolle lukien tammikuun 1 p:stä 1931 700 markkaa, siitä vähennettynä hänelle mahdollisesti myönnettävä elinkorko [1]); sekä

kaupungin maatilain ent. muonamiehelle B. W. Erikssonille 400 markkaa joulukuun 1 p:stä lukien [5]).

Sensijaan valtuusto ei katsonut olevan syytä myöntyä niihin eläkeanomuksiin, jotka seuraavat henkilöt olivat esittäneet;

raastuvanoikeuden kaupunginpalvelijan A. Stambejn leski, koska ei hänen miehelläänkään kuollessaan ollut eläkeoikeutta[6]);

rakennuskonttorin töissä palvellut kivityöntekijä A. Kangas, koska hän oli ollut kaupungin palveluksessa yhteensä ainoastaan 8 vuotta 8 kuukautta ja 1 viikon [7]);

rakennuskonttorin satama- ja rautatieosaston työntekijä D. Kuusela, joka oli anonut korotettua eläkettä, koska hänelle siihen asti maksettu eläkemäärä, 465 markkaa, vastasi tällaisissa tapauksissa tavallisesti myönnettyä[1]);

rakennuskonttorin työntekijä J. Huttunen, joka oli anonut korotettua eläkettä [8]). Epäämisen syy oli sama kuin edellisessä tapauksessa;

rakennuskonttorin työntekijän A. Immelinin leski, koska hänen miesvainajansa oli ollut kaupungin palveluksessa ainoastaan n. 7 vuotta [9]);

rakennuskonttorin kirvesmiehen M. Sarlundin leski, jolla oli 650 markan suuruinen kuukausieläke eräältä yksityiseltä liikkeeltä, jonka palveluksessa hän oli ollut [9]);

edesmenneen rakennuskonttorin kirvesmiehen A. Rinteen avioton tytär [10]);

rakennuskonttorin kirvesmies V. V. Vuori, koska hän oli ollut ainoastaan 11 $^1/_2$ vuotta kaupungin palveluksessa [5]);

puhtaanapitolaitoksen työntekijän A. F. Sturénin leski, jonka miesvainaja oli ollut 11 vuotta kaupungin palveluksessa [11]);

puhtaanapitolaitoksen työntekijän J. K. Frimanin leski, koska hänen miesvainajansa oli ollut ainoastaan 6 vuotta 3 kuukautta kaupungin palveluksessa [3]);

ent. hallinvahtimestari ja kaupungin kalastuksenkaitsija G. A. Liljeberg, koska hän oli ollut ainoastaan 12 vuotta 10 kuukautta kaupungin palveluksessa eikä ollut voinut esittää todistusta varattomuudestaan[7]); sekä

Helsingin merimieshuoneen ent. asiamies G. Stenius, koska hänen taloudelliset olosuhteensa eivät tehneet ylimääräisen eläkkeen myöntämistä perustelluksi [12]).

---

[1]) Kysto 10 p. helmik. 26 §. — [2]) S:n 15 p. kesäk. 46 §. — [3]) S:n 16 p. marrask. 27 §. — [4]) S:n 13 p. huhtik. 21 §. — [5]) S:n 7 p. jouluk. 39 §. — [6]) S:n 4 p. toukok. 26 §. — [7]) S:n 20 p. tammik. 27 §. — [8]) S:n 25 p. toukok. 21 §. — [9]) S:n 7 p. syysk. 40 §. — [10]) S:n 16 p. marrask. 27 § ja 7 p. jouluk. 36 §. — [11]) S:n 21 p. syysk. 17 §. — [12]) S:n 7 p. syysk. 41 § ja 16 p. marrask. 26 §.

Kainojen köyhien hyväksi tehty lahjoitus. Kaupunginhallitus ilmoitti, että apteekkari O. Durchman oli sitoutunut kymmenen vuoden aikana vuosittain huhtikuun 25 p:nä luovuttamaan kaupungille 5,000 markkaa kaupungin toimesta kaupunginhallituksen sopivaksi katsomalla tavalla jaettavaksi varattomille vanhanpuoleisille Helsingissä asuville säätyhenkilöille sekä että hallitus jo oli ottanut vastaan ensimmäisen 5,000 markan erän. Kaupunginvaltuusto päätti [1]) ainoastaan kiitollisena merkitä ilmoituksen pöytäkirjaansa.

Apurahain myöntäminen C. F. Ekholmin stipendirahastosta. Kaupunginhallituksen julistettua neljä 2,000 markan suuruista matka-apurahaa haettavaksi C. F. Ekholmin stipendirahaston vuoden 1931 korkovaroista ja sitten kun tämän johdosta kolme hakijaa oli ilmoittautunut, kaupunginvaltuusto päätti [2]) myöntää mainitun suuruiset apurahat näille henkilöille, nimittäin kelloseppä E. Kuuselalle, kelloseppä L. Piiraiselle ja maalari V. Vartiaiselle. Koska rahaston sääntöjen mukaan sen korkovarat on jaettava tasan suomen- ja ruotsinkielisten hakijain kesken, mutta ruotsinkielistä hakijaa tällä kertaa ei ollut, valtuusto määräsi [2]), että neljäs käytettävissä oleva apuraha siirrettäisiin seuraavaan vuoteen silloin annettavaksi sopivalle henkilölle.

Vuoden 1933 tulo- ja menoarvio. Kaupunginhallituksen laadittua ja lähetettyä kaupunginvaltuustolle vuoden 1933 tulo- ja menoarvioehdotuksen [3]) valtuusto otti tämän käsiteltäväkseen ja vahvisti [4]) vuoden 1933 tulo- ja menoarvion [5]), jonka loppusummat olivat seuraavat:

Menot.

1.	Velat		102,931,615: —
2.	Virastot	»	9,086,741: —
3.	Kunnallishallinto	»	17,170,960: —
4.	Palolaitos	»	5,179,000: —
5.	Poliisilaitos	»	10,063,948: —
6.	Teurastuslaitos	»	1,942,970: —
7.	Terveydenhoito	»	8,779,560: —
8.	Sairaanhoito	»	45,812,965: —
9.	Köyhäinhoito	»	58,525,050: —
10.	Lastensuojelutoiminta	»	14,949,148: —
11.	Opetus- ja sivistyslaitokset	»	50,495,752: —
12.	Teknilliset laitokset	»	70,093,650: —
13.	Yleiset työt	»	91,927,512: —
14.	Katu- ja laiturivalaistus	»	6,080,000: —
15.	Puhtaanapito	»	12,868,007: —
16.	Keskuskeittola	»	10,624,800: —
17.	Kiinteä omaisuus	»	34,998,446: —
18.	Eläkkeet ja apurahat	»	5,590,316: —
19.	Sekalaiset menot	»	44,408,200: —
		Yhteensä Smk	601,528,640: —

[1]) Kvsto 4 p. toukok. 11 §. — [2]) S:n 7 p. syysk. 14 §. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 15. — [4]) Kvsto 21 p. jouluk. 1 §. — [5]) Kvston pain. asiakirj. n:o 22.

Tulot.

	Säästöä vuodesta 1932	Smk	5,000,000: —
1.	Lainat ja korot	»	71,900,750: —
2.	Tuloa tuottavat oikeudet	»	25,068,265: —
3.	Terveyden- ja sairaanhoito	»	22,784,300: —
4.	Köyhäinhoito ja lastensuojelutoiminta	»	17,486,277: —
5.	Opetus- ja sivistyslaitokset	»	11,725,624: —
6.	Teknilliset laitokset	»	150,110,876: —
7.	Yleiset työt	»	447,049: —
8.	Puhtaanapitolaitos	»	6,900,000: —
9.	Erinäiset liikelaitokset	»	13,945,000: —
10.	Kiinteä omaisuus	»	40,912,291: —
11.	Sekalaiset tulot	»	7,963,950: —
12.	Verotus	»	227,284,258: —
	Yhteensä	Smk	601,528,640: —

Talousarvioehdotuksessa huomioon otetut näkökohdat. Talousarvion rakenteeseen oli tehty erinäisiä muutoksia: viidestoista pääluokka, Puhtaanapitolaitos, oli käytännöllisistä syistä jaettu viiteen lukuun eikä, kuten aikaisemmin, kahdeksaan; majoituslautakunnan menot, jotka siihen asti olivat olleet erityisenä pääluokkana, oli siirretty eri momentiksi Sekalaiset menot nimiseen pääluokkaan; teurastuslaitos oli erotettu eri pääluokaksi; sekalaisten menojen pääluokan kuudenteen lukuun oli nimikkeen »Työttömyyden aiheuttamat erinäiset toimenpiteet» kohdalle koottu kaikki työttömyyden aiheuttamat menot, jotka eivät kuuluneet työmäärärahoihin, köyhäinhoitoon, terveydenhoitoon y. m. s., ja tulosäännössä oli yhdeksäs osasto, jonka otsake siihen asti oli ollut Keskuskeittola, saanut otsakkeen Erinäiset liikelaitokset, ja siihen sisältyivät keskuskeittolan ja teurastuslaitoksen arvioidut tulot.

Talousarvioehdotuksen laatiminen oli vallitsevissa poikkeuksellisissa oloissa, jolloin ankaraan ja pitkäaikaiseen yleiseen talouspulaan oli yhtynyt valuuttaepävarmuus ja yksityinen rakennustoiminta oli miltei kokonaan pysähdyksissä, aiheuttanut suuria vaikeuksia. Kaupunginhallitusta sitoivat sen pyrkiessä alentamaan menoja aikaisemmin vahvistetut palkkaus- ja ohjesäännöt, ja sellaisissa hallintomenoissa kuin vuokra-, lämpö-, valaistus- ja ruokamenoissa oli sangen vähän harkinnan mahdollisuutta. Kaupunginhallitus oli kuitenkin pyrkinyt saamaan aikaan vähennyksiä sekä estämään menojen lisääntymistä, mikäli se kaupungin edun kannalta suinkin oli näyttänyt mahdolliselta. Määrärahoja koneiden, kaluston y.m.s. hankkimiseen, erittäinkin jos siihen tarvittiin ulkomaan valuuttaa, oli ehdotukseen otettu ainoastaan kaikkein välttämättömimmissä tapauksissa. Edellisinä vuosina oli työttömyyden torjumiseksi merkitty talousarvioon runsaita työmäärärahoja. Vuodeksi 1933 kaupunginhallitus ehdotti rakennuskonttorin vakinaiset määrärahat merkittäväksi suunnilleen muuttumattomin määrin, mutta katsoi samalla kaupungin taloudellisen aseman vaativan, että varatyömäärärahoja oli jonkin verran supistettava. Rahamarkkinat olivat edelleen kireät, ja oli osoittautunut vaikeaksi saada valtioneuvoston vahvistusta lainain ottamista koskeville kaupungin päätöksille.

Kaupunginhallituksen talousarvioehdotuksen mukaan määrärahat kymmenessä pääluokassa lisääntyivät yhteensä 37.5 milj. markkaa sekä vähenivät kahdeksassa pääluokassa yhteensä 73.2 milj. markkaa; jälkimmäisestä mää-

rästä 17.7 milj. kohdistui erään Kaupungin velat, 22.2 milj. yleisiin töihin ja 26.0 milj. sekalaisiin menoihin. Nettovähennys oli siis 35.7 milj. markkaa. Menojen lisäys, josta 15.2 milj. kohdistui kiinteän omaisuuden pääluokkaan, johtui suurelta osalta siitä, että erinäisten aikaisemmin ostettujen kiinteistöjen kauppahinta erääntyi maksettavaksi vuonna 1933. Köyhäinhoitomenot lisääntyisivät ehdotuksen mukaan 9.9 milj., sairaanhoitomenot 3.8 milj., keskuskeittolan kustannukset 3.3 milj. ja poistot 3.0 milj. Tulosääntökin kuvasti pula-ajan vaikeuksia. Tulojen lisäys oli yhteensä 16.9 milj. kuudessa osastossa ja vähennys yhteensä 52.6 milj. yhdeksässä osastossa. Satamatuloja laskettiin kertyvän n. 3 milj. markkaa vähemmän kuin vuonna 1932, kiinteän omaisuuden tulot arvioitiin yli 3 milj. markkaa pienemmiksi, korkotulot lähes 4 milj. markkaa ja sekalaiset tulot 1.4 milj. markkaa pienemmiksi. Valtionavun, joka jo kuluvan vuoden talousarviossa oli vähentynyt 10 milj. markkaa, laskettiin vähenevän vieläkin 1 milj. markkaa. Säästöstä, joka oli n. 47 milj. markkaa, oli tulosäännössä käytetty ainoastaan 2 milj. markkaa, koska säästö oli sidottu obligatioihin, varastoihin ja verojäämiin. Lainavaroja oli merkitty ainoastaan 55.7 milj. markkaa; vastaava määrä oli kertomusvuoden tulosäännössä ollut 85.3 milj. markkaa, mihin sisältyi Helsingin makasiiniosakeyhtiölle myönnetty 24 milj. markan suuruinen laina. Verotuksella koottavaksi kaupunginhallitus ehdotti 223.2 milj.markkaa eli 10.8 milj.markkaa vähemmän kuin vuoden 1932 talousarvion mukaan. Tulojen lisäyksestä kohdistui suurin määrä, 5.6 milj.markkaa, osastoon Erinäiset liikelaitokset, johon sisältyivät keskuskeittolan sekä teurastuslaitoksen ja lihantarkastamon tulot, 4.9 milj. markkaa teknillisiin laitoksiin, joiden taksoja oli ehdotettu korotettavaksi, ja 2.6 milj. markkaa terveyden- ja sairaanhoitoon.

Seuraavassa tehdään tarkemmin selvää tärkeimmistä muutoksista, jotka ovat havaittavissa kaupunginvaltuuston hyväksymässä talousarviossa verrattuna vuoden 1932 talousarvioon.

Menosääntö. Ensimmäiseen pääluokkaan, Velat, merkittiin menoja 102,931,615 markkaa, mitä vuoden 1932 talousarviossa vastasi 120,599,316 markkaa. Vuoden 1932 alussa liikkeeseen laskettu uusi laina esiintyi ensimmäisen kerran menosäännössä aiheuttaen 5,440,000 markan korkomenon; lainan kuoletus alkoi lainasopimuksen mukaan vasta vuonna 1934. Valtiolta aikanaan Vallilan työväenasuntorakennusten rahoittamiseen saatu avustuslaina, joka oli ollut korottomana kymmenen vuotta, oli valtioneuvoston marraskuun 1 p:nä 1929 tekemän päätöksen nojalla muunnettu kuoletuslainaksi 6 $^1/_2$ %:n vuotuismaksuin, mistä vuotuinen korko oli 3 % maksamattomalle lainamäärälle. Tähän pääluokkaan sisältyvien arvioitujen menojen vähennys oli 17,667,701 markkaa, korkomenot osoittivat pientä nousua, kuoletusmenot aivan vähäistä laskua. Suurin säästö oli mahdollinen erässä Kurssierotukset, joka merkittiin 19,500,000 markkaa pienemmäksi kuin vuoden 1932 talousarviossa.

Toisessa, Virastot nimisessä pääluokassa merkittiin samoin kuin myöhemmissäkin vastaavanlaisissa menosäännön kohdissa lukuun Maistraatti palkkiomääräraha kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen[1]) mukaisesti supistettuna. Luvun loppusummaa voitiin alentaa 28,780 markkaa eli 941,090 markkaan. Raastuvanoikeuden määrärahoja voitiin vähentää 14,000 markkaa. Ulosottolaitoksen menosääntö kohosi hiukan, 6,758 markkaa, eli 4,132,726 markkaan. Tämän luvun eri menoryhmistä nimikkeiden Ensim-

[1]) Ks. v:n 1931 kert. s. 63. ja tämän kert. s. 60.

mäisen kaupunginvoudin konttori, Toisen kaupunginvoudin konttori ja Tarkkailuosasto kohdalle merkityt osoittivat lisääntymistä, jota vastoin rikostuomioiden toimeenpanokonttorin menosääntö aleni 68,225 markkaa, koska konttorin työvoimia oli vähennetty. Raatihuoneen arkiston menosääntö kohosi 12,710 markkaa, pääasiallisesti koska katsottiin tarpeelliseksi merkitä määräraha ylimääräistä apulaista varten. Yhteensä toiseen pääluokkaan sisältyi arvioituja menoja 9,086,741 markkaa, jolloin vähennys oli 24,002 markkaa.

Kolmannen pääluokan, Kunnallishallinnon, luvussa Kaupunginvaltuusto oli havaittavissa 3,000 markan säästö, joka kohdistui erään Siivoaminen. Myöskin kaupunginhallitus ja sen kanslia voivat tyytyä alempiin määrärahoihin, edellinen 1,011,920 markkaan ja jälkimmäinen 1,924,400 markkaan vuoden 1932 talousarvion vastaavain määräin oltua 1,028,280 markkaa ja 1,997,865 markkaa, jota vastoin rahatoimiston määrärahoja oli korotettava 100,485 markkaa eli 2,465,155 markkaan. Luku Satamahallinto osoitti 284,532 markan suuruista arvioitujen menojen vähennystä, joka oli saatu aikaan tinkimällä vähän miltei kaikista eristä. Tilastotoimiston määrärahoja supistettiin niinikään kauttaaltaan, yhteensä 83,507 markkaa: ainoastaan siivousmenot arvioitiin 4,450 markkaa suuremmiksi kuin edellisenä vuonna, koska toimisto oli muuttanut tilavampaan huoneistoon. Tilapäistä työvoimaa nimiseen kohtaan otettiin uusi 4,600 markan määräraha arkiston hoitoa ja luetteloimista varten tarvittavan apulaisen palkkaamiseen. Työnvälitystoimiston menosäännössä ainoastaan palkkiomääräraha sekä siivousmääräraha osoittivat vähäistä alenemista, jota vastoin tämän luvun loppusumma kohosi 178,335 markkaa, mistä suurin osa eli 171,640 markkaa kohdistui tilapäisen työvoiman menoerään. Revisionikonttorin arvioituja menoja ei voitu alentaa. Vuositilintarkastajain ja inventtaajain palkkioitten alentamisesta huolimatta konttorin menosääntö kohosi 11,460 markkaa eli 761,008 markkaan. Verotusvalmistelukunnan arvioidut menot lisääntyivät niinikään 12,492 markkaa. Rakennustarkastuksen menosääntöä vahvistettaessa otettiin huomioon, että apulaisrakennustarkastaja A.Toivoselle oli myönnetty[1]) oikeus lukea ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi sosialilautakunnan sihteerinä palvelemansa aika. Konttorin määrärahoja voitiin alentaa 74,440 markkaa sen johdosta, että tilapäistä työvoimaa rakennustoiminnan ollessa lamassa tarvittaisiin vähemmän kuin aikaisemmin. Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan menosääntö, joka vuoden 1932 talousarviossa oli noussut 10,550 markkaan, vahvistettiin 8,300 markaksi. Holhouslautakunnan arvioidut menot lisääntyivät 1,020 markkaa, mikä korotus johtui vahtimestarinpalkkion vähäisestä korotuksesta ja 900 markan suuruisen määrärahan merkitsemisestä korvaukseksi terveydenhoitolautakunnan henkilökunnalle erinäisistä sen holhouslautakunnalle suorittamista tehtävistä. Oikeusaputoimisto tarvitsi 2,366 markkaa enemmän kuin vuodeksi 1932, urheilulautakunnan määrärahoja voitiin supistaa 2,070 markkaa ja ammattioppilaslautakunnan määrärahoja 2,700 markkaa. Sekalaisten menojen lukuun merkittiin uusi 600,000 markan suuruinen määräraha vuoden 1933 eduskunta- ja kunnallisvaalien kustannuksia varten. Luvun loppusumma lisääntyi pääasiallisesti tästä syystä 604,590 markkaa eli 847,740 markkaan. Kolmannen pääluokan loppusumma, joka kertomusvuoden menosäännössä oli ollut 16,982,136 markkaa, nousi 17,170,960 markkaan.

---

[1]) Ks. tämän kert. s. 60.

Neljäs pääluokka, Palolaitos, osoitti kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna 196,794 markan suuruista arvioitujen menojen lisääntymistä, mistä 120,000 markkaa kohdistui kaluston hankintaan. M.m. oli hankittava uusi sairaiden kuljetusauto 100,000 markalla. Kaikkiaan tämän pääluokan määrärahat nousivat 5,179,000 markkaan.

Viides pääluokka, Poliisilaitos, käsitti määrärahoja yhteensä 10,063,948 markkaa vuoden 1932 menosäännön vastaavan määrän oltua 9,297,052 markkaa. Määrärahat arvioitiin kesäkuun 27 p:nä 1931 kaupunkien osanotosta poliisilaitoksen menoihin annetun lain määräysten mukaisesti. Näiden mukaan kaupungin tuli suorittaa $^1/_3$ laitoksen rahamenoista aikaisemman osuuden oltua $^2/_7$.

Kuudes pääluokka, Teurastuslaitos, esiintyi ensimmäisen kerran pääluokkana talousarviossa. Ensimmäinen luku, Teurastuslaitos, sisälsi uuden 15,300 markan suuruisen palkkiomäärärahan ja sitäpaitsi 147,360 markan suuruisen sääntöpalkkaisten virkain palkkamäärärahan, jota vastasi 99,360 markkaa vuoden 1932 talousarvion seitsemännessä pääluokassa. Toiseen lukuun merkittiin lihantarkastamon arvioidut menot, jotka niinikään aikaisemmin olivat sisältyneet seitsemänteen pääluokkaan. Tämän luvun määrärahoja voitiin vähentää 83,155 markkaa. Kolmannessa luvussa, joka oli uusi, merkittiin 1,200,000 markkaa arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan. Kuudennen pääluokan loppusumma oli 1,942,970 markkaa.

Seitsemännessä, Terveydenhoito nimisessä pääluokassa voitiin edellisen vuoden määrärahoista tinkiä 1,083,447 markkaa, jolloin loppusumma oli 8,779,560 markkaa. Luvussa Terveydenhoitolautakunta oli useita eriä jonkin verran korotettava, joten luvun loppusumma lisääntyi 7,010 markkaa nousten 358,280 markkaan. Myöskin toinen luku, Lääkärit, eläinlääkärit ja sairaanhoitohenkilökunta, sisälsi korotettuja määrärahoja, 49,065 markkaa enemmän kuin vuonna 1932. Terveysolojen valvontaa varten myönnettiin 683,378 markkaa kuluvan vuoden menosäännön vastaavan määrän oltua 680,398 markkaa. Maidontarkastamon arvioidut menot niinikään lisääntyivät 38,725 markkaa eli 600,600 markkaan: uusina määrärahoina merkittiin 8,600 markkaa siivoamista, 5,760 markkaa vedenkulutusta ja 1,800 markkaa koe-eläinten ostoa varten. Ammattientarkastus voi tyytyä 17,020 markkaa pienempään määrään kuin vuonna 1932, terveydellisten tutkimusten laboratoorin määrärahoja alennettiin 5,850 markkaa, terveystoimiston 4,028 markkaa ja asuntotarkastuksen määrärahoja 4,695 markkaa. Tuberkuloosihuoltotoimiston arvioidut menot saatiin supistumaan 268,185 markkaa eli 2,705,081 markkaan. Vähennyksestä kohdistui 196,000 markkaa suoranaisten avustusten määrärahaan, jota vähennettiin sen johdosta, että katsottiin köyhäinhoidon olevan entistä suuremmassa määrässä avustettava huoltotoimiston apua tarvitsevia suojatteja. Kouluhammasklinikalle myönnettiin määrärahoja yhteensä 660,720 markkaa edellisen vuoden vastaavan määrän oltua 521,910 markkaa. Luvun Poliklinikat ja muu sairaanhoito määrärahoja korotettiin yhteensä 13,138 markkaa. Tässä luvussa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemät päätökset Kallion lastenpoliklinikan ylläpitämisestä[1]), lääketieteenlisensiaatti E. Kuhlefeltin silmäpoliklinikan avustusmäärärahan korottamisesta[2]) sekä uusien virkain perustamisesta henkisesti sairaiden miesten keskuskotiin[3]) ja poliisilaitoksen suojelusosastolle[4]). Desinfioi-

[1]) Ks. tämän kert. s. 63. — [2]) S:n s. 84. — [3]) S:n s. 117. — [4]) S:n s. 123.

mismajalan määrärahat alenivat edelliseen vuoteen verraten 115,752 markkaa eli 83,780 markkaan ja tähän pääluokkaan sisältyvät kaupunginvaltuuston käyttövarat 300,000 markasta 50,000 markkaan.

Kahdeksannessa pääluokassa, Sairaanhoito, ei voitu välttää 3,809,787 markan suuruista määrärahain lisäystä: pääluokan loppusumma oli 45,812,965 markkaa. Eri lukujen kesken lisäys jakautui siten, että Marian sairaalan määrärahoja korotettiin 167,845 markkaa, Kivelän sairaalan, jossa tuli otettavaksi käytäntöön uusi paviljonki, 1,822,673 markkaa, Nikkilän sairaalan 217,873 markkaa, tuberkuloosisairaalan 20,765 markkaa sekä lukuun Erinäiset sairaanhoitokulut sisältyviä määrärahoja 3,840,117 markkaa, mistä 2,000,000 markan lisäyksen aiheutti uusi määräraha Kellokosken piirimielisairaalan sairaspaikkoja varten [1]) ja 1,871,075 markan lisäyksen Suomen punaisen ristin sairaalan sairaalamaksuja varten myönnetyn määrärahan korotus. Arvioitujen menojen vähentymistä osoittivat luvut Sairaalahallitus 19,017 markkaa, Tilivirasto 1,700 markkaa, Kulkutautisairaala 38,769 markkaa ja arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan käytettävä määräraha 2,200,000 markkaa. Sairaalain palkkamäärärahat lisääntyivät 1,140,009 markkaa, pääasiallisesti koska oli perustettu uusia virkoja. Ruokintamäärärahoja korotettiin yhteensä 34,168 markkaa. Lisäys aiheutui yksinomaan odotetusta sairaanhoitopäivien luvun lisääntymisestä, sillä yksikköhinnat kulkutauti- ja tuberkuloosisairaaloissa alennettiin edellisen vuoden 8 markasta päivää kohden 7: 50 markkaan ja pysyivät muissa sairaaloissa entisellään ollen Marian sairaalassa 7 markkaa, Nikkilän sairaalassa 6: 50 markkaa ja Kivelän sairaalassa 6: 25 markkaa.

Yhdeksäs pääluokka, Köyhäinhoito, osoitti 9,870,004 markan suuruista menojen lisääntymistä. Tätä hyvin tuntuvaa lisäystä on arvosteltava vallitsevan ankaran taloudellisen lamakauden taustaa vastaan, joka tietenkin asetti suuria vaatimuksia yhteiskunnalliselle huollolle. Myöskin oli otettu huomioon, että kuluvan vuoden määrärahat eivät olleet riittäneet, vaan että lisämäärärahoja oli myönnetty n. 12 milj. markkaa. Ensimmäisessä luvussa, Köyhäinhoitolautakunta ja kanslia, korotettiin määrärahoja yhteensä 1,180,200 markkaa, siitä 1,035,920 markkaa tilapäistä työvoimaa varten. Uusista ylimääräisistä toimista, joita varten tähän kohtaan merkittiin palkkausmäärärahat, mainittakoon sihteerinvirka, jonka haltijan tuli avustaa toimitusjohtajaa, ylimääräisen notaarin virka asiamiesosastolle samoinkuin vasta perustetun ylimääräisen VII avustuskanslian toimet. Tämän kanslian perustaminen teki sitäpaitsi vuokra-, lämpö- ja siivousmäärärahain korottamisen välttämättömäksi. Kassa- ja tilivirastoa varten arvioitiin tarvittavan määrärahoja 18,130 markkaa enemmän kuin vuodeksi 1932, ja lasten päiväkodin menosääntöä korotettiin 600 markkaa. Kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevien laitosten menosääntöä voitiin alentaa 99,033 markkaa, kun taas työtupain määrärahoja oli pakko lisätä 240,107 markkaa. Suurinta menojen nousua, 8,530,000 markkaa, osoitti kuudes luku, Kustannukset elätteelleannosta, laitoshoidosta köyhäinhoidolle kuulumattomissa laitoksissa ja suoranaisista avustuksista. Mainitusta määrästä kohdistui 1,280,000 markkaa erään Sairaanhoitokustannukset, jossa maksut Punaisen ristin sairaalalle ja Kellokosken piirimielisairaalalle [2]) olivat uusia eriä. Suoranaisiin avustuksiin varattiin 22,000,000 markkaa vuoden 1932 talousarvion vastaavan määrän oltua 15,000,000 markkaa. Kaikkiaan köyhäinhoidon arvioitiin vuonna 1933 aiheuttavan kaupungille kustannuksia 58,525,059 markkaa.

[1]) Ks. tämän kert. s. 119. — [2]) S:n s. 119 ja 1930 v:n kert. s. 160—161.

Kymmenes pääluokka, Lastensuojelutoiminta, osoitti vähäistä menojen lisääntymistä, nimittäin 49,477 markkaa. Ensimmäisessä, Lastensuojelulautakunta nimisessä luvussa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemä päätös [1]) palkankorotuksen myöntämisestä aviottomien ja elättilasten hoidon valvontalääkärille R. Granholmille. Tämä luku osoitti 17,980 markan suuruista arvioitujen menojen supistumista. Lastenhuoltolaitosten menot kohosivat 79,507 markkaa, siitä 65,740 markkaa määrärahoja Töölön uudelle neuvonta-asemalle. Myöskin vastaanottokodin päätetty laajennus vaikutti jonkin verran tämän luvun arvioitujen menojen kohoamiseen. Sijoituksesta yksityishoitoon, apumaksuista y.m. aiheutuvien menojen laskettiin kohoavan 38,000 markkaa eli 5,563,000 markkaan. Lisäyksestä kohdistui 25,000 markkaa lastenkoti Droppenissa hoidettujen keuhkotautisten lasten hoitomäärärahaan ja 20,000 markkaa tylsämielisten lasten erikoishoitoa ja opetusta varten merkittyyn määrärahaan, kun taas muut menoerät joko jäivät entiselleen tai alenivat. Lastenhuoltolaitosten tilain menosääntö päättyi 1,718,500 markkaan oltuaan vuoden 1932 menosäännössä 1,718,550 markkaa. Arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston käytettäväksi myönnettiin 50,000 markkaa. Vastaava määrä oli kuluvan vuoden talousarviossa 100,000 markkaa. Kaikkiaan lastensuojelutoiminnan menojen vuonna 1933 arvioitiin nousevan 14,949,148 markkaan.

Yhdennessätoista pääluokassa, Opetus- ja sivistyslaitokset, alenivat suomenkielisten kansakoulujen määrärahat yhteensä 128,084 markkaa eli 20,967,305 markkaan. Vähennys aiheutui pääasiallisesti siitä, että kaupungin omistamien koulutalojen vuokra laskettiin 6 %:n mukaan tonttien ja rakennusten arvosta sen sijaan että vastaava suhdeluku aikaisemmin oli ollut 7. Kansakoulujen johtokuntain puheenjohtajain ja jäsenten palkkioiden alentamista koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen [2]) nojalla säästettiin 4,220 markkaa. Lisäystä osoitti seitsemän momenttia, suurinta, 174,570 markan suuruista, erä Sääntöpalkkaiset virat ja lähinnä suurinta erä Tilapäistä työvoimaa, joka lisääntyi 76,316 markkaa. Ruotsinkielisten kansakoulujen menosääntö päättyi 8,447,737 markkaan nousten 7,134 markkaa yli vuoden 1932 talousarvion vastaavan määrän. Yhteensä 82,269 markan suuruista vähennystä osoittivat palkkioiden, sääntöpalkkaisten virkain, tilapäisen työvoiman, sairaslomasijaisten, vuokra- ja kalustonhankintamäärärahat, jota vastoin palkkasääntöön merkitsemättömiä pysyväisiä virkoja, lämpöä, valaistusta, siivoamista, vedenkulutusta, lääkkeitä ja sairaanhoitotarvikkeita varten sekä tarverahoiksi varattuja määrärahoja oli korotettava yhteensä 79,403 markkaa. Kansakoulujen yhteisten menojen arvioitiin nousevan 271,680 markkaan, mitä määrää vuoden 1932 talousarviossa vastasi 20,400 markkaa. Ammattiopetuslaitosten johtokunnalle myönnettiin määrärahoja yhteensä 60,980 markkaa, mikä merkitsi 1,620 markan supistusta. Yleisille ammattikouluille osoitettiin määrärahoja 1,073,117 markkaa kuluvan vuoden menosäännön vastaavan määrän oltua 1,102,867 markkaa. Vähennyksestä, joka oli 29,750 markkaa, kohdistui 72 markkaa taideteollisuuskeskuskoulun, 28,815 markkaa yleisen ammattilaiskoulun ja 16,263 markkaa kirjapainokoulun määrärahoihin, jota vastoin menosääntöä rasitti kaksi uutta määrärahaa, nimittäin 8,400 markan apuraha Helsingin parturiammattikoululle ja 15,000 markan apuraha maalariammattikoululle. Kone- ja siltarakennusosakeyhtiölle sen oppilaskoulun avustamiseksi myönnettyä apurahaa supis-

[1]) Ks. tämän kert. s. 56. — [2]) S:n. s. 60.

tettiin 8,000 markkaa ja se merkittiin 50,000 markaksi. Tässäkin luvussa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemä päätös koulujen johtajain palkkioiden alentamisesta, niinikään päätös vahtimestarintoimen perustamisesta kirjapainokouluun[1]). Kouluhuoneistojen vuokrat, jotka aikaisemmin oli laskettu 7 %:n mukaan tontin ja rakennuksen arvosta, arvioitiin nyt 6 %:n mukaan. Valmistavan poikain ammattikoulun määrärahat pysytettiin suurin piirtein entisellään; vähennys oli vähäpätöinen, 1,370 markkaa. Enemmän muuttui valmistavan tyttöjen ammattikoulun menosääntö, jossa kahdeksan momenttia osoitti lisääntymistä yhteensä 153,471 markkaa ja neljä momenttia alentumista yhteensä 89,332 markkaa, joten siis menojen nettolisäys oli 64,139 markkaa. Vuokramääräraha laskettiin 6 %:n mukaan koulukiinteistön arvosta aikaisempien menosääntöjen 7 %:n sijasta ja aleni 73,332 markkaa. Huomattavaa, 90,000 markan suuruista lisäystä osoitti sitävastoin ruokintamääräraha. Kotitalouslautakunnan menot arvioitiin 215,400 markaksi eli 4,700 markkaa pienemmiksi kuin kuluvan vuoden talousarvioissa. Vähennykseen vaikutti aikaisemmin päätetty[2]) lautakunnan jäsenten palkkioiden alennus. Suomenkielisen työväenopiston määrärahoja vähennettiin 72,789 markkaa ja ne merkittiin yhteensä 971,528 markaksi, mikä kävi päinsä pääasiallisesti koska opiston huoneiston vuokra, joka ennen oli laskettu 7 %:n mukaan kiinteistön arvosta, nyt laskettiin 6 %:n mukaan. Johtokunnan jäsenten palkkioihin varattiin[2]) ainoastaan 4,500 markkaa vuoden 1932 vastaavan määrän oltua 6,000 markkaa. Ruotsinkielisen työväenopiston menosäännössä määrärahat olivat entisellään ottamatta lukuun palkkiomäärärahaa, joka aleni 1,500 markkaa. Lastentarhain määrärahat lisääntyivät 159,982 markkaa eli 8,369,873 markkaan. Lisäykseen vaikutti pääasiallisesti kaupunginvaltuuston aikaisemmin päättämä[3]) lastentarhatoiminnan laajentaminen. Lääkkeitä ja sairaanhoitotarvikkeita varten laskettiin tarvittavan 54,180 markkaa enemmän kuin vuodeksi 1932, pääasiallisesti koska kouluhammasklinikalle suoritettavaa korvausta lasten hampaiden hoidosta oli korotettu, ja sairaslomasijaisia varten 30,000 markkaa enemmän kuin vuoden 1932 talousarvion mukaan. Yhdeksänteen lukuun sisältyviä kauppaoppilaitosten, teknillisten oppilaitosten y.m. avustuksia alennettiin kauttaaltaan n. 10 %, jolloin kauppaopistoille myönnettiin 25,000 markkaa, kauppakouluille 16,500 markkaa ja liikeapulaiskursseille 5,700 markkaa luokkaa kohden. Kauppakorkeakouluille, joiden tarkoituksena on palvella koko maata, merkittiin avustukset vapaasti harkiten. Kaiken kaikkiaan määrärahoja tässä luvussa vähennettiin 97,200 markkaa eli 555,600 markkaan. Kaupunginkirjaston menosääntö pysyi suurin piirtein muuttumattomana. Viiden momentin kohdalla oli havaittavissa vähäistä laskua, yhteensä 12,480 markkaa, neljässä momentissa 17,621 markkaa lisäystä, joten nettolisäys oli 5,141 markkaa ja luvun loppusumma 2,671,659 markkaa. Kaupunginmuseolle osoitettiin määrärahoja 113,758 markkaa vuoden 1932 vastaavan määrän oltua 120,680 markkaa. Musiikkilautakunnan määrärahoja korotettiin 4,105 markkaa eli 2,976,065 markkaan. Viidenteentoista lukuun merkittyjä erinäisten sivistyslaitosten määrärahoja alennettiin kauttaaltaan yhteensä 101,000 markkaa, ja uutena eränä merkittiin 4,000 markan määräraha Helsingin työväen orkesterille. Tähän lukuun merkityt menot alenivat siis 97,000 markkaa eli 672,000 markkaan. Koko yhdestoista pääluokka päättyi 50,495,752 markkaan osoittaen 518,094 markan suuruista menojen vähenemistä.

---

[1]) Ks. tämän kert. s. 126. — [2]) S:n. s. 60. — [3]) S:n s. 120—121.

Kahdennessatoista, Teknilliset laitokset nimisessä pääluokassa arvioidut menot alenivat yhteensä 3,904,761 markkaa, mistä 1,394,205 markkaa kohdistui vesijohtolaitokseen, 1,187,090 markkaa kaasulaitokseen ja 1,323,466 markkaa sähkölaitokseen. Luvun Vesijohtolaitos eri menoryhmistä osoittivat lisäystä: hallinto 220 markkaa, kassa- ja tilivirasto 6,140 markkaa, käyttö 77,650 markkaa sekä yleiset vesipostit ja satamajohdot 5,000 markkaa, jota vastoin johtoverkon, vesisäiliön ja johtojen tarkastuksen määrärahoja voitiin supistaa 49,675 markkaa, mittari- ja asennusosaston, työpajan ja varaston määrärahoja 2,040 markkaa, sekalaisten menojen määrärahoja 183,500 markkaa ja uudistöiden määrärahoja 1,198,000 markkaa. Myöskin arvaamattomiin menoihin kaupunginhallituksen määräyksen mukaan käytettäväksi merkittiin 100,000 markasta 50,000 markkaan vähennetty määrä. Uudistöitä varten myönnettiin yhteensä 1,193,000 markkaa, nimittäin työkalujen ja kaluston hankintaan 45,000 markkaa, vesimittarien ostoon 100,000 markkaa, vesijohdon laskemiseksi Tursontiehen 43,000 markkaa, Runeberginkadulta vesijohtolaitoksen työpaja-alueelle 57,000 markkaa, Tavaststjernankatuun Topeliuksenkadulta Minna Canthin kadulle 45,000 markkaa, Messeniuksenkatuun Turuntieltä Topeliuksenkadulle 252,000 markkaa, Karstulantiehen Kangasalantieltä Sammatintielle 100,000 markkaa, Kulosaarenkatuun Verkkosaarenkadulta koilliseen suuntaan 75,000 markkaa, varapääjohdon laskemiseksi Runeberginkadun ja satamaradan risteykseen 140,000 markkaa, Kristianinkadun alla olevan vesijohdon uusimiseen Oikokadun ja Välikadun väliltä 100,000 markkaa sekä vesijohdon uusimiseen korttelien n:ot 271 ja 282 luoteisrajaa pitkin 190,000 markkaa samoinkuin satamapostien järjestämiseen Laivarantaan ja Rahapajanrantaan 46,000 markkaa. Kaasulaitoksen menosäännössä korotettiin kassa- ja tiliviraston määrärahoja 26,600 markkaa, käytön määrärahoja 1,717,680 markkaa, mikä lisäys pääasiallisesti johtui kivihiilten hinnan kohoamisesta, sekä johtotyöosaston, työpajan, mittaritoimiston, varaston ja näyttelyn määrärahoja 70,580 markkaa, jota vastoin jakelua, johtoverkkoa ja jakelukelloa varten merkityt määrärahat vähenivät 49,050 markkaa, sekalaisiin menoihin varatut määrärahat 515,000 markkaa, katuvalaistusmäärärahat 82,900 markkaa, arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginhallituksen määräyksen mukaan käytettävät määrärahat 50,000 markkaa ja uudistöiden määrärahat 2,305,000 markkaa. Viimeksi mainittu määräraha, 2,088,000 markkaa, oli aiottu seuraaviin tarkoituksiin: pääputkiverkon laajentamiseen ja uusimiseen 983,000 markkaa, mistä 50,000 markkaa sai käyttää hallituksen määräyksen mukaan, uusien katulamppujen asettamiseen 20,000 markkaa, liittymisjohtojen asettamiseen 50,000 markkaa, kaasumittarien ostoon 1,000,000 markkaa ja kaluston hankkimiseen 35,000 markkaa. Sähkölaitoksen menojen vähennys jakautui eri menoryhmien kesken siten, että käytön aiheuttamiin menoihin myönnettyjä määrärahoja supistettiin 157,760 markkaa, jakeluosaston määrärahoja 69,335 markkaa, katuvalaistusmäärärahoja 90,000 markkaa, sekalaisten menojen määrärahoja 15,406 markkaa, uudistyömäärärahoja 826,000 markkaa ja arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginhallituksen määräyksen mukaan käytettäviksi varattuja määrärahoja 200,000 markkaa. Vähäistä lisäystä, nim. 35,035 markkaa, osoitti kassa- ja tiliviraston menosääntö. Uudistöitä varten myönnetyt varat, 5,676,000 markkaa, oli käytettävä kaupunginhallituksen harkinnan mukaan ja ainoastaan siinä tapauksessa, että talousarvioon merkittyjä lainavaroja vuoden varrella saatiin riittävä määrä. Kokonaismäärä jakautui seuraaviin eriin: koneisto 1,500,000 markkaa, johtoverkosto ja jakelu-

laitteet 2,450,000 markkaa, katuvalaistuslaitteet 706,000 markkaa, johtoy. m. työt hallituksen määräyksen mukaan 200,000 markkaa, talojohtotyöt 100,000 markkaa, mittarien osto 700,000 markkaa ja kaluston hankinta 20,000 markkaa. Kahdennentoista pääluokan arvioitujen menojen kokoanismäärän laskettiin alenevan 73,998,411 markasta 70,093,650 markkaan.

Kolmannessatoista pääluokassa, Yleiset työt, korotettiin ensimmäisen, Yleisten töiden lautakunta ja rakennustoimisto nimisen luvun määrärahoja 47,505 markkaa palkkamäärärahain kohoamisen johdosta. Palkkiomäärärahaa [1]) sensijaan alennettiin 69,900 markkaa, samoin lomasijaismäärärahaa 500 markkaa, painatus- ja sidontamäärärahaa 3,000 markkaa ja tarverahain määrärahaa 10,000 markkaa. Tiliviraston vuoden 1933 menojen peittämiseen myönnettiin 236,786 markkaa kertomusvuoden talousarvion vastaavan määrän oltua 230,124 markkaa. Lukuun Rakennukset ja talot merkittiin korjauksia ja kunnossapitoa varten määrärahoja yhteensä 3,163,020 markkaa, siitä sairaalain korjauksiin 550,000 markkaa, kansakoulujen 375,000 markkaa, kunnallisten työväenasuntojen 308,970 markkaa, tulli- ja satamarakennusten 138,200 markkaa ja poliisilaitoksen hallussa olevien rakennusten 125,000 markkaa sekä lämpöjohtojen kunnossapitoon ja vesijohtojen korjauksiin 285,950 markkaa. Nimikkeen Uudis- ja muutosrakennukset kohdalle oli vuonna 1932 merkitty määrärahoja yhteensä 26,028,200 markkaa, mutta vuoden 1933 menosäännössä vastaava määrä oli saatu alennetuksi 16,861,069 markkaan. Tällä määrärahalla oli kustannettava seuraavat työt: erinäisten poliisilaitoksen huoneistojen korjaukset [2]), 288,869 markkaa, työlaitoksen saunan rakentaminen, 408,700 markkaa, kunnalliskodin vesi- ja viemärijohtojen uusiminen, 120,000 markkaa, kunnalliskodin sähkövalaistusjohtojen uusiminen, 11,400 markkaa, vähennysventtiilin, aspiraattorin ja vesimittarin asentaminen kunnalliskotiin, 30,500 markkaa, Pengerkadun talossa n:o 5 olevain sairaanhoitajattarien huoneiden lattiain eristäminen, 18,000 markkaa, suihkuhuoneen järjestäminen Haapaniemen urheilukentälle, 16,000 markkaa, Kallion paloaseman muutos- ja lisärakennustyöt, 3,000,000 markkaa, vastavirtakojeiden putkiston uusiminen, uusi lämpöjohdon kiertopumppu, lauhdevesijohto ja vesimittari Nikkilän sairaalaan, 93,000 markkaa, pesukoneen ja keskipakoiskuivaajan hankkiminen Marian sairaalaan, 75,000 markkaa, kulkutautisairaalan boilerien korjaus sekä aspiraattorin ja vesimittarin hankkiminen, 55,000 markkaa, virastotalon kellarin sisustaminen kaupunginvaltuuston julkaisuvaraston arkistoksi, 89,000 markkaa, teurastuslaitoksen rakennustyöt, 7,500,000 markkaa, Kaisaniemenkadun varrella sijaitsevalla korttelin n:o 38 a tontilla n:o 8 olevan rakennuksen purkaminen sekä tontin aitaaminen, 64,000 markkaa, höyrykattilan ja vesisäiliön hankkiminen Ullanlinnan kylpylaitokseen, 56,600 markkaa, uusien kansakoulurakennusten teettäminen, 3,000,000 markkaa, Teatteriesplanaadin mukavuuslaitoksen muutostyöt, 35,000 markkaa sekä Nikkilän sairaalan henkilökunnan asuinrakennuksen rakentaminen, 2,000,000 markkaa. Luvussa Kadut ja yleiset paikat arvioitiin korjaus- ja kunnossapitokustannusten nousevan 658,000 markkaan, mikä määrä oli 100,000 markkaa pienempi vuoden 1932 talousarvion vastaavaa määrää. Uudistyömäärärahoja oli sensijaan korotettava 2,082,000 markkaa eli 7,996,000 markkaan. Tästä määrästä käytettäisiin 1,549,000 markkaa kaupungin katuosuuksien ja jalkakäytäväin kiveämiseen, sepelöi-

[1]) Ks. tämän kert. s. 60. — [2]) S:n s. 23.

miseen tai asfaltoimiseen, 6,350,000 markkaa katujen tasoittamiseen ja leventämiseen, 50,000 markkaa täytemaan vastaanottoa varten, 30,000 markkaa korokkeiden rakentamiseen ja liikennemerkkien asettamiseen sekä 16,500 markkaa Kolme seppää nimisen taideteoksen perustustöitä varten. Kanavain ja viemärien korjaukset ja kunnossapito vaativat määrärahoja yhteensä 1,495,000 markkaa eli 295,000 markkaa enemmän kuin vuonna 1932. Uudistöitä suoritettaisiin 3,719,267 markaksi arvioiduin kustannuksin, mikä määrä oli 1,292,693 markkaa pienempi kertomusvuoden talousarvion vastaavaa määrää. Edellä mainitun nimikkeen kohdalla olevista määrärahoista suurin, 2,047,000 markkaa, myönnettiin kokoojajohdon rakentamiseen Mechelininkatuun ja Etel. Hesperiankatuun Hietalahdenkadulta Taivallahteen. Koneiston ostoon Kyläsaaren uudelle puhdistuslaitokselle osoitettiin 686,267 markkaa. Teiden korjausten ja kunnossapidon arvioitiin tulevan maksamaan 1,300,000 markkaa ja uusien teiden rakentamisen 2,653,000 markkaa. Yhteensä tiemenot siis arvioitiin 3,953,000 markaksi, joten lisäys oli 1,878,000 markkaa. Uusia teitä varten myönnetyistä määrärahoista oli 401,000 markkaa tarkoitettu Hämeentien uudelleenjärjestämiseen Sörnäisten sillan ja Vallilantien väliltä, 99,000 markkaa Munkkiniemenkadun ja Kuusitien välisen Turuntien osan lopputasoitusta ja puuistutuksia varten, 1,609,000 markkaa Käpylän ja Tuomarinkylän rajan välisen Tuomarinkyläntien osan lopputasoittamiseen 6 m leveydeltä ja 544,000 markkaa erilaisten töiden suorittamiseen Pohjoisrannalla ja Siltavuorenrannalla Liisan- ja Unioninkatujen välillä. Lukuun Urheilu- ja leikkikentät merkittiin määrärahoja yhteensä 547,000 markkaa, siitä 477,000 markkaa korjauksiin ja kunnossapitoon sekä 70,000 markkaa uudistöihin. Tämän luvun menojen lisäys oli 90,000 markkaa. Vuonna 1933 suoritettavat uudet työt olivat aidan rakentaminen Kallion urheilukentälle 33,000 markalla, juomavesilaitteen järjestäminen Kampin pallokentälle 22,000 markalla, viemärin rakentaminen Haapaniemen urheilukentän pukeutumissuojasta 8,000 markalla ja leikkikentän järjestäminen kortteliin n:o 301 b 7,000 markalla. Kaupungin satamain menosääntö päättyi 23,003,200 markkaan oltuaan kertomusvuoden menoarviossa 23,019,200 markkaa. Korjaus- ja kunnossapitomäärärahoja voitiin vähentää 426,000 markkaa, kun taas uudistöihin myönnettiin 410,000 markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna eli 20,395,000 markkaa. Viimeksi mainitusta määrästä käytettäisiin 7,200,000 markkaa Länsisataman rakennustöiden jatkamiseen, 1,360,000 markkaa Katajanokan sataman rakennustöiden jatkamiseen ja 520,000 markkaa satamaradan jatkamiseen Kyläsaaresta Arabiaan, mitkä työt kuitenkin sai aloittaa ja suorittaa kaupunginhallituksen harkinnan mukaisesti ainoastaan siinä tapauksessa, että talousarvioon merkittyjä lainavaroja vuoden varrella saatiin riittävä määrä; 310,000 markkaa myönnettiin Lauttasaarenkadun sepelöintiä varten, 400,000 markkaa satamaradan laajentamiseen kaksiraiteiseksi Töölön tavara-aseman ja Ruoholahden väliseltä osalta, 20,000 markkaa moottorivenelaiturin rakentamiseen kansanpuistojen liikenteelle Ruoholahdenrantaan, 50,000 markkaa venepaikkain järjestämiseen Humallahteen ja Taivallahteen, 85,000 markkaa Kaisaniemen rannan verhousta, tasoitusta ja asfaltoimista varten, 250,000 markkaa katujen ja laiturien asfaltoimista ja kiveämistä varten, 150,000 markkaa täytemaan vastaanottoa varten rannoille, 50,000 markkaa ulkopaalujen pystyttämiseen eräille venepaikoille, 6,000,000 markkaa Herttoniemen rakennustöiden jatkamiseen kaupunginhallituksen

määräyksen mukaan ja 4,000,000 markkaa kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan suoritettavia yleisiä satamavaratöitä varten. Istutusten kunnossapitoon arvioitiin tarvittavan 2,110,300 markkaa ja uudistöitä varten 332,000 markkaa, jolloin edellinen menoryhmä osoitti 126,700 markan vähennystä ja jälkimmäinen 82,000 markan lisäystä. Uudistyömäärärahain suurin erä, 200,000 markkaa, myönnettiin Hesperiankatujen välisten istutusten järjestämiseen; puistosohvien ostoon osoitettiin 50,000 markkaa, lastenkeinujen pystyttämiseen 25,000 markkaa, nurmikkokaistaleiden järjestämiseen Kasarmintorille 32,000 markkaa ja tuberkuloosisairaalan alueen istutustöiden jatkamiseen 25,000 markkaa. Lukuun Varasto merkittiin 700,000 markkaa työkalujen ja pienemmän kaluston ostoa ja kunnossapitoa varten, 775,000 markkaa työkoneiden ostoon sekä 400,000 markkaa työkoneiden vuosikorjauksiin. Konepajain työkalustoa täydennettäisiin ostamalla työkaluja ja koneita yhteensä 117,000 markalla. Kaikkiaan myönnettiin varaston tarpeisiin 2,679,150 markkaa, mikä vuoden 1932 talousarvion vastaaviin eriin verrattuna merkitsi 366,050 markan vähennystä. Luvun Sekalaista loppusummaa voitiin alentaa 10,000 markkaa eli 180,000 markkaan. Lukuun Työntekijäin erinäiset edut merkittiin 3,600,000 markkaa eli 500,000 markkaa enemmän kuin vuodeksi 1932. Lisäyksestä kohdistui 200,000 markkaa erään Sairasapu, mikä johtui tätä etua koskevien määräysten muuttamisesta. Arvaamattomiin tarpeisiin ja varatöihin myönnettiin 17,450,000 markkaa kuluvan vuoden talousarvion vastaavan määrän oltua 26,500,000 markkaa. Uutena määrärahana merkittiin tähän lukuun 1,650,000 markkaa ruoanvastiketöitä varten kaupunginhallituksen käytettäväksi. Koko kolmannentoista pääluokan loppusumma nousi 91,927,512 markkaan oltuaan vuoden 1932 menosäännössä 107,107,199 markkaa.

Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti, että kaupunginhallituksen lupa oli hankittava, ennenkuin sai panna käyntiin sellaisia pääluokkiin Teknilliset laitokset ja Yleiset työt kuuluvia uudistöitä, joita varten talousarvioon oli merkitty siirtomääräraha.

Neljänteentoista, Katu- ja laiturivalaistus nimiseen pääluokkaan sisältyi määrärahoja yhteensä 6,080,000 markkaa eli 999,500 markkaa vähemmän kuin vuoden 1932 menosäännössä.

Viidestoista pääluokka, Puhtaanapito, osoitti menojen vähenemistä 1,418,505 markkaa; määrärahoja näet laskettiin tarvittavan 12,868,007 markkaa niiden määrän oltua vuoden 1932 menosäännössä 14,286,512 markkaa. Ensimmäinen luku, Puhtaanapitolautakunta ja puhtaanapitolaitos, osoitti vähäistä menojen lisääntymistä, nim. 1,540 markkaa. Myöskin lukuun Tilivirasto sisältyvien määrärahojen kokonaismäärä lisääntyi 7,475 markkaa. Katujen ja kiinteistöjen puhtaanapidon arvioitiin aiheuttavan kustannuksia 11,913,847 markkaa, mikä merkitsi 1,605,020 markan suuruista menojen vähennystä verrattuna samaan tarkoitukseen vuodeksi 1932 myönnettyihin määrärahoihin. Edellä mainitusta kokonaismäärästä oli 5,689,373 markkaa tarkoitettu kaupungin katuosuuksien ja 1,353,481 markkaa sen kiinteistöjen puhtaanapitoon, kun taas yksityisten katuosuuksien ja kiinteistöjen puhtaanapidosta aiheutuvat menot arvioitiin edelliset 1,092,529 markaksi ja jälkimmäiset 3,778,464 markaksi. Suurinta menojen vähennystä osoitti erä Työpalkat, joka oli alentunut 1,049,620 markkaa, lähinnä erä Kaluston hankinta, jossa voitiin saada aikaan 317,590 markan supistus. Vähäistä nousua osoittivat ainoastaan erät Vuokra, Yleisten laitteiden kunnossapito ja Tarveaineet, jotka kohosivat vastaavasti 27,800 markkaa, 34,650 mark-

kaa ja 81,980 markkaa. Viimeksi mainittu lisäys aiheutui bensiininhintain korotuksesta. Työntekijäin erinäisten etujen kustantamiseksi myönnettiin 550,000 markkaa vastaavan määrän oltua vuonna 1932 662,000 markkaa. Luku Uudistyöt ja uudishankinnat päättyi 368,000 markkaan, siitä 320,000 markkaa Hermannin uuden kuormauspaikan kuntoonpanemiseen, 8,000 markkaa työkoneiden ostoon, 25,000 markkaa hevosten ostoon ja 15,000, markkaa tulenkestävän säilytyspaikan sisustamiseen konttorin asiakirjoille, todisteille y. m. Arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginhallituksen määräyksen mukaan käytettäväksi varattiin sama määrä kuin edellisenä vuonna, 50,000 markkaa.

Keskuskeittola nimisen kuudennentoista pääluokan määrärahain summa, joka vuoden 1932 talousarviossa oli ollut 7,322,000 markkaa, vahvistettiin 10,624,800 markaksi. Lisäyksestä, joka oli yhteensä 3,302,800 markkaa, kohdistui 2,915,000 markkaa erään Ruokinta ja 365,000 markkaa erään Työpalkat.

Seitsemännessätoista pääluokassa, Kiinteä omaisuus, otettiin ensimmäisessä, Kiinteistölautakunta ja kiinteistötoimisto nimisessä luvussa tilapäisen työvoiman määrärahaa vahvistettaessa huomioon, että kiinteistötoimiston maanmittaus- ja kartastotöiden osastolle oli palkattava vahtimestari ja siirtolapuutarhaneuvojalle otettava apulainen viideksi kuukaudeksi. Uusi oli 60,000 markan suuruinen määräraha oikeudenkäyntien aiheuttamia menoja varten, jotka aikaisemmin oli suoritettu tarverahoilla. Viimeksi mainittua määrärahaa voitiin sensijaan supistaa 30,000 markkaa eli 70,000 markkaan. Tähän lukuun siirrettiin normaalikellojen kunnossapitomääräraha, 11,000 markkaa, joka vuoden 1932 menosäännössä 9,500 markan suuruisena sisältyi sekalaisten menojen pääluokkaan. Luvun loppusumma oli 2,568,951 markkaa eli 44,454 markkaa suurempi kuin vuonna 1932. Toiseen lukuun, Maatalousosaston hoitamat tilat, merkityt määrärahat kohosivat niinikään aivan vähän, yhteensä 47,590 markkaa nousten 2,641,770 markkaan. Lisäys kohdistui pääasiallisesti kaluston hankinta- ja kunnossapitomäärärahaan, tallien määrärahaan ja navettain ja sikalan määrärahaan, jotka lisääntyivät vastaavassa järjestyksessä 52,000 markkaa, 20,000 markkaa ja 15,000 markkaa. Suurin vähennys, 20,000 markkaa, oli havaittavissa erässä Verot ja vakuutukset ja lähinnä suurin, 15,000 markkaa, erässä Tilapäistä työvoimaa. Kolmas luku, Talo-osaston alaiset kiinteistöt, osoitti sekin arvioitujen menojen lisääntymistä, ei kuitenkaan enempää kuin 154,372 markkaa eli 4,485,072 markkaan. Tämän luvun eri menoryhmistä otsikon Kaupunkikiinteistöt kohdalle merkityt kohosivat 301,786 markkaa, mikä johtui kiinteistöjen lukumäärän lisääntymisestä, koksin ja veden hintain kohoamisesta ja siitä, että joihinkin kioskeihin oli aikomuksena järjestää vesijohto. Poliisihuoneistojen ja kunnallisten työväenasuntojen määrärahoja voitiin sensijaan supistaa, edellisiä 43,310 markkaa ja jälkimmäisiä 38,153 markkaa. Kauppahalleja ja -toreja varten tarvittiin 13,378 markkaa suurempi määräraha kuin vuonna 1932, m. m. koksin ja veden hintain kohoamisen johdosta. Viimeinen ryhmä, Erinäiset huoneenvuokrat, oli entisellään, paitsi että virastotalossa sijaitsevien huoneistojen vuokra, 82,737 markkaa, voitiin poistaa. Neljänteen lukuun yhdistettiin kaupungin kansanpuistojen, siirtolapuutarhain ja urheilukenttäin arvioidut menot, jotka yhteensä kohosivat 24,681 markkaa eli 2,258,653 markkaan; otsakkeen Siirtolapuutarhat kohdalle merkityt erät lisääntyivät 268,900 markkaa ja Kaisaniemen tenniskenttäin määrärahat 2,000 markkaa, kun

taas kansanpuistot, urheilu- ja pallokentät sekä Käpylän ravirata voivat tyytyä vastaavasti 138,494 markkaa, 103,725 markkaa ja 4,000 markkaa pienempiin määrärahoihin kuin vuonna 1932. Siirtolapuutarhain menosäännön kohoaminen johtui pääasiallisesti siitä, että siihen sisältyi 265,000 markan suuruinen uusi määräraha Vallilan siirtolapuutarhan eteläosan kuntoonpanemista varten. Uusi oli myöskin 4,000 markan suuruinen määräraha vartijan palkkaamiseksi mainittuun siirtolapuutarhaan neljäksi kuukaudeksi. Viides luku, Kiinteistöostot, sisälsi määrärahoja yhteensä 21,813,000 markkaa, siitä 2,000,000 markkaa Talin kartanon ostoon, 603,000 markkaa Aktiebolaget Gräsviksgatan 5 osakeyhtiön osakkeiden kauppahinnan kuolettamiseen, 475,000 markkaa Humallahden vuokra-alueella n:o 56 olevien rakennusten ostoon, 235,000 markaa Helsingfors fastighets aktiebolag nimisen yhtiön osakkeiden ostoon ja 18,500,000 markkaa I kaupunginosan korttelissa n:o 31 sijaitsevien Unioninkadun talon ja tontin n:o 5 sekä Sofiankadun talojen ja tonttien n:ot 2 ja 6 ostoon. Kuluvan vuoden menosäännössä oli kiinteistöostoihin varattu ainoastaan 7,349,600 markkaa. Sekalaisiin menoihin varattiin 1,131,000 markkaa eli 511,000 markkaa enemmän kuin vuodeksi 1932. Lisäys aiheutui yksinomaan siitä, että tähän lukuun uutena eränä merkittiin 500,000 markkaa Kulosaaren sillan voittovaroja, jotka kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen [1]) mukaisesti oli siirrettävä rahastoon. Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiesten palkkiomääräraha aleni 40,000 markasta 36,000 markkaan, Kiinteistölautakunnan käytettäväksi arvaamattomiin menoihin myönnettiin 100,000 markkaa. Arvaamattomiin vuokriin ja vuokrankorotuksiin kaupunginhallituksen käytettäväksi merkitty määräraha alennettiin puoleen määräänsä eli 50,000 markkaan. Pääluokan loppusumma oli 34,998,446 markkaa oltuaan vuoden 1932 menosäännössä 19,756,357 markkaa.

Kahdeksannentoista pääluokan, Eläkkeet ja apurahat, kohdalle merkittiin määrärahoja 5,590,316 markkaa eli 463,270 markkaa enemmän kuin kertomusvuoden menosääntöön.

Yhdeksänteentoista pääluokkaan, Sekalaiset menot, sisältyviä määrärahoja voitiin alentaa yhteensä 23,016,500 markkaa eli 44,408,200 markkaan. Vähennyksestä kohdistui 134,500 markkaa lukuun Irtaimisto, 40,000 markkaa lukuun Yleishyödyllisten tarkoitusten määrärahat, 29,107,000 markkaa lukuun Sekalaiset määrärahat, jossa 24,000,000 markan suuruinen laina Helsingin makasiiniosakeyhtiölle oli korottanut vuoden 1932 menosäännön loppusummaa, sekä 2,950,000 markkaa arvaamattomien tarpeiden määrärahaan. 50,000 markan lisäystä osoitti luku Lisäykset palkkamenoihin, luvun Työttömyyden aiheuttamat erinäiset toimenpiteet määrärahoja korotettiin 6,165,000 markkaa ja poistojen ja palautusten määrärahaa 3,000,000 markkaa. Luvussa Sekalaiset määrärahat miltei kaikkia siihen sisältyviä avustusmäärärahoja oli supistettu. Niinpä uimakoulujen apumaksut oli vähennetty 32,000 markasta 25,600 markkaan, luistinratojen apumaksut 48,000 markasta 38,400 markkaan, lasten ja varhaisnuorison voimistelu- ja leikkityön edistämismääräraha 40,000 markasta 32,000 markkaan, voimisteluseurojen työn tukemiseksi myönnetty määräraha 64,000 markasta 51,200 markkaan, opintomatkastipendien määräraha 25,000 markasta 20,000 markkaan, Suomen-matkat nimisen järjestön avustus 24,000 markasta 15,000 markkaan, opetusministeriön retkeilylautakunnan 16,000 markasta 10,000

[1]) Ks. tämän kert. s. 52.

markkaan ja Suomen kaasusuojelujärjestön 20,000 markasta 12,000 markkaan. Sitävastoin korotettiin Helsingin kaupungin historiatoimikunnan käyttövarat 56,300 markasta 101,500 markkaan. Uusina määrärahoina merkittiin tähän lukuun kaupunginhallituksen käytettäväksi 200,000 markkaa kaupungin palovakuuttamattoman kiinteän omaisuuden korjaamiseen tulipalojen sattuessa sekä 125,000 markkaa sähkönhinnan mahdollisen korotuksen varalta. Majoituslautakunnan menot, jotka aikaisemmin olivat olleet eri pääluokkana, merkittiin tähän 1,500 markan suuruisina.

Tulosääntö. Tulosääntöön merkittiin edellisen vuoden säästönä 5,000,000 markkaa. Ensimmäisessä, Lainat ja korot nimisessä osastossa kaupunginvaltuusto osoitti vuoden 1932 ensimmäisestä kotimaisesta 8 %:n lainasta 3,380,000 markkaa Herttoniemen rakennustöiden jatkamiseen ja saman vuoden toisesta 8 %:n kotimaisesta lainasta sekä vastedes otettavasta lainasta [1]) seuraavat määrärahat alla mainittuihin tarkoituksiin:

Vesijohtojen laskeminen [2])	Smk	1,048,000: —
Kaasulaitoksen pääputkiverkon laajentaminen ja uusiminen [2])	»	933,000: —
Koneiston hankkiminen sähkölaitokselle [2])	»	1,500,000: —
Sähkölaitoksen johtoverkosto ja jakelulaitteet [2])	»	2,450,000: —
Sähkölaitoksen katuvalaistuslaitteet [3])	»	706,000: —
Teurastuslaitos [3])	»	7,500,000: —
Länsisataman rakennustöiden jatkaminen [4])	»	7,200,000: —
Lauttasaarenkadun sepelöinti [4])	»	310,000: —
Satamaradan laajentaminen kaksiraiteiseksi Töölön tavara-aseman ja Ruoholahden väliltä [4])	»	400,000: —
Katajanokan sataman rakennustöiden jatkaminen [4])	»	1,360,000: —
Satamaradan jatkaminen Kyläsaaresta Arabiaan [4])	»	520,000: —
Katujen ja laiturien päällystäminen uudelleen [4])	»	250,000: —
Täytemaan vastaanotto rannoille [4])	»	150,000: —
Herttoniemen rakennustöiden jatkaminen [4])	»	2,620,000: —
Satamissa kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan suoritettavat yleiset varatyöt [5])	»	4,000,000: —
Talin tilan osto [6])	»	2,000,000: —
Aktiebolaget Gräsviksgatan 5 osakeyhtiön osakkeiden osto [6])	»	603,000: —
Helsingfors fastighetsaktiebolag nimisen yhtiön osakkeiden osto [6])	»	235,000: —
I kaupunginosan korttelissa n:o 31 olevien Unioninkadun tontin n:o 5 ja Sofiankadun tonttien n:ot 2 ja 6 osto [6])	»	18,500,000: —
Yhteensä	Smk	52,285,000: —

Lukuun Korot merkittiin kaupungin arvioidut korko- ja osinkotulot 14,065,750 markaksi, jolloin vähennys edellisen vuoden talousarvioon verraten oli 3,602,836 markkaa. Tässä otettiin huomioon kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemä päätös [7]) yleishyödyllisen rakennustoiminnaan edistämislainarahastosta myönnettyjen lainain koron alentamisesta. Lukuun

[1]) Ks. tämän kert. s. 44. — [2]) S:n s. 96. — [3]) S:n s. 97. — [4]) S:n s. 98. — [5]) S:n s. 99. — [6]) S:n s. 101. — [7]) S:n s. 45.

Sekalaista merkittiin kaupungin arvioitu kurssivoitto kuoletuksiin ostetuista obligatioista, joka vuoden 1932 talousarvion mukaan oli ollut 1,000,000 markkaa, 2,170,000 markaksi. Koko osaston loppusumma oli 71,900,750 markkaa eli 32,070,836 markkaa pienempi kuin kuluvan vuoden talousarviossa.

Toisen osaston, Tuloa tuottavat oikeudet, kolmesta luvusta ensimmäinen, Erinäiset verot, osoitti lisäystä 39,500 markkaa. Koiraveron laskettiin näet aiheuttavan kaupungille 40,000 markan lisätulo, mutta biljardimaksuista kertyvän tulon sensijaan vähenevän 500 markkaa. Satamatulot arvioitiin 22,672,965 markaksi eli vuoden 1932 talousarvion vastaavaa määrää 2,730,665 markkaa pienemmiksi. Vähennys kohdistui miltei kaikkiin tuloihin, ainoastaan lentokoneiden satamamaksuista, jotka vuodeksi 1932 oli arvioitu ainoastaan 75,000 markaksi, laskettiin kertyvän 100,000 markkaa. Tähän osastoon sisältyvien tulojen kokonaismäärä aleni 2,691,165 markkaa eli 25,068,265 markkaan.

Kolmanteen osastoon, Terveyden- ja sairaanhoito, merkittyjen tulojen arvioitiin nousevan 22,784,300 markkaan eli lisääntyvän 2,566,970 markkaa, mistä 34,759 markkaa kohdistui lukuun Terveydenhoito ja 2,532,211 markkaa lukuun Sairaanhoito. Edellinen lisäys saatiin aikaan siten, että kouluhammasklinikan ja henkisesti sairaiden keskuskodin tulot merkittiin edelliset 66,500 markkaa ja jälkimmäiset 5,495 markkaa suuremmin määrin kuin edellisenä vuonna ja poliisilaitoksen suojeluosaston sairaanhoito-osaston tulot merkittiin uutena, 14,000 markan suuruisena eränä, jota vastoin maidontarkastusmaksuista sekä terveydellisten tutkimusten laboratoorin maksuista kertyvien tulojen arvioitiin vähenevän. Sairaanhoidon laskettiin tuottavan tuloa enemmän kuin vuonna 1932, pääasiallisesti koska saatavat valtionavut voitiin arvioida 1,113,000 markkaa suuremmiksi, mutta muutkin erät kohosivat: Kivelän sairaalan tulot, koska siellä avattaisiin uusi sairasosasto, 100,000 markkaa, ja Nikkilän sairaalan tulot 50,000 markkaa, köyhänhoidon suoritettava korvaus kaupungin sairaaloissa annetusta sairaanhoidosta 800,000 markkaa, viranhaltijain suorittetava korvaus nautituista luontoiseduista 324,211 markkaa, sairaalain poliklinikoista saatavat tulot 25,000 markkaa sekä kaupungin osuus Suomen punaisen ristin sairaalan tuloista 210,000 markkaa.

Neljännen osaston, Köyhäinhoito ja lastensuojelutoiminta, kohdalla oli havaittavissa 1,595,588 markan suuruinen tulojen lisäys, joka jakautui osaston kolmen luvun kesken siten, että kunnalliskodin ja työlaitoksen laskettiin tuottavan tuloa 1,400,404 markkaa ja lastenhuoltolaitosten 215,184 markkaa enemmän kuin vuoden 1932 talousarvion mukaan, jota vastoin perunkirjoitusprosenttien katsottiin vähenevän 20,000 markkaa. Edellinen lisäys aiheutui yksinomaan siitä, että korvaus köyhäin ylläpidosta merkittiin 1,800,000 markkaa suuremmaksi, jälkimmäinen pääasiallisesti siitä, että koulukotien valtionavun edellytettiin kohoavan 1,647,415 markasta 1,868,689 markkaan.

Viidennen osaston, Opetus- ja sivistyslaitokset, tulosääntöä oli pakko alentaa 12,270,177 markasta 11,725,624 markkaan eli 544,553 markkaa. Arvioitujen tulojen väheneminen johtui pääasiallisesti siitä, että valtionavut, jotka vuonna 1932 oli laskettu 10,234,656 markaksi, vuoden 1933 tulosääntöön merkittiin ainoastaan 9,531,603 markan suuruisiksi jakautuen seuraavien koulujen ja laitosten kesken:

Kansakoulut	Smk	5,190,680: —
Oppilaiden kesävirkistys	»	385,000: —
Yleiset ammattilaiskoulut	»	155,361: —
Valmistavat ammattikoulut	»	800,000: —
Työväenopistot	»	454,364: —
Lastentarhat ja niihin liittyvät laitokset	»	2,146,198: —
Kaupunginorkesteri	»	400,000: —
Yhteensä	Smk	9,531,603: —

Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti anoa valtioneuvostolta 500,000 markan suuruista valtionapua kaupunginorkesterille vuodeksi 1933.

Teknillisten laitosten kaupungille aiheuttamat tulot merkittiin kuudenteen osastoon ja arvioitiin 150,110,876 markaksi, mikä määrä oli vuoden 1932 talousarvion vastaavaa määrää 4,894,056 markkaa suurempi. Vesijohtolaitoksen tulosääntö kohosi näet 1,526,000 markkaa eli 25,668,010 markkaan, koska veden hintaa oli korotettu [1]), kaasulaitoksen tulosääntö 752,000 markkaa eli 43,556,666 markkaan, koska sivutuotteiden myyntiarvo oli kohonnut, sekä sähkölaitoksen tulosääntö 2,616,056 markkaa eli 80,886,200 markkaan, pääasiallisesti koska raitioteille annetun virran yksikköhintaa oli korotettu [2]).

Seitsemännessä, Yleisten töiden osastossa oli todettava 197,120 markan suuruinen tulojen väheneminen. M. m. ei valtionapuna teiden ylläpitoon voitu laskea saatavan enempää kuin 35,000 markkaa kertomusvuoden talousarvion vastaavan määrän oltua 60,000 markkaa.

Kahdeksanteen osastoon merkittiin puhtaanapitolaitoksen tulot, joiden arvioitiin alenevan 270,000 markkaa eli 6,900,000 markkaan.

Yhdeksäs osasto oli vuonna 1932 käsittänyt ainoastaan keskuskeittolan tulot. Vuoden 1933 talousarviossa tämän osaston otsakkeena oli Erinäiset liikelaitokset ja sen ensimmäiseen lukuun sisältyivät mainitun keittolaliikkeen tulot, jotka oltuaan kertomusvuoden talousarviossa 7,832,000 markan suuruiset nyt merkittiin 11,220,000 markaksi. Toiseen lukuun merkittiin lihantarkastamon tulot, 625,000 markkaa, ja teurastuslaitoksen tulot, 2,100,000 markkaa, yhteensä 2,725,000 markkaa. Osaston loppusumma oli 13,945,000 markkaa.

Kymmenennen, Kiinteä omaisuus nimisen osaston tuloja vahvistettaessa merkittiin uutena eränä kiinteistötoimiston kansliaosaston toimitusmaksut, 20,000 markkaa: nämä sekä Kansanpuisto-osaston karttain ja jäljennösten myynti nimisen momentin vähäinen lisääntyminen korottivat ensimmäisen luvun loppusumman 18,500 markasta 38,700 markkaan. Toinen luku sitävastoin osoitti jotenkin huomattavaa vähennystä, nim. 2,332,200 markkaa, eli 13,172,880 markkaan. Tontinlunastuksista arvioitiin näet kertyvän ainoastaan 4,580,000 markkaa vastaavan määrän oltua edellisen vuoden talousarviossa 7,000,000 markkaa. Kaupungin omien laitosten maanvuokrat merkittiin 10,800 markkaa suuremmiksi, ja tonttien ja alueiden vuokria voitiin korottaa 77,000 markkaa eli 7,386,000 markkaan. Maatalousosaston hoitamista tiloista kaupungille kertyvät tulot merkittiin ainoastaan 2,809,993 markaksi vuoden 1932 talousarvion vastaavan määrän oltua 3,022,782 markkaa. Alennus aiheutui kaurain ja perunain hintain alenemisesta, metsäntuotteiden ja eläinten myynnistä saatavan tulon vähenemisestä sekä siitä,

[1]) Ks. v:n 1931 kert. s. 63. — [2]) Ks. tämän kert. s. 50.

että entisen suuruisia vuokria ei voitu laskea saatavan vuoden varrella tehtävien uusien sopimusten mukaan. Rakennusten sekä myynti- ja toripaikkain vuokria arvioitiin kertyvän 14,028,907 markkaa, jolloin vähennys oli 381,669 markkaa, mistä 131,199 markkaa kohdistui kaupunkitalojen vuokriin, 53,870 markkaa poliisihuoneistojen, 42,000 markkaa kunnallisten työväenasuntojen ja 154,600 markkaa myynti- ja toripaikkain vuokriin. Kansanpuistojen vuokria arvioitiin kertyvän 60,225 markkaa ja urheilukenttien 10,000 markkaa vähemmän kuin edellisenä vuonna, siirtolapuutarhain sensijaan Vallilan puutarhan tultua lisäksi 35,476 markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Lukuun Erinäiset vuokrat merkityt tulot vähenivät 367,143 markkaa, pääasiallisesti koska uusia perusteita oli sovellettu arvioitaessa kansakoulutalojen ja työväenopiston vuokria. Kymmenennen osaston tulojen loppusumma aleni 44,220,641 markasta 40,912,291 markkaan.

Yhdenteentoista osastoon merkityt sekalaiset tulot alenivat 721,924 markkaa eli 7,963,950 markkaan. Vähennys aiheutui pääasiallisesti siitä, että valtuuston päättämästä viranhaltijain palkkain alennuksesta aiheutuva tulo vuonna 1932 laskettiin 6,000,000 markaksi, vuonna 1933 sitävastoin ainoastaan 5,300,000 markaksi.

Kahdenteentoista, Verotus nimiseen lukuun merkittiin kunnan verovelvollisilta jäseniltä verotuksella koottava määrä 227,284,258 markaksi osoittaen niinmuodoin vuoden 1932 talousarvion 234,007,810 markkaan verrattuna 6,723,552 markan vähennystä.

C. Muut asiat.

Ruotsin kruununprinssin ja kruununprinsessan vierailu. Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja ilmoitti [1]) Ruotsin kruununprinssin ja kruununprinsessan vierailleen kaupungissa joulukuun 3—5 p:nä. Puheenjohtaja oli yhdessä kaupunginjohtajan kanssa kaupungin puolesta ottanut vastaan heidän kuninkaalliset korkeutensa heidän saapuessaan kaupunkiin ja silloin pitänyt lyhyen tervehdyspuheen, johon kruununprinssi oli vastannut. Vierailun viimeisenä päivänä kaupunginhallitus oli järjestänyt korkeille vieraille kaupungintaloon yksinkertaisen, mutta täysin kaupungin arvon mukaisen iltajuhlan.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ne toimenpiteet, joihin kaupunginhallitus oli vierailun johdosta ryhtynyt, ja päätti lausua niistä hallitukselle kiitoksensa.

Albertinkadun tontin n:o 6 julkisivuoikeus. Kaupunginvaltuusto lähetti [2]) opetusministeriölle pyydetyn selvityksen siitä, miten Albertinkadun tontin n:o 6 omistaja oli voinut rakentaa tontilleen rakennuksen, jolla oli julkisivu saman kadun tonttia n:o 8 vastaan, ja lausui siinä, että kyseisen rakennuksen piirustukset oli asianmukaisesti vahvistettu syyskuun 9 p:nä 1889 omistajan sitä ennen saatua oikeuden julkisivun rakentamiseen silloista Aleksanterinteatteria vastaan. Kaupunginviranomaiset olivat toisessakin yhteydessä käsitelleet kysymystä oopperatonttia vastassa olevien tonttien rakennuskorkeuksista ja julkisivuoikeuksista [3]). Vuonna 1923 Svenska folksko-

[1]) Kvsto 7 p. jouluk., esipuhe. — [2]) S:n 20 p. tammik. 10 §. — [3]) Ks. v:n 1923 kert. s. 135 ja v:n 1928 kert. s. 113.

lans vänner niminen yhdistys anoi saada rakentaa omistamalleen Lönnrotinkadun tontille rakennuksen, jolla oli sama korkeus kuin avoimen paikan varrella olevalla rakennuksella sekä julkisivu oopperatonttien rajaa vastaan, ja vuonna 1928 Albertinkadun tontin n:o 6 omistaja anoi, että oopperatonttien rakentamattomat osat julistettaisiin avoimeksi paikaksi, jotta mainitulla tontilla olevaa rakennusta saisi korottaa. Näistä anomuksista opetusministeriölle antamissaan lausunnoissa kaupunginvaltuusto oli ehdottanut jälkimmäisen niistä evättäväksi, mikäli se koski oikeutta niin korkean rakennuksen teettämiseen kuin oli sallittua ainoastaan avoimen paikan varrella, mutta samalla ilmoittanut, että kaupungilla puolestaan ei ollut mitään muistuttamista sitä vastaan, että tonteilla n:ot 19 ja 21 olevat rakennukset saivat oopperatontteihin päin julkisivun, jonka korkeus oli sama kuin tontilla n:o 6 olevan rakennuksen eli n. + 28.5 m nollatasosta lukien.

Korttelin n:o 77 yhteinen pihamaa ja Lönnrotinkadun tonttien n:ot 19 ja 21 julkisivuoikeus. Privata svenska flickskolan r. f. nimisen yhdistyksen anottua opetusministeriöltä oikeutta yhteisen pihamaan järjestämiseen IV kaupunginosan korttelissa n:o 77 sijaitseville Lönnrotinkadun tonteille n:ot 19 ja 21 ja n. s. oopperatonteille sekä ensiksi mainituille tonteille oikeutta julkisivun rakentamiseen oopperataloon päin kaupunginvaltuusto päätti [1]) anomuksesta antamassaan lausunnossa ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään huomauttamista sen hyväksymistä vastaan.

Rakennusajan pidennys. Lokakuun 19 p:nä 1931 kiinteistölautakunta möi huutokaupalla XIV kaupunginosan korttelissa n:o 463 sijaitsevan Töölöntorinkadun tontin n:o 1 [2]), josta kuitenkin osa siihen aikaan oli vuokrattuna, joten ostaja voi saada sen haltuunsa vasta s. v. joulukuun 1 p:nä. Tontinomistajan tekemään anomukseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti [3]), että tontinhinnan alennuksen saamisen ehdoksi määrätty [4]) 14 kuukauden rakennusaika laskettaisiin alkavaksi vastaanottopäivästä eikä aikaisemmin vahvistetun säännön mukaisesti huutokauppatilaisuudesta.

Sopimus sähköenergian hankkimisesta. Kaupungin ja Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön välillä [5]) vuonna 1920 ja kaupungin ja Imatran voimalaitoksen välillä [6]) vuonna 1928 tehtyjen sähkövoiman hankintasopimusten mentyä umpeen joulukuun 31 p:nä 1931 oli kuluvan vuoden alusta väliaikaisesti sovellettu toisaalta kaupungin ja toisaalta molempien edellä mainittujen yhtiöitten välistä uutta sopimusta[7]). Tämän sopimuksen kaupunginhallitus lähetti kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi samalla huomauttaen, että hallituksen mielestä oli sopimatonta, että sähkön hinta oli ehdotuksessa tehty riippuvaiseksi polttoaineen hinnasta. Asian niin ollessa sopimus oli kaupungille edullinen ainoastaan niin kauan kuin hiilet olivat huokeat. Niiden hinta oli kuitenkin sopimuksen laatimisen jälkeen tuntuvasti kohonnut ja siinä ehdotettu laskuperuste saattoi vallitsevissa epävarmoissa oloissa hyvin huomattavasti korottaa sähkövoiman hintaa. Kaupunginhallitus ehdotti tähän viitaten, että sopimuksessa mainitulle H-luvulle, jolla tarkoitettiin sitä Suomen markan määräistä keskihintaa 1,000,000 tehollista lämpöyksikköä sisältävää polttoainemäärää kohden, joka kaupungin sähkölaitoksen täytyisi maksaa siitä kattilahuoneeseensa hankitusta polttoainemäärästä, joka tarvittaisiin, ellei vesivoimahankintaa jatkettaisi, vuoden 1932 toukokuun jälkeen määrättäisiin arvo kahdesti vuodessa, kulloinkin

[1]) Kvsto 20 p. tammik. 10 §. — [2]) Ks. v:n 1931 kert. s. 282. — [3]) Kvsto 23 p. maalisk. 14 §. — [4]) Ks. v:n 1931 kert. s. 12. — [5]) Ks. v:n 1920 kert. s. 151. — [6]) S:n v. 1928 kert. s. 114. — [7]) S:n 1931 kert. s. 244.

kuudeksi kuukaudeksi eteenpäin ottaen huomioon silloin vallitsevat kaupungin sähkölaitokselle edullisemmat joko koti- tai ulkomaisen polttoaineen hinnat, kuitenkin lukuunottamatta 1 §:n 2 kohdassa mainittuja jätteitä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) kaupungin sekä Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön ja Imatran voimalaitoksen välisen sopimusehdotuksen kaupunginhallituksen ehdottamin muutoksin sekä valtuutti kaupungin teknillisten laitosten hallituksen allekirjoittamaan sen kaupungin puolesta.

Eräiden maistraatin virkain uudelleenjärjestely. Kaupunginhallituksen tätä tehtävää varten asettama komitea [2]) oli antanut mietinnön [3]), joka sisälsi selvityksen kaupungin viranhaltijain virkasivutuloista, ja siinä huomauttanut, että virkasivutuloja kantoivat pääasiallisesti maistraatin ja raastuvanoikeuden sekä näiden alaisten ulosottolaitoksen ja raatihuoneen arkiston viranhaltijat. Virkasivutulot olivat enimmäkseen toimituskirjain lunastuksia ja toimituspalkkioita ja ne suoritettiin tammikuun 15 p:nä 1883 toimituskirjojen lunastuksesta ja toimituspalkkioista annetun asetuksen ja siihen jälkeenpäin tehtyjen muutosten nojalla. Selvityksestä ilmeni, että viranhaltijain virkasivutulot useimmissa tapauksissa eivät olleet niin suuria, ettei niitä voinut pitää kohtuullisena korvauksena asianomistajan hyväksi yliajalla tehdystä työstä. Mikäli asia koski ulosottoapulaisia, joiden tehtävänä oli verojäämien periminen, kaupungilla sitäpaitsi oli suoranaista etua siitä, että heitä virkasivutuloilla kannustettiin mahdollisimman hyvän työntuloksen saavuttamiseen. Niin ollen komitea oli sitä mieltä, että useimpien sivutuloja nauttivien viranhaltijain tuli saada säilyttää ne edelleen. Erikoisasemassa oli kuitenkin maistraatinsihteeri ja ensimmäinen julkinen notaari, jonka virkasivutulot nousivat hyvin huomattaviin määriin, komitean arvion mukaan pyörein luvuin 300,000 markkaan vuosina 1929 ja 1930 sekä 365,000 markkaan vuoden 1931 yhdeltätoista kuukaudelta.

Voimassa olevien säännösten mukaan maistraatinsihteeri Helsingissä hoiti eräitä julkiselle notaarille kuuluvia tehtäviä, hänen velvollisuutenaan kun oli toimittaa vekseli-, meri- y. m. protestit sekä laatia ja lähettää otteet niissä syntyvistä pöytäkirjoista sekä virkahuoneessaan tai muualla olla saapuvilla obligatioiden arpomisissa ja muissa toimituksissa, joihin yleisö hänet kutsui, sekä antaa niistä pöytäkirjanotteet.

Kokemus oli kuitenkin osoittanut, että sekä maistraatinsihteerin että ensimmäisen julkisen notaarin tehtävien hoitaminen oli yhdelle henkilölle ylivoimaista. Väkiluvun kasvaessa oli vekseliprotestien määrä ja siten myöskin ensimmäisen julkisen notaarin työtaakka lisääntynyt paljoa enemmän kuin oli voitu otaksua vuonna 1915, jolloin tämä virka viimeksi järjesteltiin uudelleen. Maistraatin työjärjestyksen mukaan ensimmäinen julkinen notaari oli velvollinen itse kustantamaan niiden toimituskirjain puhtaaksikirjoittamisen, joista hän kantoi lunastusmaksun. Olosuhteet olivat kuitenkin kehittyneet siten, että hän kolmen puhtaaksikirjoittajattaren lisäksi palkkasi vakinaisen, hänen virkahuoneessaan toimivan apulaisen, joka yhdessä hänen kanssaan palveli yleisöä, hoiti konttoritehtävät hänen itsensä ollessaan virantoimituksissa poissa virkahuoneestaan ja muutenkin avusti häntä viran hoidossa. Palkkaa oli viimeksi mainitulla apulaisella maistraatinsihteerin ilmoituksen mukaan ollut 42,000 markkaa vuodessa.

Tämä menettely tiesi komitean mielestä epäkohtaa, joka sopivasti oli

---

[1]) Kvsto 9 p. maalisk. 15 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. s. 60. — [2]) Ks. v:n 1931 kert. s. 266. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 12.

korjattavissa siten, että maistraatinsihteeri vapautettaisiin ensimmäisen julkisen notaarin tehtävistä, jotka uskottaisiin 13 palkkaluokkaan kuuluvalle eri viranhaltijalle, kun taas vekseliprotestimaksut ja muut tähän virkaan liittyvät virkasivutulot maksettaisiin kaupunginkassaan. Ensimmäisen julkisen notaarin toimituskirjain puhtaaksikirjoituskustannukset suoritettaisiin maistraatin tarverahoilla, ja kaupunki palkkaisi kyseiselle viranhaltijalle apulaisen. Siten kaupunki saisi tilaisuuden järjestää ensimmäisen julkisen notaarin tulot kaupungin muiden viranhaltijain palkkatason mukaisiksi. Edellä mainitulla tavalla supistettuun maistraatinsihteerinvirkaan, joka sopisi luettavaksi 9 palkkaluokkaan, yhdistettäisiin ne tehtävät, jotka siihen asti olivat kuuluneet maistraatin notaarille, ja viimeksi mainittu virka silloisessa muodossaan lakkautettaisiin. Pöytäkirjain lunastukset saisi viranhaltija, joka olisi velvollinen itse kustantamaan näiden toimituskirjain puhtaaksikirjoittamisen.

Jos komitean ehdotus m. m. ensimmäisen julkisen notaarin virkasivutulojen palauttamisesta kaupunginkassaan sai osakseen asianomaisen hyväksymisen, oli sama muutos pantava toimeen myöskin toisen julkisen notaarin suhteen. Komitea ehdotti, että hänen virkansa siirrettäisiin 13 palkkaluokkaan ja siihen liittyvät virkasivutulot kannettaisiin kaupunginkassaan. Sekä ensimmäinen että toinen julkinen notaari olisi velvoitettava tilittämään kaupungille toimessaan kantamansa maksut.

Maistraatti, jonka lausunto muutosehdotuksesta pyydettiin, vastusti uudelleenjärjestelyä sillä perusteella, että sen toteuttaminen olisi vastoin lakia. Tämän johdosta hankittiin kysymyksen lainopillisesta puolesta asiantuntijalausunnot korkeimman oikeuden jäseniltä I. Ahavalta ja M. Auralta, jotka mielipiteenään lausuivat, ettei oikeudellista estettä ollut olemassa suunnitellun uudistuksen toteuttamiseen.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [1])

anoa korkeimmalta oikeudelta seuraavaa muutosta Helsingin maistraatin ja raastuvanoikeuden kokoonpanosta ja toiminnasta voimassa olevien määräysten 3 kohtaan:

Maistraatin ja raastuvanoikeuden apuna on maistraatinsihteeri, ensimmäinen julkinen notaari, toinen julkinen notaari, kolme siviilinotaaria, kahdeksan rikosasiainnotaaria, yksi aktuaari ja yksi kanslisti.

Edellyttäen korkeimman oikeuden vahvistavan tämän muutoksen kaupunginvaltuusto edelleen päätti [1])

lakkauttaa yhdistetyn maistraatinsihteerin- ja ensimmäisen julkisen notaarinviran sekä maistraatin notaarinviran;

sen sijaan perustaa maistraatinsihteerinviran ja ensimmäisen julkisen notaarinviran jakaen virkatehtävät niiden kesken siten, että ensimmäisen julkisen notaarin tuli hoitaa ne tehtävät, jotka maistraatinsihteeri siihen saakka oli suorittanut ensimmäisenä julkisena notaarina, jota vastoin muut maistraatinsihteerin siihenastiset tehtävät ja kaikki maistraatin notaarin tehtävät uskottaisiin uudelle maistraatinsihteerille;

sijoittaa siten uudelleen järjestetyn maistraatinsihteerinviran 9 palkkaluokkaan oikeuttaen sen haltijan saamaan pöytäkirjanlunastukset sekä velvoittaen hänet maistraatin työjärjestyksen määräysten mukaisesti kustantamaan näiden toimituskirjain puhtaaksikirjoittamisen;

alistaa lähinnä edellisen ponnen oikeusministeriön tutkittavaksi ja vahvistettavaksi;

---

[1]) Kvsto 7 p. syysk. 8 §.

sijoittaa vasta perustetun ensimmäisen julkisen notaarin viran, jonka maistraatti täyttää, 13 palkkaluokkaan velvoittaen sen haltijan kaupungille tilittämään pöytäkirjain lunastukset ja muut toimessaan kantamansa maksut;

siirtää toisen julkisen notaarin viran 6:nnesta 13 palkkaluokkaan velvoittaen sen haltijan samoin tilittämään kaupungille toimessaan kantamansa maksut;

perustaa 9 palkkaluokkaan kuuluvan apulaisenviran, jonka haltijan tuli avustaa ensimmäistä julkista notaaria;

esittää, että Uudenmaan läänin maaherra yksissä neuvoin maistraatin kanssa tekisi maistraatin työjärjestykseen uudelleenjärjestelyn aiheuttamat muutokset;

antaa kaupunginhallitukselle tehtäväksi yksissä neuvoin maistraatin kanssa tehdä sopimuksen protestilehtien ja asianomaisten pankkilaitosten kanssa kaupungille tulevasta korvauksesta säännöllisten tietojen antamisesta vekseliprotestien pöytäkirjasta;

käyttää lakkautettuja toimia varten talousarvioon merkityt varat vasta perustettujen virkain palkkaamiseen vuonna 1932 sekä määrätä lisäkustannukset samoin kuin toisen julkisen notaarin palkankorotuksen suoritettavaksi ikä- ja palkankorotuksia varten varatuista kaupunginhallituksen käyttövaroista; sekä

oikeuttaa kaupunginhallituksen myöntämään käytettävänään olevista määrärahoista tarpeelliset määrät uudelleenjärjestelyn aiheuttamiin kustannuksiin vuonna 1932 ja yhteistoimin maistraatin kanssa ryhtymään edellä mainituista päätöksistä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Edelleen valtuusto edellyttäen, että korkein oikeus ja oikeusministeriö suostuivat maistraatinsihteerinviran uudelleenjärjestelyyn, päätti [1])

siirtää uudelleen järjestettyyn maistraatinsihteerinvirkaan silloisen maistraatinsihteerin ja ensimmäisen julkisen notaarin, varatuomari F. A. Hasselblattin, oikeuttaen hänet ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen maistraatinsihteerinä ja ensimmäisenä julkisena notaarina palvelemansa virkavuodet; sekä

esittää, että Uudenmaan läänin maaherra antaisi varatuomari Hasselblattille valtakirjan uudelleen järjestettyyn maistraatinsihteerinvirkaan niin pian kuin korkein oikeus ja oikeusministeriö olivat ratkaisseet uudelleenjärjestelykysymyksen.

Kaupunginvaltuuston edellä mainitusta päätöksestä Helsingin maistraatin maistraatinsihteeri ja ensimmäinen julkinen notaari F. A. Hasselblatt valitti Uudenmaan läänin maaherralle, joka valituksen johdosta pyysi Helsingin kaupunginvaltuustolta selitystä. Valtuusto lausui sittemmin antamassaan vastauksessa pääkohdittain seuraavaa:

Vanhastaan oli noudatettu sellaista käytäntöä, että hallitus, nykyjään korkein oikeus, kaupunkikunnan myötävaikutuksella oli ratkaissut kysymykset, jotka koskivat raastuvanoikeuden ja maistraatin perustamista kaupunkeihin, näiden viranomaisten kokoonpanon ja toiminnan uudelleenjärjestelyä sekä uusien virkain perustamista niihin. Kunnan myötävaikutusta oli pidetty tarpeellisena, koska raastuvanoikeus ja maistraatti ovat kaupungin viranomaisia ja niiden virkamiehet kaupungin virkamiehiä. Kaupunkikuntain oikeus tehdä ehdotuksia tähän kuuluvien määräysten muuttamiseksi oli riidaton. Osoituksena siitä, että kaupunginvaltuustolla

[1]) Kvsto 7 p. syysk. 8 §.

käytännössä on katsottu olevan aloiteoikeus tähän kuuluvissa asioissa, oli se seikka, että kun Helsingin raastuvanoikeuden ja maistraatin kokoonpanoa ja toimintaa koskevien määräysten 3 kohtaa viimeksi muutettiin sen johdosta, että raastuvanoikeuteen perustettiin uusia rikosasiainnotaarinvirkoja, yhteinen raastuvanoikeus tehdessään esityksensä korkeimmalle oikeudelle nojautui valtuustolta saamaansa nimenomaiseen toimeksiantoon ja että mainitun muutoksen hankkimista koskeva esitys siis perustui kaupunginvaltuuston päätökseen.

Nyt puheena olevassa tapauksessa, joka koski erinäisten maistraatin virkain uudelleenjärjestelyä, maistraatti puolestaan ei ollut yhtynyt kaupunginvaltuuston muutosehdotukseen. Tämä seikka ei kuitenkaan mitenkään vaikuttanut valtuuston päätöksen pätevyyteen, niinkuin valittaja oli koettanut väittää. Käsiteltäviä kysymyksiä harkitessaan valtuusto lain mukaan ei ollut sidottu valmistelevien viranomaisten tekemiin ehdotuksiin, eivätkä asiat, jotka koskivat maistraatin ja raastuvanoikeuden virkain perustamista tai uudelleenjärjestelyä, niiden palkkauksen määräämistä y. m. s., olleet tässä suhteessa mitenkään poikkeusasemassa. Tästä oli todisteena m. m., että kaupunginvaltuuston määräämät näiden viranhaltijain palkkaedut oli asianmukaisesti vahvistettu noudatettaviksi sellaisissakin tapauksissa, joissa valtuuston päätös oli poikennut raastuvanoikeuden tai maistraatin asiassa tekemistä ehdotuksista.

Virkamieslain 7 §, johon valittaja oli vedonnut, säätää, että m. m. kysymykset siirrosta toiseen virkaan ovat sen viranomaisen vireillepantavat ja käsiteltävät, joka nimittää viranhaltijan. Mainitun lain 22 §:ssä taas säädetään, että ne kaupunkien virkamiehet, joiden nimittämiseen valtionviranomainen osallistuu, ovat lain määräysten alaisia soveltuvilta osilta. Koska kaupunginvaltuusto valitsee maistraatinsihteerin ja maaherra antaa hänelle valtakirjan ja koska päätös valittajan siirtämisestä uudelleen järjesteltyyn maistraatinsihteerinvirkaan ja uuden valtakirjan hankkimisesta hänelle on kaupunginvaltuuston tekemä, oli valituksen alainen päätös tältäkin osaltaan lain mukainen.

Valittaja oli väittänyt, ettei kaupunginvaltuuston ehdottama uudelleenjärjestely ollut tarkoituksenmukaisuusnäkökohtain vaatima, vaan että se tarkoitti kaupungin tulojen lisäämistä, mutta siihen voitiin huomauttaa, että kaupunginvaltuuston asettama komitea oli perustellut ehdotustaan valittajan hoitaman maistraatinsihteerinviran ja ensimmäisen julkisen notaarinviran jakamisesta sillä, että vekseliprotestien lukumäärä Helsingissä ja siis myöskin ensimmäisen julkisen notaarin työtaakka viime vuosina oli huomattavasti lisääntynyt. Viran haltija ei voinut yksin hoitaa hänelle kuuluvia tehtäviä, vaan hänen oli pakko omilla varoillaan palkata vakinainen, virkahuoneessa toimiva apulainen. Valituskirjelmässä tosin lausuttiin, että valittaja itse henkilökohtaisesti hoiti kaikki hänelle kuuluvat virkatehtävät ja että mainittu apulainen toimi yksinomaan puhtaaksikirjoitus- ja pöytäkirjain laatimis- y.m. töissä, mutta tämä tieto tuskin kuitenkaan vastasi todellisuutta. Niiden tietojen mukaan, jotka valittaja aikaisemmin oli antanut kaupunginvaltuuston komitealle, toimituskirjain puhtaaksikirjoittamisesta näet huolehti kolme hänen yksityisillä varoillaan palkattua puhtaaksikirjoittajaa.

Edellä esitettyjen seikkain nojalla ja koska kaupunginvaltuuston ehdottama toimenpide valtuuston käsityksen mukaan oli sekä tarkoituksenmukainen että tarpeellinen vallitsevien epäkohtain poistamiseksi ja puheena olevain

virkain asianmukaisen hoidon helpottamiseksi, kaupunginvaltuusto anoi [1]), että maaherra hylkäisi esillä olevan valituksen lakiin perustumattomana.

Myöskin Helsingin maistraatin toinen julkinen notaari varatuomari C. Oker-Blom oli Uudenmaan läänin maaherralle valittanut eräiden maistraatin virkain uudelleenjärjestelyä koskevasta kaupunginvaltuuston päätöksestä. Valituksen johdosta antamassaan selityksessä valtuusto lausui, että se katsoi toisen julkisen notaarin palkkaetujen määräämisen kuuluvan valtuustolle. Virkasivutulojen lakkauttaminen ei vaatinut yleisen lain muuttamista, kuten valittaja oli väittänyt, koska raastuvanoikeuden ja maistraatin virkamiesten virkasivutulo-oikeutta koskevat määräykset sisältyivät kyseisten viranomaisten paikallisiin työjärjestyksiin. Niinpä raastuvanoikeuden työjärjestyksen 27 §:ssä määrättiin vetorahan, haasteiden lunastusten y.m. jakamisesta; ja maistraatin työjärjestyksen 5, 8, 9 ja 12 § sisälsivät määräyksiä mainituissa virastoissa kertyvien maksujen kannosta ja tilittämisestä. Päättäessään siirtää toisen julkisen notaarin viran ylempään palkkaluokkaan ja lakkauttaa tässä virassa kertyvät maksut kaupunginvaltuusto oli päättänyt asianomaiselle viranomaiselle esittää tehtäväksi tarpeelliset muutokset maistraatin työjärjestykseen. Koska valittajan palkan uudelleenjärjestely toteutettaisiin ainoastaan edellyttäen, että tähän esitykseen saatiin asianmukainen suostumus, päätös ei merkinnyt valtuuston oikeuden ylittämistä.

Mikäli valituksen aiheena ollut valtuuston päätös koski valittajan yksityistä oikeutta, oli huomattava, että Helsingin kaupungin voimassa olevan virkasäännön 7 §:n mukaan viranhaltijan tulee asianomaisen viranomaisen määräyksestä alistua m.m. niiden virkasivutulojen ja muiden ylimääräisten tulojen lakkauttamiseen tai vähentämiseen, jotka kertyvät virasta tai sen yhteydessä harjoitetusta toiminnasta. Virkasäännön tullessa voimaan oli m.m. varatuomari Oker-Blom kirjallisesti ilmoittanut suostuvansa säännössä oleviin ehtoihin ja määräyksiin.

Edelleen kaupunginvaltuusto huomautti, että edellä mainitun virkasäännön määräyksen mukaisesti valittajan palkkaedut voitiin järjestää uudelleen ilman erityistä irtisanomista. Mitään päätöstä maistraatin nimitettävän toisen julkisen notaarin irtisanomisesta ei kaupunginvaltuustokaan tässä yhteydessä ollut tehnyt. Koska valituskirjelmässä kuitenkin lausuttiin se käsitys, että toista julkista notaaria ei voisi sanoa irti, valtuusto halusi huomauttaa, että edellä mainitun virkasäännön 3 §:n mukaan kaupungin viranhaltijat otetaan toimeensa varaamalla, ellei ollut toisin säädetty tai määrätty, molemminpuolinen irtisanomisaika ja että nyt puheena olevan virkamiehen suhteen tiettävästi ei ollut annettu mitään poikkeusmääräystä säännöstä. Toinen julkinen notaari ei ollut virkamieslain alainen eikä hänen virkansa sisältynyt oikeusministeriön eräille Helsingin kaupungin viranhaltijoille vahvistamaan palkkasääntöön.

Valituksen aiheena ollut kaupunginvaltuuston päätös tarkoitti toisen julkisen notaarin viran siirtämistä 6:nnesta 13 palkkaluokkaan. Virassa kertyvät sivutulot voitiin siihen aikaan arvioida 3,000 markaksi kuukaudessa, mikä määrä oli jonkin verran suurempi edellä mainittujen 6 ja 13 luokan kiinteiden palkkain erotusta, 2,415 markkaa. Koska virkasivutulot kuitenkin helposti voivat vaihdella, oli luonnollista, ettei korkeamman kiinteän palkan

[1]) Kvsto 16 p. marrask. 3 §.

muodossa myönnetyn menetettyjen virkasivutulojen korvauksen välttämättömästi tarvinnut täysin vastata sitä määrää, johon viranhaltijan virkasivutulot jonakin ajankohtana olivat nousseet. Vertailun vuoksi mainittiin, että oikeusministeriön eräille Helsingin kaupungin viranhaltijoille vahvistamassa palkkasäännössä kaupunginviskaalit oli luettu 12 palkkaluokkaan ja ensimmäinen kaupunginviskaali 14 luokkaan. Otettaessa huomioon toiselle julkiselle notaarille kuuluvien virkatehtävien laatu, nimikirjoitusten todistaminen, alkuperäisyys- ja vakavaraisuustodistusten y.m. notaaritodistusten antaminen, ei viran sijoittamista 13 palkkaluokkaan mitenkään voitu pitää kohtuuttomana.

Edellä esitettyihin perusteluihin nojautuen kaupunginvaltuusto anoi [1]), että maaherra hylkäisi myöskin toisen julkisen notaarin C. Oker-Blomin valituksen.

Rahatoimiston johtosääntö. Kaupunginvaltuusto vahvisti [2]) eräitä apulaiskaupunginkamreerintoimen perustamisesta johtuvia muutoksia rahatoimiston johtosääntöön.

Kaupungin viranhaltijain eroamisvelvollisuus. Voimassa olevien määräysten mukaan kaupungin viranhaltija oli oikeutettu saamaan täyden eläkkeen 63, eräissä ryhmissä 58 tai 53 vuotta täytettyään ja velvollinen eroamaan virastaan 4 vuotta myöhemmin, mitä aikaa kaupunginhallitus sen lautatai johtokunnan esityksestä, jonka alainen viranhaltija oli, saattoi pidentää enintään 3 vuotta. Viitaten sellaisen tapauksen mahdollisuuteen, että kaupungin etu vaatisi viranhaltijan jäämistä kaupungin palvelukseen edellä mainitun ikärajan sivuuttamisen jälkeenkin, kaupunginhallitus esitti, että virkasäännön 5 §:ään lisättäisiin seuraava täydennys: Sen estämättä, mitä edellä on määrätty, voi kaupunginvaltuusto kaupunginhallituksen esityksestä myöntää viranhaltijalle oikeuden edelleen pysyä virassaan, jos se kaupungin edun kannalta katsotaan suotavaksi.

Kaupunginvaltuusto epäsi [3]) hallituksen esityksen.

Revisionikonttorin johtosäännön 3 § määräsi, että konttorin tarpeen mukaan tuli toimittaa kaupungin rahavarojen, arvopaperien ja muun omaisuuden inventtauksia. Kassavirastojen sekä näiden alitilittäjien huostassa olevat rahavarat oli vähintään neljästi vuodessa laskettava, ja jokaisesta tällaisesta toimituksesta konttorin tuli laatia pöytäkirja, jonka jäljennös oli annettava kaupunginhallitukselle. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä kaupunginreviisori huomautti, että näiden kategooristen määräysten noudattaminen usein aiheutti ajan ja voimain tuhlausta. Oli kymmenittäin ennakkokassoja, joiden säännölliset käteisvarat rajoittuivat hyvin vähiin tai jotka päivästä toiseen olivat tehokkaan sisäisen kontrollin alaiset. Tuntui senvuoksi luonnolliselta, että asianomainen ammattiviranomainen, lähinnä kaupunginreviisori, saisi ratkaista, miten usein tällaisten alitilittäjäin käteisvaroja oli syytä tarkastaa, eikä johtosäännössä olisi määrättävä edes inventtausten alinta määrää, jotta niiden yllättävä luonne paremmin säilyisi. Velvollisuus lähettää inventtauspöytäkirjat kaupunginhallitukselle voitiin kaupunginreviisorin mielestä rajoittaa koskemaan ainoastaan niitä tapauksia, joissa toimeenpanoviranomaisilla oli syytä puuttua asiaan paremman järjestyksen aikaansaamiseksi. Tosin laadittaisiin edelleenkin jokaisesta tarkastuksesta pöytäkirja, mutta käyttäen painettuja, käsin täytettäviä ja revisionikonttorissa säilytettäviä kaavakkeita.

---

[1]) Kvsto 16 p. marrask. 4 §. — [2]) S:n 9 p. maalisk. 8 §; vrt. tämän kert. s. 124. — [3]) Kvsto 26 p. lokak. 11 §.

Jotta kaupunginhallituksella olisi mahdollisuus seurata niidenkin kassainventtausten tuloksia, jotka eivät olleet antaneet aihetta muistutuksiin, oli kaupunginreviisorin mielestä tarkoituksenmukaista, että hallitukselle neljännesvuosittain lähetettäisiin neljänneksen aikana toimitetuista tarkastuksista tiedoitus, josta tuli ilmetä, miten suuri kassojen käteisvarain määrä oli sekä oliko revisionikonttorilla tarkastuksessa ollut syytä huomautuksiin vai ei. Edellisessä tapauksessa tiedoitukseen liittyisi myöskin pöytäkirjanjäljennös. Jos kassainventtauksessa havaittiin väärinkäytöksiä, oli tiedoitus luonnollisesti annettava heti.

Viitaten esiin tuomiinsa seikkoihin kaupunginreviisori esitti, että revisionikonttorin johtosäännön 3 § muutettaisiin hänen ehdotuksensa mukaisesti, ja kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) tämän esityksen.

Torikauppa. Myöntyen eräiden torikauppiaitten tekemään esitykseen kaupunginvaltuusto päätti [2]) anoa Uudenmaan läänin maaherralta, että torikauppa Kauppatorilla saisi jatkua kesäkuun 1 p:ään 1933 niin laajana ja sellaisin ehdoin kuin maaherra lokakuun 16 p:nä 1926 oli määrännyt [3]).

Terveydenhoitolautakunnan ohjesääntö. Uudenmaan läänin maaherralle antamassaan lausunnossa [4]) kaupunginvaltuuston hyväksymästä Helsingin terveydenhoitolautakunnan ohjesääntöehdotuksesta [5]) lääkintöhallitus oli huomauttanut, että terveydenhoitolautakunta ohjesäännön 6 §:n epämääräisen ja ylimalkaisen sanamuodon johdosta voi joutua samaan asemaan kuin ne lautakunnat, joita kaupunginvaltuusto oli asettanut kaupunginhallitusta avustamaan. Joulukuun 9 p:nä 1927 kunnallislain muuttamisesta annetussa laissa erotetaan kuitenkin toisistaan tällaiset lautakunnat ja sellaiset, joiden toimivalta on järjestetty muulla laillisella säännöksellä, puheena olevassa tapauksessa terveydenhoitolailla ja terveydenhoitosäännöllä, joita terveydenhoitolautakunnan oli toiminnassaan noudatettava. Mainitussa pykälässä ei ollut mitään viittausta siihen, minkälaisia päätöksiä tarkoitettiin, vaan jäi tämä tulkinnan varaan, mistä helposti saattoi aiheutua ristiriitaa terveydenhoitolautakunnan ja kaupunginhallituksen edustajan välillä. Viimeksi mainittu saattoi vaatia melkein minkä asian tahansa alistettavaksi kaupunginhallituksen tarkastettavaksi, ja eräissä tapauksissa lautakunnan päätös tällaisen menettelyn johdosta jäisi kaupunginhallituksen päätöksen varaan joutumatta ylemmän viranomaisen tarkastettavaksi. Ohjesääntöehdotuksen puheena oleva pykälä edellytti lautakunnan käsiteltävien asiain kahtiajakoa, ja siitä taas johtui, että terveydenhoitolain ja terveydenhoitosäännön nojalla aina tuli voida päättää, oliko käsiteltävänä oleva kysymys sellainen, että sen suhteen oli noudatettava mainittuja asetuksia, vai kuuluiko se sellaisiin erikoistehtäviin, jotka kaupunginvaltuusto oli uskonut lautakunnalle, ne kun olivat ulkopuolella varsinaisten terveydenhoitosäännösten piirin. Terveydenhoitolaki ja terveydenhoitosääntö eivät kuitenkaan tietäneet mitään tällaisesta lautakunnan päätösten kahtiajaosta, minkä johdosta mainitusta pykälästä olisi pitänyt käydä ilmi, mitä asioita siinä tarkoitettiin. Siihen olisi ollut sitäkin enemmän syytä, kun terveydenhoitolain 27 §:ssä oli tarkemmin määrätty, mitä tietä lautakunnan päätökseen voi hakea muutosta. Koska siis usein mainittu pykälä lääkintöhallituksen mielestä muutti terveydenhoitolautakunnan toimintapätevyyttä, hallitus ei voinut puoltaa ohjesäännön vahvistamista.

---

[1]) Kvsto 9 p. maalisk. 21 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. s. 47. — [2]) Kvsto 4 p. toukok. 12 §. — [3]) Ks. v:n 1926 kert. s. 30. — [4]) Kvston pain. asiakirj. n:o 2. — [5]) Ks. v:n 1930 kert. s. 158.

Tästä lausunnosta kaupunginvaltuusto sittemmin antoi lausunnon, jonka pääsisällys oli seuraava:

Kaupunginvaltuuston käsityksen mukaan lääkintöhallitus oli tulkinnut väärin kunnallislain 34 §:n sisällyksen jakaessaan kunnalliset lautakunnat toisaalta kaupunginvaltuuston kaupunginhallitukselle avuksi perustamiin, toisaalta n.s. lakimääräisiin lautakuntiin. Vuonna 1927 toteutettu kunnallishallinnon uudistus pyrki hallinnon keskittämiseen, ja hallinnon keskuselimeksi perustettiin kaupunginhallitus, jonka tuli valvoa lautakuntain toimintaa osin valitsemalla jokaiseen lautakuntaan edustajansa, jolla oli oikeus olla saapuvilla lautakunnan kokouksissa ja ottaa osaa keskusteluihin, mutta ei päätösten tekoon, osin siten, että lautakunnan päätökset alistettiin hallituksen tutkittaviksi, jos hallitus tai sen puheenjohtaja sitä vaati. Useista lakia valmisteltaessa syntyneistä asiakirjoista ilmeni, että tarkoituksena oli ollut tämän kaupunginhallituksen valvontatehtävän ulottaminen myöskin n.s. lakimääräisiin lautakunti'n. Oli selvää, että kaupunkien kunnallislain 34 §:n 1 kohta antoi kaupunginvaltuustolle yleisen valtuutuksen perustaa kaupunginhallituksen avuksi sen valvonnan alaisia lautakuntia ja ettei tässä yhteydessä tietenkään ollut tarpeellista antaa säännöksiä lautakunnista, joiden asettamisesta oli säädetty aikaisemmissa laeissa. Mainitun pykälän 2 kohdassa lausuttiin, että lautakuntain jäsenet valitsee kaupunginvaltuusto, ellei toisin ole säädetty, jolloin viimeisillä sanoilla tarkoitettiin lautakuntia, joiden jäsenten valitsemisesta säädettiin erikoislainsäädännössä ja joihin m.m. juuri terveydenhoitolautakunta kuului. Puheena oleva kohta koski siis myöskin lakimääräisiä lautakuntia. 3 kohdassa, joka koski päätösten alistamista, oli toinen lause sanamuodoltaan seuraava: »Milloin jonkun lautakunnan toimivalta on sen ohjesäännöllä tai muulla laillisella säännöksellä toisin järjestetty, noudatettakoon sitä». Tämäkin kohta koski siis epäilemättä myöskin lakimääräisiä lautakuntia. Terveydenhoitolautakunnan ohjesääntöehdotuksen 6 §:n määräys, että lautakunnan oli päätöksistä, jotka voitiin alistaa kaupunginhallituksen tutkittaviksi, annettava tälle tieto, oli niinmuodoin täysin sopusoinnussa kaupunkien kunnallislain 34 §:n 3 kohdan kanssa.

Myöskin lääkintöhallituksen väite, että terveydenhoitolautakunnan ohjesäännön 6 § oli ylimalkainen ja ettei siitä käynyt ilmi, mitä päätöksiä siinä tarkoitettiin, perustui kaupunginvaltuuston mielestä siihen, että lääkintöhallitus oli väärin käsittänyt kaupunkien kunnallislain 34 §:n sisällyksen. Mainitun pykälän 3 kohdasta kävi näet selvästi ilmi, että lautakunnan päätös voitiin alistaa kaupunginhallituksen tutkittavaksi vain niissä tapauksissa, joista ohjesäännöllä tai muulla laillisella säännöksellä ei ollut toisin säädetty. Näin ollen oli laissa sanottu, minkälaatuiset päätökset voitiin alistaa. Ohjesäännön 6 §:n sanat »Päätöksiin nähden, jotka saatetaan alistaa kaupunginhallituksen tutkittaviksi, — — —», viittasivat nimenomaisesti juuri kunnallislain 34 §:n 3 kohdan säännöksiin alistettavista päätöksistä ja olivat täysin yhdenmukaiset tämän lainkohdan kanssa. Käytännössä kävisi aivan mahdottomaksi luetella terveydenhoitolautakunnan ohjesäännössä kaikkia niitä asioita, joista lautakunta voi tehdä lopullisen päätöksen, ja tämä oli sitäpaitsi tarpeetontakin, koska asia oli selvä jo niiden lainsäännösten nojalla, joilla terveydenhoitolautakunnalle oli annettu määrätyt toimivaltuudet. Terveydenhoitolautakunnan ohjesääntöön ei ollut erikseen koottu edes säännöksiä siitä, mitkä kaikki asiat lautakunnan tehtäväpiiriin kuuluivat, vaan tätä koskevat määräykset sisältyivät osin terveydenhoitolakiin ja -asetukseen y.m. asetuksiin, osin taasen kaupunginvaltuuston vahvistamiin eri sääntöi-

hin, kuten virkamiehiä koskevat valtuudet virkasääntöön, kunnan eri laitosten hallintoa koskevat valtuudet asianomaisten laitosten johtosääntöihin j. n. e.

Lääkintöhallitus oli erehtynyt myöskin olettaessaan kaupunginhallituksen edustajan lautakunnassa olevan oikeutetun esittämään alistamisvaatimuksen. Tämä oikeus kuului kaupunkien kunnallislain 34 §:n 3 kohdan mukaan ainoastaan kaupunginhallitukselle tai sen puheenjohtajalle, jotka tietenkin olivat selvillä terveydenhoitolautakunnan lain mukaisista toimivaltuuksista, joten ei suinkaan tarvinnut pelätä, että alistamisvaatimuksia tultaisiin esittämään tapauksissa, joissa tällainen menettely ei perustunut lakiin.

Lääkintöhallituksen otaksuma, että kaupunginhallituksen päätöksiä ei voisi saattaa ylemmän viranomaisen harkittavaksi, oli sekin erehdys. Hallitus ei ollut ottanut huomioon sitä, että kaupunginhallituksen päätöksestä kaupunkien kunnallislain 45 §:n mukaan voi valittaa samalla tavoin kuin valtuuston päätöksestä. Kaupunginhallituksen päätökset voivat näin ollen joutua ylemmän viranomaisen tutkittavaksi, jos niistä valitettiin.

Lääkintöhallitus viittasi lausunnossaan siihen seikkaan, että terveydenhoitolaki ja terveydenhoitosääntö eivät tietäneet mitään terveydenhoitolautakunnan päätösten jaosta sellaisiin, jotka perustuvat lakiin tai asetukseen, sekä sellaisiin, joiden tekemisen valtuusto on uskonut lautakunnalle, mutta tähän kaupunginvaltuusto halusi huomauttaa, että terveydenhoitolain ja terveydenhoitosäännön määräykset ilmeisesti olivat tarkoitetut koskemaan vain niitä tehtäviä, joita lautakunnalla nimenomaan tämän lain ja tämän asetuksen nojalla saattoi olla, jota vastoin niissä ei lueteltu edes niitä tehtäviä, joita lautakunnalla oli muiden lakien ja asetusten nojalla, puhumattakaan niistä, joissa valtuusto voi lautakunnalle myöntää määrätyn toimivallan. Koska lautakunta oli kunnallinen lautakunta, kaupunginvaltuusto voi antaa sille sellaisiakin sen toimipiiriin liittyviä tehtäviä, joista laeissa ja asetuksissa ei ollut erikoisesti säädetty. Kunnan oikeus päättää eräiltä osilta terveydenhoitolautakunnan tehtävistä ilmeni m.m. siitäkin, että kaupunginvaltuustolla terveydenhoitosäännön 1 §:n 4 kohdan mukaan oli oikeus päättää kunnallisten sairaalain hoidon uskomisesta eri viranomaiselle. Tällä tavoin oli käytännössä menetelty muidenkin lakimääräisten kunnallisten lautakuntien tehtäviä määriteltäessä.

Edelleen kaupunginvaltuusto tahtoi huomauttaa, että jo saadut kokemukset eivät mitenkään antaneet aihetta pelkoon, että kaupunginhallituksen ja lakimääräisten lautakuntain välillä syntyisi näiden lautakuntain toimintaa häiritseviä ristiriitoja.

Kaupunginvaltuusto lausui lopuksi, että edellä selostettu selvitys sen mielestä oli osoittanut, että terveydenhoitolautakunnan ohjesääntöehdotuksen 6 § oli täysin sopusoinnussa voimassa olevan lain kanssa eikä mitenkään muuttanut lautakunnan lailla vahvistettua toimintapätevyyttä, minkä johdosta valtuusto esitti[1]), että maaherra lääkintöhallituksen muistutuksista huolimatta vahvistaisi terveydenhoitolautakunnan ohjesäännön valtuuston hyväksymässä muodossa.

Uudenmaan läänin maaherra vahvisti[2]) sittemmin syyskuun 19 p:nä valtuuston hyväksymän Helsingin kaupungin terveydenhoitolautakunnan uuden ohjesäännön.

---

[1]) Kvsto 9 p. maalisk. 6 §. — [2]) S:n 7 p. jouluk. 6 §.

Uuden terveydenhoitojärjestyksen määräysten aiheuttama valitus. Toukokuun 29 p:nä 1931 Uudenmaan läänin maaherra oli hylännyt valituksen[1]), jonka Voinvientiosuusliike Valio y.m. olivat esittäneet Helsingin kaupungin uuden terveydenhoitojärjestyksen hyväksymistä koskevasta kaupunginvaltuuston päätöksestä[2]). Tämän jälkeen valittajat olivat korkeimmalta hallinto-oikeudelta anoneet muutosta maaherran tuomioon. Kaupunginvaltuusto, jolta tämän johdosta oli vaadittu selitystä, pyysi asiasta lausunnon m.m. Kulutusmaidon tuottajain liitolta, johon kaikista kaupungin maidontuotantopiirin tuottajista kuului 2,515 eli 60 %. Antamassaan vastauksessa liitto ilmoitti olevansa yksimielinen siitä, että ehdotettu uusi terveydenhoitojärjestys täydellisesti vastasi sekä kuluttajain että myöskin tuottajain vaatimuksia, koska maidosta voitiin saada tyydyttävä hinta ainoastaan edellyttäen, että puhtaus, terveydellisyys ja muut siltä vaadittavat hyvät ominaisuudet olivat taatut. Liiton mielestä uuden terveydenhoitojärjestyksen vaatimukset tässä suhteessa eivät olleet kohtuuttomia, eikä se kokemus, jonka liitto oli saanut monivuotisesta yhteistyöstä kaupungin terveydenhoitoviranomaisten kanssa, antanut mitään aihetta pelkoon, että nämä käyttäisivät uuden terveydenhoitojärjestyksen heille myöntämiä valtuuksia väärin. Toisaalta liitto piti kohtuullisena, että kaupunki suorittaisi tehostetun tarkastuksen kustannuksista suuremman suhteellisen osan kuin oli suunniteltu.

Korkeimmalle hallinto-oikeudelle sittemmin antamassaan selityksessä kaupunginvaltuusto päätti[3]) viitata aikaisemmin maaherralle antamaansa selitykseen sekä Kulutusmaidon tuottajain liiton edellä selostettuun lausuntoon ja samalla anoa, että valitus näissä kirjelmissä esitetyin perustein lakiin perustumattomana hylättäisiin.

Tuberkuloosihuoltotoimiston johtosääntö. Kaupunginvaltuusto pani pöydälle[4]) terveydenhoitolautakunnan laatiman tuberkuloosihuoltotoimiston johtosääntöehdotuksen.

Kouluhammasklinikan johtosääntö. Terveydenhoitolautakunta oli laatinut ehdotuksen kouluhammasklinikan johtosäännöksi, jossa m.m. määrättiin, kenelle klinikassa oli annettava maksutonta hammashoitoa. Tähän ryhmään oli luettu kaupungin kansakoulujen ja lastentarhain oppilaat sekä lastensuojelulautakunnan hoidossa olevat kouluikäiset lapset, jos he saapuivat klinikkaan. Myöskin kaupungin koulukotien lasten hammashoidosta klinikan tuli huolehtia kaupunginhallituksen vahvistaman taksan mukaisesta korvauksesta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi[5]) johtosääntöehdotuksen eräin kaupunginhallituksen siihen tekemin muutoksin määräten sen heti tulemaan voimaan.

Kouluhammasklinikan haaraosaston perustaminen. Kouluhammasklinikan johtaja oli lausunut, ettei klinikka silloisilla työvoimillaan ehtinyt antaa järjestelmällistä hammashoitoa kaikille kansakoulujen oppilaille sekä että oli ollut vaikeata saada etäisissä kaupunginosissa asuvia lapsia tulemaan klinikkaan, jonka toiminta niinmuodoin tuntuvasti helpottuisi, jos hammasklinikka perustettaisiin Vallilaan, missä suuri osa klinikan potilaista asui. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti[6]) vuoden 1933 alusta perustaa Nilsiäntien uuteen koulutaloon kouluhammasklinikan haaraosaston ja osoitti klinikan perustamiskustannusten suorittamista varten 113,000 markkaa Terveydenhoito nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan.

---

[1]) Ks. v:n 1931 kert. s. 117. — [2]) Ks. v:n 1930 kert. s. 158. — [3]) Kvsto 9 p. maalisk. 5 §. — [4]) S:n 15 p. kesäk. 29 §. — [5]) S:n 15 p. kesäk. 30 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. s. 70. — [6]) Kvsto 15 p. kesäk. 31 §; ks. myös tämän kert. s. 125.

Henkisesti sairaiden miesten keskuskoti. Terveydenhoitolautakunnan anottua, että vuonna 1931 perustetun henkisesti sairaiden miesten kodin virat merkittäisiin vakinaiseen menosääntöön, kaupunginvaltuusto päätti [1]) vuoden 1933 alusta lukien perustaa kotiin sairaanhoitajattaren- ja sairaanhoitajantoimen, jotka molemmat luettaisiin 5 palkkaluokkaan, sekä luokittelemattomien pysyväisten toimien ryhmään kuuluvan palvelijattarentoimen.

Henkisesti sairaiden naisten keskuskoti. Viitaten siihen, että henkisesti sairaiden naisten hoitosijoista vallitsi suuri puute, lääketieteenlisensiaatti E. Anttinen oli ehdottanut, että Leppävaaran keskuskotia laajennettaisiin vuokraamalla eräs läheinen huvila, johon voitiin järjestää hoitopaikat n. 10 naiselle. Kaupunginvaltuusto epäsi [2]) kuitenkin tämän esityksen, koska vallitsevana pula-aikana oli vältettävä menoja, jotka eivät olleet ehdottomasti tarpeellisia.

Maidontarkastusta koskeva sopimus. Helsingin maidontarkastusyhdistys oli tuonut esiin, että kaupungin kanssa vuonna 1928 tehty maidontarkastusta koskeva sopimus [3]) oli maitoliikkeille niin epäedullinen, että m.m. kaksi suurta toiminimeä oli ilmoittanut eroavansa yhdistyksestä, ellei sopimuksen mukaisia tarkastusmaksuja alennettu, ja tämän johdosta kaupungin maidontarkastamon neuvotteluvaliokunta oli lausunut, että sopimusta vuonna 1929 tehtäessä kaupungin osuus kaupunkiin tuodun maidon tarkastuskustannuksista laskettiin 74 %:ksi ja yhdistyksen osuus 26 %:ksi, minkä suhteen mukaisesti asianosaisten tuli saada osansa kertyneistä maksuista, mutta että todellisuudessa tarkastuskustannukset olivat jakautuneet jonkin verran tästä poikkeavalla tavalla, minkä vuoksi neuvottelukunta piti oikeudenmukaisena, että sopimusta muutettiin siten, että kaupungin osuus tarkastusmaksutuloista vuoden 1933 alusta lukien tuli olemaan 62 % ja yhdistyksen 38 % sekä että maitoliikkeille myönnettiin erinäisiä helpotuksia vuoden 1932 heinäkuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n välisen ajan maksuista. Kaupunginhallitus puolsi ehdotettua jakoperusteen oikaisua ja oli sitä mieltä, että maitoliikkeille anottu helpotus voitiin myöntää alentamalla tarkastusmaksu kuljetusastiaa kohden kuluvan vuoden jälkipuoliskolla 2: 50 markasta 2 markkaan.

Kaupunginvaltuusto päätti [4]) kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti, että kaupungin ja Helsingin maidontarkastusyhdistyksen kesken tammikuun 1 p:stä 1933 lukien tehtäisiin uusi maidontarkastusta koskeva sopimus, joka muutoin olisi samanlainen kuin vuonna 1929 tehty, paitsi että kaupungille tuleva osuus tarkastusmaksuista oli oleva 62%; sekä oikeuttaa yhdistyksen tilittämään kaupungille vuoden 1932 jälkipuoliskolta tulevan osuuden tarkastusmaksuista siten, että tämä osuus, 74 %, laskettiin 2 markan maksun mukaan kuljetusastiaa kohden.

Kunnallisen teurastamon hallinto. Kaupunginhallituksen tätä tarkoitusta varten asettama [5]) komitea oli valmistellut kysymystä, miten kunnallisen teurastamon hallinto sopivimmin olisi järjestettävä, ja antanut tästä asiasta mietinnön [6]). Tämän alussa esitettiin lyhyt selonteko puheena olevan toiminnan järjestämisestä erinäisissä ulkomaiden kaupungeissa. Edelleen komitea mainitsi ne eri ehdotukset, jotka oli esitetty kysymyksestä, mille elimelle teurastamon ylivalvonta oli uskottava. Terveydenhoitolautakunta oli mainittu, mutta komitea piti sitä tähän tehtävään sopimattomana, koska lautakunnan, jonka tuli valvoa yleistä terveydenhoitoa, ei itse tulisi harjoittaa liikettä, jossa hygieniset ja taloudelliset näkökohdat saattoivat joutua keske-

[1]) Kvsto 21 p. syysk. 11 §. — [2]) S:n 12 p. lokak. 14 §. — [3]) Ks. v:n 1928 kert. s. 122 sekä Kunnall. asetuskok. v:lta 1928 s. 55. — [4]) Kvsto 15 p. kesäk. 45 §. — [5]) Ks. v:n 1931 kert. s. 266. — [6]) Kvston pain. asiakirj. n:o 11.

nään ristiriitaan. Komitea ei myöskään katsonut voivansa hyväksyä tehtyä ehdotusta, että teurastamo alistettaisiin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen alaiseksi, koska teurastamon teknilliset laitteet suurimmalta osalta olivat laadultaan sellaiset, että ne olivat mainitulle hallitukselle vieraat. Komitea oli puolestaan tullut siihen lopputulokseen, että erityinen lautakunta oli perustettava kaupungin teurastamon hallintoa varten.

Uuteen laitokseen järjestettäisiin paitsi elävän karjan markkinasuojia ja karjan teurastus- sekä kaupunkiin tuodun lihan tarkastusosastoja lihan tukkumyyntiosasto, jolloin kyseinen myynti siirtyisi sinne Salomon- ja Annankatujen myyntipaikoilta. Koko tämän toiminnan komitea ehdotti alistettavaksi teurastamolautakunnan johtoon ja valvontaan, minkä ohessa komitea puolsi myöskin halli- ja torikaupan samoinkuin keskuskeittolan siirtämistä tämän lautakunnan toimialaan.

Kaupunginhallitus lähetti tämän mietinnön ynnä terveydenhoitolautakunnan ja kiinteistölautakunnan siitä antamat lausunnot kaupunginvaltuustolle omasta puolestaan lausuen [1]), että se voi täydellisesti yhtyä teurastamolautakunnan asettamista koskevaan ehdotukseen. Tätä kysymystä käsiteltäessä hallitus myöskin oli harkinnut mahdollisuutta, että teurastamon ynnä siihen liittyvien toiminnanhaarain hallinto luovutettaisiin osakeyhtiölle, jonka osake-enemmistö olisi kaupungilla. Ehdotus oli kuitenkin herättänyt epäilyksiä, koska teurastamon toiminta siinä tapauksessa jossain määrin välttäisi kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen valvonnan. Edelleen tehostettiin, että teurastamo siihen liittyvine laitoksineen ei ollut pelkkä taloudellista voittoa tavoitteleva liikeyritys, vaan että sillä tämän rinnalla oli elintarvepoliittisia ja -hygienisiä tarkoitusperiä, jotka samaten kuin niiden toteuttamiskeinot oli oikeinta alistaa kaupunginvaltuuston tutkittaviksi ja ratkaistaviksi. Yhtiömuodon käyttäminen aiheuttaisi sitäpaitsi kaupungille tuntuvia menoja ja veroja. Ehdotetun teurastamolautakunnan tehtävistä kaupunginhallitus oli toista mieltä kuin komitea. Sen mielestä lautakunnan toiminnan ainakin toistaiseksi oli kohdistuttava ainoastaan teurastamon taloudelliseen hallintoon ja lihantarkastustoiminnan johtoon sekä lihan tukkukaupan järjestämiseen, jota vastoin kauppahallien ja -torien hallinto toistaiseksi olisi pysytettävä kiinteistölautakunnan ja keskuskeittolan valvonta kaupunginhallituksen tehtävänä. Terveydenhoitolautakunnan väitteen, että lihantarkastustoiminnan siirtäminen pois lautakunnan alaisuudesta oli ristiriidassa voimassa olevien asetusten kanssa, kaupunginhallitus kumosi viitaten erinäisiin säännöksiin.

Myöntyen kaupunginhallituksen asiasta esittämään ehdotukseen kaupunginvaltuusto päätti [2])

asettaa kunnallisen teurastamon ynnä siihen kuuluvien laitosten hallintoa varten Helsingin kaupungin teurastamolautakunnan;

vähäisin muutoksin hyväksyä kaupunginhallituksen laatiman Helsingin kaupungin teurastamolautakunnan johtosääntöehdotuksen [3]);

hyväksyä edellä mainitun päätöksen johdosta kaupunginhallituksen johtosääntöön tehtävän lisäyksen, joka sisälsi, että teurastamo- ja lihantarkastustoimintaa koskevat asiat kuuluivat sosiali- ja opetusasiain johtajalle;

määrätä teurastamolautakunnan johtosäännön samoinkuin kaupunginhallituksen johtosääntöön tehtävän lisäyksen tulemaan voimaan tammikuun 1 p:nä 1933; sekä

---

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 11. — [2]) Kvsto 21 p. syysk. 2 §. — [3]) Ks. Kunnall. asetuskok. s. 110.

antaa teurastamolautakunnalle tehtäväksi laatia teurastamon toimiston johtosäännön sekä tarpeellisiksi katsottujen järjestyssääntöjen ehdotukset sekä lautakunnan alaisten laitosten käytöstä kannettavien maksujen taksaehdotukset ja yksissä neuvoin terveydenhoitolautakunnan kanssa ehdotukset lihantarkastuksesta Helsingissä voimassa olevien kunnallisten asetusten uusimiseksi sekä ryhtyä valmistaviin toimenpiteihin lautakunnan alaisten laitosten toiminnan järjestämiseksi.

Kellokosken piirimielisairaala. Mäntsälän pitäjässä Marieforsin tilalla oli Askolan, Hausjärven, Hyvinkään kauppalan ja Hyvinkään kunnan, Karjalohjan, Keravan kauppalan, Lohjan kauppalan ja Lohjan kunnan, Lopen, Mäntsälän, Nummen, Nurmijärven, Pornaisten, Pukkilan, Pusulan, Pyhäjärven U. l., Riihimäen kauppalan, Sammatin, Tuusulan ja Vihdin kuntain yhteisesti omistama Kellokosken piirimielisairaala, jossa oli 222 hyväksyttyä sairaspaikkaa ja johon rakentamalla joka tapauksessa suoritettavien korjaustöiden yhteydessä yksi kerros lisää voitiin järjestää 80 paikkaa lisää.

Edellä mainitut kunnat eivät kuitenkaan tarvinneet lisää hoitopaikkoja, minkä johdosta sairaalan johtokunta tarjosi Helsingin kaupungille mahdollisuuden osallistua sairaalayritykseen, missä tapauksessa uudet paikat varattaisiin kaupungin tarpeisiin 25,000 markan korvauksesta paikalta. Samalla hallitus ilmoitti, että aikomuksena oli suorittaa laajennustyöt niin nopeasti, että uudet paikat voi ottaa käytäntöön jo kuluvan vuoden lopussa. Yritykseen osallistuneen kunnan hallussa olevan sairaspaikan päivämaksu oli arvioitu 15 markaksi.

Kaupungin sairaalain hallitus oli sitä mieltä, että tarjous oli hyväksyttävä, mutta lausui samalla, että kaupungin mielisairashoito mieluimmin oli keskitettävä yhteen paikkaan, minkä vuoksi sen osuus Kellokosken piirimielisairaalasta olisi myytävä niin pian kuin Nikkilän sairaalaa oli riittävästi laajennettu. Kaupunginhallituksenkin mielestä tarjous oli kaupungille edullinen. Sen laskelmien mukaan hoitopäiväkustannus, joka Nikkilän sairaalassa otettaessa huomioon sijoitetun pääoman korko, mutta vähennettäessä valtionapu, nousi 40 markkaan, olisi Kellokosken piirimielisairaalassa ainoastaan 20—22 markkaa. Edelleen hallitus piti huomion arvoisena sitä seikkaa, että Kellokosken piirimielisairaalan ympäristössä oli runsaasti suomalaisia pienviljelijäkoteja, jotka erittäin hyvin sopivat ottamaan mielisairaita henkilöitä perhehoitoon. Nikkilän sairaalan ympäristön väestö oli suurimmalta osalta ruotsinkielistä, ja senvuoksi suomenkielisten potilaiden sijoittaminen perhehoitoon tälle seudulle oli ollut vaikeata.

Esitetty kaupungin mielisairaiden henkilöiden hoitopaikkain tarvetta valaiseva selvitys osoitti, että käytettävissä oli 959 paikkaa, mihin tuli lisäksi 147 väliaikaista paikkaa, joista kuitenkin 79 paikkaa sai käyttää ainoastaan kuluvan vuoden loppuun. 80 paikan lisäys merkitsi kaupungin tarpeen turvaamista vuoden 1934 keskivaiheille saakka.

Asiaa käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [1]),

että Helsingin kaupunki liittyisi siihen kuntayhtymään, joka omisti Mäntsälän pitäjässä olevan Kellokosken piirimielisairaalan, sekä merkitsisi enintään 80 mainitun sairaalan sairaspaikkaa;

merkitä vuoden 1933 talousarvioon tätä tarkoitusta varten 2,000,000 markan määrärahan;

---

[1]) Kvsto 9 p. maalisk. 22 §; ks. myös tämän kert. s. 198.

oikeuttaa kaupunginhallituksen jo kuluvana vuonna käyttämään edellä mainitusta määrärahasta tarvittavan osan; sekä

valtuuttaa kaupunginhallituksen tarkemmin sopimaan mainitun rahamäärän maksuajoista sekä ryhtymään muihin kaupungin liittymisestä yritykseen johtuviin toimenpiteisiin.

Köyhäinhoitolautakunnan jäsenmäärän lisääminen. Köyhäinhoitolautakunta huomautti, että uuden avustuskanslian perustaminen [1]) merkitsi tarkastuspiirien luvun lisääntymistä neljällä ja edellytti uuden jaoston asettamista, mutta että jälkimmäinen oli mahdotonta, jos jaoston jäsenmäärä pysytettiin ennallaan. Jokaiseen jaostoon kuului näet neljä vakinaista ja neljä varajäsentä, ja olemassa olevat kymmenen jaostoa antoivat niin yllin kyllin työtä lautakunnan vakinaisille jäsenille, että ei voinut ajatellakaan vielä yhden jaoston aiheuttaman työn ja vastuun lisäämistä heidän työtaakkaansa. Tämän esityksen johdosta kaupunginvaltuusto päätti [2]) valita köyhäinhoitolautakuntaan neljä vakinaista jäsentä ja neljä varajäsentä lisää vuoden 1932 lokakuun 1 p:n ja vuoden 1933 joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi.

Vakinaisiksi jäseniksi valittiin samalla toimittaja A. Aalto, neiti H. Edelmann, johtaja J. A. Lauste ja rouva E. Stolt sekä varajäseniksi rouva A. Kulhia, ylikoneenhoitaja G. A. Lemström, kivityömies O. Nuutinen ja taloudenhoitaja C. Wilén.

Käsityö- y. m. koulutarpeiden antaminen ilmaiseksi kansakoulujen oppilaille. Kansakoululaitoksen kustannuksista kesäkuun 8 p:nä 1926 annetun lain muuttamisesta joulukuun 11 p:nä 1931 annettu laki määräsi, että kansakoulun oppilaalle oli maksutta annettava omiksi oppikirjat y. m. koulutarpeet, jos johtokunta hänen varattomuutensa johdosta katsoi sen tarpeelliseksi, kuitenkin siten, että jatko-opetukseen tarvittavat oppi- ja lukukirjat annettiin ainoastaan käytettäväksi. Tämä määräys vapautti kunnat kesäkuun 8 p:nä 1926 annetun lain määräämästä velvollisuudesta antaa kaikki tarvittavat koulutarpeet ilmaiseksi kaikille kansakouluoppilaille, mutta koska kaupunginvaltuustokin vuonna 1917 oli tehnyt päätöksen [3]), joka sisälsi saman kuin edellä mainitut vuoden 1926 lain määräykset, otettiin kysymys uudelleen käsiteltäväksi. Kansakoulujen taloudenhoitajat olivat tiedustelun johdosta ilmoittaneet, että niiden varattomien oppilaiden lukumäärä, joilla lain mukaan jatkuvasti oli oikeus saada kaikki koulutarpeensa, voitiin arvioida kahdeksi kolmannekseksi kaikista oppilaista. Jäljellä olevan kolmanneksen suhteen johtokunnat olivat olleet sitä mieltä, että opetuksellisista ja käytännöllisistä syistä oli suotavaa, että kaupunki kustansi näiden oppilaiden käsitöiden, veiston ja kotitalouden opetuksessa tarvittavat raaka-aineet ja muut tarvikkeet.

Ottaen huomioon nämä näkökohdat kaupunginvaltuusto päätti [4]), että samalla kuin kaupungin kansakouluissa oppikirjain ja niihin verrattavien koulutarvikkeiden antamisessa oppilaille vuoden 1931 alusta oli sovellettava joulukuun 11 p:nä 1931 kansakoululaitoksen kustannuksista kesäkuun 8 p:nä 1926 annetun lain muuttamisesta annettua lakia, kaupunki jatkuvasti kustantaisi käsitöiden, veiston ja kotitalouden opetuksessa tarvittavat raaka-aineet ja muut tarvikkeet oppilaiden varallisuusoloihin katsomatta.

Lastentarhat. Kaupunginvaltuusto epäsi [5]) lastentarhain johtokunnan

---

[1]) Ks. tämän kert. s. 65. — [2]) Kvsto 7 p. syysk. 30 §. — [3]) Ks. v:n 1917 kert. s. 118. — [4]) Kvsto 10 p. helmik. 12 §. — [5]) S:n 12 p. lokak. 23 §.

esityksen, että Vallilan lastentarhan sekä Majgård- ja Barnabo-nimisten lastentarhain kokopäiväosastot vakinaistettaisiin.

Lastentarhain johtokunnan esityksestä kaupunginvaltuusto päätti [1]), että erään Pienolan lastentarhan lastentarhaosaston vuoden 1933 alusta sai muuttaa 25 lapselle tarkoitetuksi kokopäiväosastoksi. Tätä tarkoitusta varten oli vuoden 1933 menosääntöön merkittävä 12,485 markan määräraha, siitä 6,930 markkaa perustamiskustannuksiin ja 5,555 markkaa uuden osaston ylläpitokustannuksiin.

Kunnallisen lastenseimen perustaminen. Sen jälkeen kun lastentarhain johtokunta viitaten alaisissaan laitoksissa vallitsevaan tilanpuutteeseen oli anonut, että Vallilaan perustettaisiin lastentarha 75 lapselle, Kallioon niinikään lastentarha 75 lapselle sekä lisäksi päiväkoti 50 koululapselle ja lastenseimi 18 pikkulapselle, kaupunginvaltuusto kaupunginhallituksen ilmoitettua, ettei kaupungilla ollut mahdollisuuksia niin suureen lastentarhatoiminnan laajentamiseen, päätti [2]) vuoden 1933 alusta perustaa Kallioon lastenseimen 18 lapselle sekä merkitä vuoden 1933 menosääntöön 27,000 markan määrärahan seimen perustamiskustannusten ja 111,506: 50 markkaa sen vuosikustannusten peittämiseen.

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun toiminnan laajentaminen. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunta ilmoitti aikovansa perustaa kokopäivälastentarhan, leikkitupaosaston ja lastenseimen Sturenkadun 12—14:ssä olevan pientenlastenkoulun yhteyteen, minkä johdosta tätä taloa oli laajennettava. Laajennetun toiminnan ylläpitämisen helpottamiseksi johtokunta aikoi sisustaa lisärakennukseen joitakin 1 à 2 huoneen ja keittiön huoneistoja, jotka kohtuullisesta vuokrasta luovutettaisiin vähävaraisille, lapsirikkaille työläisperheille. Näiden suunnitelmien toteuttamiseen johtokunnalla oli käytettävänään osin säätiön omia varoja, osin enintään 4,000,000 markkaa lainavaroja, joiden ottamiseen tarvittiin kaupunginvaltuuston suostumus. Laina voitiin saada edullisemmin ehdoin, jos lainan antajalle myönnettiin kiinnitys säätiön kiinteistöihin ennen kaupungin saatavia. Tätä anomusta esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [3]) myöntää Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle oikeuden enintään 4,000,000 markan suuruisen lainan ottamiseen edellä mainitun uudisrakennussuunnitelman toteuttamiseksi sekä suostua siihen, että 600,000 markan laina kiinnitettiin Sturenkadun taloon n:o 12—14 kaupungin 1,340,000 markan suuruisen saatavan edelle ja 500,000 markan laina Oikokadun taloon n:o 7 1,080,000 markan suuruisen kaupungin saatavan edelle.

Raittiuslautakunta ja raittiudenvalvojat. Kieltolain lakattua olemasta voimassa ja helmikuun 9 p:nä 1932 annetun väkijuomalain tultua raittiustoiminnan ohjeeksi kaupunginvaltuuston oli tehtävä päätöksensä erinäisistä toimenpiteistä, joihin tämän lain muutoksen johdosta oli ryhdyttävä Helsingissä. Kieltolain nojalla valtuusto oli asettanut raittiuslautakunnan, jonka tehtävät valtioneuvosto oli vahvistanut ja jolla oli käytettävänään kolme kieltolain noudattamista käytännössä valvovaa raittiudenvalvojaa. Myöskin uusi väkijuomalaki salli kolmijäsenisen raittiuslautakunnan asettamisen, ja yhden näistä tai jonkun muun tehtävään sopivan henkilön maaherra lautakunnan esityksestä voi määrätä raittiuspoliisiksi. Raittiuslautakunnan säilyttämistä oli puoltanut Helsingin raittiusjärjestöjen keskustoimikunta, jonka

---

[1]) Kvsto 7 p. jouluk. 26 §. — [2]) S:n 7 p. jouluk. 25 §. — [3]) S:n 23 p. maalisk. 10 §.

mielestä oli tärkeätä, että lautakunta sai jatkaa valistustoimintaansa, ja tähän mielipiteeseen yhtyi lautakunta itsekin ja samoin kaupunginhallitus, viimeksi mainittu kuitenkin nimenomaan alleviivaten, että lautakunnalle ei ollut myönnettävä oikeutta raittiuspoliisin valtuuksien hankkimiseen ei omille jäsenilleen eikä muulle henkilölle ilman että kysymys sitä ennen oli alistettu valtuuston harkittavaksi.

Asiaa käsiteltäessä kaupunginvaltuusto edellä mainitut esitykset eväten päätti [1]), että sekä raittiuslautakunta että raittiudenvalvojantoimet lakkautettaisiin huhtikuun 5 p:nä ja mainittujen toimien haltijat J. E. Leivo, F. F. Nyström ja R. R. Nyholm sanottaisiin irti toimistaan samasta päivästä lukien.

Yleisten töiden hallinto. N. s. kaupunginhallintokomitea oli yksityiskohtaisesti suunnitellessaan kaupungin kiinteistöhallinnon järjestämistä ottanut käsiteltäväkseen myöskin kysymyksen yleisten töiden hallinnon uudelleenjärjestämisestä. Komitean sittemmin antaman ehdotuksen mukaan alistettaisiin kaupungin yleisten töiden hallituksen valvontaan kuuluneista toiminnanhaaroista asemakaavatoimi ja maanmittaustoimi kiinteistölautakunnan ja satamarakennustoimi satamalautakunnan alaiseksi, kun taas huonerakennustoimi, katu- ja viemärirakennustoimi sekä puistojen ja istutusten hoito jäisivät yleisten töiden lautakunnan (entisen hallituksen) alaisiksi ja viimeksi mainitulle sitä paitsi uskottaisiin puhtaanapitolaitoksen valvonta. Tällaisenaan kaupunginvaltuusto kuitenkaan ei hyväksynyt ehdotusta, koska valtuusto vastusti satamarakennusosaston erottamista rakennuskonttorista ja puhtaanapito toimen yhdistämistä yleisiin töihin. Kaupunginvaltuuston vahvistettua kiinteistölautakunnan johtosäännön [2]), joka oli siirtänyt asemakaavatoimen ja maanmittaustoimen ylivalvonnan tälle lautakunnalle, sekä satamalautakunnan johtosäännön [3]), jonka mukaan tämän lautakunnan tehtävät samaten kuin aikaisemminkin käsittivät pääasiallisesti vain satamaliikenteen ja satamakannannan, kaupunginhallitus oli kahdessa uudessa mietinnössä [4]) innokkaasti puoltanut puhtaanapitolaitoksen alistamista kaupungin yleisten töiden hallituksen alaiseksi. Nämäkin esitykset kaupunginvaltuusto hylkäsi [5]) lopullisesti hyväksyessään kaupunginhallituksen vähemmistön ehdotukset Helsingin kaupungin yleisten töiden lautakunnan, Helsingin kaupungin rakennustoimiston ja Helsingin kaupungin rakennustoimiston tiliviraston johtosäännöiksi [6]).

Puhtaanapitotoimi. Vuonna 1931 kaupunginvaltuusto epäsi [3]) kaupunginhallituksen esityksen puhtaanapitohallituksen lakkauttamisesta ja puhtaanapitolaitoksen liittämisestä kaupungin rakennuskonttoriin. Kaupunginhallitus otti sittemmin asian uudelleen käsiteltäväkseen ja oli edelleenkin sitä mieltä, että mainittu yhdistäminen olisi toteutettava. Kysymyksestä annetussa uudessa mietinnössä [7]) hallitus huomautti, että pieni, harvoin kokoontuva lautakunta oli omansa hidastuttamaan käsittelyä, kun taas suurempi, säännöllisesti ja usein kokoontuva lautakunta työskenteli nopeammin ja täsmällisemmin. Edelleen viitattiin siihen, että erinäisten töiden käytännöllistä suoritusta oli häirinnyt se seikka, että puhtaanapitolaitos ja rakennuskonttorin katuosasto eivät olleet olleet yhteisen johdon alaiset. Tärkeätä olisi

---

[1]) Kvsto 23 p. maalisk. 8 §. — [2]) Ks. v:n 1930 kert. s. 149. — [3]) Ks. v:n 1931 kert. s. 117. — [4]) Kvston pain. asiakirj. n:o 10 v:lta 1931 ja n:o 16 v:lta 1932. — [5]) Kvsto 26 p. lokak. 13 §; ks. myös alemp. ja v:n 1931 kert. s. 117. — [6]) Ks. Kunnall. asetuskok. s. 145 ja seur. — [7]) Kvston pain. asiakirj. n:o 16.

myöskin, että kaupungininsinööri osallistuisi puhtaanapitolaitoksen laajakantoisten uudisrakennussuunnitelmien laatimiseen, sillä kokemus oli osoittanut, ettei voimassa olevan järjestelmän vallitessa voitu saada aikaan kaupungin eri viranomaisia tyydyttäviä ehdotuksia. Kun sitäpaitsi kaupungininsinööri oli terveydenhoitolautakunnan itseoikeutettu jäsen, joutuisi puhtaanapitolaitos hänen välityksellään entistä enemmän tämän lautakunnan valvonnan alaiseksi. Edelleen olisi kaupunginhallituksen mielestä kaupungille taloudellisesti edullista, että rakennuskonttorin puhdistuslaitoksista ja puhtaanapitolaitokselta saadun lannan myynti tapahtuisi yhtenäisten periaatteiden mukaisesti kaupungininsinöörin valvomana, ja samaten olisi laitoksille molemminpuolisesti edullista voida käyttää osin rakennuskonttorin Toukolassa olevaa konepajaa, osin puhtaanapitolaitoksen Töölössä sijaitsevaa autokorjaamoa. Lisäksi yhdistäminen tuntuvasti supistaisi hallintokustannuksia.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto pysyi [1]) aikaisemmassa käsityksessään, että puhtaanapitohallitus oli säilytettävä. Samalla valtuusto hyväksyi puhtaanapitohallituksen laatimat ja kaupunginhallituksen sittemmin sekä asiallisesti että muodollisesti jonkin verran muuttamat puhtaanapitolautakunnan, puhtaanapitolaitoksen ja puhtaanapitolaitoksen tiliviraston johtosääntöehdotukset [2]).

Helsingin kaupungin liikennejärjestys. Tammikuun 29 p:nä Uudenmaan läänin maaherra vahvisti kaupunginvaltuuston hyväksymän [3]) Helsingin kaupungin liikennejärjestysehdotuksen, paitsi siltä osalta, joka sisälsi määräyksiä varovaisuustoimenpiteistä moottoriajoneuvoja käytettäessä, koska tällaisten määräysten vahvistaminen ei kuulunut maaherralle. Kyseiset määräykset, jotka sisältyivät liikennejärjestyksen 3, 7, 8, 10, 11, 12, 17, 21, 25 ja 26 §:ään, maistraatti sittemmin vahvisti helmikuun 9 p:nä, ja samana päivänä kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö vahvisti maistraatin päätöksen. Liikennejärjestyksen vahvistamisen vaiheiden tultua kaupunginvaltuuston tietoon valtuustossa lausuttiin, että valtuusto oli käsitellyt liikennejärjestystä kunnallisena järjestyssääntönä, jonka antamiseen kunnalla yleisen liikennejärjestyksen 10 §:n mukaan oli oikeus. Maaherra oli kuitenkin tehnyt päätöksensä nojautuen moottoriajoneuvoliikenteestä annetun asetuksen 72 §:ään, jossa kuitenkin tarkoitettiin ainoastaan maistraatin itsensä antamia määräyksiä. Tämän lainkohdan mukaan maistraatilla oli oikeus yksityiskohtaisten määräysten antamiseen varovaisuustoimenpiteistä moottoriajoneuvoilla kuljettaessa määrätyillä paikoilla, mutta tarkoituksena ei suinkaan ollut ollut maistraatin oikeuttaminen antamaan yleisiä kaikkea liikennettä koskevia säännöksiä tai vahvistamaan kunnan hyväksymiä tällaisia säännöksiä. Jos tällainen valtion viranomaisten omaksuma kyseisen lainkohdan tulkinta hyväksyttiin, oli seurauksena, että kaupunginvaltuusto ei voinut hyväksyä minkäänlaisia moottoriajoneuvoliikennettä koskevia säännöksiä. Kyseisessä tapauksessa ei ollut enää mitään tehtävissä, mutta siinä noudatettu menettely ei saanut tulla ennakkotapaukseksi.

Kaupunginvaltuusto päätti [4]), että uutta liikennejärjestystä oli sovellettava maaliskuun 1 p:stä lähtien.

Poliisilaitoksen suojeluosaston sairasosaston palveluksessa oli aikaisemmin ollut kolme kaupungin palkkaamaa vakinaista sairaanhoitajatarta sekä kolme valtion palkkaamaa sairaanhoitajatarta, joista jälkimmäiset sen jälkeen kun

---

[1]) Kvsto 26 p. lokak. 13 §. — [2]) Ks. Kunnall. asetuskok. s. 160 ja 161. — [3]) Ks. v:n 1931 kert. s. 113. — [4]) Kvsto 10 p. helmik. 5 §.

kaupunki vuoden 1932 alusta oli velvoitettu yksin suorittamaan mainittua laatua olevat kustannukset, vain kaksi pysytettiin ylimääräisinä sairaanhoitajattarina ja kolmas siirrettiin etsivälle osastolle. Toinen kaupunginlääkäri, joka toimi ensiksi mainitun osaston lääkärinä, oli kuitenkin lausunut, etteivät nämä työvoimat riittäneet kyseisen sairasosaston vaativaan työhön, ja tähän viitaten anonut osin, että puheena olevat kaksi ylimääräistä sairaanhoitajattarenvirkaa merkittäisiin vakinaiseen palkkasääntöön, osin että perustettaisiin uusi samanlainen vakinainen virka. Tähän esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti [1]) vuoden 1933 alusta perustaa poliisilaitoksen suojeluosaston sairasosastolle kolme 3 palkkaluokkaan kuuluvaa sairaanhoitajattarenvirkaa.

Bensiininjakeluasemain järjestyssäännöt. Marraskuun 25 p:nä 1931 maaherra vahvisti kaupunginvaltuuston aikaisemmin hyväksymät [2]) bensiininjakeluasemain järjestyssäännöt [3]).

Rikostuomioiden toimeenpanokonttorin virkain lakkauttaminen. Maistraatin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti [4]) maaliskuun 1 p:stä 1933 lukien lakkauttaa rikostuomioiden toimeenpanokonttorin kaksi ulosottoapulaisenvirkaa ja yhden konttoriapulaisenviran, jotka olivat käyneet tarpeettomiksi konttorin työn vähentymisen johdosta.

Apulaiskaupunginkamreerinviran perustaminen. Kaupunginhallitus lausui, että rahatoimiston työt olivat tuntuvasti lisääntyneet sekä että, koska kaupungin keskeisen kassa- ja tiliviraston moitteeton toiminta oli erittäin tärkeätä, sille kaikissa oloissa oli taattava riittävät kvalifioidut työvoimat. Hallitus oli senvuoksi ottanut harkittavakseen kysymyksen apulaiskaupunginkamreerinviran perustamisesta rahatoimistoon ja tällöin vakuuttunut tällaisen toimen tarpeellisuudesta. Sen haltijan tehtävänä olisi avustaa kaupunginkamreeria, toimia hänen sijaisenaan, allekirjoittaa maksumääräyksiä kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa, lähinnä valvoa tulotodisteiden tarkkailua, erääntymispäivien noudattamista ja tulojen perimistä sekä antaa tarvittavaa virka-apua rahatoimenjohtajalle ja kaupunginkamreerille.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [5]) kaupunginhallituksen esittämät näkökohdat ja päätti toukokuun 1 p:stä lukien perustaa rahatoimistoon 15 palkkaluokkaan kuuluvan apulaiskaupunginkamreerinviran, jonka haltijalta oli vaadittava II luokan mukainen kielitaito.

Uuden viran perustaminen teurastamoon. Teurastamon rakennustoimikunnan lausuttua, että se henkilö, joka käyttöpäällikkönä tuli vastaamaan laitoksen koneistosta, olisi valittava toimeensa niin hyvissä ajoin, että hän voi olla mukana jäähdytyskoneiston ynnä siihen kuuluvien johtojen asennuksessa ja siten täydellisesti perehtyä siihen ja sen toimintaan, kaupunginvaltuusto päätti [6]) perustaa kunnalliseen teurastamoon lokakuun 1 p:stä lukien 12 palkkaluokkaan kuuluvan käyttöpäälliköntoimen. Samalla kaupunginhallitus valtuutettiin uuden viranhaltijan kuluvan vuoden palkan suorittamiseksi ylittämään uusien virkain palkkoja ja palkankorotuksia varten talousarvioon merkittyä määrärahaa 12,000 markkaa sekä tällä kerralla täyttämään mainittu virka teurastamon rakennustoimikunnan annettua lausuntonsa hakijoista sekä määräämään, oliko sen haltijalta vaadittava määrätty kielitaito.

Kiertävän sairaanhoitajattarenviran perustaminen. Vuonna 1924 perustettiin Marian sairaalan kirurgiselle osastolle kiertävän sairaanhoitajattaren

---

[1]) Kvsto 21 p. syysk. 12 §. — [2]) Ks. v:n 1931 kert. s. 113. — [3]) Kvsto 20 p. tammik. 6 §. — [4]) S:n 7 p. jouluk 15 §. — [5]) S:n 9 p. maalisk. 8 §; vrt. tämän kert. s. 56 ja 112. — [6]) Kvsto 7 p. syysk. 34 §.

virka ja vuonna 1927 sisätautien osastolle samanlainen virka. Näiden haltijain tehtävänä oli kodeissa hoitaa potilaita, jotka sairaalassa vallitsevan sijain puutteen takia oli ollut poistettava sieltä heidän vielä tarvitessaan hoitoa. Tätä toimintaa oli sitten harjoitettu hyvin tuloksin, mutta näiden kahden sairaanhoitajattaren työtaakka oli kuitenkin lopulta käynyt heille miltei ylivoimaiseksi, ja varsinkin heidän oli täytynyt yhä enemmän syrjäyttää se puoli tehtävästään, joka tarkoitti terveydenhoidollista neuvonta- ja valistustyötä. Marian sairaalan johtajan H. Bardyn esityksestä kaupunginvaltuusto sentähden päätti [1]) vuoden 1933 alusta perustaa Marian sairaalaan uuden, 7 palkkaluokkaan kuuluvan kiertävän sairaanhoitajattarenviran.

Uusien virkain perustaminen Vallilan kouluhammasklinikkaan. Kaupunginvaltuusto päätti [2]) vuoden 1933 alusta perustaa kouluhammasklinikan Vallilan haaraklinikkaan seuraavat uudet virat: 12 palkkaluokkaan ja II kielitaitoluokkaan kuuluvan haaraklinikanjohtajanviran, kaksi 7 palkkaluokkaan ja III kielitaitoluokkaan kuuluvaa kouluhammaslääkärinvirkaa, yhden 2 palkkaluokkaan kuuluvan klinikanapulaisenviran sekä yhden 2 palkkaluokkaan kuuluvan vahtimestarinviran.

Uusien virkain perustaminen Kivelän sairaalaan. Sen johdosta, että Kivelän sairaalaan vuoden 1933 alusta tuli sisustettavaksi uusia sairasosastoja, kaupunginvaltuusto päätti [3]) samasta ajankohdasta lukien perustaa sairaalaan seuraavat uudet vakinaiset virat: kaksi 9 palkkaluokkaan kuuluvaa apulaislääkärinvirkaa, yhden 6 palkkaluokkaan kuuluvan yöylihoitajattarenviran, yhden 5 luokkaan kuuluvan avustavan yöhoitajattarenviran, viisi 5 luokkaan kuuluvaa osastonhoitajattarenvirkaa, yhden 5 luokkaan kuuluvan laboratoorihoitajattarenviran, yhden 5 luokkaan kuuluvan valohoitajattarenviran, kaksikymmentäkaksi 3 luokkaan kuuluvaa alihoitajattarenvirkaa ja yhden 4 luokkaan kuuluvan desinfioitsijanviran sekä seuraavat luokittelemattomien pysyväisten virkain ryhmään kuuluvat virat, joiden haltijain palkat maksettaisiin yhteismäärärahasta palkattujen viranhaltijain palkkaluokkain mukaan: neljätoista 1 palkkaluokan mukaista siivoojattarentointa, yhden 3 palkkaluokan mukaisen pesuapulaisentoimen, kaksi 1 palkkaluokan mukaista kylvettäjättärentointa, yhden 8 palkkaluokan mukaisen keittäjättärentoimen, kaksi 1 palkkaluokan mukaista palvelijattarentointa sekä kaksi 7 palkkaluokan mukaista lämmittäjäntointa.

Uusien virkain perustaminen Nikkilän sairaalaan. Koska Nikkilän sairaalan potilasmäärä oli tuntuvasti lisääntynyt, kaupunginvaltuusto päätti [4]) vuoden 1933 alusta perustaa sairaalaan yhden osastonhoitajattarenviran ja yhden hoitajanviran, jotka molemmat luettiin 5 palkkaluokkaan.

Tuberkuloosisairaalan virkain uudelleenjärjestely. Tuberkuloosisairaalan ylilääkäri oli lausunut, että sairaalan lastenosaston henkilökunta, yksi osastonhoitajatar ja viisi alihoitajatarta, oli riittämätön, koska suuri osa potilaista oli pikkulapsia, jotka vaativat alituista huolenpitoa ja apua, sekä että hoitohenkilökunnan lisäämisestä hänen käsityksensä mukaan koituisi kaupungille vähimmin kustannuksia, jos lakkautettaisiin kaksi 3 palkkaluokkaan kuuluvaa alihoitajattarenvirkaa ja niiden sijaan perustettaisiin kolme 1 palkkaluokkaan luettavaa lastenhoitajattarentointa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [5]) tämän esityksen samalla määräten uudelleenjärjestelyn toteutettavaksi vuoden 1933 alusta.

---

[1]) Kvsto 21 p. syysk. 13 §. — [2]) S:n 21 p. syysk. 10 §; ks. myös tämän kert. s. 116. — [3]) Kvsto 16 p. marrask. 13 §. — [4]) S:n 26 p. lokak. 18 §. — [5]) S:n 25 p. toukok. 15 §.

Köyhäinhoitolautakunnan ylimääräinen apulaisjohtajanvirka. Kaupunginvaltuuston vahvistaessa kuluvan vuoden talousarvion arvioitiin köyhäinhoitolautakunnan tilapäisen työvoiman määräraha ottaen huomioon, että lautakuntaan palkattaisiin ylimääräinen apulaisjohtaja 42,000 markan vuosipalkoin. Tämä virka täytettiinkin, ja vuoden varrella saatu kokemus osoitti, että lautakunnan olisi ollut vaikeata ilman mainittua aputyövoimaa suoriutua pula-ajan johdosta tuntuvasti lisääntyneestä työmäärästä. Viitaten kaupungin kasvamiseen ja siihen, että virkaa tuskin voitiin lakkauttaa taloudellisesti parempienkaan aikojen koitettua, köyhäinhoitolautakunta esitti, että ylimääräinen apulaisjohtajanvirka merkittäisiin vakinaiseen palkkasääntöön. Kaupunginvaltuusto päätti [1]) kuitenkin, ettei anomus toistaiseksi aiheuttaisi toimenpidettä.

Ryttylän koulukodin karjakontoimen uudelleenjärjestely. Ryttylän koulukodin navetan, sikalan ja kanalan hoidosta huolehti naiskarjakko, jonka kuukausipalkka oli 1,000 markkaa, mutta koska lastensuojelulautakunta katsoi kokemuksen osoittaneen, ettei naiskarjakko kyennyt ylläpitämään järjestystä, kuria ja työrauhaa navetassa sekä valvomaan ja edelleen kehittämään karjanhoitoa, valtuusto päätti [2]) lakkauttaa kyseisen toimen tammikuun 1 p:stä 1933 ja samalla perustaa luokittelemattomien pysyväisten toimien ryhmään kuuluvan mieskarjakontoimen 1,500 markan kuukausipalkoin.

Kansakoulujen virkain uudelleenjärjestely sekä uusien virkain perustaminen. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan esityksestä kaupunginvaltuusto päätti [3]) lakkauttaa Lapinlahdenkadun kansakoulun vahtimestarin- ja talonmiehenvirat elokuun 1 p:stä lukien sekä samasta päivästä lukien perustaa 4 palkkaluokkaan kuuluvan yhdistetyn vahtimestarin-talonmiehenviran.

Ruotsinkielisten kansakoulujen muutettua [4]) Porthaninkadun ja Toukolan kansakoulutaloista Nilsiäntien varrella sijaitsevaan uuteen koulutaloon kaupunginvaltuusto päätti [5]) elokuun 1 p:stä lukien lakkauttaa yhden mainittujen koulujen vahtimestarintoimen sekä samasta ajankohdasta lukien perustaa palkkasääntöön merkitsemättömien pysyväisten virkain ryhmään kuuluvan lämmittäjäntoimen, jonka pohjapalkan tuli olla 1,380 markkaa kuukaudelta. Päätöksestä kuluvana vuonna aiheutuvat kustannukset, 6,900 markkaa, oli suoritettava talousarvion tililtä Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Sen johdosta, että Porthaninkadun ja Toukolan kansakoulut oli luovutettu [4]) suomenkielisille kansakouluille, kaupunginvaltuusto päätti [6]), että kumpaankin kouluun perustettaisiin 4 palkkaluokkaan kuuluva vahtimestarin-talonmiehenvirka elokuun 1 p:stä lukien, sekä osoitti näiden viranhaltijain palkkaamiseen kuluvana vuonna tarpeellisen määrärahan, yhteensä 17,000 markkaa, talousarvioon uusien virkain palkkoja ja palkankorotuksia varten merkitystä määrärahasta.

Kirjapainokoulun vahtimestarinvirka. Menosäännössä oli vahtimestarin palkkaamiseksi kirjapainokouluun varattu 6,000 markkaa, mikä määrä kuitenkin oli osoittautunut liian niukaksi koulun muutettua suurempaan huoneistoon ja vahtimestarin tehtävien sen johdosta lisäännyttyä. Kaupunginvaltuusto päätti [7]) senvuoksi, että kouluun perustettaisiin vahtimestarinvirka, joka luettaisiin palkkasääntöön merkitsemättömien pysyväisten toimien ryh-

[1]) Kvsto 12 p. lokak. 19 §. — [2]) S:n 21 p. syysk. 14 §. — [3]) S:n 15 p. kesäk. 43 §. — [4]) Ks. tämän kert. s. 21. — [5]) Kvsto 15 p. kesäk. 44 §. — [6]) S:n 15 p. kesäk. 40 §. — [7]) S:n 10 p. helmik. 20 §.

mään, ja osoitti kuluvan vuoden palkkamenojen suorittamiseen talousarvioon uusien virkain palkkoja ja palkankorotuksia varten merkitystä määrärahasta 7,000 markkaa lisäykseksi talousarvion vahtimestarinpalkkiomäärärahaan.

Kotitalousopettajattarenviran perustaminen kotitalouslautakuntaan. Kotitalouslautakunta oli huomauttanut, että kotitalousneuvontatoimintaa vuodesta 1930 lähtien harjoitettiin kahdessa opetuskeittiössä, mutta että ainoastaan yksi vakinainen kotitalousopettajatar oli tähän tarkoitukseen käytettävissä. Työ, jota hän ei ehtinyt suorittaa, oli uskottu ylimääräiselle opettajattarelle. Tätä järjestelyä lautakunta ei pitänyt tyydyttävänä, ja esitti sentähden, että vuoden 1933 alusta perustettaisiin toinen 7 palkkaluokkaan kuuluva talousopettajattarenvirka. Tästä esityksestä antamassaan lausunnossa kaupunginhallitus tosin oli pitänyt puheena olevaa toimintaa erittäin tärkeänä, mutta ei kuitenkaan ollut katsonut olevan syytä kyseisen viran vakinaistamiseen vallitsevana pula-aikana, ja tähän käsitykseen yhtyen kaupunginvaltuusto päätti [1]) evätä kotitalouslautakunnan ehdotuksen.

Erään Kotikallion lastenseimen toimen uudelleenjärjestely. Koska Kotikallion lastenseimessä oli liian vähän lastenhoitajattaria, oli seimen aputyttöjä käytetty myöskin lastenhoitoon siitä huolimatta, etteivät he olleet siihen päteviä. Viitaten tämän menettelyn sopimattomuuteen lastentarhain johtokunta oli esittänyt, että seimen toinen aputytöntoimi muutettaisiin lastenhoitajattarentoimeksi 8,400 markan vuosipalkoin. Kaupunginvaltuusto myöntyi [2]) tähän anomukseen samalla päättäen lakkauttaa edellisen toimen tammikuun 1 p:stä 1933 ja samalla perustaa ehdotetun luokittelemattomien pysyväisten toimien ryhmään kuuluvan uuden toimen.

Kemistinviran perustaminen rakennuskonttoriin. Kaupungin yleisten töiden hallitus huomautti, että Kyläsaaren puhdistuslaitos oli järjestetty siten, että siellä voitiin tutkia lukuisia sellaisia teknillisia kysymyksiä, joista ei ollut käytännöllistä kokemusta tai joista mielipiteet ammattimiespiireissä kävivät eri suuntiin, mutta joiden selvillesaaminen oli tärkeätä ennen uusien puhdistuslaitosten, lähinnä Rajasaaren laitoksen suunnittelua. Kyläsaaren laitoksen toiminnan tarkastus oli senvuoksi saatava mahdollisimman tarkaksi ja siellä tehdyt tutkimukset suoritettava siten, että niiden tulokset olivat täysin luotettavat ja tieteellisesti tarkat. Tähän viitaten ja koska terveydellisten tutkimusten laboratoori, joka hoiti Alppilan ja Savilan laitosten toiminnan tarkastuksen, ei voinut ottaa suorittaakseen kyseistä lisätehtävää, hallitus ehdotti, että Kyläsaaren puhdistuslaitokselle otettaisiin kemisti, joka vastedes hoitaisi myöskin Rajasaaren laitoksen toiminnan tarkastuksen; tämän järjestelyn hallitus katsoi takaavan kaupungille mahdollisimman suuren hyödyn edellisessä laitoksessa saavutetuista kokemuksista. Tämän esityksen johdosta kaupunginvaltuusto päätti [3]) perustaa rakennuskonttorin katu- ja viemäriosastolle heinäkuun 1 p:stä lukien vakinaisen, 12 palkka- ja IV kielitaitoluokkaan kuuluvan kemistinviran, jonka haltijan tehtävänä oli tarkastaa viemäriveden puhdistuslaitosten toimintaa. Edellä mainitun virkamiehen palkkaamiseen kuluvana vuonna valtuusto osoitti 24,000 markkaa talousarvioon uusien virkain palkkoja ja palkankorotuksia varten merkitystä määrärahasta.

Rakennuskonttorin virkain merkitseminen vakinaiseen menosääntöön. Rakennuskonttorin insinöörit H. A. Relander ja O. Stadius, konttorin vaa-

---

[1]) Kvsto 12 p. lokak. 25 §. — [2]) S:n 21 p. syysk. 15 §. — [3]) S:n 15 p. kesäk. 25 §.

kitsija N. Niklander, piirustajat U. Heselius ja V. A. Virtanen sekä konttoriapulaiset G. Engblom ja C. Lindegren olivat anoneet, että heidän virkansa merkittäisiin vakinaiseen menosääntöön tai että heille myönnettäisiin palkankorotusta virkavuosiensa mukaisesti, ja kaupunginhallitus oli puoltanut tätä anomusta sikäli, että se oli ehdottanut perustettavaksi 14 palkka- ja IV kielitaitoluokkaan kuuluvan vakinaisen piiri-insinöörinviran, 13 palkka- ja IV kielitaitoluokkaan kuuluvan vakinaisen apulaisinsinöörinviran sekä 11 palkka- ja V kielitaitoluokkaan kuuluvan vakinaisen vaakitsijanviran, jotka virat kaupungin yleisten töiden hallitus oikeutettaisiin täyttämään julistamatta niitä haettaviksi. Kaupunginvaltuusto epäsi [1]) tämän anomuksen.

Puhtaanapitolaitoksen virkain uudelleenjärjestely. Puhtaanapitolaitoksen varaston palveluksessa oli varastonhoitaja, jolla oli 7 palkkaluokan mukainen palkka, ja hänen apunaan oli ollut tuntikirjuri, joka oli palkattu laitoksen työmäärärahoista. Sen jälkeen kun kuitenkin kaupunginhallitus oli katsonut olevan syytä määrätä [2]), että kulutustarvikkeita oli varastoitava mahdollisimman pieni määrä, varaston työ oli supistunut siinä määrin, että puhtaanapitohallitus oli katsonut asianmukaiseksi yhdistää molemmat edellä mainitut virat konttoriapulaisenviraksi. Uusi virka sopi hallituksen mielestä luettavaksi 6 palkkaluokkaan, koska se tosin vaati haltijaltaan ammattitaitoa, mutta ei aiheuttanut suoranaista vastuunalaisuutta.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) tämän esityksen päättäen tammikuun 1 p:stä 1933 lakkauttaa puhtaanapitolaitoksen varastonhoitajanviran ja samalla perustaa 6 palkka- ja V kielitaitoluokkaan kuuluvan konttoriapulaisenviran, jonka haltijan tuli hoitaa siihen asti laitoksen varastonhoitajalle ja tuntikirjurille kuuluneet tehtävät.

Ylimääräinen metsänvartija O. Skogman, joka oli ollut toimessaan yhtäjaksoisesti heinäkuun 1 p:stä 1919, oli anonut, että tämä otettaisiin vakinaiseen menosääntöön, mutta kaupunginvaltuusto ei katsonut [4]) olevan syytä myöntyä hänen anomukseensa.

Väkijuomaliikkeen tarkastajantoimi. Viitaten väkijuomista annetun lain määräyksiin, että kaupunginvaltuuston oli asetettava tarkastaja valvomaan mainitun lain ja sen yhteydessä annettujen säännösten noudattamista sekä että Osakeyhtiö Alkoholiliikkeen tuli palkata tämän toimen haltija ja sen hallintoneuvoston vahvistaa palkan määrä, mainittu neuvosto ilmoitti kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä, että se katsoi kyseisen toimen sopivaksi pohjapalkaksi Helsingissä 5,000 markkaa kuukaudelta. Samalla hallintoneuvosto lausui mielipiteenään, että tarkastaja aluksi olisi valittava ainoastaan kuluvan vuoden loppuun. Kaupunginhallitus oli puoltanut hallintoneuvoston ehdotusta ja samalla huomauttanut, että tarkastaja tuli olemaan kaupungin virkasäännön alainen, ellei nimenomaan toisin päätetty, mikä hallituksen mielestä olisi suotavaa, koska ei vielä ollut olemassa mitään kokemusta siitä, millaiseksi tarkastajan toiminta tuli muodostumaan, mitä vaatimuksia hänelle oli asetettava sekä miten hänen palkkauksensa ja asemansa muutoin oli järjestettävä.

Kaupunginvaltuusto päätti [5]) Osakeyhtiö Alkoholiliike aktiebolagin hallintoneuvostolle annettavassa vastauksessa puoltaa väkijuomaliikkeen

---

[1]) Kvsto 7 p. syysk. 23 §. — [2]) Ks. v:n 1931 kert. s. 173. — [3]) Kvsto 26 p. lokak. 13 § ja kvston pain. asiakirj. n:o 16. — [4]) Kvsto 12 p. lokak. 12 §. — [5]) S:n 23 p. maalisk. 9 §.

tarkastajan kuukausipalkan vahvistamista 5,000 markaksi. Samalla valtuusto päätti, että tarkastaja tällä kerralla valittaisiin ainoastaan vuoden 1932 loppuun sekä että hän, kunnes mahdollisesti toisin päätettiin, olisi kaupunginhallituksen, lähinnä sosiali- ja opetusasiain johtajan, alainen; että tarkastajalla ei olisi virkasäännön y. m. säännösten ja määräysten kaupungin viranhaltijoille myöntämiä etuja; sekä että kaupunginhallituksen tuli hyvissä ajoin ennen vuoden päättymistä laatia väkijuomaliikkeen tarkastajan johtosääntöehdotus.

Tuberkuloosilääkäri A. J. Rosqvistille myönnettiin [1]) anomuksestaan ero virastaan joulukuun 23 p:stä lukien.

Kolmannen palomestarin toimi. Marraskuun 5 p:nä 1931 kaupunginhallitus päätti jättää avoinna olevan kolmannen palomestarintoimen toistaiseksi täyttämättä, mutta ottaa kysymyksen keväällä 1932 uudelleen käsiteltäväkseen sillävälin saatujen kokemusten pohjalla. Tätä päätöstä vastaan palotoimikunta esitti vastalauseensa huomauttaen valtuustolle lähettämässään kirjelmässä, että palolaitoksen päällystön vähentäminen teki työtaakan jäljelle jäävälle henkilökunnalle kohtuuttoman raskaaksi ja tehtäväin suorittamisen siinä laajuudessa ja sinä aikana kuin laki ja asetukset määräs vät mahdottomaksi. Kaupunginvaltuusto ei kuitenkaan ottanut palotoimikunnan lausuntoa huomioon, vaan jätti [2]) asian kaupunginhallituksen päätöksen varaan.

Ammattienylitarkastajanvirka. Ammattienylitarkastaja A.-L. Levannolle myönnettiin [3]) anomuksestaan virkaero toukokuun 16 p:stä lukien sekä virkavapautta ilman oikeutta palkkaetuihin mainittuun päivään saakka.

Terveydenhoitolautakunta määräsi sen jälkeen kunnallisen ammattientarkastajan S. Lehmuskallion hoitamaan mainittua virkaa kaksi viikkoa sekä voimistelunopettajatar T. Saastamoisen hoitamaan herra Lehmuskallion virkaa samana aikana, ja lautakunnan anomuksesta kaupunginvaltuusto pidensi [4]) nämä viranhoitomääräykset olemaan voimassa, kunnes ammattienylitarkastajanvirka oli vakinaisesti täytetty.

Ammattienylitarkastajaksi valtuusto sittemmin kahdeksasta hakijasta valitsi [5]) diploomi-insinööri ammattientarkastaja K. K. Suhosen.

Kunnalliset ammattientarkastajanvirat. Valtioneuvoston maaliskuun 4 p:nä 1927 päätettyä [6]), että kunnalliset ammattientarkastajanvirat oli täytettävä viideksi vuodeksi kerrallaan, oli syntynyt kysymys, koskiko tämä päätös myöskin kunnallisia ammattientarkastajia I. B. R. Schreckiä ja E. Heikkistä, jotka oli nimitetty virkoihinsa jo vuosina 1919 ja 1921. Terveydenhoitolautakunta, jonka mielestä näin ei ollut asian laita ja jonka mielipiteeseen Helsingin piirin ammattientarkastaja oli yhtynyt, alisti kysymyksen kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi. Asiaa käsiteltäessä valtuusto päätti [7]), että kunnallisten ammattientarkastajain I. B. R. Schreckin ja E. Heikkisen toimiaika oli päättyvä viiden vuoden kuluttua lukien maaliskuun 4 p:stä 1932.

Kunnalliseksi ammattientarkastajaksi valittiin [8]) diploomi-insinööri K. K. Suhonen. Virkaa oli hakenut 15 henkilöä.

Erään Kivelän sairaalan apulaislääkärinviran täyttäminen. Kivelän sairaalan apulaislääkäri E. Stenberg, joka vuonna 1925 vahvistettujen kau-

[1]) Kvsto 26 p. lokak. 24 §. — [2]) S:n 10 p. helmik. 10 §. — [3]) S:n 4 p. toukok. 21 §. — [4]) S:n 25 p. toukok. 13 §; ks. myös tämän kert. s. 59. — [5]) Kvsto 26 p. lokak. 15 §; ks. alemp. — [6]) Ks. Kunnall. asetuskok. v:lta 1927 s. 6. — [7]) Kvsto 9 p. maalisk. 18 §. — [8]) S:n 9 p. maalisk. 19 §.

pungin sairaalain sääntöjen[1]) 21 §:n säännöksen nojalla oli velvollinen luopumaan virastaan toukokuun 2 p:nä, oli anonut saada hoitaa sitä jatkuvasti mainitun päivän jälkeen, ja kaupunginvaltuusto päätti[2]) katsoen siihen, että lääketieteenlisensiaatti Stenberg vuodesta 1914 lähtien ja niinmuodoin ennen mainittujen sääntöjen voimaantuloa oli ollut apulaislääkärinä Kivelän sairaalassa, oikeuttaa kaupungin sairaalain hallituksen uudestaan nimittämään hänet kyseiseen virkaan.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen sihteerintoimi. Kaupunginvaltuusto päätti[3]) tammikuun 1 p:stä 1932 lukien merkitä kaupungin yleisten töiden hallituksen sihteerintoimen vakinaiseen palkkasääntöön luettuna 15 palkkaluokkaan ja II kielitaitoluokkaan. Toimen haltijaksi valittiin sitä avoimeksi julistamatta varatuomari I. Nordberg, joka oli hoitanut hallituksen sihteerintehtäviä syyskuun 1 p:stä 1929[4]).

Väkijuomaliikkeen tarkastajaksi valittiin[5]) kertomusvuoden loppuun 121 hakijasta everstiluutnantti W. Sandman.

Sittemmin määrättiin[6]) everstiluutnantti Sandman vuoden 1933 alusta toistaiseksi yhden kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin, mutta enintään mainitun vuoden loppuun hoitamaan väkijuomaliikkeen tarkastajanvirkaa Helsingissä ehdoin, että hänellä ei ollut oikeutta niihin etuihin, joita kaupungin virkasääntö ja muut säännökset ja määräykset kaupungin viranhaltijoille myönsivät.

Kunnallispormestarin kesäloma. Maistraatille osoittamassaan kirjelmässä kaupunginvaltuusto päätti[7]) ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistutettavaa sen johdosta, että varatuomari C. Oker-Blom määrättiin hoitamaan kunnallispormestarinvirkaa heinäkuun 4—31 p:nä, jolloin viran vakinaisella haltijalla A. Castrénilla oli kesälomansa.

Sotaväen ravinto- ja rehuannokset. Uudenmaan läänin maaherran pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa sotalaitoksen tarpeisiin rauhan aikana annettavia luontoissuorituksia koskevan lain määräämien ravinto- ja rehuannoksien hinnoituksesta valtuusto majoituslautakunnan ehdotuksesta ja sen laatiman laskelman mukaisesti päätti[8]) ehdottaa, että perusravintoannoksen hinnaksi miestä ja päivää kohden vuonna 1933 määrättäisiin 6: 18 markkaa, mistä määrästä aamiaisen korvaukseksi sopisi laskea 2: 16 markkaa, päivällisen 2: 78 markkaa ja illallisen 1: 24 markkaa, sekä normaalirehuannoksen hinnaksi hevosta kohden päivässä 9: 31 markkaa.

Kansalaisoikeudet. 115 tapauksessa kaupunginvaltuusto puolsi[9]) ja 7 tapauksessa ehdotti evättäväksi anomuksia, jotka koskivat Suomen kansalaisoikeuksien myöntämistä; 2 tapauksessa valtuusto ei katsonut asiakseen antaa lausuntoa tämänlaatuisista anomuksista. Ensiksi mainituista tapauksista 37 koski Saksan, 25 Ruotsin, 17 ent. Venäjän, 16 Viron, 5 Neuvostovenäjän, 4 Italian, 2 Tanskan, 2 Puolan, 2 Latvian, 1 Liettuan, 1 Alankomaiden, 1 Kreikan, 1 Kanadan ja 1 Pohjoisamerikan Yhdysvaltain kansalaisia.

---

[1]) Ks. Kunnall. asetuskok. v:lta 1925 s. 132. — [2]) Kvsto 4 p. toukok. 20 §. — [3]) S:n 9 p. maalisk. 14 §. — [4]) Ks. v:n 1929 kert. s. 124*. — [5]) Kvsto 23 p. maalisk. 9 §. — [6]) S:n 7 p. jouluk. 16 §. — [7]) S:n 15 p. kesäk. 7 §. — [8]) S:n 16 p. marrask. 6 §. — [9]) S:n 20 p. tammik. 4 §, 10 p. helmik. 2 §, 9 p. maalisk. 3 §, 23 p. maalisk. 2 §, 13 p. huhtik. 4 §, 4 p. toukok. 2 §, 25 p. toukok. 2 §, 15 p. kesäk. 4 §, 7 p. syysk. 6 §, 21 p. syysk. 1 §, 12 p. lokak. 1 §, 26 p. lokak. 2 §, 16 p. marrask. 1 § ja 7 p. jouluk. 7 §.

Elinkeino-oikeudet. 11 tapauksessa kaupunginvaltuusto antoi puoltavan ja 3 tapauksessa epäävän lausunnon [1]) ulkomaalaisten anomuksista, jotka koskivat oikeutta elinkeinon harjoittamiseen kaupungissa.

13 tapauksessa valtuusto puolsi [2]) anomuksia, jotka koskivat denaturoitujen alkoholipitoisten aineitten myyntioikeutta.

4 tapauksessa valtuusto puolsi [3]) anomuksia, jotka koskivat oikeutta huutokaupanpitäjän ammatin harjoittamiseen.

Väkijuomien anniskeluoikeus. Maistraatti oli pyytänyt kaupunginvaltuuston lausuntoa 286 anomuksesta, jotka koskivat väkijuomain anniskeluoikeutta, ja valtuusto päätti [4]) sosialijohtajan ja kunnallisen väkijuomaliikkeen tarkastajan sekä kaupunginhallituksen annettua hakemusasiakirjoista lausuntonsa [5]) ehdottaa anomuksiin erinäisin ehdoin myönnyttäväksi 274 tapauksessa, mutta 12 tapauksessa sensijaan ehdottaa ne hylättäväksi.

Työnvälityksen harjoittamislupa. Maistraatille annetuissa lausunnoissa kaupunginvaltuusto päätti ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistutettavaa sitä vastaan, että Suomalaisten teknikkojen seura r. y. järjesti maksutonta työnvälitystä jäsenilleen [6]); että yhdistys Finlands svenska kvinnoförbund kolme vuotta eteenpäin välitti työtä jäsenilleen ammatinneuvontatoimintansa yhteydessä ja kantoi siitä korvausta 10 % ensimmäisestä kuukausipalkasta, ei kuitenkaan enempää kuin 100 markkaa [6]); että Suomen kähertäjäin liitto r. y. harjoitti maksutonta työnvälitystä jäsenilleen [6]); että Kontorens platsförmedling r. f. niminen yhdistys välitti työtä omille jäsenilleen ja kantoi siitä 50 markan, säälittävissä tapauksissa 25 markan ilmoittautumismaksun sekä välitysmaksun, joka oli harkinnan mukaan 25—50 markkaa, 100 markkaa, 200 markkaa, 300 markkaa tai 400 markkaa välitetyn paikan kuukausipalkan ollessa vastaavasti alle 1,000 markan, 1,000 markkaa, 2,000 markkaa, 2,001—4,000 markkaa, 4,001—6,000 markkaa tai 6,001 markkaa [7]); että Kulutusosuuskuntien keskusliitto r. y. maksutta välitti työntekijöitä jäsenosuuskunnilleen [8]); sekä että Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys jatkuvasti kolmen vuoden aikana välitti työpaikkoja alaikäisille pojille ja sen lisäksi myöskin yhdistykseen kuuluville täysi-ikäisille miehille [9]).

Sitävastoin kaupunginvaltuusto ehdotti [10]) evättäväksi Suomen hotelli-, matkailijakoti-, ravintola- ja kahvilaliikkeenharjoittajain liiton r. y. anomuksen saada vahvistetusta maksusta välittää palveluskuntaa myöskin liittoon kuulumattomille työnantajille.

Oikeus kiinteistön omistamiseen. 3 tapauksessa kaupunginvaltuusto puolsi [11]) ulkomaalaisten anomuksia, jotka koskivat oikeutta kiinteistön omistamiseen maassa.

Vuokra-autojen taksat. Suomen autoilijaliiton r. y. Helsingin paikallisyhdistys oli maistraatilta anonut, että vuokra-autojen perus- ja ajokilometrimaksuja Helsingissä korotettaisiin 1 markka. Esitystä oli puoltanut Suomen automobiilikauppiaitten liitto, mutta vastustanut Helsingin autoili-

---

[1]) Kvsto 20 p. tammik. 3 §, 10 p. helmik. 3 §, 23 p. maalisk. 1 §, 13 p. huhtik. 5 §, 4 p. toukok. 3 §, 15 p. kesäk. 6 §, 7 p. syysk. 7 §, 12 p. lokak. 2 §, 26 p. lokak. 3 § ja 7 p. jouluk. 8 §. — [2]) S:n 20 p. tammik. 29 §, 10 p. helmik. 28 §, 9 p. maalisk. 32 §, 4 p. toukok. 31 §, 25 p. toukok. 25 §, 15 p. kesäk. 49 §, 12 p. lokak. 28 §, 16 p. marrask. 29 § ja 7 p. jouluk. 40 §. — [3]) S:n 9 p. maalisk. 4 §, 25 p. toukok. 1 § ja 15 p. kesäk. 5 §. — [4]) S:n 7 p. jouluk. 14 §. — [5]) Kvston pain. asiakirj. n:o 21. — [6]) Kvsto 13 p. huhtik. 6 §. — [7]) S:n 4 p. toukok. 1 §. — [8]) S:n 25 p. toukok. 3 §. — [9]) S:n 26 p. lokak. 4 §. — [10]) S:n 25 p. toukok. 3 §. — [11]) S:n 20 p. tammik. 2 §, 9 p. maalisk. 2 § ja 12 p. lokak. 3 §.

jat r. y. niminen yhdistys, joka samalla oli lausunut toivomuksen, että taksamittarien sinetöiminen uskottaisiin poliisiviranomaisille ja toimitettaisiin maksutta. Näistä esityksistä pyydettiin lausuntoa kaupunginvaltuustolta, joka antamassaan vastauksessa katsoi, että taksojen pohjamaksujen korotus oli hyvin paikallaan, koska sekä polttoaineen että varaosain hinnat olivat tuntuvasti kohonneet, jota vastoin ajokilometrimaksu olisi pysytettävä ennallaan, koska ajaminen vuokra-autoilla muutoin kävisi niin kalliiksi, että se peloittaisi yleisöä käyttämästä niitä. Ehdotusta taksamittarien sinetöimisen siirtämisestä poliisiviranomaisten tehtäväksi valtuusto ei voinut puoltaa, koska sen mielestä oli paljoa tarkoituksenmukaisempaa, että tämän toimituksen samoin kuin siihenkin asti suorittivat tarkastajat, jotka itse koeajossa ohjasivat autoa ja silloin voivat tarkistaa sen kuntoisuuden. Koko sinetöimismaksun poistamista ei myöskään pidetty sopivana, mutta sen alentamista vastaan valtuustolla ei ollut mitään huomautettavaa.

Taksojen muuttaminen edellytti oikeastaan taksamittarienkin muuttamista, mutta koska tästä aiheutuisi autonomistajille ylimääräinen meno, jota vallitsevana pulakautena oli vältettävä, ja koska palaaminen alempiin taksoihin oli odotettavissa epänormaalisen valuuttatilanteen parannuttua ja autoilijanammatin kustannusten sen johdosta alennuttua, kaupunginvaltuusto ehdotti [1]), että taksamittarit saisivat jäädä ennalleen ja että niihin ainoastaan kiinnitettäisiin painettu ilmoitus, jonka mukaan mittarin näyttämään maksuun oli lisättävä 1 markka. Kaupunginvaltuuston lausunto päättyi seuraaviin ehdotuksiin:

että vuokra-autojen pohjamaksuja kummassakin luokassa korotettaisiin 1 markka;

että ehdotus taksamittarien sinetöimisen siirtämisestä poliisiviranomaisille hylättäisiin;

että taksamittarien sinetöimismaksu alennettaisiin 25 markasta 10 markkaan; sekä

että taksamittareita ei määrättäisi muutettaviksi, vaan autonomistaja velvoitettaisiin kiinnittämään niihin ilmoitus, jonka mukaan mittarin osoittamaan määrään oli lisättävä 1 markka pohjamaksua.

Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto lausui toivomuksen, että vaikean taloudellisen tilanteen johdosta autonomistajia heidän autojensa katsastuksissa ei velvoitettaisi suorittamaan niissä havaittujen vähäisten vikain kohtuuttoman kalliita korjauksia, elleivät viat olleet koneistossa, ohjauslaitteessa tai jarrussa.

Munkkiniemen yhdyskunnan oikeus siltamaksun perimiseen. Huopalahden kunnan kunnanvaltuuston anottua Uudenmaan läänin maaherralta, että Munkkiniemen yhdyskunnan rakennusjärjestykseen lisättäisiin määräys, jolla mainittu yhdyskunta oikeutettaisiin asianmukaisesti vahvistetun taksan mukaan perimään kohtuullinen maksu niillä silloilla, joita yhdyskunta yleistä liikennettä varten oli rakennuttanut vesistön poikki, kaupunginvaltuusto päätti [2]) anomuksesta antamassaan lausunnossa tuoda esiin pääkohdittain seuraavaa:

Puheena oleva anomus, joka tosin tarkoitti yleistä siltamaksujen kantamisoikeutta, koski tällä hetkellä ainoastaan Munkkiniemen ja Meilahden välistä siltaa, mutta siihen myöntymistä voitaisiin vastedes käyttää hyväksi muillakin yhdyskunnan kunnossapitämillä silloilla, jotka olivat luovutetut

[1]) Kvsto 23 p. maalisk. 3 §. — [2]) S:n 20 p. tammik. 9 §.

yleiseen liikenteeseen. Helsingin kaupungin täytyi kuitenkin vastustaa päätöstä, jolla saattoi olla tällaiset seuraukset. Jo kaupungin ja Munkkiniemen välinen paikallisliikenne oli erittäin tärkeä pääkaupungille, jonka väestö varsinkin kesäisin käytti Munkkinientä virkistyspaikkanaan ja silloin joutui kulkemaan Munkkiniemen sillan yli vievää tietä, sillan, joka vuosikymmeniä oli ollut sekä jalka- että ajoliikenteen ainoa Pikkuhuopalahden yli kulkeva, kaupungin ja Munkkiniemen välinen yhdysväylä. Kaupunki oli osoittanut harrastustaan tätä liikennettä kohtaan suorittaessaan tuntuvia kustannuksia vaativia tienparannustöitä Meilahdessa. Tärkeämpää oli kuitenkin, että sikäli kuin Munkkiniemen tieverkko laajeni, kyseinen liikennereittikin sai yhä suuremman merkityksen, ja jos suunniteltu siltayhteys Leppävaaraan saatiin aikaan ja sitten kun teiden liittyminen kaupungin katuverkostoon oli järjestetty, siitä tuli eräs pääkaupungin suurimpia maaseudulle johtavia liikenneväyliä. Sama koski n. s. Espoon tietä, ja tuntui selvältä, ettei sellaista liikenne-estettä kuin siltamaksujen kantoa saanut asettaa kaupungin vastaiselle valtareitille. Kaupunginvaltuuston käsityksen mukaan ei sitäpaitsi niillä perusteilla, joihin Munkkiniemen yhdyskunta oli nojautunut saadakseen toivomansa oikeuden, ollut riittävää tukea voimassa olevassa lainsäädännössä. Kuten laamanni J. Uggla kunnallisvaltuuston esitykseen liitetyssä mietinnössään oli lausunut, oli toukokuun 3 p:nä 1927 annettu tielaki kumonnut siltarahain kantamisoikeuden yleisillä maanteillä. Tie, jonka osa Meilahden ja Munkkiniemen välinen silta tieoikeudellisesti oli, oli alkujaan ollut yksityinen tie, mutta oli sittemmin menettänyt tämän luonteensa, kun se oli luovutettu yleiseen käyttöön sekä myöskin otettu Munkkiniemen yhdyskunnalle vahvistettuun rakennuskaavaan. Laamanni Ugglan mielestä ei tietä tällä hetkellä voitu lukea mihinkään tielaissa mainittuun yleisten teiden ryhmään (maantiet, kunnantiet ja kylätiet), vaan oli sitä, niin kauan kuin kunnossapitovelvollisuus ei ollut lopullisesti ratkaistu, pidettävä erikoisasemassa. Munkkiniemen yhdyskunnalle vahvistetun rakennusjärjestyksen mukaan oli tosin yhdyskunnan tai asianomaisten tonttien omistajien velvollisuutena huolehtia tällaisten, maanomistajan toimesta kuntoonsaatettujen teiden kunnossapidosta viimeistään siitä lähtien kun ne luovutettiin yleiseen liikenteeseen, mutta tällaista tien kunnossapitovelvollisuuden siirtymistä ei ollut tapahtunut puheena olevassa tapauksessa yhdyskunnan heikon taloudellisen aseman takia. Koska kuitenkin anottu lisäys yhdyskunnan rakennusjärjestykseen tarkoitti yhdyskunnan oikeuttamista siltamaksun kantamiseen, johtui tästä, että yhdyskunnalla oli tarkoituksena ryhtyä huolehtimaan ainakin sillan kunnossapidosta, ja koska taajaväkiset yhdyskunnat tieoikeudellisesti rinnastettiin maalaiskuntien kanssa, tuli tie kunnossapitovelvollisuuden siirryttyä ja maaherran vahvistettua siirron siltä osaltaan, jolla silta sijaitsi, kunnalliseksi eli yleiseksi tieksi. Laamanni Ugglakin tuli lausunnossaan siihen lopputulokseen, että maanomistaja, Aktiebolaget M. G. Stenius osakeyhtiö, ei voinut yksityisoikeudellisessa järjestyksessä vaatia tien käytöstä mitään maksuja eikä saada kunnossapitoavustusta ottamalla maksuja yleisestä liikenteestä. Sen sijaan hän katsoi, että Munkkiniemen yhdyskunta erinäisin edellytyksin tässä tarkoituksessa yhdyskunnan rakennusjärjestykseen otetun määräyksen nojalla voi saada oikeuden siltamaksujen kantamiseen vahvistetun taksan mukaan yhdyskunnalle tien kunnossapitovelvollisuudesta aiheutuvan rasituksen keventämiseksi. Sanotut edellytykset olivat a) että yhdyskunta otti sillan sekä siihen liittyvän tienosuuden kunnossapidettäväkseen; b) että

yhdyskunnan valtuusto vahvisti tarpeellisen lisämääräyksen rakennusjärjestykseen; c) että maaherra vahvisti muutoksen; d) että yhdyskunnan valtuusto tämän perusteella päätti ryhtyä kantamaan taksanmukaista siltamaksua; sekä e) että maaherra alistustietä vahvisti viimeksi mainitun päätöksen.

Kysymyksen ydin oli, voitiinko toukokuun 3 p:nä 1927 vahvistetun tielain poistamat yleisen tien siltamaksut lain 92 §:n nojalla ottaa käytäntöön taajaväkisessä yhdyskunnassa.

Laamanni Ugglan lausunnossaan esittämä tielain pykälän tulkinta oli kaupunginvaltuuston mielestä tuskin oikea. Siihen perustuva siltamaksun käytäntöönottaminen tuntui olevan ristiriidassa lainsäädännön osoittaman kehityksen kanssa. Vuoden 1918 tielaki poisti yleisillä teillä kannettavat siltamaksut, ja voimassa oleva, vuonna 1927 säädetty tielaki kielsi niiden kantamisen sekä kunnan- että kyläteillä. Taksoja koskevat nykyjään voimassa olevassa tielaissa ainoastaan sen 89 §:ään sisältyvät määräykset, jotka käsittelevät kunnantiellä olevan lautan taikka lossin käyttämistä. Vuoden 1918 tielain vastaava määräys, sen 42 §:n 4 mom., käsitti myöskin siltamaksun. Lainsäädäntö on siis tässä suhteessa määrätietoisesti kehittynyt siihen suuntaan, että siltamaksut poistetaan tielainsäädännöstä, jotenka lainsäätäjän tarkoituksena tuskin lienee ollut tehdä tielain 92 §:n määräyksellä mahdolliseksi poikkeamista tästä yleisestä periaatteesta. Tätä katsantokantaa tuki sekin seikka, ettei lainsäätäjä ollut jättänyt kysymystä tierasituksen tasoittamisesta huomioon ottamatta, vaan oli poistaessaan siltamaksujen kantamisoikeuden samalla tehnyt mahdolliseksi valtionavun saamisen niin hyvin kunnan- ja kyläteiden kuin kaupunkien ja kauppaloiden alueilla olevien teiden ja siltojen rakentamiseen ja kunnossapitämiseen. Näin ollen ei sanottua 92 §:ää tuntunut olevan tulkittava väljemmin kuin sen sanamuoto nimenomaan salli, s. o. teki mahdolliseksi poiketa tielain määräyksistä, mikäli ne koskivat teiden rakentamista ja kunnossapitoa, mitkä rasitukset rakennusjärjestyksen säädösten mukaan voidaan, samaten kuin kaupungissa tai kauppalassakin, siirtää kunnalta yksityisille tonttien omistajille, tien tällöin kuitenkaan muuttamatta yleisen tien tai kadun luonnettaan.

Kun Munkkiniemen kunnanvaltuutettujen anomuksen tueksi kenties voitiin tuoda esiin, että Helsingin kaupunki kantoi siltamaksua Kulosaaren sillalla, kaupunginvaltuusto katsoi tarpeelliseksi huomauttaa, että näitä kahta tapausta tuskin saattoi rinnastaa keskenään. Kuten laamanni Ugglakin edellä mainitussa lausunnossaan oli huomauttanut, perustui Helsingin kaupungin oikeus siltamaksun kantamiseen Kulosaaren sillalla siihen seikkaan, että sillan entiselle omistajalle toimilupasopimuksella oli myönnetty mainitun maksun kantamisoikeus, joka sitten siirtyi kaupungille sen lunastaessa sillan omakseen.

Edellä lausuttuun viitaten kaupunginvaltuusto anoi, että maaherra epäisi Huopalahden kunnanvaltuuston anomuksen Munkkiniemen yhdyskunnan oikeuttamisesta eräissä tapauksissa kantamaan siltamaksuja, minkä oikeuden kunnanvaltuusto oli ajatellut sisällytettäväksi yhdyskunnan rakennusjärjestykseen.

Kaupunkiin rajoittuvien alueiden poliisihoito. Sisäasiainministeriön toimeksiannosta eräs ministeriön asettama komitea oli laatinut Helsingin kaupunkiin rajoittuvien alueiden poliisitoimen järjestämistä koskevan mietinnön, jossa huomautettiin, että kyseisessä poliisihoidossa oli havaittavissa suuria epäkohtia ja puutteita: poliisimiehistö oli liian vähälukuinen, pidä-

tettyjen henkilöiden säilytyspaikkoja liian harvassa ja teknillisten apuneuvojen puute ilmeinen. Edelleen yhtenäisen asutusalueen jakautuminen useihin itsenäisiin poliisihallintopiireihin aiheutti tuntuvaa haittaa tarkoituksenmukaiselle poliisihoidolle. Komitean mielestä oli Oulunkylän ja Huopalahden kunnat, Haagan kauppala sekä Konalan ja Talin kylät, Pakinkylä, Tuomarinkylä, Viikin latokartano, Herttoniemi, Kulosaari, Puodinkylä, Degerö, Santahamina, Malmi ja Tapanila sekä Suomenlinna poliisihoidon suhteen ydistettävä ja niitä varten luotava kaupungin poliisilaitoksen yhteydessä toimiva n. s. esikaupunkipoliisi. Esikaupunkipoliisille kuuluisivat edellä luetelluilla alueilla samat tehtävät, jotka kaupungissa kuuluivat kaupunginpoliisille, kun taas Malmin nimismiespiirin apulaisnimismies, kunnes alueet oli liitetty Helsingin kaupunkiin, hoitaisi alueliitoksen tapahduttua kaupunginviskaalinvirastolle siirtyvät syyttäjän tehtävät. Esikaupunkialueiden kameraaliset tehtävät hoitaisi nimismies. Ehdotuksen mukaan esikaupunkipoliisi jaettaisiin viiteen vartiopiiriin, nimittäin Herttoniemen, Malmin, Oulunkylän, Haagan ja Suomenlinnan piireihin, joilla kullakin olisi vartiokonttorinsa, minkä lisäksi Tapanilaan, Pukinkylään, Pakinkylään, Pitäjänmäelle ja Munkkiniemeen järjestettäisiin vartiotuvat. Esikaupunkipoliisiin kuuluisi 92 viranhaltijaa, mikä määrä vallitsevan pulakauden ajaksi voitaisiin supistaa 72:een. Edellä mainituista poliisivartiopiireistä ainoastaan Suomenlinna kunnallisessa suhteessa kuului Helsingin kaupunkiin, ja kunnes muutkin alueet oli liitetty kaupunkiin, valtio oli velvollinen yksin suorittamaan esikaupunkipoliisin järjestämisestä ja ylläpitämisestä aiheutuvat kustannukset. Komitea oli ehdottanut uudelleenjärjestelyn toteutettavaksi asteittain viiden vuoden kuluessa alla mainittua järjestystä noudattaen: Herttoniemen vartiopiiri, Malmin vartiopiiri, Oulunkylän, Haagan ja Suomenlinnan vartiopiirit.

Tästä ehdotuksesta vaaditussa lausunnossa kaupunginvaltuusto päätti [1]) ilmoittaa Uudenmaan läänin maaherralle, ettei sillä ollut sitä vastaan mitään huomautettavaa edellyttäen, ettei sen toteuttaminen silloisissa oloissa aiheuttanut kaupungille kustannuksia.

Väkijuomain myyntiohjelma Helsingissä. Osakeyhtiö Alkoholiliike aktiebolagin hallintoneuvosto ilmoitti aikovansa avata Helsingissä 9 myymälää, joissa myytäisiin kaikenlaisia väkijuomia, sekä n. 25 myymälää, joissa myytäisiin joko yksinomaan viinejä, viinejä ja olutta tai vain olutta, sekä katsoneensa sopivaksi sijoittaa edelliset myymälät seuraaviin paikkoihin: Kaisaniemen- ja Mikonkatujen kulmauksen tienoille; Kauppatorin lähistölle; Heikin- ja Yrjönkatujen väliselle alueelle; Viisikulman tienoille; Runeberginja Museokatujen kulmauksen tienoille; Albertinkadun n:oon 34 (päämyymälä); Hakaniementorin luo; Helsingin- ja Fleminginkatujen kulmauksen tienoille; sekä Sturen- ja Mäkelänkatujen kulmauksen tienoille.

Anniskelupaikoiksi hallintoneuvosto oli suunnitellut ravintolat, joille ravintolaliikettä koskevien säännösten mukaan oli myönnetty oikeus tällaisen liikkeen harjoittamiseen. Käytännössä ei kuitenkaan kävisi mahdolliseksi myöntää läheskään kaikille ravintoloille anniskeluoikeuksia, mutta hallintoneuvosto piti suotavana, että hyväksytyillä ravintoloilla periaatteellisesti katsottaisiin olevan oikeus anniskelun harjoittamiseen, jos hallintoneuvosto katsoi voivansa sen niille myöntää. Tämän periaatteen omaksuminen helpottaisi kyseisten asiain käsittelyä, koska hallintoneuvosto sen

[1]) Kvsto 6 p. lokak. 5 §.

nojalla saattoi ratkaista asian jokaisen ravintolan kohdalta erikseen ilman että sen joka kerta tarvitsi hankkia kaupuginvaltuuston lausuntoa.

Edelleen hallintoneuvosto ilmoitti aikovansa myöntää I luokan ravintoloille oikeuden kaikkien Osakeyhtiö Alkoholiliike aktiebolagin kaupan pitämien väkijuomalajien anniskelemiseen; II luokan ravintoloille oikeuden oluen ja mietojen viinien anniskelemiseen; sekä III luokan ravintoloille ainoastaan oluen anniskeluoikeuden. Poikkeustapauksissa hallintoneuvosto aikoi eri anomuksesta harkintansa mukaan myöntää II ja III luokan ravintoloille oikeuksia muidenkin väkijuomain anniskelemiseen hallintoneuvoston määräämissä rajoissa ja sen asettamin ehdoin. Anniskelu olisi luvallinen ainoastaan laissa tai lain nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä määrätyin edellytyksin.

Tästä ohjelmasta hallintoneuvosto pyysi lausuntoa kaupunginvaltuustolta, joka antamassaan vastauksessa ilmoitti [1]) voivansa yhtyä siihen ehdoin, että Kauppatorin läheisyyteen suunniteltu myyntipaikka sijoitettiin tämän torin eteläpuolelle, niin ettei se joutunut työnvälitystoimiston välittömään läheisyyteen, sekä että väkevien juomain myyntipaikkaa ei avattu Sörnäisten satamaradan pohjoispuolella olevalle verraten harvaan asutulle alueelle. Sen sijaan voitaisiin eteläisiin kaupunginosiin, esimerkiksi Tehtaankadun seuduille, perustaa yksi myymälä lisää. Samalla kaupunginvaltuusto lausui toivomuksen, että sille vastedes varattaisiin tilaisuus lausuntonsa antamiseen myynti- ja anniskelupaikkain lukumäärää ja sijoitusta sekä niissä myytäviä tai anniskeltavia väkijuomalajeja koskevista muutosehdotuksista, ja lopuksi yleisenä toivomuksena, että väkijuomamyymälöitä ei sijoitettaisi koulujen välittömään läheisyyteen.

Lopuksi kaupunginvaltuusto huomautti, että sen mielestä II luokan ravintoloille, jotka eivät harjoittaneet kahvilaliikettä, oli myönnettävä samat anniskeluoikeudet kuin I luokan ravintoloille.

Tilintarkastajain vaali. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin vuoden 1932 tilien tarkastajiksi kaupunginvaltuusto valitsi [2]) kamreeri S. Ehrstedtin ja kirjaltaja K. F. Hellgrenin sekä heidän varamiehikseen pankinvirkailija B. Armfeltin ja metallityöntekijä G. Anderssonin.

Vuositilintarkastajain vaali. Kaupungin vuoden 1932 hallinnon ja tilien tarkastajiksi kaupunginvaltuusto valitsi [3]) toimistonjohtaja A. Edbergin, kamreeri V. Hougbergin, ent. kaupunginreviisorin G. Winterin, pankinjohtaja W. Ewersin, taloudenhoitaja T. A. Lassilan, valantehneen tilintarkastajan J. A. Somerin, professori I. V. Kaitilan, toimittaja A. Aallon, varatuomari N. A. Lahtisen, järjestösihteeri E. Sallilan, asioitsija V. Ruohosen ja toimittaja A. E. Leinon sekä tilintarkastajain varamiehiksi pankinvirkailija A. E. Monnbergin, valtiotieteiden kandidaatin P. H. Schybergsonin, konttoripäällikkö F. Smedbergin, pankinprokuristi B. Halleenin, filosofianmaisteri S. J. Liedon, ent. lehtorin E. O. Malmbergin, pankinjohtaja O. Hj. Hultinin, kamreeri T. H. Vilppulan, pankinvirkailija W. Roslanderin, toimittaja K. Kukkosen, kassanhoitajatar M. Sinisalon ja konttoripäällikkö K. W. Leinon.

Valtion ja Helsingin kaupungin yhteisen sairaalakomitean jäseneksi toimittaja A. Huotari-vainajan tilalle valittiin [4]) vt Sallila.

Temppeliaukiolle suunniteltu kirkko. Helsingin suomalaisten ja ruotsalaisten evankelis-luterilaisten seurakuntain kirkkohallintokunta ilmoitti

[1]) Kvsto 9 p. maalisk. 10 §. — [2]) S:n 25 p. toukok. 22 §. — [3]) S:n 7 p. tammik. 1 §. — [4]) S:n 20 p. tammik. 25 §.

aikovansa toimeenpanna Temppeliaukiolle suunnitellun kirkkorakennuksen sijoittamiskilpailun sekä valinneensa tämän kilpailun palkintolautakuntaan eversti O. Ehrströmin, tuomiorovasti A. W. Kuusiston, arkkitehti A. Nybergin ja professori O. Tarjanteen, minkä ohessa kirkkohallintokunta anoi, että kaupunginvaltuusto valitsisi kaupungin edustajan samaan kilpailulautakuntaan. Tähän myöntyen kaupunginvaltuusto uskoi[1]) puheena olevan tehtävän puheenjohtajalleen Lindforsille sekä kaupunginasemakaavaarkkitehti B. Brunilalle.

Hallitusten ja lautakuntain täydentäminen. Kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajaksi paikkakunnalta muuttaneen filosofianmaisteri I. Sarkasen sijaan valittiin[2]) vt Hämäläinen.

Toimittaja A. Pohjanmaa vapautettiin[3]) anomuksestaan verotusvalmistelukunnan jäsenyydestä ja hänen sijaansa valittiin jäseneksi neiti E. Paasio.

Johtaja G. Idström vapautettiin[4]) anomuksestaan palotoimikunnan jäsenyydestä ja hänen sijaansa valittiin vt Nybergh.

Lääketieteenkandidaatti J. Heikkiselle myönnettiin[5]) anomuksestaan vapautus kaupungin sairaalain hallituksen jäsenyydestä ja hänen seuraajakseen valittiin lääketieteenlisensiaatti T. V. Jääskeläinen. Saman hallituksen jäseneksi valittiin[6]) edesmenneen rouva H. Seppälän sijaan taloudenhoitaja J. Klami.

Ruotsinkielisen työväenopiston johtokunnan jäseneksi valittiin[7]) edesmenneen professori J. E. Rosbergin tilalle rehtori C. Sanmark.

Koska Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnan jäsen arkkitehti E. Fabritius oli valittu mainitun säätiön taloudenhoitajaksi, jona hän oli johtokunnan itseoikeutettu jäsen, kaupunginvaltuusto päätti[8]) valita johtokunnan uudeksi jäseneksi jäljellä olevaksi toimikaudeksi rehtori F. Freudenthalin.

Toimittaja J. Peräläis-vainajan sijaan valittiin[9]) kaupunginkirjaston johtokuntaan jäseneksi vt Railo.

Puhtaanapitohallituksen jäseneksi valittiin[10]) heinäkuun 11 p:nä kuolleen rakennusmestari A. W. Malmin sijaan vt Huhtala.

Kaupunginhallituksen jäseniksi vuodeksi 1932 valittiin[11]) vtt Halme, Helo, Hjelmman, Janatuinen, Norrmén, Ramsay, Salovaara, Suolahti ja Udd sekä vtn Hjelmmanin anomuksestaan vapauduttua[12]) tästä tehtävästä hänen sijaansa vt Rydman.

Muiden kunnallisten hallitusten ja lautakuntain jäsenten vaali. Muiden kunnallisten hallitusten ja lautakuntain puheenjohtajiksi, varapuheenjohtajiksi, jäseniksi ja varajäseniksi valittiin[13]) seuraavaksi toimikaudeksi alla mainitut henkilöt:

kaupunginvaltuuston vaalilautakuntaan: jäseniksi lakitieteenkandidaatti E. Erkko, toimittaja A. E. Leino ja filosofiantohtori B. Nybergh sekä varajäseniksi johtaja Y. Koskelainen, insinööri F. Kreander ja toimittaja K. Kukkonen;

kiinteistölautakuntaan: puheenjohtajaksi johtaja Y. Harvia sekä jäseniksi veturinkuljettaja F. W. Gröndahl, professori E. Linkomies, johtaja

---

[1]) Kvsto 7 p. syysk. 35 §; ks. myös tämän kert. s. 16. — [2]) Kvsto 21 p. syysk. 18 §. — [3]) S:n 25 p. toukok. 19 §. — [4]) S:n 9 p. maalisk. 25 §. — [5]) S:n 13 p. huhtik. 20 §. — [6]) S:n 15 p. kesäk. 22 §. — [7]) S:n 13 p. huhtik. 19 §. — [8]) S:n 26 p. lokak. 21 §. — [9]) S:n 20 p. tammik. 26 §. — [10]) S:n 7 p. syysk. 26 §. — [11]) S:n 7 p. tammik. 1 §. — [12]) S:n 20 p. tammik. 24 §. — [13]) S:n 7 p. jouluk. 2 ja 4 §.

C. Neovius, ylijohtaja J. O. Peurakoski, järjestösihteeri E. Sallila, johtaja T. Salmio, insinööri E. von Schantz ja työnvälitysneuvoja T. Uski;

kotitalouslautakuntaan: puheenjohtajaksi tarkastaja M. Sillanpää ja jäseniksi rouva H. Brander, rouva H. Gebhard, kotitalousopettajatar A. Huotari ja arkkitehti S. Lagerborg-Stenius;

satamalautakuntaan: puheenjohtajaksi kauppaneuvos I. Lindfors ja jäseniksi satamatyöntekijä U. Ilmanen, merenkulkuneuvos A. V. Lindberg, vuorineuvos K. A. Paloheimo, filosofiantohtori H. Ramsay, varastonhoitaja K. V. Saxell ja merikapteeni A. Wihuri;

työnvälitystoimiston johtokuntaan: puheenjohtajaksi ammattienylitarkastaja O. A. Pyykkö, varapuheenjohtajaksi toimittaja M. Paasivuori, vakinaisiksi jäseniksi johtaja W. Korhonen, insinööri P. Kyrenius, monttööri L. Mikkonen ja eristäjä K. R. Saarnijärvi sekä varajäseniksi rappari H. Hautala ja kamreeri O. Tiderman;

kaupungin irtaimen omaisuuden iventtaajiksi: kamreeri V. Apajalahti, maalarimestari H. A. Bergström, konttoripäällikkö K. E. Grönlund, rouva E. Hämäläinen, kirjaltaja A. Karvosenoja, johtaja K. V. Kyrklund, kansakoulunopettaja J. A. Tarpila, kirjeenkantaja B. Wäisänen ja työmies J. Väätäinen;

kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehiksi: rakennusmestari T. Backberg, tullipäällysmies A. Forsström, maalari K. Ollila, rakennusmestari G. Welroos ja viilaaja F. A. Åkerman;

kaupunginkassan tarkastusmiehiksi: kamreeri V. Hougberg ja konttoristi E. Jokinen sekä heidän varamiehikseen asiamies V. Ahde ja kamreeri S. Ehrstedt;

taksoituslautakuntaan: jäseniksi konttoripäällikkö K. R. Bergbom, vanh. hallitussihteeri E. von Bonsdorff, kamreeri R. Estlander, varatuomari B. von Fieandt, maalarimestari A. Haanoja, everstiluutnantti Hj. Honkanen, työnjohtaja H. P. Kalervo, kirjaltaja V. P. J. Kalervo, johtaja N. Kavaleff, konttoristi L. Lehto, kutoja O. Leinonen, varatuomari K. A. A. Linturi, sähkötyömies T. Mutikainen, kauppaneuvos A. Nyman, neiti E. Paasio, konttoripäällikkö G. Pätynen, asioitsija V. Ruohonen, varatuomari U. Rusk, kansakoulunopettaja J. A. Tarpila, kelloseppä J. Valvio ja hovioikeudenauskultantti V. Wirtanen;

tutkijalautakuntaan: jäseniksi vakuutusvirkailija J. Ahokas, protokollasihteeri G. W. Boijer, ylikamreeri K. M. Lassila, johtaja R. Laurén, filosofianmaisteri T. Olin, kirjaltaja E. Pihl, eristäjä K. R. Saarnijärvi ja nuor. hallintosihteeri I. Toivanen;

julkisivupiirustusten tarkastustoimikuntaan: jäseniksi professori O. Tarjanne ja toimittaja H. Uksila;

holhouslautakuntaan: jäseneksi vuosiksi 1933—36 kanslianeuvos I. Groundstroem;

oikeusaputoimiston johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtori J. Helo, varatuomari S. Ilmanen, vanh. oikeusneuvosmies G. Leopold, varatuomari S. T. Mannermaa ja rouva M. Schulz-Cajander;

urheilulautakuntaan: jäseniksi palopäällikkö W. Bergström, lehtori V. Laherma, lääketieteenlisensiaatti U. Tötterman, kamreeri T. H. Vilppula ja kapteeni K. H. Öhman;

ammattioppilaslautakuntaan: puheenjohtajaksi insinööri E. Söderman, varapuheenjohtajaksi Suomen kirjatyöntekijäin liiton asiamies A. J. Hellström, jäseniksi maalarimestari A. Haanoja, varastonhoitaja J. W. Laine,

kultaseppä O. Lindroos ja kirjansitoja E. Merikoski sekä varajäseniksi rouva L. Ahmala, insinööri F. Kreander, kirjapainonjohtaja J. K. Paasio ja vaatturi R. Virta;

palotoimikuntaan: jäseniksi muurari H. Ahmala, viilaaja Hj. Blomqvist, insinööri E. Lukander, filosofiantohtori B. Nybergh ja varatuomari L. Pesonen;

terveydenhoitolautakuntaan: jäseneksi lääketieteenlisensiaatti S. Savonen ja varajäseneksi lakitieteenkandidaatti E. Kytömaa vuoden 1933 loppuun, mihin ajankohtaan myöskin vuonna 1930 valittujen viiden jäsenen ja viiden varajäsenen tuli pysyä toimissaan;

kaupungin sairaalain hallitukseen: jäseniksi rakennusmestari P. Astikainen, lääketieteenlisensiaatti T. V. Jääskeläinen, taloudenhoitaja J. Klami, ens. kaupunginlääkäri F. Hisinger, dosentti F. Langenskiöld, filosofiantohtori B. Nybergh, arkkitehti W. G. Palmqvist ja lääketieteen- ja kirurgiantohtori E. Suolahti, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin dosentti Langenskiöld ja varapuheenjohtajaksi lääketieteen- ja kirurgiantohtori Suolahti;

köyhäinhoitolautakuntaan: puheenjohtajaksi insinööri F. Kreander ja varapuheenjohtajaksi pianoteknikko J. Virtanen;

lastensuojelulautakuntaan: jäseniksi rouvat A. Huotari ja M. Huttunen, toimittaja K. Kukkonen, oikeusneuvosmies T. Nilsson, professori M. Ruuth, kirjanpitäjä B. Tabelle ja professori A. Ylppö, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin professori Ruuth ja varapuheenjohtajaksi rouva Huotari;

ammattiopetuslaitosten johtokuntaan: jäseniksi rouva E. Ivalo, kansakoulunopettaja A. Jansson, ylikonemestari G. A. Lemström, johtaja L. Lyytikäinen, kirjaltaja I. Mattila ja ompelijatar M. Paaso, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin rehtori M. Sergelius;

suomenkielisen työväenopiston johtokuntaan: jäseniksi esittelijäneuvos E. Böök, johtaja Y. Koskelainen, johtaja R. Liukkonen, kivityömies O. Nuutinen, filosofianmaisteri P. Railo ja toimittaja Y. Räisänen sekä varajäseniksi konttoristi P. Kivi ja vanhempi lehtori B. Malmio;

ruotsinkielisen työväenopiston johtokuntaan: jäseniksi toimittaja K. A. Fagerholm, filosofiantohtori J. af Forselles, vanhempi lehtori A. Mickwitz, rehtori C. Sanmark, libristi F. Sundqvist ja viilaaja F. A. Åkerman sekä varajäseniksi toimitsija S. O. Andersson ja lehtori J. Forsman;

lastentarhain johtokuntaan: jäseniksi rouva Th. Hanemann, lääketieteenlisensiaatti N. Jännes, rouva M. Oksanen, opettajatar L. Salovaara, lastentarhanjohtajatar S. Siirala, kätilö H. Walta ja kirkkoherra E. Wirén, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin kirkkoherra Wirén ja varapuheenjohtajaksi lääketieteenlisensiaatti Jännes;

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan: jäseniksi arkkitehti S. Lagerborg-Stenius ja kirjastonamanuenssi A. Pettersson;

kaupunginkirjaston johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtori A. H. Bergholm, rouva E. Peräläinen, alikirjastonhoitaja H. E. Pipping, filosofianmaisteri P. Railo ja filosofiantohtori H. Renqvist;

kaupunginmuseon johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtori J. Ailio, intendentti A. Hämäläinen ja yliarkkitehti M. Schjerfbeck;

musiikkilautakuntaan: jäseniksi rouva E. von Frenckell, vaatturimestari T. Hiekkaranta, kirjaltaja S. K. Leino, kauppaneuvos A. Niklander ja filosofiantohtori H. Ramsay;

kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen: jäseniksi monttööri L. Mikkonen, peltiseppä A. Nuotio, insinöörit E. von Schantz ja E. Schröder sekä professori B. Wuolle, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin professori Wuolle ja varapuheenjohtajaksi monttööri Mikkonen;

kaupungin yleisten töiden lautakuntaan: jäseniksi johtaja vuorineuvos C. G. Herlitz, pankinjohtaja T. Grotenfelt, toimittaja E. Huttunen, monttööri O. W. Oksanen, professori O. Tarjanne ja insinööri T. R. Vähäkallio; puheenjohtajaksi valittiin johtaja G. K. Bergman;

puhtaanapitolautakuntaan: puheenjohtajaksi ent. pankinjohtaja G. Estlander sekä jäseniksi toimittaja A. Aalto, filosofianlisensiaatti K. Huhtala, työmies K. Kaukonen, teknikko A. G. Nyman, ylijohtaja Y. Sadeniemi ja lääketieteenlisensiaatti U. Tötterman.

Teurastamolautakunnan puheenjohtajaksi valittiin[1]) kauppaneuvos S. A. Hohenthal ja jäseniksi kaupungineläinlääkäri W. Ehrström, osastonpäällikkö F. Moisala, sähköteknikko V. V. Salovaara ja varatuomari A. Wikström.

Jäsenten valitseminen tulo- ja omaisuusverolautakuntaan. Uudenmaan läänin maaherran vahvistettua Helsingin tulo- ja omaisuusverolautakunnan jäsenmäärän kahdeksaksi kaupunginvaltuusto valitsi[2]) puolestaan mainitun lautakunnan jäseniksi varatuomari B. von Fieandtin, everstiluutnantti varatuomari Hj. Honkasen, kirjaltaja A. Karvosenojan ja pankinvirkailija W. Roslanderin sekä heidän varamiehikseen toimittaja M. Leskisen, konttoripäällikkö G. Pätysen, asessori E. Stigzeliuksen ja asiamies M. Tammilehdon.

Jäsenten valitseminen yksityisten laitosten hallituksiin. Taideteollisuuskeskuskoulun johtokuntaan valittiin[3]) jäseniksi arkkitehti V. Jung ja toimittaja K. Lehmus sekä varajäseniksi toimittaja K. Kukkonen ja ylijohtaja Y. Sadeniemi.

Ammattienedistämislaitoksen säätiön johtokunnan jäseniksi valittiin[3]) teollisuusneuvos I. Killinen ja maalari J. Nikula sekä näiden varamiehiksi asiamies T. Hänninen ja porsliiniteknikko A. G. Nyman.

Helsingin teollisuuskoulun johtokunnan jäseneksi edesmenneen insinööri G. Souranderin sijaan valittiin[4]) rakennusmestari G. Welroos.

Stiftelsen Svenska handelshögskolan i Helsingfors niminen säätiö. Myöntyen Högre svenska handelsläroverket i Helsingfors aktiebolag nimisen yhtiön tekemään anomukseen kaupunginvaltuusto päätti[5]) yhtiön tultua muodostetuksi säätiöksi ottaa valitakseen jäsenen säätiön hallitukseen ja valitsi[6]) siihen sittemmin jäsenensä Norrménin.

Oppikoulujen vanhempainneuvostojen valitseminen. Kaupunginvaltuusto valitsi[7]) Pyhän Marian koulun ja Koulukujan kolmiluokkaisen yhteislyseon vanhempainneuvostojen jäsenet.

Kaupunginvaltuuston edustajat. Helsingin kaupungin saatua kutsun lähettää edustajansa Norden-yhdistyksen toimesta Tukholmassa syyskuun 14—19 p:nä pidettävälle Islannin viikolle kaupunginvaltuusto päätti[8]) valita puheenjohtajansa sekä hänen estymisensä varalta varapuheenjohtajansa kaupungin edustajaksi mainittuun tilaisuuteen.

Kaupungin edustajaksi Hangossa elokuun 15 ja 16 p:nä pidettävään VII kaupunkikokoukseen valittiin[9]) kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Lindfors ja varapuheenjohtaja Hjelmman, vtt Janatuinen, Tanner ja Tollet

---

[1]) Kvsto 12 p. lokak. 9 §. — [2]) S:n 7 p. jouluk. 3 §. — [3]) S:n 7 p. jouluk. 2 §. — [4])S:n 4 p. toukok. 18 § ja 25 p. toukok. 18 §. — [5]) S:n 7 p. syysk. 36 §. — [6]) S:n 26 p. lokak. 23 §. — [7]) S:n 7 p. jouluk. 12 §. — [8]) S:n 7 p. syysk. 15 §. — [9]) S:n 15 p. kesäk. 23 §.

sekä kaupunginjohtaja Tulenheimo ja heidän varamiehikseen vtt Estlander, Helo, Norrmén ja Rydman.

Elokuun 13 ja 14 p:nä Hangossa pidettävässä Suomen satamaliiton kokouksessa tuli[1]) puheenjohtaja Lindforsin ja vttn Ramsayn ja Salovaaran toimia kaupunginvaltuuston edustajina ja satamalaitoksen johtajan O. E. Jaatisen sekä vttn Halmeen ja Wihurin heidän varamiehinään.

---

[1]) Kvsto 15 p. kesäk. 24 §.

II. Kaupunginhallitus.

Kaupunginhallitukseen kuuluivat kaupunginjohtaja A. Tulenheimo sekä apulaiskaupunginjohtajat, rahatoimenjohtaja V. Hupli, kiinteistöjohtaja E. von Frenckell, teknillinen johtaja E. Moring, sosiali- ja opetusasiain johtaja J. W. Keto, samoinkuin seuraavat kaupunginvaltuuston vuodeksi 1932 valitsemat jäsenet: taloudenhoitaja A. Halme, filosofiantohtori lakitieteenkandidaatti J. Helo, toimistonjohtaja E. Janatuinen, lakitieteenkandidaatti G. Norrmén, johtaja H. Ramsay, pankinjohtaja E. Rydman, sähköteknikko V. V. Salovaara, lääketieteentohtori E. Suolahti ja rakennusmestari W. Udd.

Kaupunginsihteerinä toimi filosofianmaisteri K. Rein, kaupunginlakimiehenä lakitieteenkandidaatti E. Cavonius ja kansliasihteereinä varatuomari A. Blomberg, filosofianmaisterit A. Danielson ja G. Brotherus sekä varatuomari T. Nordberg. Avoinna olevaa kansliasihteerinvirkaa hoiti hovioikeudenauskultantti E. Mantere. Kaupungin painatustöiden valvojana oli ent. kirjapainonjohtaja T. Artman ja hänen apulaisenaan V. Stenman. Kirjaajana toimi neiti I. Heikel. Kaupunginkanslian henkilökuntaan kuului sitäpaitsi kuusi vakinaista kanslistia.

Kaupunginhallituksella oli kertomusvuonna 59 ja sen yleisjaostolla 58 kokousta. Hallituksen pöytäkirjain pykäläluku oli 6,863 ja lähetettyjen kirjeiden luku 1,527.

Kaupunginhallituksen vuoden varrella käsittelemistä asioista mainitaan tässä seuraavat:

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. Kiinteän omaisuuden hankintaa, luovutusta ja käyttöoikeutta koskevat asiat.

Leppäsuon alueen pakkolunastaminen. Sen johdosta, että Turun hovioikeus ei ollut katsonut olevan syytä muuttaa Helsingin raastuvanoikeuden päätöstä, joka koski pakkolunastushinnan määräämistä kaupungin ja Osakeyhtiö M. G. Steniuksen välisessä riitajutussa, kaupunginhallitus päätti [1]) valtuuttaa lakitieteenkandidaatti G. Norrménin hakemaan hovioikeuden tuomion muutosta korkeimmassa oikeudessa.

Maan hankkiminen teitä varten. Kulosaaren huvilakaupungin kunnanvaltuustolta saapui [2]) ilmoitus, että valtuusto oli suostunut luovuttamaan Herttoniemen bulevardin läntisimmän osan leventämiseen tarvittavan maa-

[1]) Khs 22 p. kesäk. 1,095 §. — [2]) S:n 16 p. kesäk. 1,076 §; vrt. v:n 1931 kert. s. 3 ja tämän kert. s. 168.

alueen, mutta ei ollut katsonut voivansa velvoittaa yhdyskuntaa osallistumaan mainitun tietyön aiheuttamiin kustannuksiin.

Kaupunginhallituksen anottua kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriöltä, että Viikin latokartanon maalta luovutettaisiin 360 m²:n laajuinen maa-alue Oulunkylän—Viikin—Herttoniemen rautatien ja Malmille vievän maantien risteyskohdan järjestelyä varten, maatalousministeriö oli ilmoittanut päättäneensä suostua tähän anomukseen erinäisin ehdoin, ja kaupungin yleisten töiden hallitus oli tämän johdosta esittänyt kaupunginhallitukselle, että päätös koetettaisiin saada puretuksi, koska puheena olevien ehtojen täyttäminen tulisi maksamaan kaupungille ainakin 510,000 markkaa. Kaupunginhallitus päättikin [1]) maatalousministeriöltä anoa, että valtio ilman ehtoja luovuttaisi mainitun risteyskohdan järjestämistä varten valtion viranomaisten esittämien vaatimusten mukaan tarvittavan 360 m²:n laajuisen maa-alueen valtiolle jääväksi tiealueeksi, jotta vältyttäisiin pakkolunastusteitse hankkimasta tätä tiealuetta valtiolta valtiolle. Sittemmin ilmoitettiin [2]) ministeriön myöntyneen tähän anomukseen.

Myytävien tonttien luettelo. Kiinteistölautakunnan laatiman vuonna 1932 myytävien tonttien luettelon vahvistaminen jätettiin [3]) sanotun lautakunnan päätöksen varaan. Koska kuitenkin oli pidettävä asianmukaisena, että yleiset myyntiehdot vahvistettiin jonkin verran yksityiskohtaisemmiksi kuin ne vanhastaan olivat olleet ja että niihin sisällytettiin myöskin erinäisiä yleisiä tonttien hintojen arvioimisperusteita, kaupunginhallitus päätti [3]) antaa kiinteistölautakunnalle tehtäväksi laatia ehdotuksen tonttien myynnissä noudatettavista yleisistä periaatteista.

Tilusvaihdot. Kaupunginhallitus päätti [4]) hyväksyä ne tilusvaihtosopimukset, jotka maan hankkimiseksi Käpylän—Tuomarinkylän tietä ja Oulunkylän—Herttoniemen rautatietä varten oli tehty Helsingin kaupungin ja tilanomistaja A. Lönngrenin sekä Helsingin kaupungin ja metsänhoitaja E. V. Nyströmin y. m. kesken.

Kaupunginvaltuuston päätettyä [5]) luovuttaa Helsingin evankelis-luterilaisille seurakunnille erään 28,000 m² käsittävän alueen Malmin hautausmaan vierestä ehdoin, että kaupungille korvaukseksi luovutettiin m.m. eräs n. 16,000 m²:n laajuinen alue, oli maanmittausinsinööri J. M. Luukkonen pyynnöstä ottanut toimittaakseen mainitun tilusvaihdon, ja kaupungingeodeetti W. O. Lille oli valtuutettu valvomaan kaupungin etua tässä toimituksessa, jonka kustannukset oli jaettava tasan kaupungin ja seurakuntain kesken. Kaupunginhallitus päätti hyväksyä tämän toimenpiteen [6]) ja rajaselvittelyn tultua suoritetuksi kaupunginlakimiehen laatiman tilusvaihtosopimuksen [7]).

Maa-alueen luovuttaminen tietä varten. Kaupunginhallitus päätti [8]) tie- ja vesirakennushallitukselle ilmoittaa, ettei kaupunki voinut muulla tavoin osallistua Ryttylän koulukodin kohdalla olevan maantienmutkan oikaisemistyön kustantamiseen kuin luovuttamalla sitä varten tarvittavan maa-alueen ilmaiseksi.

Tontin luovuttaminen Kansan näyttämölle. Kaupunginhallitus päätti [9]) periaatteessa yhtyä kiinteistölautakunnan Kansan näyttämön anomuksen johdosta esittämään ehdotukseen, että kyseisen teatterin suunnittelemalle

---

[1]) Khs 18 p. helmik. 359 §. — [2]) S:n 1 p. syysk. 1,328 §. — [3]) S:n 4 p. helmik. 259 §. — [4]) S:n 21 p. huhtik. 702 ja 703 §; vrt. tämän kert. s. 9 ja 13. — [5]) Ks. tämän kert. s. 12. — [6]) Khs 6 p. toukok. 781 §. — [7]) S:n 17 p. marrask. 1,770 §. — [8]) S:n 7 p. heinäk. 1,155 §. — [9]) S:n 28 p. tammik. 192 §.

teatteritalolle varattaisiin jokin Hakaniemen torin varrella sijaitseva, tarkoitukseen sopiva tontti, jonka luovutuksesta aikanaan oli tehtävä eri esitys kaupunginvaltuustolle. Sittemmin saapui Kansan näyttämön säätiön isännistöltä kirjelmä, jossa ilmoitettiin, että säätiö kiitollisena otti vastaan puheena olevan tontin ja pyydettiin, että ryhdyttäisiin pikaisiin toimenpiteisiin asian saattamiseksi kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi. Kaupunginhallitus päätti [1]) saattaa tämän kirjelmän sisällyksen kiinteistölautakunnan tietoon lopullisen esityksen laatimista varten.

Korttelin n:o 474 tontin n:o 7 lunastaminen. Puolustusministeriön tiedusteluun kaupunginhallitus päätti [2]) vastata, ettei kaupunki hinnan suuruuden takia halunnut käyttää etuoikeuttaan korttelissa n:o 474 sijaitsevan tontin n:o 7 lunastamiseen.

Vesialueen jakaminen. Kiinteistölautakunnalle annettiin [3]) tehtäväksi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta Mustasaarta ympäröivä vesialue tulisi jaetuksi ennen kesää 1932.

Rajankäyntitoimitus. Kaupunginhallitus päätti [4]) tyytyä suoritettuun Mellunkylän Borgsin tilan rajankäyntitoimitukseen, jossa kaupungingeodeetti oli ollut saapuvilla kaupungin puolesta.

Vuokraoikeuksien lunastaminen pakkohuutokaupalla. Kiinteistölautakunnan ilmoitettua, että se oli antanut pakkohuutokaupalla ostaa kaupungille Käpylän korttelissa n:o 891 sijaitsevan tontin n:o 8 vuokraoikeuden ynnä sillä olevat rakennukset kaupunginhallitus päätti [5]) hyväksyä tämän kaupan ja osoitti käteisellä maksettavan kauppahinnan osan, 15,913: 01 markkaa, ennakkona kaupunginkassasta; Työväen säästöpankin myöntämä 24,000 markan suuruinen laina jätettiin edelleen kiinteistöä rasittamaan.

Samoin hyväksyttiin [6]) se toimenpide, että kiinteistölautakunta oli 108,000 markan hinnasta pakkohuutokaupalla ostanut Kumpulan korttelissa n:o 932 sijaitsevan tontin n:o 55 vuokraoikeuden ja tontilla olevat rakennukset, ja käteisellä maksettavan kauppahinnan osan suorittamiseen osoitettiin kaupunginkassasta ennakkona 62,821: 90 markkaa.

Kummassakin edellä mainitussa tapauksessa kiinteistölautakunta oikeutettiin jälleen myymään kyseiset vuokraoikeudet ja rakennukset. Päätökset alistettiin [7]) kaupunginvaltuuston ratkaistaviksi.

Tonttipaikan luovuttaminen Suomen messuille. Suomen messut osuuskunnan i. l. anottua, että sille luovutettaisiin tonttipaikka messurakennusta varten, kaupunginhallitus päätti [8]) valtuuttaa kiinteistöjohtajan ryhtymään anojan kanssa valmistaviin neuvotteluihin yksityiskohtaisen luovutussopimuksen aikaansaamiseksi kiinteistölautakunnan esittämiä suuntaviivoja noudattaen sekä lisäksi ottaen huomioon, että alue annettiin vuokralle n. 50 vuodeksi nimellisestä vuokramaksusta, kuitenkin siten, että jos vuokraaja käytti rakennuksessa olevia huoneita liiketarkoituksiin, kaupungille oli tästä suoritettava kohtuullinen maanvuokra; että kaupunki sitoutui vuokra-ajan päätyttyä, jolloin rakennukset siirtyivät kaupungin omistukseen, suorittamaan vuokraajalle niistä korvaukseksi n. 25 % niiden silloisesta arvosta edellyttäen niiden silloin olevan käyttökunnossa; sekä että vuokraajan oli sitouduttava määräajassa rakentamaan alue valmiiksi.

---

[1]) Khs 18 p. helmik. 348 §. — [2]) S:n 24 p. marrask. 1,818 §. — [3]) S:n 9 p. tammik. 32 §. — [4]) S:n 9 p. kesäk. 1,034 §. — [5]) S:n 21 p. heinäk. 1,180 §. — [6]) S:n 21 p. heinäk. 1,181 §. — [7]) Ks. tämän kert. s. 17 ja 18. — [8]) Khs 17 p. marrask. 1,775 §.

Kirkkotontin luovuttaminen Tehtaanpuistosta. Kaupunginhallitus hyväksyi [1]) kiinteistölautakunnan esityksen, että kaupunginhallitus ryhtyisi kirkkoviranomaisten kanssa neuvotteluihin Tehtaanpuistoon suunnitellulle kirkolle varatun tonttipaikan vaihtamisesta tai kirkon luonnospiirustuksista julistettavan kilpailun ohjelman muuttamisesta siten, ettei kirkkopaikkaa siinä vielä lopullisesti määrättäisi, ja päätti antaa edellä mainittujen neuvottelujen käymisen kiinteistöjohtajan tehtäväksi.

Sittemmin saapui [2]) kirkkovaltuuston ilmoitus, että valtuusto oli hyväksynyt kaupunginhallituksen edellä mainitun ehdotuksen Tehtaanpuistoon rakennettavan kirkon sijoituskilpailun järjestämisestä.

Maa-alueen luovuttaminen Toivolan koulukodille. Eräs 10 ha:n laajuinen Oulunkylän tilaan kuuluva peltoalue päätettiin [3]) luovuttaa Toivolan koulukodin käytettäväksi kohtuullisesta vuokrasta. Vuokralleanto määrättiin kiinteistölautakunnan ja lastensuojelulautakunnan väliseksi asiaksi.

Tien rakentaminen kaupungin maalle. Helsingin maalaiskunnan rakennuslautakunnan anottua saada rakentaa tien Pukinmäen urheilukentältä Malmille kaupungin omistamien maiden yli kaupunginhallitus päätti [4]) myöntyä anomukseen ehdoin, että tien rakentamisessa otettiin huomioon kiinteistötoimiston maatalousosaston ja rakennuskonttorin annettavat tarkemmat ohjeet.

Osakeyhtiö Agrokselle vuokratun alueen järjestely. Kiinteistölautakunnan osakeyhtiö Agros aktiebolag nimisen yhtiön kanssa tekemä sopimus [5]), teurastamon läntistä raideleikkausta koskevan välipuheen pysyttämisestä voimassa raideleikkauksen siirrosta huolimatta merkittiin [6]) tiedoksi ja rakennuskonttorille päätettiin ilmoittaa, että konttori milloin hyvänsä voi ryhtyä rakennustöihin teurastamon n. s. läntistä raidetta varten tarvittavalla, yhtiön hallussa olleella alueella.

Vuokra-ajan pidennys. Kaupunginhallitus oikeutti [7]) kiinteistölautakunnan myöntämään Länt. Kaivopuiston huvilapalstojen n:ot 1, 1 a, 2, 3, 5 ja 6 vuokraajille vuokra-ajan pidennystä neljä vuotta eli heinäkuun 1 p:ään 1937 entisin vuokraehdoin, kuitenkin ulkohuonerakennusten ja aitojen poistamisen sekä alueitten uudelleenjärjestelyn suhteen kiinteistölautakunnan toimittamassa katselmuksessa ehdotetuin ehdoin. Päätös alistettiin [8]) kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Vuokrasopimuksen irtisanomisen peruuttaminen. Kiinteistölautakunnan päätettyä, että Sulhanen ja Morsian nimisten saarten vuokrasopimukset sanottaisiin irti ja saarilla olevat rakennukset lunastettaisiin kaupungille, kaupunginhallitus oli alistanut lautakunnan päätöksen tutkittavakseen ja päätti [9]) kiinteistölautakunnalle ilmoittaa, että puheena olevien saarten vuokrasopimuksien irtisanominen oli peruutettava ja että ne saivat edelleen jäädä voimaan 6 kuukauden irtisanomisajoin.

Valtion jäänsärkijäin vedenotto ja hiilivarastopaikka. Valtion jäänsärkijäin ilmaista vedenottoa ja hiilivarastopaikkaa koskeva sopimus uudistettiin [10]) vuoden 1933 ajaksi entisin ehdoin.

Aallonmurtajan rakentaminen Särkän ja Harakan väliseen salmeen. Merenkävijät nimiselle seuralle ilmoitettiin [11]), että rakennettaessa aallonmurtajaa

---

[1]) Khs 9 p. kesäk. 1,036 §. — [2]) S:n 7 p. heinäk. 1,149 §. — [3]) S:n 8 p. jouluk. 1,951 §. — [4]) S:n 17 p. marrask. 1,774 §. — [5]) S:n 4 p. helmik. 254 §. — [6]) Ks. tämän kert. os. III — [7]) Khs 28 p. heinäk. 1,210 §. — [8]) Ks. tämän kert. s. 18. — [9]) Khs 7 p. heinäk. 1,147 §. — [10]) S:n 3 p. marrask. 1,691 §. — [11]) S:n 13 p. lokak. 1,553 §.

Särkän ja Harakan väliseen salmeen rakennuskonttorin kesäkuun 6 p:nä 1929 laatimaa piirustusta ehdottomasti oli noudatettava; että seuran tuli aallonmurtajan rakentamiseen hankkia Uudenmaan läänin maaherralta heinäkuun 23 p:nä 1902 annetun vesioikeuslain 6 luvun 4 §:ssä edellytetty lupa sekä esittää kirjallinen selvitys puolustusministeriön antamasta luvasta; sekä että seuran ennen rakennustöiden aloittamista tuli asettaa kaupunginhallituksen hyväksymä takuu mahdollisesti vaadittavien aallonmurtajan purkamistöiden suorittamisen vakuudeksi.

Ruotsalaisen teatterin kulissivarasto. Yleisten töiden hallituksen lähetettyä kaupunginhallitukselle esityksen ruotsalaisen teatterin Malminkadun 5:ssä olevan kulissivaraston alueen järjestämisestä uudelleen rakennuskonttorin varaston palonvaaran vähentämiseksi hallitus hyväksyen kiinteistölautakunnan tekemän ehdotuksen päätti [1]), että ruotsalaisen teatterin kulissivarastorakennus sai jäädä paikalleen yleisten töiden hallituksen ehdottamalla tavalla eristettynä kaupungin hallussa olevasta varastoalueesta; että ruotsalaisen teatterin viimeistään kesällä 1933 tuli omalla kustannuksellaan ja rakennuskonttorin osoituksen mukaan eristää alueensa kaupungin varastoalueesta, rakentaa 5 m:n levyinen nousupenger Malminkadulta varastorakennukseen ja yhtä leveä suljettava portti katua vastassa olevaan aitaan. Kiinteistölautakunnalle annettiin tehtäväksi korottaa teatterin vuosivuokra täten laajennetusta, yhteensä 958 m² käsittävästä alueesta 7,664 markkaan lukien heinäkuun 1 p:stä 1933.

Sahalaitoksen rakennuttaminen Isoon Verkkosaareen. Kaupunginhallitus ilmoitti [2]) maistraatille palotoimikunnan asettamin ehdoin puoltavansa Sörnäs aktiebolag nimisen yhtiön anomusta, joka koski lupaa uuden sahalaitoksen rakentamiseen yhtiölle vuokratulle Ison Verkkosaaren alueelle, ja antoi samalla kiinteistöjohtajalle tehtäväksi neuvotella yhtiön kanssa sen silloisen vuokra-alueen vaihtamisesta erääseen Herttoniemen alueeseen.

Uhkakielto. Kaupunginhallitus päätti [3]) kaupungin yleisten töiden hallituksen ja kiinteistölautakunnan annettua asiasta lausuntonsa ilmoittaa maistraatille, ettei sillä ollut mitään muistutettavaa Sörnäs aktiebolag nimisen yhtiön anomusta vastaan, että yhtiö oikeutettaisiin sakon uhalla kieltämään asiattomilta pääsy sen Vallilan tehdaskorttelissa n:o 532, Sörnäisten korttelissa n:o 272 sekä Isossa ja Pienessä Verkkosaaressa sijaitseville vuokra-alueille sekä samalla uhalla kieltämään tupakanpoltto mainituilla alueilla.

Dalin tilaan kuuluvan palstan lohkominen kantatilasta. Tiedustelun johdosta kaupunginhallitus päätti [4]) ilmoittaa, ettei kaupungilla ollut mitään muistuttamista siihen, että eräs Helsingin pitäjän Malmin kylässä sijaitsevaan Dalin tilaan kuuluva, yksityisen omistama 0.74 ha:n suuruinen palsta lohkottiin kantatilasta, vaikkakaan lohkomisoikeuden turvaamiseksi ei ollut hankittu kiinnitystä tilaan.

Horsman uudistilaa koskeva rakennuslupa. Lääninhallituksen pyydettyä kiinteistölautakunnan lausuntoa kirvesmiehen vaimon E. Kuuselan anomuksen johdosta, joka koski rakennusluvan myöntämistä Helsingin pitäjän Malmin kylässä sijaitsevalle Horsma nimiselle uudistilalle RN:o 5[86] kaupunginhallitus päätti [5]) oman kirjelmänsä ohella maaherralle lähettää lautakunnan lausunnon, jossa sanottiin, ettei kaupungilla ollut syytä vastustaa pyydetyn rakennusluvan myöntämistä ehdoin, että v. t. lääninarkkitehdin tekemät julkisivua ja keittiön sisustamista koskevat huomautukset otettiin huomioon.

Tässä yhteydessä kaupunginhallitus päätti, ettei tällaisia asioita vastedes

[1]) Khs 20 p. lokak. 1,603 §. — [2]) S:n 22 p. syysk. 1,422 §. — [3]) S:n 7 p. huhtik. 641 §. — [4]) S:n 18 p. helmik. 345 §. — [5]) S:n 8 p. jouluk. 1,934 §.

tarvinnut esitellä hallituksen yleisessä kokouksessa, vaan että rakennuslupia koskevat kiinteistölautakunnan lausunnot oli toimitettava maaherralle kanslialuettelon kautta.

Vuokraoikeuden siirto. Kiinteistölautakunta oikeutettiin[1]) myöntämään Suomen metsästysyhdistykselle oikeus sille vuokratun ampumarata-alueen vuokraoikeuden siirtämiseen kolmannelle henkilölle ehdoin, että aluetta edelleen käytettiin alkuperäiseen tarkoitukseensa ja että uusi vuokraaja oli valtion laitos tai laillisesti rekisteröity yhdistys.

Huoneistojen hankkiminen eri tarkoituksiin. Kaupunginhallitus hyväksyi[2]) terveydenhoitolautakunnan ehdotuksen Kallion kaupunginosan lasten poliklinikan sijoittamisesta Unioninkadun taloon n:o 45.

Samaten hyväksyttiin[3]) köyhäinhoitolautakunnan anomus saada käyttää 7,500 markkaa työtupain sekalaisiin menoihin varatusta määrärahasta lisähuoneiston vuokraamiseen Kotkankadun talossa n:o 9 olevalle työtuvalle.

Kaupunginvaltuuston päätettyä[4]), että ruotsinkielinen apukoulu siirrettäisiin siihen asti suomenkielisen apukoulun hallussa olleeseen, Sedmigradskyn säätiön omistamassa Oikokadun talossa n:o 7 sijaitsevaan huoneistoon, kaupunginhallitus päätti[5]) kehoittaa kiinteistölautakuntaa tekemään mainitun säätiön kanssa valtuuston edellä mainitun päätöksen mukaisen vuokrasopimuksen.

Suomenkielisten kansakoulujen johtokuntaa kehoitettiin[6]) yksissä neuvoin rakennuskonttorin kanssa tutkimaan, voitiinko Hämeentien 39:ssä olevia, köyhäinhoidon työtupina sekä lastentarhana käytettyjä huoneistoja käyttää kansakoulutarkoituksiin, sekä laatimaan tarpeelliset kustannusarviot ja suunnitelmat huoneistoissa ehkä suoritettavia muutos- ja korjaustöitä varten.

Lastentarhain johtokunnan anottua, että eräille VII kaupunginosassa sijaitseville, puutteellisissa vuokrahuoneistoissa toimiville lastentarhoille hankittaisiin uudet huoneistot, sekä kiinteistölautakunnan oltua sitä mieltä, että lastentarhat Solhem ja Vuokko työskentelivät huonoimmissa huoneistoissa, ja vuokrattua jälkimmäiselle elokuun 1 p:stä uuden huoneiston Laivurinkadun talosta n:o 10 kaupunginhallitus päätti[7]) ainoastaan kehoittaa kiinteistölautakuntaa yksissä neuvoin lastentarhain viranomaisten kanssa etsimään sopivampi huoneisto lastentarha Solhemille kesäkuun 1 p:stä 1933.

Merkittiin[8]) tiedoksi, että kiinteistölautakunta oli tehnyt ruotsinkielisen työväenopiston huoneiston isännöitsijän kanssa sopimuksen siihenastista suuremman huoneistotilan luovuttamisesta opistolle ja huoneiston järjestämisestä paremmin tarkoitustaan vastaavaksi.

Kaupunginhallitus päätti[9]) hyväksyä kiinteistölautakunnan talojaoston tekemän päätöksen huoneen vuokraamisesta poliisilaitoksen lääkärin vastaanottoa varten laitoksen lääkäriltä N. Jännekselta.

Kaupunginhallitus päätti[10]) myöntää lukuun Vesijohtolaitos uudistöitä varten merkityistä käyttövaroistaan 4,500 markkaa työpajarakennuksen vuokraamiseen vesijohtolaitokselle Malminkadun talosta n:o 5.

Yleisten töiden hallitukselle annettiin[11]) tehtäväksi yksissä neuvoin kiinteistölautakunnan ja työnvälitysjohtokunnan kanssa laatia ehdotus työnvälitystoimiston huoneisto-olojen järjestämisestä.

---

[1]) Khs 21 p. heinäk. 1,189 §. — [2]) S:n 7 p. heinäk. 1,157 §; ks. myös tämän kert. s. 63 ja 161. — [3]) Khs 29 p. syysk. 1,460 §. — [4]) Ks. tämän kert. s. 21. — [5]) Khs 21 p. heinäk. 1,205 §. — [6]) S:n 27 p. lokak. 1,658 §. — [7]) S:n 21 p. heinäk. 1,199 §. — [8]) S:n 9 p. kesäk. 1,035 §. — [9]) S:n 28 p. tammik. 202 §. — [10]) Khn jsto 10 p. maalisk. 3,832 §. — [11]) Khs 13 p. lokak. 1,535 §.

Kiinteistölautakunnan ilmoitus, että Osakeyhtiö Alkoholiliike aktiebolag oli sijoittanut väkijuomaliikkeen kunnallisen tarkastajan konttorihuoneistoonsa ja että kiinteistölautakunta sen johdosta oli peruuttanut sanotulle tarkastajalle Unioninkadun talosta n:o 27 vuokratun huoneiston vuokrasopimuksen, merkittiin [1]) tiedoksi.

Vuokraehtojen täyttämisen valvonta. Koska oli tapahtunut, että kioskien y. m. vuokraajien suhteen ei kaikissa tapauksissa ollut ajoissa ryhdytty vuokraehtojen mukaisiin toimenpiteisiin, vaikka vuokramaksun asianmukainen suorittaminen oli laiminlyöty, kaupunginhallitus päätti [2]) pyytää kiinteistölautakunnalta lausuntoa siitä, miten vuokraehtojen täyttämisen valvonta oli järjestetty ja miten kaupungin vuokratulojen perintä saataisiin täysin tarkoitustaan vastaavaksi ja tehokkaaksi.

Vuokranveloitusten peruuttaminen. Vuokranveloitus eräästä tohtori S. af Björkestenin hallussa olleesta osasta Kivelän sairaalan aluetta peruutettiin [3]) vuoden 1930 alusta lukien.

Rouva M. Lehtonen vapautettiin [4]) anomuksestaan maksamasta veloitettua vuokraa 30 m²:n laajuisesta Apollonkadun tontin n:o 9 alueesta huhti—heinäkuulta, koska hän jo aikaisemmin oli siirtänyt ruokailukojunsa alueelta pois.

Vuokramaksujen palauttaminen. Osakeyhtiö Nobel-Standard Suomessa nimiseltä yhtiöltä vuosilta 1917—31 It. Pihlajasaaressa ja Sörnäisissä olevista vuokra-alueista liikaa kannettu vuokra, 102,000 markkaa, päätettiin [5]) palauttaa yhtiölle kuittaamalla yhtiön samansuuruinen vuokravelka.

Kaupunginhallitus päätti [6]) sekalaisten menojen pääluokkaan poistoja ja palautuksia varten merkitystä määrärahasta maksaa Aktiebolaget Mercantile osakeyhtiölle takaisin 16,232: 50 markkaa liikaa veloitettuja vuokramaksuja.

Kaatopaikat. 190 Tapaninkylässä asuvan maanviljelys- ja puutarhaammatinharjoittajan anomuksen, että kaupunginhallitus ryhtyisi toimenpiteisiin, jotta kaupungin Malmilla sijaitsevaa kaatopaikkaa ei siirrettäisi muualle, hallitus päätti [7]) lähettää lääninhallituksen käsiteltäväksi Malmin kaatopaikan poistamista koskevan anomuksen yhteydessä.

Eräiden Ruskeasuon huvilanomistajain valituskirjelmä, joka koski kaatopaikan järjestämistä Ruskeasuon ja Pasilan väliselle suoalueelle, ei antanut [8]) kaupunginhallitukselle aihetta toimenpiteisiin.

Erinäisten Käpylän asukkaiden valitus Käpylässä sijaitsevasta lumenkaatopaikasta ei myöskään antanut [9]) kaupunginhallitukselle toimenpiteen aihetta, koska puhtaanapitohallitus oli ilmoittanut, että puheena oleva kaatopaikka ensi talvena siirrettäisiin toiseen Käpylässä olevaan paikkaan.

Torikauppa. Asunto-osakeyhtiö Hietala bostadsaktiebolagin y. m. Hietalahden torin läheisyydessä sijaitsevien taloyhtiöiden anomus, että täydellinen torikauppa järjestettäisiin Hietalahden torille, ei antanut [10]) kaupunginhallitukselle aihetta toimenpiteisiin.

Astioista tapahtuva bensiininmyynti. Kaupunginhallituksen kaupunginvaltuustolle tekemän, astioista tapahtuvan bensiinin myynnin järjestämistä koskevan esityksen mukaisesti päätettiin [11]) maistraatille esittää, että kaikki asti-

---

[1]) Khn jsto 9 p. kesäk. 4,894 §. — [2]) S:n 16 p. kesäk. 4,916 §. — [3]) Khs 3 p. maalisk. 437 §. — [4]) S:n 28 p. heinäk. 1,213 §. — [5]) S:n 29 p. syysk. 1,450 §. — [6]) S:n 21 p. tammik. 124 §. — [7]) S:n 3 p. maalisk. 445 §. — [8]) S:n 27 p. huhtik. 770 §. — [9]) S:n 6 p. toukok. 800 §. — [10]) S:n 16 p. maalisk. 518 §. — [11]) S:n 9 p. kesäk. 1,032 §; ks. myös tämän kert. s. 20 ja Kunnall. asetuskok. s. 109.

oista tapahtuva bensiinin siirto, mikäli kysymyksessä ei ollut satama-alue, yleistä turvallisuutta silmälläpitäen tulenarkojen nesteiden valmistuksesta, varastossapidosta, myynnistä ja kuljetuksesta maaliskuun 29 p:nä 1924 annetun asetuksen 24, 27, 35 ja 49 §:n muuttamisesta toukokuun 13 p:nä 1932 annetun asetuksen edellyttämin rajoituksin kokonaan kiellettäisiin. Kuitenkin olisi tällainen bensiinin siirto ja siitä johtuva myynti sallittava Kampin alueelle ja Rautatientorille järjestettävillä myyntiasemilla ehdoin, että paloviranomaisten paloturvallisuutta tarkoittavia määräyksiä tarkoin noudatettiin. Myöskin siinä tapauksessa, että moottoriajoneuvosta loppui polttoaine, joten ajoneuvo ei voinut kiinteällä bensiiniasemalla täyttää säiliötään, sallittaisiin bensiinin siirtäminen yhdestä, korkeintaan 5 kiloa sisältävästä astiasta.

Katukauppa. Kaupunginhallitus päätti [1]) kehoittaa kiinteistölautakuntaa makkarakauppaa koskevien määräysten laatimisen yhteydessä laatimaan myöskin yhtenäisen ehdotuksen voimassa olevien, kojuista, vaunuista ja pöydiltä tapahtuvaa kauppaa koskevien määräysten uusimisesta, ottaen huomioon myöskin sanomalehtikauppaa koskevat määräykset.

Poliisilaitosta pyydettiin [2]) huolehtimaan siitä, että luvattoman kulkukaupan harjoittaminen tehokkaasti estettiin kaupungin kaduilla.

Herra V. Kuitunen oikeutettiin [3]) taloissa myyskentelemään sokeiden valmistamia tuotteita.

Kaupunginhallitus päätti [4]) maistraatille osoitetussa kirjelmässä ehdottaa evättäväksi Carl Knief nimisen toiminimen anomuksen saada rattailta myydä lämpimiä makkaroita City-kauppakujan pihamaalla.

Taideteosten sijoittaminen kaupungin puistoihin. Taidelautakunnan ehdotuksesta kaupunginhallitus päätti [5]) pystyttää kuvanveistäjä J. Sjöstrandin veistoksen »Kullervo puhuu miekallensa» Ateneumin läntiseen puistikkoon Edelfeltin patsaan silloiselle paikalle edellyttäen, että Suomen taideteollisuusyhdistys sekä Suomen taideyhdistys ja Suomen taideakatemia antoivat suostumuksensa viimeksi mainitun patsaan siirtämiseen toiseen paikkaan. Sittemmin ensiksi mainittu yhdistys oli ilmoittanut, ettei sillä ollut kyseistä ehdotusta vastaan mitään huomautettavaa, jota vastoin Suomen taideyhdistys ja Suomen taideakatemia olivat esittäneet, että Edelfeltin patsas saisi edelleenkin jäädä paikoilleen Ateneumin puistikkoon. Kaupunginhallitus päätti [6]) sen johdosta hyväksyä taidelautakunnan uuden ehdotuksen Kullervo-patsaan sijoittamisesta Hakasalmen puistoon.

Kaupunginvaltuuston vuonna 1931 päätettyä [7]) osoittaa paikan ylioppilastalon aukiolta kuvanveistäjä F. Nylundin Kolme seppää nimisen veistosryhmän pystyttämistä varten ja jätettyä lopullisen paikan määräämisen kaupunginhallituksen asiaksi hallitus päätti [8]) määrätä mainitun veistoksen sijoitettavaksi aikaisemmin toimittamassaan katselmuksessa tehdyn päätöksen mukaisesti. Yleisten töiden pääluokkaan kaupunginhallituksen käytettäväksi arvaamattomiin tarpeisiin ja varatöihin merkitystä määrärahasta myönnettiin perustuskustannusten suorittamiseen n. 2,000 markkaa.

Tämän päätöksensä peruuttaen kaupunginhallitus sittemmin Pro Helsingfors nimisen säätiön hallituksen anomuksesta päätti [9]) oikeuttaa rakennuskonttorin suorittamaan puheena olevat perustustyöt laskun mukaan. Säätiön hallituksen samalla tekemä anomus määrärahan merkitsemisestä tätä tarkoi-

---

[1]) Khs 15 p. jouluk. 1,958 §; vrt. tämän kert. s. 19. — [2]) Khs 15 p. jouluk. 1,989 §. — [3]) S:n 1 p. jouluk. 1,883 §. — [4]) S:n 12 p. toukok. 823 §. — [5]) S:n 13 p. lokak. 1,534 §. — [6]) S:n 15 p. jouluk. 1,959 §. — [7]) Ks. v:n 1931 kert. s. 14. — [8]) Khs 29 p. syysk. 1,457 §. — [9]) S:n 13 p. lokak. 1,550 §.

tusta varten vuoden 1933 talousarvioon siirrettiin käsiteltäväksi talousarvioehdotuksen yhteydessä. Edelleen kaupunginhallitus päätti kehoittaa Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiötä siirtämään paikalla olevat raitiotiepylväät hallituksen hyväksymän piirustuksen mukaisesti.

Myöhemmin Pro Helsingfors säätiön hallitus ilmoitti [1]), että veistosryhmä Kolme seppää paljastettaisiin joulukuun 2 p:nä.

Kaupungin puistojen y.m. käyttöoikeudet. Kaupunginhallitus päätti [2]) luovuttaa Kaisaniemen puiston länsiosassa sijaitsevan n. s. suuren kentän Finlands svenska sång- och musikförbund nimiselle liitolle kesäkuun 17—19 p:nä pidettävien Suomen VIII ruotsalaisten laulu- ja soittojuhlien järjestämistä varten.

Suomen automobiiliklubin anomus saada syksyn aikana järjestää autojen nopeuskilpailut Länsisatamaan tai Eläintarhaan evättiin [3]). Tässä yhteydessä kaupunginhallitus päätti kehoittaa kiinteistölautakuntaa vastedes myöntäessään lupia moottoriajoneuvokilpailujen järjestämiseen kaupungin kaduilla ja teillä pidättämään kaupungille ainakin saman prosentin bruttotuloista kuin kaupunki kantoi Eläintarhan urheilukentällä pidettyjen urheilukilpailujen tuloista.

Jäiden otto. Kaupunginhallitus päätti [4]) oikeuttaa satamalautakunnan yksissä neuvoin kiinteistölautakunnan kanssa määräämään kaupungille jäiden nostamisoikeudesta tulevat maksut myöskin milloin oli kysymys varsinaiseen satamaliikenteeseen kuulumattomasta satama-alueesta sekä huolehtimaan puheena olevien maksujen kannannasta.

Puiden kaataminen. Yleisten töiden hallitukselle päätettiin [5]) ilmoittaa, ettei Kivelän sairaalan sairaspaviljongin edustalla kasvavia mäntyjä saanut kaataa.

Eläintarhan huvilan n:o 2 vuokraajan rouva E. Weilinin anottua, että mainitun huvila-alueen vieressä sijaitseva tiheä orapihlajapensaisto poistettaisiin tai sitä tuntuvasti harvennettaisiin, kaupunginhallitus päätti [6]) oikeuttaa rakennuskonttorin puisto-osaston suorittamaan tarpeelliset harvennustyöt käyttäen yleisten töiden pääluokkaan metsien puhdistusta varten merkittyjä varoja.

Hiekan, soran y. m. otto. Helsingin maalaiskunnan työttömyyslautakunta oikeutettiin [7]) kiinteistötoimiston maatalousosaston valvonnan alaisena korvauksetta ottamaan soraa Malmin hautausmaan vieressä olevasta kaupungille kuuluvasta sorakuopasta Pukinmäen urheilukentän tasoittamista varten.

Helsingin suomalaisten ja ruotsalaisten evankelis-luterilaisten seurakuntien hautausmaakomitea oikeutettiin [8]) anomuksestaan nostamaan rakennuskonttorin osoittamalta vesialueelta Melkiön ja Länt. Pihlajasaaren väliltä konttorin valvonnan alaisena 20,000 m³ hiekkaa ehdoin, että tämän lisäksi kaupungille maksutta nostettiin 2,000 m³ hiekkaa varastoitavaksi rakennuskonttorin lähempien osoitusten mukaisesti, sekä edellyttäen, että komitea vastasi kaikesta vahingosta, joka täyttämistyön johdosta oli aiheutunut tai

---

[1]) Khs 1 p. jouluk. 1,884 §. — [2]) S:n 10 p. maalisk. 477 §. — [3]) S:n 1 p. syysk. 1,321 §. — [4]) S:n 10 p. maalisk. 479 §. — [5]) S:n 22 p. kesäk. 1,089 § ja khn jsto 30 p. kesäk. 5,045 §. — [6]) Khs 11 p. elok. 1,246. — [7]) Khs 18 p. helmik. 346 §. — [8]) S:n 20 p. lokak. 1,624 §.

vastedes aiheutui Hietaniemessä oleville kaupungin omistamille alueille ja laitteille.

Linja-autoliikenne. Aktiebolaget Julius Tallberg osakeyhtiön anottua saada talvella 1931—32 jatkuvasti harjoittaa linja-autoliikennettä Salmisaaren ja Kasarmintorin välillä kaupunginhallitus päätti [1]) maistraatille pyynnöstä ilmoittaa, ettei hallituksella ollut anomuksen hyväksymistä vastaan mitään muistutettavaa.

Autonkuljettaja J. Karhun anottua saada harjoittaa linja-autoliikennettä Kasarmintorin—Toukolan linjalla ja maistraatin pyydettyä tästä anomuksesta kaupunginhallituksen lausuntoa hallitus päätti [2]) maistraatille ehdottaa, että hakija oikeutettaisiin harjoittamaan linja-autoliikennettä linjalla Siiamintie—Toukolanviertotie — Intiankatu—Limingantie—Jyrängöntie—Kumpula —Hämeentie—Sturenkatu—Aleksis Kiven katu—Fleminginkatu—Porthaninkatu—Siltasaarenkatu — Unioninkatu — Kasarmintori ehdoin, että autot täyttivät kaupungissa liikennöiville linja-autoille asetettavat vaatimukset, että säännöllistä liikennettä ylläpidettiin sekä että hakija menetti oikeutensa, ellei liikennettä säännöllisesti hoidettu.

Samaten päätettiin [3]) maistraatille ehdottaa, että autonkuljettaja O. E. Stålhammar oikeutettaisiin edellä mainituin ehdoin harjoittamaan linja-autoliikennettä linjalla Kasarmintori—Toukola.

Kaupunginhallitus päätti [4]) maistraatille ilmoittaa, ettei hallituksella ollut mitään huomautettavaa sitä vastaan, että Osakeyhtiö Omnibus aktiebolagin anomus saada jatkuvasti harjoittaa linja-autoliikennettä Eiran—Kruunuhaan linjalla hyväksyttiin, jota vastoin saman yhtiön anomus, joka koski oikeutta Hakaniemen torin ja Ruoholahdenkadun välisen uuden linja-autolinjan avaamiseen, ehdotettiin [5]) evättäväksi.

Bensiininjakeluasemat. Kaupunginhallitus päätti [6]) oikeuttaa satamalautakunnan luovuttamaan Osakeyhtiö Nobel-Standard Suomessa nimiselle yhtiölle bensiinipumppua varten tarpeellisen alueen Katajanokan lentosatama-alueelta kolmen kuukauden irtisanomisajoin ja neljännesvuosittain suoritettavasta 7,000 markan vuosivuokrasta sekä ehdoin, että yhtiö noudatti niitä määräyksiä, jotka paloviranomaiset katsoivat paloturvallisuuden takia tarpeelliseksi antaa.

Edellyttäen, että palopäällikön esittämät ehdot ja huomautukset otettiin huomioon, päätettiin maistraatille puoltaa Suomen suojeluskuntajärjestön anomusta saada rakentaa bensiininjakelulaite yhtiön omistamalle I kaupunginosan korttelissa n:o 30 sijaitsevalle Merikadun tontille n:o 5 [7]); Osuusliike Elannon anomusta saada rakentaa maanalainen bensiinisäiliö osuusliikkeen Sörnäisten rantatien varrella sijaitsevalle tehdasalueelle, kuitenkin siten, että ehdotettujen kahden säiliön asemesta voitiin haluttaessa rakentaa myöskin yksi 30,000 litran vetoinen säiliö [8]); Aero osakeyhtiön anomusta saada rakentaa Katajanokan lentosataman alueelle bensoolinjakelulaite lisäehdoin, että satamalautakunnan esittämät huomautukset otettiin asianmukaisesti huomioon ja että bensoolinjakelulaite sijoitettiin satamaviranomaisten tarkemmin osoitettavaan paikkaan [9]); Bensiininkuluttajain osakeyhtiön anomusta, joka koski lupaa bensiiniaseman rakentamiseen Hietalahdentorille

---

[1]) Khs 23 p. maalisk. 549 §. — [2]) S:n 21 p. heinäk. 1,187 §. — [3]) S:n 21 p. heinäk. 1,188 §. — [4]) S:n 22 p. jouluk. 2,019 §. — [5]) S:n 8 p. jouluk. 1,943 §. — — [6]) S:n 21 p. heinäk. 1,190 §. — [7]) S:n 28 p. tammik. 186 §. — [8]) S:n 14 p. huhtik. 677 §. — [9]) S:n 6 p. toukok. 787 §.

samoinkuin myöskin kyseisen aseman piirustusten hyväksymistä [1]); Nobel-Standard osakeyhtiö Suomessa nimisen yhtiön anomusta, joka koski lupaa bensiininjakeluaseman järjestämiseen korttelissa n:o 439 sijaitsevaan Museokadun taloon n:o 44 [2]) sekä saman yhtiön anomusta saada rakentaa bensiininjakeluasema 4,000 litran maanalaisine säiliöineen korttelissa n:o 175 a sijaitsevalle Köydenpunojankadun tontille n:o 4 a [3]); Asunto-osakeyhtiö Stenbäckinkatu n:o 6 nimisen yhtiön anomusta saada rakentaa bensiinisäiliö yhtiön omistamaan autohalliin Stenbäckinkatu n:o 6 varrella ehdoin, että säiliö tehtiin 2,000 litran vetoiseksi [4]); Osakeyhtiö Constructorin anomusta, joka koski lupaa bensiininjakelulaitteen ja 2,500 litran vetoisen maanalaisen säiliön rakentamiseen Sörnäisten rantatien varrella olevalle varastoalueelle n:o 7 kiinteistölautakunnan esittämin lisäehdoin [5]); sekä Helsingin keskusvankilan anomusta saada omaa tarvettaan varten asettaa pihaansa 1,000 litran maanalainen bensiinisäiliö [6]).

Vartiokojun siirtäminen. Rautatiehallituksen ilmoitettua suostuvansa siirtämään Telakkakadun ja Tehtaankadun risteyksessä olevan, liikenteelle haitallisen vartiokojun sopivampaan paikkaan ehdoin, että kaupunki suoritti siirrosta aiheutuvat menot, 5,000 markkaa, kaupunginhallitus kustannusten suuruuden johdosta päätti [7]) antaa kysymyksen kojun siirtämisestä raueta.

Kansakoulutalojen luovuttaminen muihin kuin koulutarkoituksiin. Seuraavat yhdistykset y. m. oikeutettiin käyttämään kaupungin kansakouluhuoneistoja alla mainittuina aikoina:

Helsingin palloseura kahtena iltana viikossa käyttämään Kaisaniemen kansakoulun voimistelusalia [8]);

tie- ja vesirakennushallituksen voimisteluseura käyttämään Kaisaniemen kansakoulun voimistelusalia yhtenä iltana viikossa [9]);

Helsingin naisurheilijat niminen yhdistys käyttämään Kaisaniemen kansakoulun voimistelusalia maanantaisin ja keskiviikkoisin klo 19—20.30 [10]);

Helsingin työväen naisvoimistelijat r. y. käyttämään Töölön kansakoulun voimistelusalia torstai-iltaisin [11]);

Helsingin naisvoimistelijat niminen seura käyttämään Töölön kansakoulun voimistelusalia keskiviikkoisin klo 17—19 ehdoin, että harjoitukset alkoivat aikaisintaan klo 18 [12]);

Suomalainen partiotyttöliitto käyttämään Töölön kansakoulun voimistelusalia ja muutamia luokkahuoneita talvipäiväinsä aikana tammikuun 5—9 p:nä 1933 [13]);

Voimistelu- ja urheiluseura Käpylän kunto r. y. käyttämään Käpylän kansakoulun voimistelusalia yhtenä iltana viikossa kahtena 1 1/2 tunnin vuorona voimisteluharjoituksia varten [14]);

Käpylän naisvoimistelijat niminen seura käyttämään Käpylän kansakoulun voimistelusalia perjantaisin klo 18.30—21, edellyttäen, ettei Kansan tytöt niminen seura sanottua vuoroa tarvinnut [15]);

rouva G. Alfthan lukuvuonna 1932—33 käyttämään voimisteluharjoituksia varten Annankadun kansakoulun voimistelusalia 4 iltana viikossa klo 18—21 [16]);

---

[1]) Khs 21 p. heinäk. 1,175 § ja 6 p. lokak. 1,511 §. — [2]) S:n 21 p. heinäk. 1,176 §. — [3]) S:n 29 p. syysk. 1,452 §. — [4]) S:n 20 p. lokak. 1,609 §. — [5]) S:n 3 p. marrask. 1,680 §. — [6]) S:n 30 p. jouluk. 2,052 §. — [7]) S:n 15 p. syysk. 1,399 §. — [8]) S:n 3 p. maalisk. 448 §. — [9]) S:n 6 p. lokak. 1,525 §. — [10]) S:n 1 p. jouluk. 1,911 §. — [11]) S:n 6 p. lokak. 1,524 §. — [12]) S:n 6 p. lokak. 1,526 §. — [13]) S:n 3 p. marrask. 1,701 §. — [14]) S:n 6 p. lokak. 1,522 §. — [15]) S:n 6 p. lokak. 1,523 §. — [16]) S:n 21 p. heinäk. 1,203 §.

juutalaisen urheiluseuran Stjärnanin naisjaosto lukuvuonna 1932—33 kerran viikossa klo 20—21 käyttämään Cygnaeuksenkoulun voimistelusalia [1]);

Kronohagens idrottsförening niminen urheiluseura käyttämään Cygnaeuksenkoulun voimistelusalia maanantaisin klo 19.30—21 vapaavoimistelua varten [2]);

voimistelunopettaja A. Schnitt käyttämään Cygnaeuksenkoulun voimistelusalia perjantaisin klo 20.30—21.30 Englantiin matkustavan näytösjoukkueen voimisteluharjoituksia varten [2]);

Helsingin eteläisen ruotsalaisen seurakunnan nuorisopiiri käyttämään Cygnaeuksenkoulun voimistelusalia torstaisin klo 18.30—19.30 nuorukaisosaston voimisteluharjoituksia varten [2]);

valtion terveydenhoito-opisto käyttämään Annankadun kansakoulun voimistelusalia yhtenä tuntina viikossa voimisteluharjoituksia varten [2]);

Toukolan voimistelu- ja urheiluseura Teräs käyttämään Vallilan kansakoulun voimistelusalia yhtenä iltana viikossa etupäässä poika- ja tyttöosastojensa voimisteluharjoituksia varten [3]);

Voimistelu- ja urheiluseura Helsingin Ponnistus r. y. käyttämään Vallilan kansakoulun voimistelusalia kahtena iltana viikossa klo 18—21 [4]);

Voimistelu- ja urheiluseura Kullervo r. y. käyttämään Vallilan kansakoulun voimistelusalia maanantaisin klo 19—20 [5]);

kansakoulunopettajain yliopistolliset jatkokurssit lukuvuonna 1932—33 2 viikkotuntina antamaan osanottajilleen kemian opetusta Cygnaeuksenkoulussa [6]);

Helsingin kaupungin sairaanhoitajatarkoulun valmistava kurssi enintään 10 tuntina lukukautta kohden lukuvuonna 1932—33 voimistelemaan Topeliuksenkoulussa [6]);

Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys käyttämään englanninkielen kurssien toimeenpanemiseen yhtä Kaisaniemen kansakoulun luokkahuonetta viitenä iltana viikossa klo 19—21 [7]);

suomalaisen Marttayhdistyksen Vallilan kerho ja ruotsalaisen Marttayhdistyksen Hemgården niminen kerho käyttämään Vallilan ruotsinkielisen kansakoulun molempia laulusaleja ja niiden välistä ruokailuhuonetta edellinen keskiviikkoisin klo 19—22 ja jälkimmäinen perjantaisin klo 18.30—21.30 ehdoin, ettei soittokoneita siirretty toisesta huoneesta toiseen ja etteivät yhdistykset pitäneet huoneistossa omia kaappejaan sekä että ne suorittivat kohtuullisen korvauksen siivouksesta, valaistuksesta ja kaasusta [8]);

partiojärjestö Spejarna käyttämään Cygnaeuksenkoulua tiistaisin klo 19—21 ehdoin, että siivous- ja valaistuskustannukset korvattiin [8]);

kätilöopisto käyttämään Tehtaankadun koulun 3—4 luokkahuonetta kätilökurssien toimeenpanemista varten kesäkuun 1 p:stä 15 p:ään, mikäli korjaustyöt eivät olleet esteenä [9]);

liikealalla toimivien keskusavustustoimisto r. y. käyttämään Snellmaninkoulua viitenä iltana viikossa kolme tuntia kerrallaan 2 $^1/_2$ kuukauden aikana ammattiluentokurssien järjestämiseen liikealan työttömille ehdoin, että toimisto korvasi kaupungille siivouksesta ja valaistuksesta aiheutuvat kustannukset sekä lisäksi suoritti koulun vahtimestarille sopivan korvauksen hänelle koituvasta lisätyöstä [10]);

---

[1]) Khs 21 p. heinäk. 1,203 §. — [2]) S:n 1 p. jouluk. 1,914 §. — [3]) S:n 27 p. lokak. 1,663 §. — [4]) S:n 27 p. lokak. 1,665 §. — [5]) S:n 27 p. lokak. 1,666 §. — [6]) S:n 27 p. lokak. 1,662 §. — [7]) S:n 3 p. maalisk. 449 §. — [8]) S:n 29 p. syysk. 1,464 §. — [9]) S:n 4 p. helmik. 278 §. — [10]) S:n 22 p. jouluk. 2,035 §.

Finlands svenska sång- och musikförbund niminen liitto kesäkuun 16—20 p:nä käyttämään Ratakadun 8:ssa, Annankadun 30:ssä, Porthaninkadun 8:ssa ja Topeliuksenkadun 26:ssa olevia kansakouluja laulu- ja soittojuhliensa osanottajain majoittamiseen [1]);

Sosialidemokraattinen työläisnuorisoliitto käyttämään Kallion ja Vallilan kansakouluja Helsingissä kesäkuun 24—26 p:nä vietettävien pohjoismaisten sosialidemokraattisten nuorisopäivien osanottajien majoittamiseen [2]);

opetusministeriön retkeilylautakunta käyttämään Kallion kansakoulua majoitustarkoituksiin kesäkuun 15—23 p:nä [3]);

Suomen luterilainen evankeliumiyhdistys heinäkuun 1—11 p:nä majoittamaan vuosijuhlansa sekä Svenska lutherska evangeliiföreningen nimisen yhdistyksen vuosijuhlan osanottajat Annankadun kansakouluun [4]);

Pohjoismaisen apukoulukongressin järjestelykomitea käyttämään Cygnaeuksenkoulun juhlasalia ja erästä kansliahuonetta heinäkuun 13—18 p:nä mainittua kongressia varten [5]);

pelastusarmeija käyttämään Cygnaeuksenkoulua majoitustarkoituksiin heinäkuun 26 p:n ja elokuun 4 p:n välisenä aikana [5]);

meripartio-osasto Vikingarna viettämään kuusijuhlansa Cygnaeuksenkoulussa tammikuun 3 p:nä [6]); sekä

koulumatkailutoimisto joulukuun 26 p:n 1932 ja tammikuun 2 p:n 1933 välisenä aikana majoittamaan Ammattienedistämislaitoksen järjestämien kurssien osanottajia ja tammikuun 7—9 p:nä 1933 80 partiolaista Annankadun kansakouluun [6]).

Voimistelusalit luovutettiin rahatoimikamarin lokakuun 31 p:nä 1930 antamissa [7]) säännöissä mainituin ehdoin.

Erinäisissä muissa tapauksissa kaupunginvaltuusto eri syistä epäsi [8]) anomuksia saada käyttää kansakouluhuoneistoja majoitus-, harjoitus- y. m. tarkoituksiin.

Kaupungin muiden rakennusten ja huoneistojen käyttö. Kaupunginhallitus päätti [9]) valtuuttaa kiinteistölautakunnan vuokraamaan asianajajien käytettäväksi luovutettavista vanhan raatihuonerakennuksen huoneista kolme Suomen asianajajaliiton jäsenten käytettäviksi ehdoin, että liitto suoritti niistä vuokraa 1,000 markkaa kuukaudessa, kustansi niiden siivouksen ja valaistuksen sekä vastasi huoneisiin asetettavien puhelinten aiheuttamista kustannuksista sekä huolehti huoneiden kalustamisesta kaupunginarkkitehdin tarkempien ohjeiden mukaisesti.

Ehdoin, että asianomaiset yhdistykset suorittivat korvauksen valaistuksesta, vahtimestarien käytöstä ja siivouksesta, luovutettiin kaupunginvaltuuston istuntosali Suomen palloliiton 25-vuotiskongressin käytettäväksi [10]); Suomen kunnallisteknilliselle yhdistykselle sen heinäkuun 1—3 p:nä pidettävän vuosikokouksen kokoushuoneeksi [11]); Kaupunkien yleisen paloapuyhdistyksen käytettäväksi sen joulukuun 11 p:nä pidettävää 100-vuotisjuhlaa varten [12]); Suomen punaisen ristin keskushallituksen käytettäväksi hyväntekeväisyysjuhlan järjestämiseen tarjoiluineen tammikuun 21 p:nä 1933, kuitenkin lisä-

---

[1]) Khs 7 p. huhtik. 650 §. — [2]) S:n 3 p. maalisk. 450 §. — [3]) S:n 2 p. kesäk. 958 §. — [4]) S:n 6 p. toukok. 805 §. — [5]) S:n 21 p. heinäk. 1,202 §. — [6]) S:n 30 p. jouluk. 2,067 §. — [7]) Ks. v:n 1930 kert. s. 223. — [8]) Khs 23 p. maalisk. 561 §, 6 p. lokak. 1,527 §, 27 p. lokak. 1,664 ja 1,667 § sekä 3 p. marrask. 1,700 §. — [9]) S:n 4 p. helmik. 265 §. — [10]) S:n 19 p. toukok. 867 §. — [11]) S:n 9 p. kesäk. 1,039 §; ks. myös tämän kert. s. 272. — [12]) Khs 13 p. lokak. 1,551 §.

ehdoin, että kaupungille suoritettiin pienehkö vuokra juhlan mahdollisesti aiheuttamien vahinkojen korjaamista varten [1]).

Sitävastoin evättiin [2]) vuoden 1932 maisteri- ja tohtorivihkiäisten toimikunnan anomus, että kaupunginhallitus luovuttaisi valtuuston istuntosalin käytettäväksi toukokuun 31 p:nä pidettäviä vihkiäispäivällisiä varten.

Terveydenhoitolautakunnan anottua, että kaupungin eläinlääkärin ja eläinlääkintäbakteriologin toimitettavia takavarikoitujen animaalisten elintarpeiden tarkastuksia varten luovutettaisiin tarkastushuoneisto, kaupunginhallitus päätti [3]) antaa kiinteistölautakunnalle tehtäväksi laatia lääkintöhallituksen kanssa sellaisen sopimuksen, että kaupungin omistamalta Etel. Makasiinikadun n:o 1 tontilta lääkintöhallitukselle ilman vuokraa väliaikaista valtion lihantarkastamoa ja trikiinitutkimuslaitosta varten luovutetulla alueella olevaa rakennusta sai valtion lihantarkastamon ja terveydenhoitolautakunnan kesken tarkemmin sovittavina aikoina vuokratta käyttää myöskin terveydenhoitolautakunnan tarpeisiin.

Kotitalouslautakunta oikeutettiin [4]) luovuttamaan Helsinginkadun 26:ssa oleva keittiönsä diakonissalaitoksen käytettäväksi ruoanlaitonopetusta varten ja Mäkelänkadun 45:ssä oleva keittiönsä Virkamieskerho r.y. nimisen yhdistyksen käytettäväksi ruoanlaiton havainto-opetustilaisuuksien järjestämiseen kerhon jäsenille, kummassakin tapauksessa 25 markan korvauksesta kerralta kaasusta, sähköstä sekä astiaston ja liinavaatteiden kulutuksesta.

Kristillisen työläisnuorison liitto oikeutettiin [5]) kesäkuun 21—26 p:nä käyttämään suomenkielisen työväenopiston erinäisiä huoneita opinto- ja valistuspäivien järjestämiseen ehdoin, että hakija vastasi niistä kustannuksista, jotka aiheutuivat huoneiden siivoamisesta, vahtimestarin lisätyöstä y. m. sekä huolehti siitä, että päivien osanottajat noudattivat työväenopistotalon vahvistettuja järjestyssääntöjä.

Heikinkadun 12:ssa oleva lastentarhain kanslian entinen huoneisto luovutettiin [6]) opetusministeriön retkeilylautakunnan käytettäväksi 80 kouluretkeilijän majoitukseen huhtikuun 15 p:stä kesäkuun 1 p:ään.

Hyväntekeväisyyttä harjoittavien järjestöjen keskitystoimikunnan keskuskanslian käytettäväksi luovutettiin [7]) syyskuun 15 p:stä kertomusvuoden loppuun sen aikaisemmin käyttämä kaupungintalossa oleva huoneisto valoineen, lämpöineen ja puhelimineen.

Kiinteistölautakunta valtuutettiin [8]) luovuttamaan liikealalla toimivien keskusavustustoimistolle vuokratta sopiva huoneisto jostakin kaupungin kiinteistöstä liikealan työttömille järjestettäviä kursseja varten.

Nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle luovutettiin [9]) Fredrikinkadun varrella olevista ent. Kampin kasarmeista eräs huoneisto vuokratta työttömien miesten yöpymispaikaksi ensiksi huhtikuun loppuun ja sittemmin vielä lokakuun alusta vuoden 1933 toukokuun loppuun; yhdistys velvoitettiin itse hankkimaan terveydenhoitolautakunnan suostumus huoneiston käyttämiseen mainittuun tarkoitukseen. Edelleen kaupunginhallitus päätti työttömyyden seurausten lieventämiseen varatuista käyttövaroistaan tilitysehdoin myöntää yhdistykselle huoneiston korjaamiseen ja sisustamiseen 8,000 markan

---

[1]) Khs 15 p. jouluk. 1,960 §. — [2]) S:n 19 p. toukok. 866 §. — [3]) S:n 18 p. helmik. 355 § ja 27 p. huhtik. 775 §. — [4]) S:n 17 p. marrask. 1,784 ja 1,785 §. — [5]) S:n 2 p. kesäk. 965 §. — [6]) S:n 11 p. helmik. 317 §. — [7]) S:n 8 p. syysk. 1,351 §; ks. myös tämän kert. s. 75. — [8]) Khs 24 p. marrask. 1,811 §. — [9]) S:n 4 p. helmik. 235 § ja 6 p. lokak. 1,503 §; ks. myös tämän kert. s. 249.

avustuksen määräten samalla, että yhdistyksen korjauksia suorittaessaan oli noudatettava kiinteistötoimiston talonisännöitsijän ohjeita, minkä lisäksi rakennuskonttorin käytettäväksi huoneistossa olevien neljän tulisijan korjaamiseen myönnettiin 1,320 markkaa yleisten töiden pääluokkaan sisältyvistä kaupunginhallituksen käyttövaroista.

Kaupunginhallitus päätti [1]) valtuuttaa kiinteistölautakunnan luovuttamaan Herttoniemen huvilan n:o 9a vuokratta Helsingin kunnan työläisten ammattiosaston käytettäväksi kaupungin töissä olevien työläisten kesävirkistyspaikaksi muodollisista syistä määrättävästä pienestä vuokrasta.

Sen johdosta, että puolustusviranomaiset olivat suunnitelleet armeijan tallien sekä hevosten jaloittelu- ja ratsastusradan rakentamista kortteliin n:o 484 vastapäätä Kivelän sairaalaa, mistä pelättiin aiheutuvan häiriötä ja haittaa sairaalan toiminnalle, kaupunginhallitus päätti [2]) valtuuttaa kiinteistöjohtajan kaupungin puolesta ryhtymään puolustusviranomaisten kanssa neuvotteluihin asian järjestämiseksi siten, että puolustuslaitokselle luovutettaisiin yhden vuoden ajaksi Kampin alueen tallirakennukset, minkä ohessa ne saisivat ratsastustarkoitukseen käyttää sopivaa uudelleenjärjestetyn Kampin kentän aluetta. Edelleen päätettiin antaa sosialijohtajalle tehtäväksi valvoa kysymyksessä olevan asian kehitystä ja tarpeen mukaan ryhtyä toimenpiteisiin mahdollisesti esiintyvien terveydellisten vaarojen torjumiseksi.

Rakennuskonttori sai [3]) sittemmin tehtäväkseen korjata Kampin alueella olevat tallirakennukset, johon tarkoitukseen myönnettiin yhteensä 7,000 markan suuruinen määräraha yleisten töiden pääluokkaan katujen ja yleisten paikkain erinäisiä korjauksia varten myönnetystä määrärahasta, ja kiinteistöjohtaja valtuutettiin valtion kanssa käymään neuvotteluja korttelin n:o 484 hankkimiseksi kaupungille.

Höyrylaiva H 5. Helsingin kauppakamari oikeutettiin [4]) maksutta käyttämään H 5 nimistä kaupungin höyrylaivaa kaupungin satamiin tehtävää kiertomatkaa varten.

Ravintolain vuokralleanto. Aktiebolaget K. E. Jonsson osakeyhtiö vapautettiin [5]) anomuksestaan maksamasta Kaivohuoneen vuokramaksua vuoden 1931 huhtikuun 1 ja 26 p:n väliseltä ajalta, 5,416: 65 markkaa.

Poliisilaitoksen voimistelusalit. Sisäasiainministeriön kiertokirje, joka koski voimistelusalien asettamista poliisilaitosten käytettäväksi, merkittiin [6]) ainoastaan tiedoksi, koska kaupunki jo oli ryhtynyt asian vaatimiin toimenpiteisiin.

2. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Asemakaava-asioita. Kaupunginhallitus päätti lain säätämässä järjestyksessä panna julkisesti nähtäväksi alla mainittujen tonttien ja korttelien asemakaavan muuttamista tarkoittavat ehdotukset asemakaavamääräyksineen sekä kuuluttaa niistä säädetyllä tavalla: XI kaupunginosan korttelissa n:o 305 sijaitsevan Toisen linjan tontin n:o 1, muutos koski rakennusoikeuden lisäämistä [7]); XIII kaupunginosan korttelin n:o 418, muutos koski rakennus-

---

[1]) Khs 11 p. helmik. 308 §. — [2]) S:n 15 p. syysk. 1,406 §. — [3]) S:n 13 p. lokak. 1,541 § ja 17 p. marrask. 1,773 §.— [4]) S:n 26 p. toukok. 906 §.— [5]) S:n 25 p. helmik. 395 §. — [6]) S:n 1 p. jouluk. 1,899 §. — [7]) Khs 14 p. tammik. 112 § ja 11 p. helmik. 305 §; ks. myös tämän kert. s. 8.

oikeuden lisäämistä [1]); X kaupunginosan korttelissa n:o 288 sijaitsevien Hämeentien tontin n:o 28 ja Käenkujan tontin n:o 1, muutos koski rakennusoikeuden lisäämistä [2]); XIV kaupunginosan korttelissa n:o 475 sijaitsevan Välskärinkadun tontin n:o 5 [3]); XIV kaupunginosan korttelissa n:o 516 sijaitsevien Tavaststjernankadun tonttien n:ot 7 b ja 7 c, muutos koski tonttien yhdistämistä [4]); XIV kaupunginosan korttelin n:o 479 b, muutos koski rakennusrajoja [5]); IX kaupunginosan korttelin n:o 199 tontin n:o 20, muutos koski tontin osittamista ja sisäasiainministeriö vahvisti sen lokakuun 31 p:nä [6]); IV kaupunginosan korttelien n:ot 166 ja 167, muutos koski Ruoholahdenkadun leventämistä [7]); korttelin n:o 301 b, muutos koski valtiolle vuoden 1927 tilusvaihdossa luovutettua Castréninkadun sekä Ensimmäisen ja Toisen linjan välistä aluetta n:o 363 [8]); IV kaupunginosan korttelissa n:o 72 sijaitsevan Fredrikinkadun tontin n:o 6, muutos koski tontin omistajan oikeuttamista sisustamaan tontilla olevan tornirakennuksen; kiinteistötoimiston asemakaavaosasto oli kaupunginhallituksen kehoituksesta merkinnyt asemakaavaehdotukseen asemakaavoitettavan tontin rajaviivat [9]); sekä XII kaupunginosan korttelissa n:o 377 sijaitsevien Kotkankadun tontin n:o 14 ja Aleksis Kiven kadun tontin n:o 60, muutos koski tonttien yhdistämistä [10]).

Vuonna 1928 kaupunginvaltuusto puolestaan hyväksyi [11]) valtion ja kaupungin välisestä tilusvaihdosta aiheutuneet asemakaavanmuutokset, jotka koskivat VIII kaupunginosan korttelia n:o 141, XIV kaupunginosan korttelia n:o 484, X kaupunginosan tehdaskorttelin n:o 252 tonttia n:o 19, XIV kaupunginosan korttelin n:o 474 tonttia n:o 7, XV kaupunginosan korttelia n:o 642, johon viimeksi mainittuun oli siirrettävä eräitä alueita korttelista n:o 643, sekä XI kaupunginosan aluetta n:o 363. Maaliskuun 4 p:nä sisäasiainministeriö vahvisti [12]) tämän valtuuston päätöksen, mikäli se koski kortteleita n:ot 141, 484, 252, 474, 642 ja 643, jota vastoin aluetta n:o 363 koskevaa päätöstä ei toistaiseksi vahvistettu, koska oli viritetty kysymys sen lisäjärjestelystä [13]).

Kiinteistölautakunnalle annettiin [14]) tehtäväksi laatia lopullinen ehdotus V kaupunginosan korttelien n:ot 83 ja 84 asemakaavanmuutokseksi.

Raastuvanoikeudelta saapui ilmoitus, että oikeus oli hyväksynyt XIV kaupunginosan korttelin n:o 474 muutetun asemakaavan marraskuun 21 p:nä [15]), IV kaupunginosan korttelin n:o 69 a muutetun asemakaavan kesäkuun 13 p:nä [16]); X kaupunginosan korttelin n:o 288 muutetun asemakaavan elokuun 29 p:nä [17]); sekä X kaupunginosan korttelin n:o 297 muutetun asemakaavan marraskuun 14 p:nä [18]).

Merkittiin [19]) tiedoksi että Vakuutusosakeyhtiö Pohjola ei ollut hyväksynyt niitä ehtoja, joilla kaupunginvaltuusto oli myöntänyt [20]) yhtiölle oikeuden sen rakennuksen korottamiseen.

---

[1]) Khs 25 p. helmik. 396 §; ks. myös tämän kert. s. 8. — [2]) Khs 11 p. helmik. 307 §; ks. myös tämän kert. s. 8. — [3]) Khs 18 p. helmik. 356 §; ks. myös tämän kert. s. 7. — [4]) Khs 19 p. toukok. 879 §; ks. myös tämän kert. s. 7. — [5]) Khs 7 p. heinäk. 1,146 § ja 17 p. marrask. 1,778 §; ks. myös tämän kert. s. 7. — [6]) Khs 21 p. heinäk. 1,185 § ja 17 p. marrask. 1,779 §; ks. myös tämän kert. s. 7. — [7]) Khs 21 p. heinäk. 1,191 §; ks. myös tämän kert. s. 6, 29 ja 158. — [8]) Khs 21 p. heinäk. 1,192 §; ks. myös alemp. — [9]) Khs 20 p. lokak. 1,619 § ja 17 p. marrask. 1,780 §. — [10]) S:n 1 p. jouluk. 1,901 §. — [11]) Ks. v:n 1,928 § kert. s. 5—6. — [12]) Khs 6 p. toukok. 794 § ja 10 p. marrask. 1,739 §. — [13]) Ks. ylemp. — [14]) Khs 15 p. syysk. 1,377 §; ks. myös tämän kert. s. 3. — [15]) Khn jsto 8 p. jouluk. 7,533 §. — [16]) S:n 22 p. syysk. 5,829 §. — [17]) S:n 22 p. syysk. 5,830 §. — [18]) S:n 22 p. jouluk. 7,746 §. — [19]) S:n 16 p. kesäk. 4,901 §. — [20]) Ks. v:n 1931 kert. s. 108.

Asemakaavamääräysten kirjoittamismuoto. Kaupunginhallitus päätti [1]) kehoittaa kiinteistölautakuntaa harkitsemaan, eikö asemakaavamääräyksiä olisi kirjoitettava pykälien muotoon, joista viivoilla merkityt seikat koetettaisiin selittää sanoilla.

Töölön asemakaavaehdotuksen käsittelyjärjestys. Kaupunginvaltuusto antoi [2]) vuonna 1927 arkkitehti O. Kallion laatiman Töölön asemakaavakilpailun käsittämän alueen keskiosan suunnitelman rakennuskonttorin asemakaavaosaston käsiteltäväksi määräten [3]) lisäksi vuonna 1928, että yleisten töiden hallituksen oli asian käsittelyssä käytettävä asiantuntijoina arkkitehtejä O. Kalliota ja B. Jungia sekä johtaja A. Grunéria. Asemakaavaosaston siirryttyä kiinteistölautakunnan alaiseksi kaupunginhallitus tammikuun 20 p:nä 1931 oikeutti yleisten töiden hallituksen jatkamaan asian käsittelyä entiseen tapaan. Ehdotuksen valmistuttua kaupunginhallitus lähetti [4]) sen kiinteistölautakunnan täydennettäväksi kehoittaen samalla lautakuntaa laatimaan ja hallitukselle lähettämään asian vastaista käsittelyjärjestystä koskevan ehdotuksen.

Kauppatorin varrella sijaitsevien tonttien rakennusten korkeus [5]). Syyskuun 10 p:nä 1931 kaupunginhallitus päätti valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen siitä, että Uudenmaan läänin maaherra oli vahvistanut I kaupunginosan korttelissa n:o 4 sijaitseville Helenankadun tontille n:o 4 ja Katariinankadun tontille n:o 3 tulevien uudisrakennusten piirustukset. Tämän valituksen korkein hallinto-oikeus hylkäsi huhtikuun 6 p:nä 1932 samalla velvoittaen kaupungin korvaamaan vastapuolten oikeudenkäyntikulut vastaavasti 650 ja 350 markalla. Kaupunginhallitus päätti [6]) ainoastaan määrätä mainitut rahamäärät maksettavaksi yleisistä käyttövaroistaan.

Fastighetsaktiebolaget Södra Esplanadgatan 2 niminen yhtiö, joka oli anonut, että sen III kaupunginosan korttelissa n:o 46 sijaitsevalla tontilla n:o 1 olevan rakennuksen korkeuden saisi korottaa + 28.5 m:iin, ilmoitti [7]) myöhemmin lähettämässään kirjelmässä päättäneensä jättää kysymyksen mainitun tontin rakennuskorkeuden lisäämisestä toistaiseksi avoimeksi.

Rakennuskielto. Sisäasiainministeriö ilmoitti kieltäneensä uudisrakennusten rakentamisen erinäisille IV kaupunginosan kortteleien n:ot 166 ja 167 tonteille, ja kaupunginhallitus päätti [8]) säädetyssä järjestyksessä kuuluttaa rakennuskiellon antamisesta.

Runeberginkadun tonttien n:ot 40 ja 42 rakennuttaminen. Kaupunginhallitus päätti [9]) ilmoittaa kiinteistölautakunnalle, ettei hallituksella ollut mitään muistutettavaa siihen, että korttelissa n:o 475 sijaitsevien Runeberginkadun tonttien n:ot 38 ja 42 omistajain kanssa tehtiin sopimukset, joiden mukaan tonttien n:ot 40 ja 42 omistajat saivat tehdä palomuuristaan n. 500 m/m tonttien n:ot 38 ja 40 puolelle ulkonevat kattolistat ehdoin, että sopimukset otettiin tonttikirjaan ja että palomuuri ja kattopinta yhden metrin leveydeltä vuorattiin rautalevyllä, jos paloviranomaiset niin vaativat.

Eräiden korttelien korkeussuhteiden vahvistaminen. Kaupunginhallitus vahvisti kiinteistölautakunnan ehdottamat seuraavien korttelien korkeussuhteet: XIV kaupunginosan korttelin n:o 484 [10]); XI kaupunginosan korttelien n:ot 340 ja 343 [11]); sekä XIII kaupunginosan korttelin n:o 449 [12]).

---

[1]) Khs 20 p. lokak. 1,619 §. — [2]) Ks. v:n 1927 kert. s. 3. — [3]) S:n v:n 1928 kert. s. 148. — [4]) Khs 7 p. heinäk. 1,148 §. — [5]) Vrt. v:n 1931 kert. s. 108. — [6]) Khs 12 p. toukok. 818 ja 819 §. — [7]) S:n 22 p. jouluk. 2,018 §. — [8]) S:n 21 p. heinäk. 1,186 §; ks. myös tämän kert. s. 6, 29, ja 157. — [9]) Khs 16 p. maalisk. 522 §. — [10]) S:n 21 p. heinäk. 1,178 § ja 11 p. elok. 1,244 §. — [11]) S:n 21 p. heinäk. 1,179 § ja 11 p. elok. 1,245 §. — [12]) S:n 15 p. syysk. 1,401 §.

Häiriöt Vantaanjoen vedenottamolla. Supon aiheuttamien häiriöiden ehkäisemiseksi Vantaanjoen vedenottamolla käytetyn höyrymenetelmän tuloksesta vesijohtolaitos antoi selostuksen, joka merkittiin [1]) tiedoksi.

Kaasulaitoksen uudistyöt. Kaupunginhallitus päätti [2]) oikeuttaa kaasulaitoksen aloittamaan kertomusvuoden talousarvion tilille Pääputkiverkon laajentaminen ja uusiminen merkityt työt [2]) sekä vuoden 1933 talousarvioehdotukseen merkityn It. Kaivopuiston jakelujohtouudistyön [3]).

Sähkölaitoksen uudistyöt. Sähkölaitos oikeutettiin [4]) aloittamaan ne uudistyöt, joita varten kuluvan vuoden talousarvioon oli merkitty siirtomäärärahoja, paitsi korttelissa n:o 479 b sijaitsevan Töölön aseman laajentamista, josta uusi esitys oli tehtävä aikanaan, kun töiden aloittamisen ajankohta oli tarkemmin määriteltävissä.

Sittemmin kaupunginhallitus päätti [5]) oikeuttaa teknillisten laitosten hallituksen aloittamaan Töölön asemarakennuksen laajennustyöt jo ennen puheena olevaa korttelia koskevan asemakaavanmuutosehdotuksen lopullista vahvistamista ja päätti [6]) sen johdosta maistraatille antaa tammikuun 29 p:nä 1932 annetun rakennussäännön 116 §:n edellyttämän vakuuden niistä kustannuksista ja vahingoista, jotka mahdollisesti saattoivat aiheutua naapuritonttien tahi vastakkaisten tonttien omistajille tahi muille siitä, että sanotulle tontille rakennettiin, ennenkuin päätös rakennusluvasta oli saanut lainvoiman.

Kaupunginhallitus päätti [7]) oikeuttaa teknillisten laitosten hallituksen aloittamaan sähkölaitoksen pääaseman 35 kW:n ohjauslaitteen laajennustyöt sekä käyttämään tähän tarkoitukseen enintään 500,000 markkaa sähkölaitoksen rakennus- y.m. uudistöitä varten talousarvioon merkitystä määrärahasta. Tämä päätös oli alistettava kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi [8]).

Sähkölaitoksen käytön sodanaikainen turvaaminen. Taloudellinen puolustusneuvosto oli lähettänyt ehdotuksen, joka koski Helsingin kaupungin sähkölaitoksen käytön sodanaikaista turvaamista tarkoittavia toimenpiteitä, ja pyytänyt, että kaupunginhallitus antaisi siitä lausuntonsa samoinkuin että kaupunki valitsisi yhden jäsenen toimikuntaan, jonka tehtävänä olisi laatia ehdotus sähkölaitosten sodanaikaiseksi valvontaorganisatioksi. Tämän johdosta sähkölaitoksen johtaja A. Marsio oli laatinut asiaa koskevan promemorian, jossa tehtiin selvää laitoksen nykyisestä järjestelystä ja sen laajennussuunnitelmista sekä kosketeltiin puolustusneuvoston kirjelmässä esitettyjä ehdotuksia ja korostettiin sen seikan suotavuutta, että ennakolta oli olemassa kyseisiä toimenpiteitä varten valmis suunnitelma jonka laatimiseen kaupungin edustaja voi ottaa osaa. Kaupunginhallitus päätti [9]) hyväksyä mainitun promemorian ja lähettää sen kaupungin vastauksena taloudelliselle puolustusneuvostolle.

Tuberkuloosisairaalan alueella esiintyvien sähköisten maajännitysten vaikutukset. Teknillisten laitosten hallituksen selostus tuberkuloosisairaalan alueella esiintyvien sähköisten maajännitysten ja harhavirtojen vähentämistä tarkoittavista tutkimuksista merkittiin [10]) tiedoksi ja mainitulle hallitukselle päätettiin ilmoittaa, että kaupunginhallitus jäi odottamaan sähkölaitoksen toimesta suoritettavien lisätutkimusten tuloksia. Näiden tutkimusten sittem-

---

[1]) Khs 22 p. jouluk. 2,023 §. — [2]) S:n 4 p. helmik. 268 §. — [3]) S:n 1 p. jouluk. 1,906 §. — [4]) S:n 25 p. helmik. 397 §. — [5]) S:n 22 p. kesäk. 1,117 §; ks. myös tämän kert. s. 27. — [6]) Khs 6 p. lokak. 1,515 §. — [7]) S:n 22 p. kesäk. 1,118 §. — [8]) Ks. tämän kert. s. 27. — [9]) Khs 15 p. jouluk. 1,997 §; ks. myös tämän kert. s. 300. — [10]) Khs 14 p. tammik. 104 §.

min osoitettua, että jännitys oli tuntuvasti riippuvainen siitä, oliko Tilkan muuntaja-asema käynnissä vai ei, siten että tämän aseman seisoessa sairaalan Nordenskiöldinkadulla olevissa vesijohtoputkissa kulki suurenpuoleinen sähkövirta, todistettavasti raitiotieharhavirta. Kaupunginhallitus päätti [1]), että Tilkan muuntaja-asema oli pidettävä käynnissä siinä laajuudessa kuin osoittautui tarpeelliseksi, ja että ensi vuoden talousarvioon oli tätä tarkoitusta varten merkittävä tarpeellinen määräraha. Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiötä päätettiin kehoittaa mahdollisuuden mukaan parantamaan kiskojen välistä johtokykyä.

Kaupungin omissa ja kaupungin käytettävänä olevissa taloissa suoritetut korjaus- ja muutostyöt. Kaupunginhallitus päätti [2]) vuoden 1931 talousarvion yleisten töiden pääluokkaan arvaamattomia tarpeita varten merkityistä käyttövaroistaan myöntää 15,500 markkaa rakennuskonttorin käytettäväksi seuraavien töiden suorittamiseen raastuvanoikeuden huoneistossa: uusien valopisteiden hankkimiseen ja vanhojen korjaamiseen sekä sähkökellojen asettamiseen 3,500 markkaa, valaistuskalusteiden hankkimiseen 4,200 markkaa, puhelinjohtojen asettamiseen 1,500 markkaa sekä merkinantolaitteen johtojen vetämiseen vahtimestarien huoneesta asianajajien huoneeseen 6,300 markkaa.

Rakennuskonttorin kaupunginhallituksen toimeksiannon johdosta laadituttama suunnitelma kustannusarvioineen kaupungintalon, vanhan raatihuoneen ja poliisitalon varustamiseksi uudenaikaisella keskuslämmityslaitoksella ei antanut [3]) aihetta toimenpiteisiin.

Kaupungintalon peltikaton korjaamista varten myönnettiin [4]) yleisten töiden pääluokkaan arvaamattomia tarpeita varten merkityistä kaupunginhallituksen käyttövaroista 40,000 markkaa.

Yleisistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus päätti [5]) myöntää 4,800 markan suuruisen määrärahan valtuuston istuntosalissa olevan kassaholvin varustamiseksi hyllyillä.

Kaupunginhallitus päätti [6]) kehoittaa rakennuskonttoria viipymättä suorittamaan Eteläsataman tullitarkastuspaviljongissa erinäisiä muutostöitä, jotka olivat tarpeellisia, jotta matkustajain ei tarvitsisi taivasalla odottaa passintarkastusta, sekä myöntää tähän tarkoitukseen 5,000 markkaa edellisessä kohdassa mainituista varoista.

Sörnäisten satamassa olevan tullivartijain vartiokojun korjaamiseen myönnettiin [7]) samoista varoista rakennuskonttorille 3,000 markan suuruinen määräraha.

Kaupunginhallitus päätti [8]) oikeuttaa rakennuskonttorin heti aloittamaan kaupungintalossa sijaitsevan tilastotoimiston uuden huoneiston kuntoonpanotyöt kiinteistöjohtajan laatiman ehdotuksen mukaisesti eräin supistuksin ja muutoksin ja myönsi korjauskustannusten suorittamiseen 100,000 markkaa yleisten töiden pääluokkaan arvaamattomia tarpeita varten merkityistä käyttövaroistaan.

Samoista varoista myönnettiin [9]) tilastotoimistolle anomuksesta 11,600 markan määräraha hyllyjen teettämiseksi toimiston julkaisuvarastoon.

---

[1]) Khs 22 p. syysk. 1,426 §. — [2]) S:n 21 p. tammik. 143 §. — [3]) S:n 2p. kesäk. 947 §. — [4]) S:n 16 p. kesäk. 1,067 §. — [5]) Khn jsto 4 p. helmik. 3,388 §. — [6]) Khs 31 p. maalisk. 592 §; vrt. tämän kert. s. 166. — [7]) Khs 7 p. huhtik. 644 §. — [8]) S:n 31 p. maalisk. 590 §, 7 p. huhtik. 642 § ja 11 p. elok. 1,243 §. — [9]) S:n 15 p. syysk. 1,397 §.

Kaupunginhallitus päätti [1]) hyväksyä yleisten töiden hallituksen ehdotuksen terveysikkunain järjestämisestä verotusvalmistelukunnan huoneistoon tehokkaamman ilmanvaihdon aikaansaamiseksi ja myönsi tähän tarkoitukseen edellä mainituista varoista 16,000 markan määrärahan.

Kaupunginhallitus päätti [2]) antaa virastotalosta vuokrattujen kahden näyteikkunan kunnostamisen rakennuskonttorin tehtäväksi kaupungintalossa ja virastotalossa olevien virastohuoneistojen kuntoonsaattamista varten myönnetyn määrärahan varoilla.

Terveydenhoitolautakunnan anomuksesta kaupunginhallitus päätti [3]) antaa rakennuskonttorille tehtäväksi sisustaa erään Etelärannan tontilla n:o 10 sijaitsevan varastorakennuksen Helsingin maidontarkastusyhdistyksen autolle tarpeelliseksi autosuojaksi ja myönsi tähän tarkoitukseen yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 1,000 markkaa.

Unioninkadun 45:ssä sijaitsevassa lasten poliklinikan huoneistossa suoritettavia välttämättömimpiä korjaustöitä varten myönnettiin [4]) kaupunginvaltuuston myöntämän vuokramäärärahan [5]) säästöstä enintään 4,350 markkaa. Rakennuskonttorin oli suoritettava korjaukset kiireellisesti yksissä neuvoin terveydenhoitolautakunnan kanssa.

Rakennuskonttorille annettiin tehtäväksi vahvistaa poliisilaitoksen keskusaseman huoneiston voimistelusalin lattialaudoitusta [6]) käyttämällä yleisten töiden pääluokkaan poliisilaitoksen rakennusten korjausta ja kunnossapitoa varten merkittyä määrärahaa, siirtää laitoksen paini- ja nyrkkeilyhuoneessa oleva lämpöpatteri [7]) käyttämällä samaan pääluokkaan lämpöjohtojen kunnossapitoa y. m. varten merkittyä määrärahaa, laaditun kustannusarvion ja talonisännöitsijän antamien tarkempien ohjeiden mukaisesti suorittaa tarpeelliset korjaukset poliisilaitoksen toisen piirin tarpeisiin luovutettavassa Ratakadun talon n:o 10 talonmiehenasunnossa [8]) käyttämällä ensiksi mainittua määrärahaa; kaupunginarkkitehdin laatiman piirustuksen mukaisesti suorittaa poliisiselleissä erinäisiä muutostöitä [9]); suorittaa käytettävissä olevin korjausmäärärahoin erinäisiä korjaustöitä etsivän osaston huoneistossa sekä poliisilaitoksen autotallissa ja Sofiankadun talon n:o 4—6 kellarissa [10]) kuluvana tai seuraavana vuonna; sekä suorittaa erinäisiä sisustustöitä poliisilaitoksen varushuoneessa käyttäen tarkoitukseen aikaisemmin myönnettyä määrärahaa [11]).

Sitävastoin evättiin [12]) poliisilaitoksen anomus lämpöpatterien asettamisesta laitoksen kirjapainohuoneistoon.

Yleisten töiden hallituksen ilmoitus erinäisten tuberkuloosisairaalassa ilmenneiden vikojen korjaamisesta menoarvion korjausmäärärahoja käyttämällä merkittiin [13]) tiedoksi.

Koska Rakennustoimisto Rakentaja ei ollut ryhtynyt niihin töihin, joihin se vuonna 1931 oli sitoutunut [14]) edellä mainitun sairaalan kappelirakennuksen kellarikerroksen kuivattamiseksi, kaupunginhallitus päätti [15]) antaa kaupunginlakimiehelle tehtäväksi laatia rakennustoimisto Rakentajan kanssa uuden sopimuksen töiden suorittamisesta.

---

[1]) Khs 4 p. helmik. 256 §. — [2]) Khn jsto 31 p. maalisk. 4,039 §. — [3]) Khs 18 p. helmik. 354 §. — [4]) Khn jsto 14 p. heinäk. 5,134 §. — [5]) Ks. tämän kert. s. 63. — [6]) Khn jsto 25 p. helmik. 3,683 §. — [7]) S:n 7 p. huhtik. 4,161 §. — [8]) Khs 31 p. maalisk. 585 §. — [9]) S:n 4 p. elok. 1,224 §. — [10]) S:n 27 p. lokak. 1,649 §. — [11]) Khn jsto 8 p. syysk. 5,684 §. — [12]) S:n 1 p. jouluk. 7,380 §. — [13]) Khs 28 p. tammik. 196 §. — [14]) Ks. v:n 1931 kert. s. 154. — [15]) Khs 25 p. elok. 1,265 §.

Sittemmin tehdyn sopimuksen mukaan Helsingin kaupunki sitoutui [1]) syyskuun 7 p:nä 1933 suorittamaan Rakennustoimisto Rakentajalle 16,000 markan suuruisen korvauksen ehdoin, että kaikki kellarikerroksen kosteuden poistamiseksi ehdotetut työt olivat loppuun suoritetut marraskuun 1 p:ään 1932 mennessä sekä että Rakennustoimisto Rakentaja vastasi näiden töiden tehokkuudesta ja riittävyydestä vuoden ajan lukien kuluvan syyskuun 7 p:stä. Edelleen tuli Rakennustoimisto Rakentajan sopimusta allekirjoitettaessa antaa kaupunginhallitukselle 80,000 markan pankkitakaus tämän sopimuksen mukaisten velvollisuuksiensa täyttämisestä.

Köyhäinhoitolautakunnalle myönnettiin kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 8,200 markkaa hellalaitteiden hankkimista varten Kotkankadun 9:ssä olevaan työtupaan [2]) ja yleisten töiden pääluokkaan sisältyvistä vastaavista varoista 800 markkaa Anjalantien talossa n:o 1 sijaitsevan lautakunnan 3:nnen avustuskanslian toimistohuoneen korjausta ja uudelleenjärjestelyä varten [3]).

Ryttylän koulukodin metallipajassa sattuneen tulipalon aiheuttamien korjausten suorittamiseen myönnettiin [4]) lastensuojelulautakunnalle kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 2,500 markan määräraha,

Kouluhallituksen pyydettyä kaupunginhallituksen lausuntoa Suomenlinnan kunnalliskomitean valituksesta, joka koski Suomenlinnan kansakouluhuoneistossa vallitsevia puutteellisuuksia, kaupunginhallitus yhtyen kansakoulujen johtokunnan asiasta antamaan lausuntoon päätti [5]) kouluhallitukselle annettavassa lausunnossaan ilmoittaa, että Suomenlinnan kansakouluhuoneistossa kesällä 1932 aiottiin tehdä tarpeelliset korjaus- ja siistimistyöt, ja senvuoksi esittää, etteivät valitus eikä myöskään siinä tehty ehdotus uuden kansakoulutalon rakentamisesta antaisi aihetta toimenpiteisiin.

Vallilan kansakoulutalossa sattuneen tulipalon johdosta kaupunginhallitus päätti [6]) kehoittaa yleisten töiden hallitusta ryhtymään toimenpiteisiin, jotta puheena olevan koulun työ voisi keskeytymättä jatkua, m. m. viipymättä korjauttamaan koulun vesikaton sekä väliaikaisesti ullakkokerroksen käytävän, jotta siinä olevia ruokailuhuoneita voitaisiin käyttää. Muut tarpeelliset korjaukset oli yleisten töiden hallituksen suoritettava vasta kesällä. Kunnes korjauksiin tarvittavat varat oli osoitettu, oikeutettiin yleisten töiden hallitus suorittamaan tarpeelliset maksut ennakoin kaupunginkassasta. Samalla päätettiin kehoittaa yleisten töiden hallitusta tutkimaan, oliko keskuslämmityksen järjestäminen Vallilan kansakoulutaloon tarpeellista ja edullista, sekä kiinteistölautakuntaa hankkimaan koululle tulipalon johdosta kuluvan kevätlukukauden ajaksi ehkä tarvittava huoneistotila.

Vallilan kansakoulutalon palovahinkojen korjaamisesta aiheutuneiden kustannusten peittämiseksi myönnettiin [7]) yleisten töiden pääluokkaan kansakoulujen korjauksia ja kunnossapitoa varten merkityistä varoista 9,328: 30 markkaa ja kaupungille maksettu palovahingonkorvaus, 14,334 markkaa, minkä ohessa yleisten töiden hallitus oikeutettiin ylittämään edellä mainittua tiliä 45,000 markkaa. Päätös tilin ylittämisestä alistettiin kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallitus myönsi [8]) yleisten töiden pääluokkaan arvaamattomia tarpeita ja varatöitä varten merkityistä käyttövaroistaan yleisten töiden

[1]) Khs 27 p. huhtik. 765 § ja 22 p. syysk. 1,427 §. — [2]) S:n 21 p. heinäk. 1,196 §. — [3]) Khn jsto 20 p. lokak. 6,594 §. — [4]) S:n 4 p. helmik. 3,390 §. — [5]) Khs 11 p. helmik. 315 §. — [6]) S:n 31 p. maalisk. 594 § ja 16 p. kesäk. 1,084 §. — [7]) S:n 30 p. jouluk. 2,055 §. — [8]) S:n 21 p. heinäk. 1,195 §.

hallituksen käytettäväksi 10,000 markkaa Porthaninkadun koulutalon sisäänkäytävän muuttamiseen kadun puolelta pihan puolelle. Samalla päätettiin [1]) mainittua hallitusta kehoittaa talousarvioehdotuksen yhteydessä käsittelemään tarpeellisen määrärahan merkitsemistä koulukeittiön järjestämiseksi Toukolan koulutaloon.

Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan esityksestä kaupunginhallitus sittemmin päätti [2]), että Porthaninkadun koulun oven muuttamista varten myönnetyn määrärahan sai käyttää ruokailuhuoneen järjestämiseen Toukolan kouluun, ja antoi tämän työn teettämisen yleisten töiden hallituksen tehtäväksi.

Kaupunginhallitus päätti myöntää vuoden 1933 talousarvioon arvaamattomia tarpeita ja varatöitä varten merkityistä käyttövaroistaan rakennuskonttorin käytettäväksi 22,650 markkaa Snellmaninkoulun sähköjohtojen korjaamiseen [3]) ja kertomusvuoden talousarvioon sisältyvistä yleisistä käyttövaroistaan 1,250 markkaa hajoituskaivon poistamista varten Käpylän kansakoululta [4]).

Kaupunginhallitus myönsi [5]) Punavuorenkadun talossa n:o 10 sattuneen tulipalon aiheuttamien vahinkojen korjaamiseen 1,058: 80 markkaa, nimittäin 578: 80 markkaa arvaamattomiin tarpeisiin ja varatöihin myönnetyistä käyttövaroistaan ja vakuutusyhtiöltä saatua korvausta 480 markkaa.

Rakennuskonttoria kehoitettiin [6]) omia korjausmäärärahojaan käyttäen paperoimaan Topeliuksenkoulun lämmittäjän huoneen seinät.

Rakennuskonttoria päätettiin [7]) kehoittaa maksamaan asianomaisesta korjausmäärärahasta Sokeain ystävät nimiselle yhdistykselle 1,000 markkaa korvaukseksi niistä korjauksista, jotka kaupungin vuokrasopimuksen mukaan vuokrakauden päätyttyä olisi ollut suoritettava yhdistyksen omistamassa, Eläintarhan huvilassa n:o 7 sijaitsevassa ruotsinkielisen apukoulun entisessä huoneistossa.

Pietarinkadun 6:ssa sijaitsevan valmistavan poikain ammattikoulun sähköjohtojen uusimista varten myönnettiin [8]) arvaamattomiin tarpeisiin ja varatöihin myönnetyistä kaupunginhallituksen käyttövaroista 8,600 markkaa.

Kaupunginhallitus päätti [9]) antaa rakennuskonttorille tehtäväksi hankkia korkkimaton Hemgårdin lastentarhaan ja suorittaa siitä aiheutuvat kustannukset konttorin käytettävissä olevista korjausmäärärahoista.

Porraskaidepuun asettamista varten Tehtaankadun taloon n:o 13, johon lastentarha Barnabo oli sijoitettu, myönnettiin [10]) arvaamattomia tarpeita ja varatöitä varten myönnetyistä kaupunginhallituksen käyttövaroista 600 markkaa.

Kaupunginhallitus päätti [11]) antaa lastentarhain johtokunnan tehtäväksi pitää huolta siitä, että lastentarha Hemgårdin massalattiat pidettiin riittävästi vahattuina; antaa rakennuskonttorin tehtäväksi sen käytettävissä olevilla lastentarhain korjausmäärärahoilla eristää osan Rauhalan lastentarhan eteisestä palvelijattaren käytettäväksi, pystyttää tarpeelliset telineet nuorakeinuja varten ja toimittaa keinulaudan lastentarha Valkaman leikkikentälle; sekä merkitä vuoden 1933 talousarvioehdotukseen 7,000 markkaa yleisen leikkikentän kuntoonsaattamiseen ja hiekkalaatikoiden asettamiseen korttelin n:o 301 b tontille n:o 6.

---

[1]) Khs 21 p. heinäk. 1,195 §. — [2]) S:n 8 p. syysk. 1,353 §. — [3]) S:n 30 p. jouluk. 2,062 §. — [4]) Khn jsto 22 p. kesäk. 5,034 §. — [5]) S:n 1 p. jouluk. 7,388 §. — [6]) S:n 1 p. jouluk. 7,387 §. — [7]) Khs 21 p. heinäk. 1,194 §. — [8]) S:n 6 p. toukok. 804 §. — [9]) Khn jsto 3 p. maalisk. 3,787 §. — [10]) S:n 6 p. lokak. 6,315 §. — [11]) Khs 1 p. jouluk. 1,907 §.

Kangasalantien työnväenasuntoryhmän rakennuksessa n:o 7 heinäkuun 2 p:nä sattuneen tulipalon johdosta saadusta 70,000 markan palovahingonkorvauksesta myönnettiin [1]) 69,995 markkaa rakennuskonttorin toimittamistaan korjauksista antamaan laskun suorittamista varten.

Kiinteistölautakunta oikeutettiin [2]) käyttämään asianomaisen palovakuutusyhtiön Korkeasaaren vesilintutalossa tapahtuneen tulipalon aiheuttamista vahingoista suorittamasta korvauksesta 10,154: 70 markkaa lintutalon korjauksiin.

Edelleen kiinteistölautakunta oikeutettiin [3]) käyttämään Korkeasaaren ravintolassa sattuneen tulipalon johdosta saatu palovakuutusmäärä, 2,000 markkaa, erinäisten tulipalon aiheuttamien sähköjohtokorjaustöiden kustannusten suorittamiseen.

Kaupunginmuseon intendentin ehdotuksen mukaisesti kaupunginhallitus päätti [4]), että Kappelin ravintolarakennuksessa olevat seinämaalaukset oli säilytettävä. Kiinteistölautakunnalle annettiin tehtäväksi ryhtyä toimenpiteisiin maalausten suojelemiseksi turmelemiselta ravintolan korjauksen aikana.

Kaupunginhallitus päätti [5]), että rakennuskonttorin kaupungin omistamassa, korttelissa n:o 178 olevassa rakennuksessa sattuneen tulipalon aiheuttamien vahinkojen korjaustöistä antaman laskun suorittamiseen sai käyttää Palovakuutusyhtiö Imatran suorittaman palovahingonkorvauksen, 5,642: 75 markkaa.

Kampin alueelle järjestettävän uuden työttömäin ruokasalin maalaamiseen ja kalustamiseen päätettiin [6]) osoittaa ennakkona kaupunginkassasta 3,100 markkaa. Edelleen päätettiin kehoittaa vttja Estlanderia ja Halmetta kaupunginhallitukselle aikanaan laatimaan selvitys edellä mainittuja töitä varten tarvittavasta määrärahasta.

Kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista myönnettiin 1,000 markkaa käsipuiden rakentamiseen Kampin vapaaruokalan edustalle [7]) ruokajonossa vallitsevan järjestyksen parantamiseksi ja yleisten töiden pääluokkaan arvaamattomia tarpeita ja varatöitä varten merkityistä hallituksen käyttövaroista 2,830 markkaa Kampin alueella sijaitsevan työvuorossa olevien työttömien ruoanjakelupaikan sähköjohtojen asentamista varten [8]).

Edelleen myönnettiin [9]) samoista varoista 3,500 markan suuruinen määräraha ruoanjakelun aiheuttaman työn järjestelyä varten tarpeellisen, Kampin alueella olevan huoneiston kunnostamiseen.

Erinäisten muutostöiden suorittamiseksi Kampin kasarmialueella sijaitsevissa, ruoanvastiketöiden järjestelykomitean käytettäväksi luovutetuissa huoneistoissa myönnettiin [10]) viimeksi mainitulta tililtä 2,970: 55 markan suuruinen määräraha.

Kaupunginhallitus myönsi [11]) arvaamattomien vuokrien ja vuokrankorotusten määrärahasta 282: 25 markkaa Kiinteistöosakeyhtiö Hertalta työtupia varten vuokratun huoneiston vuokrasopimuksen mukaista kuntoonpanemista varten.

Vuoden 1931 talousarviossa kaupunginhallituksen käytettäväksi tilapäisiin menoihin varatusta määrärahasta myönnettiin [12]) 2,166: 05 markkaa

---

[1]) Khs 3 p. marrask. 1,681 §. — [2]) S:n 2 p. kesäk. 938 §. — [3]) S:n 6 p. lokak. 1,512 §. — [4]) S:n 3 p. maalisk. 436 §. — [5]) S:n 14 p. huhtik. 665 §. — [6]) Khn jsto 14 p. heinäk. 5,137 §. — [7]) S:n 14 p. heinäk. 5,138 §. — [8]) S:n 11 p. elok. 5,263 §. — [9]) S:n 1 p. syysk. 5,523 §. — [10]) Khs 20 p. lokak. 1,623 §. — [11]) Khn jsto 28 p. huhtik. 4,434 §. — [12]) S:n 14 p. tammik. 3,110 §.

naisjärjestöjen hätäaputoimikunnan Myllytien 5:ssä olevassa huoneistossa suoritettujen korjausten kustantamiseksi.

Kaupunginhallitus päätti [1]) pyytää yleisten töiden hallitusta antamaan rakennuskonttorin huonerakennusosastolle määräyksen valvoa Kotkankadun talossa n:o 14—16 sekä Oikokadun talossa n:o 7 suoritettuja korjaus- ja uudistöitä.

Satamajäänsärkijä Herculeksen korjaaminen. Kaupunginhallitus päätti [2]) oikeuttaa satamalautakunnan tekemään sopimuksen Helsingin laivatelakka osakeyhtiön kanssa satamajäänsärkijä Herculeksen korjaamisesta 233,580 markan kustannuksin, josta määrästä 18,580 markkaa osoitettiin satamahallinnon kaluston kunnossapitoa varten myönnetystä talousarvion määrärahasta ja 215,000 markkaa ennakkona kaupunginkassasta.

Hinaaja H 2:n korjaaminen. Haaksirikkoutuneen hinaaja H 2:n telakoimismaksujen surittamiseksi kertomusvuoden loppuun myönnettiin [3]) arvaamattomiin tarpeisiin ja varatöihin varatuista kaupunginhallituksen käyttövaroista 8,000 markkaa.

Poliisimaneesi. Poliisilaitoksen ilmoitettua, ettei n. s. Runeberginkadun poliisimaneesia enää tarvittu poliisilaitoksen tarkoituksiin, kaupunginhallitus päätti [4]) siirtää maneesin hoidon välittömästi kiinteistölautakunnalle sekä kehoittaa tätä aikanaan tekemään esityksen rakennuksen poistamisesta.

Rakennusten purkaminen. Bostadsaktiebolaget Villagatan 4 nimisen yhtiön anottua, että kaupunki heti antaisi purkaa sen osan omistamaansa puurakennusta, jonka oli todettu sijaitsevan yhtiön omistamalla Huvilakadun tontilla n:o 2, sekä suorittaisi yhtiölle 150,000 markkaa tästä aiheutuneen vahingon korvaukseksi, kaupunginhallitus päätti [5]) evätä anomuksen, mikäli se koski vahingonkorvauksen myöntämistä, mutta hyväksyä vaatimuksen puheena olevan rakennuksen osan purkamisesta. Samalla annettiin rakennuskonttorille tehtäväksi heti suorituttaa puheena oleva purkamistyö siten, ettei talossa olevaan vastaanottokotiin rakennettava uusi porraskäytävä vähentänyt kodin paikkain lukumäärää, ja osoitti tähän tarkoitukseen arvaamattomiin tarpeisiin y. m. myönnetystä talousarvion määrärahasta 8,000 markkaa.

Kaupunginhallitus päätti [6]) hyväksyä kiinteistölautakunnan esityksen Mustikkamaan vanhan uimalaitoksen purkamisesta ja oikeuttaa lautakunnan laatimaan purkamistyötä koskevan sopimuksen erään henkilön kanssa, joka oli tarjoutunut suorittamaan sen hallituksen hyväksymin ehdoin.

Rakennusten myynti. Kiinteistölautakunta oikeutettiin julkisella huutokaupalla sekä purettavaksi ja poistettavaksi myymään eräs Simonkadun varrella olevalla narinkka-alueella sijaitseva hiekkavaja [7]), Kampin kasarmialueella oleva, sortumaisillaan oleva lautavaja ja rakennuksen n:o 14 länsipuolella oleva, Etel. Rautatiekadun vastainen aita [8]) sekä eräs Mustasaaressa oleva rappeutunut tallirakennus [9]).

Rakennusten osto. Kaupunginhallitus oikeutti [10]) kiinteistölautakunnan sopimaan Ruoholahden varastoalueen n:o 12 vuokraajan rouva E. Frin kanssa sanotulla alueella olevien rakennusten luovuttamisesta kaupungille 3,000 markan hinnasta ja osoitti yleisistä käyttövaroistaan tarkoitukseen mainitun määrän, joka oli käytettävä kaupungin vuokrasaatavan osittaiseen kuittaa-

[1]) Khn jsto 9 p. kesäk. 4,890 §. — [2]) Khs 30 p. kesäk. 1,133 §. — [3]) S:n 30 p. jouluk. 2,058 §. — [4]) S:n 1 p. jouluk. 1,903 §. — [5]) S:n 11 p. elok. 1,248 §. — [6]) S:n 16 p. kesäk. 1,069 §. — [7]) S:n 31 p. maalisk. 588 §. — [8]) S:n 31 p. maalisk. 586 §. — [9]) S:n 9 p. tammik. 31 §. — [10]) S:n 28 p. heinäk. 1,212 §.

miseen; kaupungin saatavan muun osan mahdollinen poistaminen jätettiin yleisjaoston harkittavaksi.

Kivelän sairaala. Kaupunginvaltuuston myönnettyä [1]) Sairaanhoito nimiseen pääluokkaan arvaamattomia tarpeita varten merkityistä käyttövaroistaan 2,500,000 markkaa kaupunginhallituksen käytettäväksi Kivelän sairaalan uuden paviljongin kalustamiseen y. m. kaupunginhallitus myönsi [2]) näistä varoista 2,250,000 markkaa kaupungin sairaalain hallituksen käytettäväksi kyseisen paviljongin sisustamiseen kehoittaen hallitusta järjestämään uusien sairasosastojen hoito-, talous- ja palvelushenkilökunnan asuntokysymyksen siten, että tähän tarkoitukseen käytettiin kaupungin ostamista [3]) ja sairaalahallituksen hoidettavaksi luovutetuista[4]) Humallahden vuokra-alueella n:o 56 olevista rakennuksista saatavat 40—50 paikkaa, jotka kalustettaisiin edellä mainitulla määrärahalla, kun taas muu osa uutta henkilökuntaa saisi asua sairaalan ulkopuolella. Sittemmin oikeutettiin [5]) kuitenkin sairaalahallitus entisten lisäksi sijoittamaan vielä enintään 20 alihoitajatarta asumaan Kivelän sairaalan rakennuksiin, ei kuitenkaan uuden paviljongin sairashuoneisiin.

Pohjavesipumpun hankkimista varten rahatoimistotaloon kaupunginhallitus päätti [6]) myöntää 10,000 markkaa yleisten töiden pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan.

Passintarkastussuojan rakentaminen. Passintarkastussuojan rakentamiseksi Eteläsataman tullipaviljongin viereen myönnettiin [7]) edellä mainituista varoista 7,000 markan määräraha; rakennuskonttoria kehoitettiin suorittamaan mainittu työ.

Matkustajatullipaviljongin rakentaminen Eteläsatamaan. Kaupunginhallitus päätti [8]), että rahatoimikamarin asettaman komitean ehdotus ja tullihallituksen esitys uuden matkustajapaviljongin rakennuttamisesta Eteläsatamaan sellaisinaan eivät antaneet aihetta enempiin toimenpiteisiin, ja antoi yleisten töiden hallitukselle toimeksi laatia uudet tullitarkastuspaviljongin luonnospiirustukset, mikäli mahdollista ottaen huomioon satamalautakunnan esittämät toivomukset sekä asiakirjoista muuten ilmenevät näkökohdat ja kehoittaen hallitusta aikanaan antamaan asiasta sen koko laajuudessa lausuntonsa kaupunginhallitukselle.

Kellosaaren lentosataman toimistorakennus. Katsoen siihen, että Kellosaaren lentosataman toimistorakennuksen rakentamista nykyisellään ei voinut pitää välttämättömänä, ja koska kuluvan vuoden menoarvioon oli otettu 50,000 markan määräraha m. m. Katajanokan lentosataman kunnnostamista varten, kaupunginhallitus päätti [9]) evätä kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksen mainitun rakennuksen rakennustöiden aloittamisesta.

Kioskit. Kaupunginhallitus päätti [10]), että kiinteistölautakunnan esitykset eri tahoilla kaupungissa olevien virvoitusjuomakioskien uusimisesta ja uusien kioskien rakentamisesta vallitsevan kireän ajan vuoksi eivät antaneet aihetta toimenpiteisiin.

Yleisten töiden hallitus oli kaupunginhallituksen kehoituksesta laadituttanut uudet vaihtoehdotukset virvoitusjuomakioskien tyyppipiirustuksiksi, mutta koska uusien kioskien rakentaminen oli siirtynyt epämääräiseen

---

[1]) Ks. tämän kert. s. 64. — [2]) Khs 7 p. heinäk. 1,153 §. — [3]) Ks. tämän kert. s. 21. — [4]) Khs 22 p. syysk. 1,429 §. — [5]) S:n 3 p. marrask. 1,698 §. — [6]) S:n 3 p. marrask. 1,682 §. — [7]) S:n 22 p. syysk. 1,425 §; vrt. tämän kert s. 160. — [8]) Khs 24 p. marrask. 1,825 §. — [9]) S:n 21 p. huhtik. 708 §. — [10]) S:n 23 p. maalisk. 551 §.

tulevaisuuteen, kaupunginhallitus samalla päätti [1]), ettei tyyppipiirustusta toistaiseksi vahvistettaisi, vaan että kulloinkin rakennettavan kioskin tyyppi ratkaistaisiin aikanaan erikseen.

Mukavuuslaitokset. Yleisten töiden hallituksen ehdotuksen mukaisesti kaupunginhallitus päätti [2]) antaa rakennuskonttorin huonerakennusosaston suunnitelman, joka koski suuren mukavuuslaitoksen rakentamista Apollon-, Runebergin- ja Hesperiankatujen risteykseen, raueta, mutta antoi kiinteistölautakunnalle tehtäväksi edelleen harkita mukavuuslaitoksen sijoittamista näille tienoille ja tehdä sen rakentamisesta sopivana ajankohtana erillisen esityksen kaupunginhallitukselle.

Lastensuojelulautakunnan esityksestä kaupunginhallitus päätti [3]) kehoittaa yleisten töiden hallitusta rakennuttamaan Hietarantaan lapsia varten pysyväisen käymälän, jonka rakentamiseen sai käyttää kiinteän omaisuuden pääluokkaan kansanpuistojen uudisrakennuksia varten merkitystä määrärahasta 8,000 markkaa.

Rakennuskonttorin huonerakennusosaston yksissä neuvoin puhtaanapitolaitoksen toimitusjohtajan kanssa laatima ehdotus Teatteriesplanaadissa olevan vedenheittolaitoksen siirtämisestä vieressä olevaan mukavuuslaitokseen ja tätä tarkoittavat piirustukset hyväksyttiin [4]).

Kaupunginhallitus päätti [5]) hyväksyä Leppäsuon alueelle rakennettavan mukavuuslaitoksen sijoituspaikan yleisten töiden hallituksen ehdotuksen mukaisesti ja määrätä laitoksen rakennettavaksi hallituksen ehdottaman rakennustyypin II mukaan.

Kaupunginhallituksen vuonna 1931 periaatteellisesti päätettyä [6]) hyväksyä kiinteistölautakunnan ehdotuksen käymälän rakentamisesta Lönnrotinkadun jatkeen noususillan alle yleisten töiden hallitus oli ehdottanut, että mainitusta suunnitelmasta luovuttaisiin, koska puheena olevalle penkereelle ei tehtykään kiinteään pohjaan ulottuvaa perustusta, jonka johdosta penkereen mahdollinen laskeutuminen helposti voisi katkaista vesi- ja viemärijohdot ja synnyttää vaikeita vuotoja, minkä lisäksi rakennuksen kustannusarvio nousi aina 397,400 markkaan. Kiinteistölautakunnan annettua tämän johdosta lausuntonsa kaupunginhallitus päätti [7]) rakennuskonttorille ilmoittaa, että penkereen rakennustöitä sai jatkaa mukavuuslaitoksen sijoittamista silmälläpitämättä.

Katoksen järjestäminen rakennuskonttorin korjauspajan yhteyteen. Kaupunginhallitus päätti [8]) myöntyä yleisten töiden hallituksen esitykseen, joka koski katoksen järjestämistä rakennuskonttorin korjauspajan yhteyteen.

Vahvistetut katuprofiilit. Kaupunginhallitus päätti [9]) vahvistaa Linnankoskenkadun ja Kammionkadun välisen Mechelininkadun osan poikkiprofiilin kiinteistötoimiston asemakaavaosaston laatiman piirustuksen mukaisesti ja pituusprofiilin yleisten töiden hallituksen ehdottamalla tavalla. Kammionkadun ja Rajasaarentien välisen Mechelininkadun osan leveyden supistamisesta 20 metriksi päätettiin tehdä esitys kaupunginvaltuustolle.

Hankittuaan [10]) asiasta puolustusministeriön ja kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunnot kaupunginhallitus päätti [11]) vahvistaa Tilkan sotilassairaalan kohdalle suunnitellun Turuntien katusillan profiilin kiinteistölautakunnan laatiman ehdotuksen mukaisesti.

---

[1]) Khs 23 p. maalisk. 552 §. — [2]) S:n 14 p. huhtik. 674 §. — [3]) S:n 15 p. jouluk. 1,998 §.— [4]) S:n 15 p. jouluk. 1,996 §.— [5]) S:n 20 p. lokak. 1,620 §.— [6]) Ks. v:n 1931 kert. s. 154. — [7]) Khs 18 p. helmik. 353 §. — [8]) S:n 11 p. helmik. 312 §. — [9]) S:n 10 p. maalisk. 476 §. — [10]) S:n 19 p. toukok. 883 §. — [11]) S:n 8 p. syysk. 1,344 §.

Eräiden katuosuuksien kunnossapito. Kaupunginhallitus oli päättänyt [1]) hankkia laamanni J. Ugglalta asiantuntijalausunnon yksityisten talonomistajain velvollisuudesta päällystää ja pitää kunnossa avoimien paikkain vierellä sijaitsevat katuosuutensa, mutta koska paraikaa valmisteltiin katujen rakentamista ja kunnossapitoa koskevaa lakiesitystä, jossa puheena oleva kysymys tuli ratkaistuksi, päätettiin [2]) antaa lausunnon antamisen jäädä sillensä, kunnes mainittu lakiehdotus oli valmistunut.

Porthaninrinteen leventäminen. Byggnadsaktiebolaget Berggrund nimisen yhtiön anottua, että kaupunki leventäisi Porthaninrinteen sen täyteen leveyteen, ja kaupungin yleisten töiden hallituksen annettua asiasta lausuntonsa kaupunginhallitus päätti [3]) ottaa anotun työn seuraavan talven varatyöohjelmaan sekä kehoittaa edellä mainittua hallitusta merkitsemään kadun päällystämistä varten määrärahan vuoden 1933 talousarvioehdotukseen.

Hämeentien leventäminen. Kaupunginhallitus päätti [4]) oikeuttaa kaupungin yleisten töiden hallituksen heti leventämään Hämeentien korttelin n:o 542 kohdalta ja käyttämään tähän tarkoitukseen enintään 163,000 markkaa kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan suoritettavia yleisiä töitä varten talousarvioon merkitystä määrärahasta. Päätös oli alistettava valtuuston hyväksyttäväksi muiden esitettyjen töiden yhteydessä.

Herttoniemen bulevardi. Yleisten töiden hallituksen esityksen johdosta kaupunginhallitus päätti [5]) suostua siihen, että Herttoniemen bulevardille Kulosaaren kartanon kohdalle puusillan asemesta rakennettiin tiepenger.

Niinikään kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä kaupunginhallitus päätti [6]) pyytää Kulosaaren huvilayhdyskunnalta oikeutta Herttoniemen bulevardin läntisen osan leventämiseen 5 metristä 8:aan ja samalla kehoittaa yhdyskuntaa suorittamaan leventämiskustannuksista neljännen osan eli enintään 12,500 markkaa.

Jalkakäytävän järjestäminen Toukolan kansakoulun pihamaalta Kumpulan sairaalaan johtavalle tielle. Kaupunginhallitus päätti [7]) yleisten töiden pääluokkaan arvaamattomia tarpeita ja varatöitä varten merkityistä käyttövaroistaan myöntää enintään 6,000 markan määrärahan rakennuskonttorin käytettäväksi kapeahkon jalkakäytävän järjestämiseen Toukolan kansakoulun pihamaalta naapuritontin läpi raja-aitaa pitkin Kumpulan sairaalaan johtavalle tielle.

Lönnrotinkadun jatkeennoususilta. Aktiebolaget Skånska cementgjuteriet nimisen toiminimen peruutettua Lönnrotinkadun jatkeen noususillan pilarien ja näiden perustuksien rakentamista koskevan, kaupungin hyväksymän tarjouksensa ja tehtyä uuden, tarkistetun tarjouksen kyseisten töiden suorittamisesta 320,000 markalla kaupunginhallitus ottaen huomioon, että kysymys aikaisemman tarjouksen juriidisesta pitäväisyydestä ei ollut täysin selvä, että oli tärkeätä saada työt kiireellisesti aloitetuiksi sekä että uusikin tarjous oli kaupungille edullinen, päätti [8]) oikeuttaa yleisten töiden hallituksen tekemään toiminimen kanssa töiden suorittamisesta sopimuksen tämän myöhäisemmän tarjouksen perusteella.

Lönnrotinkadun liikenneväylän valmistuminen. Sittemmin kaupunginhallitus päätti [9]), että Lönnrotinkadun uusi liikenneväylä kaupunginjohtajien

---

[1]) Khn jsto 31 p. maalisk. 4,043 §. — [2]) S:n 22 p. syysk. 6,000 §. — [3]) Khs 21 p. huhtik. 705 §. — [4]) S:n 8 p. syysk. 1,348 §. — [5]) S:n 28 p. tammik. 197 §. — [6]) S:n 21 p. huhtik. 707 §; ks. myös tämän kert. s. 142. — [7]) Khs 3 p. marrask. 1,687 §. — [8]) S:n 16 p. kesäk. 1,078 §; ks. myös tämän kert. s. 28. — [9]) Khs 24 p. marrask. 1,828 §.

läsnäollessa avattaisiin liikenteelle joulukuun 1 p:nä klo 10. Samalla päätettiin tehdä poliisilaitokselle esitys Eerikinkadun tasoylikäytävän sulkemisesta päivittäiseltä liikenteeltä joulukuun 3 p:nä. Tästä oli ilmoitettava rautatiehallitukselle ja samalla pyydettävä sen suostumusta siihen, että ylikäytävälaitteet saivat edelleenkin jäädä paikoilleen, jotta niitä tarpeen vaatiessa voitaisiin käyttää raskaita esineitä, kuten jyriä y. m. kuljetettaessa asemapäällystön saatua siitä ilmoituksen.

Nordenskiöldinkadun läntinen alikäytäväsilta [1]). Rautatiehallituksen lähetettyä kaupunginhallitukselle laadituttamansa piirustukset, jotka koskivat Nordenskiöldinkadun alikäytäväsillan rakentamista kaksiaukkoiseksi, ja kaupungin yleisten töiden hallituksen ja kiinteistölautakunnan näistä piirustuksista antamissaan lausunnoissa puollettua yksiaukkoisen kaarisillan rakentamista kaupunginhallitus päätti [2]) pyytää rautatiehallitusta lausumaan käsityksensä kaupungin viranomaisten puoltaman siltatyypin tarkoituksenmukaisuudesta ja sopivaisuudesta. Tämän johdosta rautatiehallitus vastauksessaan oli esittänyt, että kaupunki tyytyisi rautatiehallituksen suunnitelmaan Nordenskiöldinkadun alikäytäväsillan rakentamisesta kaksiaukkoiseksi, koska yksiaukkoinen silta rautatie- ja siltateknilliseltä kannalta tuottaisi vaikeuksia. Suunnitelmaa oli kuitenkin muutettu siten, että sillan keskus oli sijoitettu 3 à 3.5 m nykyisen sillan keskiviivasta Pasilaan päin, jolloin kadussa olevat johdot ja viemärit voivat jäädä paikoilleen.

Kaupunginhallituksen tämän jälkeen ilmoitettua [3]) rautatiehallitukselle, ettei kaupunki katsonut voivansa velvoittaa rautatiehallitusta rakentamaan yksiaukkoista siltaa, jota rautatiehallitus rautatieliikenteen kannalta ei voinut hyväksyä, mutta että kaupunginhallitus kuitenkin edellytti rautatiehallituksen alikäytäväsillan keskipilariston sijoituksessa noudattavan kiinteistötoimiston asemakaavaosaston laatimaa yksityiskohtaista ehdotusta, rautatiehallitus lähetti ja kaupunginhallitus hyväksyi [4]) seuraavansisältöisen sopimusehdotuksen Nordenskiöldinkadun läntisen alikäytäväsillan laajennustöiden suorittamisesta:

1) työ tehdään valtion toimesta varatyönä, ja sen kustannuksista, jotka on laskettu 2,030,000 markaksi, Helsingin kaupunki suorittaa puolet, ei kuitenkaan yli 1 miljoonan markan;

2) rautatiehallitus osoittaa työtä varten rautatiehallituksen käytettäväksi asetetuista määrärahoista työn loppuunsuorittamiseen tarvittavan erän;

3) työntekijät otetaan Helsingin kaupungin työttömyyslautakunnan välityksellä, ja töiden suorittamisessa sekä palkkojen maksamisessa noudatetaan varatöistä annettuja ohjeita ja määräyksiä;

4) laajennustyö tehdään rautatiehallituksen laatiman, syyskuun 5 p:nä 1930 päivätyn suunnitelman mukaan, kuitenkin niin muutettuna, että sillan keskipilaristo tulee enintään 3 m nykyisen sillan keskiviivasta Pasilaan päin, jolloin kadussa olevat johdot ja viemärit voivat jäädä paikoilleen;

5) valtionrautatiet hoitavat ja pitävät kunnossa sekä nyt rakennettavan alikäytäväsillan että myöskin mainitun kadun yli tämän sillan itäpuolelle aikaisemmin rakennetun rautatiesillan; sekä

6) kaupunki sekä rakentaa että pitää kunnossa ja puhtaana Nordenskiöldinkadun tarpeellisine jalkakäytävineen rautateiden alueella näiden siltojenkin kohdalla ja huolehtii kadun valaistuksesta.

---

[1]) Ks. v:n 1931 kert. s. 35 sekä tämän kert. s. 32. — [2]) Khs 25 p. helmik. 399 §. — [3]) S:n 16 p. maalisk. 525 §. — [4]) S:n 22 p. kesäk. 1,119 §.

Tätä sopimusta on tehty kaksi samansisältöistä kappaletta, joista asianomaiset kumpainenkin ovat saaneet kappaleensa.

Kaupunginhallitus päätti [1]) oikeuttaa kaupungin yleisten töiden hallituksen heti suorittamaan Nordenskiöldinkadun väliaikaisen tasoitustyön käyttäen siihen enintään 58,000 markkaa kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan suoritettavia yleisiä töitä varten talousarvioon merkitystä määrärahasta. Päätös oli alistettava kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi muiden yleisten töiden hallituksen esittämien töiden yhteydessä.

Käpylään rautatien yli rakennettava katusilta. Kaupunginhallitukselle osoittamassaan kirjelmässä huhtikuun 18 p:ltä rautatiehallitus oli tiedustellut, voiko kaupunki lopullisesti hyväksyä rautatieraiteiden yli Käpylään rakennettavan katusillan paikan, olivatko kirjelmään liitettyyn piirustukseen merkityt sillan kannen korkeudet sopivat ja oliko sillan leveys, 8 metriä, toistaiseksi riittävä. Lopuksi rautatiehallitus esitti, että kaupunki samalla kuin se huolehti Mäkeläntien valaistuksesta, kunnossa- ja puhtaanapidosta, myöskin ottaisi kunnossa- ja puhtaanapitääkseen sekä valaistakseen sekä sillan että rautatien alueelle tulevan tienosan niiden aikanaan valmistuttua.

Vastaukseksi yllämainittuun kirjelmään kaupunginhallitus ilmoitti [2]) hyväksyvänsä rautatiehallituksen sillalle ehdottaman paikan. Sillan kannen korkeuksiin nähden kaupunginhallitus lausui toivomuksenaan, että kaakkoispään ehdotettu korkeus + 32.94 muutettaisiin + 33.10:ksi. Mitä tuli sillan leveyteen, jonka kaupunginhallituksen mielestä tulevaisuudessa, liikenteen niin vaatiessa, tulisi olla 20 m, kaupunginhallitus ei nytkään katsonut voivansa puoltaa rautatiehallituksen ehdotusta, että silta aluksi rakennettaisiin 8 m:n levyiseksi, vaan oli sitä mieltä, että jalkakäytävien leveys olisi määrättävä yhteensä 3 m:ksi ja ajoradan leveys 6.5 m:ksi, joten sillan kokonaisleveydeksi tulisi 9.5 m. Tämän yhteydessä kaupunginhallitus huomautti, että silta olisi rakennettava kestämään katusillalle määrätty kuormitus. Rautatiehallituksen puheenaolevan tienosan kunnossa- ja puhtaanapitoa sekä valaistusta koskevaan esitykseen kaupunginhallitus suostui edellyttäen, että kunnossapitokustannuksiin ei luettu perusparannuskustannuksia.

Eräiden katuosuuksien päällystäminen. Kaupunginhallitus päätti [3]), että Hämeentie Arabian raitiotiesilmukan kohdalta kaupunkiin päin n. 500 metrin matkalla kesän aikana päällystettäisiin entistä kestävämmällä asfalttipitoisella peiteaineella käyttäen senlaatuista tarkoitusta varten Yleiset työt nimiseen pääluokkaan sisältyvää määrärahaa.

Kaupunginvaltuuston päätettyä [4]), että Lönnrotinkadun jatko kortteleiden n:ot 175 a ja 175 b kohdalta sekä Lönnrotinkadun silta noususiltaa lukuunottamatta oli päällystettävä ensiluokan nupukivillä, kaupunginhallitus päätti [5]) tehdä maistraatille esityksen Lönnrotinkadun tonttien n:ot 4 a ja 17 omistajien velvoittamisesta elokuun 1 p:ään mennessä kiveämään osuutensa sanotun kadun ajotiestä I:ma nupukivillä ja päällystämään jalkakäytävät asfaltilla sekä aitaamaan tonttinsa vahvistettua tapaa noudattaen.

Eräiden talonomistajain esityksen [6]) johdosta kaupunginhallitus päätti [7]) oikeuttaa rakennuskonttorin heti ryhtymään toimenpiteisiin Apollonkadun tonttien n:ot 9 ja 23 sekä Minervankadun tontin n:o 4 katuosuuksien ja käytävien päällystämiseksi käyttäen ennakolta vuoden 1933 talousarvioehdo-

---

[1]) Khs 15 p. syysk. 1,411 §. — [2]) S:n 7 p. heinäk. 1,150 §. — [3]) S:n 26 p. toukok. 910 §. — [4]) Ks. tämän kert. s. 28. — [5]) Khs 9 p. kesäk. 1,037 §. — [6]) Ks. tämän kert. s. 30. — [7]) Khs 27 p. lokak. 1,655 §.

tukseen tätä tarkoitusta varten merkittyä määrärahaa. Katuosuuksien ja käytävien kunnostamiskustannuksista tuli rakennuskonttorin aikanaan antaa ilmoitus kiinteistölautakunnalle otettavaksi huomioon puheena olevien tonttien myyntihintoja vahvistettaessa.

Hämeentien katuosuuksien kunnossapito. Kaupunginhallitus päätti [1]) antaa kaupunginlakimiehen toimeksi laatia uudet sopimukset Osakeyhtiö Ahdon kanssa vuoden 1934 alusta lukien sekä Kone- ja siltarakennus osakeyhtiön kanssa vuoden 1933 alusta lukien niiden omistamien Hämeentien varrella sijaitsevien tonttien katuosuuksien kunnossapidosta suoritettavien maksujen korottamisesta 10-kertaisiksi. Edelleen annettiin kaupunginlakimiehen tehtäväksi ilmoittaa Hämeentien tonttien n:ot 2 a, 4, 12, 16, 21, 28, 34, 35 ja 38 [2]) omistajille, että kaupunki tuli kuluvan vuoden päättyessä lopettamaan heidän katuosuuksiensa kunnossapidon, elleivät asianosaiset sitä ennen olleet tehneet uusia sopimuksia kaupungin kanssa.

Yleisten töiden hallitukselle oli ilmoitettava, että Aktiebolaget Östra Chausséen 23 niminen yhtiö oli suostunut toistaiseksi suorittamaan 10-kertaisen maksun luopumatta kuitenkaan aikaisemmasta sopimuksestaan.

Porvoonkadun tonttiin n:o 25 kuuluvan katuosuuden kunnossapito. Poliisilaitoksen esitettyä, että kaupunki ryhtyisi toimenpiteisiin Porvoonkadun tontin n:o 25 ajoradan ja jalkakäytävän kunnostamiseksi, sekä yleisten töiden hallituksen ja kiinteistölautakunnan annettua asiasta lausuntonsa kaupunginhallitus päätti [3]) pyytää maistraattia velvoittamaan puheena olevan tontin omistajan kunnostamaan katuosuutensa.

Reijolan lastenkotiin johtava tie. Kaupunginhallitus päätti [4]) myöntää yleisten töiden pääluokkaan arvaamattomia tarpeita ja varatöitä varten merkityistä käyttövaroistaan 20,000 markkaa Reijolan lastenkotiin johtavalla tiellä olevan sillan korottamista ja sanotun tien kunnostamista varten.

Lupa töiden aloittamiseen. Kaupunginhallitus päätti [5]) oikeuttaa kaupungin yleisten töiden hallituksen aloittamaan seuraavat siirtomäärärahoilla suoritettavat työt: Väinämöisenkadun, Pohj. Hesperiankadun, Kammionkadun ja Töölönkadun tasoituksen sekä Nordenskiöldinkadun lopputasoituksen y. m. sekä viemärien laskemisen edellä mainittuihin katuihin, edelleen Koskelantien tasoituksen, joka kaupunginhallituksen määräyksestä oli pantu käyntiin jo joulukuussa 1931, sekä Sturenkadun viemärijohtotyöt.

Vielä kaupunginhallitus päätti [6]) oikeuttaa yleisten töiden hallituksen, vesijohtolaitoksen ja kaasulaitoksen kuluvana vuonna aloittamaan Tavaststjernankadun tasoitustyöt sekä viemäri-, kaasu- ja vesijohtojen laskemisen kyseiseen katuun käyttäen ennakolta näitä tarkoituksia varten vuoden 1933 talousarvioon merkittäviä siirtomäärärahoja. Tämä toimenpide alistettiin [7]) kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Samoin oikeutettiin [8]) rakennuskonttori anomuksestaan aloittamaan seuraavat työt, joita varten oli merkitty siirtomäärärahat vuoden 1933 talousarvioon, nimittäin: Sturenkadun leventäminen Kirstinkadun ja Aleksis Kiven kadun väliltä, viemärin laskeminen Sandelsinkadun ja Kammionkadun väliseen osaan Välskärinkatua, Messeniuksenkatuun ja Lautatarhankatuun pit-

---

[1]) Khs 3 p. marrask. 1,692 § ja 15 p. jouluk. 1,964 §. — [2]) Tarkoitetaan osoitenumeroita. — [3]) Khs 10 p. marrask. 1,744 §. — [4]) S:n 2 p. kesäk. 962 §. — [5]) S:n 3 p. maalisk. 446 §; ks. myös v:n 1931 kert. s. 35. — [6]) Khs 24 p. marrask. 1,824 § ja 30 p. jouluk. 2,056 §. — [7]) Ks. tämän kert. s. 30. — [8]) Khs 30 p. jouluk. 2,056 §.

kin vankilanalueen etelärajaa, sekä kokoojajohdon laskeminen Mechelininja Etel. Hesperiankatuihin Hietaniemenkadulta Taivallahteen.

Varatyöt. Vuoden 1931 lopussa alkuun pantuja varatöitä oli vuodenvaihteen jälkeen kaupunginhallituksen määräyksestä [1]) jatkettu niiden siihenastisessa laajuudessa. Helmikuun 10 p:nä kaupunginvaltuusto myönsi [2]) 12,450,000 markkaa hallituksen käytettäväksi puheena olevaa laatua olevien töiden kustantamiseksi tammi—toukokuussa. Näistä varoista kaupunginhallitus päätti käyttää 8,500,000 markkaa tammi—maaliskuun [3]) sekä 3,267,000 markkaa huhti- ja toukokuun [4]) töiden kustantamiseen. Samalla oli jatkettava Herttoniemen töitä, ja tähän tarkoitukseen myönnettiin kaupunginhallituksen käytettäväksi myönnetystä talousarvion määrärahasta 1,229,058: 45 markkaa [4]) tammikuuksi, 3,400,000 markkaa [3]) helmi- ja maaliskuuksi, 2,117,000 markkaa [4]) huhti- ja toukokuuksi sekä 3,900,000 markkaa [5]) kesä-, heinä- ja elokuuksi. Kaupunginvaltuuston hyväksymään ohjelmaan merkityistä töistä [6]) kaupunginhallitus talvella ja keväällä antoi panna käyntiin ensin [3]) Koskelantien, Sturen-, Mäkelän- ja Kammionkatujen, Turuntien, Mechelininkadun, Toukolantien sekä Lautatarhan- ja Messeniuksenkatujen tasoitustyöt, Mechelininkadun alaisen kokoojajohdon rakentamisen, Rajasaaren puhdistuslaitoksen perustustyöt sekä erinäisiä Kyläsaaren puhdistuslaitoksen töitä, teurastamon läntisen raiteen rakentamisen, viemärijohdon laskemisen Lautatarhantiehen, Arkadiankadun varrelle sekä Hesperiankaduille suunniteltujen istutusten louhimistyöt sekä huhti—toukokuussa [4]) lisäksi Hernesaareen vievän sillan rakennustyöt, kaupungin rantain siistimistyöt, XX kaupunginosan korttelissa n:o 24 sekä Salmisaaressa suoritettavat louhimistyöt, Snellmaninkoulun pihamaan tasoittamisen ja Ruskeasuon kaatopaikan kuntoonpanemisen.

Kaupungin yleisten töiden hallitukselle annettiin [7]) tehtäväksi laatia syksyn varatyöohjelma sekä suunnitelmiaan laatiessaan vastedes ottaa huomioon [8]) kiinteistölautakunnan tekemät ehdotukset.

Syyskuun 1 p:nä oikeutettiin [9]) kaupungin yleisten töiden hallitus uudelleen panemaan käyntiin kesäksi keskeytetyt teurastamonraiteen rakennustyöt, ja kaupunginvaltuuston syyskuun 21 p:nä valtuutettua [10]) kaupunginhallituksen käyttämään 5,090,000 markkaa syksyn varatöihin hallitus päätti [11]) myöntää nämä varat samoinkuin 836,180 markkaa aikaisemmin myönnettyjä, mutta vielä käyttämättä olevia varoja käytettäväksi. Syyskuussa oli siten pantava käyntiin Tuomarinkylän tien sekä jo mainitun teurastamonraiteen rakennustyöt, lokakuussa sitäpaitsi Arkadiankadun sekä Hesperiankadun istutuksen louhimistyöt, Rajasaaren puhdistuslaitoksen työt ja Lautatarhankadun tasoitus, marraskuussa lisäksi Turuntien ja Koskelantien tasoitus sekä joulukuussa edelleen Mechelinin-, Sturen- ja Messeniuksenkatujen tasoitus. Herttoniemen varatöitä oli niinikään jatkettava syksyn kuluessa, ja niitä varten kaupunginhallitus myönsi [11]) 2,500,000 markan lisäyksen aikaisemmin myönnettyihin määrärahoihin. Kaupungin yleisten töiden hallitus velvoitettiin järjestämään työt siten, että mainitut määrärahat otettaessa huomioon kaupunginvaltuuston päätös [12]) työpalkkain korottamisesta riittivät kertomusvuoden loppuun. Lopuksi kaupunginhallitus

---

[1]) Khs 9 p. tammik. 22 §; vrt. v:n 1931 kert. s. 35. — [2]) Ks. tämän kert. s. 73. — [3]) Khs 18 p. helmik. 339 §. — [4]) S:n 31 p. maalisk. 581 §. — [5]) S:n 2 p. kesäk. 934 §. — [6]) Ks. v:n 1931 kert. s. 34. — [7]) Khs 22 p. kesäk. 1,105 §. — [8]) Khn jsto 21 p. heinäk. 5,147 § ja khs 21 p. heinäk. 1,169 §. — [9]) Khs 25 p. elok. 1,262 §. — [10]) Ks. tämän kert. s. 32. — [11]) Khs 22 p. syysk. 1,418 §. — [12]) Ks. tämän kert. s. 31.

määräsi, että myöskin kaupunginvaltuuston hyväksymät [1]) Humalistonkadulla, Siltavuorenrannnalla, Hämeentiellä, Työpajankadulla sekä tämän kadun ja Lautatarhankadun välisellä kadulla samoinkuin Nordenskiöldinkadulla rautatienalikäytävän kohdalla suoritettavat työt oli pantava käyntiin, ja määräsi niitä varten maksettavaksi 1,186,000 markkaa ylimääräisiä yleisiä töitä varten myönnetystä määrärahasta.

Köyhäinhoitolautakunnalle lähetettiin [2]) ilmoitus varatyöntekijäin korotetusta palkkatariffista otettavaksi huomioon köyhäinhoitoavustusten suuruutta määrättäessä.

Vuoden 1933 tammi—toukokuuksi kaupunginhallitus puolestaan hyväksyi [3]) seuraavan varatyöohjelman: rakennuskonttorin katuosasto suorittaisi töitä Tuomarinkyläntiellä, Rajasaaressa, Sturenkadulla, Mäkelänkadulla, Turuntiellä, Vuorelantiellä, Arabiankadulla, Messeniuksenkadulla, Käenkujalla, Koskelantiellä, Välskärinkadulla, Marjaniemeen vievällä tiellä ja Eläintarhantiellä; kaikkien näiden töiden kustannusarvio päättyi 9,292,000 markkaan, siitä 4,880,000 markkaa tammi—helmikuuksi, 2,209,000 markkaa maaliskuuksi, 1,019,000 markkaa huhtikuuksi, 584,000 markkaa toukokuuksi ja 600,000 markkaa kesä-, heinä- ja elokuuksi; satama- ja rautatieosasto taas suorittaisi töitä Arabian rautatiellä, teurastamon raiteella, XX kaupunginosan korttelissa n:o 245, Salmisaaressa sekä Majakkakadulla yhteensä 2,000,000 markan kustannuksin, mistä 400,000 markkaa käytettäisiin tammikuussa, 500,000 markkaa helmikuussa, 400,000 markkaa maaliskuussa, 400,000 markkaa huhtikuussa ja 300,000 markkaa toukokuussa. Näiden töiden laskettiin voivan tarjota työtä tammi—helmikuussa 1,940 miehelle, maaliskuussa 1,490 miehelle, huhtikuussa 790 miehelle, toukokuussa 472 miehelle ja kesäkuukausina 100 miehelle.

Kaupungin yleisten töiden hallitus valtuutettiin [3]) tämän ohjelman toteuttamiseen käyttämään etukäteen varoja kaupunginkassasta, kunnes kaupunginvaltuusto ja kaupunginhallitus olivat ehtineet myöntää tarvittavat määrärahat; tämä päätös oli alistettava kaupunginvaltuuston tutkitavaksi ja hyväksyttäväksi.

Tuomarinkylän tie. Kaupunginvaltuuston vahvistamaan kuluvan vuoden varatyöohjelmaan sisältyi m. m. Käpylän ja Tuomarinkylän välisen tien rakentaminen, jota varten suunnitelma kustannusarvioineen oli valmiina Käpylästä Tuomarinkylän etelärajaan saakka. Sittemmin oli laadittu suunnitelmia tämän tien jatkamisesta Tuomarinkylän maiden yli Vantaanjokeen saakka, mihin kaupungin omistama maa päättyi, ja nousivat kustannukset tästä tienosasta alustavasti laskettuina toisen vaihtoehdon mukaan 1,650,000 markkaan ja toisen mukaan 1,594,000 markkaan, joista määristä 957,000 tai toisen vaihtoehdon mukaan 954,000 markkaa oli työpalkkoja. Valtion viranomaiset puolestaan suunnittelivat puheena olevan tien jatkamista Vantaalta Tuusulaan vievälle yleiselle maantielle saakka valtion varatyönä. Sillan Vantaanjoen yli valtio rakentaisi. Kun kaupunki itse ei lähitulevaisuudessa tarvitsisi tietä Tuomarinkylästä pohjoiseen eikä niin ollen myöskään todennäköisesti sitä piakkoin rakentaisi, kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriöstä oli ilmoitettu, että valtio tuli myöntämään avustukseksi kaupungille puolet Tuomarinkylän alueella suoritettavien töiden työpalkoista, jos tämä työ heti suunnitelman vahvistamisen jälkeen pantiin käyntiin varatyönä. Tämän lupauksen perusteella ja ottaen huomioon, että Tuomarin-

[1]) Ks. tämän kert. s. 31.— [2]) Khs 22 p. syysk. 1,418 §.— [3]) S:n 30 p. jouluk. 2,044 §.

kylän—Vantaanjoen tien rakentaminen oli edellytyksenä valtion Vantaanjoesta pohjoiseen suunnitteleman tien rakentamiselle, joka antaisi verraten runsaita työmahdollisuuksia Helsingin välittömän läheisyyden työttömille, kaupunginhallitus katsoi kaupungilla olevan syytä ryhtyä rakentamaan ensiksi mainittua tienosaa ja päätti [1]) kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriöltä anoa avustukseksi Tuomarinkylän etelärajasta Vantaanjokeen ulottuvan tien rakentamista varten varatyönä 500,000 markkaa eli suunnilleen puolet arvioiduista työpalkoista. Samassa yhteydessä kaupunginhallitus päätti valtuuttaa yleisten töiden hallituksen aloittamaan Käpylän—Tuomarinkylän tien rakentamisen.

Kaupunginhallitus päätti [2]), että Tuomarinkylän tien julistamista kylätieksi koskevasta maaherran päätöksestä ei valitettaisi korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Helsingin—Jorvaksen ja Helsingin—Porvoon maantiet. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön pyydettyä erittäin kiireellisesti kaupungilta lisäselvitystä Helsingin—Jorvaksen ja Helsingin—Porvoon maanteiden rakentamismahdollisuuksista johtajisto oli asian kiireellisyyden vuoksi voimatta kutsua kaupunginhallitusta koolle lähettänyt ministeriölle kirjelmän, jossa ilmoitettiin kaupungin epäilyksettä asettavan jälkimmäisen tien rakentamisen ensi sijalle ja lausuttiin toivomus, että hallitus katsoisi mahdolliseksi ensi tilassa aloittaa sen rakentamisen. Kaupunginhallitus hyväksyi [3]) yksimielisesti johtajiston toimenpiteen.

Mellunkylään vievä tie. Porvoon maantieltä Helsingin pitäjän Mellunkylään vievän yksityistien kunnossapito- ja korjauskustannusten peittämiseen kuluvana vuonna kaupunginhallitus päätti [4]) myöntää Yleiset työt nimiseen pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan 1,000 markan määrärahan.

Tien rakentaminen Oulunkylään. Oulunkylän kunnallislautakunta oikeutettiin [5]) varatyönä rakentamaan tie Oulunkylän asemalta suomalaiselle kansakoululle johtavalle tielle ehdoin, että kadun läntistä jalkakäytävää vastaava tienosa rakennettiin ensin ja että työt suoritettiin rakennuskonttorin ohjeiden mukaan.

Lehtisaaren ja Hagalundin välinen silta. Kaupunginhallitus päätti [6]) antaa kaupunginlakimiehelle tehtäväksi kirjallisesti huomauttaa maaherralle siitä, että piiri-insinöörin laatiman Espoon maantien siltoja koskevan suunnitelman mukaan Lehtisaaren ja Hagalundin välille ei rakennettaisi avattavaa siltaa. Samalla kaupunginhallitus päätti käsityksenään ilmoittaa, että avattavan sillan vapaan leveyden tulisi olla vähintään 10—12 m. Maaherran sittemmin kuitenkin jätettyä kaupunginhallituksen valituksen huomioon ottamatta ja myönnettyä luvan kiinteän sillan rakentamiseen puheena olevaan paikkaan kaupunginhallitus päätti [7]) antaa kaupunginlakimiehelle tehtäväksi valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen maaherran päätöksestä.

Lauttasaaren sillanrakennustyö. Yleisten töiden hallituksen ilmoitus Lauttasaaren sillanrakennustyön urakkaohjelman tarkastamisesta merkittiin [8]) tiedoksi.

Helsingin—Puodinkylän tie. Rakennuskonttorin ilmoitus Helsingin—

---

[1]) Khs 11 p. helmik. 293 §. — [2]) S:n 7 p. huhtik. 640 §. — [3]) S:n 15 p. jouluk. 1,990 §. — [4]) S:n 16 p. maalisk. 521 §. — [5]) S:n 4 p. helmik. 258 §. — [6]) S:n 31 p. maalisk. 593 §. — [7]) S:n 8 p. jouluk. 1,948 §. — [8]) S:n 3 p. marrask. 1,685 §.

Puodinkylän uuden valtamaantien sekä Lautatarhankadun valmistumisesta merkittiin [1]) tiedoksi.

Kyläsaaren puhdistuslaitos. Edelleen kaupunginhallitus päätti [2]), että kaupunginvaltuuston päätöksen Kyläsaaren puhdistuslaitoksen viemäriveden biologista puhdistusta varten tarvittavan koneiston hankkimisesta sai asian kiireellisyyden vuoksi panna täytäntöön sekä koneiston hankintaa ja hinnan suorittamista koskevan sopimuksen allekirjoittaa jo ennenkuin valtuuston päätös oli saanut lain voiman.

Viemärityöt. Kaupunginhallitus päätti [3]) pyytää maistraattia antamaan asianomaisille talonomistajille määräyksen, että heidän viimeistään heinäkuun 1 p:ään mennessä tuli sulkea Kyläsaaren puhdistuslaitoksen viemärialueella olevat hajoituskaivonsa ja johtaa talojensa likavedet suoraan kaupungin viemäriin, ellei maistraatti katsonut voivansa antaa kaupungin rakennuskonttorille sen pyytämiä valtuuksia asian hoitamiseen.

Kaupunginvaltuuston myönnettyä [4]) yleisten töiden pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan kaupunginhallituksen käytettäväksi 3,895,000 markan suuruisen määrärahan ylimääräisiä vakinaisia töitä varten ja hyväksyttyä tällaisina töinä suoritettaviksi kaupunginhallituksen lähemmin määrättävinä aikoina viemärin rakentamisen viemärinsuulta n:o 42 b Kyläsaareen, Alppilan puhdistuslaitoksen laskujohdon uusimisen sekä Humalistonkadun viemärin uusimisen Turuntien ja Topeliuksenkadun väliltä rakennuskonttori oli ehdottanut, että kaksi viimeksi mainittua työtä aloitettaisiin viipymättä, mutta että Kyläsaaren viemärin rakentamiseen ryhdyttäisiin vasta elokuussa. Kaupunginhallitus päätti [5]) hyväksyä rakennuskonttorin ehdotuksen edellä mainittujen kolmen työn alullepanemisesta sekä antaa yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi laatia ehdotuksen niistä töistä, jotka vuoden loppukuukausina voitiin suorittaa edellä mainitusta määrärahasta jäljellä olevilla varoilla.

Viittojen y. m. merimerkkien kunnossapito. Merenkulkuhallituksen ilmoitettua, ettei valtio käytettävissä olevien määrärahojen niukkuuden takia enää voinut ylläpitää Helsingin satama-alueella sijaitsevia 58 viittaa ja 6 johtoloistoa, kaupunginhallitus yhtyen satamalautakunnan asiasta antamaan lausuntoon päätti [6]) ilmoittaa merenkulkuhallitukselle, ettei Helsingin kaupunki ollut halukas eikä velvollinenkaan ottamaan vastatakseen puheena olevien meriturvallisuuslaitteiden ylläpidosta. Edelleen päätettiin huomauttaa kauppa- ja teollisuusministeriölle tähän tarkoitukseen tarvittavien lisämäärärahojen myöntämisen välttämättömyydestä.

Sittemmin saapui [7]) merenkulkuhallitukselta ilmoitus, että hallitus eduskunnan myönnettyä kuluvaksi vuodeksi 150,000 markan lisämäärärahan viittojen y. m. merimerkkien kunnossapitoa varten kuluvanakin vuonna tuli kustannuksellaan asettamaan paikoilleen ja hoitamaan ne Helsingin kaupungin satama-alueella sijaitsevat meriturvallisuuslaitteet, jotka aikaisemmin ehdotettiin kaupungin kustannuksella asetettaviksi ja ylläpidettäviksi.

Suomenlinnan linnoitusesplanaadin rajat. Kaupunginhallitus päätti [8]) Uudenmaan läänin maaherralle lähetettävässä kirjelmässä ilmoittaa, etteivät Suomenlinnan linnoituspiirin muodostamisesta johtuvat omaisuuden supistukset tiettävästi kaupungin osalta koskeneet muita omistus- ja nautinta-

---

[1]) Khn jsto 9 p. kesäk. 4,865 §. — [2]) Khs 18 p. helmik. 318 §. — [3]) S:n 7 p. huhtik. 643 §. — [4]) Ks. tämän kert.s. 31. — [5]) Khs 22 p. kesäk. 1,107 §. — [6]) S:n 7 p. huhtik. 645 §. — [7]) S:n 27 p. huhtik. 767 § ja 6 p. toukok. 801 §. — [8]) S:n 15 p. syysk. 1,404 §.

oikeuden haltijoita kuin Helsingin kaupunkia, Nobel-Standard osakeyhtiö Suomessa nimistä yhtiötä sekä kalastaja A. Hännistä ja tämän vaimoa A. Hännistä.

Satama-alueiden rajain muuttaminen. Kaupunginhallitus päätti [1]) hyväksyä yleisten töiden hallituksen ehdottamat satamaliikenteelle osittain luovutettujen ja sellaisina satamaviranomaisten valvontaan kuuluvien alueiden rajojen muutokset Merisataman alueella, Siltavuorenrannalla ja Lapinniemellä.

Taivallahdessa suoritettavat ruoppaustyöt. Kaupunginhallitus päätti [2]) tehdä kaupunginvaltuustolle esityksen 30,000 markan suuruisen määrärahan myöntämisestä yleisten töiden pääluokkaan sisältyvistä valtuuston käyttövaroista jäävästä säästöstä käytettäväksi Taivallahden purkauslaiturin n:o 1 kohdalla suoritettavia ruoppaustöitä varten sekä oikeuttaa yleisten töiden hallituksen heti ryhtymään näihin töihin.

Kaivopuiston rannan järjestely. Kaupunginhallitus päätti [3]) vahvistaa kiinteistötoimiston asemakaavaosaston laatiman piirustuksen noudatettavaksi Kaivopuiston itärantaa täytettäessä sekä kehoittaa rakennuskonttoria vuoden 1933 talousarvioehdotuksen yhteydessä harkitsemaan tarpeellisten määrärahojen ottamista talousarvioon tätä tarkoitusta varten. Edelleen päätettiin oikeuttaa rakennuskonttori kuljettamaan Käpylän raviradalla suoritettavassa ojankaivussa saatava savi suoraan Kaivopuistoon ja suorittamaan sen kuljetuksesta aiheutuvat kustannukset, 7,032 markkaa, yleisten töiden pääluokkaan merkityistä kaupunginhallituksen käyttövaroista.

Kaisaniemen rannan järjestely. Kaupunginhallitus päätti [4]) myöntää yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 35,000 markan suuruisen määrärahan täyttämistöiden suorittamiseen Kaisaniemenrannalla kasvitieteellisen puutarhan ja soutukerhon välillä.

Tavara-aseman järjestäminen Vallilaan. Kaupunginhallitus päätti [5]) puolestaan hyväksyä rautatiehallituksen alustavan suunnitelman tavara-aseman järjestämisestä Vallilan vaihdealueelle sekä tästä aiheutuvan kaupungin raiteiden muuttamisen seuraavin teknillisen johtajan ja rautatiehallituksen konstruktiivisen rataosaston johtajan S. A. Grunérin välillä käydyissä neuvotteluissa sovituin ehdoin:

1) tavara-aseman raiteisto siirretään niin paljon pohjoiseen päin, että alueen halki kulkeva 70 × 105 sm:n suuruinen pääviemäri jää kolmannen raiteen ja sen eteläpuolella olevan pistoraiteen keskivälille, ja raidetyöt suoritetaan niin, ettei mainittu viemäri vahingoitu;

2) valtionrautatiet suorittavat kaikki Suvannontien viemärin tarpeellisesta siirrosta aiheutuvat maankaivu-, louhimis-, perustamis- ja täyttämistyöt, kun taas rakennuskonttorin tehtäväksi jää itse viemäriputken hankinta ja paikoilleen asettaminen;

3) valtionrautatiet suorittavat kaikki tarpeelliset maan tasoitus-, raidesiirto- ja purkaustyöt myöskin kaupungin alueella ja jättävät kaupungin omistamista raiteista vapautuvat kiskot, kiskotarpeet ja ratapölkyt rakennuskonttorille vapaasti vaunuun kuormattuina;

4) valtionrautatiet pitävät kunnossa kaikki ne raiteet, jotka muodostavat Vallilan tavara-aseman, riippumatta siitä, sijaitsevatko nämä kaupungin vai valtionrautateiden alueella;

---

[1]) Khs 18 p. helmik. 360 §. — [2]) S:n 24 p. marrask. 1,827 §. — [3]) S:n 28 p. heinäk. 1,215 § ja 15 p. syysk. 1,410 §. — [4]) S:n 25 p. elok. 1,261 §. — [5]) S:n 1 p. jouluk. 1,905 §.

5) kaupunki luovuttaa vuokratta toistaiseksi valtionrautateiden käytettäväksi tiealueeksi 580 m²:n suuruisen alueen tehdaskorttelista n:o 532 ja valtionrautateillä on oikeus rakentaa kyseiselle alueelle myöskin pienehkö makki, joka kuitenkin on poistettava, kun kaupunki tarvitsee alueen tai osan siitä katurakennuksiaan varten;

6) kaupunki oikeuttaa valtionrautatiet rakentamaan läntisen kuormauslaiturin viereisen pistoraiteen osittain kaupungin alueelle oheistetun suunnitelman mukaan; tämä raide jää kuitenkin valtionrautateiden omaksi.

Edelleen kaupunginhallitus päätti sen jälkeen kun rautatiehallituksen ilmoitus mainittujen ehtojen hyväksymisestä oli saapunut kaupunginvaltuustolle esittää, että 580 m²:n suuruinen alue toistaiseksi luovutettaisiin vuokratta valtionrautateiden käytettäväksi Vallilan tavara-aseman kuormausalueelle vieväksi tiealueeksi.

Vantaanjoen yli kulkeva rautatiesilta [1]). Helsingin kaupungin anottua saada rakentaa rautatiesillan Vantaanjoen yli oli toimitettu katselmus, jonka pöytäkirjan johdosta kaupunginhallitus esitti [2]), että toimitusmiesten esittämät muutosvaatimukset jätettäisiin ottamatta huomioon ja että joen uomaa ei missään tapauksessa olisi suurennettava siltapaikalla toimitusmiesten vaatimalla tavalla eli siis kaivamalla rannoille sivukanavat ja varaamalla niille erityiset silta-aukot, vaan että, ellei joen uoman laajentamisvaatimuksesta katsottaisi voitavan luopua, sillan keskiaukkoa mieluummin jonkin verran levitettäisiin ja ainoastaan tämä aukko varattaisiin vedenkululle.

Herttoniemen rautatien lopullinen suunta. Kaupunginhallitus päätti [3]) pyytää valtioneuvostolta vahvistusta yleisten töiden hallituksen laadituttamien piirustusten mukaiselle Oulunkylän—Viikin—Herttoniemen radan suunnalle.

Herttoniemen rautatien liittäminen Oulunkylän aseman raiteistoon. Käytyään asiasta neuvotteluja [4]) rautatiehallituksen kanssa kaupunginhallitus antoi [5]) kaupunginlakimiehelle tehtäväksi rautatiehallituksen kanssa laatia sitä koskevan sopimusehdotuksen ja hyväksyi [6]) sittemmin mainitun sopimuksen sanamuodoltaan seuraavana:

1) Rata liitetään oheenliitetyn karttapiirroksen mukaan Oulunkylän aseman nykyiseen neljänteen ja viidenteen raiteeseen, jolloin vaihteet ja tarpeelliset turvallisuuslaitteet liitetään Oulunkylän ratapihan turvalaitejärjestelmään.

2) Kaikki edellisessä kohdassa mainitut laitteet kustantaa kaupunki, mutta niiden hankkimisen ja paikoilleenpanon suorittavat valtionrautatiet erikseen sovittavana ajankohtana.

3) Kaikki raiteet ja vaihteet karttapiirrokseen merkittyyn pisteeseen A asti omistavat ja kunnossapitävät valtionrautatiet, jota vastoin kaupunki omistaa ja kunnossapitää puheenalaiset raiteet ja vaihteet pisteestä A alkaen.

4) Kaupunki saa korvauksetta rakentaa ja kunnossapitää valtionrautateiden alueella olevan osan rataa.

Muut puheena olevaa rautatietä koskevassa toimiluvassa määrätyt valtionrautateiden ja kaupungin väliset sopimukset laaditaan erikseen.

Tätä sopimusta, jota on laadittu kaksi kappaletta, yksi kummallekin sopimuksentekijälle, ei saa rautatiehallituksen suostumuksetta toiselle siirtää.

---

[1]) Ks. v:n 1930 kert. s. 238. — [2]) Khs 2 p. kesäk. 946 §. — [3]) S:n 6 p. toukok. 799 §. — [4]) S:n 3 p. maalisk. 447 § ja 6 p. toukok. 802 §. — [5]) S:n 15 p. syysk. 1,408 §. — [6]) S:n 3 p. marrask. 1,689 §.

Herttoniemen rautatien ylikäytävät. Kaupunginhallituksen pyydettyä [1]) rautatiehallituksen suostumusta väliaikaisen ylikäytäväsillan rakentamiseen Oulunkylän asema-alueelle siihen kohtaan, missä Vanhastakaupungista ja Käpylästä Oulunkylän läntiselle asutusalueelle johtava tie leikkasi rakenteilla olevan Herttoniemen radan, rautatiehallitus oli ilmoittanut suostuneensa kaupunginhallituksen anomukseen ja oikeuttaneensa kaupungin toistaiseksi käyttämään väliaikaista siltaa ja sen nousupenkereitä varten tarvittavaa rautatiealuetta kaupungin lähettämän karttapiirroksen mukaisesti ehdoin, että kaupunki aikoinaan omalla kustannuksellaan poisti ne silloin, kun olosuhteet sen vaativat.

Kaupunginhallituksen alistettua [2]) rautatiehallituksen tarkastettaviksi ja vahvistettaviksi yleisten töiden hallituksen laadituttamat Herttoniemen rautatien rumpujen ja radalle tulevan ylikäytäväsillan piirustukset rautatiehallitus ilmoitti hyväksyneensä mainitut piirustukset. Ilmoitus merkittiin [3]) tiedoksi.

Herttoniemen töiden jatkaminen. Kaupunginhallitus hyväksyi [4]) yleisten töiden hallituksen esityksen, että Herttoniemen radan rakennustoimiluvassa määrätty pakkolunastuskustannuksen vakuus, 150,000 markkaa, talletettaisiin Uudenmaan läänin lääninrahastoon sekä että rakennusehdoissa määrätyn, rautatien rakentamista valvovan tarkastajan palkan suorittamiseen ryhdyttäisiin kuluvan vuoden alussa ja tätä varten lääninrahastoon maksettaisiin vuoden 1932 eränä 800 markkaa, ja antoi rahatoimistolle tehtäväksi suorittaa edellä mainitut määrät lääninrahastoon Herttoniemen rakennustöiden jatkamiseen varatöinä kaupunginhallituksen määräyksen mukaan myönnetyn määrärahan varoista.

Yleisten töiden hallituksen ehdotus Herttoniemen satama-alueen rataleikkauksen leventämisestä ja siitä saatavan maan käyttämisestä viereisen teollisuusalueen asema-alueen puoleisen kadun pengertämiseen täyteen leveyteen sekä poikkikadun pengertämiseen 8 m:n leveyteen hyväksyttiin [5]).

Kaupunginhallitus päätti [6]) kehoittaa yleisten töiden hallitusta jatkamaan Herttoniemen töitä tarpeellisen laajuisina, kunnes syyskauden yleinen varatyöohjelma oli ehditty vahvistaa. Samalla oikeutettiin yleisten töiden hallitus käyttämään näihin töihin ennen myönnetyistä määrärahoista säästynyt osa.

Katajanokan satamarakennustyöt. Kaupunginhallitus päätti [7]) oikeuttaa yleisten töiden hallituksen esityksensä mukaisesti jatkamaan Rahapajanlaiturin rakentamistöitä.

Täytemaan vastaanotto Katajanokalla. Kaupunginhallitus päätti [8]) rautatiehallituksen tiedustelun johdosta ilmoittaa, että kaupunki voi ottaa vastaan täytemaata, etupäässä kiveä noin 1,500 m^3, Katajanokan koilliskärjen vetoraiteen penkereen täyttämistä varten ehdoin, että kaupungin toimesta päivittäin purettavat määrät olivat jotakuinkin samansuuruiset ja että kuljetuksen yksityiskohdista sovittiin rakennuskonttorin satamaosaston kanssa, sekä että kaupunki toistaiseksi voi sijoittaa suuriakin täytemääriä satamarakennuksiin.

Sörnäisten sataman uudelleenjärjestäminen. Insinööri J. C. Wiesen laatima Sörnäisten sataman uudelleenjärjestämistä koskeva ehdotus lähetettiin [9])

---

[1]) Khs 22 p. kesäk. 1,116 § ja 28 p. heinäk. 1,220 §. — [2]) S:n 8 p. syysk. 1,343 § ja 24 p. marrask. 1,822 §. — [3]) S:n 15 p. jouluk. 1,995 §. — [4]) S:n 18 p. helmik. 357 §. — [5]) S:n 14 p. huhtik. 680 §. — [6]) S:n 8 p. syysk. 1,337 §. — [7]) S:n 4 p. elok. 1,226 §. — [8]) S:n 25 p. helmik. 398 §. — [9]) S:n 4 p. helmik. 270 §.

lausunnon antamista varten yleisten töiden hallitukselle, satamalautakunnalle, kiinteistölautakunnalle ja palotoimikunnalle, minkä ohessa rautatiehallitusta päätettiin pyytää lausumaan käsityksensä ehdotuksen tarkoituksenmukaisuudesta raiteistoa ja tavara-asemaa koskevien muutosehdotusten osalta.

Laiturin rakentaminen Kellosaareen. Kaupunginhallitus päätti [1]) hyväksyä kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksen laiturin rakentamisesta Kellosaaren lentohallin telakkaradan molemmin puolin, mihin tarkoitukseen oli käytettävä enintään 35,000 markkaa vuoden 1930 menoarvioon Salmisaaren itä- ja pohjoisrantojen tasoitusta varten merkitystä 1,000,000 markan siirtomäärärahasta.

Kulosaaren kaakkoisniemellä oleva laituri. Kulosaaren huvilakaupungin kunnanvaltuutetut ilmoittivat [2]) päättäneensä luovuttaa Kulosaaren kaakkoisella niemellä olevan laiturin omistusoikeuden korvauksetta Helsingin kaupungille ehdoin, että kaupunki otti huolehtiakseen laiturin ylläpidosta.

Ruoholahdenrannan laiturin korjaaminen. Kaupunginhallitus päätti [3]) esittää kaupunginvaltuustolle, että yleisten töiden pääluokkaan arvaamattomia tarpeita ja varatöitä varten merkityistä kaupunginvaltuuston käyttövaroista jäävästä säästöstä myönnettäisiin 60,000 markkaa Ruoholahdenrannan laiturin korjaamiseen. Yleisten töiden hallitus päätettiin oikeuttaa heti aloittamaan laiturin korjaustyö.

Työsillan rakentaminen Humalluodon ja Rajasaaren välille. Yleisten töiden hallitus oikeutettiin [4]) rakentamaan työsilta Humalluodolta Rajasaareen.

Kulosaaren sillan korjaus. Kaupunginhallitus päätti [5]), että Kulosaaren sillan korjaustyöt edelleenkin oli suoritettava rakennuskonttorin satamaosaston toimesta sillan käyttökustannuksia varten talousarvioon merkityillä varoilla.

Venepaikat. Kaupunginhallitus myönsi [6]) yleisten töiden pääluokkaan arvaamattomia tarpeita ja varatöitä varten merkityistä käyttövaroistaan enintään 20,000 markkaa yleisten töiden hallituksen käytettäväksi uusien venepaikkojen järjestämiseen rakennuskonttorin satamaosaston ehdottamalla tavalla, sikäli kuin välttämätön tarve vaati. Edelleen hallitus päätti [7]) vuoden 1933 talousarvioon merkitä 10,000 markan määrärahan uusien venepaikkain järjestämiseksi Taivallahteen.

Jäiden räjähdyttäminen Vantaanjoessa jäänlähdön aikana. Tie- ja vesirakennushallitus ilmoitti suostuneensa kaupunginhallituksen esitykseen[8]), että jäiden räjähdyttäminen Vantaanjoessa jäänlähdön aikana siirrettäisiin hallituksen alaisen piiri-insinöörin tehtäviin sekä että valtio suorittaisi siitä aiheutuvat kustannukset; suostumus käsitti ainoastaan n. s. Ryssänsillan alapuolella olevan joen osan. Tämän ilmoituksen johdosta kaupunginhallitus päätti [9]), että kaupunki edelleen huolehtisi jäiden räjähdyttämisestä n. s. Ryssänsillan luona Vantaanjoessa, sekä antoi yleisten töiden hallituksen toimeksi hyvissä ajoin ilmoittaa Uudenmaan piirin piiri-insinöörille, milloin jäiden räjähdyttäminen Ryssänsillan kohdalla aloitettiin.

Uponneiden proomujen poistaminen satama-alueelta. Satamahallintotoimiston anomuksesta kaupunginhallitus päätti [10]) etukäteen myöntää kaupunginkassasta 3,000 markan suuruisen määrärahan merenkulkuhallituksen käytettäväksi otsakkeessa mainittuun tarkoitukseen.

---

[1]) Khs 30 p. kesäk. 1,131 §. — [2]) S:n 21 p. tammik. 144 §; ks. myös v:n 1931 kert. s. 163. — [3]) Khs 3 p. marrask. 1,688 §. — [4]) S:n 11 p. helmik. 313 §. — [5]) S:n 30 p. jouluk. 2,054 §. — [6]) S:n 21 p. huhtik. 709 §. — [7]) S:n 24 p. marrask. 1,827 §. — [8]) S:n 19 p. toukok. 881 §. — [9]) S:n 7 p. heinäk. 1,151 §. — [10]) Khn jsto 1 p. jouluk. 7,385 §.

Maalentokenttien järjestäminen. Kaupunginhallitus päätti [1]) oikeuttaa lentokentän suunnittelemista varten asetetun komitean suorittamaan tutkimuksia Tuomarinkylässä olevalla kaupungin alueella lentokentän sijoittamisesta sinne.

Suomen ilmapuolustusliiton kirjelmä, joka koski maalentokenttien järjestämistä valtion varatöinä m. m. Helsinkiin, merkittiin [2]) tiedoksi.

Puiden istuttaminen. Kaupunginhallitus päätti puiden istuttamiseen kaupunginhallituksen määräyksen mukaan varatusta määrärahasta osoittaa päävartion edustalla ja Kasarmintorilla olevien puuistutuksien osittaista uusimista varten yhteensä 6,800 markkaa [3]) ja kolmen lehmuksen istuttamista varten kuolleiden puiden tilalle Pohjoisrantaan talon n:o 16 kohdalle sekä ruokamullan uusimiseen mainitulla paikalla enintään 3,000 markkaa [4]) sekä jättää kysymyksen Kasarmintorin muiden puuistutusten järjestelystä harkittavaksi vuoden 1933 talousarvioehdotuksen yhteydessä.

Dunckerinkadun erään alueen siistiminen. Suomen puutarhaviljelijäin liiton anomuksen johdosta kaupunginhallitus päätti [5]) myöntää yleisten töiden pääluokkaan arvaamattomia tarpeita varten merkityistä käyttövaroistaan 4,375 markan suuruisen määrärahan Dunckerinkadun pohjoispuolisen jalkakäytävän siistimistä varten.

Katujen ja teiden talvipuhtaanapito. Kaupunginhallitus päätti [6]) paria poikkeusta lukuunottamatta hyväksyä puhtaanapitohallituksen ehdotuksen erinäisiksi muutoksiksi katujen ja teiden luokitteluun talvipuhtaanapitoa silmälläpitäen [7]).

Korttelin n:o 198 kunnostaminen. Kaupunginhallitus päätti [8]) määrätä, että kortteli n:o 198, jonka siivoustöitä paraikaa suoritettiin kunnallisen ruoanjakelun vastiketyönä, oli kunnostettava asemakaavaosaston laatiman karttaluonnoksen mukaisesti, ja osoitti samalla savimullan ja soran hankkimista varten yleisten töiden pääluokkaan arvaamattomia tarpeita ja varatöitä varten merkityistä käyttövaroistaan yhteensä 9,400 markan suuruisen määrärahan.

Nurmikentän järjestäminen Töölönlahden pohjoispäähän. Samoista varoista myönnettiin [9]) 3,200 markan suuruinen määräraha yleisten töiden hallituksen käytettäväksi Töölönlahden pohjoispäässä Helsinginkadun alikäytävän länsipuolella olevan tasoitetun alueen järjestämiseen nurmikentäksi.

Työväenopiston tontin louhimistyö. Suomenkielisen työväenopiston johtokunnan esitys työväenopistorakennuksen laajentamisesta ei antanut [10]) aihetta muihin toimenpiteisiin kuin että yleisten töiden hallitusta päätettiin kehoittaa ottamaan opiston tontin eteläosassa sijaitsevan kallion louhimistyö huomioon seuraavan talven varatyöohjelmaa laadittaessa.

Kansakoulujen pihamaat. Yleisten töiden hallitus oikeutettiin [11]) varatyönä suorittamaan Punavuorenkadun tontin n:o 6 tasoitustyöt; puheena oleva tontti oli yhdistettävä Snellmanin kansakoulun liian ahtaaksi käyneeseen pihamaahan.

Töölön kansakoulun pihamaalla olevan kallion poistaminen määrättiin [12]) otettavaksi varatyöohjelmaan.

Urheilukentät. Kaupunginhallitus päätti [13]) Oulunkylän kunnallislautakunnalle ilmoittaa, ettei kaupungilla ollut mitään sitä vastaan, että Oulun-

---

[1]) Khn jsto 15 p. jouluk. 7,549 §. — [2]) Khs 8 p. syysk. 1,347 §. — [3]) S:n 16 p. kesäk. 1,071 §. — [4]) S:n 3 p. marrask. 1,683 §. — [5]) Khn jsto 13 p. lokak. 6,449 §. — [6]) Khs 30 p. jouluk. 2,057 §. — [7]) Ks. v:n 1931 kert. s. 160. — [8]) Khs 4 p. elok. 1,225 §. — [9]) S:n 1 p. syysk. 1,326 §. — [10]) S:n 21 p. heinäk. 1,197 §. — [11]) S:n 18 p. helmik. 344 §. — [12]) S:n 22 p. jouluk. 2,029 §. — [13]) S:n 7 p. huhtik. 638 §.

kylän kunta suoritti erinäisiä Oulunkylän urheilukentän tasoittamistöitä varatöinä rakennuskonttorin tarkempien ohjeiden mukaan.

Kaupunginhallitus päätti [1]) antaa rakennuskonttorin tehtäväksi sen käytettävissä olevilla korjausmäärärahoilla korottaa Eläintarhan urheilukenttää ympäröivää aitaa piikkilangalla.

Kaupunginhallitus päätti [2]) kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta merkitsemään autojen pysäköimispaikan järjestämisen Eläintarhan urheilukentän viereen vuoden 1933 varatyöohjelmaan.

Kaupunginhallitus päätti [3]) määrätä, että kiinteistölautakunnan laadituttamassa urheilukenttäin järjestämistä koskevassa ehdotuksessa suunniteltujen kenttien tasoitustyöt oli pantava käyntiin ruoanvastiketöinä.

Kampin alue. Kaupunginhallitus päätti [4]) myöntää Kampin alueen aitauksen korjaamiseen, alueelle järjestetyn tilapäisen urheilukentän eristämiseen säleaitauksella muusta alueesta sekä linja-autoille tarkoitettujen bensiininmyyntiasemien järjestämiseen Kampin alueelle ja rautatientorille rakennuskonttorin käytettäväksi 39,000 markan suuruisen määrärahan yleisten töiden pääluokkaan arvaamattomia tarpeita ja varatöitä varten merkityistä käyttövaroistaan.

Työlaitoksen aita. Kaupunginhallitus päätti[5]) kehoittaa rakennuskonttoria asettamaan työlaitoksen aidan paikoilleen käyttäen omia työmäärärahojaan.

Leikkikentät ja istutukset. Rakennuskonttorin laatima kustannuslaskelma eduskuntatalon aukion mahdollisista järjestelytöistä ei antanut [6]) aihetta toimenpiteisiin.

Kallion kirjastotalon koillispuolella sijaitsevan leikkikentän istutusten kuntoonpanemista varten kaupunginhallitus päätti [7]) Yleiset työt nimisen pääluokan kohdalla olevista käyttövaroistaan myöntää 20,000 markan suuruisen määrärahan.

Sitävastoin hallitus hylkäsi [8]) lukuisten Pitkänsillanrannan varrella asuvain yksityishenkilöitten ja kolmen asunto-osakeyhtiön anomuksen, että rakentamaton Siltasaarenkadun tontti n:o 2 hiekoitettaisiin lasten leikkipaikaksi, mutta kehoitti puhtaanapitolaitosta puhdistamaan tontin.

Vielä kaupunginhallitus päätti [9]), että Humaliston huvilapalstalla n:o 56 b toimeenpannun rajajärjestelyn johdosta puistoksi joutuvan alueen käytävät puhdistettaisiin ja sinne sijoitettaisiin hiekkalaatikko ja pari penkkiä sekä että alueen viereisen katuojan esteenä oleva kallio louhittaisiin pois, ja myönsi näiden töiden suorittamiseen Yleiset työt nimiseen pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan yhteensä 8,000 markan suuruisen määrärahan.

Kaupunginhallitus päätti [10]) kehoittaa rakennuskonttoria laatimaan lastentarha Alppimajan edustalla olevalle kentälle kelkkamäen käyttäen tällaisia tarkoituksia varten talousarvion yleisten töiden pääluokkaan merkittyjä varoja.

Edelleen päätettiin[11]) kehoittaa rakennuskonttoria rakentamaan aita lastentarha Hemgårdia varten vuokratun pihamaan ympärille ja käyttämään tähän tarkoitukseen lastentarhain korjausmäärärahoja.

Yleisten töiden pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus päätti[12]) myöntää yleisten töiden hallituksen käytettäväksi 6,650

---

[1]) Khs 6 p. toukok. 797 §. — [2]) S:n 8 p. jouluk. 1,933 §. — [3]) S:n 27 p. lokak. 1,650 §. — [4]) S:n 9 p. kesäk. 1,033 §. — [5]) Khn jsto 8 p. jouluk. 7,534 §. — [6]) S:n 11 p. helmik. 3,467 §. — [7]) Khs 12 p. toukok. 825 §. — [8]) S:n 9 p. kesäk. 1,038 §. — [9]) S:n 22 p. kesäk. 1,109 §. — [10]) Khn jsto 18 p. helmik. 3,586 §. — [11]) S:n 19 p. toukok. 4,628 §. — [12]) Khs 2 p. kesäk. 950 §.

markkaa leikkipihan järjestämiseen hiekkalaatikkoineen vesilinnan kalliolle lastentarha Valkamaa varten.

Kaupunginhallitus päätti [1]) hyväksyä kiinteistölautakunnan lastentarhain johtokunnan anomuksen johdosta laatiman ehdotuksen lasten leikkipaikan järjestämisestä Tehtaanpuistoon myöntäen sen aitaamista, viiden hiekkalaatikon asettamista sekä mukavuuslaitoksen rakentamista varten yhteensä 15,000 markkaa edellisessä kohdassa mainituista käyttövaroistaan.

Nyrkkeilijät nimisen veistosryhmän lähimmän ympäristön tasoittamista varten myönnettiin [2]) yleisten töiden pääluokkaan arvaamattomia tarpeita ja varatöitä varten kaupunginhallituksen käytettäväksi merkitystä määrärahasta 2,000 markkaa; Sirkuspuistikon järjestämissuunnitelman vahvistaminen ja toteuttaminen jätettiin harkittavaksi talousarvioehdotuksen yhteydessä.

Kaupunginhallitus päätti [3]), että Koulutorille pystytettävän Topeliuksenpatsaan perustamistyöstä aiheutuvat menot, n. 1,500 markkaa, suoritettaisiin rakennuskonttorin käytettäväksi kuvanveistosten paikoilleenasettamiseen myönnetyistä määrärahoista.

Teatteriesplanaadiin pystytettävän Topeliuksenpatsaan perustamistöistä ja sen lähimmän ympäristön järjestelystä aiheutuvien kustannusten suorittamiseksi kaupunginhallitus myönsi [4]) yleisten töiden pääluokkaan arvaamattomia tarpeita ja varatöitä varten merkityistä käyttövaroistaan 17,000 markan suuruisen määrärahan.

Viron vapaussodassa kaatuneiden hauta. Pohjan poikain yhdistyksen Helsingin paikallisosaston anomuksesta päätettiin [5]) antaa rakennuskonttorille tehtäväksi pystyttää Viron vapaussodassa kaatuneiden haudalle joulun ja uudenvuoden ajaksi joulukuusi juhlavalaistuksineen.

Johanneksen ja Kallion kirkkojen puistikkojen kunnossapito. Kaupunginhallitus päätti [6]) antaa kaupunginlakimiehen toimeksi laatia kaupungin suomalaisten ja ruotsalaisten evankelisluterilaisten seurakuntain kirkkohallintokunnan kanssa uuden sopimuksen Johanneksen ja Kallion kirkkojen puistikkojen kunnossapitämisestä kaupungin toimesta entisin ehdoin, kuitenkin niin, että sopimus oli voimassa toistaiseksi kuuden kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin.

Vuokra-autoilijain asemapaikat. Kaupunginhallitus päätti [7]) poliisilaitokselle lähetettävässä kirjelmässä esittää, että Arkadiankadun ja Salomonkadun risteyksessä olevan vuokra-autojen asemapaikan vaunulukumäärää lisättäisiin viiteen sekä että eduskunnan istuntojen ajaksi järjestettäisiin viiden auton asemapaikka eduskuntatalon ajotien pohjoispuolelle.

Liikenteen järjestämistä tarkoittavia toimenpiteitä. Yleisen autoliiton esityksestä kaupunginhallitus päätti [8]) yleisistä käyttövaroistaan myöntää 2,000 markkaa rakennuskonttorin käytettäväksi tienviittojen asettamiseen kiinteistölautakunnan ehdotuksen mukaisesti seuraaviin paikkoihin: 1) Kaivokadun ja Heikinkadun kulmassa olevaan pysäköimispylvääseen 2 viittaa, tekstinä Turku — Åbo 000 km, Hanko — Hangö 000 km; 2) Turuntien ja Eläintarhantien kulmaan 4 viittaa osoittamaan Eläintarhantielle, tekstinä Hämeenlinna — Tavastehus 000 km, Porvoo — Borgå 000 km, Lahti 000 km, Viipuri — Viborg 000 km. Viitat sopi kiinnittää kulmassa olevaan raitiotiepylvääseen; 3) Kaisaniemenkadun ja Mikonkadun kulmaan 4 viittaa, jotka kiinnitettäisiin Mikonkadun tontin n:o 15 a Kaisaniemenkadun puoleiseen seinään.

[1]) Khs 8 p. syysk. 1,342 §. — [2]) S:n 30 p. kesäk. 1,130 §. — [3]) S:n 14 p. huhtik. 656 §. — [4]) S:n 11 p. elok. 1,241 §. — [5]) S:n 15 p. jouluk. 1,965 §. — [6]) S:n 3 p. marrask. 1,686 §. — [7]) S:n 22 p. syysk. 1,420 §. — [8]) S:n 28 p. heinäk. 1,214 §.

Tekstinä sama kuin kohdassa 2); sekä 4) Hämeentien ja Mäkelänkadun risteykseen kulmatalon seinään 4 viittaa, tekstinä sama kuin kohdassa 2).

Kaupunginhallitus päätti [1]) vähäisin muutoksin hyväksyä kiinteistötoimiston asemakaavaosaston laatiman ehdotuksen, joka koski Malminrinteen ja Lapinlahdenkadun kulmauksen ja viereisen aukion liikenteen järjestelyä, ja myönsi sen toteuttamista varten 25,000 markkaa uusia korokkeita ja liikennemerkkejä varten talousarvioon merkitystä määrärahasta.

Samasta määrärahasta osoitettiin rakennuskonttorin käytettäväksi liikennekorokkeiden rakentamista varten Etelärannan ja Etel. Esplanaadikadun kulmaan 1,600 markkaa [2]), Etelärannan ja Vuorimiehenkadun kulmaan 2,000 markkaa [3]), Malminkadun ja Malminrinteen kulmaan 1,000 markkaa [4]), kahden liikennekorokkeen rakentamiseen Hämeentien ja Mäkelänkadun kulmaan 1,060 markkaa [5]), viiden reunakiven asettamista varten katolisen kirkon edustalla olevan aukion keskelle sekä vilkkumajakan sijoittamiseksi aukion koilliskulmaan 2,000 markkaa [6]) ja Pohj. Esplanaadikadun ja Mikonkadun kulmauksen pyöristämistä varten 500 markkaa [7]).

Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö oikeutettiin [8]) rakentamaan kaksi koroketta nim. Turuntielle Nordenskiöldinkadun kulmaan ja Hämeentielle Vallilan kansakoulun kohdalle.

Liikennekorokkeen rakentaminen katolisen kirkon edustalla olevalle aukiolle päätettiin [6]) siirtää toistaiseksi.

Pohjoismaisten rakennuspäivien toimikunnan anomuksesta, joka koski eräiden katujen väliaikaista sulkemista ja erään autoaseman siirtämistä, kaupunginhallitus päätti [9]) poliisilaitokselle ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistutettavaa sen hyväksymistä vastaan.

Kaupunginhallitus päätti [10]) puolestaan suostua poliisilaitoksen esitykseen muun paitsi sairaaloihin johtavan ajoliikenteen kieltämisestä Punaisen Ristin sairaalan ja Kammion sairaskodin kohdalla Töölönkadulla ja Punaisen Ristin kujalla ja kieltomerkkien asettamisesta poliisilaitoksen ehdottamiin paikkoihin.

Edelleen kaupunginhallitus päätti [11]) esittää maistraatille, että ajoliikenne Läntisellä rantatiellä vuokratontin n:o 4 sisäänajoportin ja vuokratontin n:o 5 itärajan välillä kiellettäisiin. Sittemmin ilmoitettiin [12]) maistraatin suostuneen hallituksen esitykseen ja rakennuskonttorille annettiin tehtäväksi ryhtyä tästä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Kaupunginhallitus päätti puoltaa poliisilaitoksen esityksiä, että autojen pysäköiminen kiellettäisiin Hallituskadun eteläisellä puolella Kluuvi- ja Mikonkatujen välillä [13]) sekä Unioninkadulla Liisankadun kulman ja Unioninkadun talon n:o 45 välillä [14]).

Puhelinkioskien sijoittaminen. Helsingin puhelinyhdistykselle myönnettiin [15]) lupa puhelinkioskien pystyttämiseen Hämeentielle Haapaniemen urheilukentän kohdalle, Runeberginkadulle Caloniuksenkadun kulmassa olevaan puistikkoon, korttelissa n:o 821 Pohjolan- ja Kalervonkatujen kulmassa olevalle tontille n:o 5, Pasilankadulle ja Helsinginkadulle. Kiinteistölautakunnalle annettiin toimeksi tehdä yhdistyksen kanssa vuokrasopimukset.

---

[1]) Khs 21 p. tammik. 141 §. — [2]) S:n 20 p. lokak. 1,610 §. — [3]) S:n 20 p. lokak. 1,614 §. — [4]) S:n 27 p. lokak. 1,651 §. — [5]) Khn jsto 15 p. jouluk. 7,548 §. — [6]) Khs 11 p. elok. 1,242 § ja 20 p. lokak. 1,615 §. — [7]) Khn jsto 17 p. marrask. 7,094 §. — [8]) Khs 24 p. marrask. 1,813 §. — [9]) Khs 9 p. kesäk. 1,040 §. — [10]) S:n 27 p. lokak. 1,653 §. — [11])S:n 28 p. heinäk. 1,211 §. — [12]) S:n 13 p. lokak. 1,545 §. — [13]) S:n 30 p. jouluk. 2,050 §. — [14]) S:n 27 p. lokak. 1,654 §. — [15]) S:n 1 p. syysk. 1,320 § ja 10 p. marrask. 1,742 §.

Autopuhelimet. Kiinteistölautakunnan esitettyä, että uudet autopuhelimet asetettaisiin Kluuvikadun ja Pohj. Esplanaadikadun kulmassa, Yrjönkadun talon n:o 28 kohdalla sekä Merikadun ja Kapteeninkadun kulmassa oleville autoasemille, kaupunginhallitus päätti [1]) antaa rakennuskonttorille tehtäväksi pystyttää puhelinpylväät kutakin edellä mainittua autopuhelinta varten; antaa rahatoimistolle tehtäväksi tilata uudenaikaisen vedenpitävän autoasemapuhelimen kullekin edellä mainituista autoasemista ja huolehtia puhelimien merkitsemisestä tänä vuonna ilmestyvään puhelinluetteloon; myöntää yleisten töiden pääluokkaan kaupunginhallituksen käytettäväksi arvaamattomiin tarpeisiin merkitystä määrärahasta enintään 600 markkaa rakennuskonttorin käytettäväksi puhelinpylväiden pystyttämistä varten sekä määrätä, että muut kustannukset sai suorittaa puhelinmaksujen ja uusien puhelimien tililtä.

Kaupunginhallitus päätti [2]) oikeuttaa eräät vuokra-autoilijat siirtämään Malminkadun talon n:o 12 kohdalla olevan autoaseman puhelimen pylvääseen, jonka rakennuskonttori hakijan kustannuksella pystyttäisi jalkakäytävän reunaan, n. 9 m Fredrikinkadusta Malminkadulle.

Radioantennimaston pystyttäminen Tähtitorninvuorelle. Kaupunginhallitus päätti [3]) oikeuttaa merentutkimuslaitoksen toistaiseksi pystyttämään radioantennimaston Tähtitorninvuorelle, Haaksirikkoisten patsaan länsipuolella olevalle pienelle aukiolle, pidättäen kaupungille oikeuden vaatia maston siirrettäväksi toiseen paikkaan, jos sen havaittiin rumentavan ympäristöä tahi häiritsevän jalankulkijoita.

Raitiotieraiteiden siirtäminen. Kaupunginhallitus päätti [4]) kehoittaa Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiötä siirtämään Kanavakadulla ja Luotsikadun jatkeella Kanavarannan ja Satamakadun välillä olevat raitiotieraiteet keskelle katua.

Sähkölinjan vetäminen Kulosaaresta Mustikkamaan ja Sörnäisten niemen yli. Kaupunginvaltuuston vuonna 1931 päätettyä [5]) erinäisin ehdoin oikeuttaa Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön vetämään sähkölinjan Kulosaaresta Mustikkamaan ja Sörnäisten niemen yli kaupungin sähkölaitokseen oli sopimusta laadittaessa kaupunginlakimiehen ja yhtiön välillä ilmaantunut erimielisyyttä valtuuston päätöksen c) ja e) kohdissa olevien määräysten tulkitsemisesta. Kaupunginhallitus päätti [6]) omaksua kaupunginlakimiehen käsityksen, jonka mukaan valtuuston päätös oli tulkittava siten, että vanhempia sopimuksia oli pidettävä lopullisesti muutettuina uusien toimilupaehtojen johdosta, mitä kantaa tuki myös kaupunginhallituksen tekemä päätös [5]), jolla hallitus oli hyväksynyt muutamia vanhan johdon suuntaa koskevia muutoksia nimenomaisesti ehdoin, että m. m. edellä mainitut kohdat c) ja e) olivat voimassa johdon tähän osaan nähden.

Tuomarinkylän tilan irtaimiston hoito. Koska kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain vuotta 1931 koskevassa kertomuksessa ainoana huomautuksena mainittiin, että kiinteistötoimiston maatalousosaston alaisella Tuomarinkylän tilalla oli todettu osan irtaimistoa, jopa arvokkaitten koneittenkin, olevan ulkosalla ilman mitään suojaa, kaupunginhallitus päätti [7]) pyytää kiinteistölautakunnalta selitystä tästä asiantilasta.

Korkeasaaren eläintarhan ja puisto-osaston tuotteiden myynti. Kaupunginhallitus päätti [8]) eräin vähäisin muutoksin vahvistaa kiinteistölautakunnan

---

[1]) Khs 14 p. huhtik. 676 §. — [2]) S:n 1 p. jouluk. 1,902 §. — [3]) S:n 11 p. helmik. 310 §. — [4]) S:n 21 p. heinäk. 1,193 §. — [5]) Ks. v:n 1931 kert. s. 19. — [6]) Khs 6 p. toukok. 782 §. — [7]) S:n 22 p. kesäk. 1,096 §. — [8]) S:n 28 p. tammik. 187 §.

esittämän ehdotuksen Korkeasaaren eläintarhan ja puisto-osaston tuotteiden myynnin järjestämistä koskeviksi määräyksiksi.

Pihlajasaaren rannan hiekoittaminen. Koska Pihlajasaarten ympäristössä olevaa merenpohjaa ei saanut muuttaa ilman puolustusministeriön kirjallista lupaa, Pihlajasaaret kun kuuluivat Suomenlinnan linnoituspiiriin, kaupunginhallitus päätti [1]) puolustusministeriöltä pyytää lupaa 180,000 m³ käsittävän hiekkamäärän nostattamiseen Länt. Pihlajasaaren ja Melkin saaren välisestä salmesta sekä 7,000 m³ käsittävän hiekkamäärän käyttämiseen Länt. Pihlajasaaren rannan hiekoittamiseen sikäläisen uimarannan kunnostamiseksi.

Kansanpuistojen metsänraivaustyöt. Kaupunginhallitus päätti [2]) vuoden 1931 talousarvioon kansanpuistojen tilapäisiä menoja varten merkityistä kaupunginhallituksen käyttövaroista myöntää kansanpuistoissa suoritettujen metsänraivaustöitten kustantamiseksi 18,809: 60 markkaa.

Harvennushakkuu Ryttylän tilan metsässä. Kaupunginhallitus päätti [3]) oikeuttaa lastensuojelulautakunnan toimittamaan lautakunnan ehdottaman Ryttylän koulukodin metsän harvennushakkuun ja päättämään sen edellyttämän puutavarain kaupan laaditussa kauppakirjassa mainituin ehdoin siten muutettuina, että hakkuu- ja poiskuljetusaika oli lyhennettävä yhdeksi vuodeksi. Kaupungin metsänhoitajaa päätettiin kehoittaa antamaan ammatillista apuansa myöskin hakattavien puiden osoittamisessa. Myytävistä puista saatu hinta oli suoritettava Ryttylän koulukodin johtajalle tilitettäväksi Ryttylän tilan tuloina.

Tuulimoottorin siirtäminen Toivoniemen koulukodista Bengtsårin koulukotiin. Kaupunginhallitus päätti [4]) oikeuttaa lastensuojelulautakunnan siirrättämään Toivoniemen koulukodissa olevan tuulimoottorin Bengtsårin koulukotiin ilman koulukotien välistä korvausta, mutta Bengtsårin koulukodin kustannuksella.

Aitojen rakentaminen omakotitonteille. Kiinteistölautakunnan esitettyä, että myönnettäisiin määräraha kolmivuotiskatselmuksessa määrättyjen korjaustöiden suorittamista varten kaupungin hallintaan joutuneilla omakotitonteilla, kaupunginhallitus omaksuen sen mielipiteen, ettei kaupungin viranomaisten vallitsevana kireänä aikana tullut vaatia sellaisten korjaustöiden suorittamista, jotka eivät olleet ehdottomasti välttämättömiä, päätti [5]), että sillä kertaa oli teetettävä vain kolmivuotiskatselmuksessa määrätyt aidat, jota vastoin vuoraustyöt voitiin siirtää tuonnemmaksi. Puheena olevien aitojen rakentamiseen myönnettiin yleisten töiden pääluokkaan sisältyvistä kaupunginhallituksen käyttövaroista 16,956 markan suuruinen määräraha.

Kaupungin kiinteän omaisuuden palovakuutus. Kaupunginvaltuuston tehtyä kaupungin kiinteän omaisuuden palovakuuttamista koskevan päätöksensä [6]) saadakseen vuosipalovakuutukset väliaikaisesti järjestetyksi vuodeksi 1933 päätti [7]) kaupunginhallitus kehoittaa kaikkia niitä laitoksia ja lautakuntia, joilla oli hoidossaan kiinteää omaisuutta, kiireellistä järjestystä noudattaen lähettämään kaupunginhallitukselle perustellut ehdotuksensa siitä, mikä omaisuus olisi erikoisen suuren tulenvaaran vuoksi tai muusta syystä vakuutettava, vaikka vaarayksiö olisikin alle 10 milj. markan, tai mikä olisi tavallista pienemmän tulenvaaran vuoksi jätettävä vakuuttamatta, vaikka vaarayksiö olisikin yli 10 milj. markan.

---

[1]) Khs 8 p. syysk. 1,350 §. — [2]) S:n 21 p. tammik. 133 §. — [3]) S:n 10 p. marrask. 1,752 § ja 24 p. marrask. 1,830 §. — [4]) S:n 10 p. marrask. 1,753 §. — [5]) S:n 21 p. heinäk. 1,184 §. — [6]) Ks. tämän kert. s. 24. — [7]) Khs 1 p. jouluk. 1,890 §.

Yleisten töiden hallituksen esityksestä kaupunginhallitus päätti [1]), että tekeillä olevat uudisrakennukset ja sellaiset rakennukset, joissa suoritettiin suurehkoja muutostöitä, oli rakennustyön aikana edelleen tarpeen mukaan palovakuutettava ja vakuutusmaksut, kuten siihenkin saakka, suoritettava asianomaisista työmäärärahoista.

Kiinteistölautakunnan esityksestä kaupunginhallitus päätti [2]), että kaupungin rajojen ulkopuolella kiinteistölautakunnan hoidossa olevat rakennukset oli vakuutettava täydestä arvostaan ryhmävakuutuksena ja alla luetellut kaupungin alueella sijaitsevat puurakennukset seuraavasti: Alppilan ravintola 460,000 markasta, Oulunkylässä oleva huvila Kallionokka 52,000 markasta, Rajasaaressa oleva huvila 196,800 markasta, Hietarannan pukusuoja 490,000 markasta ja Länsi Ourasaaressa oleva asuinrakennus 50,000 markasta.

Katuvalaistus. Kaupunginhallitus päätti [3]), että puoliyönlamput kuluvana vuonna sammutettaisiin toukokuun 18 p:nä ja sytytettäisiin jälleen heinäkuun 30 p:nä sekä että kokoyönlamput sammutettaisiin toukokuun 23 p:nä ja sytytettäisiin heinäkuun 16 p:nä, kuitenkin siten, että presidentin linnan ja Kauppatorin altaiden edustalla olevien lamppujen kuten viimekin vuonna tuli palaa koko yö.

Sähkölaitoksen alistettua kaupunginhallituksen päätettäväksi, oliko Kaisaniemen rantatien katuvalaistusmäärärahan jäännös, 57,354: 25 markkaa, ja Ruoholahden alueen katuvalaistusmäärärahan jäännös, 30,960: 70 markkaa, siirrettävä vuoden 1932 tileille, vai oliko työt katsottava valmiiksi tässä asteessaan, joten niiden jatkamista varten aikanaan oli tehtävä uusi määräraha-anomus, kaupunginhallitus päätti [4]) omaksua jälkimmäisen kannan.

Kaupunginhallitus päätti [5]), että Itämerenkadun itäosaan, Itämerenkadun ja Kellosaaren väliselle kadulle sekä Salmikadulle oli asetettava pysyväiset valaistuslaitteet ja Lauttasaarenkadulle vastapäätä korttelia n:o 787 oleviin pylväisiin nykyistä voimakkaammat lamput; että muiden paitsi Kellosaaren valaistuslaitteiden kustannuksien suorittamiseen sai käyttää satamien valaistuslaitteiden korjausmäärärahaa; sekä että Kellosaarelle johtavan kadun valaistuslaitteiden kustannukset oli suoritettava Kellosaaren lentosataman viimeistelyyn ja valaistukseen varatusta siirtomäärärahasta.

Kaupunginhallitus päätti myöntää lukuun Kaasulaitos arvaamattomia tarpeita varten merkityistä käyttövaroistaan 680 markkaa erään Eteläsatamassa olevan kaasulamppupylvään poistamiseen ja lampun siirtämiseen tullipaviljongin eteläseinämälle [6]) sekä lukuun Sähkölaitos sisältyvistä vastaavista varoista 13,000 markkaa tievalaistuksen asentamiseen Kyläsaaren puhdistuslaitokselle johtavalle tielle [7]); 5,500 markkaa valaistuksen järjestämiseen valtamaantien ja Reijolan lastenkodin väliselle tielle [8]); 20,000 markkaa katuvalaistuksen järjestämiseen Stenbäckinkadun ja Humalistonkadun väliselle osalle Topeliuksenkatua [9]); 5,800 markkaa Nordenskiöldinkadun alikäytäväsillan sähkövalaistuksen asentamiseen [10]); 21,000 markkaa Kulosaaren sillan sähkövalaistuksen parantamiseen [11]); sekä sähkövalaistuksen järjestämiseen Nordenskiöldinkadulle 13,000 markkaa ja Alppikadun itäosaan 2,500 markkaa [11]). Kysymys määrärahan osoittamisesta Huopalahdenkadun valaistusta varten oli otettava harkittavaksi vuoden 1933 talousarvioehdotuksen käsittelyn yhteydessä.

---

[1]) Khs 15 p. jouluk. 1,976 §. — [2]) S:n 30 p. jouluk. 2,053 §. — [3]) S:n 6 p. toukok. 798 §. — [4]) S:n 28 p. tammik. 195 §. — [5]) S:n 22 p. jouluk. 2,027 §. — [6]) S:n 13 p. lokak. 1,554 §. — [7]) S:n 21 p. huhtik. 704 §. — [8]) S:n 2 p. kesäk. 962 §. — [9]) S:n 25 p. elok. 1,263 §. — [10]) S:n 25 p. elok. 1,267 §. — [11]) S:n 22 p. syysk. 1,423 §.

Snellmanin kansakoulun pihamaan valaistuksen parantamista varten myönnettiin [1]) vuoden 1933 talousarvion yleisten töiden pääluokkaan sisältyvistä kaupunginhallituksen käyttövaroista 3,000 markan suuruinen määräraha.

Poliisilaitoksen kirjelmä Vallilan uutta ruotsinkielistä kansakoulua rajoittavien katujen katuvalaistuksen järjestämisestä ei antanut [2]) aihetta toimenpiteisiin, koska koulun pihamaalle järjestetyt valaistuslaitteet valaisivat myöskin koulua ympäröivät kadut.

Senaatintorin valaistuksen uudelleenjärjestämissuunnitelmaa laatimaan asetetun komitean ehdotuksen päätettiin [3]) antaa raueta, koska valaistuksen parantamista ei pidetty välttämättömänä ja ehdotuksen toteuttaminen olisi aiheuttanut kustannuksia n. 320,000—500;000 markkaa.

Kaupunginhallitus päätti [4]) neiti A. Bergrothilta 3,600 markan hinnasta lunastaa hänen kustantamansa Arabiankadun ja Taivaskallion välisen valaistuslinjan pylväineen ja lamppuineen ja osoittaa mainitun rahamäärän Sähkölaitos nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan.

Kaupunginhallitus päätti [5]) hylätä sähkölaitoksen anomuksen saada siirtää kaupunginhallituksen joulukuun 3 p:nä 1931 kunnalliskodille johtavan tien valaistuksen järjestämistä varten myöntämän 12,000 markan suuruisen määrärahan vuoden 1932 tileihin, mutta myönsi kuluvan vuoden talousarvion lukuun Sähkölaitos arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginhallituksen määräyksen mukaan merkitystä määrärahasta edellä mainitun määrän kyseiseen tarkoitukseen.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Kaupungin tilinpäätös. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus oikeutettiin [6]) antamaan vuoden 1931 tilinpäätös helmikuun jälkipuoliskolla.

Kaupunginhallitus hyväksyi [7]) rahatoimiston laatiman vuoden 1931 tilinpäätöksen.

Keskuskeittolan tilinpäätös joulukuun 31 p:ltä 1931 merkittiin [8]) tiedoksi.

Kaupungin taloudelliset olot. Kiertokirjeellä helmikuun 27 p:ltä Uudenmaanlääänin lääninkanslia tiedusteli, oliko Helsingin kaupunki vallitsevan taloudellisen pula-ajan johdosta joutunut tavalla tai toisella vaikeuksiin. Kirjelmän kysymyksiin kaupunginhallitus vastasi [9])

että vakautettua velkaa tammikuun 1 p:nä 1932 oli 613 milj. markkaa sekä vakauttamatonta n. 65 milj. markkaa;

että veroäyriltä maksettavaksi pantu määrä oli 6: 50 markkaa vuodelta 1931 sekä voitiin arvioida 8: 50—8: 75 markaksi vuodelta 1932;

että köyhäinhoitomenot vuonna 1932 oli arvioitu 48,655,046 markaksi;

että köyhäinhoitolautakunta oli jakanut ilmaisia elintarpeita, joiden kustannukset sisältyivät yllä mainittuihin köyhäinhoitokustannuksiin, että kunta sitäpaitsi oli jakanut ilmaisia aterioita, joita varten kuluvan vuoden talousarvioon oli varattu 2,500,000 markkaa, että pienehköjä määriä oli

[1]) Khs 30 p. jouluk. 2,064 §. — [2]) Khn jsto 3 p. marrask. 6,827 §. — [3]) Khs 18 p. helmik. 358 §. — [4]) S:n 11 p. helmik. 309 §. — [5]) S:n 28 p. tammik. 194 §. — [6]) Khn jsto 14 p. tammik. 3,101 §. — [7]) Khs 14 p. huhtik. 664 §. — [8]) S:n 18 p. helmik. 341 §. — [9]) Khn jsto 3 p. maalisk. 3,767 §.

myönnetty eri järjestöille samaan tarkoitukseen käytettäväksi sekä että lukuisat yksityiset järjestöt harjoittivat samanluontoista avustustyötä huomattavassa määrin, saaden huoneisto- y. m. apua kaupungilta;

että työttömyyden vastustamiseksi kuluvan vuoden talousarviossa oli osoitettu varatöitä varten 38 milj. markkaa sekä työtupia ja avustuskursseja varten 3 milj. markkaa, minkä ohella yleisiä töitä varten oli lisäksi varattu 6 milj. markkaa. Erilaatuisten valtionapujen vähentäminen oli aiheuttanut kunnalle n. 9 milj. markan lisäkustannuksen; sekä

että taloudellinen pula ja siitä johtuva työttömyys oli Helsingissä jossain määrin aiheuttanut kulkurielämän lisääntymistä ja muuta liikehtimistä.

Vakuusasiakirjain tarkastus. Käsiteltäessä rahatoimiston vakuusasiakirjojen tarkastuksesta maaliskuun 15 ja 17 p:nä tehtyä pöytäkirjaa kaupunginhallitus päätti [1]) hyväksyä tarkastajain ehdotuksen, että kaupungin kiinnitykset oli uudistettava niin hyvissä ajoin, että tarkastuksissa voitiin todeta, ettei mikään kiinnitys mennyt umpeen seuraavaan tarkastukseen mennessä. Koska rahatoimisto jo oli ryhtynyt toimenpiteisiin muiden tarkastuspöytäkirjassa tehtyjen muistutusten korjaamiseksi, ei asia antanut aihetta muihin toimenpiteisiin.

Vakuusasiakirjojen tarkastusmiesten pöytäkirja marraskuun 11 ja 18 p:nä toimitetusta tarkastuksesta merkittiin [2]) tiedoksi.

Lyhytaikaisen luoton tarpeen tyydyttäminen. Keväällä ja kesällä esiintyvän lyhytaikaisen luoton tarpeen turvaamiseksi kaupunginhallitus (rahatoimenjohtajan ehdotuksesta) päätti [3]) Helsingin osakepankin kanssa käytyjen neuvottelujen pohjalla avata mainitussa pankissa 5,000,000 markan suuruisen konttokuranttilainatilin, jonka hyvityskorko oli $^1/_2$ % yli juoksevan tilin koron eli siis silloin 4 $^1/_2$ % ja veloituskorko 9 % ilman provisiota.

Rahatoimenjohtaja ilmoitti Kansallis-osake-pankin ja Pohjoismaiden yhdyspankin neuvottelujen jälkeen suostuneen kaupungin konttokuranttitilien korottamiseen silloisesta 500,000 markan määrästä 5 milj. markkaan, kumpikin entisin ehdoin, joten hyvityskorko olisi $^1/_2$ % yli juoksevan tilin koron ja veloituskorko Kansallis-osake-pankissa 2 % yli korkeimman talletuskoron ja $^1/_8$ % provisiota neljännesvuosittain sekä Pohjoismaiden yhdyspankissa 2 $^1/_4$ % yli korkeimman talletuskoron ja neljännesvuosittain $^1/_8$ % provisiota. Kaupunginhallitus päätti [4]) hyväksyä nämä tarjoukset. Rahatoimenjohtaja ilmoitti [5]), että rahatoimikamarin vuonna 1924 valtiovarainministeriöltä saama 12,000,000 markan suuruinen 7 $^1/_2$ %:n lyhytaikainen laina oli valtion puolelta irtisanottu maksettavaksi viimeistään huhtikuun 23 p:nä. Kun luoton maksaminen mainittuna aikana olisi rasittanut kaupungin kassaa, neuvoteltiin valtiovarainministeriön kanssa maksuajan pidentämisestä. Sittemmin rahatoimenjohtaja ilmoitti [6]), että puheena oleva luotto oli saatu järjestetyksi siten, että kaupungin tuli antaa lainamäärälle kuuden kuukauden vekseli, jonka valtio diskonttoi Pohjoismaiden yhdyspankkiin.

Rahatoimenjohtaja ilmoitti [6]) kaupungin kesänaikaisen lyhytaikaisen luoton tarpeen tyydyttämiseksi olleensa neuvotteluissa Pohjoismaiden yhdyspankin kanssa, joka oli suostunut kesän aikana järjestämään kaupungille lyhytaikaista vekseliluottoa toukokuun 13 p:nä 10,000,000 markkaa kuudeksi kuukaudeksi, toukokuun 28 p:nä 15,000,000 markkaa kuudeksi kuu-

---

[1]) Khs 31 p. maalisk. 567 §. — [2]) S:n 8 p. jouluk. 1,920 §. — [3]) S:n 28 p. tammik. 163 §. — [4]) S:n 4 p. helmik. 233 §. — [5]) S:n 11 p. helmik. 286 §. — [6]) S:n 21 p. huhtik. 699 §.

kaudeksi, kesäkuun 28 p:nä 15,000,000 markkaa kolmeksi kuukaudeksi sekä heinäkuun 28 p:nä 15,000,000 markkaa kolmeksi kuukaudeksi. Korko olisi ½ % yli sen diskonttokoron, minkä Suomen pankki peri finanssivekseleistä ja joka silloin oli 7 % 3 kuukauden vekseleistä ja 7 ½ % 6 kuukauden vekseleistä. Pankin taholta oli nimenomaan huomautettu, että tämä päätös oli voimassa edellyttäen, että taloudelliset ja rahaolot eivät suuresti muuttuneet.

Vielä rahatoimenjohtaja ilmoitti, että Käsityöläisosakepankki oli myöntänyt kaupungille 3 milj. markan suuruisen kuuden kuukauden konttokuranttiluoton 7 ½ %:n koroin ja 1 %:n provisioin.

Kaupunginhallitus päätti [1]) hyväksyä edellä esitetyt luottojärjestelyt ja niiden ehdot.

Suomen käsityöläisosakepankin kanssa tehty kuuden kuukauden konttokuranttisopimus päätettiin [2]) sittemmin uusia siten, että se edelleen oli voimassa entisin ehdoin 2 kuukauden irtisanomisajoin, kuitenkin niin, että enintään 1 milj. markkaa voitiin sanoa irti yhden kuukauden irtisanomisajoin.

Edellisen lisäksi rahatoimenjohtaja ilmoitti sopineensa Säästöpankkien keskus-osakepankin kanssa 10 milj. markan lyhytaikaisen luoton antamisesta kaupungille, jotta kassavarat varmasti riittäisivät veronkantoon saakka. Luotosta oli 5 milj. markkaa yhden kuukauden vekselinä ja loput 5 milj. markkaa kahden kuukauden vekselinä; korko oli 7 % ilman provisiota. Kaupunginhallitus hyväksyi [3]) rahatoimenjohtajan toimenpiteen.

Stadion-säätiön myöntämä laina. Stadion-säätiön ilmoitus, että säätiön hallitus hyväksyi Helsingin kaupungille myöntämänsä lainan koroksi 7 ½ % ja irtisanomisajaksi 6 kuukautta, merkittiin [4]) tiedoksi.

Stockholms enskilda bankin antama luotto. Rahatoimenjohtaja ilmoitti, että miltei päivittäisillä neuvotteluilla oli koetettu saada Suomen pankilta ja suurpankeilta lupausta valuutan myynnistä tammikuun 7 p:nä langenneen [5]) 7 ½ milj. frangin suuruisen vekselin lyhentämiseen, mutta että valuuttaa ei ollut suostuttu kaupungille myymään muuta kuin korkoja varten, jota vastoin Stockholms enskilda bank vaati koko lankeavan määrän maksettavaksi. Lankeamispäivän edellisenä päivänä pankki ilmoitti jättäneensä vekselin Pariisiin protestoitavaksi, ellei maksua määräpäivänä suoritettu. Määräpäivänä Suomen pankki lopulta suostui myymään 1 milj. frangia ja Pohjoismaiden yhdyspankki ½ milj. frangia, mutta Stockholms enskilda bank ei tähän tyytynyt, vaan ilmoitti protestoivansa vekselin. Viime hetkessä saatiin silloin Kansallis-osake-pankista 6 milj. frangia, joten vekseli voitiin lunastaa.

Kaupunginhallitus hyväksyi mainitut toimenpiteet sekä päätti [6]), että Tukholmassa oli neuvoteltava lainan loppuosan uudistamisesta. Samalla rahatoimisto oikeutettiin pitämään etukäteen ostettavat valuutat harkintansa mukaan shekkeinä tai seteleinä panematta niitä pankkitilille.

Rahatoimenjohtaja teki sittemmin selkoa Tukholmassa käydyistä neuvotteluista [7]) kaupungin lyhytaikaisen frangiluoton järjestämiseksi. Näitä neuvotteluja lainanantajan kanssa jatkettiin edelleen kirjallisesti ja Stockholms enskilda bankin kaupungille myöntämän frangiluoton uudistamisesta sovittiin niiden jälkeen seuraavin ehdoin:

1) helmikuun 8 p:nä maksetaan luotosta 1,500,000 frangia ja jäännös,

---

[1]) Khs 31 p. maalisk. 573 § ja 21 p. huhtik. 699 §. — [2]) S:n 27 p. lokak. 1,647 §. — [3]) S:n 28 p. heinäk. 1,209 §. — [4]) Khn jsto 4 p. toukok. 4,480 §; ks. myös v:n 1931 kert. s. 170. — [5]) Ks. v:n 1931 kert. s. 168. — [6]) Khs 9 p. tammik. 29 §. — [7]) S:n 14 p. tammik. 101 § ja 21 p. tammik. 120 §.

16,000,000 frangia, muutetaan Ruotsin kruunuiksi sinä päivänä Tukholmassa noteerattavan Ranskan frangin kurssin mukaan;

2) uudesta kruunuluotosta kaupunki antaa vekseleitä, jotka ovat maksettavat Tukholmassa;

3) tästä luotosta maksetaan 300,000 kruunua 8 p:nä maaliskuuta 1932, 200,000 kruunua 8 p:nä huhtikuuta ja 300,000 kruunua 8 p:nä toukokuuta. Luoton loppuosasta suoritetaan $^1/_3$ syyskuun 25 p:nä ja $^2/_3$ lokakuun 25 p:nä 1932;

4) korko on 8 % maalis-, huhti- ja toukokuussa lankeaville erille ja 8 $^1/_2$ % syys- ja lokakuussa maksettaville erille ja maksetaan etukäteen helmikuun 8 p:nä; sanottuna päivänä lankeavan erän korko on jo aikaisemmin maksettu.

Rahatoimenjohtaja huomautti tässä yhteydessä, että Suomen pankin ja yksityispankkien kanssa käydyissä neuvotteluissa oli käynyt ilmi, ettei pankeilla ollut mitään muistutettavaa tämän lainanuudistuksen johdosta ja että lyhennyksiin tarvittavat valuuttaerät tulivat olemaan saatavissa. Suurin osa helmikuun 8 p:nä tarvittavasta frangimäärästä oli jo varattuna.

Puheena olevan luoton jäännösmäärä muutettiin [1]) sittemmin helmikuun 8 p:nä Ruotsin kruunun määräiseksi kurssiin 20: 45, minkä jälkeen sen määrä oli 3,272,000 kruunua.

Syksyllä kaupunginhallitus päätti [2]), ettei kruunuluotolle pyydettäisi uudistusta, vaan että erääntyvät lyhennykset maksettaisiin määräpäivinä, mutta Suomen pankin pääjohtajan ilmoitettua [3]) jyrkästi vastustavansa tällaista menettelyä, koska se osaltaan olisi omansa pahentamaan valuuttatilannetta, sekä Suomen pankin kieltäytyvän enää myymästä kaupungille Ruotsin kruunuja uudistettiin [4]) lokakuun 25 p:nä maksettavaksi erääntyvästä kruunuvekselistä 1 milj. Ruotsin kruunua 7 %:n koroin kuudeksi kuukaudeksi.

Vuoden 1932 ensimmäinen obligatiolaina. Rahatoimenjohtaja ilmoitti, että kaupungin 8 %:n 68 milj. markan obligatiolainasta siihen mennessä oli merkitty 61 milj. markkaa, josta noin 20 milj. markkaa Ruotsiin. Jäljellä olevasta 7 milj. markan määrästä oli 3 milj. markalle ostaja alustavasti tiedossa, ja loput, 4 milj. markkaa, Aktiebolaget Wilh. Bensow osakeyhtiö voi saada sijoitetuksi Ruotsiin, jos tilityksen ei tarvinnut tapahtua tammikuun kuluessa, vaan vähitellen heinäkuun 15 p:ään mennessä, pankkiiriyhtiön kuitenkin mennessä takuuseen tästä määrästä. Kaupunginhallitus päätti [5]) suostua edellä mainittuun tilityksen lykkäykseen.

Viikkoa myöhemmin koko kyseinen laina oli täyteen merkitty ja sen määrästä noin puolet rahatoimistoon maksettu [6]). Sittemmin, kun lainasta enää 8 milj. markkaa oli rahatoimistoon maksamatta, kaupunginhallitus muuttaen aikaisempaa päätöstään päätti [7]) oikeuttaa Aktiebolaget Wilh. Bensow osakeyhtiön tilittämään tämän jäljellä olevan määrän siten, että kuukausittain suoritettiin n. 2 milj. markkaa, jolloin viimeinen tilitys tapahtuisi kesäkuun 15 p:nä. Niiden obligatioiden, joista suoritus tapahtui helmikuun 15 p:n jälkeen, korkolippu n:o 1 oli varustettava suorituspäivän leimalla ja lunastettava obligatioiden maksupäivään saakka vain Suomen rahalla sekä vasta suorituspäivän jälkeiseltä ajalta valinnan mukaan Ruotsin valuutalla.

Edelleen kaupunginhallitus päätti [7]), että Ruotsiin menevät obligatiot voi lähettää Stockholms enskilda bank ja Aktiebolaget Kreditbanken nimisille

[1]) Khs 11 p. helmik. 284 §. — [2]) S:n 15 p. syysk. 1,389 §. — [3]) S:n 29 p. syysk. 1,465 §. — [4]) S:n 20 p. lokak. 1,604 §. — [5]) S:n 14 p. tammik. 102 §. — [6]) S:n 21 p. tammik. 121 §. — [7]) S:n 11 p. helmik. 283 §.

pankeille, jotka vaihtoivat obligatiot niiden ruotsalaisten ostajien hallussa oleviin väliaikaisiin kuitteihin ja sitten palauttivat nämä.

Rahatoimiston ilmoitus, että kaupungin vuoden 1932 obligatiolainan lainamäärä oli kokonaan kaupunginkassaan suoritettu, merkittiin [1]) tiedoksi.

Kaupunginhallitus päätti [2]) suostua Aktiebolaget Wilh. Bensow osakeyhtiön anomukseen saada lunastaa kaupungin vuoden 1932 8 %:n obligatiolainan korkolippuja, jotka ensimmäisen kerran lankesivat maksettavaksi heinäkuun 1 p:nä.

Vuoden 1932 toinen obligatiolaina. Kaupunginhallitus päätti[3]) edellyttäen, että kaupunginvaltuusto myönsi kaupunginhallituksen anomat valtuudet uuden obligatiolainan ottamiseen, hyväksyä Aktiebolaget Wilh. Bensow osakeyhtiön kanssa tehtävän ehdollisen sopimuksen 20 milj. markan obligatiolainan ottamisesta, obligatioiden myymisestä ja niiden tilausten vastaanottamisesta, kuitenkin niin, että lainan virallinen liikkeeseen lasku ja prospektien levittäminen y. m. julkinen myynti sai tapahtua vasta valtioneuvoston hyväksyttyä kaupunginvaltuuston päätöksen lainan ottamisesta.

Kaupunginhallituksen hyväksymä sopimus oli sanamuodoltaan seuraava:

1 §. Helsingin kaupunki ottaa 1 p:nä lokakuuta 1932 päivätyn kahdenkymmenenmiljoonan (20,000,000: —) Suomen markan suuruisen obligatiolainan, josta koko lainamäärästä kaupunki antaa haltijalle asetettuja obligatioita, jotka tuottavat kahdeksan (8) prosenttia vuotuista korkoa ja joilla on seuraavat arvomäärät:

Litt. A.	à 10,000 markkaa	15,000,000	markan arvosta
Litt. B.	à 5,000 »	5,000,000	» »

Obligatiot varustetaan puolivuosittain, 1 p:nä huhtikuuta ja 1 p:nä lokakuuta, maksettaviksi lankeavilla korkolipuilla, joista ensimmäinen lankeaa 1 p:nä huhtikuuta 1933.

Obligatiot annetaan suomen- ja ruotsinkielisinä.

2 §. Laina, joka kasvaa korkoa obligatioiden yllämainitusta liikkeeseenantopäivästä alkaen, maksetaan takaisin 1 p:stä huhtikuuta 1935 alkaen ja viimeistään 1 p:nä huhtikuuta 1947, joko puolivuosittaisten kuoletusten tapahduttua, jolla tavalla kahdeksansataatuhatta (800,000: —) Suomen markkaa arvotaan, tai tekemällä ostetut obligatiot kelpaamattomiksi tahi myös molempia menettelytapoja käyttäen; kaupungille on kuitenkin pidätetty oikeus 1 p:stä huhtikuuta 1935 alkaen, kolme kuukautta sitä ennen tapahtuneen Suomen virallisissa lehdissä ilmoittamalla toimitetun irtisanomisen jälkeen maksaa koko jäljellä oleva lainamäärä, jolloin kuitenkin on huomioon otettava, että tällainen irtisanominen ei saa tarkoittaa muina päivinä kuin 1 p:nä huhtikuuta ja 1 p:nä lokakuuta tapahtuvaa kuoletusta.

Kuoletuksen tapahtuessa arvonnalla toimitetaan arvonta kaupungin rahatoimistossa tammi- tai heinäkuun kuluessa julkisen notaarin valvonnan alaisena.

Arvottu obligatio lunastetaan 1 p:nä seuraavaa huhtikuuta tai vastaavasti 1 p:nä seuraavaa lokakuuta.

1 p:nä huhtikuuta 1947 lankeavat kaikki vielä silloin arpomattomat obligatiot.

---

[1]) Khs 19 p. toukok. 871 §. — [2]) S:n 22 p. kesäk. 1,108 §. — [3]) S:n 8 p. syysk. 1,339 §.

Arvonta jätetään toimittamatta, jos kaupunki ennen arvontapäivää on ostanut kyseessä olevaan kuoletukseen tarvittavan määrän obligatioita.

Siinä tapauksessa, että kaupunki olisi ostanut ainoastaan osan mainitusta määrästä, on obligatioiden puuttuvan määrän arvonta toimitettava asianmukaisessa järjestyksessä. Jos kuoletus tapahtuu ostamalla obligatioita, on ostetut obligatiot esitettävä julkiselle notaarille, mistä on laadittava pöytäkirja.

Jokaisen arvonnan tulos tai ilmoitus siitä, että arvonta äsken mainitusta syystä ei ole tapahtunut, sekä ostamalla lunastettujen obligatioiden numeroluettelo on viipymättä julkaistava Suomen virallisissa lehdissä.

1 p:stä huhtikuuta 1935 alkaen kaupungilla on oikeus lisätä kuoletusmäärää joko ostamalla tai arpomalla, mikä toimitetaan sinä aikana ja siinä järjestyksessä kuin yllä on mainittu. Tästä ilmoitetaan sillä tavalla ja sinä aikana kuin aikaisemmin on mainittu.

3 §. Maksettaviksi langenneille obligatioille hyvitetään korkoa ainoastaan lankeamispäivään saakka, tämä mukaan luettuna, kumminkin niin, että jos kaupunki on jättänyt pitämättä käsillä varoja obligatioiden lunastamiseen, sellaisista obligatioista lasketaan määrätty korko siihen päivään, joka sattuu kahdeksan päivää sen jälkeen kun näiden lunastamiseen tarvittavat varat ovat tulleet Suomen pankkiin.

Obligatioita tulee seurata kaikkien siihen kuuluvien vielä erääntymättömien korkolippujen. Muussa tapauksessa vähennetään puuttuvien korkolippujen nimellismäärä itse pääomasta.

4 §. Erääntymättömät obligatiot ja korkoliput eivät ole velkasuhteiden vanhentumisesta voimassa olevien lakimääräysten alaisia. Siinä tapauksessa, että langenneita obligatioita ei ole 15 vuoden kuluessa eikä korkolippuja 10 vuoden kuluessa niiden lankeamispäivästä esitetty lunastettaviksi, on haltija menettänyt kaiken oikeutensa maksun saamiseen.

5 §. Maksettaviksi langenneiden obligatioiden ja korkolippujen lunastus tapahtuu kaupungin rahatoimistossa, Suomen pankissa, Kansallis-osakepankissa, osakeyhtiö Pohjoismaiden yhdyspankissa ja Aktiebolaget Wilh. Bensow osakeyhtiöllä, jos tätä tarkoitusta varten tarvittavat rahamäärät pidetään varalla Suomen pankissa vähintään 8 päivää ennen lankeamispäiviä.

Sille määrälle, jonka edellä mainitut laitokset lunastavat, ovat he oikeutetut lukemaan hyväkseen $^1/_4$ % langenneista korkolipuista ja $^1/_8$ % langenneiden obligatioiden nimellisarvosta, mikä toimipalkkio suoritetaan samanaikaisesti lunastamissumman kera.

6 §. Maksettaviksi langenneet obligatiot ja korkoliput lunastetaan aina, vähentämättä niistä minkäänlaista Suomessa kannettua tai kannettavaa maksua, veroa tai leimamerkkiä. Mikäli niitä tullaan määräämään, suorittaa kaupunki ne.

7 §. Kyseessä olevista obligatioista ottaa Aktiebolaget Wilh. Bensow osakeyhtiö kiinteästi 96 %:iin netto 10 milj. markkaa ja loput kaupinnoin (kommissio) myydäkseen, ollen liikkeeseenantokurssi 98 % ja myyntipalkkio 1 % kaupinnoin myytyjen obligatioiden nimellisarvosta. Tämän lisäksi on Bensow kuitenkin oikeutettu käyttämään mainontakustannuksiin enintään 1 % kaupinnoin myytyjen obligatioiden nimellisarvosta. Puheena oleviin mainontakustannuksiin voi sisältyä $^1/_4$ % välityspalkkiota pankeille ja maa-

seutumyyjille. Vakuutuslaitoksille oli Aktiebolaget Wilh. Bensow osakeyhtiöllä velvollisuus ja oikeus myydä obligatioita 97 ½ %:n mukaan, ja oli siinä tapauksessa yhtiön välityspalkkio ½ %. Myyntisopimus oli voimassa 1 p:ään joulukuuta 1932 ja sen jälkeen asianosaisten välisen sopimuksen mukaan.

8 §. Kaupunki pitää huolen obligatioiden ja korkolippujen painattamisesta sekä vastaa siitä aiheutuvista kustannuksista.

9 §. Jos syntyy erimielisyyttä tämän sopimuksen ja obligatioiden määräysten tulkinnasta, on suomenkielinen teksti ratkaiseva.

10 §. Tämä sopimus on voimassa siinä tapauksessa, että kaupunginvaltuusto syyskuun 21 p:nä 1932 antaa kaupunginhallitukselle tarpeelliset valtuudet ja sisäasiainministeriö vahvistaa lainan ottoa koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen.

11 §. Tätä sopimusta on tehty kaksi kappaletta, toinen kaupungille ja toinen Aktiebolaget Wilh. Bensow osakeyhtiölle.

Kaupunginvaltuuston päätettyä [1]) lainan otettavaksi valtioneuvoston enemmistö kuitenkin suhtautui kielteisesti sitä koskevan päätöksen vahvistamiseen katsoen valtion lainan emissioon ja pitäen 8 %:n korkoa liian korkeana [2]). Neuvottelujen jälkeen ja kaupungin sitouduttua siihen, että puheena olevasta obligatiolainasta kertomusvuonna emittoitiin enintään 20,000,000 markkaa, ettei siihen kuuluvia obligatioita tarjottu merkittäväksi sanomalehti-ilmoituksilla sekä että kaupunginhallitus tuli neuvottelemaan lainan ehdoista valtiovarainministerin kanssa, ennenkuin vuonna 1933 emittoitava osa lainaa laskettiin liikkeeseen, valtioneuvosto kuitenkin mainituin edellytyksin vahvisti [3]) lainan ottamista koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen.

Edellä mainitun obligatiolainan kiinteästi merkittyjen obligatioiden maksuaika pidennettiin [4]) nimellisarvolta 10 milj. markan obligatiomäärän osalta tammikuun 15 p:ään 1933.

Bensow-yhtiön anomuksesta pidennettiin [5]) edelleen sopimus puheena olevan 20 milj. markan obligatiolainan välittämisestä joulukuun loppuun. Ennen vuodenvaihdetta ilmoitettiin [6]) koko liikkeeseen lasketun lainamäärän tulleen merkityksi.

Kaupunginvaltuuston hyväksymän lainan loppuosan, 35,000,000 markan, emittoiminen pidettiin useista syistä edullisempana suorittaa heti vuoden 1933 alussa. Koska lainaehtoja ei ollut onnistuttu saamaan kaupungille edullisemmiksi, kaupunginhallitus päätti [7]) siinä tapauksessa, että lainaehdoille saatiin valtiovarainministerin suostumus, laskea liikkeeseen puheena olevat obligatiot samoin korko- ja provisioehdoin kuin lainan alkuosan, kuitenkin siten, että Bensow-yhtiö saisi ½ % ylimääräistä provisiota ulkomaille myydylle määrälle ja että kaupungilla oli milloin tahansa oikeus korottaa emissiokurssi 98 %:sta enintään pariin, jos rahamarkkinain tila parani siinä määrin, ettei sellainen korotus vaarantanut obligatioiden myyntiä. Laina oli päivättävä tammikuun 1 p:nä 1933 ja maksettaisiin takaisin alkaen heinäkuun 1 p:stä 1935. Bensow-yhtiö ottaisi siitä kiinteästi 15,000,000 markkaa, joka määrä oli suoritettava 5,000,000 markan suuruisin erin tammi-, maalis- ja huhtikuussa. Sopimus olisi voimassa heinäkuun 31 p:ään 1933.

Dollarilaina. Rahatoimenjohtajan ehdotus, että rahatoimisto oikeutet-

---

[1]) Ks. tämän kert. s. 44. — [2]) Khs 3 p. marrask. 1,678 §. — [3]) S:n 17 p. marrask. 1,758 §. — [4]) S:n 27 p. lokak. 1,632 §. — [5]) S:n 1 p. jouluk. 1,896 §. — [6]) S:n 30 p. jouluk. 2,049 §. — [7]) S:n 15 p. jouluk. 1,980 §.

taisiin seuraavan vuoden kuoletusta varten ostamaan vuoden 1930 6 ½ %:n dollariobligatioita 50,000 dollarin nimellisarvosta, ei antanut [1]) aihetta toimenpiteisiin.

Muuttaen joulukuun 3 p:nä 1931 tekemäänsä päätöstä [2]) kaupunginhallitus päätti [3]), että vuoden 1930 6 ½ %:n dollarilainan korkoliput lunastettaisiin rahatoimistossa lunastamispäivänä liikepankkien vahvistamaan dollarin shekkiostokurssiin.

Valuuttaostot. Kaupunginhallituksen hankkimista [4]) tiedoista kävi ilmi [5]), että heinäkuuhun mennessä tarvittiin seuraavat määrät valuuttaa: 1,000,000 Ruotsin kruunua, 366,000 Saksan markkaa, 50,000 puntaa, 464,000 dollaria ja 1,500,000 Ranskan frangia eli silloisten kurssien mukaan Suomen rahana yhteensä n. 50,000,000 markkaa. Suurimpana osana tästä valuutantarpeesta olivat vuosien 1909 ja 1911 puntalainain ja vuosien 1924 ja 1930 dollarilainain annuiteetit sekä frangiluoton lyhennys ja korot samoinkuin vanhempien, jo loppuun arvottujen lainain vielä jäljellä olevat lunastukset. Valuutantarvetta pidettiin pankkien taholla välttämättömänä ja siis sellaisena, että siihen tultiin myymään valuuttaa. Valuuttaostot oli käytännössä järjestettävä siten, että pienet määrät ostettaisiin suoraan asianomaisten laitosten toimesta ja rahatoimisto niiden pyynnöstä hankkisi muun valuutan rahatoimenjohtajan ohjeiden mukaan.

Kaupungin dollariobligatiolainojen korkoihin syyskuussa tarvittiin n. 315,000 dollaria ja kruunuluoton lyhennyksiin samaan aikaan 900,000 kruunua sekä lokakuussa yli 1,500,000 kruunua. Kun kaupungin laitokset myöskin syksyllä lisäksi tarvitsivat säännöllisiin tarpeisiinsa valuuttaa ja valuuttatilanne näytti jonkin verran epävarmalta, joten näin suurten valuuttamäärien ostaminen yhtaikaa syksyllä saattoi käydä vaikeaksi, kaupunginhallitus päätti [6]) että syksyllä tarvittavaa valuuttaa oli ostettava vähitellen jo etukäteen sopivissa erissä.

Obligatioiden lunastaminen. Pariisissa olevan Banque privée nimisen pankin, joka siihen asti oli toiminut vuoden 1902 lainan obligatioiden ja korkolippujen lunastuspaikkana Ranskassa, ilmoitettua lopettavansa toimintansa kaupunginhallitus päätti [7]) hyväksyä sen seuraajaksi tähän tehtävään Société générale de credit industriel et commercial nimisen pankin.

Association nationale des porteurs Français de valeurs mobilières nimisen yhtymän esitettyä, että vuoden 1902 lainan obligatioiden lunastushinta korotettaisiin 38 dollarista aikaisemmin noudatettuun hintaan, 48 dollariin, kaupunginhallitus päätti [8]), että puheena olevista obligatioista riippuen kursseista johtajiston harkinnan mukaan sai maksaa 38 dollaria korkeammankin hinnan. Tämän jälkeen mainittu yhtymä oli kaupunginhallitukselle ilmoittanut, että erinäiset obligationomistajat olivat esittäneet tyytymättömyytensä 38 dollarin hintaan ja pyytäneet, että lunastus korotettaisiin 48 dollariin. Kaupunginhallitus päätti [9]) näissä tapauksissa poikkeuksellisesti suorittaa obligatioiden lunastuksen 48 dollarin mukaan, mutta samalla ilmoittaa yhtymälle, että lunastushinta tämän jälkeen oli 38 dollaria.

---

[1]) Khs 25 p. helmik. 385 §. — [2]) Ks. v:n 1931 kert. s. 170. — [3]) Khs 20 p. lokak. 1,597 §. — [4]) Ks. v:n 1931 kert. s. 173. — [5]) Khs 4 p. helmik. 248 §. — [6]) S:n 21 p. heinäk. 1,174 §. — [7]) S:n 10 p. maalisk. 469 §. — [8]) S:n 21 p. tammik. 134 §. — [9]) S:n 18 p. helmik. 340 §.

Ranskalaisen tehtaantyömiehen O. Nestorin anomuksen, joka koski kaupungin vuoden 1902 lainan obligatioihin n:ot 7,930 ja 11,796 kuuluvain vuosien 1918—21 korkolippujen lunastamista, kaupunginhallitus epäsi [1]), koska kyseiset korkoliput lainasopimuksen mukaan olivat vanhentuneet.

Kaupunginhallitus päätti [2]) oikeuttaa johtajiston johtaja H. Michaelsenilta ostamaan vuonna 1933 tarvittavan määrän, 37 kappaletta, vuoden 1930 dollarilainan obligatioita, jos ne saatiin kurssiin 50, tai tarjouksen ollessa korkeamman 20 kappaletta.

Samaten hyväksyttiin [3]) Deutsche Bank- und Diskontogesellschaft nimisen pankkiliikkeen tekemä tarjous myydä kaupungille vuoden 1930 obligatioita 15,000 dollarin nimellisarvosta kurssiin 48 ¼ % netto. Rahatoimisto oikeutettiin siirtämään puheena olevat obligatiot suoraan Brown Brothers & C:o nimisen pankkiliikkeen säilytettäviksi seuraavaa kuoletusta varten.

Obligatioiden arvonta. Vuonna 1932 arvottiin seuraavat määrät kaupungin obligatiolainoihin kuuluvia obligatioita: heinäkuun 1 p:nä vuoden 1913 5 %:n lainasta 315 obligatiota à 536 markkaa, kesäkuun 1 p:nä vuoden 1917 5 %:n lainasta 18 obligatiota à 10,000 markkaa, marraskuun 1 p:nä vuoden 1922 7 %:n lainasta 182 obligatiota à 5,000 markkaa. Arvottavaksi määrätyn obligatiomäärän sijasta kaupunki lunasti: vuoden 1909 4 ½ %:n lainasta 89 obligatiota à 2,515 markkaa, vuoden 1911 4 ½ %:n lainasta 113 obligatiota à 2,515 markkaa ja 140 obligatiota à 503 markkaa, vuoden 1916 5 %:n velkakirjalainasta 20 velkakirjaa à 25,000 markkaa, vuoden 1917 5 %:n lainasta 1 obligation à 10,000 markkaa, 15 obligatiota à 5,000 markkaa ja 19 obligatiota à 1,000 markkaa, vuoden 1919 ensimmäisestä 5 ½ %:n lainasta 16 obligatiota à 10,000 markkaa, 17 obligatiota à 5,000 markkaa ja 80 obligatiota à 1,000 markkaa, vuoden 1919 toisesta 5 ½ %:n lainasta 94 obligatiota à 1,000 markkaa ja 16 obligatiota à 500 markkaa, vuoden 1922 7 %:n lainasta 78 obligatiota à 5,000 markkaa, vuoden 1924 6 ½ %:n lainasta 53 obligatiota à 1,000 dollaria ja 4 obligatiota à 500 dollaria, vuoden 1930 6 ½ %:n ensimmäisestä lainasta 100 obligatiota à 1,000 dollaria sekä vuoden 1930 7 ½ %:n toisesta lainasta 52 obligatiota à 10,000 markkaa.

Kaupungin lainasopimuksiin sisältyvät kultaklausulit. Koska Suomen pankki oli vaatinut [4]) vuoden 1930 kotimaisen 7 ½ %:n obligatiolainan joulukuun 1 p:nä 1931 ja kesäkuun 1 p:nä 1932 erääntyneiden puolivuotismaksujen suorittamista kultamarkoissa ilmoittaen kultamarkan vastaavan edellisenä erääntymispäivänä 1.32352 ja jälkimmäisenä 1.46996 paperimarkkaa, kaupunginhallitus päätti [5]) tehdä sanotun obligatiolainan omistajien kanssa sopimuksen, jonka mukaan kaupunki suostui lunastamaan edellä mainittuina päivinä sekä joulukuun 1 p:nä 1932 erääntyvät puolivuotismaksut 20 % korotettuina ehdoin, että lähes kaikki obligatioiden ja kuponkien omistajat sitoutuivat luopumaan muista kultaklausuliin perustuvista vaatimuksista puheena oleviin suorituksiin nähden. Tämä sitoumus sisälsi, että kuponki joulukuun 1 p:nä 1932 joko leimattiin, heti detashoitiin Suomen pankkiin tai että omistajat sitoutuivat olemaan luovuttamatta sitä kolmannelle henkilölle, ja oli kaupunkia sitova ainoastaan siinä tapauksessa, että valtuusto sen syksyllä hyväksyi.

---

[1]) Khs 3 p. maalisk. 429 §. — [2]) S:n 25 p. elok. 1,255 §. — [3]) S:n 24 p. marrask. 1,812 § ja 8 p. jouluk. 1,930 §. — [4]) S:n 16 p. kesäk. 1,051 §. — [5]) S:n 7 p. heinäk. 1,142 §.

Pöytäkirjaan merkittiin Vaasan kaupungin raastuvanoikeuden [1]) ja Vaasan hovioikeuden [2]) päätökset Säästöpankkien keskus-osake-pankin ja Vaasan kaupungin välisessä Vaasan kaupungin ottaman obligatiolainan kultaklausulin soveltamista koskevassa riitajutussa sekä Turun hovioikeuden päätös eräässä kultaklausulimääräystä koskevassa lainhakuasiassa [3]). Niinikään merkittiin [4]) tiedoksi ulkoasiainministeriön kaupunginhallitukselle lähettämä Suomen Tukholman lähettilään raportti, jossa vertailtiin kaupungin vuoden 1930 kotimaisen obligatiolainan kultaklausulia Ruotsin vastaavaan järjestelmään.

Avustuslainat pienasuntojen rakentamisen edistämiseksi. Sosialiministeriön tiedustelun johdosta kaupunginhallitus päätti [5]) suostua kaupungille vuonna 1922 pienasuntojen rakentamisen edistämiseksi annettujen [6]) kahdentoista eri avustuslainan muuntamiseen kuoletuslainoiksi ilman sellaista edeltävää arvioimista, josta tarkemmin määrätään valtioneuvoston marraskuun 1 p:nä 1929 tekemässä päätöksessä, sekä antaa kaupunginlakimiehen tehtäväksi ryhtyä asian vaatimiin toimenpiteisiin.

Lahjoitusrahastoista myönnetyt lainat. O. Y. Tunturilaaksonkatu 11 nimiselle yhtiölle myönnettiin [7]) 1,100,000 markan suuruinen kiinnityslaina kaupungin lahjoitusrahastoista ensimmäistä kiinnitystä vastaan yhtiön omistamaan Tunturikadun taloon ja tonttiin n:o 11 8 %:n koroin ja kuuden kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin sekä ehdoin, että palovakuutus oli järjestetty ainaiseksi vakuutusyhtiön suostuessa rahatoimistolle ilmoittamaan, jos vakuutusmaksut laiminlyötiin.

Kaupunginhallitus päätti [8]) valtuuttaa kaupunginlakimiehen edustamaan kaupunkia neiti T. Soldanin kuolinpesän vararikon velkojainkokouksessa, jossa m. m. tuli päätettäväksi kuolinpesän omistaman kiinteistön myynnistä, antaen hänelle ohjeen, että neiti Soldanille kaupungin lahjoitusrahastoista myönnetyt, puheena olevaan kiinteistöön kiinnitetyt lainat oli maksettava takaisin vararikkopesän rahaksimuuton yhteydessä sekä että kaupungin edustajan valvonnassa tuli vaatia kaupunginlakimiehen tai jonkun muun kaupunginkanslian lakimiehen määräämistä vararikon toimitsijamieheksi. Viimeksi mainitusta vaatimuksesta kaupunginhallitus sittemmin kuolinpesän uskotunmiehen esityksestä luopui [9]).

Ammattienedistämislaitos-säätiölle myönnetty laina. Ammattienedistämislaitos-säätiön ilmoitettua, että säätiö järjestämällä kaupunginvaltuuston tammikuun 20 p:nä 1932 tekemän päätöksen [10]) mukaiset talonmies- ja silityskurssit oli täyttänyt valtuuston asettaman ehdon vapautuksen myöntämiselle säätiön korkovelan suorittamisesta, kaupunginhallitus päätti [11]), että kaupungin säätiölle myöntämän 1,000,000 markan lainan korot vuosilta 1931 ja 1932 oli katsottava kuitatuiksi.

Suomen punaiselle ristille myönnetty laina. Kaupunki oli maaliskuun 30 p:nä 1931 allekirjoitettua velkakirjaa vastaan myöntänyt [12]) Suomen punaiselle ristille 15,000,000 markan suuruisen lainan sairaalan rakentamista ja sisustamista varten edellyttäen, että yhdistys sijoitti sairaalaan 5,000,000 markkaa. Koska sittemmin oli selvinnyt, että sairaalan rakentaminen ja

---

[1]) Khs 16 p. kesäk. 1,051 §. — [2]) S:n 3 p. marrask. 1,673 §. — [3]) S:n 24 p. marrask. 1,805 §. — [4]) S:n 6 p. lokak. 1,500 §. — [5]) S:n 3 p. maalisk. 420 §. — [6]) Ks. v:n 1922 kert. s. 249. — [7]) Khs 15 p. syysk. 1,392 §. — [8]) S:n 4 p. helmik. 244 §. — [9]) S:n 31 p. maalisk. 572 §. — [10]) Ks. tämän kert. s. 45. — [11]) Khs 27 p. huhtik. 762 §. — [12]) Ks. v:n 1930 kert. s. 162.

sisustaminen olikin tullut maksamaan vain n. 18 milj. markkaa, mutta kaupungin laina kuitenkin oli kokonaan nostettu, rahatoimenjohtaja ehdotti, että Suomen punaiselta ristiltä pyydettäisiin tiliotetta sen sairaalan rakennus- ja sisustuskustannuksia koskevista tileistä, sekä että yhdistystä siinä tapauksessa, että lopputilit päättyivät 20 milj. markkaa pienempään summaan, kehoitettaisiin suorittamaan kaupungille takaisin kolme neljännestä erotuksesta. Kaupunginhallitus päätti [1]) jättää asian suullisten neuvottelujen varaan, eikä sitä vuoden varrella ratkaistu.

Kaupungin rahastoista annettujen lainain korko. Kaupunginhallitus päätti [2]), että valtuuston päätöstä [3]) yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastosta annettujen lainain kiinteän koron alentamisesta 7 $^3/_4$ %:sta 7 %:iin oli sovellettava 1 p:stä tammikuuta 1933 lukien.

Kreikkalaiskatoliselta seurakunnalta perittävä saatava. Kaupunginhallitus päätti [4]), että kaupungilla kreikkalaiskatoliselta seurakunnalta oleva 30,000 markan suuruinen saatava oli perittävä seurakunnan kanssa paraikaa käytävien aluevaihtoneuvottelujen yhteydessä.

Velan suoritusehtojen lieventäminen. Kirvesmies K. Salmisen anomus, että kaupunki ottaisi hoitaakseen hakijan hallussa olevaan Kumpulan korttelin n:o 935 vuokratonttiin n:o 43 kiinnitetyt velat ja että hakija saisi suorittaa velkansa kuukausittain lyhentämällä 850 markkaa, hylättiin [5]), mutta hakija oikeutettiin suorittamaan korkovelkansa kaupungille vähittäismaksuin kuukausittain suorittamalla 500 markan suuruinen lyhennysmaksu, kunnes velka oli kokonaan maksettu. Lisäksi kaupunginhallitus päätti siirtää velan suorittamiseksi saadun tuomion täytäntöönpanon, kunnes havaittiin, voiko anoja ylläsanotulla tavalla suorittaa velkansa kaupungille.

Kiinnityksen siirtämiseen myöhemmäksi kaupunginhallitus myöntyi [6]) kahdessa tapauksessa huomioon ottaen, että kaupungin kiinnitys tulee vieläkin vastaamaan 60 %:n rakennuksen arvosta,

Osakkeiden osto. Kaupunginhallitus päätti [7]) ostaa kaupungille tarjotut 280 kappaletta Helsingin makasiiniosakeyhtiön osakkeita 400 markan hintaan osakkeelta.

Kaupunginvaltuuston päätettyä [8]) ostaa 67 kappaletta Aktiebolaget Gräsviksgatan 5 osakeyhtiön osakkeita 30,000 markan yksikköhinnasta ja sitouduttua yhden kuukauden kuluessa kauppakirjan allekirjoittamisesta lunastamaan jäljellä olevat 16 osaketta samasta hinnasta, kuitenkin siten, että hinta suoritettaisiin kokonaan lokakuun 1 p:nä 1935 erääntyvillä velkakirjoilla, kaupunginhallitus päätti [9]) ennen kaupan lopullista vahvistamista toimeenpanna yhtiön tilien tarkastuksen ja valitsi tilintarkastajiksi kaupunginkamreeri P. Björkin ja kaupunginreviisori J. Toiviaisen. Sen jälkeen kun puheena oleva yhtiö ylimääräisessä yhtiökokouksessa oli valinnut kaupunginhallituksen ehdottamat henkilöt johtokunnan jäseniksi ja kaupungin määräämät tilintarkastajat tarkastuksensa suoritettuaan olivat ilmoittaneet, ettei yhtiön kirjanpito antanut aihetta muistutuksiin sekä asianomaiset osakkeenomistajat allekirjoittaneet sitoumuksen, että yhtiöllä ei ollut muita velkoja kuin mitä kirjanpidosta kävi ilmi, päätettiin [10]) kauppa lopullisesti. Määrä-

---

[1]) Khs 24 p. marrask. 1,806 §. — [2]) Khs 17 p. marrask. 1,769 §. — [3]) Ks. tämän kert. s. 45. — [4]) Khn jsto 30 p. kesäk. 5,041 §. — [5]) Khs 27 p. huhtik. 766 §, 26 p. toukok. 904 § ja 16 p. kesäk. 1,066 §. — [6]) S:n 2 p. kesäk. 936 § ja 22 p. kesäk. 1,101 §. — [7]) S:n 21 p. huhtik. 701 § ja 27 p. huhtik. 764 §. — [8]) Ks. tämän kert. s. 29. — [9]) Khs 12 p. toukok. 824 §. — [10]) S:n 26 p. toukok. 907 §.

ajan kuluessa tarjottiin kaupungille sittemmin 12 yhtiön osaketta, joiden hinta, 360,000 markkaa, oli merkittävä vuoden 1935 talousarvioon. Osakkeista annettaville velkakirjoille oli luettava korkoa heinäkuun 1 p:stä lukien. Samalla kaupunginhallitus päätti osakkeenomistajilta vaatia samanlaisen sitoumuksen kuin aikaisempia osakkeita ostettaessa.

Kaupunginvaltuuston päätettyä [1]) ostaa kaupungille Helsingfors fastighetsaktiebolag nimisen yhtiön, joka omisti Lastenkodinkadun talon ja tontin n:o 1 b, kaikki osakkeet, kaupunginhallitus päätti [2]), että ennen kaupan tekoa oli toimitettava yhtiön tilien tarkastus sekä että tilintarkastajiksi oli valittava kaupunginreviisori J. Toiviainen ja kaupunginkamreeri P. Björk; että myyjän tuli kutsua koolle ylimääräinen yhtiökokous ennen heinäkuun 1 p:ää yhtiön johtokunnan jäsenten ja tilintarkastajan valitsemista varten, jolloin johtokuntaan oli valittava talonisännöitsijä S. Puranen, varatuomari T. Törnblom ja isännöitsijä V. Uusisaari sekä tilintarkastajaksi kaupunginkamreeri Björk; että kauppahinta maksettaisiin niin pian kuin tilintarkastus oli toimitettu ja myyjä antanut sitoumuksen, ettei yhtiöllä ollut muita lainoja tahi sitoumuksia kuin ne, jotka oli otettu huomioon kertomusvuoden heinäkuun 1 p:n tileissä ja joista oli jätettävä eri luettelo, sekä takaussitoumuksen jälkeenpäin mahdollisesti ilmenevien velkojen suorittamisesta; sekä että osakesiirron leimaveron kustantaisi puoleksi ostaja ja puoleksi myyjä.

Sittemmin toimitetussa tilintarkastuksessa kävi kuitenkin ilmi, että yhtiötä rasittavat velat olivat suuremmat kuin valtuuston päätöstä tehtäessä oli edellytetty. Yhtiö oli sen takia esittänyt mahdollisten jälkeenpäin ilmenevien velkojen suorittamisesta takaussitoumuksen, jonka kaupunginhallitus hyväksyi [3]) päättäen samalla kehoittaa yhtiön johtokuntaa ryhtymään toimenpiteisiin vuosihaasteen ottamista varten yhtiölle.

Erään köyhäinhoitolautakunnan saatavan turvaaminen. Kaupunginhallitus myönsi [4]) köyhäinhoitolautakunnalle 12,000 markan suuruisen määrärahan köyhäinhoidon huollossa olevan parantumattoman mielisairaan O. F. Sinisalon omistaman osakehuoneiston ostamiseksi huutokaupalla, koska köyhäinhoitolautakunnalla oli Sinisalolta sairaanhoitokustannuksista aiheutunut 14,820 markan saatava ja osakehuoneisto muussa tapauksessa todennäköisesti myytäisiin polkuhinnasta. Myönnetty rahamäärä oli aikanaan tilitettävä takaisin sen jälkeen kun huoneisto oli saatu myydyksi.

Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiöltä kaupungille tuleva osinko. Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön esitykseen, että kaupungille tulevan osingon vuodelta 1931, 3,750,000 markkaa, saisi suorittaa siten, että 2,750,000 markkaa maksettaisiin vähitellen kevään kuluessa ja viimeistään kesäkuuhun mennessä, kaupunginhallitus päätti [5]) suostua ehdoin, että maksamattomalle osingolle suoritettiin 5%:n korko maaliskuun 14 p:stä lukien maksupäivään saakka.

Kellokosken mielisairaala. Kaupunginvaltuuston päätettyä varata kaupungille 80 Kellokosken piirimielisairaalan sairassijaa ja merkitä vuoden 1933 talousarvioon 2,000,000 markkaa sairaalan uudisrakennuksen rahoittamista varten sekä oikeutettua kaupunginhallituksen käyttämään tästä määrärahasta tarpeellisen osan jo kuluvana vuonna kaupunginhallitus hyväksyi [6])

---

[1]) Ks. tämän kert. s. 10. — [2]) Khs 22 p. kesäk. 1,088 §. — [3]) S:n 28 p. heinäk. 1,218 § ja 11 p. elok. 1,239 §. — [4]) S:n 7 p. huhtik. 652 §. — [5]) S:n 16 p. maalisk. 508 §. — [6]) S:n 21 p. heinäk. 1,198 §.

sairaalan rakennustoimikunnan ehdotuksen, että kaupungin myöntämästä määrärahasta heti suoritettaisiin 1,000,000 markkaa sekä sairaalan ollessa vesikatossa 500,000 markkaa ja rakennustöiden päättyessä loput, 500,000 markkaa.

Kellokosken piirimielisairaalan rakennustoimikunnan Kansallis-osakepankin Järvenpään konttorissa olevalle tilille suoritettiin sittemmin kaksi ensiksi mainittua erää [1]) sekä viimeksi mainitusta 200,000 markkaa [2]).

Stockmannin talon kauppahinnan suoritus. Sen johdosta, että kaupunginhallituksen asettama ja Aktiebolaget Stockmann osakeyhtiön Suomen pankissa diskonttaama 2 milj. markan suuruinen vekseli erääntyi maksettavaksi maaliskuun 20 p:nä ja Suomen pankki oli vaatinut osamaksuna suoritettavaksi 500,000 markkaa, yhtiö oli esittänyt, että kaupunginhallitus asettaisi uuden 1,500,000 markan määräisen vekselin, jonka yhtiö voisi myydä Suomen pankkiin. Kaupunginhallitus päätti [3]) hyväksyä tämän esityksen.

Edelleen rahatoimenjohtaja huomautti, että kaupunki aikoinaan oli Aktiebolaget Stockmann osakeyhtiölle entisen Stockmannin talon oston johdosta asettanut apuvekseleitä 14 milj. markan kokonaismäärästä, josta yhtiö oli lyhentänyt 2 milj. markkaa. Kun kaupungilla oli vekseleiden vakuutena kiinnitettyjä velkakirjoja 14 milj. markan määrästä ja kun koko kauppahinta vuoden 1933 alussa lankeaisi maksettavaksi, yhtiö oli pyytänyt, että kaupunki asettaisi lisää vekseleitä 2 milj. markan arvosta. Kaupunginhallitus päätti [4]) myöntyä tähän anomukseen.

Kaupunginhallitus hyväksyi [5]) toimenpiteen, että Aktiebolaget Stockmann osakeyhtiöllä Stockholms enskilda bank nimisestä pankista olleen lokakuun 22 p:nä erääntyvän vekseliluoton uudistamiseksi oli kaupungin puolesta asetettu yhdeksän 1 milj. markan määräistä, Tukholmassa joulukuun 31 p:nä maksettavaa vekseliä.

Koska ent. Stockmannin talo vuosien 1932 ja 1933 vaihteessa lopullisesti siirtyi kaupungin haltuun ja kauppahinta tällöin oli suoritettava, rahatoimenjohtaja, jotta kauppahinta, 18,500,000 markkaa, ei liiaksi rasittaisi kaupunginkassaa ja koska sen suorittamista varten otettavan obligatiolainan sijoittaminen oli epävarmaa, oli neuvotellut[6]) Aktiebolaget Stockmann osakeyhtiön luotonantajain kanssa siitä, että luotot saisivat jäädä toistaiseksi edelleen voimaan siirtyen kaupungin nimiin. Kiinteistöä rasitti 4,430,000 markan arvosta kiinnityksiä, joista 1,000,000 markkaa oli irtisanottu maaliskuun 1 p:ään, mutta luultavasti voitiin uudistaa, jos korosta sovittiin. Muita kiinnityksiä ei toistaiseksi ollut irtisanottu, ja rahatoimenjohtaja oli sitä mieltä, ettei niitä vielä ollut kaupunginkaan puolelta irtisanottava, vaan että vuoden 1933 alkupuolella oli neuvoteltava koron alentamisesta. 9,000,000 markkaa kauppahinnasta oli yhtiön hyväksyminä ja kaupungin asettamina joulukuun 31 p:nä erääntyvinä vekseleinä Stockholms enskilda bankissa ja pankki oli ilmoittanut suostuvansa uudistamaan ainakin 8,000,000 markkaa kaupungin vekseleitä vastaan 7 %:n koroin, kuitenkin niin, että luotto muutettiin Ruotsin kruunuiksi päivän kurssin mukaan. Vaikkakin tällainen luoton uudistaminen aiheutti kurssiriskiä, oli se kuitenkin rahatoimenjohtajan mielestä hyväksyttävä, koska kotimaiset rahamarkkinat olivat perin kireät ja koska kau-

[1]) Khs 21 p. heinäk. 1,198 § ja 13 p. lokak. 1,565 §. — [2]) S:n 15 p. jouluk. 2,002 §. — [3]) S:n 16 p. maalisk. 507 §. — [4]) S:n 20 p. lokak. 1,606 §. — [5]) S:n 20 p. lokak. 1,605 §; vrt. v:n 1930 kert. s. 255 ja v:n 1931 kert. s. 167. — [6]) Khs 15 p. jouluk. 1,977 §.

pungin tärkeimmän luotonantajan, Pohjoismaiden yhdyspankin, samoin kuin myöskin Suomen pankin taholta oli pidetty tärkeänä, ettei pääomia kireimpänä aikana ilman välttämätöntä pakkoa maksettu pois maasta. Edelleen oli joulukuun 20 p:nä maksettavia Aktiebolaget Stockmann osakeyhtiön ja kaupungin vekseleitä 2,000,000 markan arvosta Pohjoismaiden yhdyspankissa, joka oli suostunut uudistamaan ne yksistään kaupungin nimellä 3 kuukaudeksi 7 ½ %:n koroin, sekä Suomen pankissa samana päivänä erääntyvä 1,000,000 markan suuruinen vekseli, jonka pankki oli suostunut uudistamaan samaksi ajaksi ja samoin koroin liikevekselin luontoisena Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön esiintyessä siinä asettajana. Suomen pankin kanssa oli sovittu vekselin uudistamisesta ensi veronkantoon saakka, ja yhdyspankki sekä Stockholms enskilda bank olivat luvanneet harkita samanlaista uudistamista. Kauppahinnan loppuosa, n. 2,150,000 markkaa, tuli maksettavaksi käteisellä, koska sen uudistaminen neuvotteluissa oli osoittautunut mahdottomaksi. Vaikka kauppakirja allekirjoitettaisiin ja kauppahinta suoritettaisiin vasta vuoden vaihteessa, siirtyisivät yllä mainitut yhdyspankin ja Suomen pankin vekselit jo joulukuun 20 p:nä yksistään kaupungin nimiin. Kauppahinnan käteisosaa suoritettaessa vähennettäisiin tätä ennakkomaksua vastaava korko kauppahinnasta.

Kaupunginhallitus päätti [1]) hyväksyä edellä selostetun kauppahinnan suoritustavan. Edellä selostetun päätöksensä mukaisesti kaupunginhallitus sittemmin päätti [2]), että Stockmann osakeyhtiön 9 milj. markan vekseliluotosta Stockholms enskilda bankissa siirrettäisiin 8 milj. markkaa kaupungin nimiin siten, että sanottu luotto muutettuna Ruotsin kruunuiksi Tukholmassa viimeksi mainittuna päivänä noteerattavan Suomen markan kurssin mukaan uudistettiin 7 ¼ %:n nettokoroin juoksevia rahastovekseleitä vastaan kolmen kuukauden ajaksi.

Pakkohuutokaupalla kaupungille takaisin joutuneet tontit. Kaupunginhallitus päätti [3]) hyväksyä kiinteistölautakunnan päätöksen, että maan vuokraveloitus pakkohuutokaupoissa kaupungin hallintaan takaisin joutuneista tonteista vastedes oli peruutettava pakkohuutokauppapäivästä lukien, sekä poistaa tileistä lautakunnan talo-osastolta rahatoimiston toimesta vuosina 1930 ja 1931 toimitetuissa pakkohuutokaupoissa kaupungin hallintaan joutuneista vuokratonteista perityt maanvuokrat, yhteensä 35,770 markkaa, osoittaen niitä varten mainitun rahamäärän sekalaisten menojen pääluokkaan poistoja ja palautuksia varten merkitystä määrärahasta.

Tontin hinnasta myönnettävä alennus. Kaupunginhallituksen jäsenen A. Janatuisen tekemä aloite, joka tarkoitti 15 %:n alennuksen myöntämistä tonttien kauppahinnasta niille tontinostajille, jotka kuluvana vuonna ostivat kaupungista tontin ja rakensivat sen täysin valmiiksi 14 kuukauden kuluessa huutokauppapäivästä lukien sekä rakennustöissä käyttivät yksinomaan Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttivia työläisiä, ei antanut [4]) aihetta toimenpiteisiin.

Tontin hinnan suorittamistapaa koskeva ohje. Kaupunginhallitus päätti [5]) kehoittaa kiinteistölautakuntaa huolehtimaan siitä, että samalla kuin kaupungin myymien tonttien ostajille luovutettiin takaisin rakennusvelvolli-

---

[1]) Khs 15 p. jouluk. 1,977 §. — [2]) S:n 22 p. jouluk. 2,014 §. — [3]) S:n 11 p. helmik. 299 §. — [4]) S:n 3 p. maalisk. 441 § ja 10 p. maalisk. 478 §. — [5]) Khn jsto 11 p. helmik. 3,488 §.

suuden täyttämistä koskevat asiakirjat, tästä samalla kirjeellisesti ilmoitettiin rahatoimistolle tämän tiedonannon merkitsemistä varten toimiston tonttien kauppahintoja koskeviin maksuunpanokirjoihin.

Tontinhinnan suorittaminen. Kaupunginhallitus päätti [1]) myöntyä varatuomari J. H. Laurilan perustettavana olevan Asunto-osakeyhtiö Arkkialan puolesta tekemään anomukseen, että Ilmarinkadun tontin n:o 2 maksamaton kauppahinta, 857,230 markkaa, saisi edelleen jäädä tonttia rasittamaan entisin ehdoin.

Asunto-osakeyhtiö Caloniuskatu 3:lle myönnettiin [2]) lykkäystä lokakuussa 1931 maksettavaksi erääntyneen 72,675 markan suuruisen tontinhinnan lyhennysmaksun suorittamisessa heinäkuun 1 p:ään 1932 ehdoin, että yhtiö suoritti 9 %:n koron alkuperäisestä erääntymispäivästä maksupäivään saakka.

Vuokramaksujen suorittamisen lykkääminen. Kaupunginhallitus päätti [3]) oikeuttaa puuseppä V. Hiltusen suorittamaan Vallilassa Teollisuuskadun varrella olevan tehdastontin n:o 21 vuoden 1931 kolmannelta ja neljänneltä neljännekselta maksamatta olevan vuokran, 4,500 markkaa, vuokrasopimuksen mukaisine korkoineen syyskuun 1 p:ään mennessä sekä kehoittaa kiinteistötoimistoa mainittuun päivään saakka keskeyttämään hakijaa vastaan kohdistetut uloshakutoimenpiteet.

Eteläsatamassa olevan kahvikojun vuokraaja A. Koponen oikeutettiin [4]) suorittamaan maksettavaksi langennut loka- ja marraskuun vuokra, 600 markkaa, vuoden 1933 kesäkuun 1 p:ään mennessä, ehdoin, että maksamattomalle määrälle suoritettiin 10 %:n korko alkuperäisistä erääntymispäivistä maksupäivään saakka.

Takaajien hyväksyminen. Asunto-osakeyhtiö Kasarminkatu 14 nimisen yhtiön kaupungin lahjoitusvaroista saaman 75,000 markan suuruisen, 9 %:n korolla juoksevan lainan panttina olevissa kiinnitetyissä velkakirjoissa mainitun, osittain viiden, osittain kuuden prosentin koron yli menevän korkomäärän suorittamisen vakuudeksi hyväksyttiin [5]) takaajiksi isännöitsijä M. Korhonen ja kamreeri H. V. Lehtoniemi.

Arkkitehti B. Brunilan kaupungin lahjoitusrahastoista saaman kuoletuslainan takausmieheksi edesmenneen apteekkari I. R. Lindqvistin sijaan hyväksyttiin [6]) insinööri K. Löfhjelm edellyttäen, että muut takaajat hyväksyivät tämän päätöksen.

Kaupunginhallitus päätti [7]) vapauttaa osakeyhtiö Rakennusmestarien talo — Byggmästarenas gård aktiebolag nimiselle yhtiölle kaupungin lahjoitusrahastoista myönnetyn 30,000 markan lainan takausmiehet, kunnallisneuvos N. L. Eskolan ja rakennusmestari A. W. Malmin, mainitun lainan takauksesta.

Kaupunginhallitus päätti [8]) hyväksyä Kansallis-osake-pankin antaman sitoumuksen, jonka mukaan pankki sitoutui täytetakaukseen johtaja K. Fazerin ohella pro rata parte Bostadsaktiebolaget Floravägen 6—8 asunto-osakeyhtiölle Helsingin kaupungin lahjoitusrahastoista myönnetyn lainan maksamisesta, mikäli sitä ei saataisi kiinnitetystä omaisuudesta. Sittemmin kaupunginhallitus epäsi [9]) edellä mainitun yhtiön anomuksen, että hallitus

---

[1]) Khs 26 p. toukok. 905 §. — [2]) S:n 7 p. huhtik. 625 §. — [3]) S:n 16 p. maalisk. 510 §. — [4]) S:n 15 p. jouluk. 1,972 §. — [5]) S:n 4 p. helmik. 246 §. — [6]) S:n 19 p. toukok. 877 §. — [7]) S:n 25 p. elok. 1,250 §. — [8]) S:n 19 p. toukok. 878 §. — [9]) S:n 17 p. marrask. 1,764 §.

vapauttaisi yhtiön velvollisuudesta hankkia uuden takaajan puheena olevan kuoletuslainan maksamisen vakuudeksi edesmenneen kauppaneuvos K. Fazerin tilalle ja samalla vapauttaisi myöskin Kansallis-osake-pankin sitoumuksestaan lainan takaajana. Uudeksi takaajaksi hyväksyttiin [1]) sen jälkeen Helsingin osakepankki.

Käteiskassat ja etuannit. Köyhäinhoitolautakunta oikeutettiin [2]) pitämään uudessa Vilhonvuorenkadun 7—9:ssä olevassa avustuskansliassa päivittäisen tilityksen ehdoin köyhäinhoidon pääkassasta annettavaa etuantia enintään 10,000 markkaa, mikä määrä samalla vahvistettiin puheena olevan avustuskanslian käteiskassaksi.

Kiinteistötoimiston vahtimestari H. Holmberg oikeutettiin [3]) kertomusvuonna pitämään 2,500 markan suuruista käteiskassaa.

Kaupunginhallitus epäsi [4]) kiinteistölautakunnan esityksen 500 markan suuruisen päiväkassan myöntämisestä Kaisaniemen verkkopallokenttien hoitajille kuluvaksi kesäksi päättäen, että edelleenkin oli noudatettava siihenastista menettelyä, jonka mukaan kansanpuistojen valvojan määräyksestä kenttien hoitajille palautettiin sadesään takia pelaamasta estyneille kenttäin tilaajille etukäteen maksetut kenttävuokrat asianomaisille kuittia vastaan suoritettaviksi.

Terveydellisten tutkimusten laboratoorin johtajalle B. Willbergille [5]) määrättiin tilityksen ehdoin etukäteen maksettavaksi 600 markkaa kerrallaan laboratoorin tarverahoista, terveydenhoitolautakunnan kanslian johtajalle E. Andströmille [6]) samoin ehdoin 3,000 markkaa lukuun Lääkärit, eläinlääkärit ja sairaanhoitohenkilökunta merkitystä tilapäisen työvoiman määrärahasta sekä 7,000 markkaa terveydenhoitolautakunnan matka- ja kuljetuskustannusmäärärahasta, tuberkuloosilääkäri I. Rosqvistille [7]) enintään 800 markkaa kuukaudessa tuberkuloosihuoltotoimiston tarverahoista sekä kesän aikana enintään 15,000 markkaa kuukaudessa Oulunkylän kesäpäiväparantolan määrärahasta, henkisesti sairaiden miesten keskuskodin sairaanhoitajattarelle H. Andelinille [8]) enintään 5,000 markkaa kuukaudessa huoltotoimiston määrärahasta, kouluhammasklinikan johtajalle T. H. Ekmanille [9]) klinikan tarverahoista, enintään 500 markkaa kuukaudessa sekä kaupungineläinlääkäri W. Ehrströmille [10]) enintään 1,500 markkaa.

Kansanpuistojen isännöitsijälle vuonna 1925 myönnetty 8,000 markan suuruinen etuantioikeus peruutettiin [11]) ja sen sijaan myönnettiin Eläintarhan rehumestarille 1,000 markan suuruinen sekä Korkeasaaren ja Seurasaaren kaitsijoille kummallekin 500 markan suuruinen etuanti.

Kaupunginhallitus päätti [12]) oikeuttaa urheilukenttien rahavarojen hoitajan saamaan kenttien järjestysmiesten ja lipunmyyjäin palkkaamiseen sekä tarverahoiksi 3,000 markan suuruisen etuannin kerrallaan jälkeenpäin tapahtuvan tilityksen ehdoin.

Kapteeni A. Öster oikeutettiin [13]) kertomusvuonna saamaan enintään 15,000 markkaa kerrallaan etuantina höyrylaiva H 5:n aiheuttamien juoksevien menojen suorittamista varten.

---

[1]) Khs 15 p. jouluk. 1,985 §. — [2]) S:n 13 p. lokak. 1,560 §. — [3]) S:n 21 p. tammik. 126 §. — [4]) S:n 19 p. toukok. 872 §. — [5]) S:n 28 p. tammik. 167 §. — [6]) S:n 28 p. tammik. 166 §. — [7]) S:n 28 p. tammik. 168 §. — [8]) S:n 28 p. tammik. 170 §. — [9]) S:n 28 p. tammik. 169 §. — [10]) S:n 28 p. tammik. 171 §. — [11]) S:n 14 p. tammik. 93 §. — [12]) S:n 6 p. toukok. 792 §. — [13]) S:n 6 p. toukok. 790 §.

Siirtomäärärahain ylijäämäin käyttö. Kaupunginhallitus päätti [1]) kehoittaa teknillisten laitosten hallitusta ja yleisten töiden hallitusta vuoden 1931 tilinpäätöksestä palauttamaan ne siirtomäärärahain ylijäämät, jotka olivat säästyneet jo valmistuneista töistä. Jos osa asianomaisella määrärahalla suoritettavista töistä vielä oli kesken, oli kuluvaan vuoteen siirrettävä ainoastaan se osa määrärahasta, mikä niiden valmistamiseen tarvittiin, muun osan palautuessa.

Kaupunginhallitus päätti [2]) yleisten töiden hallitukselle ilmoittaa käsityksenään, että Kellosaaren lentosataman tasoitustöitä ja Taivallahden teiden ja varastoalueiden tasoitusta varten varatut siirtomäärärahat voitiin jättää palauttamatta vuoden 1931 tilinpäätöksestä.

Katu- ja laiturivalaistuksen sähkövoima. Koska vuoden 1931 talousarvioon katu- ja laiturivalaistuksen sähkövoimaa varten merkitty 1,750,000 markan määräraha ei riittänyt sähkölaitoksen kaupunginhallitukselle antamain, tältä tililtä maksettavien yhteensä 1,940,005: 75 markan laskujen suorittamiseen, kaupungin teknillisten laitosten hallitus oli suostunut myöntämään 10 %:n alennuksen mainitusta määrästä, joka siten väheni 1,746,005: 20 markkaan. Kaupunginreviisorin ilmoitettua, ettei hänellä ollut mitään muistuttamista alennusta vastaan, kaupunginhallitus päätti [3]), että sähkölaitoksen antama 194,000: 55 markan suuruinen hyvityslasku merkittäisiin vähennykseksi aikaisemmin lähetettyihin veloituslaskuihin.

Lumenajo kaupungin taloista. Vuoden 1931 talousarvioon lumenajoa varten kaupungin taloista merkityn määrärahan tultua ylitetyksi kaupunginhallitus päätti [4]), että sanotun ylittävän määrän, 10,844: 05 markkaa, sai viedä korjausmäärärahojen tileille siten jaettuna, että kunkin kiinteistön viimeksi aiheuttamat lumenluontimenot suoritettiin sen korjausmäärärahasta.

Määrärahain siirto. Yleisten töiden hallitus oikeutettiin [5]) käyttämään vuoden 1931 talousarvion työkoneiden hankintamäärärahasta jäänyt 37,568: 25 markan suuruinen säästö satamaosastolle hankitun mammutpumpun asentamiskustannusten peittämiseen.

Ensimmäinen kaupunginlääkäri oikeutettiin [6]) käyttämään terveydenhoitolautakunnan tarveainemäärärahasta 3,950 markkaa vuonna 1930 hankitun spriiastian hinnan suorittamiseen.

Kurssitappion korvaaminen. Hugo Mainz & C:o nimisen hampurilaisen pankkiiriliikkeen ilmoitettua aikovansa nostaa oikeudenkäynnin Helsingin kaupunkia vastaan sen johdosta, ettei kaupunki ollut suostunut korvaamaan toiminimen kärsimää 314: 60 Saksan markan suuruista kurssitappiota sekä pyydettyä kaupunginhallitusta hyväksymään Hampurin kaupungin tämän korvausjutun oikeuspaikaksi kaupunginhallitus päätti [7]) evätä esityksen.

Mankala fors aktiebolag nimisen yhtiön tarjottua pankkitalletuksina olevat, n. 250,000 markkaan nousevat varansa kaupungin käytettäviksi korkeinta käypää talletuskorkoa vastaan kaupunginhallitus päätti [8]) avata yhtiölle rahatoimistossa konttokuranttitilin, jonka hyvityskorko oli sama kuin kulloinkin käypä suurpankkien korkein talletuskorko.

---

[1]) S:n 9 p. tammik. 19 §. — [2]) S:n 11 p. helmik. 304 §. — [3]) S:n 21 p. tammik. 147 §. — [4]) S:n 14 p. tammik. 109 §. — [5]) S:n 9 p. tammik. 37 §. — [6]) Khn jsto 18 p. helmik. 3,593 §. — [7]) Khs 9 p. tammik. 20 §. — [8]) S:n 4 p. helmik. 243 §.

Sairaalain saatavien maksunpano ja kertyneiden tulojen tosittaminen. Kaupunginhallitus päätti [1]), että sairaalahallitus toistaiseksi sai noudattaa entistä menettelytapaa saatavien maksuunpanossa ja kertyneiden tulojen tosittamisessa, kuitenkin siten, että sairaalatarkastajan oli jätteiden ja poistettujen esineiden myyntiin joka kerta annettava suostumuksensa, josta hänen oli tehtävä merkintänsä myynnistä aiheutuvaan reversaaliin. Käyttökelpoisen kaluston tai esineiden myyntiin tai luovuttamiseen oli kussakin eri tapauksessa hankittava kaupunginhallituksen suostumus.

Palokunnalle suoritetun vakuutusmäärän käyttö. Kaupunginhallitus päätti [2]) myöntyä palopäällikön anomukseen, että palolaitoksen vuoden 1931 kaluston kunnossapitotiliä hyvitettäisiin 11,000 markalla, minkä määrän Vakuutusosakeyhtiö Fennia oli palokunnalle suorittanut yhteenajossa sattuneen vahingon johdosta.

Eräiden lämpölaskujen hyväksyminen. Kaupunginhallitus päätti [3]), että Hämeentien talon n:o 39 isännöitsijän tuli veloittaa köyhäinhoitolautakuntaa sen talossa sijaitsevan työtuvan sekä samassa talossa olevan lastentarhan kuluttamasta koko lämpömäärästä ja köyhäinhoitolautakunnan puolestaan periä lastentarhain johtokunnalta $^3/_7$ kaupungin suoritettavista lämpökustannuksista.

Naisten työtuvan tulot. Naisten työtuvan johtokunta oikeutettiin [4]) käyttämään kertyviä tulojaan menojensa suorittamiseen.

Kaupunginorkesterin ylimääräisten konserttien tulojen tilittäminen. Musiikkilautakunta oikeutettiin [5]) edelleenkin tilittämään kaupunginorkesterin ylimääräiset konsertit niistä saatujen nettotulojen mukaan.

Sähkömaksujen vakuutusjärjestelmä. Kaupunginhallituksen eräiden sähkölaitoksen saatavien poistamista koskevan kysymyksen [6]) yhteydessä päätettyä pyytää sähkölaitokselta selvitystä siitä, mistä johtui, ettei kaikissa tapauksissa ollut vaadittu asianmukaista takausta tai vakuutta ennen sähkövirran antamista, ja mihin toimenpiteisiin tämän epäkohdan korjaamiseksi oli ryhdytty, ja sähkölaitoksen lähetettyä selvityksensä ja ilmoitettua ryhtyneensä toimenpiteisiin kyseisten epäkohtain korjaamiseksi merkittiin [7]) annettu selvitys tiedoksi.

Laiminlyödyistä maksuista suoritettava sakkokorko. Kaupunginhallitus päätti [8]) vahvistaa laiminlyötyjä yksityisoikeudellisiin sopimuksiin perustuvia vuokra- y. m. maksuja perittäessä kannettavan yleisen sakkokoron toukokuun 1 p:stä lukien toistaiseksi 10 %:ksi, jota korkoa oli sovellettava myös niissä tapauksissa, jolloin kaupunginhallitus myönsi maksuajan lykkäyksen. Samalla päätettiin kehoittaa niitä kaupungin laitoksia, jotka suorittivat töitä yksityisten laskuun, ottamaan sopimus- ja tilauskaavakkeihinsa velallista sitova sitoumus 10 %:n sakkokoron maksamisesta maksun myöhästyessä.

S/S Petsamon satamamaksun suoritus. Kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista myönnettiin [9]) 2,216: 40 markkaa konsuli H. Elfvingin kalastuslaivueeseen kuuluvan S/S Petsamon satamamaksun suorittamiseksi sen käydessä syyskuussa Helsingissä yleisölle näytettävänä lastenpäivien yhteydessä.

---

[1]) Khs 18 p. helmik. 330 §. — [2]) S:n 14 p. tammik. 92 §. — [3]) S:n 2 p. kesäk. 941 §. — [4]) S:n 28 p. tammik. 174 §. — [5]) S:n 14 p. tammik. 97 §. — [6]) Ks. tämän kert. s. 47. — [7]) Khs 6 p. lokak. 1,506 §. — [8]) S:n 14 p. huhtik. 659 §. — [9]) S:n 15 p. syysk. 1,412 §.

Matkailualusten satamamaksut. Hamburg—Amerika Linie nimisen laivayhtiön anomus helpotusten myöntämisestä matkailualuksille satamamaksujen suorittamisessa ei antanut [1]) aihetta toimenpiteisiin. Kaupunginhallitus päätti kuitenkin, että kysymys matkailulaivoille myönnettävästä helpotuksesta satamamaksujen suorittamisessa oli otettava uudelleen käsiteltäväksi satamamaksutariffin uudistamisen yhteydessä.

Tuulaakimaksu. Sisäasiainministeriö ilmoitti [2]) valtioneuvoston määränneen tuulaakimaksun vuodeksi 1932 m.m. Helsingin kaupungissa 2 %:ksi tuulaakiverotuksen alaisen tavaran tullimaksusta. Sisäasiainministeriön maaherran välityksellä pyytämässä lausunnossa kaupunginhallitus päätti [3]) ehdottaa ministeriölle, että sanottu tuulaakimaksun prosenttimäärä Helsingissä vuodeksi 1933 vahvistettaisiin entisen suuruiseksi ja ettei sitä missään tapauksessa alennettaisi.

Rakennustarkastuskonttorin taksa. Sitten kun talousarvion käsittelyn yhteydessä oli käynyt selville, että rakennustarkastuskonttorin toimituksista voimassa oleva taksa ei enää vastannut tarkoitustaan, kaupunginhallitus päätti [4]) pyytää maistraattia tarkistamaan taksan ja aikanaan tekemään esityksen siihen tehtävistä muutoksista.

Mjölbollstadin parantola. Pöytäkirjaan merkittiin [5]), että Mjölbollstadin parantolan osakkaat syyskuun 19 p:nä pidetyssä edustajakokouksessa olivat määränneet vuoden 1933 sairaanhoitovuorokausimaksun 18 markaksi kultakin potilaalta, jonka osakkaana oleva kunta sijoitti köyhäinhoito- tai vapaapaikalle, minkä maksun kunta suoritti varattoman potilaan puolesta, vuoden 1933 sijaosuusmaksun 5,800 markaksi kultakin pysyväiseltä sijaosuudelta ja maksettavaksi neljänneksittäin sekä sairaanhoitovuorokausimaksun 20 markaksi sellaisilta potilailta, jotka itse kustansivat oleskelunsa parantolassa.

Valtion mielisairaaloissa hoidetut kriminaalimielisairaat. Kaupunginhallitus päätti [6]) tehdä valtioneuvostolle esityksen joulukuun 4 p:nä 1931 annetun, valtion mielisairaaloissa hoidettujen kriminaalimielisairaiden hoitomaksuja koskevan asetuksen muuttamisesta siten, ettei kuntia veloitettaisi valtion mielisairaaloissa hoidettujen kriminaalimielisairaiden hoidosta.

Puolustuslaitoksen alaisten henkilöiden hoito kulkutautisairaalassa. Lääkintöhallituksen pyydettyä lausuntoa puolustusministeriön esityksestä, joka koski sairaalamaksujen suorittamista kulkutautisairaalassa hoidetuista puolustuslaitokseen kuuluvista henkilöistä, kaupunginhallitus päätti [7]) lausua, ettei kaupungilla ollut syytä luopua voimassa olevasta menettelytavasta.

Kunnallisverotus. Verotusvalmistelukunnan ilmoitettua, että veroäyrien lukumäärä vuodelta 1931 toimitetussa kunnallisverotuksessa oli 28,187,471, kaupunginhallitus ottaen huomioon veroäyrien lukumäärän todennäköisen alenemisen tutkijalautakunnassa päätti [8]) alustavasti määrätä veroäyrin suuruuden 8: 50 markaksi, josta määrästä ensimmäisessä kannannassa oli maksettava 2: 50 markkaa sekä toisessa, kolmannessa ja neljännessä 2 markkaa kussakin. Sitten kun oli ilmoitettu tutkijalautakunnan vähentäneen edellä

---

[1]) Khs 15 p. jouluk. 1,992 §. — [2]) S:n 14 p. tammik. 105 §. — [3]) S:n 1 p. jouluk. 1,891 §. — [4]) S:n 15 p. jouluk. 1,979 §. — [5]) S:n 29 p. syysk. 1,461 §. — [6]) S:n 7 p. heinäk. 1,154 §. — [7]) S:n 31 p. maalisk. 595 § ja 26 p. toukok. 914 §. — [8]) S:n 9 p. kesäk. 1,029 §.

mainitusta veroäyrimäärästä 262,148, hallitus päätti[1]) lopullisesti vahvistaa edellä mainitun, veroäyrin suuruutta koskevan päätöksensä.

Vuoden 1931 kunnallisverojen kannanta määrättiin[2]) tapahtuvaksi neljässä erässä, nimittäin elokuun 23—31 p:nä, syyskuun 22—30 p:nä, lokakuun 22—31 p:nä ja marraskuun 22—30 p:nä.

Kaupunginhallitus päätti[3]) oikeuttaa rahatoimiston kertomusvuonna käyttämään verolippujen jakeluun kokeilutarkoituksessa työttömiä konttoristeja, joita työn suorittamiseen tarvittiin n. 40 henkilöä 1,000 markan suuruisin kuukausipalkoin 1 $^1/_3$ kuukauden ajaksi. Kaikki maaseudulle ja laitakaupungille osoitetut samoinkuin tarkkoja osoitteita vailla olevat veroliput oli kuitenkin lähetettävä postitse. Töiden lähintä järjestelyä ja jatkuvaa valvontaa hoitamaan määrättiin veronkannantaosaston päällikkö Hj. Storkåll ja rahatoimiston ylivahtimestari A. W. Juselius. Kaikki edellä mainitusta menettelystä aiheutuvat kulut oli suoritettava rahatoimiston tarverahoista, joihin talousarviota tehtäessä oli varattu niitä varten tarpeellinen määräraha.

Rahatoimenjohtajan sittemmin esitettyä selostuksen edellä mainitulla tavalla järjestetyn vuoden 1931 kunnallisverolippujen jakelun suorittamisesta oikeutettiin[4]) rahatoimisto vastedeskin käyttämään samaa jakelutapaa.

Rahatoimenjohtaja ilmoitti[5]), että vuoden 1931 kunnallisverojen kannannassa oli kertynyt n. 178,565,000 markkaa eli 75.23 % maksuunpannusta määrästä. Edellisen vuoden vastaava prosenttiluku oli 76.27 %.

I. Lybeck nimisen toiminimen omistajia vastaan, joka toiminimi tilikirjojensa väärentämisen johdosta oli joutunut maksamaan veroja vuosilta 1922 ja 1923 yli 18,000 markkaa liian vähän, päätettiin[6]) yhdessä valtion kanssa nostaa vahingonkorvauskanne.

Varatyöläisten kunnallisverojen ulosmittaus. Kaupunginhallitus hyväksyi[7]) rahatoimistossa noudatetun käytännön, jonka mukaan varatyöläisten viikkopalkasta sen ollessa erittäin pieni oli kaupungin verojen suorittamiseksi ulosmitattava ainoastaan vähäinen osa.

Moottoriajoneuvojen verovapaus. Valtiovarainministeriön päätös erinäisten Helsingin kaupungin omistamien moottoriajoneuvojen vapauttamisesta säädetystä moottoriajoneuvoverosta merkittiin[8]) tiedoksi.

Valtiovarainministeriöltä päätettiin[9]) anoa, että yksinomaan yleishyödyllisiin tarkoituksiin käytetyt kaupungin omistamat moottoriajoneuvot vapautettaisiin moottoriajoneuvoverosta vuodeksi 1933.

Koiravero. Erinäisten sokeiden anomus saada vapautus koiraveron suorittamisesta ei antanut[10]) aihetta toimenpiteisiin, koska kaupungilla ei ollut oikeutta selittää määrättyä koiranomistajaryhmää vapaaksi laissa määrätyn veron suorittamisesta.

Kulosaaren silta. Diakonissalaitoksen kodinhoitokoulun oppilaat ja opettajat oikeutettiin[11]) enintään 24 henkilön suuruisina ryhminä kesällä maksutta kulkemaan Kulosaaren sillan yli.

Niinikään myönnettiin[12]) Pelastusarmeijan Mustikkamaan kesäsiirtolassa käyville n. 40 lapselle ja heidän Pelastusarmeijan merkeillä varustetuille hoita-

---

[1]) Khs 25 p. elok. 1,256 §. — [2]) S:n 12 p. toukok. 816 §. — [3]) S:n 16 p. kesäk. 1,057 §. — [4]) S:n 21 p. heinäk. 1,170 §. — [5]) S:n 8 p. syysk. 1,338 §, 6 p. lokak. 1,509 § ja 8 p. jouluk. 1,931 §. — [6]) S:n 29 p. syysk. 1,437 §. — [7]) S:n 31 p. maalisk. 583 §. — [8]) Khn jsto 25 p. helmik. 3,682 §. — [9]) Khs 15 p. jouluk. 1,963 §. — [10]) S:n 29 p. syysk. 1,441 §. — [11]) S:n 30 p. kesäk. 1,129 §. — [12]) S:n 2 p. kesäk. 939 §.

jilleen oikeus kesän aikana maksuttomasti kulkea mainitun sillan yli siirtolaan mennessään ja sieltä palatessaan.

Vielä kaupunginhallitus suostui[1]) Helsingin maalaiskunnan työttömyyslautakunnan anomukseen, että Degerön saarella valtion varatyömaalla työskentelevät 15—20 maalaiskunnan työläistä, jotka työhön tullessaan ja sieltä poistuessaan joutuivat linja-autoilla kulkemaan Kulosaaren sillan yli, vapautettaisiin suorittamasta siltamaksua.

Sitä vastoin evättiin Osakeyhtiö K. H. Renlund aktiebolagin[2]), Helsingin nuorten naisten kristillisen yhdistyksen[3]) sekä kapteeni E. Lindhin[4]) samaa vapautusta tarkoittavat anomukset.

Halkokonttorin tappion poistaminen kirjoista. Kaupunginhallitus päätti[5]) kirjoista poistaa halkokonttorin tappiosta kaupungin kirjoissa jäljellä olevan määrän, 349,740:73 markkaa.

Viikin latokartanon sähköjohdot ja muuntajatorni. Kiinteistölautakunnan esitettyä, että sähkölaitos velvoitettaisiin sen toimiston maatalousosastolle korvaamaan Viikin latokartanon sähköjohtojen ja muuntajatornin arvo, kaupunginhallitus päätti[6]) oikeuttaa kiinteistölautakunnan sanomaan irti Viikin latokartanoa koskevan sähkövirran käyttösopimuksen sekä pyytää revisionikonttorilta lausuntoa teknillisten laitosten hallituksen ehdotuksesta, että kiinteistölautakunta oikeutettaisiin kirjanpidostaan poistamaan puheena olevien sähkölaitteiden arvo.

Kiinteistötoimiston maatalousosasto oikeutettiin[7]) sittemmin poistamaan kirjanpidostaan mainittujen sähkölaitteiden arvo.

Valtionavut. Kaupunginhallituksen anottua[8]), että Helsingin kaupunki vapautettaisiin kunnallisille mielisairaaloille ja tuberkuloosia sairastavien hoitolaitoksille y.m. annettavasta valtionavusta toukokuun 31 p:nä 1929 annetun lain toimeenpanosta heinäkuun 31 p:nä 1929 annetun asetuksen 5 §:n määräämästä sairaalain palovakuutusvelvollisuudesta menettämättä oikeutta valtionavun saantiin, sisäasiainministeriö oli katsonut, että edellä mainitun pykälän säännös ei koskenut Helsingin kaupunkia, koska se ei ollut saanut valtionapua kyseisten sairaalainsa ja hoitolaitostensa perustamis-, laajentamis- tai peruskorjauskustannuksiin, minkä vuoksi kaupunginhallituksen anomus ei ollut antanut sisäasiainministeriölle toimenpiteen aihetta.

Kaupunginhallituksen anomuksen[9]) johdosta valtioneuvosto myönsi[10]) kaupungille valtionapua tuberkuloosisairaalan sekä mielisairaalain vuoden 1931 kunnossapito- ja käyttökustannuksiin, tuberkuloosisairaalalle 9 markkaa ja mielisairaaloille 8 markkaa sairaanhoitovuorokautta kohden.

Kaupunginhallituksen anottua[11]) valtionapua kaupungin vuoden 1931 kansakoulukustannuksiin kouluhallitus oli vahvistanut mainitun valtionavun yhteensä 6,814,400 markaksi, mihin päätökseen kaupunginhallitus tyytyi[12]).

Kevätlukukaudeksi 1932 kauppa- ja teollisuusministeriö myönsi valtionapua yleiselle ammattilaiskoululle 52,800 markkaa[13]), kirjapainokoululle 44,400 markkaa[13]), valmistavalle poikain ammattikoululle 245,000 markkaa[14]) ja valmistavalle tyttöjen ammattikoululle 240,000 markkaa[14]). Syyslukukau-

---

[1]) Khs 1 p. jouluk. 1,900 §. — [2]) S:n 7 p. huhtik. 626 §. — [3]) S:n 12 p. toukok. 821 §. — [4]) S:n 12 p. toukok. 822 §. — [5]) S:n 29 p. syysk. 1,442 §. — [6]) S:n 9 p. tammik. 34 §. — [7]) S:n 4 p. helmik. 264 §. — [8]) S:n 11 p. helmik. 288 §. — [9]) S:n 28 p. tammik. 198 §. — [10]) S:n 21 p. huhtik. 714, 716 ja 717 §. — [11]) S:n 23 p. maalisk. 558 §. — [12]) S:n 9 p. kesäk. 1,041 §. — [13]) S:n 7 p. huhtik. 648 §. — [14]) Khn jsto 24 p. maalisk. 3,998 §.

deksi myönnettiin vastaavasti 35,200 markkaa, 29,000 markkaa, 165,000 markkaa, 160,000 markkaa.

Raha-arpajaisten voittovaroista opetusministeriö myönsi [1]) 100,000 markkaa kaupunginorkesterin voimassapitoon vuonna 1932. Edelleen ilmoitettiin ministeriön taholta, että kaupunki kuluvana vuonna tuli saamaan mainituista varoista orkesterin valtionavuksi yhteensä 400,000 markkaa neljänä eränä, joista nyt myönnetty oli ensimmäinen. Valtionavun saamisen ehtona oli, että kaupungin ennen maaliskuun 1 p:ää 1933 tuli antaa opetusministeriölle selostus myönnettyjen varain käytöstä. Selostuksen antaminen määrättiin musiikkilautakunnan tehtäväksi.

Sosialiministeriö ilmoitti[2]) evänneensä kaupungin uudistetun anomuksen[3]) valtionavun myöntämisestä naisten työtuvan ylläpitämiseen sekä ammatti- ja talouskurssien järjestämiseen vuonna 1931.

Sittemmin sosialiministeriö kaupunginhallituksen anomuksesta myönsi [4]) kaupungille ammattikurssien järjestämiseen työttömille naisille yhteensä 630,000 markkaa, siitä 300,000 markkaa kevätkauden ja 330,000 markkaa syyskauden kursseja varten. Valtionavun myöntämisen ehdoksi määrättiin, ettei valtionavun turvin järjestetyille kursseille otettu henkilöitä, jotka kuuluivat köyhäinhoidon pysyvästi huollettaviin, sekä että sosialiministeriö aikanaan sai tilityksen myönnetyn apurahan käytöstä. Tilityksen antaminen määrättiin naisten työtuvan johtokunnan tehtäväksi.

Sosialiministeriö epäsi [5]) kaupunginhallituksen anomuksen saada valtionapua kuluneena talvena nuorille miehille järjestettyjen [6]) ammattikurssien kustannusten suorittamiseen.

Kaupunginhallituksen anomuksen johdosta sosialiministeriö myönsi [7]) vahvistetuin yleisin ehdoin 16—20 vuoden ikäisille nuorille miehille syksyllä järjestettäviä ammattikursseja varten valtionapua 50,000 markkaa, mutta epäsi anomuksen valtionavun myöntämisestä 20—35 vuoden ikäisille miehille järjestettäviä ammattikursseja varten.

Kaupunginhallitus päätti [8]) tehdä valtioneuvostolle anomuksen valtionavun myöntämisestä työttömille miehille talvella 1933 järjestettäviä kursseja varten.

Kaupunginhallituksen anottua [9]) voimassa olevan tielain 91 §:n mukaista korvausta kaupungin alueella olevien, yhteensä 5,681 metrin pituisten maantienjatkojen kunnossapidosta vuodelta 1931 ja ilmoitettua mainittujen kunnossapitokustannusten nousseen yhteensä 131,884: 75 markkaan maaherra ottaen huomioon, että valtion välittömässä hoidossa olevien läänin maanteiden kesäkunnossapito vuonna 1931 oli tullut maksamaan keskimäärin 6,603: 34 markkaa kilometriä kohden, vahvisti kaupungille maantienjatkojen kunnossapidosta sanotulta vuodelta tulevan korvauksen yhteensä 37,513: 55 markaksi. Kaupunginhallitus päätti[10]) tyytyä maaherran päätökseen.

Korvaus vesijohtotyöstä. Nyländska jaktklubben niminen seura oikeutettiin[11]) lykkäämään vesijohtokaapelin laskemisesta aiheutuneen 6,660 markan suuruisen laskun suorittaminen tammikuun 15 p:ään 1933 ehdoin, että laskun määrälle suoritettiin 10 %:n korko alkuperäisestä erääntymispäivästä maksupäivään.

---

[1]) Khs 23 p. maalisk. 529 §. — [2]) S:n 3 p. maalisk. 427 §. — [3]) Ks. v:n 1931 kert. s. 179. — [4]) Khs 28 p. huhtik. 753 § ja 15 p. syysk. 1,388 §. — [5]) S:n 30 p. kesäk. 1,127 §. — [6]) Ks. tämän kert. s. 245. — [7]) Khs 6 p. lokak. 1,529 § ja 27 p. lokak. 1,646 §. — [8]) S:n 15 p. jouluk. 1,978 §. — [9]) Khn jsto 18 p. helmik. 3,587 §. — [10]) S:n 4 p. elok. 5,218 §. — [11]) Khs 29 p. syysk. 1,459 §.

Korvaukset katutöistä. Asunto-osakeyhtiö Punavuorenkatu 18 niminen yhtiö ja C. E. Lindgrenin kuolinpesä oikeutettiin [1]) lykkäämään rakennuskonttorin toimittamasta hakijain katuosuuksien asfaltoimisesta veloitettujen maksujen suorittaminen kesäkuun 1 p:ään 1932, kuitenkin ehdoin, että maksumäärille, jotka olivat edellisen hakijan osalta 10,434 markkaa ja jälkimmäisen hakijan osalta 11,742 markkaa, suoritettiin 9 %:n korko erääntymispäivästä maksupäivään.

Niinikään oikeutettiin [2]) Merimiehenkadun talon n:o 22 omistaja lykkäämään rakennuskonttorin 5,046 markan suuruisen laskun suorittaminen mainitun talon katuosuuden asfaltoimisesta siten, että 1,500 markkaa suoritettiin maaliskuun 5 p:nä, 1,500 markkaa kesäkuun 5 p:nä ja loput ynnä 9 %:n korko erääntymispäivästä maksupäiviin elokuun 5 p:nä.

Helsingin konservatorion säätiölle myönnettiin [3]) lykkäystä rakennuskonttorin kadunpäällystystöistä veloittaman 12,000 markan suuruisen laskun suorittamisessa siten, että 5,000 markkaa oli maksettava maaliskuun 15 p:nä ja loput toukokuun 15 p:nä ehdoin, että säätiö maksamattomille määrille suoritti laskun erääntymispäivästä maksupäiviin saakka koron, joka säätiön yleishyödylliseen tarkoitukseen katsoen määrättiin 6 %:ksi.

Asunto-osakeyhtiö Fredrikinkatu n:o 58:lle myönnettiin [4]) lykkäystä rakennuskonttorin kadun päällystystyöstä veloittaman 12,894 markan suuruisen laskun suorittamisessa toukokuun 1 p:ään ehdoin, että yhtiö suoritti 9 %:n koron laskun erääntymispäivästä maksupäivään.

Asunto-osakeyhtiö Pengerkatu 7 nimisen yhtiön anottua saada maksuajan pidennystä Pengerkujan kuntoonpanemisesta johtuvien maksujen 15,000 markan suuruisen jäännöserän maksamisessa sekä täydellisen vapautuksen yhtiön maksettavaksi määrättyjen korkojen suorittamisesta kaupunginhallitus päätti [5]) hylätä anomuksen jälkimmäisen osan. Koska maksuajan aikaisempi pidennys meni umpeen vasta marraskuun 30 p:nä, ei kaupunginhallituksen mielestä ollut syytä myöntää uutta pidennystä muussa suhteessa kuin että maksettaviksi langenneiden korkojenkin suoritus lykättiin samaan päivään. Koska takaussitoumuksessa olevat johtokunnan jäsenet ilmoituksensa mukaan olivat maksukyvyttömät, oli yhtiön lisäksi annettava uusi hyväksyttävä takuu maksujen suorittamisen vakuudeksi. Sittemmin kaupunginhallitus päätti [6]) oikeuttaa yhtiön lykkäämään mainitun velan suorittamisen siten, että 5,000 markkaa oli maksettava marraskuun 30 p:nä ja loput kahtena 5,000 markan eränä marraskuun 30 p:nä vuosina 1933 ja 1934. Lykkäyksen ehdoksi määrättiin ehdoton vaatimus kaikkien tähän asti langenneiden korkojen suorittamisesta ja 10 %:n koron maksamisesta myöskin lykätyille pääomansuorituksille kaupunginhallituksen aikaisemmin tekemän yleisen päätöksen mukaisesti. Edelleen yhtiön oli toteutettava kaupunginhallituksen aikaisempi vaatimus hyväksyttävän takuun asettamisesta.

Korvaus takavarikoitujen moottoriajoneuvojen ja alkoholipitoisten aineiden säilyttämisestä y.m. Rahatoimikamarin anottua, että Helsingin kaupungin poliisilaitoksen takavarikoimien moottoriajoneuvojen säilyttämiseksi varatuista tai vastedes varattavista varastosuojista määrättäisiin valtion varoista suoritettavaksi Helsingin kaupungille arvioitava kohtuullinen vuokra sekä että kaikki poliisilaitoksen takavarikoimat alkoholipitoiset aineet mää-

[1]) Khs 21 p. tammik. 129 §. — [2]) S:n 4 p. helmik. 249 §. — [3]) S:n 4 p. helmik. 250 §. — [4]) S:n 3 p. maalisk. 423 §. — [5]) S:n 22 p. kesäk. 1,111 §. — [6]) S:n 13 p. lokak. 1,546 §.

rättäisiin heti takavarikon tapahduttua siirrettäviksi valtion alkoholivarastoon, sisäasiainministeriö ilmoitti [1]), että kaupungilla oli oikeus saada anomuksessa mainittu korvaus. Moottoriajoneuvon säilyttämisen lakattua oli lasku säilytyskustannuksista viipymättä toimitettava Helsingin tullikamarille, joka suoritti korvauksen. Tämä ei kuitenkaan koskenut kaupungin poliisilaitokselle välittömästi kuuluvissa suojissa säilytettyjä moottoriajoneuvoja, vaan ainoastaan tapauksia, jolloin kaupunki oli erikoisesti tarkoitusta varten luovuttanut jonkin säilytyspaikan. Anomuksen toisen osan johdosta ministeriö ilmoitti, että takavarikoidut alkoholipitoiset aineet nyttemmin ensi tilassa toimitettiin valtion alkoholiliikkeelle.

Korvaus rakentamisoikeuden lisäämisestä. Kaupunginhallitus päätti [2]), että kaupungilla Asunto-osakeyhtiö Aamutähti bostadsaktiebolag nimiseltä yhtiöltä rakentamisoikeuden lisäämisestä oleva saatava, 75,000 markkaa, perittäisiin pidättämällä yhtiön omistamassa talossa sijaitsevan, Barnabon lastentarhan hallussa olevan huoneiston vuokra, 4,845 markkaa kuukaudelta, yhtiön velan lyhentämiseksi, kunnes se ynnä 6 %:n korko erääntymispäivästä, maaliskuun 10 p:stä 1931, maksupäivään oli kokonaan maksettu.

Sittemmin Asunto-osakeyhtiö Aamutähti anoi, että kaupunki luopuisi edellä mainitusta vuokran pidättämisestä sekä että yhtiö saisi suorittaa vuoden 1930 kunnallisveron, 60,623: 05 markkaa, kuukausittain 10,000 markan erissä. Kaupunginhallitus epäsi [3]) anomuksen jälkimmäisen osan, mutta päätti, että Barnabon lastentarhan vuokrasta heinäkuun 1 p:stä lähtien pidätettäisiin kaupungille ainoastaan 2,500 markkaa kuukaudessa. Samalla määrättiin apulaiskaupunginkamreeri E. Tavastila olemaan saapuvilla kaikissa yhtiön johtokunnan kokouksissa. Myöhemmin ilmoitettiin [4]), että huutokauppa yhtiön kiinteistöstä oli kuulutettu ja tuli määrättynä aikana toimitettavaksi.

Kaupunginhallitus päätti [5]) oikeuttaa Asunto-osakeyhtiö Tehtaankatu 12 nimisen yhtiön suorittamaan tornirakennuksen sisustamisoikeudesta kaupungille tulevan 60,000 markan korvauksen suorittamalla huhtikuun 7 p:nä 10,000 markkaa ja sen jälkeen joka kuukauden 7 p:nä 5,000 markkaa, kunnes korvaus oli kokonaan maksettu, ehdoin, että maksamattomille määrille suoritettiin 10 %:n korko velan alkuperäisestä erääntymispäivästä lukien.

Osakeyhtiö Rakennusmestarien talo oikeutettiin [6]) maksamaan elokuun 20 p:nä maksettavaksi langennut, lisätystä rakentamisoikeudesta johtunut 180,000 markan suuruinen korvausmäärä syyskuun 20 p:nä 8 %:n koroin alkuperäisestä erääntymispäivästä maksupäivään.

Turun hovioikeuden vahvistettua Helsingin raastuvanoikeuden päätöksen, jolla raastuvanoikeus hylkäsi Helsingin kaupungin Kiinteistö-osakeyhtiö Torni fastighets-aktiebolag nimistä yhtiötä vastaan nostaman kanteen, joka koski yhtiön velvoittamista suorittamaan kaupungille korotetusta rakennusoikeudesta sovitun korvausmäärän, kaupunginhallitus päätti [7]) hakea korkeimmasta oikeudesta muutosta hovioikeuden tuomioon.

Tulipalojen aiheuttamien vahinkojen korvaaminen. Kaupunginhallitus päätti [8]), että Vallilan kansakoulurakennuksella huhtikuun 28 p:nä sattuneen tulipalon [9]) aiheuttamat korjauskustannukset sai suorittaa rakennusmäärärahoista sekä että tulipalossa turmeltuneista työvaatteista sai samoista

[1]) Khs 16 p. maalisk. 517 §. — [2]) S:n 9 p. tammik. 26 §. — [3]) S:n 11 p. helmik. 295 § ja 16 p. kesäk. 1,058 §. — [4]) S:n 20 p. lokak. 1,621 §. — [5]) S:n 14 p. huhtik. 671 §. — [6]) S:n 8 p. syysk. 1,335 §. — [7]) S:n 7 p. heinäk. 1,139 §. — [8]) S:n 26 p. toukok. 909 §. — [9]) Ks. myös tämän kert. s. 162.

määrärahoista suorittaa asianomaisille työntekijöille korvausta kaikkiaan 515 markkaa.

Kaupunginhallitus päätti [1]) oikeuttaa yleisten töiden hallituksen asianomaisesta työmäärärahasta suorittamaan Turuntien varatyömaalla sattuneen tulipalon erinäisille kaupungin työntekijöille aiheuttamien vahinkojen korvauksen 5,430 markkaa. Vielä hallitus päätti [2]), että mainitussa tulipalossa tuhoutuneen kaupungin omaisuuden arvo, 22,374: 50 markkaa, oli poistettava rakennuskonttorin varaston tileistä laaditun luettelon mukaan ja myönsi ruokalanpitäjä M. I. Himaselle yleisistä käyttövaroistaan 2,000 markan suuruisen korvauksen palon aiheuttamasta vahingosta.

Herttoniemen varatyömaalla helmikuun 12 p:nä ja kesäkuun 15 p:nä sattuneissa tulipaloissa tuhoutuneen kaupungin omaisuuden arvo, 31,678: 80 markkaa, päätettiin [3]) poistaa tileistä. Palossa tuhoutuneen yksityisomaisuuden korvaamiseksi kaupunginhallitus oikeutti yleisten töiden hallituksen käyttämään 1,589 markkaa työn suoritukseen osoitetusta määrärahasta.

Kaupunginhallitus oikeutti [4]) yleisten töiden hallituksen suorittamaan Kyläsaaren puhdistuslaitoksen työmaalla huhtikuun 16 ja 18 p:n välisenä aikana sattuneessa tulipalossa tuhoutuneen työläisten yksityisomaisuuden korvaukseksi heille 493 markkaa.

Autonomistaja K. Hj. Virralle suoritettava korvaus. Helsingin kaupungin raastuvanoikeuden velvoitettua Helsingin kaupungin suorittamaan autonomistaja K. Hj. Virralle vahingoittuneesta autosta ja hukkaantuneesta irtaimesta omaisuudesta korvausta kaikkiaan 5,631 markkaa 5 %:n vuotuisine korkoineen kesäkuun 10 p:stä 1931, kunnes maksu oli kokonaan suoritettu, sekä 4,000 markkaa Virran oikeudenkäyntikulujen korvaamiseksi, ja Turun hovioikeuden, jonka tutkittavaksi Helsingin kaupunki oli saattanut asian, antamallaan tuomiolla jätettyä asian raastuvanoikeuden päätöksen varaan ja velvoitettua kaupungin lisäksi 400 markalla korvaamaan Virran kulut hovioikeudessa, oli kaupungin puolesta ilmoitettu tyytymättömyyttä hovioikeuden tuomioon ja aiottu saattaa asia korkeimman oikeuden tutkittavaksi, mutta koska Virta oli jättänyt tuomion ulosottoon ja halusi takauksen nojalla nostaa tuomitut määrät, päätettiin [5]) osoittaa tuomion sisällön maksamiseen tarvittavat varat kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista.

Autonkuljettaja E. A. Mansnerille suoritettava korvaus. Helsingin kaupungin raastuvanoikeuden samoin velvoitettua Helsingin kaupungin suorittamaan autonkuljettaja E. A. Mansnerille auton vahingoittumisesta korvausta 2,631: 70 markkaa 5 %:n vuotuisine korkoineen haastepäivästä, kesäkuun 9 p:stä 1931, kunnes maksu oli kokonaan suoritettu, sekä oikeudenkäyntikulunkeina 3,900 markkaa, ja Turun hovioikeuden, johon asiassa Helsingin kaupungin puolesta oli vedottu, jätettyä asian raastuvanoikeuden päätöksen varaan ja velvoitettua kaupungin 400 markalla korvaamaan Mansnerille hovioikeudessa aiheutuneet kulut, mihin tuomioon oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 2 §:n mukaan ei saanut hakea muutosta, kaupunginhallitus päätti [6]) osoittaa tarvittavat varat tuomion sisällön suorittamiseen yleisistä käyttövaroistaan.

Korvaus tapaturman johdosta. Kaupunginhallitus päätti [7]) oikeuttaa

---

[1]) Khs 27 p. huhtik. 768 §. — [2]) S:n 16 p. kesäk. 1,075 §. — [3]) S:n 22 p. kesäk. 1,115 § ja 30 p. kesäk. 1,135 §. — [4]) S:n 4 p. elok. 1,230 §. — [5]) S:n 12 p. toukok. 811 §. — [6]) S:n 12 p. toukok. 809 §. — [7]) S:n 20 p. lokak. 1,622 §.

yleisten töiden hallituksen asianomaisesta määrärahasta suorittamaan Turun hovioikeuden erään Koskelantien varatyömaalla tammikuussa 1931 sattuneen tapaturman johdosta työnjohtaja J. O. Åhlgrenin ja työmies S. Hirvosen maksettavaksi tuomitseman korvauksen kivusta ja särystä sekä oikeudenkäyntikulut ja todistajain palkkiot, yhteensä 3,650 markkaa.

H. Elmgren & C:o nimiselle välitysliikkeelle suoritettava vahingonkorvaus. Rahatoimiston korkeimman oikeuden tuomion perusteella määrättyä H. Elmgren & C:o nimiselle välitysliikkeelle maksettavaksi vahingonkorvausta 35,192: 85 markkaa myönnettiin [1]) tähän tarvittavat varat kaupunginhallituksen vuoden 1931 yleisistä käyttövaroista.

Hinaajalaiva H 2:n ja höyryalus Ledan yhteentörmäys. Sitten kun kaupunginhallitus tekemänsä päätöksen [2]) mukaisesti oli vaatinut Suomen höyrylaivaosakeyhtiöltä yhteensä 198,616: 90 markkaa korvausta yhtiön omistaman höyrylaivan Ledan ja kaupungin hinaajalaivan H 2:n yhteentörmäyksen kaupungille aiheuttamista vahingoista yhtiö oli kaupunginhallitukselle lähettämässään kirjelmässä ehdottanut, että kysymys, kumpi alus oli syypää yhteentörmäykseen, annettaisiin välitysmiesten tutkittavaksi. Kaupunginhallitus ilmoitti [3]) yhtiölle, ettei hallitus voinut hyväksyä tehtyä ehdotusta, vaan pysyi vaatimuksessaan ja katsoi, että asia oli uskottava laillisen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Lasten koulunkäynti vieraassa kunnassa. Uudenmaan läänin maaherran pyydettyä selitystä Keiteleen kunnan vaatimuksesta, joka koski lasten L. K. Jauhiaisen ja K. O. Leppäsen koulukustannusten suorittamista, kaupunginhallitus päätti [4]) maaherralle annettavassa selityksessä ilmoittaa asianomaiset laskut suoritetuiksi ja pyytää asian jättämistä sillensä.

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiöt. Kaupunginhallitus päätti [5]) suostua Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 3 ja Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 4 nimisten yhtiöiden anomuksiin, että yhtiöiden vuokralaisille myönnettäisiin lykkäystä osakkeiden lyhennysmaksujen suorittamisessa kertomusvuoden 1932 loppuun.

Kaupunginhallitus päätti [6]), että Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiöiden n:ot 3 ja 4 johtokuntia oli kehoitettava aikanaan pitämään huoli siitä, että taloissa asuvat vuokralaiset, mikäli he tahtoivat lunastaa itselleen huoneistoihin oikeuttavat osakkeet ennen lyhennysajan päättymistä antoivat sitoumuksen, jonka nojalla kaupungille taattiin osinko siltä ajalta, jonka osakkeet olivat olleet kaupungin hallussa.

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 2 nimisen yhtiön osakkeiden lunastusmaksujen viimeisen erän tultua rahatoimistoon maksetuksi kaupunginhallitus päätti [7]), että osakkeet sai antaa asianomaisille, sekä hyväksyi ehdotuksen yhtiön nimen muuttamisesta Asunto-osakeyhtiö Vallilan pienasunnot n:o 2:ksi samoinkuin yhtiön muutetun yhtiöjärjestyksen.

Kassanhoitaja W. Erikssonin kavallukset. Kaupunginlakimiehen tutkittua otsikossa mainittua asiaa ja annettua siitä vaaditun [8]) lausunnon kaupunginhallitus tämän ja erinäisten muiden asiaa valaisevien selitysten ja lausuntojen perusteella katsoen siihen, että kirjanpitäjä J. Norbäck laimin-

[1]) Khs 11 p. helmik. 298 §. — [2]) Ks. v:n 1931 kert. s. 182. — [3]) Khs 14 p. tammik. 89 §. — [4]) S:n 26 p. toukok. 917 §. — [5]) S:n 18 p. helmik. 334 §. — [6]) S:n 6 p. toukok. 788 §. — [7]) S:n 29 p. syysk. 1,456 §. — [8]) S:n 18 p. helmik. 324 §.

lyöden hänelle uskotun tarkastustehtävän oli tehnyt mahdolliseksi ent. kassanhoitajan W. Erikssonin kavallusten syntymisen ja että osastonpäällikkö E. Jernström ei ollut riittävästi valvonut alaisensa kirjanpitäjän tehtäviä, päätti [1]) virkasäännön 12 §:n nojalla antaa kirjanpitäjä Norbäckille ja osastonpäällikkö Jernströmille varoituksen sekä ryhtyä toimenpiteisiin kirjanpitäjä Norbäckin siirtämiseksi toiseen kaupungin toimeen niin pian kuin mahdollista.

Siltalan tilan myymisestä kannettu välityspalkkio. Koska oli ilmennyt, että Ryttylän koulukodin johtaja T. Rönkä oli kantanut välityspalkkiota Siltalan tilan myymisestä kaupungille, kaupunginhallitus päätti [2]) pyytää asianomaista virallista syyttäjää tutkimaan, oliko johtaja Rönkä vastaanottanut puheena olevan välitystehtävän yksinomaan tarjotakseen Siltalan tilaa Helsingin kaupungille ostettavaksi, sekä myönteisessä tapauksessa nostamaan syytteen häntä vastaan asianomaisessa tuomioistuimessa.

Sittemmin kaupunginhallitus päätti [3]) antaa kysymyksen syytteen nostamisesta johtaja Rönkää vastaan virkarikoksesta raueta sekä kehoittaa lastensuojelulautakuntaa ilmoittamaan asian asianomaiselle kansakoulun-tarkastajalle, jotta hän tutkisi kysymystä kansakoulun järjestysmuotoa koskevan asetuksen 30 §:ssä edellytetyllä tavalla ja jos siihen oli aihetta, nostaisi syytteen johtaja Rönkää vastaan asianomaisessa kansakoulunjohtokunnassa. Lisäksi kehoitettiin lastensuojelulautakuntaa selvittämään, voitiinko voimassa olevien säännösten mukaan katsoa Ryttylän koulukodin johtajan toimen olevan erotettavissa siihen yhdistetystä kansakoulunopettajantoimesta siten, että koulukodin johtaja voitiin sanoa irti toimestaan pysyttämällä hänet laitoksen kansakoulunopettajana, ja kielteisessä tapauksessa antamaan kaupunginhallitukselle lausunto siitä, oliko kasvatuksellisista tai muista syistä näiden toimien yhteenkuuluvaisuutta jatkuvasti ylläpidettävä.

Puhtaanapitolaitoksessa tapahtuneet väärinkäytökset. Sitten kun puhtaanapitolaitoksen ostoissa tapahtuneiksi väitettyjen väärinkäytösten johdosta oli tehty poliisitutkintopöytäkirja ja revisionikonttori oli antanut asiasta lausuntonsa, kaupunginhallitus päätti [4]) antaa kaupunginlakimiehen tehtäväksi ryhtyä toimenpiteisiin kaupungille tulevien varojen perimiseksi sekä kehoittaa puhtaanapitohallitusta ryhtymään toimenpiteisiin laitoksen ostojen valvonnan järjestämiseksi nykyistä tehokkaammalla tavalla.

Maksunnostajain henkilöllisyyden toteaminen. Kaupunginhallitus päätti [5]) kehoittaa rahatoimistoa kussakin tapauksessa soveliaaksi katsomallaan tavalla toteamaan rahojennostajan henkilöllisyyden.

Kaupungin ja Helsingin makasiiniosakeyhtiön sopimus. Helsingin makasiiniosakeyhtiön hallintoneuvoston puheenjohtajan ilmoitettua, ettei hallintoneuvosto pitänyt kannannasta suoritettavan korvauksen alentamista nykyoloissa kohtuullisena, kaupunginhallitus päätti [6]) uudistaa satamakannantaa haaraosastoissa IV ja V koskevat sopimukset entisin ehdoin ja oikeuttaa satamalautakunnan, jos liikenneolot sen sallivat, luovuttamaan osan Länsi-

[1]) Khs 25 p. helmik. 384 § ja 3 p. maalisk. 416 ja 417 §; ks. myös tämän kert. s. 52. — [2]) Khs 28 p. tammik. 203 §. — [3]) S:n 25 p. elok. 1,268 §. — [4]) S:n 15 p. jouluk. 1,993 §. — [5]) S:n 23 p. maalisk. 538 §. — [6]) S:n 29 p. syysk. 1,458 §.

sataman G varastosuojasta yhtiön vapaasti käytettäväksi kaupungin suoritettavan korvauksen vastaavaa alennusta vastaan, josta aikanaan oli kaupunginhallitukselle tehtävä esitys.

Erinäisten pumppu- y. m. laitteiden hinnan suorittaminen Saksan valuutassa. Rakennuskonttorin tilattua täkäläisen Hartkopp & Krüger nimisen toiminimen kautta eräitä saksalaista valmistetta olevia pumppu- y. m. laitteita, joiden hankinta-aika päättyi syyskuun alussa, mutta tilauksen Saksassa vallinneiden työolojen takia myöhästyttyä ja laitteiden Saksan valuutassa määrätyn hinnan Suomen rahan arvon alenemisen johdosta sentähden huomattavasti noustua yleisten töiden hallitus oli tiedustellut, voiko kaupunki vaatia, että laskun saisi suorittaa syyskuun alkupäivien kurssien mukaan, vai oliko lasku täysimääräisenä suoritettava Saksan valuutassa. Kaupunginhallitus päätti [1]) ilmoittaa yleisten töiden hallitukselle, että koska hankinta oli asianmukaisesti toimitettu, puheena olevan laskun sisällön suorittaminen voi tapahtua tavallisessa järjestyksessä.

Kyläsaaren puhdistuslaitoksen koneiston hinta. Kaupunginhallitus päätti [2]), että Kyläsaaren puhdistuslaitokselle hankitun koneiston hinnalle oli laskettava korko huhtikuun 12 p:stä 1932.

Kaupungin irtaimiston palovakuutus. Sen jälkeen kun kaupungin hallitukset ja lautakunnat kaupunginhallituksen kehoituksesta [3]) olivat antaneet kaupunginhallitukselle luettelot erikoisen palonvaaran tai muun syyn takia palovakuutettavasta irtaimistostaan kaupunginhallitus lautakuntain ehdotusten mukaisesti päätti [4]) määrätä niissä mainitun irtaimiston palovakuutettavaksi. Vakuutuskirjain säilyttäminen annettiin [5]) rahatoimiston tehtäväksi, minkä ohessa toimiston tuli huolehtia vakuutusten määräaikaisesta uudistamisesta, vuosittain ilmoittaa niiden voimassapitämiseen tarvittava määräraha menoarvioon merkittäväksi sekä saattaa asianomaisten hallitusten, lauta- ja johtokuntien tietoon vakuutusten ottaminen, lähettäen niille jäljennökset vakuutuskirjoista. Lisäksi kaupunginhallitus päätti velvoittaa asianomaiset lauta- ja johtokunnat kolmea kuukautta ennen vakuutusajan päättymistä tai muulloinkin tarpeen vaatiessa ilmoittamaan kaupunginhallitukselle vakuutussopimuksiin tarpeellisista muutoksista.

Rakennuskonttorin satamaosaston viiden aluksen sekä yhden moottoriveneen palovakuuttamiseen myönnettiin [6]) 254: 10 markan suuruinen määräraha tililtä Vakuutusmaksut.

Kaupunginhallitus päätti [7]) jättää Solhälla, Alppimaja, Hemgård ja Vuokko nimisten lastentarhain irtaimistot palovakuuttamatta.

Kaupunginhallinnossa noudatettavaa säästäväisyyttä koskeva kiertokirje. Koska ankara taloudellinen lamakausi oli pakottanut tuntuvasti alentamaan kertomusvuoden meno- ja tuloarvioon otettuja määrärahoja edellisen vuoden vastaaviin eriin verraten ja koska oli erikoisen tärkeätä, ettei määrärahoja vuoden kuluessa ylitetty, kaupunginhallitus lähetti [8]) kaikille kaupungin lautakunnille kiertokirjeen, jossa samalla kuin asianomaisia lautakuntia kehoitettiin jo vuoden alusta suunnittelemaan toimintansa niin,

---

[1]) Khs 4 p. helmik. 236 §. — [2]) S:n 2 p. kesäk. 944 §. — [3]) Vrt. v:n 1931 kert. s. 46. — [4]) Khs 21 p. tammik. 137 §, 3 p. maalisk. 421 §, 10 p. maalisk. 461 § ja 8 p. jouluk. 1,924 § sekä khn jsto 18 p. elok. 5,266 §. — [5]) Khs 30 p. kesäk. 1,125 §. — [6]) Khn jsto 14 p. huhtik. 4,245 §. — [7]) Khs 12 p. toukok. 812 § ja khn jsto 8 p. syysk. 5,707 §. — [8]) Khs 9 p tammik. 21 §.

että myönnetyt määrärahat tulivat riittämään, erikoisesti kiinnitettiin huomio seuraaviin menojen vähentämismahdollisuuksiin:

Tarverahojen säästämiseksi oli esim. sanomalehtien tilaukset rajoitettava välttämättömästi tarpeellisiin, samoin myös kirjallisuuden osto ja ilmoitusten koko ja määrä. Kirjoituspaperi voitiin edullisimmin hankkia painatustöiden valvojan välityksellä siirtyen samalla standardikokoihin ja halvempiin paperilaatuihin.

Jotta tilapäistä työvoimaa varten myönnetyt määrärahat, joita kautta koko talousarvion oli vähennetty 10 %, tästä huolimatta riittäisivät, oli vuoden aikana otettaville tilapäisille apulaisille maksettava vähintäin 20 % vastaavien vakinaisten viranhaltijain vuonna 1931 nauttimaa pohjapalkkaa alempi määrä huolimatta siitä, olivatko he huoltovelvollisia vai eivät. Alempikin palkka voi tulla kysymykseen, milloin vastaavan vakinaisen viranhaltijan palkka oli suhteellisen korkea eikä tilapäiseksi otetulle asetettu erikoisia pätevyysvaatimuksia. Myöskin jatkuvasti toimessa olleiden tilapäisten toimenhaltijain palkkoja oli alennettava määrärahojen alentamista silmälläpitäen; missään tapauksessa ei alennus saanut olla valtuuston joulukuun 16 p:nä 1931 päättämää pienempi. Edellisen lisäksi oli tilapäisten apulaisten käyttäminen koetettava supistaa mahdollisimman vähiin. Kaupunginvaltuuston edellä mainittu päätös koski myöskin lautakuntien sihteerien palkkioita.

Sairasloma- ja kesälomasijaisten palkkaamisessa oli noudatettava samoja periaatteita kuin tilapäisten apulaisten suhteen edellä on sanottu. Kaikissa tapauksissa oli koetettava mikäli mahdollista jakamalla työt vakinaisille viranhaltijoille tulla ilman sijaisia toimeen.

Ylityökorvausten suorittamista oli koetettava välttää ja jollei se ollut mahdollista, korvausmäärät jo vuoden alusta huomattavasti alennettava.

Virkain joutuessa avoimiksi oli mikäli mahdollista töiden uudestaanjärjestelyllä koetettava päästä siihen, että erinäisiä virkoja tahi toimia voitiin lakkauttaa.

Virkasäännön tulkitseminen. Yleisten töiden hallituksen tiedusteltua, oliko heinäkuun 1 p:nä 1931 voimaan tullutta virkasääntöä sovellettava ennen tätä päivää alkaneeseen ja sen jälkeenkin kestäneeseen sairaslomaan; voitiinko viranhaltijalle, jonka sairasloma kesti yli vuoden, suorittaa virkasäännön 29 §:ssä myönnetyt palkkaedut siitä huolimatta, oliko hän palannut työhön, uuden kahdentoista kuukauden jaksolta ja oliko tämä jakso myönteisessä tapauksessa laskettava palkallisten sairaslomakuukausien alusta vai lopusta; sekä vaikuttiko sairasloma kesäloman saantioikeuteen, kaupunginhallitus päätti [1]) vastaukseksi yleisten töiden hallitukselle ilmoittaa seuraavaa: Virkasäännön 29 §:n 1 mom:sta ilmeni selvästi, että viranhaltijalla oli oikeus mainitun pykälän edellyttämässä sairaustapauksessa 12 kuukauden ajanjaksona, kulloinkin kysymyksessäolevasta ajankohdasta taaksepäin laskettuna, kahden kuukauden aikana saada täysi palkkansa ja kolmen kuukauden aikana kaksi kolmannesta pohjapalkastaan ynnä ikäkorotuksensa, eikä se seikka, milloin virkasääntö astui voimaan, yhtä vähän kuin kalenterivuosikaan voinut mitään vaikuttaa laskutapaan. Puheena olevan pykälän määräyksiä ei voinut muuttaa se mahdollisuus, että viranhaltijan oli ollut pakko

[1]) Khs 21 p. tammik. 125 §.

jatkaa palkallista sairaslomaansa palkattomalla lomalla, jollei hän ollut eronnut tai häntä ollut erotettu toimestaan. Eri kysymys oli, katsoiko asianomainen viranomainen olevan syytä myöntää hänelle enää jatkettua lomaa, mutta jos se myönnettiin, oli pykälän määräyksiä luonnollisesti noudatettava. Virkasäännön 26 §:n viimeisen momentin mukaan ainoastaan yksityisasioita varten myönnetty virkavapaus saattoi vaikuttaa kesälomaoikeuden menettämiseen.

Sairaalahallituksen esityksen johdosta kaupunginhallitus päätti [1]), että kaupungin virkasäännön 17 §:n viimeinen kohta oli tulkittava siten, että viranhaltijan saadessa luontoisetuna kalustetun asunnon, ruoan ja makuuvaatteet, asunto oli katsottava hänen virkavapautensa tai lomansa aikana luovutetuksi laitoksen käytettäväksi sijaisen asunnoksi, jollei viranhaltija ollut asianomaisen viranomaisen suostumuksella nimenomaan pidättänyt itselleen asunto-oikeutta mainituksi ajaksi.

Alistettuaan käsiteltäväkseen sairaalahallituksessa esillä olleen kysymyksen viransijaisten oikeudesta kesälomaan kaupunginhallitus päätti [2]) hallitukselle virkasääntöä täydentäväksi ohjeeksi ilmoittaa, että viranhaltijalle, joka ei ollut vakinainen toimessaan, voitiin myöntää kesälomaa virkasäännön 26 §:ssä mainittujen perusteiden mukaan ainoastaan siinä tapauksessa, että hän oli ollut vähintään 6 kuukautta yhtäjaksoisesti kaupungin palveluksessa ennen sen ajan päättymistä, jolloin lomia yleensä annettiin.

Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan tiedusteltua, oliko kansakoulujen vuosisijaisilla ja tuntiopettajilla oikeutta sairasavun saamiseen heille lääkärintodistuksen nojalla myönnetyn sairasloman ajalta, kaupunginhallitus päätti [3]) molemmille kansakoulujen johtokunnille ilmoittaa, että vuosisijaiset ilmeisesti virkasäännön määräysten alaisina olivat oikeutetut saamaan sen 29 §:n myöntämän sairasavun, ei kuitenkaan yli sen ajankohdan, jolloin heidän virkamääräyksensä loppui, jota vastoin tuntiopettajien, jotka yleensä otettiin lukuvuodeksi kerrallaan velvollisina hoitamaan määrätyt viikkotunnit ja jotka saivat vahvistetun palkkion tunnilta, ei voitu katsoa nauttivan kuukausipalkkaa, joka virkasäännön 1 §:n mukaan oli edellytys, jotta viranhaltija olisi virkasäännön alainen, joten heillä siis ei ollut oikeutta palkan saamiseen sairasloman ajalta.

Samaten päätettiin [4]) kotitalouslautakunnalle tiedustelun johdosta ilmoittaa, että erinäiset sen palveluksessa olevat opettajattaret tuntipalkkaa nauttivina eivät olleet virkasäännön alaisia eivätkä siis oikeutettuja nauttimaan sen myöntämää kesälomaa.

Lastentarhain johtokunta oli myöntänyt Kallion suomalaisen lastentarhan johtajattarelle H. Immoselle palkatonta lomaa helmikuun 25 p:stä 28:nteen 1931 sekä suorittanut hänelle helmikuulta vastaavasti vähennetyn palkan opettajattaren toimesta ja lisäksi lyhentämättömän palkkion lastentarhan johtajattaren toimesta sekä myöhemmin lääkärintodistuksen nojalla myöntänyt hänelle osittaista virkavapautta puolin palkoin maaliskuun 2 p:stä toukokuun 30 p:ään 1931 maksaen hänelle kuitenkin pääsiäisloman ajalta täyden palkan ja koko ajalta johtajattaren palkkion lyhentämättömänä, jonka palkkakysymyksen johtokunta oli alistanut kaupunginhallituksen harkittavaksi. Koska johtajatar Immonen oli anonut virkavapautta ainoastaan opettajattarentoimestaan ja koko loma-ajan olikin hoi-

---

[1]) Khs 21 p. tammik. 131 §. — [2]) S:n 22 p. kesäk. 1,087 §. — [3]) S:n 6 p. toukok. 783 a §. — [4]) S:n 16 p. kesäk. 1,055 §.

tanut kaikki johtajattaren tehtävät, kaupunginhallitus katsoi, ettei johtajattaren palkkiota ollut vähennettävä, ja päätti [1]) ilmoittaa lastentarhain johtokunnalle, että johtajatar Immosen palkka oli helmikuulta oikein maksettu, jota vastoin hänelle huhtikuulta oli maksettu pääsiäisen ajalta 364 markkaa liikaa, mikä määrä oli perittävä takaisin.

Edellä mainittu päätös perustui kaupunginhallituksen omaksumaan virkasäännön tulkintaan, jonka mukaan virkaloma-aika oli käsiteltävä kokonaisuutena ja sen aikana sattuvat pyhät tai vapaapäivät eivät voineet oikeuttaa viranhaltijaa saamaan suurempaa palkkaa näiltä päiviltä kuin mitä hänelle oli muilta päiviltä myönnetyn virkaloman ajaksi hyväksytty. Koska viranhaltijat nauttivat kuukausipalkkaa, joka oli samansuuruinen kaikkina vuoden kuukausina, riippumatta niiden päiväluvusta, oli 30 päivän laskuperustetta käytettävä, milloin oli kysymys virkalomasta, jota ei ollut määrätty täysin kuukausin.

Erinäisissä muissakin tapauksissa kaupunginhallitus lastentarhain johtokunnan tiedustelun johdosta ratkaisi [2]) kysymyksiä, jotka koskivat palkan suorittamista viranhaltijoille loman ja virkavapauden ajalta.

Kansakoulunopettajien osittainen virkavapaus. Kaupunginhallitus päätti [3]) antaa sosialijohtajalle tehtäväksi valmistella ehdotusta yleisiksi perusteiksi, joita oli noudatettava osittaista virkavapautta myönnettäessä kansakoulunopettajille ja joiden tuli selvittää m.m. seuraavat seikat: onko osittaista virkavapautta myönnettävä vain harjoitusaineista vai kaikista aineista; mihin korkeimpaan tuntimäärään osittainen virkavapaus saa nousta ja onko osittainen virkavapaus kokonaan kiellettävä opettajalta, jolla on sivutoimi.

Kaupungin viranhaltijain palkkajärjestely. Kaupunginhallituksen päätettyä [4]) oikeuttaa yleisjaostonsa kaupunginvaltuuston joulukuun 16 p:nä 1931 vahvistamia [5]) perusteita noudattaen ratkaisemaan kysymykset viranhaltijain huoltovelvollisuudesta väliaikaisen palkanalennuksen suuruuden määräämiseksi jaosto päätti [6]) omaksua noudatettavaksi seuraavat yleiset periaatteet;

usean viranhaltijan huoltaessa samaa läheistä omaista on jokaiselta laskettava vähennystä 5 %:n mukaan;

vaimon ansiotyö otetaan huomioon ainoastaan sikäli kuin hän on kaupungin viranhaltija;

miehen ansiotyö otetaan huomioon kaikissa tapauksissa ja huolimatta siitä, onko hän kaupungin viranhaltija vai ei;

kuluvana vuonna toimeen astuvien viranhaltijain palkanvähennys toimeenpannaan ensimäisestä palkanmaksusta alkaen, laskien 5 tai 10 %:n alennuksin kuukausittain;

niiden lomalla olevien viranhaltijain palkanvähennys, joiden huoltovelvollisuudesta ei ole ilmoitusta tehty, on laskettava 10 %:n mukaan, mutta sittemmin oikaistava, jos esitetty selvitys sen aiheuttaa; sekä

yleisjaoston päätökseen tyytymättömällä on oikeus, esittämällä tarkempia selvityksiä, saattaa häntä koskeva ratkaisu uudelleen yleisjaoston harkittavaksi.

Lisäksi yleisjaosto päätti kaikille kaupungin laitoksille huomauttaa, että jokainen viranhaltija oli velvollinen huoltovelvollisuuden lakatessa tai muut-

---

[1]) Khs 11 p. helmik. 289 §. — [2]) Khn jsto 14 p. huhtik. 4,237—4,239 §. — [3]) Khs 27 p. lokak. 1,639 §. — [4]) S:n 14 p. tammik. 103 §. — [5]) Ks v:n 1931 kert. s. 49—54. — [6]) Khn jsto 22 p. tammik. 3,204 §.

tuessa tästä heti esimiehelleen ilmoittamaan, jolloin laitoksen tuli siitä vastaavaa toimenpidettä varten kaupunginhallitukselle ilmoittaa.

Merkittiin tiedoksi, että kaikki raastuvanoikeuden vakinaiset viranhaltijat [1]) sekä kaupunginviskaalit [2]) paitsi kaupunginviskaali M. Enebäckiä [3]) olivat suostuneet palkkainsa väliaikaiseen alentamiseen kuluvana vuonna.

Alistettuaan [4]) tutkittavakseen suomen- ja ruotsinkielisten kansakoulujen johtokuntien tekemät päätökset viranhaltijain palkkojen ja palkkioiden alentamisesta vuonna 1932 kaupunginhallitus päätti [4]) hyväksyä kansakoulujohtokuntien omaksuman kannan, että vuosisijaisten palkkojen alennuksen suhteen tuli olla samassa asemassa kuin vakinaisten opettajain sekä että sairassijaisille oli suoritettava 10 % alemmat palkat kuin mitä vakinaisten opettajien kuukausipalkat olivat vuonna 1931. Sen sijaan kaupunginhallitus päätti johtokunnalle ilmoittaa, että myöskin koulunjohtajien palkkioita oli pidettävä palkanlisinä, joihin valtuuston päätös palkan alentamisesta oli sovellettava.

Käsitellessään kysymyksiä palkkain alentamista koskevan valtuuston päätöksen soveltamisesta kaupunginreviisori J. Toiviaisen [5]) ja köyhäinhoidon toimitusjohtajan B. Sarlinin [6]) palkkaetuihin kaupunginhallitus katsoen, että henkilökohtainen palkanlisäys oli katsottava sopimuspalkan luontoiseksi, jota valtuuston päätös nimenomaan koski, päätti, että palkasta tehtävä vähennys oli laskettava myöskin henkilökohtaiselle palkanlisäykselle.

Terveydenhoitolautakunnan esitettyä, että niiltä lautakunnan alaisten laitosten palveluksessa olevilta henkilöiltä, joiden kokonaispalkka ei ylittänyt 400 markkaa kuukaudessa, ei vähennettäisi palkkaa, jos kyseessä oleva toimi oli asianomaisen ainoa toimi kaupungin palveluksessa, sekä että niiltä, joiden kuukausipalkka oli 400—900 markkaa, vähennettäisiin vain 5 %, kaupunginhallitus päätti [7]) lautakunnalle ilmoittaa, että kaupunginvaltuuston tekemää päätöstä palkkain alentamisesta oli noudatettava.

Koska kaupunginvaltuusto ei ollut asettanut mitään alarajaa palkkojen vähentämiselle, kaupunginhallitus ei voinut suostua [8]) lastentarhain johtokunnan anomukseen, ettei valtuuston päätöstä palkkojen alentamisesta ulotettaisi lastentarhoissa palveleviin aputyttöihin. Johtokunnan sittemmin tekemän esityksen alarajan määräämisestä viranhaltijain palkkojen vähentämiselle kaupunginhallitus epäsi [9]).

Luokittelemattomien pysyväisten viranhaltijain viransijaisten palkkojen alentaminen. Kaupunginhallitus päätti [10]) hyväksyä sairaalahallituksen esityksen, että otsikossa mainituista palkoista niiden ollessa I palkkaluokan mukaisia pienemmät, saisi vähentää ainoastaan 15 % kaupunginhallituksen aikaisemmin määräämän [11]) 20 %:n asemesta.

Palkan suorittamista viranhaltijoille koskevat ohjeet Kaupunginhallitus päätti [12]), että kaupunginreviisorin ehdottama taulukko kuluvan vuoden palkanmaksuja varten oli laadittava ja jaettava asianomaisille virastoille. Edelleen päätettiin, että kuukausipalkat oli maksettava tasaisin markoin ja ylijäämäpennit tasattava vuoden viimeisessä palkanmaksussa tai viranhaltijan sitä ennen erotessa toimestaan hänen saadessaan viimeisen palkkansa.

---

[1]) Khs 25 p. helmik. 391 §. — [2]) S:n 16 p. maalisk. 515 §. — [3]) S:n 7 p. huhtik. 630 §. — [4]) S:n 18 p. helmik. 327 §. — [5]) S:n 28 p. tammik. 182 §. — [6]) S:n 18 p. helmik. 332 §. — [7]) S:n 3 p. maalisk. 426 §. — [8]) S:n 11 p. helmik.296 §. — [9]) S:n 27 p. huhtik. 763 §. — [10]) S:n 10 p. maalisk. 463 §. — [11]) Ks. tämän kert. s. 215. — [12]) Khs 10 p. maalisk. 466 §.

Vielä kaupunginhallitus päätti [1]), että valmistavien ammattikoulujen tuntiopettajain palkkiot vuoden 1933 alusta oli suoritettava kultakin työkuukaudelta lyhentämättöminä.

Ylityöstä suoritettava korvaus. Kaupunginhallituksen kertomusvuonna käsittelemää kysymystä kaupungin viranhaltijoille ylityöstä suoritettavan korvauksen perusteiden määräämisestä ei ratkaistu [2]) vuoden varrella.

Puhtaanapitolaitoksen henkilökunnan vuoden 1931 tilinpäätöksen yhteydessä suorittaman ylityön korvaamiseksi kaupunginhallitus päätti [3]) myöntää pääluokkaan Puhtaanapito merkityistä käyttövaroistaan 4,908 markkaa.

Palkan suorittaminen sairaanhoitajatarkoulun oppilaille. Kaupunginhallitus päätti [4]), että sairaanhoitajatarkoulun kolmannen vuosiluokan oppilaille sai maksaa palkan sen sairaalan varoista, jossa hän kolmannella vuosikurssillaan toimi alihoitajattarena, myös siltä ajalta, jonka hän poikkeustapauksissa opinto-ohjelman mukaisesti joutui käyttämään harjoitteluun sairaalan ulkopuolella.

Palkan suorittaminen itsenäisyydenpäivänä työssä olleille viranhaltijoille. Kaupunginhallitus päätti [5]) että itsenäisyydenpäivältä kaupunginvaltuuston päätöksen [6]) mukaan oli suoritettava palkka niille, joiden silloin oli oltava työssä, siitä riippumatta, sattuiko itsenäisyydenpäivä arki- vai pyhäpäivälle.

Musiikkilautakunnalle myönnettiin [7]) kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 5,876 markan suuruinen määräraha ylimääräisen palkan suorittamiseksi niille kaupunginorkesterin jäsenille, jotka olivat olleet työssä vuoden 1931 itsenäisyydenpäivänä.

Samoin myönnettiin [8]) erinäisille terveydenhoitolautakunnan alaisille henkilöille, jotka olivat olleet työssä vuoden 1932 itsenäisyydenpäivänä, kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista palkkioita yhteensä 303: 05 markkaa.

Lastentarhoissa työskentelevät harjoittelijat, jotka olivat työssä lastentarhain koko aukioloajan, oikeutettiin [9]) kerran päivässä saamaan lapsille valmistettua ruokaa 1 markan maksusta.

Luontoisetujen vahvistaminen. Kaupunginhallitus päätti [10]), että viranhaltijain nauttimista luontoiseduista suoritettavan korvauksen laskemisessa heinäkuun 1 p:ään 1933 oli noudatettava samoja perusteita kuin siihen asti. Tekniliselle johtajalle ja sosialijohtajalle annettiin tehtäväksi kiireellisesti valmistella kysymystä uusien perusteiden määräämisestä.

Lisäksi kaupunginhallitus lukuisissa yksityistapauksissa vahvisti [11]) viranhaltijain palkoista nautittujen luontoisetujen perusteella vähennettävät rahamäärät.

Oikeus lukea hyväkseen virkavuosia ikäkorotusten saamiseksi. Raastuvanoikeuden ensimmäinen siviilinotaari K. Herrmann oikeutettiin [12]) lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1920 toukokuun 1 p:n ja vuoden 1923 toukokuun 1 p:n välinen aika, jolloin hän virkaatoimittavana oli hoitanut nuoremman oikeusneuvosmiehen virkaa sekä toiminut ylimääräi-

---

[1]) Khs 30 p. jouluk. 2,043 §. — [2]) S:n 23 p. maalisk. 532—533 §, 9 p. kesäk. 1,023 § ja 16 p. kesäk. 1,061 §. — [3]) S:n 21 p. huhtik. 691 §. — [4]) S:n 22 p. kesäk. 1,121 §. — [5]) S:n 25 p. helmik. 392 ja 393 §. — [6]) Ks. v:n 1929 kert. s. 62. — [7]) Khs 21 p. huhtik. 694 §. — [8]) Khn jsto 15 p. jouluk. 7,557 §. — [9]) Khs 27 p. lokak. 1,668 §. — [10]) S:n 26 p. toukok. 897 § ja 22 p. jouluk. 2,008 §. — [11]) S:n 14 p. tammik. 91 §, 31 p. maalisk. 577 §, 14 p. huhtik. 661 §, 21 p. huhtik. 692 ja 693 §, 6 p. toukok. 784 §, 2 p. kesäk. 925, 926 ja 937 §, 22 p. kesäk. 1,097 a-d §, 4 p. elok. 1,222 §, 13 p. lokak. 1,537 §, 20 p. lokak. 1,602 §, 27 p. lokak. 1,634 ja 1,635 § sekä 8 p. jouluk. 1,921 §. — [12]) S:n 18 p. helmik. 326 §.

senä rikosasiainnotaarina, ylimääräisenä oikeusneuvosmiehenä ja virkaa toimittavana rikosasiainnotaarina, ja siten nostamaan kolme ikäkorotusta vuoden 1932 maaliskuun 1 p:stä lukien.

Rahatoimiston konttoriapulainen L. Miller oikeutettiin [1]) ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen verotusvalmistelukunnan kansliassa palvelemansa 9 vuoden aika siten, että hänelle myönnettiin kolme ikäkorotusta vuoden 1931 heinäkuun 1 p:stä lukien. Kyseiseen tarkoitukseen myönnettiin 8,100 markan suuruinen määräraha talousarvion määrärahasta Ikäkorotukset ja palkankorotukset.

Satamahallintotoimiston apulaisvaakamestari N. V. Ahlqvist ja saman toimiston konttorikirjuri C. Enckell, joista edellinen oli toiminut ylimääräisenä vaakamestarina ja virkaatoimittavana apulaisvaakamestarina vuoden 1927 toukokuun 9 p:n ja vuoden 1928 elokuun 1 p:n välisenä aikana sekä jälkimmäinen ylimääräisenä konttorikirjurina vuoden 1929 joulukuun 1 p:n ja vuoden 1931 maaliskuun 1 p:n välisenä aikana, oikeutettiin [2]) ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen mainitut ajat. Ahlqvistille myönnettiin toinen ikäkorotus kesäkuun 1 p:stä 1933 lukien ja Enckellille ensimmäinen ikäkorotus joulukuun 1 p:stä 1932 lukien; viimeksi mainitun ikäkorotuksen suorittamiseen kuluvana vuonna myönnettiin 190 markkaa talousarvion määrärahasta Ikäkorotukset ja palkankorotukset.

Työnvälitystoimiston vahtimestari T. T. Leander oikeutettiin [3]) ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1930 tammikuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n välinen aika, jolloin hän oli toiminut tilapäisenä vahtimestarina; ensimmäisen ikäkorotuksen Leander saisi nostaa vuoden 1933 tammikuun 1 p:stä lukien.

Terveydenhoitolautakunnan toimiston sairaanhoitajatar E. Öhman oikeutettiin [4]) ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen kulkutautisairaalassa toimimansa aika.

Kivelän sairaalan hoitaja E. Skogster ja kyseisen sairaalan alihoitajatar K. Ahonen oikeutettiin [5]) lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi edellinen vuoden 1929 maaliskuun 1 p:n ja vuoden 1930 toukokuun 1 p:n välinen aika ja jälkimmäinen vuoden 1929 tammikuun 1 p:n ja vuoden 1930 toukokuun 1 p:n välinen aika, jolloin he virkaatoimittavina olivat hoitaneet kyseisiin virkoihin kuuluvia tehtäviä. Näin ollen myönnettiin Skogsterille ensimmäinen ikäkorotus vuoden 1932 maaliskuun 1 p:stä ja Ahoselle samoin ensimmäinen ikäkorotus vuoden 1932 tammikuun 1 p:stä lukien.

Nikkilän sairaalan alihoitajatar S. Haapaniemi oikeutettiin [6]) ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1925 maaliskuun 10 p:n ja joulukuun 1 p:n välinen aika, jolloin hän oli toiminut alihoitajattaren viransijaisena Marian sairaalassa. Ensimmäinen ikäkorotus oli maksettava hänelle tammikuun 1 p:stä 1932 lukien.

Kunnalliskodin alihoitajatar E. Tähtinen oikeutettiin [7]) lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1929 helmikuun 1 p:n ja vuoden 1931 toukokuun 7 p:n välinen aika, jona hän oli palvellut Marian sairaalan vakinaisena alihoitajattarena, sekä vuoden 1931 toukokuun 7 p:n ja vuoden 1932 maaliskuun 1 p:n välinen aika, jona hän toimi kunnalliskodin virkaatoimittavana alihoitajattarena. Ensimmäinen ikäkorotus myönnettiin hänelle vuoden 1932 helmikuun 1 p:stä lukien.

---

[1]) Khs 10 p. maalisk. 467 §. — [2]) S:n 19 p. toukok. 875 §. — [3]) S:n 15 p. syysk. 1,387 §. — [4]) Khn jsto 8 p. syysk. 5,698 §. — [5]) Khs 31 p. maalisk. 578 §. — [6]) S:n 14 p. huhtik. 667 §. — [7]) S:n 23 p. maalisk. 534 §.

Ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattaret G. Wikberg ja S. Nordman oikeutettiin [1]) lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi vuosisijaisina toimimansa ajat eli edellinen vuoden 1929 syyskuun 15 p:n ja vuoden 1930 elokuun 1 p:n välinen aika ja jälkimmäinen vuoden 1930 syyskuun 1 p:n ja vuoden 1931 elokuun 1 p:n välinen aika. Tämän nojalla ensimmäinen ikäkorotus myönnettiin Wikbergille vuoden 1932 lokakuun 1 p:stä ja Nordmanille vuoden 1933 syyskuun 1 p:stä lukien.

Kaupunginorkesterin konserttimestari A. Hannikainen oikeutettiin [2]) ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen vuosina 1918—19 orkesterin ensimmäisenä viulunsoittajana toimimansa yhden vuoden aika. Hänen kolmas ikäkorotuksensa oli maksettava vuoden 1932 syyskuun 1 p:stä lukien.

Sähkölaitoksen jakeluosaston insinööri S. Schalin oikeutettiin [3]) lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1929 huhtikuun 1 p:n ja vuoden 1931 tammikuun 1 p:n välinen aika, jona hän oli toiminut sähkölaitoksen propagandainsinöörinä. Ensimmäinen ikäkorotus myönnettiin hänelle vuoden 1932 huhtikuun 1 p:stä lukien.

Puhtaanapitolaitoksen varastonhoitaja L. Bogdanoff oikeutettiin [4]) ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1929 toukokuun 1 p:n ja vuoden 1930 tammikuun 1 p:n välinen aika, jona hän oli toiminut virkaatoimittavana varastonhoitajana. Näin ollen ensimmäinen ikäkorotus oli maksettava hänelle vuoden 1932 toukokuun 1 p:stä lukien.

Palkankorotukset. Kaupunginvaltuuston päätettyä korottaa rahatoimiston veronkannantaosaston osastopäällikönviran huhtikuun 1 p:stä lukien 10 palkkaluokasta 13:nteen myönnettiin [5]) korotetun palkan suorittamiseen kuluvana vuonna 11,970 markkaa määrärahasta Ikäkorotukset ja palkankorotukset.

Lastentarhain johtokunta oli esittänyt, että lastentarha Kotikallion aputytön T. Rannan vuosipalkka seuraavan vuoden alusta korotettaisiin 4,600 markasta 6,000 markkaan sekä saman lastentarhan aputytön A. Raidan palkka kesäkuun 1 p:stä lukien 4,120 markasta 8,400 markkaan, koska hänen toimensa mainitusta päivästä lukien muutettaisiin lastenhoitajantoimeksi. Kaupunginhallitus päätti [6]) hyväksyä edellisen esityksen mutta evätä jälkimmäisen huomauttaen, että mainitun aputytöntoimen lakkauttamisesta ja uuden lastenhoitajantoimen perustamisesta oli tehtävä perusteltu esitys kaupunginvaltuustolle. Johtokunnan esityksen lastentarhain aputyttöjen palkkain yleisestä korottamisesta kaupunginhallitus epäsi [7]).

Kaupunginhallitus päätti [8]) niinikään, ettei tilastotoimiston vahtimestarintoimen korottamista ensimmäisestä palkkaluokasta kolmanteen koskeva esitys aiheuttanut toimenpidettä.

Palvelusvuosien perusteella korotettiin erinäisten ensimmäisen kaupunginvoudin konttorin [9]), kaupungintalon puhelinkeskuksen [10]), maidontarkastamon [11]), Marian sairaalan [12]), kulkutautisairaalan [13]), Kivelän sairaalan [14]), Nikkilän sairaalan [15]), tuberkuloosisairaalan [16]), sairaanhoitajatarkoulun [17]),

---

[1]) Khs 27 p. huhtik. 759 §. — [2]) S:n 22 p. syysk. 1,417 §. — [3]) S:n 18 p. helmik. 325 §. — [4]) S:n 19 p. toukok. 874 §. — [5]) S:n 23 p. maalisk. 537 §. — [6]) S:n 9 p. kesäk. 1,044 §. — [7]) S:n 9 p. kesäk. 1,025 §. — [8]) S:n 25 p. elok. 1,251 §. — [9]) S:n 24 p. marrask. 1,794 §. — [10]) S:n 11 p. helmik. 301 §. — [11]) S:n 11 p. elok. 1,237 §. — [12]) S:n 9 p. tammik. 24 §, 31 p. maalisk. 579 § ja 27 p. huhtik. 756 §. — [13]) S:n 31 p. maalisk. 579 §, 27 p. huhtik. 756 §, 2 p. kesäk. 927 §, 29 p. syysk. 1,440 § ja 27 p. lokak. 1,633 §. — [14]) S:n 31 p. maalisk. 579 §, 27 p. huhtik. 756 § ja 29 p. syysk. 1,439 §. — [15]) S:n 14 p. huhtik. 666 § ja 27 p. huhtik. 756 §. — [16]) S:n 31 p. maalisk. 579 §, 27 p. huhtik. 756 § ja 2 p. kesäk. 927 §. — [17]) S:n 27 p. huhtik. 756 §.

kunnalliskodin [1]), työlaitoksen [2]), köyhäinhoitolautakunnan työtupain [3]), Sofianlehdon pikkulastenkodin [4]), Kullatorpan lastenkodin [4]), Reijolan lastenkodin [4]), vastaanottokodin [5]), Bengtsårin koulukodin [4]), Ryttylän koulukodin [6]), Toivolan koulukodin [4]), ruotsinkielisten kansakoulujen [7]), kaupunginkirjaston [8]), rakennuskonttorin [9]) ja kiinteistölautakunnan [10]) palkkasääntöön merkitsemättömäin pysyväisten virkain haltijoiden kuukausipalkkoja.

Vahvistetut palkat. Kaupunginhallitus päätti [11]), että v. t. satamakapteeni A. Lindforsille oli asianomaiselta palkkatililtä suoritettava marraskuun 8 ja 30 p:n väliseltä ajalta 5,000 markan viransijaisuuspalkkio sekä joulukuun 1 p:n jälkeiseltä ajalta hänelle tulevan eläkkeen lisäksi 4,400 markkaa kuukaudelta.

V. t. tuberkuloosilääkäri I. Rosqvist oikeutettiin [12]) joulukuulta saamaan koko kuukauden palkka sekä vuoden 1933 tammikuulta eläkkeen lisäksi 4,600 markan suuruinen sijaispalkkio. Palkkiot oli maksettava asianomaisesta palkkamäärärahasta.

Ruotsinkielisten kansakoulujen taloudenhoitajalle E. Pontánille määrättiin [13]) vuoden 1933 alusta lukien suoritettavaksi 3,000 markan sopimuspalkka kuukaudelta.

Kaupunginvaltuuston päätettyä [14]) perustaa kirjapainokouluun kuluvan vuoden alusta lukien palkkasääntöön merkitsemättömien pysyväisten toimien ryhmään kuuluvan vahtimestarintoimen ja myönnettyä sen palkkaamiseen 7,000 markkaa uusien virkain palkkoja ja palkankorotuksia varten talousarvioon merkitystä määrärahasta kaupunginhallitus päätti [15]) vahvistaa kirjapainokoulun vahtimestarin pohjapalkan 1,005 markaksi kuukaudessa. Koska toimen nykyisen haltijan aikaisempaa toimintaa ei voitu kokonaan ottaa huomioon palkankorotuksia palvelusvuosien perusteella määrättäessä, vahtimestarin toimi kun aikaisemmin oli sivutoimi ja laadultaan erilainen, myönnettiin sanotulle toimenhaltijalle 76 markan suuruinen palkankorotus kuukaudessa tammikuun 1 p:stä 1932 lukien. Palkka oli kertomusvuonna suoritettava siten, että kirjapainokoulun tilapäisen työvoiman määrärahasta käytettiin siihen 6,000 markkaa ja loput otettiin valtuuston myöntämästä määrärahasta. Edelleen kaupunginhallitus epäsi ammattiopetuslaitosten johtokunnan esityksen korvauksen myöntämisestä vahtimestarille asuntoedun supistumisesta. Virastotalon, uuden raatihuoneen, keskuspoliisitalon ja rahatoimiston yhteisen talonmiehen O. V. Lindholmin palkka vahvistettiin [16]) tammikuun 1 p:stä 1932 lukien 900 markaksi kuukaudelta ja hänen luontoisetukorvauksensa 604 markaksi kuukaudelta; ottaen huomioon, että palkasta kuluvana vuonna oli vähennettävä 5 %, myönnettiin tarkoitukseen 5,340 markkaa ikä- ja palkankorotuksia varten kaupunginhallituksen käytettäväksi talousarvioon merkitystä määrärahasta.

---

[1]) Khs 24 p. marrask. 1,796 ja 1,797 § sekä 23 p. maalisk. 535 §. — [2]) S:n 23 p. maalisk. 535 §. — [3]) S:n 11 p. helmik. 300 §, 23 p. maalisk. 559 § ja 24 p. marrask. 1,796 §. — [4]) S:n 24 p. marrask. 1,795 §. — [5]) S:n 25 p. helmik. 388 § ja 24 p. marrask. 1,795 §. — [6]) S:n 25 p. helmik. 388 § ja 24 p. marrask. 1,795 §. — [7]) S:n 27 p. huhtik. 757 § ja 2 p. kesäk. 928 §. — [8]) S:n 22 p. kesäk. 1,102 § ja 4 p. elok. 1,223 §. — [9]) S:n 22 p. kesäk. 1,106 §. — [10]) S:n 2 p. kesäk. 929 § ja 22 p. kesäk. 1,106 §. — [11]) S:n 24 p. marrask. 1,821 §; ks. myös tämän kert. s. 250 ja 291. — [12]) Khs 8 p. jouluk. 1,926 §; ks. myös tämän kert. s. 129. — [13]) Khs 17 p. marrask. 1,783 §. — [14]) Ks. tämän kert. s. 126. — [15]) Khs 11 p. helmik. 314 §. — [16]) S:n 21 p. tammik. 130 §.

Korkeasaaren eläintenhoitajan A. Humalan palkka vahvistettiin [1]) tammi—toukokuulta 1,550 markaksi ja kesäkuun 1 p:stä alkaen 1,725 markaksi. Tästä päätöksestä aiheutuva lisämeno oli suoritettava edellisessä kohdassa mainitusta määrärahasta.

Erinäisiä palkkakysymyksiä. Koska rahatoimiston palkkaosastolla 5—10 vuotta palvelleet ylimääräiset apulaiset E. Lowenetsky, S. Lindberg, E. Tukiainen, H. Törrönen, R. Ervasti ja V. Meinander, jos kohtakin he saivat palkkansa tilapäisen työvoiman tililtä, yhtämittaisen pitkäaikaisen palveluksensa perusteella olivat verrattavissa vakinaiseen työvoimaan, kaupunginhallitus päätti, että heidän palkkojensa alentamisessa oli noudatettava samoja perusteita kuin vakinaisten viranhaltijain palkkain alentamisessa.

Kaupunginhallitus hyväksyi [3]) työnvälitystoimiston johtokunnan esityksen, että toimiston vahtimestarille T. Leanderille, joka kertomusvuoden tammi—helmikuun aikana hoiti toimistoapulaisen tehtäviä, suoritettaisiin vahtimestarin ja toimistoapulaisen toimien peruspalkkojen erotus, 190 markkaa kuukaudessa, eli yhteensä 380 markkaa; tämä lisäpalkkio oli suoritettava toimiston tilapäisen työvoiman määrärahasta.

Terveydenhoitolautakunta oikeutettiin [4]) suorittamaan kesäkuun 28 p:nä 1932 virastaan eronneen lautakunnan toimiston sairaanhoitajattaren S. von Hellensin heinäkuun palkasta 1,500 markan suuruinen palkkio henkilölle, joka otettiin virkaatekeväksi sairaanhoitajattareksi täksi ajaksi.

Terveydenhoitolautakunnan anottua, että ammattientarkastuksen siivoojalle kuluvanakin vuonna saisi maksaa 160 markan suuruisen kuukausipalkkion, vaikka tarkastuksen supistettu siivousmääräraha siten ei riittäisikään tarkoitukseensa, kaupunginhallitus päätti [5]) ilmoittaa terveydenhoitolautakunnalle, että ammattientarkastuksen siivoaminen oli järjestettävä talousarvioon tätä tarkoitusta varten merkityn määrärahan puitteissa.

Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan evättyä kansakoulunopettaja W. Sippolalta oikeuden kaupunginkirjaston Pasilan haarakirjaston johtajantoimen hoitamiseen sivutoimena kaupunginhallitus päätti [6]) kirjaston johtokunnalle ilmoittaa, että opettaja Sippolalle ei syyskuun 1 p:n jälkeen enää ollut maksettava palkkaa mainitun toimen hoitamisesta.

Kaupunginhallitus päätti [7]) oikeuttaa musiikkilautakunnan käyttämään kaupunginorkesteria varten talousarvioon merkitystä määrärahasta enintään 89,000 markkaa ylimääräisten johtajien, solistien ja kuorojen palkkaamiseen.

Alistettuaan tutkittavakseen musiikkilautakunnan helmikuun 22 p:nä tekemän päätöksen, että orkesterin jäsenelle Kaalbekille kertomusvuoden aikana toistaiseksi ylimääräisten avustusten määrärahasta suoritettaisiin 145 markkaa kuukaudessa fagotinsoittajan toimen hoitamisesta, hallitus päätti [8]) kehoittaa musiikkilautakuntaa siten oikaisemaan päätöksensä, että Kaalbekille vuodeksi 1932 myönnettiin 155 markan suuruinen henkilökohtainen palkanlisäys kuukaudessa, jolloin kaupunginvaltuuston päättämä palkanalennus oli laskettava niin hyvin peruspalkalle kuin henkilökohtaiselle lisäykselle.

Kansanpuistojen isännöitsijän K. Soinion viransijaiselle S. Puraselle myönnettiin [9]) Sijaispalkkiot virkavapaustapauksissa nimiseltä tililtä huhti-

[1]) Khs 30 p. kesäk. 1,126 §. — [2]) S:n 18 p. helmik. 331 §. — [3]) Khn jsto 31 p. maalisk. 4,046 §. — [4]) Khs 16 p. kesäk. 1,081 §. — [5]) S:n 3 p. maalisk. 425 §. — [6]) S:n 15 p. syysk. 1,383 §. — [7]) S:n 22 p. syysk. 1,428 §. — [8]) Khs 25 p. helmik. 383 §. — [9]) S:n 26 p. toukok. 896 §. —

kuun ajalta 2,000 markan sijaispalkkio ja herra Soiniolle korvaukseksi hänen virkavapautensa aikana maalis- ja huhtikuulla suorittamastaan työstä asianomaiselta palkkatililtä 3,165 markkaa, minkä ohessa hänelle toukokuun 1 p:stä lähtien oli maksettava täysi palkka.

Kaupunginhallitus myöntyi[1]) heinäkuun 1 p:ään irtisanottujen entisten raittiudenvalvojien J. E. Leivon, F. Nyströmin ja R. Nyholmin anomukseen saada kesälomakuukaudeltaan heinäkuulta nostaa entiset palkkansa edellyttäen, etteivät he samanaikaisesti nauttineet muuta korvausta kansanpuisto-osaston palveluksessa.

Nauttimatta jääneen kesäloman korvaaminen. Kaupunginhallitus oikeutti[2]) Sofianlehdon pikkulastenkodin osastonhoitajattaren E. Katzin, joka erosi toimestaan kesäkuun 1 p:nä, saamaan kolmen viikon palkan kesäkuun 1 p:n jälkeiseltä ajalta korvaukseksi hänen kuluvana vuonna menettämästään kesälomasta.

Viransijaisena toimineen oikeus kesälomaan. Kaupunginhallitus päätti[3]) sairaalahallitukselle ilmoittaa, että Nikkilän sairaalan kolmannella alilääkärillä E. E. Helsingius-Tepposella, joka kesäkuun 1 p:nä ryhtyi sanottua virkaa hoitamaan, oli oikeus kesäloman saantia varten lukea hyväkseen vuosina 1926—28 viransijaisena Nikkilän sairaalassa toimimansa ajat, yhteensä 4 kuukautta 19 päivää.

Matkakulujen korvaaminen. Provisioihin y. m. kuluihin varatusta talousarvion määrärahasta myönnettiin rahatoimenjohtaja Huplin kaupungin laina-asiain järjestelyä varten Tukholmaan tekemän matkan matkalaskun suorittamiseen 3,293: 30 markkaa[4]) sekä samasta määrärahasta 1,323 markkaa rahatoimenjohtaja Huplin ja kiinteistöjohtaja v. Frenckellin frangiluoton järjestelyä varten Tukholmaan tekemällään matkalla tarvitsemien matkalippujen ja -korttien lunastamisesta aiheutuneen laskun maksamiseen[5]).

Kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista myönnettiin alla mainittujen matkakulujen suorittamiseen seuraavat rahamäärät:

kaupunginvaltuuston puheenjohtajan kauppaneuvos I. Lindforsin kaupungin edustamisesta Norden-yhdistyksen Tukholmassa pidetyllä Islanninviikolla esittämän matkalaskun suorittamiseen 4,462 markkaa[6]);

kaupunginvaltuuston syyskuun 25 p:nä tekemällä tarkastusmatkalla käytettyjen linja-autojen vuokran maksamiseen 1,312: 50 markkaa[7]);

sosiali- ja opetusasiain johtajan Kedon osanotosta Hangon kaupunkipäiviin aiheutuvan matkalaskun suorittamiseen 551 markkaa[8]) sekä hänen lokakuun 19 p:nä Bengtsårin koulukotiin tekemänsä matkan kustannusten peittämiseen 232 markkaa[9]);

kansliasihteeri A. Blombergille hänen Bengtsårin tilalle tekemiensä matkojen matkalaskujen suorittamiseen etukäteen nostetut, yhteensä 1,200 markkan suuruiset määrärahat[10]) sekä 100 markan määrärahan matkustussäännön mukaisena päivärahana hänen tammikuun 24 p:nä Kellokosken piirimielisairaalaan tekemästään matkasta[11]);

rakennuskonttorin insinöörille R. Granqvistille, vesijohtolaitoksen toimitusjohtajalle A. Skogille sekä ensimmäiselle kaupunginlääkärille F. Hisingerille kullekin 100 markan suuruisen matkustussäännön mukaisen korvauksen heidän Kellokosken piirimielisairaalaan tekemästään tarkastusmatkasta[12]); sekä

---

[1]) Khn jsto 7 p. heinäk. 5,086 §. — [2]) Khs 2 p. kesäk. 935 §. — [3]) S:n 2 p. kesäk. 930 §. — [4]) Khn jsto 13 p. lokak. 6,451 § ja 20 p. lokak. 6,596 §. — [5]) S:n 21 p. tammik. 3,174 §. — [6]) S:n 29 p. syysk. 6,127 §. — [7]) S:n 6 p. lokak. 6,314 §. — [8]) S:n 1 p. syysk. 5,522 §. — [9]) S:n 20 p. lokak. 6,597 §. — [10]) S:n 3 p. marrask. 6,828 §. — [11]) S:n 4 p. helmik. 3,391 §. — [12]) S:n 10 p. maalisk. 3,834 §.

kaupungininsinööri O. Martikaisen Korian—Helsingin rautatien rakentamista käsittelevään neuvottelukokoukseen tekemän matkan matkalaskun suorittamiseen 364: 75 markkaa [1]).

Köyhäinhoitolautakunnan anomuksesta kaupunginhallitus päätti [2]) oikeuttaa mainitun lautakunnan suorittamaan matkakustannusmäärärahasta 5,625 markkaa köyhäinhoitolautakunnan kanslian apulaisjohtajalle J.G. A. Jacobssonille korvaukseksi hänen omalla autollaan tekemistään virkamatkoista.

Raitiotievuosikortit. Kaupunginhallitus päätti [3]), että vastedes myönnettävät raitiotievuosikortit asetettaisiin asianomaisten virastojen nimiin sellaisissa tapauksissa, jolloin tämän harkittiin tuottavan säästöä. Lisäksi tehtiin [4]) joukko päätöksiä, jotka koskivat raitiotievuosikortin myöntämistä eri kaupungin viranhaltijoille.

Kertomusvuoden lopussa Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö ilmoitti [5]) päättäneensä vastedes olla antamatta kollektiivisiä vuosikortteja.

Vakanssisäästö. Sen johdosta, että erinäiset raastuvanoikeuden virat olivat vuonna 1931 olleet avoimina, kaupunginhallitus myönsi [6]) vuoden 1931 määrärahasta Sijaispalkkiot virkavapaustapauksissa 30,350 markkaa maksettavaksi vakanssisäästönä siviilivirkakunnan leski- ja orpokassalle.

Oikeus palkan nauttimiseen virkavapauden ajalta. Satamahallintotoimiston sihteeri T. Nordberg oikeutettiin [7]) saamaan täydet palkkaetunsa kesäkuun 13 p:n ja heinäkuun 12 p:n väliseltä ajalta, joksi hänelle oli myönnetty virkavapautta sotaväen reserviharjoituksiin osallistumista varten.

Kulkutautisairaalan alihoitajattaret L. Puustinen ja I. Jalovaara oikeutettiin [8]) saamaan palkkaetunsa vähentämättöminä siltä kolmen kuukauden ajalta, jolloin he ollen virkavapaina harjoittelivat Marian sairaalan lastenosastolla ja Sofianlehdon pikkulastenkodissa.

Kunnalliskodin alihoitajatar A. Stenholm oikeutettiin [9]) saamaan ikäkorotuksensa kuuden kuukauden ajalta marraskuun 1 p:stä lukien, jolloin hän oli virkavapaana osallistuakseen sairaanhoitajattarien täydennyskursseihin.

Lastensuojelulautakunnan naisopastajan E. Rädyn anomus saada hänelle maaliskuun ajaksi synnytyksen johdosta myönnetyn virkavapauden ajalta nostaa palkastaan 410 markkaa hyväksyttiin [10]).

Kullatorpan lastenkodin lastenhoitajatar I. Hannén, jolle oli myönnetty virkavapautta kesäkuun 1 p:n ja elokuun 1 p:n väliseksi ajaksi lastentarhain kesäsiirtolakursseihin osallistumista varten, oikeutettiin [11]) tältä ajalta nostamaan ikäkorotuksensa, 180 markkaa kuukaudessa eli yhteensä 360 markkaa.

Reijolan lastenkodin lastenhoitajatar E. Haapala, joka suorittaakseen keskikoulun loppututkinnon oli saanut virkavapautta maaliskuun 1 p:n ja toukokuun 1 p:n väliseksi ajaksi, oikeutettiin [12]) tältä ajalta nostamaan ikäkorotuksensa, 360 markkaa kuukaudessa.

Toivoniemen koulukodin opettajatar I. Pesonen, jolle osallistuakseen kansakoulunopettajain yliopistollisiin jatkokursseihin oli myönnetty virkavapautta syyskuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi, oikeutettiin [13]) tältä ajalta nostamaan palkastaan ikäkorotuksiaan vastaava määrä eli 750 markkaa kuukaudessa.

---

[1]) Khn jsto 22 p. jouluk. 7,745 §. — [2]) S:n 14 p. tammik. 3,092 §. — [3]) Khs 28 p. tammik. 176 §. — [4]) Khn jsto 21 p. huhtik. 4,334 §, 22 p. jouluk. 7,722 §, 14 p. tammik. 3,099 §, 15 p. syysk. 5,728 §, 21 p. tammik. 3,203 a §, 21 p. tammik. 3,195 §, 1 p. jouluk. 7,386 §, 29 p. jouluk. 7,794 §, 25 p. helmik. 3,686 §, 14 p. tammik. 3,098 §, 4 p. helmik. 3,378 §, — [5]) Khs 15 p. jouluk. 1,970 §. — [6]) S:n 14 p. huhtik. 662 §. — [7]) S:n 16 p. kesäk. 1,054 §. — [8]) S:n 10 p. marrask. 1,746 §. — [9]) S:n 17 p. marrask. 1,761 §. — [10]) S:n 7 p. huhtik. 629 §. — [11]) S:n 26 p. toukok. 895 §. — [12]) S:n 25 p. helmik. 389 §. — [13]) S:n 15 p. syysk. 1,382 §.

Ryttylän koulukodin opettaja K. E. Ahtinen, joka hänelle helmikuun 1 p:n ja huhtikuun 30 p:n väliseksi ajaksi kansakoulunopettajain yliopistollisiin jatkokursseihin osallistumista varten myönnetyn virkavapauden aikana osittain hoiti tehtäviään, oikeutettiin [1]) mainitulta ajalta nostamaan palkastaan 1,500 markkaa kuukaudessa.

Kotitalousneuvoja A. Salonen oikeutettiin [2]) hänelle lokakuun 10 ja 22 p:n väliseksi ajaksi auskultoimista varten myönnetyn virkavapauden ajalta nostamaan ikäkorotuksensa.

Solhälla nimisen lastentarhan kokopäivänosaston opettajatar A. Sirola, joka tammikuun 14 ja 27 p:n välisenä aikana oli ollut virkavapaana hoitaakseen äitiään tämän ollessa vaikeasti sairaana, oikeutettiin [3]) mainitulta ajalta saamaan puolet palkkaeduistaan.

Vesijohtolaitoksen putkenlaskijalle K. Virtaselle myönnettiin [4]) 1,955: 50 markan rahamäärä vuoden 1931 määrärahasta Kaupunginhallituksen yleiset käyttövarat palkaksi vuoden 1931 kesäkuun 8 p:n ja heinäkuun 7 p:n väliseltä ajalta, joksi hänet oli kutsuttu sotaväen reserviharjoituksiin.

Rakennuskonttorin katu- ja viemäriosaston työpäällikkö K. J. Willandt oikeutettiin [5]) nauttimaan täysiä palkkaetujaan marraskuun 15 ja 19 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän nautti virkavapautta osanottoa varten Kööpenhaminassa pidettävään kunnallisteknikkojen kokoukseen.

Sitä vastoin kaupunginhallitus päätti [6]) evätä toisen kaupunginvoudin konttorin kassantarkkailijan K. Lugaksen oikeuttamista nauttimaan palkkaetuja hänelle tammi—helmikuuksi raskauden takia myönnetyn virkavapauden ajalta koskevan maistraatin esityksen, koska voimassa olevia määräyksiä ei voinut soveltaa kyseiseen tapaukseen.

Samoin evättiin [7]) köyhäinhoitolautakunnan esitys, että lautakunnan kodissakävijä F. Wallin oikeutettaisiin saamaan palkkaetunsa vähentämättöminä hänelle vuoden 1931 marraskuun 21 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi myönnetyn sairasloman ajalta, ottaen huomioon, että hänellä viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana oli jo ollut kahden kuukauden sairasloma täysin palkkaeduin.

Viransijaisuuspalkkiot muun syyn kuin sairauden takia myönnetyn virkavapauden ajalta. Talousarvion määrärahasta Sijaispalkkiot virkavapaustapauksissa myönnettiin alla mainittujen viranhaltijain sijaisille seuraavan suuruiset palkkiot:

Virasto tai laitos.	Virkavapaa viranhaltija.	Virka.	Virkavapaus kesti.	Sijaiselle myönnetty palkkio, Smk.
Raastuvanoikeus	Stambej, A. Th.[8])	Kaupunginpalvelija	1/1 —31/1	2,100 —
Kaupunginkanslia	Nordberg, T.[9])	Kansliasihteeri	13/6 —12/7	2,750 —
Satamahallinto	Nordberg, T.[10])	Sihteeri	13/6 —13/7	800 —
S:n	Björkman, H.[11])	Satamakonstaapeli	1/9 —31/12	4,800 —
S:n	Parviainen, L.[12])	Tarkastuskonstaapeli	1/9 —31/12	5,560 —
Tilastotoimisto	Kuhlefelt, V.[13])	Amanuenssi	16/4 — 1/8	7,350 —

[1]) Khs 11 p. helmik. 297 §.— [2]) S:n 3 p. marrask. 1,676 §.— [3]) S:n 10 p. maalisk. 460 §. — [4]) S:n 14 p. tammik. 90 §. — [5]) S:n 10 p. marrask. 1,735 §. — [6]) S:n 21 p. tammik. 135 §. — [7]) S:n 14 p. tammik. 100 §. — [8]) Khn jsto 11 p. helmik. 3,413 §.— [9]) S:n 30 p. kesäk. 5,079 §. — [10]) Khs 16 p. kesäk. 1,054 §. — [11]) Khn jsto 25 p. elok. 5,283 §. — [12]) S:n 25 p. elok. 5,284 §. — [13]) Khs 7 p. huhtik. 633 §.

Virasto tai laitos.	Virkavapaa viranhaltija.	Virka.	Virkavapaus kesti.	Sijaiselle myönnetty palkkio, Smk.
Verotusvalmistelukunta	Lagerberg, E.[1])	Kanslia-apulainen	1/4 —31/4	1,100 —
Sairaaloihin kuulumaton lääkäri- ja sairaanhoitohenkilökunta	Forsius, R.[2])	Alueläkäri	22/7 —22/8	2,080 —
S:n	Sillman, E. C. K. A.[3])	»	29/6 —12/7	970 —
S:n	Blomstedt, J. O.[4])	»	22/8 —31/8	693 —
Maidontarkastamo	Karsten, A.[5])	V.t. laboratooriapulainen	1/11—15/11	600 —
Ammattientarkastus	Sundbäck, E.M.[6])	V.t. ammattienylitarkastaja	1/1 —12/2	2,690 —
S:n	Levanto, A.-L.[7])	Ammattienylitarkastaja	1/4 —13/5	3,600 —
Tuberkuloosihuoltotoimisto	Tallberg, P. Hj.[8])	Apulaislääkäri	9/4 —25/5	3,635 —
Kouluhammaspoliklinikka	Sjöblom-Söderström, E.B.S.[9])	Avustava kouluhammaslääkäri	15/9 — 1/11	2,208 —
Mielisairaiden vastaanottoasema	Elgh, M. C.[10])	Sairaanhoitajatar	15/9 — 6/12	4,084 —
Köyhäinhoitokansliat	Törnqvist, P.[11])	Vahtimestari	1/4 — 1/5	1,200 —
S:n	Ek, I.[12])	Kodissakävijä	1/8 — 1/9	1,200 —
Lastensuojelulautakunta	Kallia, R. G. I.[13])	Lastenvalvoja	1/4 —30/4	3,500 —
S:n	Räty, E.[14])	Naisopastaja	1/3 — 1/4	1,500 —
Sofianlehdon pikkulastenkoti	Auer, A.[15])	Osastonhoitaja	15/4 — 1/5	540 —
S:n	Michelsson, L.[16])	Lastenhoitajatar	1/9 —31/12	4,320 —
Kullatorpan lastenkoti	Hannén, I.[17])	»	1/6 — 1/8	2,160 —
S:n	Nässling, K.[18])	»	15/10—15/11	1,080 —
Ryttylän koulukoti	Ahtinen, K. E.[19])	Opettaja	1/2 — 1/5	4,050 —
Toivoniemen koulukoti	Pesonen, I. E.[20])	Opettajatar	1/9 —31/12	10,400 —
S:n	Koivisto, H.[21])	Hoitajatar	16/8 —29/8	600 —
Kotitalouslautakunta	Salonen, A. M.[22])	Kotitalousneuvoja	10/10—22/10	900 —
Lastentarhat	Fogelholm, G.[23])	Opettajatar	14/3 —14/4	1,680 —
Kaupunginkirjasto	Levander, K.[24])	Amanuenssi	20/9 —31/12	5,000 —
S:n	Vaula, E.[25])	»	16/10—31/12	3,800 —
Kiinteistötoimisto	Soinio, K.[26])	Kansanpuistojen isännöitsijä	1/4 —30/4	2,000 —

Sairauden aikaiset viransijaisuuspalkkiot. Seuraavien viranhaltijain sijaisille kaupunginhallitus myönsi alla mainitut palkkiot talousarvioon tätä tarkoitusta varten merkitystä määrärahasta:

---

[1]) Khn jsto 14 p. huhtik. 4,250 §. — [2]) S:n 2 p. kesäk. 4,794 §. — [3]) S:n 14 p. heinäk. 5,111 §. — [4]) S:n 4 p. elok. 5,208 §. — [5]) S:n 17 p. marrask. 7,093 §. — [6]) S:n 21 p. tammik. 3,182 §. — [7]) S:n 14 p. huhtik. 4,252 §. — [8]) S:n 14 p. huhtik. 4,251 §. — [9]) S:n 6 p. lokak. 6,301 §. — [10]) S:n 22 p. syysk. 5,997 §, 3 p. marrask. 6,824 § ja 17 p. marrask. 7,092 §. — [11]) S:n 14 p. huhtik. 4,264 §. — [12]) S:n 7 p. heinäk. 5,081 §. — [13]) Khs 31 p. maalisk. 597 §. — [14]) Khn jsto 14 p. huhtik. 4,253 §. — [15]) S:n 21 p. huhtik. 4,338 §. — [16]) S:n 8 p. syysk. 5,695 §. — [17]) S:n 26 p. toukok. 4,729 §. — [18]) S:n 1 p. jouluk. 7,379 §. — [19]) Khs 11 p. helmik. 297 §. — [20]) Khn jsto 8 p. syysk. 5,696 §. — [21]) S:n 2 p. kesäk. 4,805 §. — [22]) S:n 20 p. lokak. 6,589 §. — [23]) S:n 14 p. huhtik. 4,254 §. — [24]) S:n 6 p. lokak. 6,310 §. — [25]) S:n 1 p. jouluk. 7,371 §. — [26]) Khs 26 p. toukok. 896 §.

Virasto tai laitos.	Virkavapaa viranhaltija.	Virka.	Virkavapaus kesti.	Sijaiselle myönnett palkkio, Smk.
Maistraatti	Toppelius, W.[1])	Toinen julkinen notaari	1/1 — 1/4	6,300 -
S:n	Nikiforow, I.[2])	Kaupunginpalvelija	4/10— 3/11	1,800 -
Raastuvanoikeus	Allardt, A.[3])	Rikosasiainnotaari	15/8 — 1/11	5,000 -
S:n	Beyrath, E. S. M.[4])	Puhtaaksikirjoittajatar	1/10—31/10	1,000 -
Ulosottolaitos	Berg, X. E.[5])	Tarkastusapulainen	1/6 — 1/10	4,800 -
S:n	Lugas, K. A.[6])	Kassantarkkailija	1/1 — 1/3	2,400 -
S:n	Gahnström, M. M. G.[7])	Konttoriapulainen	15/3 —15/4	1,000 -
S:n	Österberg, A. V.[8])	Ulosottoapulainen	23/11 32 — 23/1 33	4,000 -
Kaupunginkanslia	Palin, K. E.[9])	Ylim. vahtimestari	12/7—10/9 10/10-31/12	2,340 - 3,510 -
Rahatoimisto	Fröding, G. L. C.[10])	Toimistoapulainen	23/8 —22/10	2,600 -
S:n	Scholin, H. M.[11])	»	1/1 —23/5 23/6 32 — 1/2 33	13,645 -
Satamahallinto	Kilpinen, M. D.[12])	»	16/6 —16/10	4,800 -
S:n	Ehrsson, K. J.[13])	Koneenkäyttäjä	12/9 —15/10	1,542 -
S:n	Grönberg, K. E.[14])	Satamakonstaapeli	1/5 —15/8	4,200 -
Tilastotoimisto	Emeléus, A. A.[15])	Laskuapulainen	21/6 —21/11	6,240 -
S:n	Montell, H.[16])	»	1/12—31/12	1,530 -
Verotusvalmistelukunta	Lagerberg, E. B.[17])	Kanslia-apulainen	1/3 — 1/4	1,150 -
Poliisilaitos	Lindroos, A.[18])	Sairaanhoitajatar	1/6 — 1/7	1,200 -
Terveydenhoitolautakunnan kanslia	Salonen, A.[19])	Kanslisti	22/2 — 1/4	1,813 -
S:n	Aminoff, I.[20])	Päivystäjä	24/11—31/12	1,677 -
S:n	Helo, H.[21])	Siivoojatar	17/12 31 — 17/2 32	1,600 -
Sairaaloihin kuulumaton lääkäri- ja sairaanhoitohenkilökunta	Lagus, R.[22])	Alueläkäri	23/1 — 1/3	2,494 -
S:n	Lundin, E. O.[23])	Sairaanhoitajatar	7/3 —22/3	1,050 -
Tuberkuloosihuoltotoimisto	Tandefelt, R.[24])	Laboratoorihoitajatar	30/5 — 4/6	368 -
Kouluhammaspoliklinikka	Hjelmman, A.[25])	Haaraklinikan joht.	12/2 —18/3	3,840 -
S:n	Blumenthal, H. W.[26])	Kouluhammaslääk.	27/4 —27/5	1,840 -
Terveystoimisto	Lojander, J. F.[27])	Lääkäri	22/7 — 1/8	1,216 -

[1]) Khn jsto 7 p. tammik. 3,003 §. — [2]) S:n 13 p. lokak. 6,443 §. — [3]) S:n 15 p. syysk. 5,714 §. — [4]) S:n 20 p. lokak. 6,580 §. — [5]) S:n 2 p. kesäk. 4,803 §. — [6]) S:n 14 p. tammik. 3,077 §. — [7]) S:n 31 p. maalisk. 4,052 §. — [8]) S:n 1 p. jouluk. 7,367 §. — [9]) Khs 11 p. elok. 1,235 § sekä khn jsto 14 p. heinäk. 5,116 § ja 6 p. lokak. 6,305 §. — [10]) Khn jsto 22 p. syysk. 5,988 §. — [11]) S:n 11 p. helmik. 3,493 §, 10 p. maalisk. 3,835 § ja 15 p. jouluk. 7,568 § sekä khs 22 p. kesäk. 1,103 § ja 17 p. marrask. 1,759 §. — [12]) Khn jsto 21 p. heinäk. 5,144 §. — [13]) S:n 22 p. syysk. 5,990 §. — [14]) S:n 19 p. toukok. 4,609 § ja 30 p. kesäk. 5,076 §. — [15]) S:n 21 p. heinäk. 5,143 § ja 25 p. elok. 5,404 § sekä khs 21 p. heinäk. 1,172 § ja 27 p. lokak. 1,640 §. — [16]) Khs 8 p. jouluk. 1,922 §. — [17]) Khn jsto 24 p. maalisk. 1,002 §. — [18]) Khs 16 p. kesäk. 1,086 §. — [19]) Khn jsto 3 p. maalisk. 3,777 § ja 14 p. huhtik. 4,248 §. — [20]) S:n 8 p. jouluk. 7,530 §. — [21]) S:n 14 p. tammik. 3,078 §. — [22]) S:n 18 p. helmik. 3,604 § ja 17 p. maalisk. 3,936 §. — [23]) S:n 17 p. maalisk. 3,935 §. — [24]) S:n 16 p. kesäk. 4,905 §. — [25]) S:n 3 p. maalisk. 3,776 § ja 31 p. maalisk. 4,053 §. — [26]) S:n 12 p. toukok. 4,586 §. — [27]) S:n 22 p. kesäk. 5,024 §.

Virasto tai laitos.	Virkavapaa viranhaltija.	Virka.	Virkavapaus kesti.	Sijaiselle myönnetty palkkio, Smk.
Terveystoimisto	Holmberg, G. A.[1])	Kaitsija	1/10— 1/2	600 —
S:n	Hiltunen, J.[2])	Vahtimestari	1/6 — 1/8	2,400 —
			1/9 — 1/12	3,600 —
Terveysolojen valvonta	Höman, C. R.[3])	Kaitsija	30/3—15/6	4,200 —
			1/9—31/12	6,720 —
Ammattientarkastus	Sundbäck, E. M.[4])	Ammattientarkast.	12/2 — 1/4	3,360 —
Maidontarkastamo	Lundberg, M.[5])	Kanslia-apulainen	24/2—24/7	5,400 —
			1/9—31/12	4,320 —
S:n	Berglund, G. E. M.[6])	Laboratooriapulain.	9/2 — 9/3	1,080 —
S:n	Räsänen, W.[7])	»	1/8 —15/8	600 —
S:n	Luoto, A. A.[8])	Ylikaitsija	14/1 —24/1	500 —
Lihantarkastamo	Wulff, E. E.[9])	Leimaaja	4/4 — 1/6	2,280 —
Köyhäinhoitokansliat	Kilpinen, M.[10])	Diakonissa	1/3 —12/3	608 —
S:n	Lyytikäinen, O.[11])	»	1/7 —15/7	600 —
S:n	Renfors, A. C.[12])	»	1/8 —30/9	3,000 —
S:n	Amirchanjanz, S. M. J.[13])	Kodissakävijä	17/2—16/3	1,500 —
			10/10-29/11	1,950 —
S:n	Eklund, R. H. F.[14])	»	22/7 — 2/9	1,650 —
S:n	Kohonen, I. D.[15])	»	15/8 — 5/9	800 —
S:n	Nieminen, S. M.[16])	»	17/5 —17/7	2,000 —
S:n	Ritz, A. L. G. M.[17])	»	18/1—29/2	2,178 65
			1/10— 1/12	2,400 —
S:n	Sandholm, E.[18])	»	6/8 — 6/10	2,400 —
S:n	Stenbäck, A. A.[19])	»	22/7 —31/8	1,600 —
S:n	Stjernvall, S.[20])	»	1/3 — 5/3	200 —
			5/9 —12/9	300 —
S:n	Wallin, F. K.[21])	»	1/1 — 1/2	1,200 —
S:n	Koivisto, L. W.[22])	Kanslianhoitaja	15/8 —15/9	1,940 —
S:n	Lundén, A. A.[23])	Apulaiskanslianhoit.	1/11—14/12	1,500 —
S:n	Mellberg, E. I.[24])	»	19/5 —18/6	2,070 —
S:n	Paulin, H. A.[25])	»	4/4 —25/4	1,064 —
			1/12—31/12	1,300 —
S:n	Winter, E. E.[26])	»	18/2—12/3	960 —
			23/8— 6/9	600 —
S:n	Kostiainen, E.[27])	Kanslisti	16/8 —30/9	1,620 —
S:n	Leino, O.[28])	Ylim. kanslisti	16/4— 2/5	540 —
			1/6—18/6	648 —
S:n	Johansson, E. E.[29])	Kirjanpitäjä	1/5 — 1/7	3,760 —
S:n	Korhonen, S. T.[30])	Ylim. kirjuriapulain.	5/9 — 3/10	840 —

[1]) Khn jsto 6 p. lokak. 6,302 §. — [2]) S:n 16 p. kesäk. 4,904 § ja 8 p. syysk. 5,689 §. — [3]) S:n 14 p. huhtik. 4,249 §, 19 p. toukok. 4,610 §, 8 p. syysk. 5,688 § ja 27 p. lokak. 6,720 §. — [4]) S:n 18 p. helmik. 3,603 §. — [5]) S:n 24 p. maalisk. 3,999 §, 12 p. toukok. 4,594 § ja 22 p. syysk. 5,996 §. — [6]) S:n 3 p. maalisk. 3,775 §. — [7]) S:n 30 p. kesäk. 5,077 §. — [8]) S:n 4 p. helmik. 3,372 §. — [9]) S:n 12 p. toukok. 4,582 §. — [10]) S:n 17 p. maalisk. 3,931 §. — [11]) S:n 4 p. elok. 5,205 §. — [12]) S:n 8 p. syysk. 5,692 §. — [13]) S:n 17 p. maalisk. 3,933 §, 17 p. marrask. 7,086 § ja 22 p. jouluk. 7,738 §. — [14]) S:n 4 p. elok. 5,203 §. — [15]) S:n 8 p. syysk. 5,693 §. — [16]) S:n 9 p. kesäk. 4,885 §. — [17]) S:n 4 p. helmik. 3,374 §, 13 p. lokak. 6,442 § ja 17 p. marrask. 7,083 §. — [18]) S:n 8 p. syysk. 5,691 §. — [19]) S:n 7 p. heinäk. 5,084 §. — [20]) S:n 17 p. maalisk. 3,934 § ja 13 p. lokak. 6,441 §. — [21]) S:n 14 p. tammik. 3,076 §. — [22]) S:n 4 p. elok. 5,206 §. — [23]) S:n 17 p. marrask. 7,087 §. — [24]) S:n 9 p. kesäk. 4,880 §. — [25]) S:n 12 p. toukok. 4,587 § ja 22 p. jouluk. 7,735 §. — [26]) S:n 17 p. maalisk. 3,932 § ja 8 p. syysk. 5,694 §. — [27]) S:n 4 p. elok. 5,204 §. — [28]) S:n 12 p. toukok. 4,589 § ja 7 p. heinäk. 5,082 §. — [29]) S:n 12 p. toukok. 4,588 §. — [30]) S:n 13 p. lokak. 6,440 §.

Virasto tai laitos.	Virkavapaa viranhaltija.	Virka.	Virkavapaus kesti.	Sijaiselle myönnett palkkio, Smk.
Köyhäinhoitokansliat	Paulin, V. M. H.[1])	Ylim. kirjuriapulain.	16/9 — 7/11	2,660 —
S:n	Törnqvist, P. M.[2])	Nuorempi vahtimestari	19/5 —18/6	1,200 —
Köyhäinhoidon kassa- ja tilivirasto	Sjöblom, E. M.[3])	Avustava kassanhoitaja	1/12—31/12 31	1,360 —
S:n	Ahlgren, M.[4])	Ylim. avustava kassanhoitaja	12/10— 7/11	800 —
S:n	Nyman, A. K.[5])	Vahtimestari	18/11—18/12	1,000 —
Kunnalliskoti	Koivisto, A.[6])	Alihoitajatar	3/1 —17/1	560 —
S:n	Lehto, I.[7])	»	21/3 — 4/4	560 —
S:n	Neuvonen, L.[8])	»	10/5—10/7 10/8—31/8	2,400 — 880 —
S:n	Parmi, S.[9])	»	15/11—12/12	1,000 —
S:n	Niemi, A.[10])	Yöhoitajatar	23/11— 7/12	600 —
S:n	Salin, A.[11])	Ylikeittäjätär	8/11— 6/12	784 —
S:n	Kaukonen, A.[12])	Keittäjätär	22/3 —25/4	793 2.
S:n	Pylkkönen, A.[13])	»	1/12— 7/12	168 —
S:n	Männistö, L.[14])	Leipojatar	21/11— 5/12	336 —
S:n	Pihlainen, T.[15])	Siivoojatar	20/5 —31/5	280 —
Lastensuojelulautakunta	Lindén, E. O.[16])	Lastensuojelulaitosten lääkäri	21/4 —16/5	1,590 —
S:n	Ahlberg, A. M.[17])	Naistarkastaja	1/7 — 1/8	1,680 —
S:n	Ramstedt, M. M.[18])	»	1/2 — 1/3	1,500 —
S:n	Wessman, V. M.[19])	»	8/2 —20/2 1/7 — 1/8 1/12—14/12	600 — 1,500 — 710 —
S:n	Niemura, H.[19a])	Vahtimestari	10/3 —10/5	2,200 —
Sofianlehdon pikkulastenkoti	Boström, E. M.[20])	Johtajatar	15/2—15/4 15/6—15/7	2,804 — 1,450 —
S:n	Auer, A.[21])	Osastonhoitajatar	8/1 — 8/2	1,173 —
S:n	Katz, E.[22])	»	10/2 —24/2	586 —
S:n	Henriksson, S.[23])	Lastenhoitajatar	1/8 —15/8	540 —
S:n	Michelsson, L.[24])	»	24/2 —24/7	5,400 —
S:n	Rehn, B.[25])	»	20/5 — 1/7	1,620 —
Ryttylän koulukoti	Rönkä, T.[26])	Johtaja	23/5 —23/7	4,000 —
» »	Pastell, T. S.[27])	Hoitajatar	10/6 —18/6	315 —
» »	Timonen, I.[28])	»	7/3 — 7/5	2,650 —
» »	Högström, S.[29])	Hoitajatarharjoittel.	21/6 —28/6	100 —
Toivolan »	Kurkela, K. A.[30])	Johtaja	1/1 —15/2	1,500 —

[1]) Khn jsto 17 p. marrask. 7,085 §. — [2]) S:n 7 p. heinäk. 5,083 §. — [3]) S:n 14 p. tammik. 3,079 §. — [4]) S:n 17 p. marrask. 7,084 §. — [5]) S:n 22 p. jouluk. 7,739 §. — [6]) S:n 4 p. helmik. 3,373 §. — [7]) S:n 12 p. toukok. 4,591 §. — [8]) S:n 9 p. kesäk. 4,881 § ja 4 p. elok. 5,207 §. — [9]) S:n 22 p. jouluk. 7,734 §. — [10]) S:n 14 p. tammik. 3,081 §. — [11]) S:n 22 p. jouluk. 7,736 §. — [12]) S:n 12 p. toukok. 4,590 §. — [13]) S:n 14 p. tammik. 3,080 §. — [14]) S:n 22 p. jouluk. 7,737 §. — [15]) S:n 9 p. kesäk. 4,882 §. — [16]) S:n 4 p. toukok. 4,470 § ja 19 p. toukok. 4,608 §. — [17]) S:n 30 p. kesäk. 5,073 §. — [18]) S:n 18 p. helmik. 3,606 §. — [19]) S:n 18 p. helmik. 3,605 §, 2 p. kesäk. 4,800 § ja 22 p. jouluk. 7,732 §. — [19a]) S:n 7 p. huhtik. 4,151 § ja 21 p. huhtik. 4,337 §. — [20]) S:n 3 p. maalisk. 3,778 §, 7 p. huhtik. 4,149 ja 16 p. kesäk. 4,913 §. — [21]) S:n 21 p. tammik. 3,184 §. — [22]) S:n 3 p. maalisk. 3,779 §. — [23]) S:n 8 p. syysk. 5,690 §. — [24]) S:n 3 p. maalisk. 3,780 §, 4 p. toukok. 4,469 § ja 2 p. kesäk. 4,802 §. — [25]) S:n 2 p. kesäk. 4,804 §. — [26]) S:n 2 p. kesäk. 4,801 § ja 28 p. heinäk. 5,191 §. — [27]) S:n 30 p. kesäk. 5,072 §. — [28]) S:n 7 p. huhtik. 4,150 §. — [29]) S:n 28 p. heinäk. 5,190 §. — [30]) S:n 7 p. tammik. 3,002 §.

Virka tai laitos.	Virkavapaa viranhaltija.	Virka.	Virkavapaus kesti.	Sijaiselle myönnetty palkkio, Smk.
Toivolan koulukoti	Mäkelä, L.[1])	Hoitajatar	7/12—28/12	700 —
Toivoniemen koulukoti	Nurmi, M. L.[2])	Emännöitsijä	6/1 — 6/3	3,000 —
Suomenk. kansakoulut	Jotuni, J. A.[3])	Toinen tarkastaja	1/9 —31/10	2,425 —
Kirjapainokoulu	Westerlund H. W.[4])	Vahtimestari	1/10—31/12	2,160 —
Kotitalouslautakunta	Salonen, A. M.[5])	Kotitalousneuvoja	5/12—10/12	360 —
Kaupunginkirjasto	Therman ,U.[6])	Kirjastonhoitaja	25/11—25/12	2,880 —
S:n	Grönroos, A.[7])	Amanuenssi	1/3—13/3	659 —
S:n	Sivén, S.[7])	»		
S:n	Hertz, A.[8])	»	7/3 —20/3	1,723 —
S:n	Vaula, E.[8])	»	1/3— 4/3	
			7/3—22/3	
S:n	Hertz, A.[9])	»	1/1— 9/2	1,975 —
			2/5— 8/5	355 —
S:n	Kytömaa, E.[10])	»	3/5 —30/6	2,938 —
S:n	Lindström, H.[11])	»	1/8 —30/9	3,000 —
S:n	Levander, K.[11])	»	4/8 —20/9	2,350 —
S:n	Nordström, E. M.[12])	»	9/11—31/12	2,635 —
S:n	Pettersson, A.[13])	»	1/2— 7/3	1,824 —
			25/9—29/9	250 —
			21/3— 9/4	963 —
S:n	Savonen, E.[14])	»	21/4—23/4	507 —
			28/4— 4/5	
S:n	Sivén, S.[15])	»	25/10—30/10	300 —
S:n	Weckman, I.[16])	»	27/5 —10/7	2,280 —
S:n	Lindgren, E.[17])	Vahtimestarin apul.	5/1 —13/1	324 —
S:n	Hartikka, M.[7])	Siivooja	25/2 —14/3	438 —
S:n	Willman, A.[18])	»	5/11—10/12	620 —
S:n	Saarela, A.[19])	Apulaissiivooja	3/3 —19/3	317 —
Kaupunginorkesteri	Hannikainen, V.[20])	Harpunsoittaja	1/4 —30/4	3,000 —
Rakennuskonttori	Randelin, D. D.[21])	Konttoriapulainen	1/1 — 1/9	10,880 —
S:n	Piponius, E.[22])	Ylim. konttoriapul.	1/11—31/12	2,400 —
Puhtaanapitolaitos	Caselius, E.[23])	Tuntikirjuri	15/8 —31/12	4,500 —
Kiinteistötoimisto	Andersin, H. L.[24])	Piirtäjä	1/9 — 1/11	2,400 —
S:n	Hagelberg, A.[25])	Sillanvartija	30/1 — 1/4	2,400 —
S:n	Laine, R.[26])	Siivooja	8/12—11/12	69 35

Sitä vastoin kaupunginhallitus epäsi palkkion myöntämistä kaupunginviskaalien M. Enebäckin[27]) ja K. Fröjdmanin[28]) sairaslomasijaisille koskevat maistraatin esitykset.

Kaupunginhallitus päätti[29]), että lastentarhain johtokunnan tuli palkata opettajatar M. Åbergin sijainen lastentarhain menosääntöön tällaisia tarkoituksia varten merkityistä määrärahoista.

---

[1]) Khn jsto 22 p. jouluk. 7,733 §. — [2]) S:n 21 p. tammik. 3,183 §. — [3]) Khs 8 p. jouluk. 1,925 §. — [4]) Khn jsto 13 p. lokak. 6,445 §. — [5]) S:n 29 p. jouluk. 7,788 §. — [6]) Khs 24 p. marrask. 1,833 §. — [7]) Khn jsto 24 p. maalisk. 3,997 §. — [8]) S:n 7 p. huhtik. 4,148 §. — [9]) S:n 11 p. helmik. 3,494 §, 25 p. helmik. 3,677 § ja 12 p. toukok. 4,592 §. — [10]) S:n 22 p. kesäk. 5,023 §. — [11]) S:n 22 p. syysk. 5,984 §. — [12]) S:n 1 p. jouluk. 7,370 §. — [13]) S:n 24 p. maalisk. 3,997 § ja 13 p. lokak. 6,439 §. — [14]) S:n 21 p. huhtik. 4,336 § ja 12 p. toukok. 4,593 §. — [15]) S:n 3 p. marrask. 6,819 §. — [16]) S:n 14 p. heinäk. 5,106 §. — [17]) S:n 11 p. helmik. 3,494 §. — [18]) S:n 1 p. jouluk. 7,370 § ja 22 p. jouluk. 7,729 §. — [19]) S:n 21 p. huhtik. 4,336 §. — [20]) S:n 26 p. toukok. 4,728 §. — [21]) S:n 14 p. tammik. 3,075 §, 25 p. helmik. 3,678 § ja 26 p. toukok. 4,727 §. — [22]) S:n 10 p. marrask. 6,909 § ja 8 p. jouluk. 7,531 §. — [23]) S:n 8 p. syysk. 5,687 §, 10 p. marrask. 6,907 §, 1 p. jouluk. 7,364 § ja 22 p. jouluk. 7,731 §. — [24]) S:n 8 p. syysk. 5,686 §. — [25]) S:n 11 p. helmik. 3,463 § ja 10 p. maalisk. 3,831 §. — [26]) S:n 29 p. jouluk. 7,786 §. — [27]) S:n 12 p. toukok. 4,584 ja 4,585 §. — [28]) S:n 3 p. marrask. 6,817 §. — [29]) S:n 14 p. huhtik. 4,255 §.

Kesälomasijaisten palkkiot. Talousarvion kesälomasijaisten määrärähasta myönnettiin vanhemman oikeusneuvosmiehen A. W. Nymanin kesälomasijaiselle heinäkuun ajalta 2,700 markkaa [1]) sekä nuoremman oikeusneuvosmiehen G. A. R. Liljebladin kesälomasijaiselle elokuun 29 p:n ja lokakuun 22 p:n väliseltä ajalta 2,700 markkaa [2]).

Lastentarhain johtokunnan anottua määrärahaa Kotikallion lastentarhan lastenseimen kesätoiminnan järjestämiseen siten, että sinne palkattaisiin yksi ylimääräinen lastenhoitaja kahden kuukauden ajaksi, kaupunginhallitus päätti [3]) myöntää etukäteen kaupunginkassasta 1,000 markan määrärahan kesälomasijaisen palkkaamiseksi mainittuun lastenseimeen, minkä toimenpiteen hyväksymistä aikanaan oli pyydettävä kaupunginvaltuustolta.

Kaupunginvaltuuston huoneiston siivoamisesta myönnettiin [4]) siivojatar A. Vainiolle 275 markan kuukausipalkkio, joka oli suoritettava kaupunginvaltuuston siivoamismäärärahasta.

Kaupunginkanslian tilapäinen työvoima. Kaupunginkanslian tilapäistä työvoimaa varten talousarvioon merkitystä määrärahasta myönnettiin kertomusvuonna alla mainituille henkilöille seuraavat rahamäärät:

kuukausipalkkaa painatustöiden valvojan apulaiselle V. Stenmanille 2,250 markkaa, ylim. kanslistille B. Lindforsille 1,530 markkaa, ylim. vahtimestarinapulaiselle K. E. Palinille 1,440 markkaa ja ylim. vahtimestarinapulaiselle A. Lekanderille 700 markkaa [5]);

kansliasihteeri A. Blombergille hänen työttömyysasiain valmistelun johdosta suorittamastaan ylityöstä 1,000 markkaa [6]), hänen etukäteen nostamansa 1,500 markan suuruinen ylityökorvaus joulukuulta [7]) ja edelleen ylityökorvauksena yhteensä 5,000 markkaa [8]);

kansliasihteeri A. Danielsonille 9,000 markan korvaus hänen vuoden 1933 talousarviota laadittaessa suorittamastaan ylityöstä sekä kansliasihteeri G. Brotherukselle 10,000 markan palkkio talousarvioehdotuksen ruotsintamisesta [9]);

filosofianmaisteri O. Wiherheimolle, joka otettiin ylimääräiseksi apulaiseksi kaupunginkansliaan heinäkuun 1 p:stä lukien vuoden loppuun, yhteensä 16,000 markkaa siten, että hänelle heinä- ja elokuulta maksettiin 2,000 markan kuukausipalkkio ja syyskuun 1 p:stä vuoden loppuun 3,000 markkaa kuukaudelta [10]);

osastopäällikkö E. Jernströmille 4,500 markan ylityökorvaus talousarvioehdotuksen laatimisesta [11]);

tuomari I. Cavoniukselle kaupungin vararikkoasioita koskevan selvityksen toimittamisesta vuoden 1931 joulukuun 21 p:n ja kertomusvuoden heinäkuun 20 p:n välisestä ajalta hänen esittämiensä laskujen mukainen korvaus, yhteensä 21,000 markkaa [12]);

neiti I. Tobiassonille, joka otettiin ylimääräiseksi kanslistiksi kaupunginkansliaan tammikuun 14 p:stä lukien toistaiseksi, kuukausipalkkaa 1,350 markkaa [13]);

kanslia-apulaiselle Andersinille 2,100 markan palkkio kanslialuettelon laatimisesta helmikuun 1 ja 29 p:n väliseltä ajalta [14]);

---

[1]) Khn jsto 30 p. kesäk. 5,074 §. — [2]) S:n 1 p. syysk. 5,527 §. — [3]) Khs 7 p. heinäk. 1,140 §. — [4]) Khn jsto 25 p. helmik. 3,675 §. — [5]) S:n 11 p. tammik. 3,008 §. — [6]) S:n 11 p. helmik. 3,481 §. — [7]) S:n 22 p. jouluk. 7,724 §. — [8]) S:n 6 p. lokak. 6,294 §, 3 p. marrask. 6,826 § ja 1 p. jouluk. 7,365 §. — [9]) Khs 15 p. jouluk. 1,984 §. — [10]) Khn jsto 16 p. kesäk. 4,915 §. — [11]) S:n 15 p. jouluk. 7,555 §. — [12]) S:n 14 p. tammik. 3,070 §, 18 p. helmik. 3,584 §, 17 p. maalisk. 3,926 §, 14 p. huhtik. 4,186 §, 12 p. toukok. 4,605 a §, 16 p. kesäk. 4,895 §, ja 14 p. heinäk. 5,115 § — [13]) S:n 11 p. tammik. 3,007 §. — [14]) S:n 3 p. maalisk. 3,697 §.

ylim. kanslistille B. Lindforsille tammikuun aikana suoritetusta ylityöstä hänen esittämänsä laskun mukainen korvaus, 285 markkaa [1]);

vahtimestari R. W. Ahlholmille 225 markkaa puhelinkeskuksen ajoittaisesta hoitamisesta tammikuun 1p:n ja helmikuun 15 p:n välisenä aikana [2]); sekä

herra J. Olinille, joka otettiin tilapäiseksi vahtimestarinapulaiseksi kaupunginkansliaan heinäkuun 13 p:stä lukien toistaiseksi, kuukausipalkkaa 600 markkaa [3]).

Siivoamisen määrärahasta myönnettiin siivoojatar S. Saleniukselle 650 markkaa ja siivoojatar A. Vesterbergille 600 markkaa [4]).

Palkkioksi kaupunginhallituksen autojen kuljettamisesta myönnettiin vahtimestareille E. Niemuralle ja K. E. Palinille kummallekin 600 markkaa autokulumäärärahasta [5]).

Kaupunginkanslian sihteereille tulevat käännöspalkkiot. Kaupunginvaltuuston painettujen asiakirjain ja kaupunginhallituksen esityslistain sekä näihin kuuluvien asiakirjain kääntämisestä, mikäli ne tuottivat tavallista runsaammin yli- ja varsinkin pyhäpäivätyötä ja jos kysymyksessä eivät olleet asianomaisten kansliasihteerien omien asioiden valmistelun yhteydessä olevat käännöstyöt, päätettiin [6]) kansliasihteereille suorittaa korvausta 25 markkaa koneella kirjoitetulta ison arkin sivulta ja 60 markkaa kaupunginvaltuuston painetun asiakirjan sivulta sekä 50 markkaa valtuuston asiakirjain välikesivulta.

Palkkiot eri tehtävistä. Kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista myönnettiin seuraavat erilaatuiset palkkiot:

hallintoneuvoksille I. Ahavalle ja M. Auralle kummallekin 2,000 markkaa erinäisten maistraatin virkain uudelleenjärjestämistä koskevan lausunnon antamisesta [7]);

hallintoneuvos I. Ahavalle 1,000 markkaa köyhäinhoidon kirjanpitoa koskevan asiantuntijanlausunnon antamisesta [8]);

professori Y. Renqvistille 1,000 markkaa työttömien vapaita ruokaaterioita koskevan lausunnon antamisesta [9]);

Eugen Teschen asianajotoimisto osakeyhtiölle sen esiintymisestään neiti T. Soldanin kuolinpesän konkurssin valvontatilaisuudessa esittämän laskun mukainen korvaus, 540 markkaa [10]);

Eugen Teschen asianajotoimisto osakeyhtiölle sen esiintymisestään Etelä-Pohjanmaan pankki osakeyhtiön konkurssin valvonnassa Lapualla esittämän laskun mukainen korvaus, 2,001: 80 markkaa [11]);

Eugen Teschen asianajotoimisto osakeyhtiölle 2,002 markkaa esiintymisestä Etelä-Pohjanmaan pankki osakeyhtiön konkurssin esiinhuudossa ja velkojain kokouksessa [12]);

Asianajotoimisto Lindqvist & Rothelle sen esittämän asianajolaskun mukainen korvaus, 509 markkaa [13]);

merikapteeni J. S. Södermanille hänen esittämänsä laskun mukainen 485 markan korvaus kaupunginlakimiehen pyytämien hinaajalaiva H 2:n haaksirikkoa koskevien tietojen antamisen hänelle aiheuttamista kuluista [14]);

S/S Ledan ja hinaajalaiva H 2:n yhteentörmäyspaikan tarkastuksen toimittaneille 4 luotsille yhteensä 260 markkaa [15]);

---

[1]) Khn jsto 28 p. tammik. 3,259 §. — [2]) S:n 4 p. helmik. 3,387 §. — [3]) S:n 14 p. heinäk. 5,139 §. — [4]) S:n 11 p. tammik. 3,008 §. — [5]) S:n 11 p. tammik. 3,008 §. — [6]) S:n 28 p. tammik. 3,274 §. — [7]) S:n 2 p. kesäk 4,755 §. — [8]) S:n 10 p. maalisk. 3,833 §. — [9]) S:n 21 p. huhtik. 4,332 §. — [10]) S:n 7 p. huhtik. 4,077 §. — [11]) S:n 4 p. toukok. 4,465 §. — [12]) S:n 2 p. kesäk. 4,750 §. — [13]) S:n 22 p. jouluk. 7,748 §. — [14]) S:n 10 p. maalisk. 3,789 §. — [15]) S:n 7 p. huhtik. 4,079 §.

kaupungin ja Osakeyhtiö Runeberginkatu 28 nimisen yhtiön välisessä vahingonkorvausjutussa kuulluille 4 todistajalle yhteensä 375 markkaa [1]);

kaupungin ja E. Enrothin välisessä oikeudenkäynnissä kuulluille 3 todistajalle yhteensä 310 markkaa [2]);

Mellunkylässä olevan Borgsin tilan toimitetussa rajankäynnissä toimineille uskotuille miehille ja apulaisille 422: 10 markkaa [3]);

Bengtsårin koulukodin maanmittausinsinööri H. Vikbergille Bengtsårin kylässä olevien yhteisten saarien jakotoimituksen suorittamisesta maksaman ennakon peittämiseen 335 markkaa [4]);

terveydenhoitolautakunnan henkilökunnalle 900 markkaa korvaukseksi siitä työstä, jonka he suorittivat holhouslautakunnan kokousten väliajoilla vastatessaan lukuisiin holhouslautakuntaa koskeviin puhelintiedusteluihin ja jakaessaan kokouksiin aikoville henkilöille numeroituja vuorolippuja [5]);

siivoojatar A. Vainiolle 75 markkaa rahatoimiston pikkujoulujuhlan johdosta toimitetun siivouksen korvaamiseksi [6]);

Svenska teaternin vahtimestareille ja päällysvaatteiden vartijoille 345 markkaa korvaukseksi kansakoululapsille järjestetyn näytännön heille aiheuttamasta työstä [7]); sekä

Helsingin kalakauppiasyhdistykselle sen kalakauppaa koskevain tietojen antamisesta esittämän laskun mukainen korvaus, 1,300 markkaa [8]).

Kaupunginhallituksen vuoden 1931 yleisistä käyttövaroista myönnettiin [9]) vuositilintarkastajille 723 markkaa heidän ent. kassanhoitajan W. Erikssonin kavallusasian selvittämisen yhteydessä suorittamiensa käännöstöiden korvaamiseksi.

Sairaalahallituksen esitettyä, että röntgenologi H. G. Haahdelle myönnettäisiin 1,000 markan palkkio röntgentyön järjestämistä koskevan ehdotuksen laatimisesta kaupunginhallitus päätti [10]) kehoittaa sairaalahallitusta suorittamaan kyseisen palkkion omasta palkkiomäärärahastaan.

Sitä vastoin evättiin [11]) varatuomari G. Bergrothin anomus, että kaupunki maksaisi hänelle 2,050 markkaa korvaukseksi varatuomari H. Brofeldtin konkurssipesän pesäluettelon laatimisesta, mitä tehtävää suorittamaan raastuvanoikeus oli hänet määrännyt, sekä velkojain kuulustelun aiheuttamista kuluista.

Komitea- y.m. palkkiot. Valiokunta- ja komiteamenoja varten talousarvioon merkitystä määrärahasta maksettiin seuraavan suuruiset rahamäärät alla mainittujen komiteain jäsenille ja muille seuraavassa mainituille henkilöille:

kaupunginvoudinkonttorin uudelleenjärjestämiskomitean jäsenille 1,260 markkaa [12]);

kaupungin viranhaltijain virkasivutuloja koskevaa kysymystä selvittämään asetetun komitean eräälle jäsenelle 180 markkaa [13]) ja saman komitean sihteerille 2,500 markkaa [14]);

kaupunginlakimiehen ja kiinteistötoimiston asiamiehen virkatehtävien keskittämiskysymystä selvittämään asetetun komitean jäsenille 810 markkaa [15]);

---

[1]) Khn jsto 22 p. kesäk. 4,960 §. — [2]) S:n 13 p. lokak. 6,423 §. — [3]) S:n 14 p. heinäk. 5,135 §. — [4]) S:n 15 p. jouluk. 7,552 §. — [5]) S:n 19 p. toukok. 4,607 §. — [6]) S:n 15 p. jouluk. 7,554 §. — [7]) S:n 11 p. helmik. 3,475 §. — [8]) S:n 30 p. kesäk. 5,048 §. — [9]) S:n 14 p. tammik. 3,094 §. — [10]) S:n 29 p. jouluk. 7,791 §. — [11]) S:n 4 p. helmik. 3,299 §. — [12]) S:n 22 p. kesäk. 4,962 §. — [13]) S:n 22 p. kesäk. 4,961 §. — [14]) S:n 9 p. kesäk. 4,858 §. — [15]) S:n 7 p. huhtik. 4,076 §.

vuositilintarkastajille ent. kassanhoitajan W. Erikssonin kavallusasian käsittelyä varten pidetyistä kokouksista 4,275 markkaa [1]);

kanslianeuvos O. Hallstenille 16,000 markan palkkio hänen laatimastaan selvityksestä suunniteltujen leski- ja orpoeläkkeiden todennäköisesti aiheuttamista kustannuksista [2]);

kaupunginhallituksen vakuusasiakirjain tarkastusmiehille 540 markkaa [3]);

verojen perimisen uudelleenjärjestelyä varten asetetun komitean jäsenille 1,260 markkaa [4]);

toisen kaupunginlääkärin ja poliisilääkärin virkain uudelleenjärjestämiskomitean jäsenille 1,620 markkaa [5]);

alueläkärinvirkain uudelleenjärjestämistä valmistelevan komitean jäsenille 360 markkaa [6]);

erikoismaitoa koskevaa sääntöehdotusta tarkistamaan asetetun komitean jäsenille 900 markkaa [7]);

maidontarkastamon neuvottelukunnan jäsenille 720 markkaa [8]);

kodittomien tuberkuloottisten miesten asuntokysymystä käsittelevän komitean jäsenille 787: 50 markkaa [9]);

ruumishuoneen aikaansaamiseksi asetetun komitean jäsenille 1,102: 50 markkaa [10]);

kalakaupan järjestämiskomitean jäsenille 990 markkaa ja saman komitean sihteerille 1,500 markkaa [11]);

kaupunginvaltuuston keskussairaalakomitean jäsenille 1,850 markkaa [12]);

Nikkilän sairaalakomitean jäsenille 1,350 markkaa ja saman komitean sihteerille 3,000 markkaa [13]);

yleishyödyllisten yritysten avustamismäärärahaa jakamaan asetetun komitean jäsenille 180 markkaa [14]);

Helsingin ammatillisen paikallisjärjestön avustuskomiteassa olevalle kaupunginhallituksen edustajalle 2,625 markkaa [15]);

ruoanjakelukomitean jäsenille 8,595 markkaa [16]) sekä saman komitean sihteerille 800 markkaa [17]);

työttömien ammatti- ja opintokurssien järjestämiskomitean jäsenille 7,740 markkaa [18]) ja saman komitean sihteerille T. Nordbergille 2,200 markkaa [19]);

kansliasihteeri T. Nordbergille 1,000 markkaa ammatti- ja opintokurssien järjestämiskomitean mietinnön laatimisesta [20]);

työttömäin yöpymispaikkakysymystä selvittelemään asetetun komitean jäsenille 585 markkaa [21]);

työttömyyskomitean jäsenille 810 markkaa [22]);

työttömien matka-avustuskomitean jäsenille 405 markkaa [23]);

taidelautakunnan asiantuntijajäsenille 2,430 markkaa ja saman lautakunnan sihteerille 400 markkaa [24]);

---

[1]) Khs 21 p. tammik. 123 §. — [2]) S:n 22 p. jouluk. 2,010 §. — [3]) Khn jsto 24 p. marrask. 7,112 §. — [4]) S:n 22 p. jouluk. 7,657 §. — [5]) S:n 7 p. huhtik. 4,166 § ja 13 p. lokak. 6,450 §. — [6]) S:n 14 p. heinäk. 5,112 §. — [7]) S:n 28 p. huhtik. 4,433 §. — [8]) S:n 14 p. heinäk. 5,132 § ja 13 p. lokak. 6,450 §. — [9]) S:n 14 p. heinäk. 5,113 § ja 13 p. lokak. 6,450 §. — [10]) S:n 7 p. huhtik. 4,165 § ja 14 p. heinäk. 5,114 §. — [11]) S:n 12 p. toukok. 4,603 §. — [12]) S:n 21 p. tammik. 3,112 §. — [13]) S:n 20 p. lokak. 6,595 §. — [14]) S:n 29 p. syysk. 6,133 §. — [15]) S:n 21 p. heinäk. 5,149 §. — [16]) S:n 21 p. heinäk. 5,150 §, 6 p. lokak. 6,312 § ja 29 p. jouluk. 7,787 §. — [17]) S:n 21 p. heinäk. 5,151 §. — [18]) S:n 28 p. tammik. 3,262 §, 26 p. toukok. 4,718 § ja 6 p. lokak. 6,312 §. [19]) S:n 2 p. kesäk. 4,806 § ja 6 p. lokak. 6,313 §. — [20]) S:n 14 p. tammik. 3,095 §. — [21]) S:n 11 p. helmik. 3,482 §. — [22]) S:n 28 p. huhtik. 4,344 §, 30 p. kesäk. 5,069 § ja 29 p. syysk. 6,133 §. — [23]) S:n 6 p. lokak. 6,312 §. — [24]) S:n 22 p. jouluk. 7,656 §.

Herttoniemen öljysatamakomitean jäsenille 395 markkaa [1]);

puhtaanapitolaitoksen alue- y.m. kysymyksiä selvittelemään asetetun komitean jäsenille 325 markkaa [2]) sekä saman komitean sihteerille 3,000 markkaa [3]);

kansanpuisto-osaston talousarvioehdotusta tarkastamaan asetetun komitean jäsenille 675 markkaa [4]):

sanoma- ja aikakauslehtien katumyyntiä järjestelemään asetetun komitean jäsenille 3,285 markkaa sekä saman komitean sihteerille 800 markkaa [5]);

kaupungin varastopaikkain vuokria tarkistamaan asetetun komitean jäsenille 225 markkaa [6]);

insinööri A. Willbergille 5,000 markan suuruinen asiantuntijanpalkkio hänen suorittamistaan varastotarkastuksista [7]); sekä

talviurheilukeskuskomitean jäsenille 4,865 markkaa ja saman komitean sihteerille 2,712: 50 markkaa [8]);

Matka-apurahat. Kaupunginhallitus päätti myöntää kertomusvuoden talousarvion opintomatkastipendimäärärahasta seuraaville henkilöille alla mainitut rahamäärät:

Marian sairaalan laboratooriapulaiselle M-L. Åbergille 5,000 markkaa opintojen harjoittamiseksi Saksassa, Sveitsissä ja Skandinaviassa tarkempaa tutustumista varten laboratoorimenetelmiin, varsinkin veritutkimuksia koskeviin [9]);

saman sairaalan toimitsijalle J. Stenforsille 2,500 markkaa osanottoa varten Tukholmassa marraskuun 12—29 p:nä toimeenpantuihin Svenska landstingsförbundet nimisen liiton toimitsijakursseihin samalla oikeuttaen hänet nostamaan täyden palkkansa mainitulta ajalta [10]); sekä

rakennuskonttorin katu- ja viemäriosaston avustavalle insinöörille W. Starckille 4,500 markkaa hänen Osloon ja Tukholmaan tehtäväksi suunnittelemaansa, katu- ja reunakivien standardoimista sekä kokoojaviemärien ja kaapelitunnelien tutkimista tarkoittavaa opintomatkaa varten [11]).

Kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista myönnettiin [12]) 500 markan suuruinen apuraha keskuspoliisin komisariolle A. Niemelle hänen suunnittelemaansa, Tukholmaan ja mahdollisesti Göteborgiin tehtävää opintomatkaa varten, jonka tarkoituksena oli tutustuminen liikenneoloihin.

Petos palkan nostossa. Kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista määrättiin työntekijä P. Liukolle [13]) maksettavaksi hänelle tuleva 176 markan palkkamäärä, jonka joku toinen henkilö väärentäen Liukon nimen oli nostanut ja kuitannut rahatoimistossa. Niinikään myönnettiin mainituista varoista työntekijä J. I. Virralle [14]) 1,395 markkaa, minkä suuruinen sairasavustus häneltä oli samalla tavoin riistetty.

Lastensuojelulautakunnan alaisten työntekijäin kesäloma. Lastensuojelulautakunnan anomuksen, joka koski 15,190 markan määrärahan myöntämistä kesälomien järjestämiseksi Bengtsårin, Ryttylän ja Toivolan koulukotien maataloustyöntekijöille ja palvelijoille, kaupunginhallitus päätti [15]) evätä, koska kyseiset työntekijät kesäloman suhteen olivat työsopimuslain alaiset.

---

[1]) Khn jsto 29 p. jouluk. 7,787 §. — [2]) S:n 14 p. tammik. 3,096 §. — [3]) S:n 29 p. jouluk. 7, 790 §. — [4]) S:n 15 p. syysk. 5,712 §. — [5]) S:n 31 p. maalisk. 4,037 §. — [6]) S:n 31 p. maalisk. 4,037 §. — [7]) S:n 3 p. maalisk. 3,768 §. — [8]) Khs 13 p. lokak. 1,547 §. — [9]) Khs 2 p. kesäk. 961 §. — [10]) S:n 8 p. jouluk. 1,956 §. — [11]) Khn jsto 18 p. elok. 5,277 § ja khs 25 p. elok. 1,266 §. — [12]) Khs 22 p. kesäk. 1,093 §. — [13]) S:n 21 p. heinäk. 1,171 §. — [14]) S:n 15 p. jouluk. 1,971 §. — [15]) S:n 9 p. kesäk. 1,028 §.

Vesijohtolaitoksen työntekijäin kesäloma. Suomen kunnantyöntekijäin liitto r.y:n esityksen johdosta, että vesijohtolaitoksen työntekijöille kesäloman ajalta maksettaisiin palkka 8 tunnin eikä kuten kuluneena kesäkautena 7 tunnin työpäivän mukaan, kaupunginhallitus päätti [1]) ilmoittaa teknillisten laitosten hallitukselle, että kesälomapalkka oli suoritettava loman aikana voimassa olleen, kyseisessä tapauksessa siis 7 tunnin työpäivän mukaan.

Ylityön korvaaminen hinaus- ja ruoppaustöissä. Hinaus- ja ruoppaustöissä kuukausipalkoin olevan päällystön ja miehistön ylityön korvausperusteita koskevan yleisten töiden hallituksen tiedustelun johdosta kaupunginhallitus päätti [2]), että hinaajan päällysmiehelle, koneenkäyttäjälle, lämmittäjälle ja kansimiehelle oli suoritettava korvausta ylityöstä työaikalain määräysten mukaan ja että ruoppaajan päällysmiehen ylityön korvaamisessa oli sovellettava virkasäännön 24 §:n 3 momentin määräyksiä. Korvaus oli suoritettava rahatoimikamarin tammikuun 25 p:nä 1924 vahvistamien perusteiden mukaan, kunnes kaupunginhallitus oli vahvistanut uudet ylityönkorvausperusteet.

Eräiden puhtaanapitolaitoksen työntekijäin palkan korottaminen. Puhtaanapitolaitoksen ammattiosaston esitettyä eräiden puhtaanapitolaitoksen palkkain korottamista kaupunginhallitus puhtaanapitohallituksen asiasta tekemän ehdotuksen mukaisesti päätti [3]) korottaa erikoisautojen kuormaajain ja hevosmiesten tuntipalkat 7 markasta 7: 50 markkaan, mutta koska kaupunginvaltuuston vuonna 1931 tekemän päätöksen mukaan urakkatyötariffien valmistaminen oli asianomaisen hallituksen asia, ei esitys makkiastiain puhdistustyön toimittamisesta Malmin kaatopaikalla talvella suoritettavan maksun korottamisesta 15 pennistä 25 penniin astiaa kohden antanut aihetta toimenpiteisiin.

Työajan vähentäminen kaupungin työmailla. Annettuaan teknilliselle johtajalle tehtäväksi tutkia, voitaisiinko mahdollisesti työaikaa vähentämällä lisätä kaupungin työntekijäin työnsaantimahdollisuuksia, kaupunginhallitus mainitun johtajan käsityksen mukaisesti päätti [4]), ettei asia antanut aihetta toimenpiteisiin, ottaen huomioon esimerkiksi, että erinäisten laitosten työntekijät omasta aloitteestaan olivat alkaneet viikoittain pitää palkattomia lomia, jotta työttömät saisivat tilapäistä ansiota.

Urakkajärjestelmä kaupungin töissä. Yhtyen yleisten töiden hallituksen esitykseen kaupunginhallitus päätti [5]), ettei Suomen rakennusteollisuuksien keskusvaltuuston esitys, että urakkajärjestelmää nykyistä enemmän ryhdyttäisiin soveltamaan kaupungin töissä, antanut aihetta erikoisiin toimenpiteisiin, mutta että kussakin erikoistapauksessa ja varsinkin kun oli kysymys sellaisista erikoislaatuisista töistä, jotka kaupungin töinä eivät olleet toistuvia tai tavallisia, mutta joiden suorittamisessa yksityinen yrittäjä oli saavuttanut riittävän suuren kokemuksen, voitiin harkinnan mukaan jättää joko kokonaan tai osaksi urakoitsijan suoritettavaksi.

Kaupungin johtotöiden suorittaminen. Suomen kunnantyöntekijäin liiton Helsingin kaupungin teknillisten laitosten ammattiosaston anomus, että kaupunginhallitus määräisi kaupungin omistamissa kiinteistöissä teetettävät vesi- ja viemärijohtotyöt kaupungin omien työntekijäin suoritettaviksi eikä antaisi

[1]) Khs 8 p. syysk. 1,331 §. — [2]) S:n 9 p. kesäk. 1,024 §. — [3]) S:n 8 p. jouluk. 1,949 §. — [4]) S:n 23 p. maalisk. 553 §. — [5]) S:n 21 p. huhtik. 706 §.

niitä yksityisille urakoitsijoille, ei antanut [1]) kaupunginhallitukselle toimenpiteen aihetta, vaan päätettiin edelleen noudattaa entistä tapaa antaa tällaisia töitä tarpeen vaatiessa yksityisillekin urakoitsijoille.

Kaupungin lumitöiden suorittaminen. Puhtaanapitolaitoksen annettua selvityksen kaupungin lumitöiden suorittamistavasta kaupunginhallitus päätti [2]), että lumitöihin tarvittavat ylimääräiset työntekijät oli valittava työnvälitystoimiston kirjoissa olevista työttömistä, varatyön luontoiseen työhön tarpeellisia etumiehiä ja lumenkaatopaikoilla tarvittavaa miehistöä lukuun ottamatta.

Työttömäin lähettäminen kotipaikkakunnilleen. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön lähettämässä kiertokirjeessä ilmoitettiin [3]), että työttömien lähettäminen kotipaikkakunnalleen oli tapahtuva köyhäinhoitolautakunnan välityksellä, joten työttömyyslautakunnan tuli osoittaa työttömät toispaikkakuntalaiset köyhäinhoitolautakunnan puoleen.

Työttömäin sijoittaminen varatöihin. Väärinkäsitysten välttämiseksi kaupunginhallitus päätti [4]) kehoittaa yleisten töiden hallitusta uusien varatyömaiden avaamisessa olemaan yhteistoiminnassa työnvälitystoimiston kanssa huomauttaen, että varatöiden aloittamisessa ja jatkamisessa tarkoin oli seurattava tilanteen kehitystä työmarkkinoilla ja että käynnissä oleviakin varatöitä oli supistettava, jos varatöihin halukkaita työttömiä ei ollut työnvälitystoimiston kautta riittävästi saatavissa.

Koska kaupungin omiin varatöihin jo oli otettu kaupunginvaltuuston päätöksen [5]) sallima suurin työntekijämäärä, mutta valtion järjestämiin varatöihin vielä kuluvana talvena voitiin ottaa useita satoja työttömiä, oli rakennuskonttorin kanssa sovittu sellaisesta menettelystä [6]), että varatöistä jostakin syystä erotettujen tai eronneiden työntekijäin tilalle ei toistaiseksi otettaisi uusia, jotta keväämmällä tapahtuva varatyöntekijäin lukumäärän vähentäminen voitaisiin toimittaa tasaisemmin ja erottamalla mahdollisimman vähän työttömiä.

Työttömäin varatöihin osoittamista koskevien voimassa olevien määräysten ja ohjeiden mukaisesti kaupunginhallitus oikeutti [7]) työnvälitystoimiston lähettämään pari Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavaa ulkomaiden kansalaista vuorollaan kaupungin varatöihin.

Kaupunginhallitus hyväksyi [8]) samoin erään inkeriläisen pakolaisen anomuksen päästä vuorollaan kaupungin varatöihin, koska hän oli asunut täällä vuodesta 1925 alkaen, mutta päätti [9]) myöhemmin, ettei valtion pakolaisavustuskeskuksen anomus pakolaisten ottamisesta kunnan järjestämiin varatöihin antanut toimenpiteen aihetta.

Erinäisten Kumpulan omakotirakentajain anomuksen johdosta kaupunginhallitus päätti [10]) oikeuttaa työttömät omakotirakentajat, jotka edelleen omistivat talonsa ja asuivat siinä sekä esittivät kiinteistötoimiston tonttiosaston todistuksen tästä, pääsemään kaupungin varatöihin ennen muita työnhakijoita, ellei kaupungin omien työntekijäin suhteen toisin päätetty.

Suomen kunnantyöntekijäin liitto r.y:n esitys, että kaikille kaupungin vakinaisissa töissä työskennelleille henkilöille, jotka jostakin syystä nykyään tulivat erotetuiksi, varattaisiin tilaisuus heti, vuoroaan odottamatta, päästä

[1]) Khs 22 p. jouluk. 2,025 §. — [2]) S:n 9 p. tammik. 42 §. — [3]) S:n 10 p. maalisk. 465 §. — [4]) S:n 9 p. tammik 25 §. — [5]) Ks. tätä kert. s. 72-73. — [6]) Khs 11 p. helmik. 294 §. — [7]) Khs 6 p. lokak. 1,501 § ja 27 p. lokak. 1,643 §. — [8]) S:n 14 p. tammik. 99 §. — [9]) S:n 18 p. helmik. 328 §. — [10]) S:n 4 p. helmik. 237 §.

kaupungin varatöihin, ei sillä kertaa antanut [1]) kaupunginhallitukselle aihetta toimenpiteisiin.

Myöskään Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavien työntekijäin ottamista satamissa suoritettaviin kuormaus- ja purkaustöihin koskevat Helsingin satamatyöntekijäin ammattiosasto r.y:n esitykset[2]) eivät antaneet kaupunginhallitukselle toimenpiteen aihetta.

Ehdot ja ohjeet työttömyyden lieventämistä tarkoittavaa valtion toimintaa varten. Joulukuun 10:ntenä 1931 ja kesäkuun 16:ntena 1932 päivätyissä kiertokirjeissä kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö ilmoitti valtion ehdot ja ohjeet työttömyyden lieventämistä tarkoittavaa valtion toimintaa varten. Kirjeet merkittiin [3]) tiedoksi ja lähetettiin työnvälitystoimiston johtokunnalle, naisten työtuvan johtokunnalle, yleisten töiden hallitukselle ja köyhäinhoitolautakunnalle.

Uudenmaan läänin maaherralle lähetettiin[4]) työttömyystilannetta koskevia selvityksiä.

Valtion järjestämät varatyöt. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö ilmoitti, että 40,000 markkaa oli myönnetty[5]) eräitä Vallilan vaihteen kohdalla satamaradan eteläpuolella suoritettuja töitä varten sekä että rautatiehallitus oli saanut[6]) 500,000 markkaa käytettäväkseen Nordenskiöldinkadun alikäytävän leventämiseen edellyttäen, että Helsingin kaupunki osoitti samaan tarkoitukseen sovitut [7]) 1,000,000 markkaa sekä rautatiehallitus uudistyömäärärahastaan sen määrän, joka lisäksi tarvittiin työn loppuunsuorittamiseen; 160,000 markkaa Karjaan aseman luona olevan halkokentän täyttämiseen; 90,000 markkaa Pasilassa suoritettavia tasoitustöitä varten; sekä 90,000 markkan lisämääräraha radan oikaisutöihin Espoossa. Vallilan, Karjaan ja Espoon työt oli pantu käyntiin ja kaupungille tarjottiin tilaisuus työnvälitystoimistonsa välityksellä sijoittaa niihin helsinkiläisiä työttömiä, 30 työntekijää ensimmäiseen, 40 sekatyöläistä toiseen ja 20 kivityöntekijää kolmanteen mainittuun työhön. Lähettäen tämän kirjelmän työnvälitystoimistolle kaupunginhallitus sen johdosta päätti [6]) antaa kaupunginlakimiehelle tehtäväksi laatia kaupungin ja rautatiehallituksen välisen sopimuksen Nordenskiöldinkadun alikäytävän laajentamistyön suorittamisesta.

Edelleen kaupungille suotiin tilaisuus työnhakijain sijoittamiseen seuraaviin valtion järjestämiin varatöihin: Leppävaarassa suoritettuihin ojitus- ja tasoitustöihin, Loviisan—Kvarnbyn tienrakennustöihin 150 miestä, radan oikaisutyöhön Pitäjänmäen aseman lähelle n. 30 miestä ja Pasilan ja Huopalahden välille niinikään n. 30 miestä, tietöihin Tammisaaren lähelle n. 50 merimiestä, Suomenlinnan telakkatöihin, Helsingin—Karjaan radan oikaisutöihin Inkoon ja Kaunislahden välille n. 30 miestä sekä Espoon aseman läheisyyteen 43 miestä samoinkuin Meilahden sairaala-alueella suoritettaviin kallionlouhintatöihin n. 200 miestä [8]).

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön ilmoituksen mukaan valtio kesän aikana, jolloin varatyöt yleensä tulivat olemaan keskeytettyinä [9]), tuli pitämään Uudenmaan läänissä käynnissä seuraavat varatyöt ja hankkimaan niissä toimeentulon alla mainitulle määrälle helsinkiläisiä työttömiä:

---

[1]) Khs 18 p. helmik. 329 §. — [2]) S:n 19 p. toukok. 882 § ja 4 p. elok. 1,229 §. — [3]) S:n 28 p. tammik. 173 § ja 21 p. heinäk. 1,168 §. — [4]) Khn jsto 7 p. huhtik. 4,158 § ja 14 p. heinäk. 5,109 §. — [5]) Khs 21 p. tammik. 127 §. — [6]) S:n 28 p. tammik. 183 §. — [7]) Ks. v:n 1931 kert. s. 35. — [8]) Khs 11 p. helmik. 291 ja 292 §, 25 p. helmik. 387 §, 10 p. maalisk. 471 § ja 19 p. toukok. 868 §. — [9]) S:n 2 p. kesäk. 932 §.

tasoitustöitä Pasilassa n. 27 miehelle; radan oikaisutöitä Pasilassa ja Pitäjänmäen kohdalla 35 miehelle; Nordenskiöldinkadun alikäytävän laajentamistyöt; radan oikaisemistöitä Espoon ja Kauklahden välillä 35 miehelle; Loviisan—Kvarnbyn tienrakennustyöt 40 miehelle; sekä Meilahden sairaala-alueen louhimis-, raivaus- ja tasoitustyöt [1]). Syyskuun 1 p:nä pantiin kesäksi keskeytetyt työt uudelleen käyntiin [2]). Työttömiä, Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavia merimiehiä voitiin sijoittaa n. 35 Espoon ja Kauniaisten välillä suoritettuihin radanoikaisutöihin ja n. 40 Vallilan vaihteelle järjestettävän varastoalueen tasoitustöihin, joista töistä luvattiin [3]) 3: 70 markan tuntipalkka. Seuraaviin valtion järjestämiin varatöihin tarjottiin kaupungin työnvälitystoimistolle tilaisuus syksyn aikana lähettää toimiston kirjoissa olevia työnhakijoita: Pasilan—Pitäjänmäen rataosan tasoitustöihin 56 miestä, louhimistöihin Pasilaan 10 miestä; Kauniaisten—Espoon rataosan oikaisemistöihin, joissa jo oli 35 miestä, 40 miestä lisää; Kaunislahden—Karjaan rataosan oikaisemistöihin 25 miestä; sekä erilaisiin Seurasaaren ulkomuseon alueella suoritettuihin töihin [4]).

Joulukuun alussa oli yhteensä 350 Helsingistä kotoisin olevaa työntekijää valtion vara- tai ylimääräisissä yleisissä töissä [5]).

Valtion varatöiden suunnitelma talveksi 1932—33. Siihen katsoen, että talven työttömyystilanne kaupungissa uhkasi muodostua äärimmäisen vakavaksi ja että kaupungille tuskin oli mahdollista vuonna 1933 käyttää niinkään paljon varoja työttömyyden torjumiseen kuin kuluvana vuonna, kaupunginhallitus päätti [6]) kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriölle esittää, että valtio syksyn ja talven työttömyystoimenpiteitä suunnitellessaan erikoisesti ottaisi huomioon Helsingin vakavan työttömyystilanteen sekä järjestäisi pääkaupunkiin ja sen läheisyyteen koko talveksi töitä useille tuhansille miehille.

Loviisan varatyömaa. Valtio oli pannut Loviisan kaupungin läheisyydessä käyntiin tietöitä [7]), joihin Helsingin kaupungin työnvälitystoimisto oli välittänyt kirjoihinsa merkittyjä työnhakijoita. Työpalkat olivat 2: 40 markkaa tunnilta [8]). Asunnot oli työntekijäin itsensä hankittava joko Loviisan kaupungista tai työmaan läheisyydestä, mutta työnjohto huolehti heidän kuljetuksestaan kaupungista työpaikalle 1 markan maksusta vuorokaudelta. Eräät työnhakijat olivat kuitenkin kieltäytyneet ottamasta vastaan tarjottua työtä, ja tämän johdosta työnvälitystoimistolle oli annettu määräys, että sen tuli kieltäytyä leimaamasta nuorten naimattomien miesten kortteja, ellei valtion tilaamia 150 miestä muuten voitu saada lähtemään edellä mainitulle työmaalle. Niiden työntekijäin, jotka olivat ottaneet vastaan passituksen työpaikalle ja avustuksen matkustaakseen sinne, mutta sitten jääneet pois työstä, tuli menettää oikeutensa päästä kaupungin varatöihin keväällä 1932 ja koko seuraavana talvena sekä sitäpaitsi oikeus saada työnvälitystoimiston kautta yksityistä työtä. Kaupungin avustuksena työnhaluiset työpaikalle lähtiessään saisivat matkaliput, jota vastoin köyhäinhoitolautakunnan työmaalle palkkaama edustaja vasta siellä päivittäin antaisi työssä olleille työntekijöille ruokarahan ensimmäiseen tilipäivään saakka ja tarpeen vaatiessa vaatetusavustusta. Vuokra maksettaisiin yleensä suoraan asunnon vuokraajalle [9]).

Kun edellä mainitut toimenpiteet eivät olleet osoittautuneet riittävän

---

[1]) Khs 2 p. kesäk. 933 §. — [2]) S:n 8 p. syysk. 1,336 §. — [3]) S:n 29 p. syysk. 1,447 §. — [4]) S:n 6 p. lokak. 1,504 §, 20 p. lokak. 1,599 § ja 22 p. jouluk. 2,011 §. — [5]) S:n 22 p. jouluk. 2,012 §. — [6]) S:n 7 p. heinäk. 1,143 §. — [7]) S:n 11 p. helmik. 291 §. — [8]) S:n 25 p. helmik. 394 §. — [9]) S:n 3 p. maalisk. 434 § ja 10 p. maalisk. 459 §.

tehokkaiksi, kaupunginhallitus päätti [1]), että niiltä työttömiltä apureilta ja sekatyöläisiltä, jotka kieltäytyivät ottamasta vastaan tarjottua työtä, oli kiellettävä oikeus maksuttomien ateriain saamiseen kaupungin vapaaruokaloissa. Siten toivottiin saatavan vielä puuttuvat 80 miestä lähtemään tietyömaalle.

Maaliskuun 31 p:nä rahatoimenjohtaja ilmoitti [2]), että siihen asti 350 perheetöntä työtöntä oli ottanut passituksen Loviisan työmaalle, mutta että näistä ainoastaan 60 todella oli saapunut töihin. Edellä mainittujen lisäksi oli vielä 350 miestä osoitettu kyseiseen työhön, mutta he olivat kieltäytyneet lähtemästä. He olivat saaneet jäädä toimiston kirjoihin, mutta olivat menettäneet ruokakorttinsa. Myöskään köyhäinavustuksia ei annettu työttömille, jotka olivat kieltäytyneet ottamasta vastaan tarjottuja paikkoja tai jotka olivat poistuneet työmailta. Niiden paikkain lukumäärä, jotka alkuaan oli varattu Helsingistä kotoisin oleville työttömille, oli maaliskuussa vähennetty 150:stä 120:een sen jälkeen kun 30 paikkaa oli luovutettu muista kunnista kotoisin oleville työttömille. Huhtikuussa voitiin näissä töissä pitää ainoastaan 100 miestä [3]). Saman kuukauden 25 p:nä lopetettiin [4]) pakkolähetys mainitulle työmaalle, koska työntekijäin lähettäminen sinne lyhyeksi ajaksi kävi kaupungille taloudellisesti liian raskaaksi. Samalla lopetettiin vaatetusavustusten jakaminen, mutta muut järjestelyt saivat jäädä entiselleen toukokuun loppuun saakka.

Työttömyyden seurausten lieventämiseksi myönnetyistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi [5]) 143,780:40 markkaa köyhäinhoitolautakunnalle edellä mainitulla tavalla käytettäväksi avustuksiksi Helsingistä kotoisin oleville, Loviisan—Kvarnbyn tietyömaalla työskenteleville henkilöille sekä lautakunnan työmaalla olevan edustajan palkkaamiseen; mainittuja avustuksia ei ollut vaadittava takaisin.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön ilmoitettua, että Loviisan—Kvarnbyn tienrakennustyötä tultiin jatkamaan syksyllä ja että Helsingistä kotoisin olevia työttömiä voitiin ottaa näihin töihin, kaupunginhallitus päätti [6])

että Loviisan varatyömaalle otettaville työttömille oli köyhäinhoitolautakunnan välityksellä annettava samanlaisia avustuksia kuin talvella ja keväällä 1932, että näitä avustuksia ei vaadittaisi takaisin sekä että niitä varten aikanaan hankittaisiin määräraha kaupunginhallitukselta; sekä

asettaa komitean laatimaan ehdotusta siitä, millä tavalla ja millaisia avustuksia oli myönnettävä kauempana sijaitseville valtion varatyömaille lähetettäville helsinkiläisille työttömille.

Puheena olevalla työmaalla suoritetut palkat, jotka aluksi olivat liian alhaiset, korotettiin kaupunginhallituksen esityksestä [7]) 3: 10 markkaan tunnilta.

Matkarahan y.m. avustusten myöntäminen varatyöläisille. Työttömyyden seurausten lieventämiseksi myönnetyistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi [8]) 15,000 markkaa köyhäinhoitolautakunnan käytettäväksi avustuksiksi henkilöille, jotka työnvälitystoimiston välityksellä lähetettiin muilla paikkakunnilla oleville valtion varatyömaille. Näitä avustuksia ei saanut vaatia takaisin. Samalla köyhäinhoitolautakunta velvoitettiin työnvälitystoimistolle ilmoittamaan, miten se tuli järjestämään avustusten jaon.

---

[1]) Khs 23 p. maalisk. 542 §. — [2]) S:n 31 p. maalisk. 582 §. — [3]) S:n 21 p. huhtik. 696 §. — [4]) S:n 7 p. huhtik. 637 § ja 21 p. huhtik. 697 §. — [5]) S:n 10 p. maalisk. 459 § ja 30 p. kesäk. 1,124 §. — [6]) S:n 15 p. syysk. 1,395 §. — [7]) S:n 7 p. huhtik. 637 §, 14 p. huhtik. 663 § ja 19 p. toukok. 869 §. — [8]) S:n 28 p. tammik. 184 §.

Samoista varoista osoitettiin seuraavat rahamäärät Helsingissä asuvien ja siellä kotipaikkaoikeuden omaavien varatyöntekijöiden matkojen kustantamiseksi alla mainituille valtion varatyömaille ja takaisin; matkoja varten Espooseen ja takaisin 11,880 markkaa[1]), matkoja varten Kiloon ja takaisin 3,000 markkaa maksettavaksi niin pian kuin eräs Suomen merimiesten ja lämmittäjäin unionin samaan tarkoitukseen myöntämä avustus oli käytetty loppuun[2]); Pitäjänmäkeen ja takaisin tehtäviä matkoja varten 7,020 markkaa [3]); matkoja varten Espoon ja Pitäjänmäen asemain lähellä oleville työmaille ja takaisin 36,225 markkaa [4]); sekä matkoja varten Espoon ja Kauniaisten asemain välillä olevalle työmaalle 22,470 markkaa [5]).

Kaupunginhallitus päätti[6]), että jaettaessa avustuksia kauempana sijaitseville valtion varatyömaille lähetetyille työntekijöille oli noudatettava samaa menettelyä kuin Loviisan tienrakennustyössä sekä että avustuksia ei saanut vaatia takaisin.

Joulukuussa saapui ilmoitus, että n. 500 Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavaa työtöntä tammikuussa 1933 voitiin ottaa Helsingin—Lohjan tienrakennustyöhön, sekä tiedustelu, oliko kaupunki halukas suorittamaan työntekijäin matkasta työpaikoille aiheutuvat kustannukset. Rautatielippujen hinnoista myönnettäisiin 50 %:n alennus. Tämän johdosta kaupunginhallitus päätti [7]), että kaupunki kustansi edellä mainitut matkat Espoon asemalle perheellisten työntekijäin puolesta sekä että näitä avustusmääriä ei tarvinnut maksaa takaisin. Työnvälitystoimiston tehtäväksi uskottiin järjestää tämä avustustoiminta sekä aikanaan pyytää määrärahaa sitä varten.

Karjaan—Kaunislahden varatyöntekijäin asunnoksi vuokrattiin [8]) rautatievaunu lämpöineen ja valaistuksineen 50 markasta vuorokaudelta. Kevätkauden vuokra, yhteensä 6,150 markkaa, suoritettiin [9]) työttömyyden lieventämiseksi talousarvioon merkityistä kaupunginhallituksen käyttövaroista. Koska myöskin Haagan kauppalasta kotoisin olevat työntekijät olivat käyttäneet hyväkseen vaunua, oli kauppalalta perittävä sen vuokraosuutena 350 markkaa kuukaudelta.

Syyskaudeksi hankittiin[10]) samoin ehdoin makuuvaunu, joka maksutta luovutettiin asunnoksi Helsingistä kotoisin oleville, valtion Karjaalle ja Kaunislahteen järjestämiin varatöihin otetuille työntekijöille.

Maksuton ruoanjakelu työttömille [11]). Kaupunginvaltuuston työttömien ruoanjakelun jatkamiseen myöntämän[12]), 410,000 markan suuruisen määrärahan kaupunginhallitus osoitti[13]) ruoanjakelukomitean käytettäväksi maksuttoman ruoanjakelun jatkamiseen huhtikuun 1 p:stä enintään 18 p:ään toukokuuta. Komitean sittemmin ilmoitettua, ettei määräraha tullut riittämään, hankittiin professori Y. Renqvistiltä asiantuntijanlausunto ruokaannosten vähentämisen mahdollisuuksista. Koska professori Renqvist kuitenkaan ei ollut pitänyt tätä suositeltavana, komitea valtuutettiin[14]) jatkamaan ruoanjakelua annoksia supistamatta kesäkuun 18 p:ään ja saamaan tähän tarkoitukseen tarvittavat varat ennakkona kaupunginkassasta. Kaupunginhallituksen esityksestä[15]) kaupunginvaltuusto sittemmin päätti[11]), että

---

[1]) Khs 4 p. helmik. 234 §. — [2]) S:n 3 p. maalisk. 433 §. — [3]) S:n 7 p. huhtik. 634 §. — [4]) S:n 16 p. kesäk. 1,053 § ja 29 p. syysk. 1,449 §. — [5]) S:n 27 p. lokak. 1,645 §. — [6]) S:n 20 p. lokak. 1,607 §. — [7]) S:n 22 p. jouluk. 2,012 §. — [8]) S:n 28 p. tammik. 183 § ja khn jsto 18 p. helmik. 3,611 §. — [9]) Khs 22 p. kesäk. 1,104 §. — [10]) S:n 13 p. lokak. 1,540 § ja khn jsto 3 p. marrask. 6,823 §. — [11]) Ks. myös tämän kert. s. 78—79. — [12]) S:n s. 79. — [13]) Khs 23 p. maalisk. 539 §. — [14]) S:n 14 p. huhtik. 669 § ja 27 p. huhtik. 761 §. — [15]) S:n 9 p. kesäk. 1,031 §.

työttömien ilmainen ruokinta sai jatkua vuoden loppuun, ja oikeutti hallituksen vaatimaan ateriain saajilta vastasuoritukseksi työtä. Tämän johdosta valtuutettiin [1]) hallituksen jäsenet Estlander ja Halme ruokakorttien jakelussa määräämään henkilöt, joilla ei ollut hyväksyttävää syytä kieltäytyä työstä, rakennuskonttorin osoittamille työmaille. Töissä olevien henkilöiden tuli työaikana saada voimakkaammat ruoka-annokset. Yhden viikon työ oikeuttaisi kahdeksan viikon ilmaisiin aterioihin. Heinäkuun lopulla kiinteistöjohtaja ilmoitti, että ruoanvastiketöihin oli ilmoittautunut 4,886 henkilöä, joista 3,115 miestä ja 808 naista, yhteensä 3,923 henkilöä, oli osoitettu puheena oleviin töihin ja 963 henkilöä eli 20 % vapautettu työvastasuorituksesta saamainsa ateriain korvaukseksi. Vapautetuista oli 230 yli-ikäisiä, 316 alaikäisiä, 300 sairaita, 37 invaliideja ja 80 perhesyiden takia vapautettuja. Ensimmäisenä viikkona oli n. 27 % ja toisena viikkona 33 % töihin osoitetuista jäänyt niihin saapumatta. Työnantajilla ei ollut ollut mitään huomauttamista työtehoa vastaan. Työntekijät olivat toivoneet saavansa enemmän ruokaa keskipäivällä, ja mainittuun ateriaan lisättiinkin yksi litra keittoa. Syyskuussa kaupunginhallitus päätti [3]), että miesten ruoanvastiketöitä toistaiseksi jatkettaisiin ainakin kahdeksan viikkoa. Ne loppuivat sittemmin marraskuun 12 ja 19 p:n välisenä viikkona, ja ruoanvastikekomitea velvoitettiin [4]) antamaan yksityiskohtainen tilitys osoitettujen varain käyttämisestä. Vastaavat naisten työt lopetettiin [3]) syyskuun 17 p:nä.

Helsingin ammatillisen paikallisjärjestön työttömyyskomitean esitys, että työttömille annettua ruokaa parannettaisiin ja työkorvausvaatimuksesta luovuttaisiin, ei aiheuttanut [5]) muuta toimenpidettä kuin että terveydenhoitolautakuntaa kehoitettiin valvomaan kaupungin keskuskeittolan työttömille henkilöille tarjoaman ruoan laatua.

Koska oli ilmoitettu, että työnvälitystoimiston varatyömaille osoittamat henkilöt olivat kieltäytyneet ottamasta vastaan heille tarjottua työtä tai estettä ilmoittamatta jääneet pois työstä, kaupunginhallitus päätti [6]), että asianomaisilta tällaisissa tapauksissa oli otettava pois ruokakortit tai, ellei tämä syystä tai toisesta käynyt päinsä, heidän työttömyyskorttiinsa painettava leima, jonka perusteella heiltä oli evättävä pääsy kaupungin maksuttomiin ruoanjakelupaikkoihin. Työvelvollisuuden tuli kohdistua [7]) myöskin työttömien miesten ammatti- ja opetuskurssien osanottajiin. Eräiden työntekijäin, jotka olivat kieltäytyneet lähtemästä valtion tienrakennustöihin Loviisan tienoille ja joilta sen johdosta oli otettu pois ruokakortit, tuli kuitenkin saada ne takaisin kesäkuun 1 p:nä, jolloin mainittu varatyö lopetettiin [8]). Ruoanvastiketyökomiteaa kehoitettiin [9]) tutkimaan kaikki tapaukset, joissa maksuttomia aterioita nauttineet henkilöt eivät olleet täyttäneet työvelvollisuuttaan, sekä pidättämään ruokakortit kahdeksaksi viikoksi niiltä henkilöiltä, jotka ilman pätevää syytä olivat laiminlyöneet työvelvollisuutensa suorittamisen, jota vastoin ne, jotka olivat voineet uskottavasti ja pätevästi selittää jäämisensä pois työstä, oli vapautettava kaikista rangaistusseuraamuksista.

Ruoanjakelukomitea antoi kaupunginhallitukselle selostukset maksuttomasta ruoanjakelusta [10]). Sen jälkeen kun tämä toiminta oli jatkunut vuo-

[1]) Khs 7 p. heinäk. 1,144 §. — [2]) S:n 28 p. heinäk. 1,219 §. — [3]) S:n 8 p. syysk. 1,349 §. — [4]) S:n 27 p. lokak. 1,642 §. — [5]) S:n 15 p. syysk. 1,385 §. — [6]) S:n 18 p. helmik. 342 §. — [7]) S:n 20 p. lokak. 1,608 §. — [8]) S:n 27 p. huhtik. 754 §. — [9]) S:n 3 p. marrask. 1,679 §. — [10]) S:n 28 p. tammik. 172 §, 18 p. helmik. 333 §, 10 p. maalisk. 473 §, 16 p. maalisk. 514 §, 14 p. huhtik. 669 §, 28 p. heinäk. 1,208 §, 25 p. elok. 1,254 §, 13 p. lokak. 1,538 §, 17 p. marrask. 1,762 § ja 15 p.jouluk. 1,966 §.

den ajan ja oli saatu runsaasti kokemusta sovelletusta järjestelmästä, komitea kaupunginhallitukselle osoittamassaan kirjelmässä esitti eräitä sitä koskevia näkökohtia. Maksuton ruoanjakelu, joka alkuaan oli ollut tarkoitettu tilapäiseksi hätäavuksi työttömille henkilöille, oli vähitellen ulotettu väestöaineksiin, joille se ei lainkaan soveltunut. Työtön mies, jolle oli annettu ruokakortti, oli näet samalla myös saanut oikeuden tuoda perheensä kaupungin ruoanjakelupaikkoihin. Siten ruoanjakelutoiminta oli ulottunut aloille, jotka oikeastaan kuuluivat kaupungin lailliselle köyhäinhoidolle. Kaupunginhallitus päätti [1]) sentähden, että joulukuun 12 p:stä lähtien ainoastaan työttömillä henkilöillä, jotka olivat kokonaan perheettömiä tai joilla ei ollut 16 vuotta nuorempia lapsia, oli oikeus käyttää hyväkseen kaupungin ilmaista ruoantarjoilua sekä että muille puutetta kärsiville henkilöille oli köyhäinhoitoviranomaisten toimesta järjestettävä runsaampaa ja monipuolisempaa ravintoa kuin mitä oli tarjona kaupungin vapaaruokaloissa.

Ruoanjakelun jatkamiseksi vuoden 1933 alussa ruoanjakelukomitea valtuutettiin [2]) saamaan käytettäväkseen ennakkovaroja kaupunginkassasta, kunnes kaupunginvaltuusto ehti osoittaa tarvittavat määrärahat.

Ruoanvastiketyökomitea antoi niinikään selostuksen suoritetuista ruoanvastiketöistä sekä tilityksen käyttämistään varoista, yhteensä 634,085: 85 markasta, minkä menon kaupunginhallitus päätti [3]) suorittaa talousarvion määrärahasta Yleiset työt kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan. Komitean jäsenille filosofianmaisteri G. Estlanderille ja taloudenhoitaja A. Halmeelle hallitus lausui kiitoksensa hyvin suoritetusta työstä.

Yöpymispaikkain järjestäminen työttömille. Kysymystä yöpymispaikkain järjestämisestä kodittomille työttömille harkitsemaan asetetun komitean annettua mietintönsä kaupunginhallitus päätti [4]), koska hiljattain oli myönnetty Nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle avustusta tilapäisen yöpymispaikan järjestämiseksi työttömille, ettei asia antanut aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Työttömäin sähkö- ja kaasumaksut. Teknillisten laitosten hallitus oli esittänyt helpotuksien myöntämistä työttömille ja muille hätääkärsiville sähkö- ja kaasumaksujen suorittamisessa, mutta ottaen huomioon m.m. käytettävinään olevien varojen niukkuuden kaupunginhallitus päätti [5]) antaa asian raueta.

Työttömyyskorttien väärinkäyttö. Työnvälitystoimiston johtokunnan annettua kaupunginhallitukselle ilmoituksen työttömyyskorttien väärinkäyttämisestä hallitus päätti [6]) kehoittaa kaupunginlakimiestä antamaan esityksen räikeimpiin väärinkäytöksiin syyllisten saattamisesta lailliseen edesvastuuseen. Kaupunginlakimies oli tämän johdosta tutkinut asiaa ja todennut, että syyllisiksi ilmoitetut joko olivat 1) hankkineet ruoansaantiin oikeuttavia sisäänkirjoituskortteja tai saaneet ne leimatuiksi väärin ilmoittamalla omaavansa kotipaikkaoikeuden Helsingissä taikka myös salaamalla, että he jo aikaisemmin olivat saaneet kortin; 2) esittäneet toisen henkilön nimelle asetetun sisäänkirjoituskortin käydessään ruokatarjoilussa; 3) olleet avustajina edellisessä kohdassa mainittuihin rikoksiin luovuttamalla korttinsa tähän tarkoitukseen; tai 4) itse tehneet muutoksia saamiinsa sisäänkirjoituskortteihin siten, että sen haltija näytti olevan oikeutettu saamaan vapaa-aterioita. Kaupunginlakimies ehdotti, että kaupunki asianomistajana tekisi kaupunginvis-

[1]) Khs 1 p. jouluk. 1,887 §. — [2]) S:n 30 p. jouluk. 2,048 §. — [3]) S:n 8 p. jouluk. 1,927 §. — [4]) S:n 11 p. helmik. 287 §. — [5]) S:n 18 p. helmik. 336 §. — [6]) S:n 19 p. toukok. 876 §.

kaalinvirastolle ilmoituksen syytteen nostamiseksi kaikkia kohdissa 1, 2 ja 4 mainittuja henkilöitä vastaan. Kaupunginhallitus päätti [1]) kuitenkin, että yleiselle syyttäjälle tehtäisiin ilmoitus vain niistä henkilöistä, jotka hyvitystä vastaan olivat luovuttaneet työttömyyskorttinsa muiden käytettäväksi. Työnvälitystoimiston johtokunnan sittemmin tehtyä uuden ilmoituksen esiintyneistä väärinkäytöksistä hallitus päätti [2]) antaa kaupunginlakimiehelle tehtäväksi tehdä viralliselle syyttäjälle ilmoituksen niistä henkilöistä, jotka olivat tehneet muutoksia saamaansa työttömyyskorttiin siten, että sen haltija oli näyttänyt olevan oikeutettu saamaan vapaa-aterioita. Koska työnvälitystoimiston johtokunta oli poistanut kaikki väärinkäytöksiin osallistuneet henkilöt kolmeksi kuukaudeksi asiakasluettelostaan, ei asia aiheuttanut toimenpiteitä muihin väärinkäytöksiin syyllisiä vastaan.

Opinto- ja ammattikurssien järjestämistä työttömille nuorille miehille koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen [3]) johdosta kaupunginhallitus päätti [4])

1) että Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttiville miespuolisille työttömille kuluvan vuoden tammi—huhtikuun aikana järjestettäisiin tarpeen mukaan seuraavat kurssit noudattaen pääkohdittain kaupunginvaltuuston kursseja varten hyväksymää ohjelmaa: opetuskurssit enintään 180 alle 20-vuotiaalle nuorukaiselle, metallitekniikan kurssi enintään 200 miehelle, maalarien kurssi enintään 50 miehelle, verhoilijain kurssi enintään 40 miehelle, puuseppien kurssi enintään 40 miehelle, rakennusmiesten kurssi enintään 100 miehelle ja työväenopistokurssit enintään 200 miehelle;

2) että mainittujen kurssien osanottajille oli keskuskeittolan toimesta järjestettävä päivällisateria, minkä ohessa kurssilaisilla oli oikeus saada vapaa-aterioita kaupungin vapaissa ruokailupaikoissa;

3) asettaa kurssien järjestämistä ja valvontaa varten erityisen kurssitoimikunnan, johon valittiin puheenjohtajaksi kaupunginhallituksen jäsen V. V. Salovaara sekä jäseniksi Ammattienedistämislaitoksen johtaja insinööri V. Valkola ja kaupungin ammattiopetuslaitosten tarkastaja insinööri A. Breitholtz;

4) kehoittaa Ammattienedistämislaitos-säätiötä toimeenpanemaan kurssit, jotka säätiö oli velvollinen järjestämään maksutta [5]) tammi—huhtikuun aikana, mikäli tarpeellinen määrä osanottajia ilmoittautui, mutta muussa tapauksessa siirtämään kurssit tahi osan niistä syksyyn kaupunginhallituksen vastedes määrättävään aikaan;

5) myöntää Ammattienedistämislaitoksen tammi-huhtikuun aikana maksuttomasti järjestämien kurssien osanottajille samat ruokailuoikeudet kuin kaupungin kustantamilla kursseilla oleville;

6) uskoa myöskin Ammattienedistämislaitoksen tammi—huhtikuun aikana kustantamien työttömien kurssien valvonnan edellä mainitun kurssitoimikunnan tehtäväksi;

7) osoittaa kaupunginvaltuuston tarkoitukseen myöntämästä määrärahasta kurssitoimikunnan käytettäväksi kurssiopetuksen aiheuttamien menojen peittämiseen 195,000 markkaa ja erikoisen päivällisaterian järjestämiseen niin hyvin kaupungin kuin Ammattienedistämislaitoksen kustantamien yllä mainittujen kurssien osanottajille 185,000 markkaa; kurssitoimikunnan asiaksi jäi alentamalla kurssien opettajille maksettavia tuntipalkkioita 10—20 % sekä muita kustannuksia tarpeen mukaan saada kurssien menot supistetuiksi niin, ettei määrärahoja ylitetty;

---

[1]) Khs 8 p. syysk. 1,334 §. — [2]) S:n 17 p. marrask. 1,763 §. — [3]) Ks. tämän kert. s. 75—78. — [4]) Khs 21 p. tammik. 122 §. — [5]) Ks. tämän kert. s. 45

8) kehoittaa kurssitoimikuntaa niin järjestämään kurssit, että vähin oppilasmäärä opinto- ja luentokursseilla yleensä ei alittanut 20:tä eikä ammattikursseilla 30:tä;

9) määrätä, että rahatoimenjohtajalle viikoittain oli annettava ilmoitus eri kursseilla ja luennoilla käyneiden opiskelijain lukumäärästä sekä kaupunginhallitukselle kuukausittain selostus kurssitoiminnasta ja kurssien päätyttyä tilitys käytetyistä varoista; sekä

10) anoa kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriöltä valtionapua puheena oleville kursseille.

Syksyn tultua kaupunginhallitus kehoitti [1]) edellisenä talvena työttömien nuorten miesten opetus- ja ammattikursseja järjestämään asetettua toimikuntaa antamaan lausuntonsa siitä, oliko mainittua kurssitoimintaa talvella 1932—33 jälleen jatkettava. Kaupunginvaltuuston määrättyä [2]), että niin oli tehtävä, kaupunginhallitus päätti [2])

1) antaa edellä mainitulle toimikunnalle tehtäväksi ryhtyä valmistaviin toimenpiteisiin seuraavien kurssien järjestämiseksi Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttiville työttömille miehille noudattaen pääkohdittain valtuuston kursseille hyväksymää ohjelmaa, nim.: opetuskurssit 16 vuotta täyttäneille, mutta alle 20 vuoden ikäisille nuorukaisille sekä puuseppien, sähkötyöntekijäin, levyseppien ja talonmiesten kurssit ynnä tietopuoliset työväenopistokurssit 20—35 vuotiaille miehille;

2) oikeuttaa toimikunnan aloittamaan kurssit johtajiston suostumuksella, jos valtionapua saatiin ja riittävä osanottajamäärä ilmoittautui;

3) osoittaa kaupunginvaltuuston tähän tarkoitukseen myöntämän 300,000 markan määrärahan toimikunnan käytettäväksi siten, että kurssiopetuksen aiheuttamiin menoihin sai käyttää enintään 160,000 markkaa ja ruokalippujen ostamiseen keskuskeittolasta enintään 140,000 markkaa, kehoittaen toimikuntaa kurssien järjestelyssä noudattamaan mitä suurinta säästäväisyyttä sekä tällöin myös harkitsemaan, voitaisiinko kurssien osanottajien lukumäärästä suoranaisesti riippuvien kustannusten ohella muitakin kustannuksia supistaa;

4) määrätä, ettei kurssia tahi luentosarjaa saanut aloittaa, ellei vähintään 40 osanottajaa ollut ilmoittautunut, sekä että kurssin kestäessä oppilasmäärä vain poikkeustapauksissa sai alittaa 20 eikä missään tapauksessa 15 ja että kurssi oli keskeytettävä tahi yhdistettävä toiseen, jos oppilaiden lukumäärä aleni näiden lukujen alle; sekä

5) kehoittaa toimikuntaa rahatoimenjohtajalle viikoittain antamaan ilmoituksen eri kursseilla ja luennoilla käyneiden oppilaiden lukumäärästä sekä kurssien päätyttyä kaupunginhallitukselle selostuksen kurssitoiminnasta ja tilityksen varojen käytöstä.

Työpajoissa työskenteleville nuorukaisille, joiden kodit olivat kaukana heidän työpaikoiltaan, annettiin [3]) iltaisin tapahtuvaa kotimatkaa varten raitiotiealennuslippuja, mihin tarkoitukseen sai käyttää kursseja varten myönnetystä määrärahasta kevätlukukaudella 1,000 markkaa ja syyslukukaudella samoin 1,000 markkaa.

Kurssitoimintaa valvova toimikunta lähetti [4]) kaupunginhallitukselle selostukset kurssien toiminnasta.

Naisten työtupa ja sen yhteyteen järjestetyt ammattikurssit. Naisten työ-

---

[1]) Khs 15 p. syysk. 1,390 §. — [2]) S:n 13 p. lokak. 1,539 §. — [3]) S:n 3 p. maalisk. 431 § ja 24 p. marrask. 1,798 §. — [4]) S:n 18 p. helmik. 337 §, 3 p. maalisk. 430 §. 16 p. maalisk. 511 §, 14 p. huhtik. 668 § ja 2 p. kesäk. 931 §.

tuvan ylläpitämiseksi kaupunginhallitus myönsi [1]) kuluvan vuoden talousarviossa olevasta määrärahasta vuoden alkupuoliskoa varten 300,000 markkaa ja vuoden jälkipuoliskoa varten loppuerän, 200,000 markkaa. Tärkeän osan työtuvan tuotannosta muodostivat puolustusministeriön antamat sotilashankinnat, jotka olivat tärkeitä senkin vuoksi, ettei niiden työaineisiin tarvinnut sitoa pääomaa. Eri kuntien välisen epäterveen kilpailun johdosta oli kuitenkin näistä hankinnoista maksettuja valmistushintoja yhtämittaisesti alennettu, jopa siinä määrin, että eräissä työtuvissa oli täytynyt maksaa työntekijöille enemmän palkkaa kuin hankinnoista saatiin valmistushintaa.

Saatuaan tietoja mainituista seikoista kaupunginhallitus päätti [2]) pyytää kunnallista keskustoimistoa kutsumaan koolle niiden kaupunkien työtupien johtajat, joissa valmistettiin sotilashankintoja, neuvottelemaan ja sopimaan yhteisistä, kohtuullisista hinnoista.

Joulukuun 30 p:nä 1931 kaupunginhallitus hyväksyi naisten työtuvan esityksen ammattikurssien järjestämisestä Suvilahden kasarmiin 150 työttömälle naiselle kolmeksi kuukaudeksi tammikuun 7 p:stä lukien — myöhemmän päätöksen [3]) mukaan tammikuun 11 ja huhtikuun 9 p:n väliseksi ajaksi — ja osoitti tätä tarkoitusta varten 230,000 markkaa. Lisäksi oli tammikuun 7 p:nä Kotkankadun talossa n:o 9 pantava toimeen [4]) kolmen kuukauden ammattikurssit 450 työttömälle naiselle sekä näiden kurssien yhteyteen järjestettävä talousosasto, jonka kummankin vuoron työntekijöistä sille osalle, jolla ei muuten olisi tarpeeksi työtä, annettaisiin ohjausta yksinkertaisissa, taloudessa esiintyvissä ompelutöissä, minkä ohessa he saisivat suorittaa matonkuteitten leikkaamista. Vielä hallitus päätti

oikeuttaa naisten työtuvan johtokunnan väliaikaisesti järjestämään ruoan valmistamisen ammattikurssien osanottajille, kunnes kaupunginhallitus johtokunnan uuden ehdotuksen perusteella toisin päätti;

myöntää edellä mainittujen ammattikurssien järjestämistä varten naisten työttömyyden varalta kaupunginhallituksen käytettäväksi talousarvioon merkitystä määrärahasta 668,000 markkaa kuukausittain tapahtuvaa tilitystä vastaan; sekä

määrätä, että kursseille voi ottaa työnvälitystoimiston välityksellä myöskin sellaisia työttömiä, jotka olivat olleet aikaisemmin toimeenpannuilla kursseilla, kuitenkin niin, että niille otettiin etusijassa sellaisia henkilöitä, jotka yhden vuoden kuluessa ennen kurssien alkamista eivät olleet olleet kaupungin järjestämillä ammatti- ja talouskursseilla.

Kotkankadun 9:ssä työskentelevät kurssit saivat [5]) sitten jatkua huhtikuun loppuun asti ja Suvilahden kasarmiin järjestetyt kurssit vielä koko toukokuun. Tarkoitusta varten kaupunginhallitus myönsi [5]) 126,000 markkaa naisten työttömyyden varalta talousarvioon merkityistä käyttövaroistaan. Työtuvan johtokunta oikeutettiin heti Kotkankadun kurssien päätyttyä näiltä kursseilta siirtämään 100 edistyneintä kurssilaista Suvilahden kasarmin kursseille, joille lisäksi jäi siellä ennestään olevista 50 eniten edistynyttä henkilöä.

Syksyllä oli kurssitoiminta jälleen aloitettava [6]). Suvilahden kasarmissa pantiin käyntiin kurssit 100 henkilölle syyskuun 15 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi, Pohjoisrannan talossa n:o 2 kurssit 425 henkilölle syyskuun 15 ja 30 p:n väliseksi ajaksi ja 725 henkilölle lokakuun alusta vuoden loppuun. Näiden kurssien aiheuttamat kustannukset, jotka arvioitiin 1,350,000 mar-

[1]) Khs 28 p. tammik. 175 §. — [2]) S:n 15 p. jouluk. 1,975 §. — [3]) S:n 4 p. helmik. 245 §. — [4]) S:n 9 p. tammik. 28 § ja 21 p. tammik. 136 §. — [5]) S:n 7 p. huhtik. 628 §. — [6]) S:n 16 p. kesäk. 1,052 §.

kaksi, oli suoritettava edellisessä kohdassa mainituista kaupunginhallituksen käyttövaroista. Lisäksi kaupunginhallitus päätti anoa tarkoitukseen valtionapua, jonka suuruus olisi puolet kurssimenoista, sekä vahvistaa kursseille pääsemisen ehdoiksi kevätkautena voimassa olleet vaatimukset, huomauttaen naisten työtuvan johtokunnalle, että jo ennen kursseilla olleiden ja ammattitaidoltaan kehittyneempien kurssit oli mahdollisuuden mukaan järjestettävä työtuvan luontoisiksi, ja kehoittaen työnvälitystoimistoa työttömiä kursseille osoittaessaan ottamaan huomioon heidän edellytyksensä oppimiseen kursseilla.

Työnvälitystoimisto sittemmin ilmoitti osoittaneensa työttömille naisille järjestetyille käsityö- ja talouskursseille vain sellaisia henkilöitä, jotka itse ja yksinään huolehtivat toimeentulostaan, mutta ei esim. vaimoja, joiden miehet olivat työkykyisiä, vaikkakin työttömiä. Suuri joukko tällaisia vaimoja oli kuitenkin useasti toimistossa valittanut, että heidän perheensä asema oli kovin vaikea, kun molemmat puolisot — joissakin tapauksissa myös kaikki kotona asuvat aikuiset lapset — olivat työttömiä, ja esittäneet, että heidät osoitettaisiin kursseille siksi aikaa, kunnes mies pääsi vuorollaan varatöihin. Toinen ryhmä naispuolisia työnhakijoita, jotka olivat vaatineet pääsyä kursseille, mutta joita toimisto ei ollut voinut niille osoittaa, koska se olisi ollut kaupunginhallituksen aikanaan antamien ohjeiden vastaista, olivat sellaiset itsensä elättävät, jotka olivat viimeisillä edellisillä kursseilla. Nämä perustelivat vaatimustaan sillä, että heidän taloudellinen asemansa oli huonompi kuin niiden, jotka kylläkään eivät olleet olleet viimeisillä kursseilla, mutta jotka olivat olleet työssä myöhemmin kuin he, joista toiset eivät kurssien päätyttyä olleet lainkaan olleet työssä, toiset vain lyhyitä aikoja.

Sen jälkeen kun asianomaisen valtion viranomaisen taholta tiedustelun johdosta oli ilmoitettu, että valtion taholta ei asetettu esteitä myönteiselle suhtautumiselle puheena oleviin tapauksiin, kaupunginhallitus päätti [1]), että naimisissa olevan naisen, jonka mies oli työtön, voi lähettää ammattikursseille, jos muut aikaisemmin vahvistetut edellytykset olivat olemassa.

Valittaessa osanottajia kursseille oli etusija annettava niille, jotka ennen eivät olleet kursseilla olleet, ja sen jälkeen niille, joiden olosta kursseilla oli pisin aika kulunut; jos noin kuukauden kuluessa kursseille ilmoittautumisen alkamisesta vielä oli vapaita paikkoja, voi niille lähettää myös edellisillä kursseilla olleita.

Naisten työtuvan johtokunnan laatiman kevään 1933 kurssitoiminnan ohjelman kaupunginhallitus hyväksyi [2]) eräin muutoksin siten, että Suvilahden kasarmiin tammikuun 16 p:n ja toukokuun 31 p:n väliseksi ajaksi järjestettäisiin ompelu- ja käsityökurssit 100 henkilölle ja Meritullinkadun 1:ssä olevaan taloon tammikuun 16 p:n ja helmikuun 16 p:n väliseksi ajaksi ompelu-, käsityö- ja talouskurssit 350 henkilölle, sekä viimeksi mainitun ja toukokuun 1 p:n väliseksi ajaksi 725 henkilölle. Tämän ohjelman toteuttamisen laskettiin maksavan 1,230,000 markkaa, nim. Suvilahden kasarmin kurssien 210,000 markkaa ja Meritullinkadun kurssien 1,020,000 markkaa. Sosialiministeriöltä päätettiin ennen kurssien alkamista anoa valtionapua niitä varten. Määrärahan myöntäminen kursseja varten siirrettiin vuoden 1933 alkuun, talousarvion vahvistamisen jälkeen.

Kaupunkilähetyksen työtupa. Kaupunkilähetykselle myönnettiin naisten työttömyyden torjumiseen varatusta määrärahasta 111,000 markkaa [3]) naisten työtuvan ylläpitämiseen tammikuun 1 p:n ja toukokuun 31 p:n välisenä

[1]) Khs 27 p. lokak. 1,641 §. — [2]) S:n 1 p. jouluk. 1,889 §. — [3]) S:n 9 p. tammik. 23 §.

aikana ehdoin, että sosialiministeriö myönsi tähän tarkoitukseen samansuuruisen määrärahan, sekä 155,400 markkaa [1]) sen ylläpitämiseen kesäkuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n välisenä aikana huolimatta siitä, että sosialiministeriö täksi ajaksi oli myöntänyt vain 130,000 markkaa.

Kaupunkilähetys antoi kaupunginhallitukselle tilitykset naisten työtuvan ylläpitämiseen vuoden 1931 syyskuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n välisenä aikana [2]) sekä kertomusvuoden tammikuun 1 p:n ja toukokuun 31p:n välisenä aikana [3]) myönnetyistä varoista.

Helsingin ammatillisen paikallisjärjestön työttömyyskomitealle kaupunginhallitus myönsi yleisistä käyttövaroistaan komitean juoksevien menojen peittämiseen 16,000 markan [4]) suuruisen avustuksen sekä toimitsijan palkkaamiseen y.m. kansliamenoihin kesäkuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi yhteensä 22,400 markkaa [5]).

Helsingin ammatillisen paikallisjärjestön työttömyyskomitea lähetti kaupunginhallitukselle kertomukset [6]) toiminnastaan vuonna 1931 sekä vuoden 1932 edellisellä puoliskolla.

Helsingin nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle myönnettiin [7]) työttömyyden seurausten lieventämistä varten kaupunginhallituksen käytettäväksi varatusta määrärahasta 23,000 markkaa mainitun yhdistyksen yömajan kuntoonpanokustannuksiin sekä samoin 15,000 markkaa sen yömajan ja hätäapuaseman ylläpitämiseen kertomusvuoden loppukuukausina.

Työttömien konttoristien avustaminen [8]). Helsingin konttoristiyhdistys ja Helsingfors svenska kontoristförening nimisille yhdistyksille myönnettiin työttömyyden seurausten lieventämiseksi kaupunginhallituksen käytettäväksi varatusta määrärahasta edelliselle 50,000 markkaa [9]) ja jälkimmäiselle 35,000 [10]) markkaa ruokalippujen ostamiseen kaupungin keskuskeittolasta täällä kotipaikkaoikeutta nauttiville työttömille konttoristeille tilitysvelvollisuuksin ja ehdoin, että yhdistykset ilmoittivat avustuksensaajat työnvälitystoimistolle. Lisäksi myönnettiin ensin mainitulle yhdistykselle samoista varoista vielä 5,000 markkaa [11]) ruokalippujen ostoon sekä kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 2,500 markkaa [9]) sen avustuskanslian menojen osittaista peittämistä varten. Saman yhdistyksen anomus, että sille myönnettäisiin 75,000 markan määräraha ruokalippujen ostoon ja 2,500 markan määräraha avustukseksi niiden jakelukustannusten peittämiseen seuraavaksi vuodeksi, siirrettiin [11]) tulevana vuonna käsiteltäväksi.

Helsingin konttoristiyhdistys antoi [12]) kaupunginhallitukselle selostukset sille aikaisemmin myönnettyjen 30,000 markan [13]) ja 25,000 markan [14]) määrärahain käyttämisestä.

Työttömille konttoristeille järjestettyjen kurssien valvominen. Kaupunginvaltuuston myönnettyä [15]) Liikealalla toimivien keskusavustustoimisto r. y. nimiselle yhdistykselle 75,000 markkaa ja Helsingin konttorityöntekijäin osasto n:o 44 nimiselle yhdistykselle 40,000 markkaa ammattikurssien toimeenpanemista varten liikealan työttömille m.m. ehdoin, että kaupungille varattiin tilaisuus valvoa kursseja, kaupunginhallitus päätti [16]) antaa asetta-

---

[1]) Khs 6 p. toukok. 785 § ja 26 p. toukok. 898 §. — [2]) S:n 28 p. tammik. 200 §. — [3]) S:n 22 p. kesäk. 1,098 §. — [4]) S:n 14 p. tammik. 94 §. — [5]) S:n 16 p. kesäk. 1,059 §. — [6]) S:n 23 p. maalisk. 530 § ja 25 p. elok. 1,253 §. — [7]) S:n 4 p. helmik. 235 § ja 6 p. lokak. 1,503 §; ks. myös tämän kert. s. 155. — [8]) Ks. myös tämän kert. s. 80. — [9]) Khs 25 p. helmik. 390 §. — [10]) S:n 7 p. huhtik. 631 §. — [11]) S:n 24 p. marrask. 1,799 §. — [12]) S:n 25 p. helmik. 390 § ja 12 p. toukok. 828 §. — [13]) Ks. v:n 1931 kert. s. 77. — [14]) Ks. v:n 1930 kert. s. 108. — [15]) Ks. tämän kert. s. 80. — [16]) Khs 24 p. marrask. 1,810 §.

mansa työttömien miesten kurssitoimikunnan tehtäväksi puheena olevien yhdistysten saamien avustusten käytön ja kaupunginvaltuuston asettamien ehtojen noudattamisen valvomisen.

Työntekijäin eläkesäännön tulkitseminen. Koska oli sattunut, että kaupungin työläinen ennen eläkkeelle siirtymistään oli useita kuukausia ollut varatöissä säännöllistä pienemmällä palkalla tahi että hänen työaikansa oli ollut tavalla tahi toisella supistettu työn hankkimiseksi useammalle työläiselle, joten hänen eläkemääränsä tämän vuoksi huomattavasti alenisi siitä, mitä hän muuten olisi voinut saada, kaupunginhallitus päätti [1]) tulkita työntekijäin eläkesäännön 3 §:n määräyksen täysistä kuukausista eläkepohjan laskemista varten siten, ettei täysiksi kuukausiksi katsota aikaa, jona vakinainen työntekijä on ollut kaupungin varatöissä tai jona hänen työaikansa on viranomaisten toimenpiteestä ollut supistettu.

Myönnetyt eläkkeet. Kaupunginhallitus myönsi voimassa olevien eläkeohjesääntöjen määräysten mukaisesti alla mainituille viranhaltijoille ja työntekijöille elinkautiset eläkkeet, joiden kuukausimäärät olivat seuraavat:

Virasto tai laitos, jossa eläkkeensaaja on toiminut.	Eläkkeensaaja.	Eläkkeensaajan siihenastinen virka tai toimi.	Ajankohta, josta alkaen eläke maksetaan.	Eläkemäärä kuukautta kohden, Smk.	
Maistraatti	Toppelius, W.[2])	Toinen julkinen notaari	19 1/4 32	2,778	—
Ulosottolaitos	Holmberg, K. H.[3])	Ulosottoapulainen	19 1/1 33	2,007	—
Satamahallinto	Lindfors, A. I.[4])	Satamakapteeni	19 1/12 32	2,296	—
S:n	Grandell, E. V.[5])	Ilmoitustoimiston esimies	19 1/2 32	1,301	—
S:n	Forsman, E. M.[6])	Parmaajain vanhin	19 1/1 32	1,116	—
S:n	Strömstén, W. H.[7])	Vaakavahtimestari	19 1/5 32	1,030	—
Sairaaloihin kuulumaton lääkäri ja sairaanhoitohenkilökunta	von Hellens, S. A.[8])	Sairaanhoitajatar	19 1/7 32	1,020	—
Terveystoimisto	Hiltunen, J.[9])	Vahtimestari	19 1/12 32	1,003	—
S:n	Wallén, J. J. K.[10])	Naisapulainen	19 1/7 32	599	—
Tuberkuloosihuoltotoimisto	Rosqvist, I.[11])	Tuberkuloosilääkäri	19 1/1 33	2,957	—
Marian sairaala	Pihlgren, E. V.[12])	Pesuapulainen	19 1/3 32	391	—
Kulkutautisairaala	Wilén, A. E.[13])	Liinavaatevaraston johtajatar	19 1/4 32	871	—
Kivelän sairaala	Virtanen, A. S.[14])	Osastonhoitaja	19 1/1 32	1,004	—
S:n	Heikkilä, M. E.[15])	Alihoitajatar	19 1/4 32	772	—
Nikkilän sairaala	Dahlberg, A. F.[16])	Toimitsija	19 1/9 32	1,484	—
Kunnalliskoti	Ikonen, L.[17])	Alihoitajatar	19 1/6 32	1,203	—
S:n	Weck, I.[18])	Pesijätär	19 1/7 32	474	—
Lastensuojelulautakunta	Wessman, V.[19])	Naisopastaja	19 1/1 33	1,065	—
Suomenk. kansakoulut	Hannula, I.[20])	Yläkoulun opettajatar	19 1/2 32	918	—
S:n	Kalervo, P.[21])	Yläkoulun opettaja	19 1/11 31	1,823	—

[1]) Khs 10 p. maalisk. 464 §. — [2]) Khn jsto 18 p. helmik. 3,610 § ja 17 p. maalisk. 3,941 §. — [3]) S:n 1 p. jouluk. 7,368 §. — [4]) S:n 17 p. marrask. 7,074 §. — [5]) S:n 10 p. maalisk. 3,841 §. — [6]) S:n 21 p. tammik. 3,177 §. — [7]) S:n 19 p. toukok. 4,620 §. — [8]) S:n 14 p. heinäk. 5,108 §. — [9]) S:n 22 p. jouluk. 7,723 §. — [10]) S:n 8 p. syysk. 5,702 §. — [11]) S:n 27 p. lokak. 6,722 §. — [12]) S:n 10 p. maalisk. 3,837 §. — [13]) S:n 14 p. huhtik. 4,242 §. — [14]) S:n 14 p. tammik. 3,086 § ja 28 p. tammik. 3,263 §. — [15]) S:n 28 p. huhtik. 4,420 §. — [16]) S:n 22 p. kesäk. 5,029 §. — [17]) S:n 12 p. toukok. 4,598 §. — [18]) S:n 12 p. toukok. 5,499 § ja khs 22 p. kesäk. 1,099 §. — [19]) Khs 24 p. marrask. 1,808 §. — [20]) Khn jsto 28 p. tammik. 3,265 §. — [21]) S:n 14 p. tammik. 3,082 §.

Virasto tai laitos, jossa eläkkeensaaja on toiminut.	Eläkkeensaaja.	Eläkkeensaajan siihenastinen virka tai toimi	Ajankohta, josta alkaen eläke maksetaan.	Eläkemäärä kuukautta kohden, Smk.	
Suomenk. kansakoulut	Oinola, L. K.[1])	Alakoulun opettajatar	19 1/1 33	1,529	—
S:n	Lehtonen, H.[2])	Vahtimestari	19 1/8 32	722	—
Ruotsink. kansakoulut	von Nandelstadh, D.[3])	Laulunopettajatar	19 1/1 32	1,785	—
S:n	Christersson, E.[4])	Siivooja	19 1/1 32	375	—
Lastentarhat	Wendell, L.[5])	Johtajatar	19 1/1 33	1,667	—
S:n	Streng, E.[6])	»	19 1/1 33	1,338	—
Kaupunginorkesteri	Kajanus, R.[7])	Johtaja	19 1/6 32	2,870	—
Teknilliset laitokset	Lahti, H.[8])	Lampunhoitaja	19 1/6 32	1,124	—
S:n	Lindberg, J. E.[9])	Rahastaja	19 1/3 32	1,640	—
S:n	Uramo, J. D.[10])	Kirvesmies	19 16/9 32	1,000	—
S:n	Ahokangas, O.[11])	Työmies	19 1/11 32	1,130	—
S:n	Vaara, H.[12])	»	19 1/1 32	1,020	—
S:n	Åvall, K. V.[13])	»	19 1/1 32	986	—
Rakennuskonttori	Ahlqvist, V. A[14])	Rakennusmestari	19 1/7 32	2,142	—
S:n	Fallström, G. R.[15])	Työmies	19 18/6 32	528	—
S:n	Holmroos, E. F.[16])	»	19 11/5 32	415	—
S:n	Kalliokoski, H. O.[17])	»	19 5/10 32	729	—
S:n	Korhonen, A.[18])	»	19 1/1 33	476	—
S:n	Laine, J.[19])	»	19 23/7 32	417	—
S:n	Lehto, J. E.[20])	»	19 9/4 32	533	—
S:n	Lindqvist, G. F.[21])	»	19 17/8 32	508	—
S:n	Putkonen, A.[22])	»	19 18/6 32	523	—
S:n	Rosbäck, F. F.[23])	»	19 12/2 32	432	—
S:n	Rosendahl, A.[24])	»	19 28/5 32	928	—
S:n	Rosendahl, F. S.[25])	»	19 1/12 32	481	—
S:n	Sacklén, A.[26])	Puuseppä	19 1/9 32	755	—
S:n	Salminen, A.[27])	Työmies	19 1/12 32	933	—
S:n	Smal, D.[28])	»	19 24/6 32	407	—
S:n	Taavitsainen, O.[29])	»	19 15/6 32	850	—
S:n	Teräs, K. Hj.[30])	»	19 1/3 32	877	—
S:n	Westlin, J.[31])	Kirvesmies	19 1/9 32	770	—
S:n	Viitanen, J. G.[32])	Työmies	19 4/6 32	480	—
S:n	Åhman, G. R.[33])	»	19 1/10 32	809	—
Puhtaanapitolaitos	Ahomaa, D.[34])	»	19 1/11 32	1,153	—
S:n	Hassel, H.[35])	»	19 4/5 32	524	—
S:n	Holmén, K. E.[36])	»	19 16/10 32	1,029	—
S:n	Holmgren, C. E.[37])	»	19 1/8 32	1,073	—
S:n	Munter, R. W.[38])	Rahtimies	19 23/10 32	1,020	—
S:n	Nordström, A. G.[39])	Työmies	19 16/9 32	601	—

[1]) Khn jsto 22 p. jouluk. 7,742 §. — [2]) S:n 8 p. syysk. 5,703 §. — [3]) S:n 14 p. tammik. 3,085 §. — [4]) S:n 14 p. tammik. 3,084 §. — [5]) S:n 17 p. marrask. 7,078 §. — [6]) S:n 24 p. marrask. 7,115 §. — [7]) S:n 2 p. kesäk. 4,795 §. — [8]) S:n 19 p. toukok. 4,619 §. — [9]) S:n 17 p. maalisk. 3,939 §. — [10]) S:n 15 p. syysk. 5,722 §. — [11]) S:n 13 p. lokak. 6,426 §. — [12]) S:n 14 p. tammik. 3,083 §. — [13]) S:n 28 p. tammik. 3,264 §. — [14]) S:n 22 p. kesäk. 5,028 §. — [15]) S:n 7 p. heinäk. 5,088 §. — [16]) S:n 26 p. toukok. 4,741 §. — [17]) S:n 9 p. kesäk. 4,873 §. — [18]) S:n 22 p. jouluk. 7,741 §. — [19]) S:n 22 p. syysk. 5,989 §. — [20]) S:n 22 p. kesäk. 5,027 §. — [21]) S:n 1 p. syysk. 5,526 §. — [22]) S:n 9 p. kesäk. 4,871 §. — [23]) S:n 10 p. maalisk. 3,839 §. — [24]) S:n 22 p. kesäk. 5,030 §. — [25]) S:n 17 p. marrask. 7,075 §. — [26]) S:n 17 p. marrask. 7,077 §. — [27]) S:n 17 p. marrask. 7,076 §. — [28]) S:n 7 p. heinäk. 5,087 §. — [29]) S:n 9 p. kesäk. 4,872 §. — [30]) S:n 10 p. maalisk. 3,838 §. — [31]) S:n 1 p. syysk. 5,525 §. — [32]) S:n 6 p. lokak. 6,297 §. — [33]) S:n 6 p. lokak. 6,296 §. — [34]) S:n 1 p. jouluk. 7,369 §. — [35]) S:n 19 p. toukok. 4,618 §. — [36]) S:n 20 p. lokak. 6,583 §. — [37]) S:n 21 p. heinäk. 5,146 §. — [38]) S:n 10 p. marrask. 6,906 §. — [39]) S:n 29 p. syysk. 6,132 §.

Virasto tai laitos, jossa eläkkeensaaja on toiminut.	Eläkkeensaaja.	Eläkkeensaajan siihenastinen toimi tai virka	Ajankohta, josta alkaen eläke maksetaan.	Eläkemäärä kuukautta kohden, Smk.
Puhtaanapitolaitos	Nyman, F. F.[1])	Ajomies	19 15/1 32	1,037 —
S:n	Svahn, E.[2])	Työmies	19 1/4 32	589 —
S:n	Tulonen, A.[3])	»	19 1/1 33	1,023 —
Kiinteistötoimisto	Öller, T.[4])	Asemakaavainsin.	19 1/1 33	2,763 —
Virutushuoneet	Lindström, E. V.[5])	Kaitsija	19 1/9 31	611 —
S:n	Henriksson, J.[6])	Vartija	19 10/6 32	426 —
Kaupunkitalot	Jansson, B.[7])	Siivooja	19 1/1 32	324 —

Rakennuskonttorin entisen työmiehen G. Parkkosen kuukautinen eläkemäärä, joka vuonna 1931 vahvistettiin [8]) 643 markaksi, muutettiin [9]) 904 markaksi huhtikuun 25 p:stä 1931 lukien.

Kansakoulujen opettajain ja opettajatarten yllä mainituista eläkemääristä oli vähennettävä valtion heille myöntämä eläke. Niinikään oli työmies F. S. Rosendahlin eläkemäärästä vähennettävä hänelle myönnetty elinkorko, 115: 50 markkaa.

Kaupunginhallitus epäsi eläkkeen saantia koskevat anomukset, jotka olivat tehneet agronoomi V. G. Bäckman[10]), leskirouva E. Carlsson[11]), palokorpraalin leski F. Hytönen[12]), poliisikonstaapeli E. Kivimäen leski[13]), ylikonstaapeli J. K. V. Bastmanin leski[14]), kansakoulujen vahtimestari O. Örn[15]), rakennuskonttorin työmiehen M. Tuomisen leski[16]), puhtaanapitolaitoksen ent. kirjuri E. Aminoff-Wallin[17]), puhtaanapitolaitoksen ent. työmies F. E. Berghäll[18]), puhtaanapitolaitoksen ent. työmies K. V. Salonen[19]) sekä Kulosaaren sillan vartijan S. Abrahamssonin leski[20]).

Sairas- ja hautausavut. Köyhäinhoidon toimitusjohtajan esityksestä kaupunginhallitus köyhäinhoidon sekä sairas- ja hautausapua myöntävien viranomaisten välisen yhteistoiminnan aikaansaamiseksi päätti[21]) kehoittaa kaupungin lautakuntia viipymättä ilmoittamaan köyhäinhoidon rekisteritoimistolle työntekijöille myöntämistään sairas- ja hautausavuista.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen kirjelmän johdosta kaupunginhallitus päätti[22]) ohjeeksi kaupungin yleisten töiden hallitukselle, teknillisten laitosten hallitukselle ja puhtaanapitohallitukselle ilmoittaa, että hautausapu oli myönnettävä pitemmänkin sairauden jälkeen kuolleen työntekijän jälkeen, jos hänen sairautensa oli jatkunut yhtäjaksoisesti siitä kun hän viimeksi jätti kaupungin työn eikä hän sen jälkeen ollut ollut muussa ansiotyössä.

Suomenkielisten kansakoulujen siivoojattarelle A. Karviselle päätettiin[23]) hänen sairautensa ajalta maksaa palkkaa virkasäännön 29 §:n mukaisesti.

---

[1]) Khn jsto 11 p. helmik. 3,189 §. — [2]) S:n 9 p. kesäk. 4,870 §. — [3]) S:n 22 p. jouluk. 7,725 §. — [4]) S:n 22 p. jouluk. 7,740 §. — [5]) S:n 25 p. helmik. 3,680 §. — [6]) S:n 18 p. elok. 5,270 §. — [7]) S:n 28 p. tammik. 3,266 §. — [8]) Ks. v:n 1931 kert. s. 215. — [9]) Khs 14 p. tammik. 96 §. — [10]) S:n 27 p. lokak. 1,637 §. — [11]) S:n 1 p. syysk. 1,317 §. — [12]) S:n 10 p. marrask. 1,734 §. — [13]) S:n 3 p. maalisk. 428 §. — [14]) Khn jsto 18 p. elok. 5,271 §. — [15]) Khs 23 p. maalisk. 536 §. — [16]) S:n 31 p. maalisk. 576. — [17]) S:n 4 p. helmik. 240 §. — [18]) S:n 8 p. jouluk. 1,919 §. — [19]) S:n 3 p. marrask. 1,677 §. — [20]) S:n 18 p. helmik. 335 §. — [21]) S:n 28 p. tammik. 181 §. — [22]) S:n 25 p. elok. 1,252 §. — [23]) Khn jsto 17 p. maalisk. 3,937 §.

Koulujen johtokunnan oli palkattava sairaslomasijainen tähän taroitukseen käytettävänään olevasta määrärahasta.

Hautausapuna maksettiin tätä tarkoitusta varten pääluokkaan Eläkkeet ja apurahat merkitystä määrärahasta:

maistraatin vahtimestarin O. Nuotion äidille 1,870 markkaa [1]);

eläkkeellä olleen raastuvanoikeuden kaupunginpalvelijan A. R. Lemströmin kuolinpesälle 1,500 markkaa [2]);

ensimmäisen kaupunginvoudin konttorin ulosottoapulaisen K. O. Nymanin leskelle 3,650 markkaa [3]);

satamakannantaosaston konttorikirjurin M. Gyllingin kuolinpesälle vuonna 1931 myönnetyn hautausavun lisämääränä 190 markkaa, koska edellinen hautausapuraha oli laskettu ottaen huomioon vain neiti Gyllingin ensimmäinen ikäkorotus ja hänelle vuoden 1931 heinäkuun 1 p:stä lukien oli myönnetty toinenkin [4]);

satamaliikenneosaston ilmoitusosaston apulaisjohtajan A. S. Söderholmin leskelle 2,270 markkaa [5]);

satamaliikenneosaston ent. parmaajainvanhimman E. M. Forsmanin leskelle 1,500 markkaa [6]);

satamahallintotoimiston lämpöjohdon koneenkäyttäjän K. J. Ehrssonin leskelle 1,890 markkaa [7]);

eläkkeellä olleen kaupunginreviisori G. Winterin leskelle 2,662 markkaa [8]);

palokersantti V. Sandbergin leskelle 1,500 markkaa [9]);

palokunnan vanhemman korpraalin O. H. Nissisen leskelle 2,520 markkaa [10]);

palokorpraali V. K. Karlssonin leskelle 2,730 markkaa [11]);

siivoojatar H. M. Helon kuolinpesälle 1,500 markkaa [12]);

eläkkeellä olleen terveystoimiston kaitsijan V. O. Westerbergin leskelle 1,500 markkaa [13]);

kulkutautisairaalan desinfioitsijan A. I. Nybergin kuolinpesälle 2,270 markkaa [14]);

kulkutautisairaalan alihoitajattaren A. A. Nirosen kuolinpesälle 1,685 markkaa [15]);

siivoojatar J. Nymanin kuolinpesälle 1,500 markkaa [16]);

Ryttylän koulukodin ent. tallimiehen V. Koskisen leskelle 1,500 markkaa [17]);

kansakoulunopettajatar A. G. Johanssonin kuolinpesälle 1,935 markkaa [18]);

eläkkeellä olleen kansakoulunopettajatar H. M. Aminoffin kuolinpesälle 1,500 markkaa [19]);

ruotsinkielisten kansakoulujen ent. siivoojattaren I. Karlssonin kuolinpesälle 1,500 markkaa [20]);

eläkkeellä olleen kansakoulunopettaja M. Holmbergin leskelle 1,785 markkaa [21]);

---

[1]) Khn jsto 29 p. syysk. 6,134 §. — [2]) S:n 28 p. huhtik. 4,427 §. — [3]) S:n 1 p. jouluk. 7,375 §. — [4]) S:n 28 p. tammik. 3,273 §. — [5]) S:n 19 p. toukok. 4,623 §. — [6]) S:n 22 p. kesäk. 5,031 §. — [7]) S:n 6 p. lokak. 6,306 §. — [8]) S:n 4 p. helmik. 3,379 §. — [9]) S:n 21 p. tammik. 3,178 §. — [10]) S:n 18 p. elok. 5,272 §. — [11]) S:n 6 p. lokak. 6,308 §. — [12]) S:n 18 p. helmik. 3,609 §. — [13]) S:n 22 p. syysk. 5,982 §. — [14]) S:n 1 p. jouluk. 7,373 §. — [15]) S:n 3 p. maalisk. 3,781 §. — [16]) S:n 3 p. maalisk. 3,782 §. — [17]) S:n 21 p. huhtik. 4,339 §. — [18]) S:n 8 p. syysk. 5,704 §. — [19]) S:n 27 p. lokak. 6,714 §. — [20]) S:n 10 p. maalisk. 3,843 §. — [21]) S:n 19 p. toukok. 4,621 § ja khs 26 p. toukok. 900 §.

eläkkeellä olleen kansakoulunopettaja A. W. Lindmanin kuolinpesälle 1,500 markkaa [1]);
kansakoulujen kanslian vahtimestarin P. J. Salakarin leskelle 1,700 markkaa [2]);
eläkkeennauttija A. Federleyn kahdelle tyttärelle 1,704 markkaa [3]);
lastentarha Fylgian aputytön A. L. K. Nohynekin kuolinpesälle 1,500 markkaa [4]);
lastentarhanopettajatar M. Åbergin kuolinpesälle 2,730 markkaa [5]);
kaupunginorkesterin jäsenen V. A. J. Massowin leskelle 2,600 markkaa [6]);
kaupunginorkesterin viulutaiteilijan H. Halosen leskelle 3,275 markkaa [7]);
kaupunginorkesterin jäsenen K. A. Grönroosin leskelle 3,080 markkaa [8]);
vesijohtolaitoksen aliputkimestarin V. V. Björklundin kuolinpesälle 3,070 markkaa [9]);
kaasulaitoksen palveluksessa olleen H. M. Henrikssonin kuolinpesälle 1,500 markkaa [10]);
sähkölaitoksen rahastajan K. K. Lindholmin kuolinpesälle 2,310 markkaa [11]);
yövartija J. A. Långströmin vävylle 1,500 markkaa [12]);
sähkölaitoksen varastonhoitajan E. Adamsonin kuolinpesälle 3,305 markkaa [13]);
rahastaja N. Lindforsin leskelle 1,500 markkaa [14]);
rakennusmestari K. Heinon kuolinpesälle 4,100 markkaa [15]);
rakennuskonttorin huonerakennusosaston konttoriapulaisen H. Kokkosen kuolinpesälle 2,270 markkaa [16]);
eläkkeellä olleen työntekijä J. H. Elorannan leskelle 1,500 markkaa [17]);
rakennuskonttorin katu- ja viemäriosaston ent. työntekijän H. A. Johanssonin leskelle 1,500 markkaa [18]);
rakennuskonttorin satama- ja rautatieosaston vaakitsijan I. Wittenbergin kuolinpesälle 3,500 markkaa [19]);
eläkkeellä olleen muurari J. E. Salmelan leskelle 1,500 markkaa [20]);
työntekijä M. Kurkisen kuolinpesälle 1,500 markkaa [21]);
eläkkeellä olleen työntekijä S. Lylyn leskelle 1,500 markkaa [22]);
työntekijä M. Silanderin leskelle 1,500 markkaa [23]);
työntekijä V. Jokisen leskelle 1,500 markkaa [24]);
eläkkeellä olleen työntekijä A. Kankaisen sisarelle 1,500 markkaa [25]);
eläkkeellä olleen työntekijä A. Niemelän kuolinpesälle 1,500 markkaa [26]);
ajuri G. R. Silenin leskelle 1,500 markkaa [27]);
Hietarannan kaitsijan K. Väkevän kuolinpesälle 1,900 markkaa [28]);
ent. petroolilyhdynsytyttäjän J. E. Alénin kuolinpesälle 1,500 markkaa [29]);
eläkkeennauttija H. J. Sandholmin tyttärelle 1,500 markkaa [30]);
eläkkeennauttija K. U. Virran leskelle 1,500 markkaa [31]);

---

[1]) Khn jsto 15 p. jouluk. 7,567 §. — [2]) S:n 10 p. marrask. 6,912 §. — [3]) S:n 1 p. jouluk. 7,360 §. — [4]) S:n 25 p. helmik. 3,676 §. — [5]) S:n 22 p. jouluk. 7,727 §. — [6]) S:n 19 p. toukok. 4,622 §. — [7]) S:n 3 p. maalisk. 3,784 §. — [8]) S:n 20 p. lokak. 6,584 §. — [9]) S:n 22 p. syysk. 5,981 §. — [10]) S:n 4 p. toukok. 4,475 §. — [11]) S:n 13 p. lokak. 6,446 §. — [12]) S:n 24 p. marrask. 7,116 §. — [13]) S:n 15 p. jouluk. 7,563 §. — [14]) S:n 15 p. jouluk. 7,565 §. — [15]) S:n 9 p. kesäk. 4,887 §. — [16]) S:n 28 p. huhtik. 4,426 §.— [17]) S:n 4 p. helmik. 3,381 §.— [18]) S:n 18 p. helmik. 3,608 §.— [19]) S:n 31 p. maalisk. 4,049 §. — [20]) S:n 4 p. helmik. 3,380 §. — [21]) S:n 25 p. helmik. 3,681 §. — [22]) S:n 12 p. toukok. 4,583 §. — [23]) S:n 4 p. toukok. 4,476 §. — [24]) S:n 1 p. jouluk. 7,359 §. — [25]) S:n 27 p. lokak. 6,718 §. — [26]) S:n 9 p. kesäk. 4,888 §. — [27]) S:n 21 p. tammik. 3,179 §. — [28]) S:n 14 p. huhtik. 4,244 §. — [29]) S:n 3 p. maalisk. 3,783 §. — [30]) S:n 10 p. maalisk. 3,842 §.— [31]) S:n 14 p. huhtik. 4,243 §.

kunnalliskodin hoidokin A. J. Purasen sisarenpojalle 1,500 markkaa [1]);
eläkkeennauttija K. V. Eklundin leskelle 1,500 markkaa [2]);
eläkkeennauttija J. Laitisen leskelle 1,500 markkaa [3]);
eläkkeennauttija A. Petrellin kuolinpesälle 1,500 markkaa [4]);
eläkkeellä olleen palvelijatar H. V. Peltolan kuolinpesälle 1,500 markkaa [5]);
eläkkeennauttija A. Vainikaisen kuolinpesälle 1,500 markkaa [6]);
eläkkeennauttija T. Koivusen tyttärelle 1,500 markkaa [7]); sekä
eläkkeennauttija K. E. Toivosen leskelle 1,500 markkaa [8]).

Varatöissä ollessaan tapaturmaisesti kuolleen muurari K. V. Modigin leskelle kaupunginhallitus myönsi [9]) yleisistä käyttövaroistaan 1,500 markan suuruisen kertakaikkisen avustuksen.

Hautausavun myöntämistä eläkkeennauttija S. Wirran jälkeen koskeva anomus evättiin [10]), koska vainaja oli nauttinut kaupungilta ainoastaan ylimääräistä eläkettä.

Myöskin kaupunginhallitus epäsi [11]) hautausavun myöntämistä leski G. V. Lehtosen jälkeen koskevan anomuksen, koska tämä oli nauttinut kaupungilta ainoastaan tapaturmaelinkorkoa miestään kohdanneen tapaturman johdosta.

Ennakolta nostettuja avustuksia. Sokeain maatalous-kotiseuran anottua avustusta omistamansa myymälän vuokran maksamiseen kaupunginhallitus myönsi [12]) tähän tarkoitukseen yleishyödyllisten yritysten avustusmäärärahasta ennakkona 6,000 markkaa päättäen samalla ilmoittaa yhdistykselle, ettei kaupunki enää myöhemmin myöntäisi avustusta samaan tarkoitukseen.

Lasten työkotiyhdistys oikeutettiin [13]) anomuksestaan ennakolta nostamaan 20,000 markkaa sille myönnettävästä avustuksesta.

Kansan näyttämön kannatusosakeyhtiö oli anonut, että se palkkojen maksamista varten mainitun teatterin henkilökunnalle saisi nostaa ennakolta neljänneksen seuraavan vuoden talousarvioehdotukseen sille merkitystä avustuksesta eli 40,500 markkaa herrojen T. Jääskeläisen, Y. Harvian, A. J. Rissasen ja V. J. Mansikan yhteisvastuullista takausta vastaan sen varalta, että teatterin jostakin syystä täytyisi lopettaa toimintansa. Musiikkilautakunnan puheenjohtajan puollettua anomusta kaupunginhallitus päätti [14]) suostua siihen.

Yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustaminen. Valiokunta, jonka kaupunginhallitus oli asettanut jakamaan menosääntöön merkittyä yleishyödyllisten yritysten ja laitosten sekä hyväntekeväisyysyhdistysten avustamismäärärahaa, ilmoitti lähettämässään mietinnössä, että avustuksia, mikäli haluttu määrä oli hallituksen kehoituksesta [15]) sanomalehdistössä julkaistun kuulutuksen johdosta saapuneissa anomuksissa mainittu, oli anottu kokonaista 1,902,600 markkaa, jota vastoin käytettävissä oleva määräraha oli vain 800,000 markkaa. Jakoehdotuksessaan valiokunta oli antanut etusijan lastenhuoltoalalla toimiville avustuksen anojille. Kun määräraha nyt oli pienempi kuin edellisenä vuonna, olisi ehkä ollut yksinkertaisinta vähentää vastaavasti kunkin avustuksensaajan edellisellä kerralla saamaa määrää, mutta valio-

---

[1]) Khn jsto 14 p. heinäk. 5,105 §. — [2]) S:n 28 p. heinäk. 5,189 §. — [3]) S:n 22 p. kesäk. 5,020 §. — [4]) S:n 22 p. kesäk. 5,022 § ja 30 p. kesäk. 5,078 §. — [5]) S:n 29 p. syysk. 6,137 §. — [6]) S:n 13 p. lokak. 6,429 §. — [7]) S:n 13 p. lokak. 6,433 §. — [8]) S:n 22 p. jouluk. 7,728 §. — [9]) S:n 17 p. maalisk. 3,940 §. — [10]) S:n 11 p. elok. 5,261 §. — [11]) S:n 28 p. tammik. 3,267 §. — [12]) Khs 14 p. huhtik. 683 §. — [13]) S:n 18 p. helmik. 361 §.— [14]) S:n 15 p. jouluk. 1,983 §.— [15]) S:n 9 p. tammik. 9 §.

kunnan mielestä oli nykyisenä aikana lähinnä pidettävä huolta fyysillisten tarpeitten tyydyttämisestä, mistä johtui, että kulttuuritarkoituksiin käytettäviä avustuseriä oli vähennetty runsaammin kuin muita. Myönnettyjen varain asianmukaisen käytön valvonta oli valiokunnan mielestä järjestettävä samalla tavalla kuin edellisinä vuosina ja asianomaiset hallitukset, lautakunnat ja johtokunnat velvoitettava vuoden 1933 helmikuun kuluessa antamaan selonteot niille uskotun valvonnan suorittamisesta.

Hyväksyen pääkohdittain valiokunnan ehdotukset kaupunginhallitus päätti [1]) varata 95,000 markkaa käytettäväksi vastedes sokeitten avustamiseen sekä myöntää seuraaville yhdistyksille ja laitoksille alla mainitut apurahat:

Helsingfors svenska folkhögskola nimisen opiston toimikunnalle opiston voimassapitoon	Smk	3,000: —
Nuoriso- ja raittiusliitto Fylgialle	»	2,000: —
Helsingin toivonliiton toimikunnalle Helsingin suomenkielisissä kansakouluissa suoritettavan toivonliittotyön tukemiseksi	»	3,000: —
Kalliolan vapaaopistolle	»	10,000: —
Helsingin nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle alaikäisten katumyyjäin toiminnan järjestämiseksi sekä joutilaiden poikain työnvälitystoimistoa ja kesäleiriä varten	»	5,000: —
Helsingin nuorten naisten kristilliselle yhdistykselle sen kasvatussosialista toimintaa ja sen ylläpitämää tyttökotia varten	»	25,000: —
Svenska kristliga föreningen av unga män nimiselle yhdistykselle sen kasvatussosialisen työn tukemiseksi sekä vähävaraisten poikain kesävirkistystoimintaa varten	»	3,500: —
Sörnäisten nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle poikakerhon ylläpitämiseen Sörnäisten, Vallilan ja Toukolan kaupunginosissa	»	5,000: —
Pasilan nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle Pasilan ja Ruskeasuon poikain päiväkerhon ylläpitämiseen	»	3,000: —
Käpylän nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle sen suunnitteleman nuoriso- ja poikatyön tukemiseksi	»	2,000: —
Helsingin poikakotiyhdistykselle poikakodin ylläpitämiseen	»	11,000: —
Lasten työkotiyhdistykselle	»	110,000: —
Sairaanhoitajattarille T. Sainiolle ja H. Kivimäelle heidän Leppävaarassa olevan pientenlastenkotinsa ylläpitämiseen	»	7,000: —
Yhdistykselle Koteja kodittomille lapsille lasten vastaanottokodin voimassapitoon	»	16,000: —
Caritas-kesäsiirtolan hallitukselle siirtolan voimassapitoon	»	3,000: —
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin osastolle Töölön neuvonta-aseman ylläpitämiseen	»	35,000: —
Sofie Mannerheimin yksinäisten äitien ja heidän lastensa kodin voimassapitoon	»	40,000: —
Suomen lastenhoitoyhdistykselle	»	65,000: —

[1]) Khs 16 p. kesäk. 1,079 § ja 19 p. toukok. 892 §.

Helsingin kaupunkilähetykselle:
Korson poikakotia varten ..... Smk 5,000: —
Kilon tyttökotia varten ..... » 4,000: —
Pasilan lastenhuoltolaa varten ..... » 3,000: —
lasten ja nuorten keskuudessa harjoitetun työn tukemiseksi ..... » 6,000: —
lasten kesäsiirtolaa varten ..... » 3,000: —
muuta yhteiskunnallista toimintaa varten ..... » 10,000: —
Helsingin sosialidemokraattiselle nuorisoyhdistykselle sen harjoittaman työläisnuorison kesävirkistys- ja siirtolatoiminnan tukemiseksi ..... » 5,000: —
Helsingin sosialidemokraattiselle naisyhdistykselle kesävirkistyksen järjestämistä varten varattomille äideille ja lapsille ..... » 14,000: —
Neiti E. Puhakalle:
hänen pientenlastenkotinsa ylläpitämiseen ..... » 7,000: —
tilapäisenä avustuksena kodin vaatevaraston täydentämistä varten ..... » 7,000: —
Maitopisara-yhdistykselle sen toiminnan tukemiseen ja laajentamistoimenpiteiden turvaamiseen ..... » 158,000: —
Teollisuusseutujen evankelioimisseuralle ..... » 10,000: —
Helsingin ruotsalaiselle partiopiirille sen toiminnan tukemiseksi ..... » 1,500: —
Pasilan lastenseimen johtokunnalle lastenseimen ylläpitämiseen ..... » 15,000: —
Suomen sairaanhoitajatarliitolle kotisairaanhoidon ja terveydenhuollon keskuksen ylläpitoa varten ..... » 4,000: —
Pelastusarmeijalle ..... » 20,000: —
Helsingin taloustyöntekijäin yhdistykselle sen taloustyöntekijäkodin voimassapitoon ja Siuntiossa sijaitsevan lepokodin avustamiseksi ..... » 9,000: —
Helsingin Mariayhdistykselle iäkkäiden kotiapulaisten kodin ylläpitämiseen ..... » 3,000: —
Helsingin valkonauhayhdistykselle sen naisten työkodin kannattamiseksi ..... » 10,000: —
Keski-Helsingin valkonauhayhdistykselle naisten yökodin ylläpitämistä varten ..... » 1,500: —
Suomen vankeusyhdistykselle ..... » 4,000: —
Suomen merimieslähetysseuralle satamalähetystyön tukemiseksi Helsingissä ..... » 8,000: —
Helsingin kuuromykkäyhdistykselle sen kuuromykkäin keskuudessa harjoittamaa kansansivistystyötä varten .. » 1,000: —
Heikkokuuloisten suojaamisyhdistykselle ..... » 1,500: —
Helsingin suomalaiselle Marttayhdistykselle kodinhoito-, keitto- y.m. kursseja varten ..... » 3,000: —
Helsingfors svenska Marthaförening nimiselle yhdistykselle kodinhoitokurssien järjestämistä varten ..... » 2,000: —
Suomen työväen arkistolle ..... » 4,000: —
Yhdistykselle Kirjoja sokeille ..... » 4,000: —
Brage-yhdistykselle sen leikkeleteosta varten ..... » 4,000: —
Sivistysjärjestöjen kansankonservatoriolle ..... » 10,000: —

Raittiusyhdistys Kilvelle	Smk	3,000: —
Sosialidemokraattiselle raittiusyhdistykselle Riennolle	»	2,000: —
Helsingin sosialidemokraattiselle raittiusaluejärjestölle raittiusvalistustyötä ja Nouseva voima nimistä lasten raittiusosastoa varten	»	3,000: —
AlliTryggs minne nimiselle loosille sen toiminnan tukemiseksi	»	1,000: —
Raittiusyhdistys Koitolle	»	3,000: —
Raittiuskerho Imatralle	»	1,000: —
Helsingin raittiusseuralle	»	2,500: —
Helsingin työväen matkailuyhdistykselle	»	2,000: —
Vuorelan sosialidemokraattiselle lasten raittiusosastolle Oraalle	»	1,500: —
Yhteensä	Smk	705,000: —

Edelleen kaupunginhallitus päätti [1]):

että avustuksensaajat oli varain asianmukaisen käytön suhteen alistettava sellaiseen valvontaan, joka säädetään kaupunginvaltuuston marraskuun 25 p:nä 1913 vahvistamissa, kaupungille tulevien juovutusjuomavoittovarojen käytössä noudatettavaa menettelyä koskevissa säännöissä, niin että

Helsingfors svenska folkhögskola nimisen opiston toimikunta sekä nuoriso- ja raittiusliitto Fylgia olivat ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan alaiset;

Helsingin toivonliiton toimikunta suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan alainen;

Kalliolan vapaaopisto suomenkielisen työväenopiston johtokunnan alainen;

Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys, Helsingin nuorten naisten kristillinen yhdistys, Svenska kristliga föreningen av unga män, Sörnäisten nuorten miesten kristillinen yhdistys, Pasilan nuorten miesten kristillinen yhdistys, Käpylän nuorten miesten kristillinen yhdistys, Helsingin poikakotiyhdistys, Lasten työkotiyhdistys, sairaanhoitajattaret T. Sainio ja H. Kivimäki Leppävaarassa olevan pientenlastenkotinsa puolesta, yhdistys Koteja kodittomille lapsille, Caritas-kesäsiirtolan hallitus, Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin osasto, Suomen lastenhoitoyhdistys, Helsingin kaupunkilähetys lasten ja nuorison keskuudessa suoritettavan työnsä osalta, Helsingin sosialidemokraattinen nuorisoyhdistys, Helsingin sosialidemokraattinen naisyhdistys, neiti E. Puhakka pientenlastenkotinsa puolesta, Maitopisara-yhdistys, Teollisuusseutujen evankelioimisseura sekä Helsingin ruotsalainen partiopiiri lastensuojelulautakunnan alaiset;

Pasilan lastenseimen johtokunta lastentarhain johtokunnan alainen;

Suomen sairaanhoitajatarliitto terveydenhoitolautakunnan alainen;

Helsingin kaupunkilähetys muun paitsi lasten ja nuorison keskuudessa suoritettavan työnsä osalta, Pelastusarmeija, Helsingin taloustyöntekijäin yhdistys, Helsingin valkonauhayhdistys, Keski-Helsingin valkonauhayhdistys Helsingin Mariayhdistys, Suomen vankeusyhdistys, Suomen merimieslähetysseura, Helsingin kuuromykkäyhdistys ja Heikkokuuloisten suojaamisyhdistys köyhäinhoitolautakunnan alaiset;

Helsingin suomalainen Marttayhdistys ja Helsingfors svenska Marthaförening kotitalousjohtokunnan alaiset;

[1]) Khs 19 p. toukok. 892 §.

Suomen työväen arkisto, yhdistys Kirjoja sokeille ja Brage-yhdistys kaupunginkirjaston johtokunnan alaiset;

Sivistysjärjestöjen kansankonservatorio musiikkilautakunnan alainen; sekä

raittiusyhdistys Kilpi, sosialidemokraattinen raittiusyhdistys Riento, Helsingin sosialidemokraattinen raittiusaluejärjestö, Alli Tryggs minneloosi, raittiusyhdistys Koitto, raittiuskerho Imatra, Helsingin raittiusseura, Helsingin työväen matkailuyhdistys ja Vuorelan sosialidemokraattinen lasten raittiusosasto Oras sosiali- ja opetusasiain johtajan alaiset;

että mainitut lauta- ja johtokunnat olivat velvolliset vuoden 1933 helmikuun kuluessa antamaan kaupunginhallitukselle selonteon puheenalaisen valvontatyön suorittamisesta ja toimenpiteistään sen yhteydessä;

määrätä lisäehdoiksi, että kaikkien avustuksensaajain, jotka saamatta vastaavaa korvausta antoivat tarvitseville henkilöille apua, samalla kuin niiden soveltuvissa kohdin oli tehtävä ero täällä kotipaikkaoikeutta nauttivien ja muiden täällä oleskelevien henkilöiden välillä, tuli jokaisessa eri tapauksessa köyhäinhoitolautakunnan rekisteritoimistosta hankkia tarkka tieto avunanojan oloista sekä sikäli kuin jonkinlaista avustusta annettiin, ilmoittaa se toimiston rekisteröitäväksi samoin kuin avustuksen myöntämisen ja käytön valvonnan suhteen alistua niihin määräyksiin, joita köyhäinhoitolautakunta kenties katsoi tarpeelliseksi antaa;

että Helsingin nuorten naisten kristilliselle yhdistykselle, Lasten työkotiyhdistykselle, Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin osastolle, Suomen lastenhoitoyhdistykselle ja Maitopisara-yhdistykselle myönnetyistä apurahoista puolet maksettaisiin heti, ottaen huomioon Lasten työkotiyhdistyksen ennakolta nostama 20,000 markan suuruinen erä, sekä heinä- ja lokakuun alussa neljännes kummallakin kerralla, mutta muille avustuksensaajille koko apuraha samalla kertaa; sekä

että kaupunginhallituksen edellä mainittu päätös oli saatettava asianomaisten hallitusten ja lautakuntain tietoon niiden asiana oleviin toimenpiteisiin ryhtymistä varten.

Sokeain henkilöiden avustustoiminnan tukemiseen varatun määrärahan kaupunginhallitus sittemmin päätti [1]) jakaa seuraavasti:

Suomen sokeain hierojain yhdistykselle	Smk	25,000: —
Helsingin sokeaintalo-säätiölle	»	30,000: —
Helsingin sokeat nimiselle yhdistykselle	»	14,000: —
Sokeain keskusliitolle	»	7,500: —
Yhteensä	Smk	76,500: —

Aikaisemmin oli puheena olevasta määrärahasta myönnetty [2]) 6,000 markkaa Sokeain maatalous-kotiseuralle ja 12,500 markkaa oli varattu vastaisia tarpeita varten.

Määräten, että avustuserät oli suoritettava yhdellä kertaa, kaupunginhallitus lisäksi päätti, että edellä mainitut avustuksensaajat oli varain käytön valvonnan suhteen alistettava köyhäinhoitolautakunnan alaisiksi samoin lisäehdoin kuin muut yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamismäärärahasta avustusta saaneet yhdistykset ja laitokset.

Luistinurheilun edistäminen. Urheilulautakunnan anomukseen saada ennakolta jakaa seuraavaksi vuodeksi 800 n.s. luistinalennuskorttia kansa- ja

[1]) Khs 16 p. kesäk. 1,079 §. — [2]) S:n 14 p. huhtik. 683 §. ks. tämän kert. s. 255.

oppikoululapsille, jota varten mainitun vuoden talousarvioehdotukseen oli merkitty riittävä määräraha, kaupunginhallitus päätti [1]) suostua.

Voimistelun, leikin ja urheilun edistämismäärärahat. Kertomusvuoden talousarvioon merkityt määrärahat, 40,000 markkaa lasten ja varhaisnuorison leikkityön edistämiseksi ja 64,000 markkaa voimisteluyhdistysten työn tukemiseksi, jaettiin [2]) seuraavien järjestöjen kesken:

	Smk.	Smk.
Idrottsföreningen Kamraterna	4,000: —	3,500: —
Voimistelu- ja urheiluseura Kullervo	3,800: —	3,200: —
Kronohagens idrottsförening	3,500: —	3,250: —
Helsingin Kisaveikot	2,500: —	2,000: —
Helsingin ruotsalainen partiopiiri	2,500: —	—
Helsingin naisvoimistelijat	2,500: —	6,500: —
Voimistelu- ja urheiluseura Kisatoverit	2,500: —	2,500: —
Svenskt förbund för fysisk fostran för Finlands kvinnor	2,000: —	—
Helsingin Toverit	1,500: —	500: —
Voimistelu- ja urheiluseura Helsingin Ponnistus	1,500: —	2,600: —
Jukolan pojat	1,500: —	1,000: —
Voimistelu- ja urheiluseura Vesa	1,500: —	1,500: —
Voimistelu- ja urheiluseura Visa	1,500: —	1,500: —
Käpylän Kunto	1,200: —	1,300: —
Helsingin työväen hiihtäjät	1,000: —	—
Käpylän naisvoimistelijat	1,000: —	1,000: —
Helsingin jalkapalloklubi	750: —	—
Helsingin työväenyhdistyksen voimistelu- ja urheiluseura	750: —	1,000: —
Suomalainen partiotyttöjärjestö Hespartto	500: —	—
Voimistelu - ja urheiluseura Kalervo	500: —	500: —
Työväen palloilijat	500: —	—
Urheiluseura Stjärnan	500: —	—
Ryttylän koulukodin voimistelu- ja urheiluseura Yritys	500: —	—
Helsingin voimistelijat	500: —	4,500: —
Helsingin palloseura	500: —	—
Pallotoverit	500: —	—
Helsingin pallonlyöjät	500: —	—
Työväen naisvoimistelijat	—	4,750: —
Työväen voimistelijat	—	4,500: —
Helsingfors gymnastikklubb	—	4,250: —
Suomalainen naisvoimisteluseura	—	3,750: —
Naisvoimisteluseura Säkenet	—	3,000: —
Gymnastikföreningen i Helsingfors	—	3,000: —
Töölön naisvoimistelijat	—	1,500: —
Svenska kvinnoförbundets gymnastikklubb	—	800: —
Kuuromykkäin voimistelu- ja urheiluseura	—	800: —
Voimistelu- ja urheiluseura Katajaiset	—	800: —
Svenska kristliga föreningen av unga män	—	500: —
Yhteensä Smk	40,000: —	64,000: —

[1]) Khs 24 p. marrask. 1,819 §. — [2]) S:n 7 p. huhtik. 639 §.

Helsingin kaupungin sairaanhoitajattarien lepokotiyhdistykselle myönnettiin [1]) kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 4,000 markan suuruinen avustus Tuurholman kesäkodin ylläpitämiseen.

Naisjärjestöjen hätäapukomitean tilitys kaupungilta saamansa [2]) avustuksen käyttämisestä päätettiin [3]) lähettää tilastotoimistolle säilytettäväksi.

Hyväntekeväisyyttä harjoittavien järjestöjen keskitystoimikunnalle kaupunginhallitus edellä mainituista varoista tilitystä vastaan myönsi [4]) 15,000 markan määrärahan toimikunnan keskityskanslian ylläpitoa varten tammikuun 1 p:n ja toukokuun 31 p:n välisenä aikana. Toiminnan päätyttyä annettiin[5]) siitä kertomus kaupunginkansliaan. Puheena olevan kanslian ylläpitämiseen syyskuun 15 p:stä vuoden loppuun myönnettiin[6]) samoista varoista 14,650 markkaa.

Helsingin yliopiston kansansivistystoimikunnalle kaupunginhallitus myönsi [7]) 7,000 markan suuruisen avustuksen yleisistä käyttövaroistaan kuluvana kesänä toimeenpantavia laboranttikursseja varten.

Hajoitetun henkivartioväen 3:nnen Suomen tarkka-ampujapataljoonan 120-vuotisjuhla. Yleisistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi [8]) 3,000 markan suuruisen avustuksen mainitun pataljoonan syyskuun 18 p:nä pidettävää 120-vuotisjuhlaa varten sekä kehoitti rakennuskonttoria huolehtimaan liputuksesta Senaatintorilla ja Kasarmintorilla; liputuksesta aiheutuvat kustannukset oli laskun mukaan suoritettava kaupunginhallituksen käyttövaroista.

Ulkosuomalaisten vastaanotto. Kaupunginhallitus päätti [9]) yleisistä käyttövaroistaan tilitystä vastaan myöntää 2,400 markan suuruisen avustuksen vastaanottotilaisuuden järjestämistä varten heinäkuussa Helsinkiin saapuville Amerikan-suomalaisille koululaisille.

Ulkosuomalaisseura Suomi sai [10]) samoista varoista 4,000 markan suuruisen avustuksen vastaanottotilaisuuksien järjestämiseksi Helsinkiin saapuville ulkosuomalaisille vierailijoille.

Finlandssvenska utlandsdelegationen niminen yhdistys sai [11]) niinikään kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 2,500 markan suuruisen avustuksen vastaanottotilaisuuksien järjestämiseksi kotiin palaaville Suomen-ruotsalaisille siirtolaisille.

Kesäsiirtolan avustaminen. Helsingin kaupungin kunnantyöntekijäin ammattiosaston kesäsiirtolan järjestelyä sekä kunnossa- ja puhtaanapitoa varten kaupunginhallitus myönsi [12]) yleisistä käyttövaroistaan 3,000 markan kertakaikkisen määrärahan.

Suomen merimiesten ja lämmittäjäin unionin antama tilitys joulukuun 3 p:nä 1931 saamastaan 3,000 markan suuruisesta avustuksesta merkittiin tiedoksi [13]).

Finlands svenska sång- och musikförbund niminen liitto lähetti [14]) ilmoituksen järjestämänsä laulu- ja musiikkijuhlan taloudellisesta tuloksesta. Samalla mainittu liitto anoi määrärahan myöntämistä juhlan osanottajain ruokinnan aiheuttamien kulujen tuottaman tappion peittämiseen, minkä esityksen kaupunginhallitus kuitenkin epäsi [15]).

Poliisilaitoksen miehistöauton käyttömaksu. Rikostuomioiden toimeenpanokonttorille myönnettiin[16]) kaupunginhallituksen edellisen vuoden käyttövaroista 971: 20 markan määräraha poliisilaitoksen miehistöauton käyttämisestä suoritettavan korvauksen maksamiseen.

---

[1]) Khs 23 p. maalisk. 560 §. — [2]) Ks. v:n 1931 kert. s. 235. — [3]) Khs 8 p. syysk. 1,354 §.— [4]) S:n 4 p. helmik. 271 §. — [5]) S:n 21 p. heinäk. 1,200 §.— [6]) S:n 8 p. syysk. 1,351 §. — [7]) S:n 7 p. heinäk. 1,159 §. — [8]) S:n 8 p. syysk. 1,330 §. — [9]) S:n 26 p. toukok. 894 §. — [10]) S:n 2 p. kesäk. 921 §. — [11]) S:n 7 p. huhtik. 623 §. — [12]) Khs 26 p. toukok. 902 §.— [13]) S:n 31 p. maalisk. 580 §; ks. myös v:n 1931 kert. s. 207.— [14]) Khs 7 p. heinäk. 1,156 §.—[15]) S:n 7 p. heinäk. 1,164 §.—[16]) Khn jsto 21 p. tammik. 3,185 §.

Erhelaskurahat. Kaupunginhallitus päätti [1]) korvata rahatoimiston kassassa n:o I edellisenä vuonna sattuneet erhelaskut myöntäen tähän tarkoitukseen hallituksen vuoden 1931 yleisistä käyttövaroista 2,050 markan määrärahan.

Kipien hankkimista varten rahatoimiston toimistosaliin myönnettiin [2]) kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 9,105 markkaa.

Määrärahoja tilastollisia tutkimuksia varten. Kaupunginhallitus päätti [3]) myöntää yleisistä käyttövaroistaan 2,500 markan määrärahan tilastotoimistolle leski- ja orpokassan mahdollisen perustamisen johdosta toimeenpantavia tutkimuksia varten tarvittavan lisätyövoiman palkkaamiseksi sekä ilmoittaa mainitulle toimistolle, että laskelmien suorittamisessa voitiin käyttää yleisiä kuolleisuustaulukoita.

Kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista päätettiin [4]) myöntää 7,000 markkaa tilastotoimiston käytettäväksi syyskuussa toimitettavaa, vuokraamattomia huoneistoja koskevaa tiedustelua varten.

Kaupunginhallitus päätti [5]) antaa tilastotoimiston tehtäväksi yhdessä sosialiministeriön sosialisen tutkimus- ja tilastotoimiston kanssa toimeenpanna syyskuun alussa pienten huoneistojen vuokrain suuruutta koskevan tiedustelun myöntäen tätä varten 8,000 markkaa yleisistä käyttövaroistaan.

Varoitustaulujen asettaminen Merisatamaan. Satamalautakunnan esityksestä kaupunginhallitus päätti [6]) yleisistä käyttövaroistaan myöntää 2,000 markan suuruisen määrärahan moottoriveneiden vauhdin vähentämistä tarkoittavien varoitustaulujen asettamiseksi Merisatamaan.

Haastemaksujen suorittaminen. Oikeusaputoimiston johtokunnan anomuksen 800 markan määrärahan myöntämisestä haastemaksujen suorittamiseksi raastuvanoikeuden IV osaston haastemiehille oikeusaputoimiston ajamissa avioeroasioissa kaupunginhallitus päätti [7]) evätä, mutta ilmoittaa mainitulle johtokunnalle, että se seuraavan vuoden talousarvioehdotuksen yhteydessä voi uudistaa anomuksensa, jos siihen katsottiin olevan syytä.

Raittiusviikon viettö. Helsingin raittiusjärjestöjen raittiusviikkotoimikunnalle päätettiin [8]) myöntää raittiuslautakunnan menosääntöön raittiusviikon viettoa varten merkitystä määrärahasta 5,000 markan suuruinen avustus syksyllä pidettävän raittiusviikon aiheuttamia kustannuksia varten.

Määrärahain myöntäminen poliisilaitokselle. Poliisilaitoksen sisäasiainministeriölle tekemää tiedustelua koskevan Uudenmaan läänin maaherran lähetteen johdosta hänelle annettavassa lausunnossa kaupunginhallitus päätti [9]) käsityksenään ilmoittaa, että kaupunkien osanotosta poliisilaitoksen menoihin kesäkuun 27 p:nä 1931 annetun lain soveltamisesta saman vuoden lokakuun 29 p:nä annetun asetuksen mukaan kaupunki tuntui olevan velvollinen kustantamaan m.m. virastohuoneiden ikkunaverhot sekä poliisilaitoksen eri osastoilla tarvittavat rekisterikorttilaatikot. Samoin kaupungin oli hankittava poliisien päivystyshuoneiden vuoteet vuodevaatteineen, jota vastoin miehistön asuntoina käytettävien makuuhuoneiden kalustoa ei voinut katsoa kaupungin hankittavaksi. Vuodevaatteiden, ikkunaverhojen ja pyyheliinojen puhtaanapito ja pesu ei — lukuunottamatta pidätettyjen henkilöiden vuodevaatteiden pesua, joka edellä mainitun asetuksen 5 §:ssä erikseen oli luettu pidätettyjen ylläpitoon sisältyväksi — kuulunut kaupungille, koska tällaisen pesun ei voinut katsoa sisältyvän mainitun asetuksen 3 §:ssä mainittuun

[1]) Khs 28 p. tammik. 165 §. — [2]) S:n 28 tammik. 180 § ja khn jsto 13 p. lokak. 6,431 §. — [3]) Khn jsto 4 p. helmik. 3,376 §. — [4]) Khs 9 p. kesäk. 1,022 §. — [5]) S:n 9 p. kesäk. 1,046 §. — [6]) S:n 22 p. kesäk. 1,113 §. — [7]) S:n 14 p. huhtik. 657 §. — [8]) S:n 13 p. lokak. 1,564 §. — [9]) S:n 31 p. maalisk. 570 §.

virastohuoneiden puhtaanapitoon. Asiasta antamassaan päätöksessä [1]) sisäasiainministeriö totesi, ettei erimielisyyttä kaupungin ja poliisilaitoksen välillä enää ollut olemassa, ja myönsi, ettei kaupunki ollut velvollinen huolehtimaan päivystyshuoneissa tarvittavien vuodevaatteiden sekä ikkunaverhojen ja pyyheliinojen puhtaanapidosta, joka kuului poliisilaitokselle, kuitenkin lukuunottamatta edellä mainittua pidätettyjen henkilöiden vuodevaatteiden ja pyyheliinojen pesua.

Poliisilaitoksen menosääntöön kaupunginhallituksen käytettäväksi merkitystä kalustomäärärahasta myönnettiin poliisilaitokselle alla mainittuihin tarkoituksiin seuraavan suuruiset määrärahat:

irtaimiston hankkimiseen etsivälle osastolle 32,000 markkaa [2]);

soittojohtojen asettamiseen etsivälle osastolle 1,800 markkaa [3]);

sähkölaitteiden hankkimiseen asevarikkoon 250 markkaa [4]);

pieniä korjauksia varten 2,000 markkaa [5]);

etsivälle osastolle hankittujen valaistuskalusteiden maksamiseen 5,692:50 markkaa [6]);

Kruununhaan paloaseman ja keskusosaston välisen tulipalohälyytysjohdon asettamiseen 1,100 markkaa [7]);

kaappien hankkimiseen etsivälle osastolle 1,550 markkaa [8]) ja myöhemmin 1,600 markkaa [9]);

voimavirtajohdon vetämiseen kirjapainon huoneistoon ja mittarin asettamiseen sinne 1,250 markkaa: samalla evättiin anomus 1,100 markan määrärahan myöntämisestä heijastajien hankkimiseen etsivälle osastolle [10]);

kaluston hankkimiseen 3,917: 50 markkaa [11]);

talousosaston hankkiman kaluston maksamiseen 1,302: 90 markkaa; samalla huomautettiin poliisilaitokselle, että anomus määrärahain myöntämisestä oli tehtävä ennakolta eikä vasta laskutuksen yhteydessä [12]);

kaluston korjaamiseen ennen myönnetyn määrärahan lisäksi vielä 2,000 markkaa; erinäisen kaluston hankkimista varten anotun 77,624 markan määrärahan myöntämistä koskeva kysymys jätettiin käsiteltäväksi vuoden 1933 talousarvioehdotuksen laatimisen yhteydessä [13]);

valaistuskaluston hankkimiseen talousosastolle 2,870 markkaa [14]);

makuuvaatteiden hankkimista varten etsivän osaston uusiin säilytyskoppeihin 4,000 markkaa [15]);

valaistuslaitteiden ostamiseen I:n poliisipiirin kirjurien huoneeseen 1,000 markkaa [16]); sekä

koko poliisilaitoksen kalustontarpeen tyydyttämiseen kerta kaikkiaan 15,000 markkaa [17]).

Määrärahasta Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet myönnettiin poliisilaitokselle seuraavat määrärahat:

2,000 terveystarkastuskortin hankkimiseen 800 markkaa [18]), mitä päätöstä myöhemmin muutettiin [19]) sikäli, että mainittu määrä osoitettiin poliisimiehistön lääkärin käytettäväksi;

---

[1]) Khs 7 p. heinäk. 1,137 §. — [2]) Khn jsto 21 p. tammik. 3,180 §. — [3]) S:n 21 p. tammik. 3,192 §. — [4]) S:n 11 p. helmik. 3,466 §. — [5]) Khs 23 p. maalisk. 547 §. — [6]) Khn jsto 31 p. maalisk. 4,036 §. — [7]) S:n 7 p. huhtik. 4,160 §. — [8]) S:n 26 p. toukok. 4,722 §. — [9]) S:n 22 p. syysk. 5,980 §. — [10]) S:n 16 p. kesäk. 4,900 §. — [11]) S:n 18 p. elok. 5,275 §. — [12]) S:n 6 p. lokak. 6,292 §. — [13]) Khs 13 p. lokak. 1,548 §. — [14]) Khn jsto 20 p. lokak. 6,592 §. — [15]) S:n 22 p. jouluk. 7,744 §. — [16]) S:n 1 p. jouluk. 7,381 §. — [17]) S:n 1 p. jouluk. 7,382 §. — [18]) S:n 21 p. tammik. 3,194 §. — [19]) S:n 18 p. helmik. 3,589 §.

poliisimiehistön lääkärin Stockmann osakeyhtiöltä ostaman sidekankaan maksamiseen 264: 60 markkaa; samalla oikeutettiin sosialijohtaja yhdessä kaupunginsihteerin kanssa hyväksymään kyseiseltä tililtä osoitettavat laskut [1]);

virantoimituksessa haavoittuneen konstaapeli M. J. Bergin sairaalalaskun suorittamiseen 100 markkaa [2]);

virantoimituksessa loukkaantuneen konstaapeli E. H. Laineen sairaalalaskujen maksamiseen 1,090 markkaa [3]);

virantoimituksessa loukkaantuneen konstaapeli J. Lipastin sairaalalaskun suorittamiseen 960 markkaa [4]);

side- ja sairaanhoitotarpeilla varustetun ensiapukaapin hankkimiseen 480 markkaa [5]);

lääkärin vastaanottohuoneessa olevan lämpötyynyn korjaamista varten 27 markkaa [6]); sekä

jo hankittujen sairaanhoitotarpeiden maksamiseen 329: 40 markkaa [7]).

Suojeluosastolla säilytetyille pidätetyille henkilöille annetuista ruoka-annoksista esitetty 740 markan suuruinen lasku hyväksyttiin [8]) maksettavaksi poliisilaitoksen menosääntöön pidätettyjen henkilöiden ylläpitoa varten kaupunginhallituksen käytettäväksi merkitystä määrärahasta; samalla kaupunginhallitus päätti kehoittaa poliisilaitosta antamaan sille yksityiskohtaisen esityksen pidätettyjen henkilöiden ruokinnan vastaisesta järjestämisestä eri osastoilla. Etsivällä osastolla säilytettyjen pidätettyjen henkilöiden ruoka-annoksista esitetty 5,165 markan suuruinen lasku hyväksyttiin [9]) maksettavaksi samasta määrä-rahasta.

Painatus- ja sidontamäärärahasta myönnettiin [10]) 24,897 markkaa Kustannusosakeyhtiö Kansanvallan painattamien osoiteilmoituskaavakkeiden maksamiseen.

Sitä vastoin kaupunginhallitus epäsi anomukset 60 markan [11]) ja 181: 50 markan [12]) suuruisten määrärahain myöntämisestä etsivän osaston ikkunaverhojen pesemistä ja silittämistä varten sekä 62: 50 markan rahamäärän myöntämisestä pesijätär A. Vesterisen ratsuosastolle suorittamastaan pesusta lähettämän laskun [13]) maksamiseen, koska mainitut suoritukset eivät kuuluneet kaupungille.

Anomuksen 22,800 markan määrärahan myöntämisestä korttikaapin hankkimista varten osoitetoimistoon kaupunginhallitus niinikään epäsi [14]) tällä kertaa päättäen kehoittaa poliisilaitosta panemaan asian uudelleen vireille talousarvioehdotuksen laatimisen yhteydessä.

Lisämääräraha maidontarkastamolle. Kaupunginhallitus päätti [15]) hyväksyä terveydenhoitolautakunnan anomuksen 384 markan suuruisen rahamäärän siirtämisestä maidontarkastamon edellisen vuoden valaistustililtä lämpötilille sekä myöntää vuoden 1931 yleisistä käyttövaroistaan 73: 40 markan lisämäärärahan jälkimmäiselle tilille.

Lihan- ja maidontarkastamojen osanotto maatalousnäyttelyyn. Kaupunginhallitus päätti [16]) yleisistä käyttövaroistaan myöntää 15,000 markkaa tervey-

---

[1]) Khn jsto 3 p. maalisk. 3,785 §. — [2]) S:n 1 p. elok. 5,196 §. — [3]) S:n 8 p. syysk. 5,683 §. — [4]) S:n 29 p. syysk. 6,128 §. — [5]) S:n 15 p. syysk. 5,711 §. — [6]) S:n 15 p. syysk. 5,710 §. — [7]) S:n 29 p. syysk. 6,140 §. — [8]) S:n 4 p. helmik. 3,298 §. — [9]) S:n 11 p. helmik. 3,412 §. — [10]) S:n 7 p. huhtik. 4,078 §. — [11]) S:n 26 p. toukok. 4,719 §. — [12]) S:n 2 p. kesäk. 4,751 §. — [13]) S:n 21 p. tammik. 3,113 §. — [14]) S:n 16 p. kesäk. 4,899 §. — [15]) Khs 21 p. tammik. 149 §. — [16]) S:n 10 p. maalisk. 484 §.

denhoitolautakunnan käytettäväksi lihan- ja maidontarkastamojen osanottoa varten kesällä Viipurissa pidettävään maatalousnäyttelyyn.

Määrärahoja sairaiden kuljetusta varten. Kaupunginhallitus myönsi [1]) yleisistä käyttövaroistaan 167: 50 markkaa korvaukseksi Snappertunan kunnassa sairastuneen Helsingistä kotoisin olevan henkilön kuljettamisesta päättäen uskoa rahatoimistolle kyseisten varain suorittamisen Snappertunan kunnallislautakunnalle.

Vuosineljänneskorvauksen suorittaminen Suomen punaisen ristin sairaalalle. Sen jälkeen kun kaupunginhallitus lokakuun 13 p:nä oli päättänyt panna pöydälle kysymyksen vuosineljänneskorvauksen suorittamisesta Suomen punaisen ristin sairaalalle, koska kysymys korvauksen laskemisen perusteista oli joutunut riidanalaiseksi, päätettiin [2]) Suomen punaiselle ristille tähän tarkoitukseen varatusta määrärahasta suorittaa korvauksena kertomusvuoden viimeiseltä neljännekseltä nettomenojen mukaan laskettu määrä eli 632,960 markkaa.

Jäävaraston järjestäminen Kivelän sairaalaan. Kaupunginhallitus päätti [3]) yleisistä käyttövaroistaan myöntää 5,000 markkaa jäävaraston järjestämiseksi Kivelän sairaalaan.

Tyttöjen ammattikoulun oppilaille annettavat palkkiot. Valmistavan tyttöjen ammattikoulun leipomon oppilaille annettaviksi suunniteltuja palkkioita varten anotun 1,200 markan suuruisen määrärahan myöntämiseen kaupunginhallitus ei katsonut [4]) olevan syytä.

Määrärahain myöntäminen lastentarhoille. Alppimaja ja Päiväkoti nimisten lastentarhain lasten kuljettamista varten raitiotievaunulla Käpylään myönnettiin [5]) kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 1,500 markkaa.

Lastentarhain johtokunnan anomus määrärahan myöntämisestä sähkövarusteiden hankkimista ja asettamista varten Hemgård nimisen lastentarhan uuteen huoneistoon päätettiin [6]) evätä, koska lastentarhoilla vielä oli varoja käytettävissään kaluston hankintatilillä.

Helsingin orkesteritoiminnan historiikin julkaiseminen. Kaupunginhallitus päätti [7]) yleisistä käyttövaroistaan myöntää 35,000 markkaa Helsingin orkesteritoimintaa vuosina 1882—1932 koskevan julkaisun toimittamiseen kaupungin toimesta ja sen omien elimien avulla. Julkaisun myyntihinnaksi määrättiin [8]) 40 markkaa kappaleelta, mutta päätettiin [9]) se jakaa ilmaiseksi kaupunginvaltuuston jäsenille sekä erinäisille ulko- ja kotimaisille kirjastoille, sanomalehdille, musiikkimiehille y. m.

Määrärahoja Tähtitorninvuorelta tapahtuvaa ajantiedoitusta varten. Kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista päätettiin [10]) myöntää 235: 35 markkaa Tähtitorninvuorella olevan ajantiedoituspallon teräsköyden uusimista varten.

Puheena olevan ajantiedoituksen kustantamiseen kertomusvuonna myönnettiin [11]) 2,400 markkaa normaalikellojen kunnossapitomäärärahasta.

Senaatintorin joulukuusen valaistusmaksun suorittaminen. Kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista myönnettiin [12]) 67: 20 markkaa Senaatintorille edellisenä vuonna pystytetyn joulukuusen valaistusmaksun suorittamiseen.

---

[1]) Khn jsto 15 p. jouluk. 7,550 §. — [2]) Khs 1 p. jouluk. 1,912 §. — [3]) S:n 9 p. tammik. 45 §. — [4]) Khn jsto 29 p. jouluk. 7,792 §. — [5]) S:n 7 p. huhtik. 4,167 §. — [6]) S:n 12 p. toukok. 4,604 §. — [7]) Khs 23 p. maalisk. 555 §. — [8]) Khn jsto 21 p. huhtik. 4,333 §. — [9]) Khs 19 p. toukok. 862 §. — [10]) Khn jsto 30 p. kesäk. 5,043 §. — [11]) S:n 20 p. lokak. 6,593 §. — [12]) S:n 18 p. helmik. 3,588 §.

Hengenpelastusvälineet. Kaupunginhallitus päätti [1]) ilmoittaa poliisilaitokselle, että erinäiset sen vaatimat korjaus- ja täydennystyöt oli toimitettu sekä että uusia hengenpelastusvälineitä tultiin asettamaan Katajanokan kaakkoisrannalle.

Määräraha planktologisia ja rantakasvullisuustutkimuksia varten. Kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista päätettiin [2]) myöntää 7,950 markan määräraha kaupungin rantavesillä toimeenpantavien planktologisten ja rantakasvullisuustutkimusten suorittamista varten.

Määrärahan myöntäminen Bengtsårin koulukodille. Kaupunginhallitus päätti [3]) yleisistä käyttövaroistaan myöntää Bengtsårin koulukodin johtajalle tilitysvelvollisuuksin 4,000 markan suuruisen määrärahan Bengtsårin vesijakokustannuksia ja tarpeellisten karttojen lunastamista varten.

Määrärahoja rautatiesillan rakentamisen aiheuttamien erinäisten kulujen maksamiseen. Kaupunginhallitus päätti [4]) kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta suorittamaan Oulunkylän—Viikin—Herttoniemen rautatien Vantaanjoen yli rakennettavaa rautatiesiltaa varten toimitetussa katselmuksessa syntyneiden toimituskirjain lunastusmaksut, jotka yhteensä nousivat 70 markkaan, jälkimmäisen hallituksen arvaamattomiin tarpeisiin varatuista käyttövaroista.

Samoin kaupunginhallitus päätti [5]) pyytää kaupungin yleisten töiden hallitusta suorittamaan Vantaanjoen yli rakennettavan rautatiesillan rakentamislupaa koskevasta katselmuksesta aiheutuvat kustannukset, jotka kaupunki oli sitoutunut maksamaan, käytettävinään olevista määrärahoista.

Sotilasmajoitus. Erinäisten sotilasmajoituksesta aiheutuneiden laskujen maksamiseen kaupunginhallitus päätti [6]) etukäteen myöntää kaupunginkassasta yhteensä 4,617: 05 markkaa, minkä määrän valtio asianmukaisesti oli suorittava kaupungille takaisin.

Määräraha rakennuskonttorille. Kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista päätettiin [7]) myöntää rakennuskonttorille 220 markan määräraha Itsenäisyyden liiton maksettavaksi asettaman laskun suorittamiseen.

Vuokramäärärahoja. Arvaamattomien vuokrain ja vuokrankorotusten määrärahasta kaupunginhallitus myönsi seuraavat rahamäärät:

työnvälitystoimiston Vallilan haaraosaston vuoden 1931 joulukuun vuokran maksamiseen 650 markkaa; samalla päätettiin huomauttaa työnvälitystoimiston johtokunnalle, että sen tuli huolehtia vuoden vaihteessa maksamattomien laskujensa siirtämisestä tilinpäätöksessä seuraavaan vuoteen [8]);

työnvälitystoimiston haaraosaston vuokraa varten lokakuun 1 p:stä vuoden loppuun 1,950 markkaa [9]);

Pasilan ja Käpylän piirin alueläkärin Käpylässä olevan vastaanottohuoneen tammikuun 1 p:n ja kesäkuun 1 p:n välisen ajan vuokraa varten 2,500 markkaa [10]);

kouluhammasklinikan hallussa olevan kaupungin omistaman Asuntoosakeyhtiö Kaisaniemenkatu 3 nimisen yhtiön huoneiston vuokrankorotuksen suorittamiseen maaliskuun 1 p:stä lukien 3,250 markkaa [11]);

Vallilan kansakoulutalossa edellisenä keväänä sattuneen tulipalon johdosta huhtikuun 1 p:n ja toukokuun 31 p:n väliseksi ajaksi vuokrattujen huoneiden vuokran maksamiseen 1,600 markkaa [12]);

[1]) Khs 22 p. jouluk. 2,026 §. — [2]) S:n 7 p. heinäk. 1,152 §. — [3]) Khn jsto 25 p. helmik. 3,685 §. — [4]) S:n 4 p. toukok. 4,482 §. — [5]) S:n 26 p. toukok. 4,726 §. — [6]) S:n 4 p. toukok. 4,479 § ja 12 p. toukok. 4,581 §. — [7]) S:n 17 p. maalisk. 3,927 §. — [8]) Khs 12 p. toukok. 813 §. — [9]) S:n 15 p. syysk. 1,386 §. — [10]) Khn jsto 11 p. helmik. 3,474 §. — [11]) Khs 3 p. maalisk. 440 §. — [12]) S:n 6 p. lokak. 1,518 §.

lastentarhain Heikinkadun 12:ssa olevan entisen kansliahuoneiston vuokran suorittamista varten toukokuun loppuun 16,666: 65 markkaa [1]);

Barnabo nimisen lastentarhan hallussa olevan Tehtaankadun n:ossa 13 sijaitsevan osakehuoneiston tammi—helmikuun ajaksi määrätyn vuokrankorotuksen maksamiseen 4,845 markkaa [2]).

Muuttokustannukset. Vuoden 1931 talousarvioon muuttokustannuksia varten kaupunginhallituksen käytettäväksi merkitystä määrärahasta myönnettiin [3]) 392: 90 markkaa erinäisten maistraatin muuttokustannusten suorittamiseen, sekä myöhemmin [4]) samaan tarkoitukseen vielä 2,456 markkaa.

Rahatoimiston muutosta uuteen huoneistoon aiheutuneiden kustannusten peittämiseen kaupunginhallitus myönsi [5]) 19,184: 05 markkaa vuoden 1931 muuttokustannusmäärärahasta.

Tilastotoimiston muuttokustannuksia varten kaupunginhallitus myönsi [6]) yleisistä käyttövaroistaan yhteensä 10,543: 45 markkaa.

Vedenhinnan korotus. Veden- ja sähkönhinnan korotuksen varalta kaupunginhallituksen käytettäväksi merkitystä määrärahasta myönnettiin [7]) kulkutautisairaalan ja tuberkuloosisairaalan vedenkulutustileille kummallekin 20,000 markan lisäys.

Kaupunginhallitus päätti [8]) myöntää samasta määrärahasta 20,800 markan lisämäärän kaasulaitoksen vedenkulutustilille sekä oikeuttaa teknillisten laitosten hallituksen siirtämään vedenkulutustilille enintään 49,200 markkaa kaasunvalmistuksen aine- ja työkustannusten tililtä.

Puhelimet. Vuoden 1931 puhelinmaksujen ja uusien puhelimien määrärahasta kaupunginhallitus myönsi [9]) 4,582 markkaa uusien puhelinkoneiden hankkimiseen maidontarkastamoon samalla päättäen huomauttaa terveydenhoitolautakunnalle, että tehtäviin muutoksiin ja lisäyksiin oli ennakolta hankittava kaupunginhallituksen suostumus.

Puhelinmaksuja ja uusia puhelimia varten talousarvioon merkitystä määrärahasta myönnettiin uuden puhelinjärjestelmän käytäntöönottamiseen vanhassa raatihuoneessa [10]), uusien puhelimien [11]) ja haarapuhelimien [12]) hankkimiseen erinäisiin kaupungin virastoihin ja laitoksiin sekä erään yksityisen virkailijan asuntoon [13]) ja kolmannen palohälyytyspuhelinjohdon hankkimiseen [14]) tarvittavat rahamäärät.

Kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista myönnettiin rakennuskonttorin käytettäväksi 1,500 markkaa etsivän poliisin miehistön huoneessa olevan puhelimen varustamiseen puhelinkopilla [15]) sekä yhteensä 117: 65 markkaa asuntotarkastuskonttorin soittojohtojen asettamista ja kahden lisäpuhelimen siirtämistä varten [16]).

Kaupunginhallitus päätti [17]) merkitä vuoden 1933 talousarvioehdotukseen 22,200 markan määrärahan uuden käsikeskuksen hankkimiseen Marian sairaalaan.

Puhtaanapitolaitoksen anomuksen johdosta kaupunginhallitus päätti [18])

---

[1]) Khs 4 p. helmik. 262 §. — [2]) S:n 4 p. helmik. 242 §. — [3]) Khn jsto 21 p. tammik. 3,200 §. — [4]) S:n 28 p. tammik. 3,260 §. — [5]) Khs 28 p. tammik. 178 §. — [6]) S:n 16 p. kesäk. 1,068 §. — [7]) S:n 10 p. marrask. 1,754 §. — [8]) S:n 24 p. marrask. 1,826 §. — [9]) Khn jsto 21 p. tammik. 3,176 §. — [10]) Khs 4 p. helmik. 266 §, khn jsto 8 p. syysk. 5,685 § ja 15 p. syysk. 5,713 §. — [11]) Khn jsto 14 p. huhtik. 4,261 §, 12 p. toukok. 4,600 ja 4,602 §, 9 p. kesäk. 4,891 ja 4,893 §, 7 p. heinäk. 5,091 §, 4 p. elok. 5,217 § ja 29 p. syysk. 6,138 §. — [12]) S:n 11 p. helmik. 3,464 §, 25 p. helmik. 3,688 §, 3 p. maalisk. 3,788 §, 14 p. huhtik. 4,263 §, 12 p. toukok. 4,602 §, 9 p. kesäk. 4,891 ja 4,893 § sekä 29 p. syysk. 6,138 §. — [13]) S:n 11 p. tammik. 3,010 §. — [14]) S:n 11 p. helmik. 3,472 §. — [15]) S:n 18 p. elok. 5,276 §. — [16]) S:n 18 p. elok. 5,274 §. — [17]) Khs 10 p. marrask. 1,751 §. — [18]) Khn jsto 7 p. tammik. 3,004 §.

antaa rahatoimistolle tehtäväksi huolehtia puhtaanapitolaitoksen autotallin puhelimen siirtämisestä toiseen autotalliin.

Asianomaisten virastopäällikköjen kanssa tapahtuneiden neuvottelujen perusteella kaupunginhallitus päätti [1]) poistaa muutamat kaupungin hallussa olleet suomenkielisten kansakoulujen, vesijohtolaitoksen, kaasulaitoksen ja sähkölaitoksen erinäisten virkailijain puhelimet.

Helsingin puhelinyhdistys ilmoitti [2]) erinäisin ehdoin suostuvansa asettamaan kaksi raha-automaattipuhelinta yleisön käytettäväksi raatihuoneeseen.

Kaupunginhallitus päätti [3]) myöntää yleisistä käyttövaroistaan 3,000 markkaa 50 %:n maksamiseksi autoasemain puhelinnumerot käsittävän punaisen lisälehden painattamisesta uuteen puhelinluetteloon aiheutuvista kustannuksista.

Helsingin puhelinyhdistyksen puhelinluetteloon painetuista ylimääräisistä riveistä esittämän laskun maksamiseen kaupunginhallitus myönsi [4]) 13,750 markan määrärahan käyttövaroistaan.

Laakeriseppele professori R. Kajanukselle. Osakeyhtiö Dan. Ward aktiebolagin lähettämä 500 markan suuruinen lasku professori R. Kajanukselle ostetusta laakeriseppeleestä hyväksyttiin [5]) maksettavaksi kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista.

Kunnianosoituksia. Kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista myönnettiin [6]) 300 markan määräraha kaupunginvaltuuston jäsenen H. Seppälän haudalle kaupungin puolesta lasketun seppeleen maksamista varten.

Ent. kansakoulunopettajan M. Holmbergin haudalle laskettavan seppeleen hankkimiseen myönnettiin [7]) edellä mainitusta määrärahasta 150 markkaa.

Union internationale des villes et pouvoirs locaux nimisen liiton toukokuun 23 p:nä Lontoossa alkavan kaupunkien ja kunnallishallintojen V kansainvälisen kongressin johdosta ilmestyvässä juhlajulkaisussa päätettiin [8]) varata kaksi sivua Helsingin kaupunkia koskevalle kirjoitelmalle sekä osoittaa mainittua tarkoitusta varten kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 1,600 Sveitsin frangia vastaava määräraha eli enintään 21,000 Suomen markkaa.

Muistopatsaat. Kaupunginhallitus päätti [9]) yleisistä käyttövaroistaan myöntää enintään 3,000 markkaa V. Vallgrenin Topeliuspatsaan paljastamistilaisuuteen tarvittavien puhujakorokkeen, puulattian, penkkien y.m. hankkimista sekä Suomen lippujen paikoilleen asettamista varten.

Kustaa II Aadolfin muistojuhlan järjestämiseksi asetetulle komitealle myönnettiin [10]) taideteosten hankkimiseen varatusta vuoden 1931 talousarvion määrärahasta 12,000 markan avustus mainitun hallitsijan muistokiven pystyttämistä varten sekä 7,500 markkaa patsaan paikan kuntoonsaattamiseksi yleisten töiden pääluokkaan arvaamattomiin tarpeisiin ja varatöihin kaupunginhallituksen käytettäväksi merkitystä määrärahasta. Komitean anomukseen saada paljastamistilaisuutta varten koristaa patsaalle varatun paikan kuudella Suomen lipulla kaupunginhallitus niinikään suostui [11]) päättäen suorittaa tästä aiheutuvat menot yleisistä käyttövaroistaan. Edellä mainittu komitea antoi myöhemmin kaupunginhallitukselle ilmoituksen [12]) kyseisen muistokiven paljastamisesta.

---

[1]) Khn jsto 15 p. jouluk. 7,553 §. — [2]) S:n 16 p. kesäk. 4,903 §. — [3]) S:n 19 p. toukok. 4,627 §. — [4]) Khs 22 p. jouluk. 2,022 §. — [5]) Khn jsto 2 p. kesäk. 4,754 §. — [6]) S:n 14 p. huhtik. 4,185 §. — [7]) S:n 26 p. toukok. 4,747 §. — [8]) Khs 11 p. helmik. 281 §. — [9]) Khn jsto 4 p. toukok. 4,481 §. — [10]) Khs 15 p. syysk. 1,379 §. — [11]) Khn jsto 3 p. marrask. 6,814 §. — [12]) Khs 3 p. marrask. 1,671 §.

Taideteosten osto. Kuvanveistäjä D. Uurasen ehdotus, joka koski hänen ja kaupunginhallituksen välistä sopimusta Kullervo puhuu miekalleen nimisen kuvanveistoksen valamisesta ja maksamisesta, päätettiin [1]) hyväksyä.

Kuvanveistäjä J. Haapasalon anomukseen saada ennakolta nostaa 10,000 markkaa kaupungin häneltä tilaaman [2]) Nyrkkeilijät nimisen veistoksen loppuhinnasta, joka sopimuksen mukaan oli maksettava vasta työn ollessa lopullisesti valmiina ja pystytettynä paikoilleen, kaupunginhallitus päätti [3]) suostua. Myöhemmin hyväksyttiin [4]) niinikään hänen anomuksensa saada nostaa 45,000 markkaa hänelle suoritettavan palkkion 60,000 markan suuruisesta jäännöserästä, koska veistos oli lopullisesti valmiina pronssiin valettuna ja enää vain jalustaa vailla.

Konttorikoneiden hoito. Kaupunginhallitus päätti [5]), että erään yksityisen henkilön tarjous ruveta kiinteästä vuosipalkasta kaupungin konttorikoneiden hoitajaksi ei antanut sille toimenpiteen aihetta.

Osakeyhtiö Uuden Systeman tarjouksen kaupungin kirjoituskoneiden hoitamisesta vuonna 1933 kaupunginhallitus päätti [6]) hyväksyä kaupunginkanslian ja rahatoimiston koneiden osalta ehdoin, että myönnettävä alennus tuli olemaan 15 % ja että tämä määrä myönnettiin kaupungin muidenkin laitosten koneiden hoidosta.

Kaupungin virastojen ja laitosten konttorikoneiden hoitamista koskeva Konttorikone nimisen koneliikkeen tarjous ei antanut [7]) kaupunginhallitukselle toimenpiteen aihetta, koska kaupunki jo aikaisemmin oli tehnyt seuraavaksi vuodeksi mainittujen koneiden hoitoa koskevan sopimuksen.

Kirjoitus- ja konttoritarpeiden hankkiminen. Eri lautakunnille päätettiin [8]) ilmoittaa kirjoitus- ja konttoritarvikkeiden hankkimista kaupungin eri virastoille koskevasta erinäisten liittojen ja liikeyritysten kirjelmästä.

Erinäisten konttoritarveaineiden oston keskittämiseksi kaupunginhallitus päätti [9]):

1) että kaikkia kaupungin laitoksia oli kehoitettava ostamaan värinauhansa kaupungin painatustöiden keskusvaraston välityksellä; ja

2) että keskusvaraston hoitajaa oli kehoitettava tutkimaan, syntyisikö esim. hiilipaperin, kynien y.m. konttoritarpeiden ostamisessa säästöä, jos osto tapahtuisi mainitun varaston välityksellä, sekä antamaan asiasta lausuntonsa ja ehdotuksensa kaupunginhallitukselle.

Varasto-olot. Kaupunginhallituksen kehoitettua [10]) asianomaisia lautakuntia lausumaan käsityksensä kaupungin laitosten varastojen suuruutta ja laatua koskevan suoritetun tutkimuksen johdosta ottaen huomioon kaupunginreviisorin varasto-olojen vastaiselle kehittämiselle esittämät yleiset suuntaviivat sekä ilmoittamaan kaupunginhallitukselle niistä varastojen hankintaa ja hoitoa koskevista toimenpiteistä, joihin asianomaiset ehkä jo olivat omasta aloitteestaan ryhtyneet tai aikoivat ryhtyä, kiinteistölautakunta oli ilmoittanut [11]), ettei sen hallinnan alaisia varastoja ollut muita kuin kaupungin maatilain satovarastot, joita taas lautakunnan käsityksen mukaan puheena oleva tutkimus ei koskenut.

Kaluston y.m. osto sekä erinäiset korjaukset. Kaupunginhallitus osoitti kaluston hankintamäärärahasta seuraavat rahamäärät:

---

[1]) Khn jsto 28 p. tammik. 3,261 §. — [2]) Ks. v:n 1931 kert s. 222. — [3]) Khs 31 p. maalisk. 571 §. — [4]) S:n 27 p. huhtik. 750 §. — [5]) S:n 15 p. syysk. 1,381 §. — [6]) Khn jsto 22 p. syysk. 5,994 §. — [7]) S:n 17 p. marrask. 7,081 §. — [8]) S:n 26 p. toukok. 4,746 §. — [9]) Khs 20 p. lokak. 1,598 §. — [10]) S:n 14 p. huhtik. 658 §. — [11]) S:n 12 p. toukok. 814 §.

Virasto tai laitos, johon kalusto oli hankittava.	V:n 1931 määrärahasta, Smk.
Maistraatti [1])	8,010: —
Kaupungintalo [2])	19,366: 25
Kaupunginkanslia [3])	15,970: 70
Rahatoimisto [4])	273: —
Kiinteistölautakunta [5])	11,100: —
Verotusvalmistelukunta [6])	18,071: 95
Kunnallisten ammattientarkastajain kanslia [7])	357: 50
	V:n 1932 määrärahasta, Smk.
Ensimmäisen kaupunginvoudin konttori [8])	10,908: —
Toisen kaupunginvoudin konttori [9])	12,506: —
Raatihuone [10])	124,897: —
Kaupungintalo [11])	26,656: 85
Kaupunginvaltuusto [12])	25,726: 70
Kaupunginkanslia [13])	10,636: 35

Virasto tai laitos, johon kalusto oli hankittava.	V:n 1932 määrärahasta, Smk.
Rahatoimisto [14])	9,355: —
Kiinteistötoimisto [15])	13,947: 10
Tilastotoimisto [16])	10,900: —
Verotusvalmistelukunta [17])	900: —
Henkikirjoittajan konttori [18])	1,191: 75
Palopäällikön toimisto [19])	8,000: —
Terveydenhoitolautakunta [20])	4,494: 50
Maidontarkastamo [21])	7,500: —
Köyhäinhoitovirastot [22])	27,487: 70
Lastentarhain kanslia [23])	710: —
Lastentarhat [24])	5,747: —
Rakennuskonttori [25])	2,855: —
Puhtaanapitolaitos [26])	5,325: —
	V:n 1933 määrärahasta. Smk.
Sairaalain hallitus [27])	679: 50

Kaluston korjausmäärärahasta myönnettiin seuraavat määrät:

Virasto tai laitos, jonka kalusto oli korjattava.	V:n 1932 määrärahasta, Smk.
Kaupunginhallitus [28])	520: —
	V:n 1932 määrärahasta, Smk.
Kaupunginkanslia [29])	1,180: —

Virasto tai laitos, jonka kalusto oli korjattava.	V:n 1931 määrärahasta, Smk.
Rahatoimisto [30])	2,025: —
Tilastotoimisto [31])	765: —
Revisionikonttori [32])	135: —
Lastentarhat [33])	685: —
Rakennuskonttori [34])	2,000: —

[1]) Khn jsto 21 p. tammik. 3,200 §. — [2]) S:n 21 p. tammik. 3,199 § ja 28 p. tammik. 3,275 §. — [3]) S:n 21 p. tammik. 3,203 §, 14 p. tammik. 3,089 § ja 21 p. tammik. 3,198 §. — [4]) S:n 7 p. tammik. 3,001 §. — [5]) S:n 14 p. tammik. 3,088 §. — [6]) S:n 28 p. tammik. 3,275 § ja 14 p. tammik. 3,108 §. — [7]) S:n 14 p. tammik. 3,091 §. — [8]) S:n 14 p. tammik. 3,087 § ja 7 p. huhtik. 4,159 §. — [9]) S:n 18 p. helmik. 3,585 § ja 31 p. maalisk. 4,047 §. — [10]) S:n 28 p. huhtik. 4,432 §. — [11]) S:n 21 p. tammik. 3,197 §, 7 p. huhtik. 4,163 §, 21 p. tammik. 3,201 §, 7 p. huhtik. 4,163 § ja 10 p. maalisk. 3,828 §. — [12]) S:n 28 p. tammik. 3,279 §, 7 p. huhtik. 4,163 §, 4 p. helmik. 3,384 §, 28 p. huhtik. 4,431 §, 4 p. helmik. 3,385 § ja 26 p. toukok. 4,723 §. — [13]) S:n 25 p. helmik. 3,673 §, 18 p. helmik. 3,594 §, 24 p. maalisk. 3,996 §, 4 p. helmik. 3,370 §, 26 p. toukok. 4,742 § ja 9 p. kesäk. 4,863 §. — [14]) S:n 28 p. huhtik. 4,418 §, 19 p. toukok. 4,624 §, 2 p. kesäk. 4,809 § ja 26 p. toukok. 4,724 §. — [15]) S:n 14 p. huhtik. 4,262 § ja 30 p. kesäk. 5,038 §. — [16]) S:n 4 p. toukok. 4,467 § ja 9 p. kesäk. 4,864 §. — [17]) S:n 18 p. helmik. 3,595 §. — [18]) S:n 28 p. huhtik. 4,429 §. — [19]) S:n 4 p. helmik. 3,389 §. — [20]) S:n 18 p. helmik. 3,591 §. — [21]) S:n 18 p. helmik. 3,592 §. — [22]) S:n 14 p. tammik. 3,090 § ja 3,109 § 21 p. tammik. 3,196 §, 18 p. helmik. 3,590 § ja khs 6 p. lokak. 1,516 §. — [23]) Khn jsto 31 p. maalisk. 4,045 §. — [24]) S:n 31 p. maalisk. 4,044 § ja 3 p. maalisk. 3,786 §. — [25]) S:n 7 p. huhtik. 4,164 § ja 31 p. maalisk. 4,041 §. — [26]) S:n 14 p. tammik. 3,072 § ja 11 p. helmik. 3,473 §. — [27]) S:n 29 p. jouluk. 7,795 §. — [28]) S:n 14 p. tammik. 3,103 §. — [29]) S:n 10 p. maalisk. 3,829 §, 25 p. helmik. 3,687 § ja 18 p. elok. 5,273 §. — [30]) S:n 7 p. huhtik. 4,146 § ja 26 p. toukok. 4,724 §. — [31]) S:n 26 p. toukok. 4,720 § ja 1 p. jouluk. 7,384 §. — [32]) S:n 29 p. jouluk. 7,789 §. — [33]) S:n 3 p. maalisk. 3,786 §. — [34]) S:n 7 p. huhtik. 4,164 §.

Vuoden 1931 yleisistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi [1]) muutaman kaluston hankkimiseen 72,119 markkaa ja kertomusvuoden vastaavista varoista 4,391: 55 markkaa.

Puristuskoneen hankkimiseen rakennuskonttorin katuosastolle kaupunginhallitus päätti [2]) myöntää 20,000 markkaa yleisten töiden pääluokan Arvaamattomiin tarpeisiin ja varatöihin nimiseen lukuun kaupunginhallituksen käytettäväksi merkitystä määrärahasta.

Kaasulaitoksen tarvitsemien kirjoitus- ja laskukoneen hankkimiseen myönnettiin [3]) 15,125 markkaa edellisen vuoden tililtä Arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginhallituksen määräyksen mukaan.

Raittiuslautakunnan hallussa ollut irtamisto. Lakkautetun raittiuslautakunnan irtamiston suhteen päätettiin [4]), että sen moottoripyörä luovutettaisiin rakennuskonttorin ja moottorivene satamalautakunnan hoidettavaksi ja että näiden tuli aikanaan tehdä ehdotus siitä, minkä viranomaisen käytettäviksi ne lopullisesti luovutettaisiin. Konttori- y.m. kalusto oli edelleen säilytettävä raittiuslautakunnan huoneistossa, kunnes mainitun huoneiston käyttämisestä oli tehty päätös, kun taas arkisto annettaisiin tilastotoimiston hoidettavaksi.

Erinäisiä raittiuslautakunnan käytettävinä olleita irtaimia esineitä päätettiin siirtää muiden virastojen käytettäviksi. Niinpä luovutettiin Underwood-kirjoituskone pöytineen [5]) toistaiseksi kaupunginkanslialle, taskuaseet [6]) rahatoimistolle, 2 kirjahyllyä ja pöytä [7]) tilastotoimistolle, kaupungin kartta sekä seinäpeili [8]) verotusvalmistelukunnalle, 2 polkupyörää [9]) ja kaappi [10]) kiinteistötoimiston kansanpuisto-osastolle sekä kiikari [10]) kaupunginkanslialle.

Kaupungin laitosten varastoista tapahtuva myynti. Kaupunginhallitus päätti [11]), että myytäessä kaupungin viranhaltijoille ja työntekijöille tavaroita suoraan kaupungin laitosten varastoista oli vastedes noudatettava asianomaisten laitosten päivähintoja alennuksetta. Jos haluttu tavara oli toisarvoista, käytettyä tai laitoksen tarpeisiin kelpaamatonta, oli hinnasta sovittava asianomaisen laitoksen johtajan kanssa. Viranhaltijain tai työntekijäin laskuun suoritetuista töistä oli veloitettava asianomaisten laitosten taksain mukaan.

Kiinteistölautakunta oikeutettiin [12]) myymään Leppäsuon alueelta Kalmistokadun varrelta kaikkiaan 14 sokkelikiveä 300 markan hinnasta kappaleelta.

Puhtaanapitohallituksen anomukseen saada myydä tarpeettomaksi käynyt hevosen vedettävä kasteluvaunu 3,000 markan käteismaksusta päätettiin [13]) suostua. Samoin oikeutettiin [14]) puhtaanapitolaitos puhtaanapitohallituksen sopivimmaksi harkitsemalla tavalla myymään 40 kpl käytettyjä rikkakärryjä ja 30 kpl rekiä.

Kaupunginvaltuuston tammikuun 7 p:n istunto. Kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista myönnettiin määrärahoja alla mainittujen, kaupunginvaltuuston tammikuun 7 p:nä pidetyn istunnon aiheuttamien laskujen maksamiseen:

---

[1]) Khs 28 p. tammik. 191 §, 28 p. tammik. 190 §, 4 p. helmik. 267 § ja 30 p. jouluk. 2,066 § sekä khn jsto 19 p. toukok. 4,625 § ja 29 p. jouluk. 7,789 §. — [2]) Khs 27 p. huhtik. 772 §. — [3]) S:n 14 p. tammik. 106 §. — [4]) S:n 7 p. huhtik. 646 §. — [5]) Khn jsto 7 p. huhtik. 4,168 §. — [6]) S:n 7 p. huhtik. 4,147 §. — [7]) S:n 26 p. toukok. 4,748 §. — [8]) S:n 15 p. jouluk. 7,559 §. — [9]) S:n 4 p. toukok. 4,483 §. — [10]) S:n 13 p. lokak. 6,447 §. — [11]) Khs 3 p. maalisk. 444 §. — [12]) Khn jsto 22 p. syysk. 5,999 §. — [13]) S:n 21 p. heinäk. 5,141 §. — [14]) S:n 31 p. maalisk. 4,040 §.

Fastighetsaktiebolaget Svenska gården i Helsingfors nimiselle yhtiölle korvaukseksi tuolien lainaamisesta 778 markkaa [1]);

Armas Borg nimiselle toiminimelle erinäisten huonekalujen kuljettamisesta edellä mainitun yhtiön talosta kaupungintaloon ja takaisin 486 markkaa [2]);

Aktiebolaget Stockmann osakeyhtiölle kahvin, virvoitusjuomain y.m. tarjoilemisesta 3,160 markkaa [3]);

Paul Stude nimiselle sikariliikkeelle savukkeista ja sikareista 683: 50 markkaa [4]); sekä

Aktiebolaget Herman Lindell nimiselle liikkelle vieraskirjasta, johon kaupunginvaltuuston puheenjohtajan ensinnä tuli kirjoittaa nimensä, 650 markkaa [5]).

Määrärahoja edustusta, kokouksia y.m. varten. Yleisistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi määrärahoja erilaisiin edustustarkoituksiin sekä avustuksia kokouksille y.m., kuten seuraavasta luettelosta ilmenee:

vaatimattoman illanvieton järjestämiseksi joulukuun 5 p:nä kaupungintaloon Helsingissä vierailevan Ruotsin kruununprinssin kunniaksi enintään 20,000 markkaa [6]);

Suomen kunnallisteknillisen yhdistyksen vuosikokouksen ensimmäisenä päivänä kunnallisteknikoille tarjottavan lounaan järjestämiseen enintään 4,500 markkaa päättäen samalla, että kokouksen yhteyteen järjestettävää kiertomatkaa varten sai käyttää kaupungin autoja sekä kaupungin laskuun linja-autoja [7]);

pohjoismaisille apukoulunopettajille heinäkuun 15 p:nä järjestetyn kahvitarjoilun maksamiseen 2,102: 25 markkaa [8]);

kaupungin yhdessä Suomen säveltaiteilijain liiton kanssa pohjoismaisten musiikkijuhlien osanottajille toukokuun 28 p:nä tarjoamien juhlaillallisten aiheuttamien kustannusten peittämiseen kaupunginvaltuuston toukokuun 4 p:nä myöntämän 15,000 markan määrärahan [9]) lisäksi enintään 3,400 markkaa [10]);

ulkoilmajuhlan järjestämiseksi pohjoismaisten rakennuspäivien osanottajille Kaivopuistoon heinäkuun 4 p:nä enintään 20,000 markkaa [11]) sekä lounaan järjestämiseksi rakennuspäiviin osallistuvien skandinavisten pääkaupunkien kiinteistöhallinnon edustajille 1,200 markkaa [12]);

englantilaisen laivastovierailun johdosta kesäkuun 13 p:nä Kaivohuoneella pidettyjen teekutsujen aiheuttaman laskun maksamiseen 1,658: 75 markkaa [13]); sekä

vastaanottotilaisuuden järjestämiseksi kahden ruotsalaisen koululaivan heinäkuussa tapahtuvan vierailun johdosta 1,000 markkaa [14]).

Kaupunginhallitus päätti [15]) tarjota kaupunkipäiville saapuville ulkomaalaisille elokuun 13 p:nä Hotelli Kämpissä päivälliset, joiden kustannukset niinikään osoitettaisiin hallituksen yleisistä käyttövaroista.

Kaupungin vuoden 1931 heinäkuun 28 p:nä XIV yleisen pohjoismaisen raittiuskokouksen yhteydessä Kaivohuoneelle järjestämän lounaan aiheut-

---

[1]) Khn jsto 14 p. tammik. 3,104 §. — [2]) S:n 14 p. tammik. 3,106 §. — [3]) S:n 11 p. tammik. 3,009 §. — [4]) S:n 14 p. tammik. 3,105 §. — [5]) S:n 14 p. tammik. 3,107 §. — [6]) Khs 10 p. marrask. 1,733 §. — [7]) S:n 9 p. kesäk. 1,039 §. — [8]) Khn jsto 25 p. elok. 5,287 §. — [9]) Ks. tämän kert. s. 85. [10]) Khs 19 p. toukok. 863 § ja 2 p. kesäk. 943 §. — [11]) S:n 14 p. huhtik. 654 §. — [12]) S:n 22 p. kesäk. 1,092 §. — [13]) S:n 19 p. toukok. 864 § ja khn jsto 7 p. heinäk. 5,080 §. — [14]) Khs 7 p. heinäk. 1,138 § ja khn jsto 21 p. heinäk. 5,161 §. — [15]) Khs 11 p. elok. 1,234 §.

tamien kulujen suorittamiseen kaupunginhallitus myönsi [1]) 7,120 markkaa, mikä määrä vastasi mainitun kokouksen tuottamaa koko tappiota, siitä 20,000 markan suuruisesta avustuksesta [2]), jonka kaupunginvaltuusto vuonna 1931 oli myöntänyt kokouksen järjestämistä varten ehdoin, että tämän osoitettiin tuottaneen tappiota.

Finlands svenska sång- och musikförbund nimiselle liitolle myönnettiin [3]) 2,000 markkaa eräille ulkomaalaisille pidettyjen teekutsujen aiheuttamien menojen korvaamiseksi, joilla kutsuilla kaupunki oli ollut edustettuna, kuitenkin ottaen huomioon, että mainitun määrän tuli sisältyä siihen 25,000 markan määrärahaan [4]), jonka kaupunginvaltuusto oli päättänyt myöntää kyseisen liiton järjestämän laulu- ja musiikkijuhlan aiheuttamien kustannusten peittämiseen, elleivät juhlan tulot tähän riittäneet.

Hyvösen lastenkoti. Alentaen ruokintarahat 6: 50 markkaan lasta ja päivää kohden, lasten vaatetusrahat 650 markkaan vuodessa lasta kohden, viranhaltijain ruokintarahat 11 markkaan päivältä ja kaluston hankinta- ja kunnossapitomäärärahaa 3,000 markalla, oikaisten palkkamomenttia siten, että palkkojen alennus koskee vain peruspalkkoja sekä merkiten menopuolelle palkat vähentämättöminä ja tulopuolelle palkkojen alentamisesta säästyvän määrän kaupunginhallitus vahvisti [5]) Hyvösen lastenkodille vuodeksi 1932 seuraavan talousarvion:

Menot.

Palkat	Smk	130,800: —
Talous	»	99,280: —
Vaatetus	»	23,500: —
Kalusto	»	12,000: —
Lämmitys ja valaistus	»	21,200: —
Kulungit	»	30,000: —
Yhteensä	Smk	316,780: —

Tulot.

Lasten elatusmaksut	Smk	48,600: —
Henkilökunnan suorittama korvaus luontoiseduista	»	40,800: —
Korkotulot	»	215,440: —
Viranhaltijain palkkain alennus	»	11,940: —
Yhteensä	Smk	316,780: —

Kiinteistölautakunnan esityksestä kaupunginhallitus päätti [6]) kesäkuun 1 p:stä siirtää Hyvösen lahjoitusrahaston omistaman Kotkankadun 14—16:ssa sijaitsevan kiinteistön hoidon kiinteistölautakunnalta Hyvösen lastenkodin johtokunnalle, kuitenkin velvoittaen mainitun johtokunnan tarpeellisista suurehkoista korjaustöistä hankkimaan lastensuojelulautakunnan lausunnon ja niiden toimeenpanolle kaupunginhallituksen hyväksymisen.

Kaupunginhallitus päätti [7]) oikeuttaa Hyvösen lastenkodin johtokunnan suorituttamaan suunnittelemansa säätiön Kotkankadun 14—16:ssa olevan talon korjaustyöt ja käyttämään niihin 375,000 markkaa; myöhemmin korotettiin [8]) korjauksiin käytettävä määrä 460,000 markkaan.

---

[1]) Khs 21 p. tammik. 158 §. — [2]) Ks. v:n 1931 kert. s. 79. — [3]) Khs 22 p. kesäk. 1,090 §. — [4]) Ks. tämän kert. s. 85. — [5]) Khs 9 p. tammik. 44 §. — [6]) S:n 23 p. maalisk. 556 §. — [7]) S:n 26 p. toukok. 915 §. — [8]) S:n 21 p. heinäk. 1,204 §.

Lahjoitusrahastot. Rahatoimiston esityksestä kaupunginhallitus päätti [1]), että lahjoitusrahastojen korkovaroista myönnetyt tilapäisavustukset oli nostettava viimeistään myöntämisvuotta lähinnä seuraavan kalenterivuoden aikana uhalla, että ne muuten palautuivat rahastoon uudelleen myönnettäviksi.

Helsingin kaupunki oli vuonna 1918 kuolleen johtaja R. Ahlströmin testamentin määräysten mukaan vastaanottanut [2]) hallittavakseen kaupungin vuoden 1930 tilinpäätöksen mukaan 5,220,273: 25 markkaan nousevan rahaston, jonka tulot vuosittain oli käytettävä kirjallisuuden ja taiteen edistämiseen, minkä lisäksi 1,000,000 markan määrä, jonka korot R. Ahlströmin lesken elinaikanaan tuli saada nauttia, mutta joka hänen kuoltuaan samoin tulisi Helsingin kaupungille samaan tarkoitukseen käytettäväksi testamentin mukaan oli annettu A. Ahlström osakeyhtiön tai R. Ahlströmin lesken valitseman henkilön tai laitoksen hallittavaksi. Kaupunginhallitus suostui [3]) siihen, että kyseinen 1,000,000 markan määrä uskottiin Pohjoismaiden yhdyspankki osakeyhtiön notariaattiosaston hoidettavaksi ja korkoa kasvamaan, kunnes se testamentin mukaisesti joutui kaupungille, ilmoittaen [4]) vapauttavansa A. Ahlström osakeyhtiön kaikista velvollisuuksista ja koko vastuusta rahaston ja sen hallinnan suhteen.

Päätettiin [5]), että Rafael Ahlströmin rahastojen korkotuotto vuoden 1931 elokuun 14 p:stä saman vuoden loppuun oli laskettava 6 %:n vuosikoron mukaan.

Rafael Ahlströmin rahastojen kertomusvuoden korkovarat, 333,000 markkaa, käytettiin [6]) siten, että soitto-, sävellys- ja laulutaiteen edistämiseksi tarkoitettuja varoja jakamaan asetetulle lautakunnalle ja Suomen taideyhdistyksen palkinto- ja ostolautakunnalle annettiin kummallekin 111,000 markkaa sekä Suomen kirjailijaliitolle ja Finlands svenska författarförening nimiselle yhdistykselle kummallekin 55,500 markkaa.

Suomen kirjailijaliiton [7]) ja Finlands svenska författarförening [8]) nimisen yhdistyksen antamat selostukset Rafael Ahlströmin rahastoista vuonna 1931 saamansa avustuksen käytöstä merkittiin tiedoksi.

Sen jälkeen kun professori O. Wasastjernan vuonna 1908 tekemällään testamentilla Helsingin kaupungille jonkin kaupungin yleisen paikan kaunistamista varten lahjoittama 200,000 markan määrä vuoden 1931 loppuun mennessä oli kasvanut 571,310: 25 markaksi, päätettiin [9]) ottaa varain käyttöä koskeva kysymys harkittavaksi.

Rahatoimiston ilmoitettua, että C. F. Ekholmin stipendirahaston korkovaroja kertomusvuonna oli käytettävissä 8,252: 50 markkaa, kaupunginhallitus päätti [10]) julistaa neljä 2,000 markan suuruista matka-apurahaa haettavaksi ja myönsi [11]) sen jälkeen kolmelle hakijalle kullekin 2,000 markan suuruisen opintomatka-avustuksen. Koska kertomusvuoden hakijoista kukaan ei ollut ruotsinkielinen, päätettiin samalla rahaston sääntöjen mukaan, että seuraavana vuonna yksi suomenkielisille kuuluva stipendi oli varattava ruotsinkielisille hakijoille.

Saatuaan tietää edesmenneen protokollasihteeri G. A. Lundeniuksen testamentanneen kaupungille rahaston kesäsiirtolain perustamiseksi ruotsinkielisille kansakoululapsille kaupunginhallitus päätti [12]) määrätä kaupungin-

---

[1]) Khs 29 p. syysk. 1,443 §. — [2]) Ks. v:n 1918 kert. s. 163. — [3]) Khs 4 p. helmik. 247 §. — [4]) S:n 3 p. maalisk. 424 §. — [5]) S:n 16 p. maalisk. 513 §. — [6]) S:n 7 p. huhtik. 632 §. — [7]) S:n 14 p. huhtik. 670 §. — [8]) S:n 21 p. tammik. 128 §. — [9]) S:n 1 p. syysk. 1,316 § ja 13 p. lokak. 1,533 §. — [10]) S:n 7 p. huhtik. 636 §. — [11]) S:n 7 p. heinäk. 1,141 §. — [12]) S:n 6 p. lokak. 1,499 §.

lakimiehen valvomaan testamentin ja muutenkin valvomaan kaupungin etuja pesässä.

Leskirouva B. von Fieandtin anottua, että hänelle hänen velivainajansa Gunnar Hjeltin testamentin nojalla tulevana vuotuisena avustuksena kertomusvuonna ja vastedeskin maksettaisiin Gunnar Hjeltin rahastosta 10,000 markkaa, kaupunginhallitus oikeutti [1]) hänet kertomus- ja lähinnä seuraavana vuonna nostamaan kyseisen määrän.

Saatuaan ilmoituksen, että Alma Uhlénin rahaston käytettävissä olevat korkovarat kertomusvuonna nousivat 4,949: 60 markkaan, kaupunginhallitus päätti [2]) julistaa 4,500 markkaa tilapäisiä avustuksia halukkaiden henkilöiden haettavaksi. Hemmet för kvinnliga kontorister och handelsbiträden i Helsingfors nimisen yhdistyksen määräajan kuluessa saapuneista anomuksista antaman lausunnon mukaisesti kaupunginhallitus päätti [3]) myöntää yhden 100 markan, kolme 200 markan, viisi 300 markan, kaksi 400 markan ja kolme 500 markan avustusta.

Apteekkari O. Durchmanin kaupungille tekemän lahjoituksen kaupunginhallitus päätti [4]) kiitollisena ottaa vastaan sekä huolehtia sen käyttämisestä lahjoittajan toivomusten mukaan. Avustukset päätettiin [5]) jakaa Alma Liljebladin rahastolle vahvistettuja sääntöjä noudattaen ja samanaikaisesti sen korkovarain jaon kanssa.

Alma Liljebladin n.s. kainojen köyhien rahaston korkovaroista kuluvana vuonna avustuksina jaettavan määrän kaupunginhallitus päätti [6]) vahvistaa 40,000 markaksi ja rahatoimiston esityksestä julistaa avustukset haettaviksi samalla huomauttaen, että nyt myönnettävät ja tätä ennen myönnetyt, mutta vielä nostamatta olevat avustukset oli nostettava viimeistään vuoden 1933 kuluessa.

Kaupunginhallituksen julistettua Alma Liljebladin ja apteekkari O. Durchmanin lahjoitusrahastoista kainoille köyhille annettavat avustukset haettaviksi oli hakijoita ollut 142, ja kaupunginhallitus päätti [7]) Helsingin rouvasväenyhdistyksen annettua lausuntonsa hakemuksista antaa 1,000 markan suuruiset avustukset edellisestä rahastosta 40 henkilölle ja jälkimmäisestä 5 henkilölle sekä oikeuttaa mainitun yhdistyksen nostamaan ja viemään perille yhteensä 25 näistä avustuksista.

Hyväksyen Sokeain ystävät nimisen yhdistyksen toiminnan laajentamisohjelman kaupunginhallitus päätti [8]), että mainitulle yhdistykselle kesäkuun 1 p:nä suoritettaisiin 40% aviopuolisoiden von Beckerin lahjoitusrahaston vuoden 1931 korkotuloista, heinäkuun 1 p:nä ja lokakuun 1 p:nä 20 % sekä sen jälkeen aina jokaisen vuosineljänneksen alussa 20 % edellisen vuoden korkotuloista ehdoin:

a) että yhdistys vuosittain antoi kaupunginhallitukselle toiminnastaan selostuksen, josta von Beckerin rahaston korkovarain käytön mikäli mahdollista tuli käydä selville;

b) että yhdistys valitsi uudeksi tilintarkastajakseen kaupunginhallituksen nimeämän henkilön ja hyvissä ajoin ennen tilintarkastajain vaalia ilmoitti vaalista kaupunginhallitukselle.

Kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahaston korkovaroista kertomusvuonna jaettavan määrän kaupunginhallitus päätti [9]) vahvistaa 1,000 mar-

[1]) Khs 24 p. marrask. 1,803 §. — [2]) S:n 7 p. huhtik. 635 §. — [3]) S:n 9 p. kesäk. 1,026 §. — [4]) S:n 27 p. huhtik. 778 §. — [5]) S:n 19 p. toukok. 870 §. — [6]) S:n 29 p. syysk. 1,444 §. — [7]) S:n 8 p. jouluk. 1,918 §. — [8]) S:n 19 p. toukok. 884 §. — [9]) S:n 29 p. syysk. 1,445 §.

kaksi sekä kuuluttaa avustukset haettaviksi, jolloin kuulutuksessa samalla oli ilmoitettava, että nyt myönettävät ja tätä ennen myönnetyt, mutta vielä nostamatta olevat avustukset oli nostettava viimeistään vuoden 1933 kuluessa. Sittemmin annettiin [1]) 100 markan suuruinen palkinto kaikkiaan 10 palvelijattarelle.

K. H. Renlundin stipendi- ja palkintorahaston kertomusvuonna käytettävissä olevista korkovaroista, 2,700 markasta, päätettiin[2]) myöntää suomenkieliselle työväenopistolle 350 markkaa, ruotsinkieliselle työväenopistolle 130 markkaa, yleiselle ammattilaiskoululle 950 markkaa, kirjapainokoululle 560 markkaa ja taideteollisuuskeskuskoulun taideteollisuusammattien yleiselle ammattilaiskoululle 710 markkaa.

Rahatoimiston ilmoitettua, että R. Heimbergerin palkintorahaston käytettävissä olevat korkovarat nousivat 5,900 markkaan, kaupunginhallitus päätti [3]) luovuttaa ne ammattiopetuslaitosten johtokunnalle käytettäviksi sen oman harkinnan mukaan rahaston sääntöjen edellyttämällä tavalla.

Rahatoimiston esityksestä kaupunginhallitus päätti [4]) julistaa haettavaksi Gustaf Pauligin lahjoitusrahastosta myönnettävän 10,000 markan matkaapurahan.

Hedberg-aviopuolisoiden testamentti. Edesmenneiden apteekkari C. H. Hedbergin ja hänen puolisonsa keskinäisellä testamentilla kaupungille tekemän lahjoituksen rahaksimuuttamisesta päätettiin [5]), että rouva Hedberg-vainajan sisarenpoika oikeutettaisiin [6]) lunastamaan pyytämänsä irtain omaisuus perunkirjoituskirjaan merkitystä hinnasta eli 1,343 markasta, sekä että Nastolassa oleva muu irtain omaisuus myytäisiin paikalla toimitettavalla huutokaupalla ja Helsingissä säilytetty irtaimisto sopivalla tavalla; sanomalehdistössä oli kuulutettava Nastolassa olevat rakennukset myytäviksi ja sittemmin esitettävä tarjoukset kaupunginhallitukselle. Kaupunginhallitus päätti [7]) panna pöydälle erään suullisen määräyksen nojalla jäämistön suhteen esitetyn vähäisen toivomuksen.

Talousarvioehdotus. Kaupunginhallitus päätti [8]) velvoittaa kaupungintalossa, vanhassa ja uudessa raatihuoneessa, rahatoimistotalossa ja virastotalossa toimivat kaupungin virastot ja laitokset merkitsemään talousarvioehdotuksiinsa valo- ja voimavirran seka kaasun kulutusta varten tarvittavat määrärahat talousarvion perusteluissa huomioon otettavaksi. Nämä määrärahat oli kuitenkin kaupunginhallituksen talousarvioehdotuksessa yhdistettävä yhdeksi ainoaksi kiinteistölautakunnan käytettäväksi momentiksi.

Marraskuun 21 p:nä kaupunginhallitus alkoi [9]) käsitellä rahatoimenjohtajan laatiman kaupungin vuoden 1933 talousarvioehdotuksen. Seuraavan joulukuun 8 p:nä esiteltiin [10]) ehdotus talousarviokirjelmäksi, joka muutamin mahdollisin ehdoin hyväksyttiin.

---

[1]) Khs 24 p. marrask. 1,800 §. — [2]) Khn jsto 21 p. huhtik. 4,331 §. — [3]) S:n 7 p. huhtik. 4,156 §. — [4]) Khs 29 p. syysk. 1,446 §. — [5]) S:n 6 p. lokak. 1,498 §. — [6]) S:n 15 p. jouluk. 1,961 §. — [7]) S:n 15 p. jouluk. 1,962 §. — [8]) S:n 26 p. toukok. 903 §. — [9]) S:n 17 marrask. 1,766 §. — [10]) S:n 8 p. jouluk. 1,915 §.

C. Muut asiat.

Istunnot y.m. Kaupunginhallitus päätti, että hallituksen varsinaiset istunnot vuonna 1932 pidettäisiin torstaisin klo 15.30 ja yleisjaoston istunnot torstaisin klo 11 tahi pyhäpäivän sattuessa hallituksen kulloinkin määräämänä päivänä; tämä päätös oli sanomalehdistössä kuulutettava [1]).

Päätettiin [2]), että kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajain sijaisuudet kaupunginhallituksen ohjesäännön 6 §:n mainitsemissa tapauksissa oli järjestettävä samalla tavalla kuin edellisenä vuonna [3]) sellaisin täydennyksin, että kaupunginjohtajan sijaisiksi tulivat apulaiskaupunginjohtajat von Frenckell, Hupli, Moring ja Keto tässä mainitussa järjestyksessä.

Pöytäkirjain tarkistus. Kaupunginhallituksen pöytäkirjain tarkistajiksi valittiin [4]) kertomusvuoden edellisen puoliskon ajaksi teknillinen johtaja Moring ja hallituksen jäsen Janatuinen sekä vuoden jälkipuoliskoksi sosialijohtaja Keto ja jäsen Janatuinen sekä heidän varamiehekseen jäsen Halme. Yleisjaoston pöytäkirjain tarkistajiksi valittiin [5]) rahatoimenjohtaja Hupli ja varalle kiinteistöjohtaja v. Frenckell; näiden ollessa estyneinä tuli [6]) teknillisen johtajan Moringin tarkistaa pöytäkirja.

Vakuusasiakirjojen tarkastus. Hallituksen jäsenet professori A. L. Hjelmman, lakitieteen kandidaatti G. Norrmén ja taloudenhoitaja A. Halme määrättiin [7]) kuluvana vuonna toimittamaan kaupunginhallituksen ohjesäännön 28 §:n 2 momentin edellyttämät hallituksen hoidossa olevien vakuusasiakirjojen tarkastukset. Ensiksi mainitun erottua kaupunginhallituksen jäsenyydestä hallitus määräsi [8]) kyseiseen tehtävään hänen tilalleen jäsenensä pankinjohtaja E. Hj. Rydmanin.

Rahatoimiston varojen hoidon valvonta. Hallitus määräsi [9]) jäsenensä johtaja I. W. Uddin ja sähköteknikko V. V. Salovaaran kuluvan vuoden aikana toimittamaan kaupunginhallituksen ohjesäännön 28 §:n 1 momentissa mainitut, rahatoimiston varojen hoitoa koskevat tarkastukset.

Esittely. Yleisjaosto päätti [10]), että asianomaisten johtajain tuli esitellä kuluvan vuoden kalustonhankintatililtä myönnettäviä määrärahoja koskevat kysymykset.

Laskujen hyväksyminen. Kaupunginhallitus päätti [11]) tiedustelun johdosta ilmoittaa rahatoimistolle, että kaupunginhallituksen käytettävänä olevista määrärahoista suoritettavien laskujen tahi muiden maksettavaksi aiottujen sentapaisten asiakirjojen tuli olla kaupunginjohtajan, rahatoimenjohtajan, kaupunginsihteerin tahi viimeksi mainitun estyneenä ollessa kansliasihteeri Nordbergin hyväksymiä.

Kaupunginsihteeri K. Rein oikeutettiin [12]) hyväksymään kaupunginhallituksen toukokuun 19 p:nä ottaman ylimääräisen lainopillisen apulaisen palkkiolaskut.

Kaupunginhallituksen vuoden 1932 kalustoluettelon laatiminen uskottiin [13]) kanslia-apulaisen J. E. Andersinin tehtäväksi. Samalla yleisjaosto kaupunginreviisorin suostumukseen nojautuen päätti, että luettelo oli laadittava koko-

---

[1]) Khs 9 p. tammik. 1 §. — [2]) S:n 9 p. tammik. 2 §. — [3]) Ks. v:n 1931 kert. s. 239. — [4]) Khs 9 p. tammik. 7 § ja 22 p. kesäk. 1,091 §. — [5]) Khn jsto 21 p. tammik. 3,126 §. — [6]) S:n 1 p. elok. 5,195 §. — [7]) Khs 9 p. tammik. 6 §. — [8]) S:n 21 p. tammik. 118 §. — [9]) S:n 9 p. tammik. 5 §. — [10]) Khn jsto 14 p. tammik. 3,071 §. — [11]) S:n 11 p. tammik. 3,005 §. — [12]) S:n 11 p. elok. 5,255§. — [13]) Khn jsto 28 p. tammik. 3,278 §.

naan silloisia olosuhteita vastaavaksi ja että jokaiseen virkahuoneeseen oli asetettava ilmoitus siinä olevasta kalustosta.

Uutisten antaminen sanomalehdistölle. Kansliasihteeri I. Nordberg ja v.t. kansliasihteeri E. Mantere päätettiin [1]) määrätä antamaan sanomalehdistölle tietoja kaupunginhallituksen päättämistä asioista noudattaen aikaisemmin vahvistettuja [2]) periaatteita.

Tiedonannot ja ilmoitukset. Päätettiin [3]) vuonna 1932 julkaista kaupunginhallituksen ja rahatoimiston kuulutukset Uudessa Suomessa, Hufvudstadsbladetissa, Helsingin Sanomissa, Suomen Sosialidemokraatissa ja Arbetarbladetissa.

Kaupunginhallituksen ja kaupungin lautakuntain yhteistyö. Päätettiin [4]), että kaupungin lautakuntain kertomusvuonna oli lähetettävä kaupunginhallituksen ohjesäännön 20 §:n tarkoittama tieto päätöksistään kaupunginhallitukselle noudattaen samaa menettelytapaa kuin edellisenä vuonna.

Vapaapäivät. Kaupunginhallituksen alaiset virastot päätettiin [5]) pitää suljettuina pääsiäislauantaina maaliskuun 26 p:nä. Muiden kaupungin laitosten päälliköt oikeutettiin harkintansa mukaan pitämään laitokset suljettuina mainittuna päivänä; yleisiä töitä, puhtaanapitotöitä sekä teknillisten laitosten toimintaa ei kuitenkaan saanut keskeyttää. Kesäkuun 25 p:nä oli kaupungin virastot pidettävä [6]) suljettuina. Jouluaattona ja uudenvuoden aattona virastot oli suljettava klo 12 ja loppiaisaattona, tammikuun 7 p:nä 1933, pidettävä koko päivä suljettuina [7]).

Diaarista poistetut asiat. Kaupunginhallituksen diaarista päätettiin poistaa muutamat ratkaisemattomat asiat, jotka koskivat: kauppaneuvos Lindforsin tarjousta erään Espoossa sijaitsevan palstatilan myymisestä kaupungille [8]); Helsingin anniskeluosakeyhtiön mahdollista lakkauttamista [9]); rakennuskonttorin työvälineiden kirjanpitoa ja korjausta [9]); uuden mankelin hankkimista Sofianlehdon pikkulastenkotiin [9]); pitempiaikaisen työttömyyden torjumisohjelman laatimista [9]); mainoslehtisten jakelemista kaduilla ja heittelemistä lentokoneista [9]); kansakoulunoppilaiden viemistä kouluhammasklinikkaan [9]); Asunto-osakeyhtiö Sturen isännöitsijän palkkaamista [9]); O. Fedosejeffin tarjousta Pohj. Makasiinikadun talon ja tontin n:o 4 myymisestä kaupungille [9]); kunnallisten ravintolain perustamista [9]); erinäisten Hietaniemellä vallitsevien epäkohtien poistamista [10]); johtaja L. Lerchen kuolinpesän tarjousta Aktiebolaget M. G. Stenius osakeyhtiön osakkeiden myymisestä kaupungille [11]); Aktiebolaget Kinopalats osakeyhtiön anomusta saada rakentaa tornikerros [12]); Asunto-osakeyhtiö Rauhankallion anomusta toimenpiteisiin ryhtymisestä Nybondas n:o 5 nimisen tilan muuttamisesta kruununluontoisesta perintöluontoiseksi [13]); Rautatientorin järjestelyä [14]); jaoituskaavan laatimista rautatien eteläpuolella sijaitsevalle osalle Reimarsin aluetta [15]); kaupungin väliaikaisten varastoalueiden rakennusjärjestyksen vahvistamista [16]); kunnallisten voimistelusalien rakentamista [17]); yksityiskohtaisen ohjelman laatimista teiden rakentamiseksi Helsinkiin [18]); sekä Herttoniemen ja Kulosaaren tilojen sekä kaupungin omistamien Viikin ja Kulosaaren osien

---

[1]) Khs 9 p. tammik. 14 §. — [2]) Ks. v:n 1931 kert. s. 241. — [3]) Khs 9 p. tammik. 8 §. — [4]) S:n 9 p. tammik. 4 §. — [5]) S:n 23 p. maalisk. 528 §. — [6]) S:n 9 p. kesäk. 1,020 §. — [7]) S:n 22 p. jouluk. 2,015 §. — [8]) S:n 16 p. maalisk. 506 §. — [9]) S:n 22 p. syysk. 1,433 §. — [10]) S:n 13 p. lokak. 1,555 §. — [11]) S:n 10 p. marrask. 1,740 §. — [12]) S:n 8 p. jouluk. 1,935 §. — [13]) S:n 8 p. jouluk. 1,936 §. — [14]) S:n 8 p. jouluk. 1,937 §. — [15]) S:n 8 p. jouluk. 1,938 §. — [16]) S:n 8 p. jouluk. 1,939 §. — [17]) S:n 8 p. jouluk. 1,940 §. — [18]) S:n 8 p. jouluk. 1,941 §.

liittämistä kaupunkiin [1]). Teknillisten laitosten hallitusta päätettiin [2]) kehoittaa kiirehtimään lausunnon antamista kaasu- ja sähkömaksujen vakuuttamista koskevasta komiteanmietinnöstä [3]) sekä ehdotuksen laatimista teknillisten laitosten tilivirastojen yhdistämisestä.

Vuoden 1933 talousarvio. Kaupungin kaikille hallituksille, laitoksille, johto- ja lautakunnille päätettiin [4]) lähettää vuoden 1933 talousarvioehdotusten laatimista ja antamista kaupunginhallitukselle koskeva kiertokirje, jossa annetut ohjeet ja määräykset olivat samat kuin edellisten vuosien vastaavissa kiertokirjeissä [5]).

Kaupunginhallitus päätti [6]), että vuoden 1933 talousarvioehdotus läpikäytäisiin kolmessa lukemisessa. Jos ensimmäisessä lukemisessa syystä tai toisesta ei haluttu tehdä päätöstä jostakin tulo- tai menoerästä, voitiin sellainen kohta jättää avoimeksi. Toisessa lukemisessa sai yksinkertaisella ääntenenemmistöllä muuttaa vain sellaisia kohtia, jotka ensimmäisessä lukemisessa oli jätetty avoimiksi tahi joista silloin oli ollut erimielisyyttä. Kolmannessa lukemisessa vaadittiin muutosten tekoon yksimielinen päätös.

Yleisdiaarin pitäminen rahatoimistossa. Rahatoimikamarilta saamansa toimeksiannon [7]) mukaisesti kaupunginkamreeri oli laatinut rahatoimiston diaarinpitoa koskevan ehdotuksen. Kaupunginreviisorin annettua siitä yksityiskohtaisen lausunnon kaupunginhallitus hyväksyi [8]) kaupunginkamreerin esityksen, ettei rahatoimistoa velvoitettaisi pitämään aikajärjesteistä yleisdiaaria, mutta päätti [8]) kehoittaa kaupunginkamreeria ottamaan varteen kaupunginreviisorin lausunnossa esitetyt asiakirjain rekisteröintiä koskevat ehdotukset.

Maksumääräysten allekirjoittaminen. Rahatoimiston kirjanpito-osaston päällikkö E. Jernström oikeutettiin [9]) toimiston johtosäännön 9 §:n nojalla ja apulaiskaupunginkamreeri Tavastila [10]) kaupunginkamreerin määräysten mukaan allekirjoittamaan kaikkien asianmukaisesti hyväksyttyjen laskujen maksumääräykset.

Eräiden velkakirjojen säilyttäminen. Kiinteistölautakunta oli ehdottanut [11]), että kaupunginhallitus määräisi tonttikaupoissa syntyneet velkakirjat siirrettäviksi kaupungin rahatoimistoon siellä edelleen säilytettäviksi, mutta kaupunginhallitus päätti [11]) evätä tämän ehdotuksen sekä huomauttaa lautakunnalle, että jos sen mielestä asiakirjain säilytys ei silloisillaan ollut riittävän turvallinen, se voi tehdä sen suhteen tarpeelliseksi katsomansa esityksen kaupunginhallitukselle.

Kunnallishallinnon keskuskirjaston järjestäminen. Kaupunginhallitus päätti [12]) suostua tilastotoimiston esittämään ehdotukseen kunnallishallinnon keskuskirjaston järjestämisestä tilastotoimiston uuteen huoneistoon.

Kunnallisen väestörekisterin perustaminen. Koska kunnallisen väestörekisterin perustamisen edellyttämän viraston perustamista pidettiin vallitsevissa oloissa mahdottomana, päätettiin [13]) jättää väestörekisterin perustamista koskeva kysymys toistaiseksi lepäämään.

Erinäiset tilastotoimiston suorittamat tutkimukset [14]). Tilastotoimiston laatima tilasto kaupungin palveluksessa toimivista naimisissa olevista naisista

---

[1]) Khs 8 p. jouluk. 1,942 §. — [2]) S:n 22 p. syysk. 1,433 §. — [3]) Ks. tämän kert. s. 47. — [4]) Khs 21 p. huhtik. 698 §. — [5]) Ks. v:n 1931 kert. s. 244. — [6]) Khs 21 p. marrask. 1,786 §. — [7]) Ks. v:n 1930 kert. s. 312. — [8]) Khs 4 p. helmik. 241 §. — [9]) S:n 9 p. tammik. 17 §. — [10]) S:n 2 p. kesäk. 923 §. — [11]) S:n 22 p. kesäk. 1,100 §. — [12]) Khn jsto 21 p. tammik. 3,123 §. — [13]) Khs 6 p. lokak. 1,496 §. — [14]) S:n 10 p. maalisk. 462 §.

ei antanut [1]) aihetta toimenpiteisiin, koska kaupunginhallitus jo aikaisemmin oli kehoittanut lautakuntia viranhaltijoita otettaessa antamaan etusijan henkilöille, joiden oli itse huolehdittava toimeentulostaan.

Kaupunginhallitus antoi tilastotoimistolle tehtäväksi selvittää, missä määrin vuonna 1931 Helsingissä kotipaikkaoikeuden saaneet henkilöt olivat nauttineet kaupungilta köyhäinhoitoavustusta tai tulleet otetuiksi varatöihin. Tilastotoimiston aikanaan asiasta antama selvitys sekä sosialijohtajan sen johdosta esittämä lausunto, jonka mukaan vuonna 1931 Helsingissä kotipaikkaoikeuden saaneiden osalle tuli köyhäinhoitoavustuksista n. 9.3 % eli n. 2,100,000 markkaa ja varatöihin uhratuista varoista n. 1.63 % eli n. 572,000 markkaa, merkittiin [2]) tiedoksi.

Annettuaan[3]) kanslianeuvos O. Hallstenille tehtäväksi tutkia, millä edellytyksillä voitaisiin perustaa kunnallinen leski- ja orpokassa, kaupunginhallitus päätti [3]) antaa kanslianeuvos Hallstenin pyynnöstä kerätyn aineiston käsittelyn tilastotoimiston tehtäväksi kanslianeuvos Hallstenin tarkempien ohjeiden mukaisesti. Toimiston sittemmin antama ilmoitus, että suunnitellun leski- ja orpokassan kustannusten laskemiseen tarvittavat tilastotaulukot oli laadittu, merkittiin [4]) tiedoksi.

Tilastotoimiston laatimat, kaupungin vuoden 1930 raha-asioita koskevat tilastotaulukot lähetettiin [5]) tilastolliselle päätoimistolle ja vuoden 1931 raha-asioita koskevat kyselykaavakkeet tilastotoimistolle.

Vuositilintarkastajien huomautettua kaupungin vuoden 1931 tilien ja hallinnon tarkastusta koskevassa kertomuksessaan, että kaupungin olisi saatava aikaan tarkka ja kaikinpuolinen tutkimus niistä veroista, joita ei saatu perityksi, kaupunginhallitus päätti [6]) jättää tällaisen tutkimuksen valmistamisen tilastotoimiston tehtäväksi.

Edelleen annettiin [7]) tilastotoimistolle tehtäväksi tutkia asuntoreservin suuruutta ja laatua Helsingissä, jotta saataisiin selville, olisiko kaupungilla aihetta työttömyystilanteen helpoittamiseksi ryhtyä kiihoittamaan yksityistä rakennustoimintaa.

Toimiston tämän johdosta toimittama tutkimus sekä rahatoimenjohtajan sen pohjalla laatima yksityiskohtainen selvitys tyhjistä asuinhuoneista eivät antaneet [8]) aihetta toimenpiteisiin.

Tilastosoimiston julkaisujen jakelu. Kaupunginhallitus oikeutti [9]) tilastotoimiston käyttämään kaupunginhallituksen autoa julkaisujensa jakelussa, sikäli kuin se voi tapahtua kaupunginvaltuuston esityslistojen ja painettujen asiakirjojen jakelun yhteydessä.

Tutkijalautakunnan päätöksistä annettavan valitusosoituksen sanamuotoa koskeva Uudenmaan läänin maaherran kiertokirjelmä lähetettiin [10]) verotusvalmistelukunnalle tiedoksi ja noudatettavaksi.

Työnvälitystoimiston haaraosaston avaaminen Vallilassa. Kaupunginhallitus hyväksyi [11]) työnvälitystoimiston johtokunnan esityksen toimiston haaraosaston avaamisesta Vallilassa, Sturenkadun talossa n:o 27, jossa haaraosasto oli toiminut edellisinäkin vuosina [12]).

Työttömyyskortisto. Apulaiskaupunginkamreeri Tavastilan rahatoimenjohtajan kehoituksesta laadittua lausunnon työnvälitystoimiston työjärjeste-

---

[1]) Khs 10 p. maalisk. 462 §; ks. myös v:n 1931 kert. s. 248. — [2]) Khs 21 p. huhtik. 711 §. — [3]) Khn jsto 14 p. tammik. 3,102 §. — [4]) S:n 17 p. maalisk. 3,930 §. — [5]) S:n 4 p. helmik. 3,375 § ja 31 p. maalisk. 4,050 §. — [6]) Khs 1 p. jouluk. 1,898 §. — [7]) Khn jsto 28 p. huhtik. 4,417 §. — [8]) Khs 1 p. jouluk. 1,894 §. — [9]) Khn jsto 11 p. tammik. 3,006 §. — [10]) S:n 20 p. lokak. 6,587 §. — [11]) Khs 15 p. syysk. 1,386 §; ks. myös tämän kert. s. 266. — [12]) Ks. v:n 1931 kert. s. 248.

lystä sekä työnvälitystoimiston johtajan lähetettyä hallitukselle kirjelmän, joka koski toimiston tehtävien lisääntymistä, hallitus päätti [1]) työnvälitystoimiston johtokunnalta pyytää lausuntoa siitä, voitaisiinko työnvälityskortisto laatia sellaiseen muotoon, että se sisällyttäisi itseensä valtion kaavakkeen, tai voitaisiinko jollakin muulla tavalla vapautua erikoisen varatyöläiskortiston pitämisestä.

Uudenmaan läänin maaherran lähetettyä kaupunginhallitukselle kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön kiertokirjeen, joka koski työttömyyskortistojen tarkastamista, ja samalla kehoitettua kaupunginhallitusta vielä kertomusvuoden kuluessa kodeissa käymällä järjestämään Helsingin kaupungissa tarkastuksen työttömiksi ilmoittautuneiden työttömyyden ja avuntarpeen todenperäisyyden toteamiseksi kaupunginhallitus päätti [2]) kehoittaa työnvälitystoimiston johtokuntaa ja köyhäinhoitolautakuntaa yhteistoimin joulukuun kuluessa järjestämään kyseisen työttömyyskortistojen tarkastuksen ja sen päätyttyä antamaan tarkastustavasta ja tuloksesta selostuksen kaupunginhallitukselle.

Helsingin kaupungin ympäristöalueiden poliisihoidon uudelleenjärjestäminen. Kaupunginhallitus päätti [3]) Uudenmaan läänin maaherralle lähetettävässä kirjelmässä maaherran pyytämänä lausuntonaan ilmoittaa, ettei hallituksella ollut mitään huomauttamista Helsingin kaupungin ympäristöalueiden poliisihoitoa koskevaa komitean ehdotusta vastaan, edellyttäen, ettei sen toteuttaminen nykyisissä oloissa aiheuttanut kaupungille kustannuksia.

Pidätettyjen henkilöiden ruokinta. Kaupunkien osanottoa poliisilaitosten menoihin koskevan uuden lain tultua voimaan poliisilaitos oli tiedustellut, miten kaupunki halusi järjestää pidätettyjen henkilöiden ruokinnan. Kaupunginhallitus päätti [4]) tähän vastata, että siihenastista järjestelmää, jonka mukaan ruoka oli otettu poliisilaitoksen keittiöstä, sai edelleenkin noudattaa. Ruoka-annoksesta oli maksettu 2: 25 markkaa ja jakelusta 380 markkaa kuukaudelta.

Torikauppa. Merkittiin [5]) tiedoksi Uudenmaan läänin maaherran toukokuun 31 p:nä antama, torikaupan edelleen sallimista koskeva päätös, jonka mukaan maaherra oli siirtänyt lihan, kynityn siipikarjan, kynityn tai nyljetyn riistan, voin, juuston ja leivän kaupaksi tarjoamisen kieltämistä kaupungin torilla koskevan Helsingin kaupungin terveydenhoitojärjestyksen määräyksen soveltamisen kesäkuun 1 p:ään 1933 maaherran tammikuun 16 p:nä 1926 asiasta antamassa päätöksessä määrätyin rajoituksin [6]).

Lääkärintodistukset ajokortin saamista varten. Kaupunginhallitus päätti [7]) tehdyn esityksen johdosta ilmoittaa palopäällikölle ja terveydenhoitolautakunnalle, etteivät alueläkärit olleet velvollisia maksutta antamaan lääkärintodistuksia ajokortin saamista varten palolaitoksen miehistölle.

Pienehköjen kotieläinten tappaminen. Djurskyddssamfundet nimisen yhdistyksen anottua, että kaupunki maksutta luovuttaisi huoneiston pienehköjen kotieläinten hengiltäottamista varten, kaupunginhallitus päätti [8]) kehoittaa hakijayhdistyksen puheenjohtajaa tarpeellisen yhteistoiminnan aikaansaamiseksi kääntymään kaupungin eläintenhuoltolaitoksen johtajan puoleen sekä antaa tälle laitokselle tehtäväksi huolehtia omistajaa vailla

[1]) Khs 13 p. lokak. 1,535 §. — [2]) S:n 1 p. jouluk. 1,895 §. — [3]) S:n 6 p. lokak. 1,497 §. — [4]) Khn jsto 9 p. kesäk. 4,860 §. — [5]) Khs 16 p. kesäk. 1,063 §. — [6]) Ks. v:n 1923 kert. s. 63, v:n 1926 kert. s. 30 ja v:n 1931 kert. s. 18. — [7]) Khs 28 p. tammik. 199 §. — [8]) S:n 22 p. syysk. 1,431 §.

olevien kissojen hengiltäottamisesta terveydenhoitolautakunnan määräysten mukaisesti ja asianomaisen talonomistajan kustannuksella.

Valtion siviilisairaalain vastaanottoalue. Helsingin yleisen sairaalan vastaanottoaluetta koskeva lääkintöhallituksen ilmoitus merkittiin [1]) tiedoksi ja sairaalahallitukselle ja terveydenhoitolautakunnalle ilmoitettavaksi.

Sairaalat. Kaupunginhallitus päätti [2]) suostua sairaalahallituksen anomukseen saada ottaa käytäntöön lääkintöhallituksen hyväksymät Nikkilän sairaalan ylimääräiset sairaspaikat.

Sairaalahallituksen ilmoitettua [3]), että Marian sairaalan sisätautiosastolta oli tilanahtauden takia ollut pakko lähettää entisten lisäksi 30 potilasta kulkutautisairaalaan, ja esitettyä, että ensiksi mainittuun sairaalaan järjestettäisiin ylimääräisiä sairassijoja, kaupunginhallitus päätti [4]) oikeuttaa sairaalahallituksen järjestämään kahdelle osastolle 6 ylimääräistä sairassijaa kummallekin sekä, jos tarve vaati, kahdelle muullekin osastolle enintään 6 ylimääräistä sairassijaa kummallekin.

Sairaalahallitus oli järjestänyt kulkutautisairaalaan 8—10 potilasta käsittävän osaston hinkuyskäpotilaita varten, jonka toimenpiteen kaupunginhallitus hyväksyi [5]).

Kaupunginhallituksen anomuksesta [6]) lääkintöhallitus myöntyi [7]) siihen, että Nikkilän sairaalassa ja Kivelän sairaalan mielisairasosastolla sai ylläpitää silloin käytännössä olleita ylimääräisiä sairassijoja vuoden 1933 alusta lukien toistaiseksi ja kunnes toisin määrättiin.

Kaupunginhallitus päätti [8]) valtuuttaa sairaalahallituksen antamaan Marian sairaalan johtajalle luvan määrätä kaksi osastonhoitajatarta ja muiden sairaaloiden johtajille luvan määrätä kukin yhden osastonhoitajattaren ottamaan osaa lääkintöhallituksen järjestämiin kasvatusopillisiin jatkokursseihin oikeuttaen nämä osastonhoitajattaret kurssien aikana nauttimaan palkkaetunsa, ehdoin, ettei kaupungille koitunut eri menoja heidän virkojensa hoitamisesta kurssien aikana.

Lääkintöhallitukselle päätettiin [9]) tiedustelun johdosta ilmoittaa, että 10—13 sairaanhoitajattarien täydennyskursseihin osallistuvaa sairaanhoitajatarta voitiin ottaa kaupungin sairaaloihin harjoittelijoiksi.

Sairaanhoitajatarkoulu. Samalla kuin kaupunginhallitus päätti, että kaupungin sairaanhoitajatarkoulua edelleenkin toistaiseksi oli ylläpidettävä, hallitus päätti [10]) kehoittaa sairaalahallitusta ottamaan harkittavakseen, eikö sen olisi syytä kiinnittää eri sairaalain johtajain huomiota siihen, että nämä sairaanhoitajatarpaikkoja täyttäessään pyrkisivät antamaan yhtä pätevistä hakijoista etusijan niille, jotka olivat käyneet kaupungin sairaanhoitajatarkoulun. Niinikään päätettiin kehoittaa sairaalahallitusta tutkimaan, olisiko kaupungin sairaanhoitajatarkoulun oppilaiden palkkaus uudelleen järjesteltävä, varsinkin supistamalla kolmannen vuosikurssin oppilaiden palkkausta silloisestaan, sekä aikoinaan ilmoittamaan tämän tutkimuksen tulos kaupunginhallitukselle.

Kellokosken piirimielisairaalan johtokunta ilmoitti [11]) sairaalan jäsenkuntien pitämässään kokouksessa hyväksyneen Helsingin kaupungin uudeksi jäsenkunnaksi.

---

[1]) Khs 7 p. heinäk. 1,161 §. — [2]) S:n 4 p. helmik. 272 §. — [3]) S:n 25 p. helmik. 401 §. — [4]) S:n 10 p. maalisk. 482 §. — [5]) S:n 10 p. maalisk. 483 §. — [6]) S:n 13 p. lokak. 1,563 §. — [7]) S:n 10 p. marrask. 1,750 §. — [8]) S:n 2 p. kesäk. 960 §. — [9]) S:n 30 p. jouluk. 2,063 §. — [10]) S:n 27 p. lokak. 1,657 §. — [11]) S:n 12 p. toukok. 829 §.

Köyhäinhoitolautakunnan työtupien myymälä. Kaupunginhallitus päätti [1]) oikeuttaa köyhäinhoitolautakunnan perustamaan alaistensa työtupien valmisteiden vähittäismyyntiä varten lisämyymälän sekä käyttämään työtupain työläisten palkkamäärärahasta 9,600 markkaa myyjättären palkkaamiseen sekä työtupain sekalaisten menojen määrärahasta 20,000 markkaa myymälähuoneiston vuokrasta, valmisteiden kuljettamisesta myymälään sekä sen valaisemisesta aiheutuviin menoihin.

Kunnalliskodin ja työlaitoksen kaluston ostot. Rahatoimikamarin pyydettyä köyhäinhoitolautakunnan lausuntoa siitä, oliko aihetta muuttaa voimassa olevaa kunnalliskodin ja työlaitoksen johtosääntöä siten, että suurehkot kaluston ostot oli alistettava lautakunnan harkittavaksi ja hyväksyttäväksi, ja köyhäinhoitolautakunnan kaupunginhallitukselle antamassaan lausunnossa, esitettyä, että kysymys tarpeettomana saisi raueta, kaupunginhallitus päätti [2]), ettei asia aiheuttanut enempiä toimenpiteitä.

Lastenhoidon neuvonta. Lääkintöhallitus ilmoitti [3]) hyväksyneensä ehdotuksen lastensairaalan yhteydessä toimivan kunnallisen neuvonta-aseman [4]) järjestelyä koskeviksi määräyksiksi sekä aseman johtokuntaan valinneensa professori A. Ylpön ja sairaanhoitajatarkoulutuksen tarkastajan V. Snellmanin.

Harjoittelu Sofianlehdon pikkulastenkodissa. Kaupunginhallitus päätti [5]) puolestaan suostua siihen, että valtion sairaanhoitajatarkoulun oppilaat, enintään 20 kerrallaan, saivat kuluvana vuonna kukin n. 2 kuukauden ajan harjoitella Sofianlehdon pikkulastenkodissa, ja myönsi yleisistä käyttövaroistaan 9,000 markkaa lastensuojelulautakunnan käytettäväksi puheena olevaan tarkoitukseen.

Kansakoulujen kesäsiirtoloihin otettavien lasten varattomuuden toteaminen. Molemmille kansakoulujen johtokunnille ilmoitettiin [6]) Helsingin opettajayhdistysten kesävirkistystoimikuntien tietoon saatettavaksi, että kesäsiirtoloihin pyrkivien kansakoulujen oppilaiden varattomuus voitiin katsoa todetuksi, milloin oppilaalle oli saman lukuvuoden aikana asianmukaisen selvityksen jälkeen annettu koulusta ruoka- tai vaatetusavustusta tai ilmaiset koulutarpeet. Milloin asianomaisen luokan opettaja ja kouluhoitajatar yksissä neuvoin esittivät siirtolaan otettavaksi oppilaan, joka ei täyttänyt tätä ehtoa, oli oppilaan varattomuudesta vain epäselvissä tapauksissa pyydettävä köyhäinhoitolautakunnalta lausunto.

Autoratsioiden toimituttaminen koulujen läheisyydessä. Poliisimestaria päätettiin [7]) pyytää toimituttamaan autoratsioita etenkin koulujen läheisyydessä, jotta autonkuljettajat totutettaisiin ajamaan erikoisen varovaisesti tällaisilla paikoilla.

Lastentarhain johtokunnan kanslia. Kaupunginhallitus suostui [8]) lastentarhain johtokunnan anomukseen saada pitää kansliansa suljettuna heinäkuun 15 ja 31 p:n välisenä aikana.

Lastentarhain kesä- ja joululomatoiminta. Lastentarhain johtokunnalle päätettiin [9]) ilmoittaa, että kaupungin lastentarhain opettajattarien velvollisuudeksi oli katsottava ilman eri korvausta asianomaisen viranomaisen määräyksestä osallistua lastentarhain kesä- ja joululomatoimintaan edellyttäen, ettei opettajattarien oikeutta kahden kuukauden kesäloman saamiseen siten supistettu. Edelleen päätettiin johtokunnalle ilmoittaa, että lomatyön järjes-

[1]) Khs 27 p. huhtik. 773 §. — [2]) S:n 14 p. huhtik. 684 §. — [3]) S:n 7 p. huhtik. 649 §. — [4]) Ks. v:n 1931 kert. s. 91, 121, 219 ja 251. — [5]) Khs 23 p. maalisk. 564 §. — [6]) S:n 23 p. maalisk. 557 §. — [7]) S:n 1 p. syysk. 1,325 §. — [8]) S:n 9 p. kesäk. 1,012 §. — [9]) S:n 25 p. elok. 1,269 §.

telyohjelma oli alistettava lastentarhain johtokunnan hyväksyttäväksi sekä että opettajat eivät ilman johtokunnan suostumusta saaneet palkkaamalla itse tai antamalla asianomaisen lastentarhan johtajattaren palkata itselleen sijaisen jäädä pois johtokunnan hyväksymässä lomatoiminnan järjestelyohjelmassa heille määrätystä työstä.

Kaupunginhallitus päätti [1]) hyväksyä lastentarhain johtokunnan esityksen, että Kotikallion lastentarhan koululasten päiväkotia saisi pitää avoinna joulukuun 19 p:stä 23:nteen 1932 sekä tammikuun 9 p:stä 14:nteen 1933, ja määräsi siitä aiheutuvat kustannukset, noin 3,500 markkaa, suorirettavaksi lastentarhain sen vuoden tililtä, johon ne kohdistuivat.

Musiikkilautakunnan kokoonpano. Suomen säveltaiteilijain liitto oli esittänyt, että musiikkilautakunnan kokoonpanoa muutettaisiin siten, että lautakuntaan valittaisiin puoluenäkökohdista riippumatta ammattimiehiä ja tunnettuja, musiikkia harrastavia kansalaisia sekä että lautakunnan viidestä jäsenestä kaksi valittaisiin liiton ehdottamista henkilöistä, mutta koska tämän ehdotuksen hyväksyminen olisi tietänyt, että kaupunginvaltuusto puheena olevassa vaalissa olisi osittain sidottu liiton esittämään ehdokaslistaan ja koska tällaista järjestelmää, joka lisäksi vaati musiikkilautakunnan johtosäännön muuttamista, ei voinut katsoa kunnallislain 34 §:n toisen kappaleen säännöksen mukaiseksi, kaupunginhallitus päätti [2]), ettei esitys antanut aihetta toimenpiteisiin.

Kaupunginkirjaston kirjavaraston inventtaus. Kaupunginreviisorin mielipiteeseen yhtyen kaupunginhallitus päätti [3]) evätä kaupunginkirjaston johtokunnan esityksen kirjaston kirjavaraston inventtaustavan muuttamisesta, mutta antoi johtokunnalle tehtäväksi laatia ehdotuksen kirjavaraston inventtausmenetelmän kehittämisestä julkisen tarkastuksen periaatteesta luopumatta sekä ehdotuksen mahdollisesti tarvittaviksi johtosäännön muutoksiksi.

Rakennuskonttorin konttoriteknillinen järjestely. Tilintarkastustoimisto Widenius, Sederholm & Somerin lausunto rakennuskonttorin konttoriteknillisen järjestelyn tarkoituksenmukaisuutta koskevasta tutkimuksesta, jonka toimisto rahatoimikamarin toimeksiannosta oli suorittanut, ei sillä kertaa antanut [4]) aihetta muihin toimenpiteisiin kuin että kaupunginreviisorin lausunnon jäljennös päätettiin lähettää yleisten töiden hallitukselle niitä toimenpiteitä varten, joihin se voi antaa aiheen. Hallitusta kehoitettiin myöhemmin taloudellisten olojen parannuttua harkitsemaan kysymystä koneiden käytäntöönottamisesta työläispalkkalistojen ja -pussien kirjoittamisessa.

Keskuslämmityslaitosten valvonta. Kaupunginhallitus päätti [5]) hyväksyä yleisten töiden hallituksen esityksen kaupungin keskuslämmityslaitosten valvontaa koskevien määräysten muuttamisesta siten, että asianomainen lautakunta kulloinkin sai lämpöteknikkoa kuultuaan yksityistapauksissa päättää, uskottiinko sen alaisen viraston hoidossa olevat keskuslämmityslaitokset Etelä-Suomen höyrykattilayhdistyksen vai Voima- ja polttoainetaloudellisen yhdistyksen eli Ekonon valvontaan.

Matkakertomukset. Kiinteistölautakunnan ja satamalautakunnan annettua asiasta lausuntonsa kaupunginhallitus päätti [6]), etteivät reviisori Y. Wahlroosin matkakertomuksessa esitetyt erinäiset näkökohdat aiheuttaneet toimenpiteitä.

---

[1]) Khs 30 p. jouluk. 2,061 §. — [2]) S:n 24 p. marrask. 1,791 §. — [3]) S:n 8 p. jouluk. 1,950 §. — [4]) S:n 28 p. heinäk. 1,207 §. — [5]) S:n 16 p. kesäk. 1,073 §. — [6]) S:n 27 p. huhtik. 755 §.

Seuraavien henkilöiden kaupungin apurahoin tekemistään opintomatkoista antamat kertomukset lähetettiin tilastotoimiston säilytettäviksi: reviisori A. Lindrothin opintomatkastaan Skandinaviaan [1]); avustavan asuntotarkastajan K. Rytkösen opintomatkastaan Berliinin asuntokongressiin [2]); palopäällikkö W. Bergströmin opintomatkastaan Tukholmaan [3]); asemakaava-arkkitehti B. Aminoffin opintomatkastaan Norjan ja Ruotsin talviurheilukeskuksiin [4]); Reijolan lastenkodin johtajattaren E. Ahlgrenin opintomatkastaan erinäisiin Skandinavian lastenkoteihin [5]); voimistelunneuvoja S. Fontellin opintomatkastaan Saksaan, Sveitsiin, Tanskaan ja Ruotsiin [6]); kansakoulunopettajien R. Dahlgrenin ja E. Fellmanin [7]); sähkölaitoksen insinöörin O. Råberghin ja työnjohtajan L. Virran sekä vesijohtolaitoksen putkimestarien J. Äijälän ja U. Heleniuksen [8]); rakennuskonttorin katuosaston insinöörin A. Lipan opintomatkastaan Ruotsiin, Tanskaan ja Saksaan [9]); rakennuskonttorin satamaosaston päällikön S. Randelinin ja saman osaston toimistoinsinöörin G. Lindin heidän vuonna 1931 tekemistään opintomatkoista [10]); teknikko B. Lönegrenin opintomatkastaan Skandinaviaan [11]); sitomonjohtaja K. V. Vasaran opintomatkastaan Saksaan, Tanskaan ja Ruotsiin [12]); sekä herra R. Ohlsin [13]).

Raastuvanoikeuden viranhaltijain kesälomat. Kaupunginhallitus hyväksyi [14]) erinäisiä yhteisen raastuvanoikeuden esityksiä, jotka koskivat raastuvanoikeuden jäsenten ja virkailijoiden kesälomain järjestelyä kertomusvuonna.

Rahatoimenjohtajan sairasloma. Rahatoimenjohtajalle myönnettiin [15]) sairaslomaa täysin palkkaeduin yhden kuukauden ajaksi toukokuun 1 p:stä lukien.

Kaupunginkanslian viranhaltijat. Kaupunginhallitus päätti [16]) määrätä kansliasihteeri A. Blombergin talousarvioehdotuksen laatimisen aikana huolehtimaan myöskin rahatoimenjohtajan asiain valmistelusta sekä kansliasihteeri G. Brotheruksen suorittamaan talousarvioehdotuksen ruotsintamisen.

Kaupunginhallitus päätti [17]), että ylimääräisen lainopillisen apulaisen sai toistaiseksi edelleenkin palkata kaupunginkansliaan vararikko- y. m. asiain hoitoa varten, kunnes kysymys asiamiesosaston uudelleenjärjestelemisestä oli ratkaistu.

Puhelinkeskuksen toiseksi hoitajaksi otettiin [18]) toistaiseksi helmikuun 8 p:stä lukien neiti E. Flinckman 1,000 markan suuruisin kuukausipalkoin, joka oli suoritettava puhelinkeskuksen tililtä.

Kaupunginhallitus myönsi [19]) kansliasihteeri T. Nordbergille virkavapautta täysin pakkaeduin kesäkuun 13 p:stä heinäkuun 12 p:ään reserviharjoituksiin osallistumista varten ja määräsi [20]) hänen virkaansa hoitamaan mainittuna samoinkuin hänen kesälomansa aikana hovioikeudenauskultantti E. Mantereen.

Sairaslomaa täysin palkkaeduin myönnettiin kaupunginkanslian kanslistille S. Holmströmille huhtikuun 25 p:stä toukokuun 22 p:ään [21]) ja edel-

---

[1]) Khs 14 p. tammik. 98 § ja 21 p. tammik. 132 §. — [2]) S:n 21 p. tammik. 154 § ja 28 p. tammik. 201 §. — [3]) S:n 9 p. tammik. 41 § ja 14 p. tammik. 107 §. — [4]) S:n 9 p. tammik. 33 § ja 21 p. tammik. 139 a §. — [5]) S:n 14 p. tammik. 114 §. — [6]) S:n 9 p. tammik. 51 § ja 21 p. tammik. 157 §. — [7]) S:n 23 p. maalisk. 563 § ja 7 p. huhtik. 651 §. — [8]) S:n 4 p. helmik. 269 §. — [9]) S:n 9 p. tammik. 40 §. — [10]) S:n 16 p. maalisk. 524 § ja 23 p. maalisk. 550 §. — [11]) S:n 9 p. tammik. 52 § ja 21 p. tammik. 156 §. — [12]) S:n 21 p. tammik. 155 §. — [13]) S:n 13 p. lokak. 1,562 § ja 20 p. lokak. 1,626 §. — [14]) Khn jsto 16 p. kesäk. 4,911 §. — [15]) Khs 27 p. huhtik. 751 §.— [16]) Khn jsto 15 p. syysk. 5,715 §.— [17]) Khs 19 p. toukok. 861 §. — [18]) Khn jsto 4 p. helmik. 3,386 §. — [19]) Khs 19 p. toukok. 860 §. — [20]) S:n 22 p. kesäk. 1,094 §. — [21]) S:n 6 p. toukok. 780 § ja 12 p. toukok. 810 §.

leen toukokuun 26 p:stä kesäkuun 11 p:ään [1]) sekä E. Olsonille [2]) kesäkuun 15 ja 22 p:n väliseksi ajaksi.

Ylimääräiselle kanslistille B. Adolfssonille myönnettiin [3]) virkavapautta vuoden alusta huhtikuun 15 p:ään ilman oikeutta palkkaetuihin.

Ylimääräiselle vahtimestarille K. Palinille myönnettiin [4]) sairaslomaa heinäkuun 12 p:stä syyskuun 10 p:ään täysin palkkaeduin ja lokakuun 10 p:stä joulukuun 31 p:ään, jolta ajalta hän sai nauttia $^2/_3$ palkkaeduistaan. Hänen sijaisekseen heinäkuun 18 p:stä lukien määrättiin autonkuljettaja P. Aspelin 1,300 markan kuukausipalkoin.

Kaupunginhallituksen oikeuttamana [5]) yleisjaosto päätti [6]) kaupunginjohtajain ja kaupunginkanslian virkailijain kesälomain järjestelystä.

Rahatoimiston viranhaltijat. Rahatoimiston kirjanpito-osaston päällikkö E. Jernström määrättiin [7]) rahatoimiston johtosäännön 5 §:n 10 momentin edellyttämissä tapauksissa kaupunginkamreerin estyneenä ollessa hoitamaan hänen tehtäviään.

Kaupunginvaltuuston päätettyä [8]) perustaa rahatoimistoon apulaiskamreerinviran kaupunginhallitus julistettuaan [9]) sen haettavaksi valitsi [10]) apulaiskaupunginkamreeriksi 79 hakijasta konttoripäällikkö E. Tavastilan toukokuun 15 p:stä lukien vuoden loppuun kestäväksi koeajaksi.

Toimistoapulaiselle E. Millerille myönnettiin [11]) hänen anomansa ero virastaan syyskuun 1 p:stä lukien.

Rahatoimisto oikeutettiin [12]) edelleen palkkaamaan tilapäiset apulaiset A. Leiqvistin toukokuun 15 p:ään, E. Lindholmin toukokuun loppuun sekä Johanssonin huhtikuun loppuun, kunkin 1,000 markan suuruisin kuukausipalkoin.

Tilapäiset apulaiset T. Tummento, E. Lindholm, G. Kuusisaari, A. Mickwitz, H. Gustafsson, A. Wiklund ja R. Wikström päätettiin [13]) pysyttää rahatoimiston palveluksessa n. 15 päivän aika kunnallisverojen maksuunpanotöiden suorittamista varten 900 markan suuruisin kuukausipalkoin.

Toimistoapulaiselle M. Scholinille myönnettiin [14]) jatkettua [15]) sairaslomaa helmikuun 23 p:stä toukokuun 23 p:ään, sijaisena neiti W. Westermarck, sekä edelleen kesäkuun 23 p:stä helmikuun 1 p:ään 1933, sijaisena neiti G. Kuusisaari. Rouva Scholin oikeutettiin loma-aikanaan nauttimaan kaikki virkasäännön sallimat palkkaedut [16]).

Toimistoapulaiselle G. Frödingille myönnettiin [17]) kahden kuukauden sairasloma täysin palkkaeduin elokuun 23 p:stä lukien, sijaisena rouva R. Wikström.

Toimiston asiapojalle H. Nybergille myönnettiin [18]) sairaslomaa täysin palkkaeduin elokuun 20 p:stä syyskuun 20 p:ään.

Kaupunginhallituksen yleisjaosto järjesti [19]) hallituksen toimeksiannosta [20]) rahatoimiston virkailijain kesälomat toimiston esityksen mukaisesti.

---

[1]) Khs 9 p. kesäk. 1,019 §. — [2]) S:n 2 p. kesäk. 922 §. — [3]) Khn jsto 22 p. jouluk. 7,655 §. — [4]) Khs 11 p. elok. 1,235 § sekä khn jsto 14 p. heinäk. 5,116 § ja 6 p. lokak. 6,305 §; vrt. tämän kert. s. 228. — [5]) Khs 19 p. toukok. 859 §. — [6]) Khn jsto 26 p. toukok. 4,721 §, 9 p. kesäk. 4,861 §, 30 p. kesäk. 5,044 §, 6 p. lokak. 6,304 §, 19 p. toukok. 4,606 § ja 16 p. kesäk. 4,897 ja 4,898 §. — [7]) Khs 9 p. tammik. 16 §. — [8]) Ks. tämän kert. s. 124. — [9]) Khs 10 p. maalisk. 474 §. — [10]) S:n 21 p. huhtik. 700 §. — [11]) S:n 1 p. jouluk. 1,897 §. — [12]) Khn jsto 7 p. huhtik. 4,154 § ja khs 19 p. toukok. 873 §. — [13]) Khn jsto 16 p. kesäk. 4,912 §. — [14]) Khs 10 p. maalisk. 468 §, 22 p. kesäk. 1,103 § ja 17 p. marrask. 1,759 §; ks. myös tämän kert. s. 228. — [15]) Ks. v:n 1931 kert. s. 256. — [16]) Vrt. tämän kert. s. 60. — [17]) Khn jsto 22 p. syysk. 5,988 §; ks. myös tämän kert. s. 228. — [18]) Khs 15 p. syysk. 1,384 §. — [19]) Khn jsto 26 p. toukok. 4,744 §. — [20]) Khs 26 p. toukok. 899 §.

Tilastotoimiston viranhaltijat. Amanuenssi V. Kuhlefeltille myönnettiin [1]) palkatonta virkavapautta yksityisasiain takia huhtikuun 16 p:stä elokuun 1 p:ään ja hänen sijaisekseen määrättiin ent. kaupunginkirjuri A. Aure 2,100 markan kuukausipalkoin.

Laskuapulaiselle A. Emeléukselle myönnettiin sairauden takia virkavapautta täysin palkkaeduin 2 kuukaudeksi kesäkuun 21 p:stä lukien [2]), ja laskuapulainen A-M. Söderlund määrättiin tänä aikana oman virkansa ohella hoitamaan hänen virkaansa. Sittemmin neiti Emeléus sai [3]) jatkettua sairaslomaa elokuun 21 p:stä marraskuun 21 p:ään oikeutettuna saamaan $^2/_3$ pohjapalkastaan ynnä ikäkorotuksensa, sijaisenaan edelleenkin laskuapulainen Söderlund, jonka virkaa hoitamaan määrättiin neiti A. Soura [4]).

Laskuapulaiselle H. Montellille myönnettiin [5]) sairaslomaa täysin palkkaeduin yhden kuukauden ajaksi joulukuun 1 p:stä lukien, minä aikana laskuapulaisen A-M. Söderlundin tuli hoitaa hänen virkaansa ja neiti A. Souran neiti Söderlundin virkaa [4]).

Kaupunginhallitus hylkäsi [6]) toimiston vahtimestarin V. F. Aarnion anomuksen saada kunnallisen toimensa ohella toimia eduskunnan kirjaston vahtimestarina. Aarnion sen jälkeen kieltäydyttyä luopumasta sivuvirastaan kaupunginhallitus päätti [7]) antaa kaupunginlakimiehelle tehtäväksi irtisanoa hänet tilastotoimiston vahtimestarintoimesta marraskuun 1 p:ään. Vahtimestarinapulainen A. Gröndahl määrättiin [8]) hoitamaan siten avoimeksi joutunutta vahtimestarintointa yllä mainitusta päivästä toistaiseksi ja kunnes se vakinaisesti täytettiin 900 markan suuruisesta kuukausipalkasta.

Kaupunginhallituksen yleisjaosto hyväksyi [9]) eräin vähäisin muutoksin tilastotoimiston esityksen toimiston viranhaltijain kesälomien järjestämisestä.

Naimisissa olevat naiset työnvälitystoimiston palveluksessa. Sitten kun työnvälitystoimistoon oli tilapäisiksi apulaisiksi otettu naimisissa olevia naisia ja toimiston johtaja oli antanut tästä häneltä vaaditun selityksen kaupunginhallitus päätti [10]) johtajalle huomauttaa, ettei hallitus pitänyt hänen esittämiään syitä riittävinä ja että kaupunginhallituksen lähettämiä kiertokirjeitä oli tarkoin noudatettava.

Työttömyystarkastajan virka. Rahatoimenjohtajan ilmoitettua, että varatuomari E. Kahra, jota oli ajateltu työttömyystarkastajaksi, oli ilmoittanut, ettei hän voinut ottaa mainittua tointa vastaan, kaupunginhallitus päätti [11]) jättää kysymyksen työttömyystarkastajan ottamisesta toistaiseksi avoimeksi.

Kolmannen palomestarin toimi [12]). Alistettuaan tutkittavakseen kolmannen palomestarin toimen täyttämistä koskevan palotoimikunnan päätöksen kaupunginhallitus päätti [13]), että mainittu toimi toistaiseksi sai jäädä täyttämättä, mutta että asia keväällä oli otettava uudestaan käsiteltäväksi. Palotoimikunnan tämän päätöksen johdosta tehtyä uuden esityksen puheena olevan toimen täyttämisestä kaupunginhallitus sen hyväksyen päätti [14]), että

[1]) Khs 7 p. huhtik. 633 §; ks. myös tämän kert. s. 226. — [2]) Khs 21 p. heinäk. 1,172 §. — [3]) S:n 25 p. elok. 1,257 § ja 27 p. lokak. 1,640 §. — [4]) Vrt. tämän kert. s. 228. — [5]) Khs 8 p. jouluk. 1,922 §. — [6]) S:n 16 p. kesäk. 1,050 §. — [7]) S:n 21 p. heinäk. 1,167 §. — [8]) Khn jsto 20 p. lokak. 6,578 § ja 3 p. marrask. 6,813 §. — [9]) Khs 9 p. kesäk. 1,021 § ja khn jsto 9 p. kesäk. 4,857 §. — [10]) Khn jsto 21 p. tammik. 3,125 §. — [11]) Khs 30 p. jouluk. 2,045 §. — [12]) Vrt. tämän kert. s. 129. — [13]) Khs 9 p. tammik. 43 §, 14 p. tammik. 110 § ja 21 p. tammik. 145 §. — [14]) S:n 16 p. kesäk. 1,074 §.

kolmannen palomestarin toimen sai julistaa haettavaksi entisin palkkaeduin ja että siihen mieluimmin oli valittava henkilö, jolla oli rakennusteknillistä sivistystä.

Teurastamon käyttöpäällikön virka. Kaupunginvaltuuston päätettyä [1]) perustaa 12 palkkaluokkaan kuuluvan kunnallisen teurastamon käyttöpäällikön viran ja valtuutettua kaupunginhallituksen teurastamon rakennustoimikuntaa kuultuaan tällä kertaa täyttämään sen sekä päättämään, oliko sen haltijalta vaadittava kielitaitoa, kaupunginhallitus päätti [2]) julistaa sanotun viran haettavaksi asettamatta sen haltijalle mitään muodollisia kielitaitovaatimuksia. Teurastamon käyttöpäälliköksi nimitettiin [3]) sittemmin teurastamon rakennustoimikunnan ensimmäiselle ehdokassijalle asettama hakija, konemestari K. V. Virtanen.

Poliisilaitoksen viranhaltijat. Kaupunkien osanotosta poliisilaitosten menoihin kesäkuun 27 p:nä 1931 annetun lain velvoitettua kaupungin palkkaamaan erinäisiä poliisilaitoksen virkailijoita, nimittäin poliisilaitoksen lääkärin ja haavurin, etsivän osaston sairaanhoitajattaren ja suojeluosaston kaksi sairaanhoitajatarta, valtio oli lakkauttanut puheena olevat virat. Koska vielä ei ollut määrätty, minkä kaupungin elimen tuli päättää niiden täyttämisestä, kaupunginhallitus päätti [4]) määrätä seuraavat henkilöt kuluvan vuoden alusta toistaiseksi hoitamaan niitä palkkioista, jotka vastasivat alla mainittujen palkkaluokkien mukaisia pohjapalkkoja, kaupunginvaltuuston joulukuun 16 p:nä 1931 tekemän päätöksen mukaisin vähennyksin:

poliisilaitoksen lääkärinvirka: lääketieteenlisensiaatti N. Jännes, 9:s palkkaluokka;

poliisilaitoksen haavurinvirka: F. E. Salovius, 6:s palkkaluokka;

etsivän osaston sairaanhoitajattarenvirka: neiti A. Lindroos, 3:s palkkaluokka; sekä

suojeluosaston sairaanhoitajattarenvirat: rouvat J. Bäckman ja A. Kaskinen, 3:s palkkaluokka.

Samalla kaupunginhallitus päätti kehoittaa terveydenhoitolautakuntaa antamaan lausuntonsa siitä, oliko ja mitkä näistä viroista perustettava vakinaisesti, ja myönteisessä tapauksessa poliisimestarin kanssa neuvoteltuaan laatimaan ehdotukset virkoja koskeviksi johtosäännöiksi.

Poliisilaitoksen lääkärille N. Jännekselle myönnettiin [5]) kesälomaa heinäkuun 1 p:stä 15:nteen sekä virkavapautta ilman palkkaa ajaksi heinäkuun 16 p:stä 31:seen. Viransijaiseksi määrättiin koko heinäkuun ajaksi tohtori Hj. Söderström, jolle oli suoritettava 2,000 markan suuruinen sijaispalkkio poliisilaitoksen lääkkeiden ja sairaanhoitotarvikkeiden määrärahasta.

Etsivässä osastossa toimiva naispidätettyjen vartija, sairaanhoitajatar A. Lindroos irtisanottiin [6]) toimestaan sattuneiden laiminlyöntien vuoksi heinäkuun 1 p:stä lukien; toiselle kaupunginlääkärille annettiin tehtäväksi yksissä neuvoin poliisimestarin kanssa tehdä ehdotus toimen väliaikaisesta hoitamisesta sanotun päivän jälkeen. Sittemmin myönnettiin [7]) neiti Lindroosille sairaslomaa täysin palkkaeduin kesäkuun ajaksi ja hänen sijaisekseen määrättiin [7]) vanhempi hoitajatar S. Miettinen, jonka tuli saada sairaslomasijaismäärärahasta 1,200 markan suuruinen sijaispalkkio.

---

[1]) Ks. tämän kert. s. 124. — [2]) Khs 22 p. syysk. 1,416 §. — [3]) S:n 17 p. marrask. 1,782 §. — [4]) S:n 9 p. tammik. 53 §. — [5]) S:n 19 p. toukok. 885 §. — [6]) S:n 26 p. toukok. 916 §. — [7]) S:n 16 p. kesäk. 1,086 §.

Etsivän osaston sairaanhoitajattareksi määrättiin [1]) sittemmin toistaiseksi heinäkuun 1 p:stä lukien sairaanhoitajatar S. Miettinen, jonka tuli saada 1,350 markan suuruinen kuukausipalkkio poliisilaitoksen lääkkeiden ja sairaanhoitotarvikkeiden määrärahasta.

Alueläkärit. Töölön alueläkärille R. Forsiukselle myönnettiin [2]) yksityisasiain takia palkatonta virkavapautta yhden kuukauden ajaksi heinäkuun 22 p:stä lukien ja lääketieteenlisensiaatti A. Gräsbäck määrättiin sanottuna aikana hoitamaan puheena olevaa virkaa.

Sörnäisten alueläkärille R. Lagukselle myönnettiin [3]) osittaista virkavapautta kertomusvuoden loppuun yhden kuukauden ajaksi siten, että lääketieteenlisensiaatti J. Lindroth hoitaisi osan tohtori Laguksen vastaanotosta heidän keskenään sovituin ehdoin.

Kunnallinen ammattientarkastus. Terveydenhoitolautakunnan esityksen, ettei avoimeksi joutunutta kunnallisen ammattientarkastuksen ylitarkastajan virkaa julistettaisi haettavaksi, vaan että siihen määrättäisiin joku ammattientarkastuksen nykyisistä tarkastajista, kaupunginhallitus hylkäsi [4]) päättäen kehoittaa lautakuntaa julistamaan ylitarkastajanviran haettavaksi.

Ammattientarkastaja E. Heikkiselle [5]) myönnettiin sairaslomaa täysin palkkaeduin huhtikuun 11 p:stä toukokuun 10:nteen ja ammattientarkastaja K. Suhoselle [6]) virkavapautta täysin palkkaeduin kesäkuun 13 p:stä heinäkuun 12 p:ään.

Sairaalalääkärien virkavapaudet. Marian sairaalan johtajalle ja kirurgisen osaston ylilääkärille H. Bardylle myönnettiin [7]) virkavapautta ilman palkkaetuja maaliskuun 7 p:stä huhtikuun 7 p:ään hänen osallistuakseen Madridissa maaliskuun 14—18 p:nä pidettävään kansainväliseen kirurgikongressiin, ja hänen sijaisikseen määrättiin johtajanvirkaan ylilääkäri F. Saltzman ja ylilääkärinvirkaan alilääkäri P. E. A. Nylander, jotka hoitaisivat sijaisuuksiansa omien virkojensa ohella ilman eri korvausta.

Koska päätöksen teko palkan myöntämisestä viranhaltijalle muun syyn kuin sairauden perusteella myönnetyn virkaloman ajalta kuuluu kaupunginhallitukselle, hallitus otti tutkittavakseen sairaalahallituksen päätöksen virkavapauden myöntämisestä täysin palkkaeduin Marian sairaalan kirurgisen osaston apulaislääkäreille G. Björkenheimille ja K. E. Kalliolle sekä Nikkilän sairaalan johtajalle S. E. Donnerille kesäkuun 29 p:n ja heinäkuun 13 p:n väliseksi ajaksi reserviharjoituksiin osanottoa varten, ja päätti [8]) puolestansa hyväksyä sairaalahallituksen mainitut päätökset.

Lastenvalvoja R. G. Kallialle myönnetty virkavapaus. Lastenvalvoja R. G. Kallialle myönnettiin [9]) virkavapautta huhtikuun ajaksi, joksi hänet oli määrätty hoitamaan Tammelan tuomiokunnan tuomarinvirkaa, ja hänet oikeutettiin tältä ajalta nauttimaan palkastaan 636 markkaa. Lastenvalvojan sijaiseksi määrättiin hovioikeudenauskultantti L. Fröjdman, jolle oli suoritettava 3,500 markan sijaispalkkio.

Tarkastaja A. Jotunin sairasloma. Kaupunginhallitus päätti [10]) myöntää suomenkielisten kansakoulujen toiselle tarkastajalle A. Jotunille sairaslomaa täysin palkkaeduin syyskuun 1 p:stä lokakuun loppuun sekä määrätä tar-

---

[1]) Khs 7 p. heinäk. 1,163 §. — [2]) S:n 2 p. kesäk. 964 §; ks. myös tämän kert. s. 227. — [3]) Khs 22 p. jouluk. 2,028 §. — [4]) S:n 2 p. kesäk. 949 § vrt. tämän kert. s. 129. — [5]) Khs 27 p. huhtik. 776 §. — [6]) S:n 7 p. heinäk. 1,158 §. — [7]) S:n 11 p. helmik. 316 §. — [8]) S:n 19 p. toukok. 857 §. — [9]) S:n 31 p. maalisk. 597 §; vrt. tämän kert. s. 227. — [10]) Khs 8 p. syysk. 1,352 § ja 20 p. lokak. 1,625 §; vrt. tämän kert. s. 231.

kastaja M. Pesosen ja taloudenhoitaja S. Ojanteen omien virkojensa ohella hoitamaan tarkastaja Jotunin virkatehtävät sanottuna aikana.

Eräiden kaupunginkirjaston virkain hoito. Kirjastonhoitaja U. Thermanille, myönnettiin [1]) jatkettua sairaslomaa täysin palkkaeduin joulukuun 10 p:stä 24:nteen. Avustavalle kirjastonhoitajalle H. Hirnille myönnettiin [1]) kirjastonhoitajan viran hoitamista varten virkavapautta marraskuun 25 p:stä joulukuun 24 p:ään hänen varsinaiseen virkaansa kuuluvin palkkaeduin. Tohtori Hirnin sijaiseksi määrättiin [1]) samaksi ajaksi neiti I. Hjelmman, jonka palkkaamiseen sairaslomasijaisten määrärahasta myönnettiin 2,880 markkaa.

Kaupunginorkesterin johtajan toimi. Musiikkilautakunnan tiedustelun johdosta kaupunginhallitus päätti [2]), että kaupunginorkesterin johtajantoimen sai julistaa haettavaksi 7,000 markan kuukausipalkoin.

Kaupunginorkesterin järjestysmiehen L. Laurilan virkaero. Musiikkilautakunnan päätettyä irtisanoa kaupunginorkesterin järjestysmiehen L. Laurilan järjestysmiehen toimesta ja herra Laurilan valitettua tästä päätöksestä kaupunginhallitus tutustuttuaan valituskirjelmään ja musiikkilautakunnan sen johdosta antamaan selitykseen päätti [3]), että lautakunnan edellä mainitun päätöksen sai panna täytäntöön.

Rakennuskonttorin virat ja viranhaltijat. Kaupunginhallitus hyväksyi [4]) yleisten töiden hallituksen ehdotuksen, ettei rakennuskonttorin tilivirastossa avoimeksi joutunutta konttoriapulaisen tointa vakinaisesti täytettäisi, vaan että sitä toistaiseksi hoitaisi tilapäinen apulainen supistetuin palkoin, koska rakennuskonttorin työmäärärahojen mahdollisesti edelleenkin jatkuvan supistamisen johdosta tilivirastonkin henkilökuntaa kenties oli pakko vähentää.

Samoin hyväksyttiin [5]) yleisten töiden hallituksen esitys, että avoimeksi joutunut 4 palkkaluokkaan kuuluva rakennuskonttorin huonerakennusosaston konttoriapulaisen toimi töiden vähenemisen takia toistaiseksi jätettäisiin täyttämättä.

Yleisten töiden hallitus oikeutettiin [6]) julistamaan katuosastolle perustettavaksi ehdotettu kemistinvirka haettavaksi jo ennenkuin sen perustaminen oli lopullisesti päätetty [7]).

Rakennuskonttorin varasto-osaston varastopäällikölle O. W. Haglundille myönnettiin [8]) sairaslomaa täysin palkkaeduin 4 viikon ajaksi huhtikuun 20 p:stä lukien ja hänen viransijaisekseen määrättiin saman osaston kirjanpitäjä J. Mellin.

Henkikirjoittajan apulaisten luvun lisääminen. Kaupunginhallitus päätti [9]) Uudenmaan läänin maaherralle tehdä esityksen henkikirjoittajan konttorin työvoimien lisäämisestä.

Kiinteistötoimiston asiamiehenvirka. Kiinteistötoimiston asiamiehelle lakitieteenkandidaatti S. J. Pentille myönnettiin [10]) hänen pyytämänsä virkaero syyskuun 1 p:stä lukien ja kiinteistötoimiston apulaisasiamies varatuomari T. Törnblom määrättiin oman virkansa ohella toistaiseksi hoitamaan asiamiehenvirkaa saaden siihen liittyvän pohjapalkan kaupunginvaltuuston joulukuun 16 p:nä 1931 tekemän päätöksen mukaisin vähennyksin sekä vakinaisessa toimessaan ansaitsemansa ikäkorotukset. Edelleen päätettiin ylimääräisen apulaisen palkkaamiseksi v. t. asiamiehen avuksi osoittaa ikä-

---

[1]) Khs 24 p. marrask. 1,833 §. — [2]) S:n 9 p. kesäk. 1,045 §. — [3]) S:n 1 p. jouluk. 1,913 §. — [4]) S:n 10 p. maalisk. 470 §. — [5]) S:n 27 p. huhtik. 771 §. — [6]) S:n 2 p. kesäk. 948 §. — [7]) Ks. tämän kert. s. 127. — [8]) Khs 27 p. huhtik. 769 §. — [9]) S:n 21 p. tammik. 148 §. — [10]) S:n 1 p. syysk. 1,324 §.

ja palkankorotusten tililtä 4,000 markan määräraha kiinteistölautakunnan käytettäväksi. Samalla päätettiin kehoittaa kiinteistölautakuntaa kiirehtimään kaupunginlakimiehenviran ja kiinteistötoimiston asiamiesosaston yhdistämisestä vireille pannun asian [1]) käsittelyä.

Kansanpuistojen isännöitsijän virka. Talonisännöitsijä S. Puranen määrättiin [2]) oman virkansa ohella hoitamaan kansanpuistojen isännöitsijänvirkaa tammikuun 19 p:stä lukien toistaiseksi ja kunnes tämä virka oli vakinaisesti täytetty, 1,000 markan suuruisesta kuukausikorvauksesta, joka suoritettaisiin puheena olevan viran palkkatililtä. Kansanpuistojen isännöitsijäksi valittiin [3]) sittemmin huhtikuun 1 p:stä lukien poliisimestarinapulainen K. Soinio, jolle huhtikuun 1 p:stä 21:seen myönnettiin [4]) yksityisasioitaan varten virkavapautta ilman palkkaetuja.

Eroamisvelvollisen viranhaltijan oikeus pysyä virassaan. Seuraavat viranhaltijat oikeutettiin jäämään virkoihinsa sivuutettuaan säädetyn eroamisiän:

satamahallintotoimiston satamakannantaosaston vaakavahtimestarit K.E Bäckström [5]) ja A. K. Sandberg [6]) yhdeksi vuodeksi, edellinen maaliskuun 19 p:stä 1932 ja jälkimmäinen helmikuun 22 p:stä 1933 lukien, sekä saman osaston hissikoneenkäyttäjän apulainen A. V. Idman niinikään yhdeksi vuodeksi marraskuun 29 p:stä lukien [7]);

verotusvalmistelukunnan kanslisti H. A. Nordberg yhdeksi vuodeksi lukien helmikuun 2 p:stä 1933 [8]);

kunnalliskodin osastonhoitajatar K. Karanko yhdeksi vuodeksi kesäkuun 27 p:stä lukien [9]);

lastensuojelulautakunnan lääkäri E. O. Lindén yhdeksi vuodeksi lukien huhtikuun 5 p:stä 1933 [10]);

lastensuojelulautakunnan naisopastaja O. Sarin heinäkuun 1 p:ään 1933 [11]);

valmistavan poikain ammattikoulun puutöiden opettaja E. Rehn kuluvan lukuvuoden loppuun [12]);

Bertha-Maria-kodin johtajatar L. Wendell kertomusvuoden loppuun [13]);

kaupunginorkesterin vahtimestari E. V. Ek yhdeksi vuodeksi lukien toukokuun 18 p:stä [14]); sekä

asemakaavainsinööri T. Öller kertomusvuoden loppuun [15]).

Asianomaisten lautakuntain esitykset, jotka koskivat terveystoimiston naisapulaisen H. Wallénin [16]) ja kunnalliskodin työlaitoksen sepäntöiden työnjohtajan A. Lindbergin [17]) oikeuttamista jäämään virkoihinsa, kaupunginhallitus sitä vastoin epäsi.

Kaupunginvaltuuston evättyä [18]) kaupunginhallituksen esityksen viranhaltijain eroamisikää koskevan virkasäännön määräyksen muuttamisesta kaupunginhallitus ei katsonut [19]) mahdolliseksi esittää valtuustolle, että satamakapteeni A. Lindfors täytettyään 70 vuotta oikeutettaisiin edelleen jäämään virkaansa.

Sen sijaan kaupunginhallitus päätti [20]) määrätä satamakapteeni Lindforsin, joka niinmuodoin marraskuun 7 p:nä täyttäessään 70 vuotta erosi viras-

---

[1]) Ks. v:n 1931 kert. s. 266. — [2]) Khs 21 p. tammik. 139 §. — [3]) S:n 11 p. helmik. 306 §. — [4]) S:n 31 p. maalisk. 584 §. — [5]) S:n 21 p. tammik. 146 §. — [6]) S:n 15 p. jouluk. 1,994 §. — [7]) S:n 8 p. syysk. 1,345 §; ks. v:n 1931 kert. s. 258. — [8]) Khs 10 p. marrask. 1,736 §. — [9]) S:n 19 p. toukok. 889 §. — [10]) S:n 8 p. jouluk. 1,954 §. — [11]) S:n 8 p. jouluk. 1,955 §. — [12]) S:n 13 p. lokak. 1,561 §. — [13]) S:n 21 p. huhtik. 715 §. — [14]) S:n 2 p. kesäk. 952 §. — [15]) S:n 28 p. tammik. 189 §. — [16]) S:n 2 p. kesäk. 953 §. — [17]) S:n 21 p. heinäk. 1,201 § ja 4 p. elok. 1,231 §. — [18]) Ks. tämän kert. s. 112. — [19]) Khs 27 p. lokak. 1,656 §; ks. v:n 1931 kert. s. 258. — [20]) Khs 3 p. marrask. 1,695 §; ks. myös tämän kert. s. 222.

taan, sanotusta päivästä lukien virkaatekevänä hoitamaan satamakapteeninvirkaa, kunnes se vakinaisesti täytettiin. Kapteeni Lindforsin palkka oli määrättävä vasta sen jälkeen kun hänelle tulevan eläkkeen määrä oli vahvistettu.

Koska kansakoulunopettajan pysyttämistä virassaan koskevien asiain ratkaiseminen kuului valtion viranomaiselle, mutta kaupunginhallitus piti tärkeänä, että kaupungin viranomaisilla oli tieto niistä tapauksista, jolloin kansakoulunopettajille esitettiin myönnettäväksi puheena olevia oikeuksia, hallitus päätti [1]) kehoittaa kansakoulujen johtokuntia kulloinkin antamaan niistä tiedon kaupunginhallitukselle.

Kaupunginhallitus päätti [2]) ilmoittaa ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnalle, ettei hallituksella ollut mitään huomauttamista siihen, että sanottujen koulujen opettajalle A. Kronströmille ja opettajattarelle A. M. Stenbergille esitettiin myönnettäväksi oikeus pysyä virassaan elokuun 1 p:ään 1933.

Oikeus pitää sivuvirkoja. Seuraavat henkilöt oikeutettiin vakinaisen virkansa ohella hoitamaan alla mainittuja sivuvirkoja:

sosialijohtaja Keto lukuvuonna 1932—33 pitämään Yhteiskunnallisessa korkeakoulussa kaksi luentoa viikossa sekä kymmenkunta seminaariharjoitusta kaikkiaan [3]);

kansliasihteeri G. Brotherus vuoden 1933 loppuun hoitamaan julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan sihteerintointa [4]);

kansliasihteeri T. Nordberg hoitamaan satamalautakunnan sihteerintointa vuoden 1933 loppuun [5]);

rahatoimiston toimisto-osaston päällikkö kapteeni H. Öhman vuoden 1933 loppuun toimimaan Kulosaaren sillan isännöitsijänä [6]);

rahatoimiston kirjanpitäjä J. Norbäck vuoden 1933 loppuun hoitamaan Haagan kauppalan kamreerinvirkaa [7]);

revisionikonttorin avustava reviisori Y. Wahlroos vuoden 1933 loppuun hoitamaan Asunto-osakeyhtiö Vallilan pienasunnot n:o 1:n ja Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 2:n isännöitsijän tointa [8]);

toinen palomestari L. Gustafsson vuoden 1933 loppuun antamaan kaupungin suomenkielisessä työväenopistossa kolme tuntia viikossa kotivoimistelun sekä ruumiinhoidon ja terveysvoimistelun neuvonnan opetusta ehdoin, että opetustunnit eivät sattuneet hänen päivystysvuorolleen [9]);

ammattientarkastaja I. Schreck lukuvuonna 1932—33 antamaan Helsingin suomalaisessa lyseossa 4 viikkotuntina englanninkielen opetusta [10]);

ammattientarkastaja E. Heikkinen vuoden 1933 loppuun toimimaan Kaupunkien yleisen paloapuyhdistyksen asiamiehenä Helsingin pohjoisessa piirissä [11]);

alueläkäri R. Forsius vuoden 1933 loppuun toimimaan Sedmigradskyn pientenlastenkoulujen ja Nya svenska läroverket nimisen koulun koululääkärinä [12]);

terveystoimiston lääkäri J. Lojander vuoden 1933 loppuun hoitamaan lääkärinvirkaa valtion ylimääräisessä venerisessä sairaalassa [13]);

kulkutautisairaalan apulaislääkäri D. von Wendt hoitamaan Kallion lastenpoliklinikan lääkärinvirkaa [14]);

---

[1]) Khs 3 p. marrask. 1,697 §. — [2]) S:n 27 p. lokak. 1,661 §. — [3]) S:n 13 p. lokak. 1,531 §. — [4]) S:n 9 p. tammik. 13 §. — [5]) S:n 10 p. maalisk. 455 §. — [6]) S:n 14 p. tammik. 95 § ja 30 p. jouluk. 2,046 §. — [7]) S:n 28 p. tammik. 164 §. — [8]) S:n 9 p. tammik. 27 §. — [9]) S:n 10 p. maalisk. 481 §. — [10]) S:n 2 p. kesäk. 954 §. — [11]) S:n 27 p. huhtik. 777 §. — [12]) S:n 21 p. tammik. 152 §. — [13]) S:n 21 p. tammik. 153 §. [14]) S:n 22 p. syysk. 1,432 §.

köyhäinhoitolautakunnan apulaisasiamies S. Arpia vuoden 1933 loppuun hoitamaan ylimääräisen notaarin virkaa korkeimmassa hallinto-oikeudessa ehdoin, että hän varsinaisessa virassaan suoritti iltaisin ylityötä ainakin virka-ajasta sivutoimen hoitoon kulutettua aikaa vastaavan ajan [1]);

köyhäinhoitolautakunnan asiamies V. A. Eloniemi vuoden 1933 loppuun toimimaan ylimääräisenä virkamiehenä korkeimmassa hallinto-oikeudessa edellisessä kohdassa mainituin ehdoin [2]);

köyhäinhoidon apulaisjohtaja J. Jakobsson vuoden 1933 loppuun toimimaan erään yksityiskoulun voimistelunopettajana edellä mainituin ehdoin [3]);

suomenkielisten kansakoulujen lääkäri E. Alho vuoden 1934 loppuun hoitamaan rokkoaineen valmistuslaitoksen johtajanvirkaa [4]);

suomenkielisten kansakoulujen opettaja A. Harla lukuvuoden 1931—32 aikana toimimaan Helsingin koelyseossa ja Helsingin toisessa suomalaisessa lyseossa laulunopettajana 4 tuntia viikossa ehdoin, että hän teki uuden anomuksen ennen kuluvan lukukauden loppua, mikäli hän aikoi ensi vuonna jatkaa sivutoimen pitämistä [5]);

suomenkielisten kansakoulujen veistonopettaja Y. Lahtinen huhtikuun loppuun asti ottamaan osaa työttömille järjestettyjen työväenopistokurssien johtamiseen 2 tuntia viikossa sekä lukuvuonna 1932—33 antamaan Helsingin työväenopistossa ja -akatemiassa opetusta 10 tuntia viikossa [6]);

suomenkielisten kansakoulujen opettaja P. J. Laitinen lukuvuonna 1932—33 antamaan opetusta 6 tuntia viikossa Helsingin työväenopistossa ja -akatemiassa [7]);

suomenkielisten kansakoulujen opettaja A. Peltonen antamaan kaupungin työttömille järjestämillä työväenopistokursseilla 9 laskennontuntia viikossa sekä lukuvuonna 1932—33 opettamaan Helsingin työväenopistossa ja -akatemiassa 8 tuntia viikossa [8]);

suomenkielisten kansakoulujen opettaja E. Salola antamaan lausunnanopetusta työväenopistossa 6—8 tuntia viikossa ja samojen koulujen opettaja V. Peltonen antamaan työväenopistossa 6 viikkotuntia [9]);

ruotsinkielisten kansakoulujen taloudenhoitaja E. Pontán vuoden 1933 alusta lukien toimimaan ruotsalaisen normaalilyseon lehtorina [10]);

valmistavan tyttöjen ammattikoulun opettajatar A. Palmgren vuoden 1933 loppuun opettamaan yleisessä ammattilaiskoulussa käsitöitä 4 tuntia viikossa [11]);

valmistavan tyttöjen ammattikoulun opettajatar A. Pulkkinen vuoden 1933 loppuun antamaan yleisessä ammattilaiskoulussa 4 opetustuntia viikossa [12]);

valmistavan tyttöjen ammattikoulun opettajatar I. Stenius vuoden 1933 loppuun hoitamaan säestäjänvirkaa konservatorion oopperaluokalla [13]);

suomenkielisen työväenopiston johtaja Z. Castrén lukuvuonna 1932—33 hoitamaan Yhteiskunnallisessa korkeakoulussa tuntiopettajatoimensa, johon kuului kaksi luentoa viikossa sekä kahden seminaaritunnin vuoro joka toinen viikko [14]);

---

[1]) Khs 9 p. tammik. 50 §. — [2]) S:n 9 p. tammik. 48 §. — [3]) S:n 9 p. tammik. 49 §. — [4]) S:n 1 p. jouluk. 1,909 §. — [5]) S:n 4 p. helmik. 277 §. — [6]) S:n 23 p. maalisk. 562 § ja 9 p. kesäk. 1,043 §. — [7]) S:n 9 p. kesäk. 1,043 §. — [8]) S:n 3 p. maalisk. 451 § ja 9 p. kesäk. 1,043 §. — [9]) S:n 6 p. lokak. 1,521 §. — [10]) S:n 17 p. marrask. 1,783 §. — [11]) S:n 9 p. tammik. 56 §. — [12]) S:n 9 p. tammik. 54 §. — [13]) S:n 9 p. tammik. 55 §. — [14]) S:n 6 p. lokak. 1,520 §.

lastentarhanjohtajatar H. Bengelsdorff vuoden 1933 loppuun toimimaan kanslia-apulaisena pohjoisen ruotsalaisen seurakunnan pastorinkansliassa [1]);

lastentarhanopettajatar B. Luther vuoden 1933 loppuun antamaan opetusta taideteollisuuskeskuskoulussa [2]);

insinööri J. Lustig toimimaan lukuvuoden 1932—33 aikana sähköopin ja sähköpiirustuksen ylimääräisenä tuntiopettajana yleisessä ammattilaiskoulussa [3]);

sähkölaitoksen mittaritoimiston esimies B. Andersson vuoden 1933 loppuun hoitamaan Ruusulankadun talon n:o 16 isännöitsijäntointa [4]);

rakennuskonttorin katuosaston toimistoinsinööri W. Starck ja piiri-insinööri H. A. Relander lukuvuonna 1932—33 antamaan Helsingin teollisuuskoulussa edellinen 9 ja jälkimmäinen 12 opetustuntia viikossa [5]);

rakennuskonttorin rakennusmestari L. A. Granö kertomusvuoden loppuun kuulumaan jäsenenä Oulunkylän kunnallislautakuntaan ja tielautakuntaan sekä sen lisäksi hoitamaan erinäisiä tielautakunnan tehtäviä ehdoin, että hänen oli luovuttava niistä siinä tapauksessa, että ne tavalla tai toisella vaikuttivat haitallisesti hänen vakinaisiin virkatehtäviinsä [6]);

rakennuskonttorin avustava työpäällikkö insinööri R. Granqvist vuoden 1933 loppuun hoitamaan Johanneksenrinteen talon n:o 1 isännöitsijänvirkaa [7]);

kiinteistötoimiston kansanpuisto-osaston kanslisti rouva E. Rantanen vuoden 1932 aikana hoitamaan Eläintarhan ja Hesperian urheilukenttien rahavarojen hoitajan tointa [8]); sekä

kiinteistötoimiston apulaisasiamies T. Törnblom vuoden 1933 loppuun toimimaan ylimääräisenä virkamiehenä korkeimmassa hallinto-oikeudessa [9]).

Lupa asua kaupungin ulkopuolella. Seuraavat kaupungin viranhaltijat oikeutettiin asumaan kaupungin ulkopuolella:

rakennuskonttorin katuosaston avustava insinööri P. Estlander kesäkuun 1 p:ään 1932 Leppävaarassa, vaakitsija T-E. Roos joulukuun 31 p:ään Munkkiniemessä, rakennusmestarit L. A. Granö, C. Nyberg, J. Ahlgren, G. Nyman ja Y. Stigell joulukuun 31 p:ään 1932 ensimmäinen Oulunkylässä, toinen Haagan kauppalassa, kolmas Kilossa, neljäs Pukinmäessä ja viides Tapaninkylässä [10]); sekä työnjohtaja A. Rokkanen kesäkuun 1 p:ään 1933 Oulunkylässä [11]);

rakennuskonttorin satamaosaston rakennusmestari A. Kalervo ja avustava insinööri P. Duncker joulukuun 31 p:ään 1932 edellinen Lauttasaaressa ja jälkimmäinen Kauniaisissa, piirustaja H. Winqvist lokakuun 1 p:ään 1932 Lauttasaaressa ja rakennusmestari B. Lindgren huhtikuun 1 p:ään 1932 Espoossa [12]);

kiinteistötoimiston asemakaavaosaston piirtäjä A. Tammilehto tammikuun 1 p:ään 1934 Haagan kauppalassa [13]); sekä

hallivartija R. Lundström Kauniaisissa [14]).

Uuden säätiölain aiheuttamat toimenpiteet. Kaupunginjohtaja ilmoitti, että niille säätiöille, joiden hallituksissa kaupunginvaltuusto tai kaupunginhallitus olivat edustettuina, oli huomautettu huhtikuun 5 p:nä 1930 annetun säätiölain 28 §:n säännöksestä, joka koski säätiön ilmoittamista säätiörekis-

---

[1]) Khs 25 p. helmik. 402 §. — [2]) S:n 25 p. helmik. 403 §. — [3]) S:n 1 p. syysk. 1,327 §. — [4]) S:n 28 p. tammik. 193 §. — [5]) S:n 8 p. syysk. 1,346 §. — [6]) S:n 23 p. maalisk. 554 §. — [7]) S:n 31 p. maalisk. 591 §. — [8]) S:n 6 p. toukok. 791 §. — [9]) S:n 9 p. tammik. 30 §. — [10]) Khn jsto 11 p. helmik. 3,468 ja 3,470 §. — [11]) S:n 7 p. heinäk. 5,103 §. — [12]) S:n 11 p. helmik. 3,471 ja 3,469 §. — [13]) S:n 28 p. huhtik. 4,430 §. — [14]) S:n 11 p. helmik. 3,465 §.

teriin. Samalla kaupunginlakimies oli tarkastanut kaupungin hoitamien eri lahjoitusrahastojen asiakirjat selvittääkseen, oliko jotakin niistä pidettävä sellaisena itsenäisenä säätiönä, johon puheena olevaa lakia oli sovellettava, mutta tullut kielteiseen tulokseen. »Pro Helsingfors» nimisen pohjarahaston sääntöjen vahvistamisesta oli tehty anomus oikeusministeriölle, joka kuitenkin oli sen evännyt katsoen, ettei rahastoa, jonka pääomaa kaupunki hoitaa, voida pitää itsenäisenä säätiönä [1]).

Säätiö Pro Helsingfors. Kaupunginhallitus päätti [2]) ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistutettavaa sitä vastaan, että säätiön hallituksen hyväksymille säännöille hankittiin asianmukainen vahvistus.

Tohtori Haahden kirjelmäin painattaminen. Kaupunginhallitus epäsi [3]) sairaalahallituksen anomuksen, että tuberkuloosisairaalan röntgenologin H. Haahden matkakertomuksen ja hänen sairaalan röntgentyön järjestämistä koskevan ehdotuksensa saisi painattaa.

Tonttien omistusoikeus. Kaupunginhallitus päätti [4]) määrätä, että laamanni J. Ugglan laatimat selvitykset erinäisten kaupungin tonttien omistusoikeudesta y. m. oli painettava ainoastaan ruotsinkielisinä.

Keskuskeittolan käyttö liikekannallepanon sattuessa. Helsingin varuskunnan liikekannallepanotoimikunnan tiedusteltua, voitiinko keskuskeittolan hallussa olevien kaupungin omistamien kuljetusastioiden käyttöoikeus ottaa huomioon puolustuslaitoksen liikekannallepanon varalta suorittamissa suunnitteluissa, kaupunginhallitus päätti [5]) toimikunnalle ilmoittaa, että koska keskuskeittolan liikekannallepanonkin sattuessa oli huolehdittava köyhäinhoidon, kansakoulujen ja erinäisten muidenkin kunnallisten laitosten varustamisesta ruoalla, keittolan kuljetusastioita ei voitu luovuttaa puolustuslaitoksen käytettäväksi keittolassa valmistettavan ruoan kuljettamiseen, jonka ruoan valmistuksesta jo aikaisemmin oli sotilasviranomaisten kanssa sovittu.

Sotalaitosjärjestelmän uusiminen. Uudenmaan läänin maaherran välityksellä saapui kaupunginhallitukselle kaksi puolustusministeriön lähettämää kiertokirjettä, joissa tehtiin selvää sotalaitosjärjestelmän uusimisen aiheuttamista toimenpiteistä. Kirjelmät merkittiin [6]) tiedoksi.

Pakolaisten oikeudet. Valtion pakolaisavustuskeskuksen tiedusteltua kunnalliselta keskustoimistolta, oliko vakinaisesti kunnassa oleskelevien ja sille veronsa maksavien pakolaisten lapsilla oikeutta käydä kunnan kouluja ja varattomina saada ilmaiset koulutarpeet, keskustoimisto oli vastannut näihin kysymyksiin myöntävästi viitaten kaupunkien kunnallislain 3 §:ään, jonka mukaan pakolaiset olematta Suomen kansalaisia voivat olla kunnan jäseniä ja siis omata oikeuden kunnan laitosten y. m. käyttämiseen. Kaupunginhallitus hyväksyi [7]) keskustoimiston käsityksen ja päätti ilmoittaa siitä kansakoulujen johtokunnille, lastensuojelulautakunnalle, köyhäinhoitolautakunnalle, ammattiopetuslaitosten johtokunnalle ja kaupunginkirjaston johtokunnalle.

Standarditaulukot. Suomen rationalisoimistyön edistämisyhdistys ilmoitti [8]), että yhdistykseen liittyneet jäsenet saivat ilmaiseksi yhden kappaleen kaikkia liittymispäivän jälkeen ilmestyneitä standarditaulukoita.

Suosituskirjeen antaminen. Berliiniläisen kustannusliikkeen Max Schröderin anomuksen, että kaupunginhallitus antaisi sille suosituskirjeen liikkeen

---

[1]) Khs 20 p. lokak. 1,595 §. — [2]) S:n 18 p. helmik. 322 §. — [3]) Khn jsto 1 p. jouluk. 7,389 §. — [4]) S:n 13 p. lokak. 6,424 §. — [5]) Khs 31 p. maalisk. 575 §. — [6]) S:n 21 p. huhtik. 688 § ja khn jsto 17 p. marrask. 7,072 §. — [7]) Khs 6 p. toukok. 803 §. — [8]) Khn jsto 31 p. maalisk. 4,042 §.

suunnittelemaa, Helsinkiä esittävää kuvateosta varten, kaupunginhallitus päätti [1]) periaatteellisista syistä evätä.

Elinkeino-oikeudet. Lääninhallitukselle annetuissa 5 lausunnossa elinkeino-oikeuden myöntämistä koskevista anomuksista kaupunginhallitus päätti [2]) ainoastaan yhtyä kaupunginvaltuuston niistä antamiin lausuntoihin.

Poliisilaitoksen spriivarastot. Palopäällikön toimittamassaan palotarkastuksessa määrättyä, että Mariankadun 3:ssa oleva ensimmäisen poliisipiirin spriivarasto, joka oli sijoitettuna rakennuksen toisessa kerroksessa sijaitsevaan erittäin tulenvaaralliseen huoneeseen, oli siirrettävä turvallisempaan paikkaan, kaupunginhallitus päätti [3]) pyytää poliisilaitosta siirtämään kaikkien poliisipiirien spriivarastot valtion alkoholivarastoon ensi tilassa ja ensimmäisen piirin spriivaston heti.

Kolmannen luokan ravintolain tason kohottaminen. Sen jälkeen kun kaupunginhallituksen tietoon oli tullut, että osakeyhtiö Alkoholiliike aktiebolagin hallintoneuvostossa oli pantu vireille kysymys III luokan ravintolain tason kohottamisesta joillakin monopolisoimistoimenpiteillä, hallitus päätti [4]) antaa sosialijohtajalle tehtäväksi valmistella kysymystä, oliko kaupungin syytä ryhtyä joihinkin tätä tarkoittaviin toimenpiteisiin, esim. perustaa samanlainen yhtymä kuin aikaisempi anniskeluosakeyhtiö.

Anniskeluoikeudet. Kaupunginhallitus päätti [5]) oikeuttaa Kaivohuoneen, Kappelin, Kaisaniemen, Alppilan ja Luodon ravintolain sekä Korkeasaaren ja Seurasaaren kansanpuistojen ravintolain vuokraajat anomaan osakeyhtiö Alkoholiliikkeeltä ravintoloilleen I luokan sekä Pihlajasaaren ravintolan vuokraajan II luokan anniskeluoikeuksia asianomaisten vuokraajain sovittua kiinteistölautakunnan kanssa vuokramaksun korottamisesta, mikäli tätä oli vuokrasopimuksissa edellytetty.

Helsingin työväenyhdistykselle päätettiin [6]) ilmoittaa, ettei kaupunginhallituksella puolestaan ollut mitään huomauttamista siihen, että yhdistys anoi osakeyhtiö Alkoholiliikkeeltä oikeutta 3.2 %:n oluen tarjoilemiseen Mustikkamaan kesäravintolassa.

Sen varalta, että kaupunginvaltuusto jossakin tilaisuudessa halusi tarjota alkoholipitoisia juomia tai luovuttaa istuntosalin käytettäväksi jotakin juhlaa varten, jonka yhteydessä tarjoilu saattoi tulla kysymykseen, kaupunginhallitus päätti [7]), että keskuskeittolalle oli anottava alkoholijuomien tarjoiluoikeuksia käytettäväksi kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti erikoistapauksissa.

Suomenlinnan oikeudellinen asema Helsingin kaupunkiin nähden. Käsitellessään kysymystä Suomenlinnan laiturista Ehrensvärdin haudalle johtavan tien kunnostamisesta kaupunginhallitus päätti [8]) pyytää saada käytettäväkseen sen selvityksen Suomenlinnan oikeudellisesta asemasta Helsingin kaupunkiin nähden, jonka filosofianmaisteri Y. Harvia kaupungin ympäristöalueiden alueliitosasiaa valmistaessaan oli kerännyt.

Munkkiniemen yhdyskunnan rakennussuunnitelma. Kaupunginhallitus päätti [9]) Uudenmaan läänin maaherralle pyynnöstä lähetettävässä kirjelmässä ilmoittaa, ettei hallituksella ollut mitään huomauttamista Munkkiniemen yhdyskunnalle laaditun rakennussuunnitelman vahvistamista vastaan.

---

[1]) Khs 3 p. maalisk. 419 § ja 31 p. maalisk. 566 §. — [2]) S:n 16 p. kesäk. 1,049 §, 11 p. helmik. 282 §, 31 p. maalisk. 568 § ja 19 p. toukok. 858 §. — [3]) S:n 6 p. toukok. 793 §. — [4]) S:n 18 p. helmik. 323 §. — [5]) S:n 16 p. maalisk. 519 ja 520 §. — [6]) S:n 14 p. huhtik. 675 §. — [7]) S:n 2 p. kesäk. 924 §. — [8]) S:n 24 p. marrask. 1,820 §. — [9]) S:n 20 p. lokak. 1,613 §.

Lauttasaaren sillalla kannettavat siltamaksut. Niinikään päätettiin [1]) Uudenmaan läänin maaherralle pyynnöstä lähetettävässä kirjelmässä puoltaa Lauttasaaren taajaväkisen yhdyskunnan anomusta saada kantaa siltamaksua suunnitellulla Lauttasaaren sillalla.

Kaupunginhallituksen edustajat hallituksissa, lautakunnissa y. m. Kaupunginhallituksen edustajaksi [2]) kiinteistölautakuntaan ja urheilulautakuntaan valittiin kiinteistöjohtaja von Frenckell, satamalautakuntaan, yleisten töiden hallitukseen, puhtaanapitohallitukseen ja teknillisten laitosten hallitukseen teknillinen johtaja Moring, palotoimikuntaan hallituksen jäsen Hjelmman ja hänen erottuaan kaupunginhallituksen jäsenyydestä jäsen Rydman, terveydenhoitolautakuntaan jäsen Suolahti, sairaalahallitukseen, köyhäinhoitolautakuntaan, lastensuojelulautakuntaan, ammattiopetuslaitosten johtokuntaan ja teurastamolautakuntaan sosialijohtaja Keto, suomenkielisten kansakoulujen johtokuntaan jäsen Janatuinen, ruotsinkielisten kansakoulujen johtokuntaan ja kaupunginmuseon johtokuntaan jäsen Udd, lastentarhain johtokuntaan jäsen Helo ja hänen saatuaan pyynnöstään vapautuksen tästä tehtävästä jäsen Halme [3]), suomenkielisen työväenopiston johtokuntaan jäsen Halme, ruotsinkielisen työväenopiston johtokuntaan jäsen Ramsay, kaupunginkirjaston johtokuntaan ja oikeusaputoimiston johtokuntaan jäsen Norrmén, musiikkilautakuntaan, työnvälitystoimiston johtokuntaan ja verotusvalmistelukuntaan sen käsitellessä hallinnollisia asioita rahatoimenjohtaja Hupli sekä kotitalouslautakuntaan jäsen Salovaara.

Kaupungin edustajaksi ruotsalaisen Olaus Petri seurakunnan kirkon kulmakiven laskemistilaisuuteen valittiin [4]) kaupunginvaltuuston puheenjohtaja I. Lindfors.

Kaupunginhallitus valitsi [5]) kaupungin edustajiksi Hangossa elokuun 15 ja 16 p:nä pidettäville kaupunkipäiville sosialijohtaja Kedon sekä jäsenensä Helon ja Rydmanin.

Kaupungin edustajaksi Suomen punaisen ristin johtokuntaan kaupunginhallitus valitsi [6]) sairaalatarkastaja G. Palanderin.

Kellokosken piirimielisairaalan rakennustoimikuntaan valittiin [7]) kaupungin edustajaksi rakennusmestari A. Nyberg.

Insinööri R. Granqvistia ja ens. kaupunginlääkäriä F. Hisingeriä päätettiin [8]) pyytää tutkimaan Kellokosken piirimielisairaalan viemärioloja.

Kaupunginhallitus päätti [9]) valita rahatoimenjohtaja V. Huplin kaupungin edustajaksi Helsingin konservatorion säätiön isännistöön.

Rahatoimenjohtaja Hupli valtuutettiin [10]) lisäksi edustamaan kaupunkia Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön maaliskuun 12 p:nä pidettävässä yhtiökokouksessa ja hänelle lausuttiin evästykseksi, että osinkoa oli vuodelta 1931 ehdotettava jaettavaksi johtokunnan ehdotuksen mukaisesti 20 % sekä että johtokuntaan oli esitettävä valittaviksi silloiset jäsenet, professori O. Tarjanne, kiinteistötoimiston päällikkö J. W. Andersin, filosofianmaisteri G. Estlander, pankinjohtaja L. af Heurlin ja rahatoimenjohtaja V. Hupli, sekä varajäsenet, kiinteistöjohtaja E. von Frenckell, pankinjohtaja T. Grotenfelt ja johtaja K. R. Heinonen.

Kaupungin edustajiksi stadionin piirustuskilpailun palkintolautakun-

---

[1]) Khs 10 p. marrask. 1,738 §. — [2]) S:n 9 p. tammik. 3 §, 21 p. tammik. 117 § ja 27 p. lokak. 1,630 §. — [3]) S:n 14 p. huhtik. 685 §. — [4]) S:n 10 p. maalisk. 457 §. — [5]) S:n 11 p. elok. 1,233 §. — [6]) S:n 19 p. toukok. 865 §. — [7]) S:n 16 p. kesäk. 1,085 §. — [8]) Khn jsto 25 p. helmik. 3,689 §. — [9]) Khs 7 p. huhtik. 647 §. — [10]) S:n 10 p. maalisk. 472 §.

taan valittiin [1]) kiinteistöjohtaja von Frenckell ja kaupunginarkkitehti G. Taucher.

Kaupunginhallitus päätti [2]) valtuuttaa rahatoimenjohtaja Huplin edustamaan kaupunkia Suomen kaupunki- ja maalaiskuntien keskuslainakassa osakeyhtiön varsinaisessa yhtiökokouksessa.

Teknillinen johtaja Moring päätettiin [3]) valtuuttaa edustamaan kaupunkia Helsingin makasiiniosakeyhtiön varsinaisessa yhtiökokouksessa. Hänelle evästykseksi lausuttiin, että yhtiön hallintoneuvoston erovuorossa olevat jäsenet oli valittava uudestaan.

Merkittiin tiedoksi ja hyväksyttiin [4]), että kaupunginjohtaja oli valtuuttanut palotoimikunnan puheenjohtajan filosofiantohtori B. Nyberghin edustamaan kaupunkia Suomen palosuojeluyhdistyksen vuosikokouksessa.

Kaupunginhallitus valtuutti [5]) kiinteistötoimiston päällikön J. W. Andersinin edustamaan kaupunkia Kaupunkien yleisen paloapuyhdistyksen vuosikokouksessa.

Kaupunkien yleisen paloapuyhdistyksen pyydettyä kaupunginhallitusta valitsemaan edustajansa puheenjohtajaksi yhdistyksen ylimääräisen kokouksen asettamaan lähetystöön, jonka yhdistyksen 100-vuotispäivänä tuli yhdistyksen puolesta luovuttaa sen johtokunnalle 1,000,000 markkaa palosuojelurahastoksi, kaupunginhallitus päätti [6]) valita kaupungin edustajaksi puheena olevaan lähetystöön kaupunginjohtaja Tulenheimon.

Kaupunginhallitus päätti [7]) valtuuttaa teknillisen johtajan Moringin edustamaan kaupunkia Voima- ja polttoainetaloudellisen yhdistyksen vuosikokouksessa.

Kaupunginhallitus hyväksyi [8]) johtajiston toimenpiteen, että teknillinen johtaja Moring oli määrätty edustamaan kaupunkia Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön varsinaisessa yhtiökokouksessa.

Kaupungininsinööri O. Martikainen oli kaupunginhallituksen valtuuttamana [9]) edustanut kaupunkia Kuusankoskella joulukuun 14 p:nä pidetyssä Korian—Helsingin rautatien rakentamista koskevassa kuntien edustajien yhteisessä neuvottelukokouksessa. Hänen tehtyään selkoa kyseisestä kokouksesta kaupunginhallitus valitsi [10]) kiinteistöjohtaja von Frenckellin edustamaan kaupunkia asian edelleen ajamiseksi asetetussa toimikunnassa.

Rautatiehallituksen pyydettyä kaupunginhallitusta lähettämään edustajan rautatiehallituksessa pidettävään kokoukseen, jossa neuvoteltaisiin Helsingin—Turun pikajunien sekä Turun—Tukholman laivojen aikatauluihin ehdotetuista muutoksista, kaupunginhallitus päätti [11]) valtuuttaa kiinteistöjohtaja von Frenckellin edustamaan kaupunkia tässä tilaisuudessa.

Kaupunginhallitus antoi [12]) kiinteistöjohtaja von Frenckellille tehtäväksi neuvotella rautatiehallituksen kanssa sopivien maa-alueiden luovuttamisesta kaupungille niiden alueiden korvaukseksi, jotka kaupunginvaltuusto oli päättänyt [13]) luovuttaa valtionrautateille Pitäjänmäen aseman kohdalla sekä Pasilan ja Huopalahden asemain välillä suoritettavia radan oikaisutöitä varten.

Kansliasihteeri A. Blomberg valtuutettiin [14]) edustamaan kaupunkia Bromarvin pitäjän Bengtsårin kylässä toimitettavissa veden- ja maanjakotoimituksissa.

---

[1]) Khs 29 p. syysk. 1,436 §. — [2]) S:n 23 p. maalisk. 541 §. — [3]) S:n 23 p. maalisk. 540 §. — [4]) S:n 14 p. huhtik. 679 §. — [5]) S:n 21 p. huhtik. 689 §. — [6]) S:n 1 p. jouluk. 1,893 §. — [7]) S:n 14 p. huhtik. 681 §. — [8]) S:n 18 p. helmik. 321 §. — [9]) S:n 17 p. marrask. 1,768 §. — [10]) S:n 30 p. jouluk. 2,051 §. — [11]) S:n 25 p. elok. 1,264 §. — [12]) S:n 18 p. helmik. 318 §. — [13]) Ks. tämän kert. s. 13. — [14]) Khs 4 p. helmik. 253 § ja 30 p. kesäk. 1,128 §.

Kaupungin välimieheksi Porvoon maantien oikaisemiseen Pukinmäen tiloihin kuuluvasta Kaarls-nimisestä tilasta R. N. 1[3] tarvittavan maan pakkolunastamista varten valittiin [1]) kaupungingeodeetti W. O. Lille ja asiamieheksi kiinteistötoimiston v. t. asiamies varatuomari T. Törnblom.

Kaupungingeodeetti W. O. Lille määrättiin [2]) kaupungin edustajaksi Pukinmäen pysäkin luona valtion ja kaupungin välistä tilusvaihtoa varten toimeenpantavaan maanmittaustoimitukseen.

Tuomarinkylän tien sillan silta-aukon vapaan leveyden ja korkeuden määräämistä varten toimitettavaan lainmukaiseen katselmukseen kaupunginhallitus päätti [3]) valita kaupungin edustajaksi kaupungininsinööri O. Martikaisen.

Kaupunginagronoomi A. J. Tamminen valittiin [4]) kaupungin edustajaksi Santahaminan ja Degerön välistä tietä koskevaan pakkolunastustoimitukseen ja valtuutettiin [5]) edelleen kuluvana vuonna edustamaan kaupunkia Helsingin pitäjän manttaalikunnassa ja tiekunnassa.

Kaupunginhallitus päätti [6]) valtuuttaa kaupungininsinööri O. Martikaisen edustamaan kaupunkia Somerolla pidettävässä Helsingin—Turun maantien suuntaa käsittelevässä kokouksessa.

Lääninhallituksen kehoitettua Helsingin kaupunkia valitsemaan esteettömän jäsenen tielain 15 §:n edellyttämään välimieslautakuntaan, joka tuli käsittelemään m.m. kysymystä tarpeellisen tiealueen luovuttamisesta valtiolle Helsingin kaupungin omistamasta Dahlin tilasta R. N. 6[62], kaupunginhallitus päätti [7]) välimieheksi valita kaupunginagronoomi A. J. Tammisen.

Kiinteistöjohtaja von Frenckell valtuutettiin [8]) edustamaan kaupunkia Osakeyhtiö Pallokentän vuosikokouksessa.

Kiinteistötoimiston asiamies S. J. Pentti valtuutettiin [9]) edustamaan kaupunkia eräitä Huopalahden kunnan Drumsön kylään kuuluvia vesialueita koskevissa kokouksissa sekä ryhtymään asian vaatimiin toimenpiteisiin.

Sosialijohtaja Keto valtuutettiin [10]) edustamaan kaupunkia Kulutusosuuskuntien keskusliiton edustajakokouksessa.

Kaupungin edustajaksi Suomen rationalisoimistyön edistämisyhdistyksen vuosikokoukseen valittiin [11]) teknillinen johtaja Moring.

Kaupunginhallitus päätti [12]) määrätä kaupunginjohtaja Tulenheimon edustamaan kaupunkia »Suomen matkat» nimisen liiton vuosikokouksessa.

Edellä mainitun liiton hallintoneuvostoon valittiin [13]) kaupungin edustajiksi toimikaudeksi 1933—34 kaupunginjohtaja Tulenheimo vakinaiseksi ja kiinteistöjohtaja von Frenckell varajäseneksi.

Ulkoasiainministeriön asettamaan toimikuntaan, joka tuli huolehtimaan Ruotsin kruunuprinssin joulukuussa tapahtuvan vierailun järjestämisestä, kaupunginhallitus valitsi [14]) kaupungin edustajaksi kiinteistöjohtaja von Frenckellin.

Helsingin sokeaintalosäätiön kuluvan vuoden tilejä tarkastamaan kaupunginhallitus valitsi [15]) kaupungin puolesta apulaiskaupunginkamreeri E. Tavastilan.

---

[1]) Khs 15 p. syysk. 1,400 §. — [2]) S:n 8 p. jouluk. 1,945 §. — [3]) S:n 25 p. elok. 1,259 §. — [4]) S:n 8 p. jouluk. 1,944 §. — [5]) S:n 4 p. helmik. 257 §. — [6]) S:n 15 p. syysk. 1,402 §. — [7]) S:n 15 p. syysk. 1,407 §. — [8]) S:n 6 p. toukok. 795 §. — [9]) S:n 23 p. maalisk. 545 §. — [10]) S:n 12 p. toukok. 808 §. — [11]) S:n 21 p. huhtik. 710 §. — [12]) S:n 18 p. helmik. 320 §. — [13]) S:n 30 p. jouluk. 2,042 §. — [14]) S:n 3 p. marrask. 1,672 §. — [15]) S:n 26 p. toukok. 918 §.

Keskuskeittola. Keskuskeittolan johtokunnan puheenjohtajaksi ja keskuskeittolan toimitusjohtajaksi valittiin [1]) kertomusvuodeksi filosofianmaisteri G. Estlander sekä johtokunnan jäseniksi rouva H. Gebhard ja kaupunginhallituksen jäsen V. V. Salovaara sekä varajäseniksi rouva H. Seppälä ja lääketieteenlisensiaatti U. Tötterman. Toimitusjohtajan palkkio määrättiin kuluvaksi vuodeksi 2,700 markaksi kuukaudelta.

Rouva Seppälän kuoltua valittiin [2]) johtokunnan varajäseneksi hallituksen jäsen J. E. Janatuinen.

Naisten työtupa. Kuluvaksi vuodeksi valittiin [3]) naisten työtuvan johtokunnan puheenjohtajaksi pankinjohtaja E. Rydman, varapuheenjohtajaksi kaupunginhallituksen jäsen J. E. Janatuinen sekä jäseniksi teknikko A. G. Nyman, rouva M. Ollonqvist ja tarkastaja M. Sillanpää.

Työttömyyslautakunta. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö ilmoitti [4]) suostuneensa siihen, että kaupunginhallitus toimi kaupungin työttömyyslautakuntana.

Valiokunnat ja komiteat. Kaupunginhallitus päätti [5]) asettaa komitean harkitsemaan kunnallisverojen pakkoperimisen uudelleenjärjestämistä sekä laatimaan sitä koskevaa ehdotusta ja valitsi siihen kaupunginlakimies E. Cavoniuksen puheenjohtajaksi sekä jäseniksi toisen kaupunginvoudin L. Meruksen ja rahatoimiston veronkannantaosaston päällikön Hj. Storkållin.

Kunnalliskodin työlaitoksen laajentamiskysymystä valmistelemaan asetettiin [6]) komitea, jonka puheenjohtajaksi valittiin sosialijohtaja Keto ja jäseniksi teknillinen johtaja Moring, köyhäinhoidon toimitusjohtaja B. Sarlin, eversti K. E. Ehrström, herra J. Virtanen ja ylijohtaja A. P. Arvelo.

Kaupunginhallitus päätti [7]) asettaa komitean valmistelemaan kysymystä valmistavan poikain ammattikoulun huoneiston uusimisesta sekä valita komitean puheenjohtajaksi sosialijohtaja Kedon ja jäseneksi kaupunginarkkitehti G. Taucherin, joiden lisäksi ammattiopetuslaitosten johtokunnan tuli valita komiteaan kolme jäsentä. Näiksi johtokunta sittemmin ilmoitti [8]) valinneensa rehtori M. Sergeliuksen, insinööri L. Blomstedtin ja tarkastaja A. Breitholtzin.

Sähkölaitoksen johtaja A. Marsio valittiin [9]) kaupungin puolesta jäseneksi toimikuntaan, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus sähkölaitoksen sodanaikaiseksi valvontaorganisatioksi.

Kaupunginhallitus päätti [10]) asettaa komitean laatimaan ehdotuksen Herttoniemen öljysataman alueen rakentamista ja käyttöä koskeviksi määräyksiksi ja valitsi sen puheenjohtajaksi kiinteistötoimiston päällikön J. W. Andersinin sekä jäseniksi rakennuskonttorin satamaosaston työpäällikön S. Randelinin ja palopäällikkö W. Bergströmin.

Puhtaanapitolaitoksen alue- y. m. kysymyksiä varten asetettuun komiteaan valittiin [11]) uudeksi jäseneksi kansliasihteeri Hård af Segerstad-vainajan tilalle kansliasihteeri G. Brotherus.

Kaupunginhallitus päätti [12]) asettaa komitean valmistelemaan kysymystä oikeudesta luopua kaupungin laillisista saatavista alentamalla vuokria sopimusajan kestäessä ja kutsui komitean jäseniksi kaupunginjohtaja Tulenheimon sekä kiinteistölautakunnan puheenjohtajan filosofianmaisteri Y. Harvian, kaupunginreviisori J. Toiviaisen ja kaupunginlakimies E. Cavoniuksen.

---

[1]) Khs 9 p. tammik. 11 §. — [2]) S:n 21 p. huhtik. 695 §. — [3]) S:n 9 p. tammik. 12 §. — [4]) S:n 8 p. syysk. 1,332 §. — [5]) S:n 27 p. huhtik. 760 §. — [6]) S:n 22 p. kesäk. 1,120 §. — [7]) S:n 19 p. toukok. 888 §. — [8]) Khn jsto 9 p. kesäk. 4,892 §. — [9]) Khs 15 p. jouluk. 1,997 §; ks. tämän kert. s. 159. — [10]) Khs 26 p. toukok. 911 §. — [11]) S:n 14 p. huhtik. 682 §. — [12]) S:n 8 p. jouluk. 1,916 §.

Kaupunginhallitus päätti [1]) asettaa nelijäsenisen komitean, jonka tehtävänä oli palovakuutusasiaa valmistelleen komitean [2]) mietinnössä tarkemmin määritellyn selvityksen hankkiminen ja ehdotuksen tekeminen palovakuutusasian lopullisesta järjestämisestä, ja valitsi sen jäseniksi jäsenensä Rydmanin puheenjohtajaksi sekä varatuomari L. Pesosen ja talonisännöitsijä S. Purasen, minkä ohessa palotoimikuntaa päätettiin kehoittaa komiteaan valitsemaan yksi jäsen. Komitea oikeutettiin tarpeen mukaan käyttämään asiantuntijoita ja niiden laitosten ja lautakuntien apua, joiden hoidossa olevasta omaisuudesta kulloinkin oli kysymys.

Yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustusmäärärahan jakamiskysymystä valmistelemaan asetettiin [3]) valiokunta, johon valittiin sosialijohtaja Keto, teknillinen johtaja Moring sekä hallituksen jäsenet Hjelmman, Janatuinen ja Ramsay.

Kaupunginhallituksen työttömyyskomiteaan valittiin [4]) kuluvaksi vuodeksi puheenjohtajaksi rahatoimenjohtaja Hupli sekä jäseniksi teknillinen johtaja Moring, hallituksen jäsenet Halme ja Hjelmman sekä kaupungininsinööri O. Martikainen, minkä ohessa kaupunginjohtaja Tulenheimon tuli toimia komitean itseoikeutettuna jäsenenä.

Professori A. L. Hjelmman jäi [5]) erottuaan [6]) kaupunginhallituksen jäsenyydestä edelleenkin työttömyyskomitean sekä yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustusmäärärahan jakamisen valmistelua varten asetetun valiokunnan jäseneksi.

Helsingin ammatillisen paikallisjärjestön asettamaan komiteaan, joka tuli toimeenpanemaan julkisen rahankeräyksen Helsingin kaupungissa työttömyydestä kärsimään joutuneiden hyväksi, valittiin [7]) kaupunginhallituksen edustajaksi kaupunginvaltuuston jäsen K. Kukkonen.

Kansalaisoikeutta, elinkeino-oikeutta ja denaturoitujen alkoholipitoisten aineiden kauppaoikeutta koskevien anomusten valmistelua varten asetettiin [8]) valiokunta, johon tulivat hallituksen jäsenet Helo ja Udd.

Kaupunginhallitus päätti [9]) asettaa komitean harkitsemaan kysymystä kaasusuojelun järjestämisestä kaupungissa ja valitsi sen puheenjohtajaksi teknillisen johtajan Moringin sekä jäseniksi ens. kaupunginlääkärin F. Hisingerin, kaupungininsinööri O. Martikaisen ja palopäällikkö W. Bergströmin, minkä ohessa poliisilaitosta oli pyydettävä valitsemaan komiteaan edustajansa.

Osakeyhtiö Mankala fors aktiebolagin varsinaiseen yhtiökokoukseen valittiin [10]) kaupunginlakimies kaupungin edustajaksi ja hänelle evästykseksi lausuttiin, että yhtiön johtokuntaan oli valittava filosofianmaisteri G. Estlander puheenjohtajaksi sekä kiinteistötoimiston päällikkö J. W. Andersin ja hallituksen jäsen V. V. Salovaara vakinaisiksi sekä kaupunginlakimies E. Cavonius ja työnvälitysneuvoja T. Uski varajäseniksi.

Jäsenten valitseminen asunto-osakeyhtiöitten ja -osuuskuntain hallituksiin. Kaupungin edustajiksi niiden asunto-osakeyhtiöiden ja -osuuskuntain hallituksiin, joissa kaupungilla oli osakkeita tai osuuksia tai joille se oli myöntänyt lainoja, oli valittava seuraavat henkilöt:

Aktiebolaget Åshaka osakeyhtiö: kiinteistötoimiston osastonjohtaja

---

[1]) Khs 1 p. jouluk. 1,890 §. — [2]) Ks. v:n 1928 kert. s. 276 ja tämän kert. s. 24. — [3]) Khs 9 p. tammik. 9 §. — [4]) S:n 9 p. tammik. 18 §. — [5]) S:n 21 p. tammik. 119 §. — [6]) Ks. tämän kert. s. 137 — [7]) Khs 27 p. lokak. 1,660 §. — [8]) S:n 9 p. tammik. 10 §. — [9]) S:n 15 p. syysk. 1,380 §. — [10]) S:n 16 p. maalisk. 516 §.

A. Eriksson, kiinteistötoimiston apulaisasiamies T. Törnblom ja arkkitehti A. Nyberg [1]);

Aktiebolaget Gräsviksgatan 5 osakeyhtiö: talonisännöitsijä S. Puranen, kiinteistötoimiston apulaisasiamies T. Törnblom ja yhtiön entinen isännöitsijä V. Uusisaari [2]);

Asunto-osakeyhtiö Sture: kiinteistötoimiston päällikkö J. W. Andersin, kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson ja kansliasihteeri A. Blomberg [3]); arkkitehti Erikssonin saatua pyynnöstään eron tästä tehtävästä valittiin [4]) hänen tilalleen vakinaiseksi jäseneksi v. t. kansliasihteeri E. Mantere sekä varajäseniksi kiinteistötoimiston apulaisasiamies T. Törnblom ja asemakaava-arkkitehti B. Brunila;

Asunto-osakeyhtiö Stenbäckkatu 18—20: arkkitehti T. Salervo ja filosofianmaisteri V. Kaukoranta [5]);

Asunto-osakeyhtiö Osmo — Käpylä: apulais-rakennustarkastaja A. Toivonen vakinaiseksi ja kansliasihteeri T. Nordberg varajäseneksi [6]);

Tjänstemannabostadsaktiebolaget Sampsavägen 50 — Virkamiesasuntoosakeyhtiö Sampsantie 50: kaupunginkamreeri P. J. Björk, kansliasihteeri A. Blomberg ja kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson [7]);

Aktiebolaget Tjänstemannabostäder — Virkamiesasuntoja osakeyhtiö: kansliasihteeri A. Blomberg, kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson ja filosofianmaisteri G. Estlander [8]);

Asunto-osakeyhtiö Hauho: johtaja K. R. Heinonen, isännöitsijä G. V. Karhumaa ja kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson vakinaisiksi sekä kiinteistötoimiston apulaisasiamies T. Törnblom ja talonisännöitsijä S. Puranen varajäseniksi [9]);

Aktiebolaget Tjänstemannabostäder — Osakeyhtiö Virkamiesasuntoja Sampsantie 40: kiinteistötoimiston päällikkö J. W. Andersin, kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson ja kansliasihteeri A. Blomberg [10]);

Osakeyhtiö Lapinlahdenkatu 27: talonisännöitsijä S. Puranen ja kiinteistötoimiston apulaisasiamies T. Törnblom vakinaisiksi sekä kansliasihteeri G. Brotherus varajäseneksi [11]);

Asunto-osuus Vanaja r. l.: kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson, hallituksen jäsen Janatuinen ja isännöitsijä G. V. Karhumaa [12]);

Oma-asunto osakeyhtiö: hallituksen jäsen Halme, kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson ja apulaisasiamies T. Törnblom vakinaisiksi sekä kansliasihteerit A. Danielson ja T. Nordberg varajäseniksi [13]);

Vallilan asunto-osuuskunta: hallituksen jäsen Halme, kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson ja kansliasihteeri A. Blomberg vakinaisiksi sekä talonisännöitsijä S. Puranen ja v. t. kansliasihteeri E. Mantere varajäseniksi [14]);

Asunto-osuuskunta Poisto r. l.: hallituksen jäsen Halme, kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson ja apulaisasiamies T. Törnblom vakinaisiksi sekä työnvälitysneuvoja T. Uski ja kansliasihteeri T. Nordberg varajäseniksi [15]);

Asunto-osuuskunta Käpy r. l.: kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriks-

---

[1]) Khs 10 p. maalisk. 480 §. — [2]) S:n 12 p. toukok. 824 § ja 26 p. toukok. 907 §. — [3]) S:n 21 p. tammik. 140 §. — [4]) S:n 12 p. toukok. 820 §. — [5]) S:n 21 p. tammik. 142 §. — [6]) S:n 28 p. tammik. 185 §. — [7]) S:n 18 p. helmik. 349 §. — [8]) S:n 18 p. helmik. 351 §. — [9]) S:n 3 p. maalisk. 435 §. — [10]) S:n 3 p. maalisk. 438 §.— [11]) S:n 23 p. maalisk. 546 §. — [12]) S:n 23 p. maalisk. 544 §. — [13]) S:n 1 p. syysk. 1,323 §. — [14]) S:n 15 p. syysk. 1,396 §. — [15]) S:n 15 p. syysk. 1,398 §.

son, hallituksen jäsen Halme ja työnvälitysneuvoja T. Uski vakinaisiksi sekä kiinteistötoimiston apulaisasiamies T. Törnblom ja v. t. kansliasihteeri E. Mantere varajäseniksi [1]);

Asunto-osakeyhtiö Tyyni: kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson, hallituksen jäsen Halme ja kiinteistötoimiston apulaisasiamies T. Törnblom vakinaisiksi sekä kansliasihteerit A. Blomberg ja E. Mantere varajäseniksi [2]);

Asunto-osakeyhtiö Savila bostadsaktiebolag: kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson [3]);

Asunto-osakeyhtiö Aito: arkkitehti A. Nyberg, kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson ja kansliasihteeri T. Nordberg vakinaisiksi sekä kiinteistötoimiston apulaisasiamies T. Törnblom ja v. t. kansliasihteeri E. Mantere varajäseniksi [4]);

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 3: filosofianmaisteri Y. Harvia, kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson, kansliasihteeri A. Blomberg, kiinteistötoimiston apulaisasiamies T. Törnblom sekä työnvälitysneuvoja T. Uski [5]);

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 4: filosofianmaisteri Y. Harvia, kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson, hallituksen jäsen Halme ja työnvälitysneuvoja T. Uski vakinaisiksi sekä asemakaava-arkkitehti B. Brunila ja v. t. kansliasihteeri E. Mantere varajäseniksi [6]);

Asunto-osakeyhtiö Töölönkatu 19: v. t. kansliasihteeri E. Mantere vakinaiseksi ja johtaja K. R. Heinonen varajäseneksi [7]);

Asunto-osakeyhtiö Vallilan pienasunnot n:o 1: johtaja K. R. Heinonen, kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson ja asemakaava-arkkitehti B. Brunila vakinaisiksi sekä työnvälitysneuvoja T. Uski ja isännöitsijä G. V. Karhumaa varajäseniksi [8]);

Asunto-osakeyhtiö Vallilan pienasunnot n:o 2: johtaja K. R. Heinonen, kiinteistötoimiston päällikkö J. W. Andersin ja kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson vakinaisiksi sekä asemakaava-arkkitehti B. Brunila ja isännöitsijä G. V. Karhumaa varajäseniksi [9]);

Asunto-osuuskunta Voitto r.l.: kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson, talonisännöitsijä S. Puranen ja hallituksen jäsen Halme vakinaisiksi sekä kansliasihteeri A. Blomberg ja isännöitsijä G. V. Karhumaa varajäseniksi [10]);

Asunto-osuuskunta Haapa r. l.: hallituksen jäsen Halme, avustava kaupunginarkkitehti V. Määttä ja kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson vakinaisiksi sekä kansliasihteerit A. Blomberg ja A. Danielson varajäseniksi [11]);

Asunto-osuuskunta Käpylä r. l.: hallituksen jäsen Halme, avustava kaupunginarkkitehti V. Määttä, kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson ja herra E. Korttila vakinaisiksi sekä kansliasihteeri A. Blomberg ja talonisännöitsijä S. Puranen varajäseniksi [12]); sekä

Helsingin vuokralaisyhdistyksen asunto-osuuskunta Vallila r. l.: kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson, kansliasihteeri A. Blomberg, asemakaava-arkkitehti B. Brunila ja hallituksen jäsen Halme vakinaisiksi

---

[1]) Khs 13 p. lokak. 1,542 §. — [2]) S:n 13 p. lokak. 1,543 §. — [3]) S:n 20 p. lokak. 1,611 §. — [4]) S:n 27 p. lokak. 1,652 §. — [5]) S:n 17 p. marrask. 1,776 §. — [6]) S:n 17 p. marrask. 1,777 §. — [7]) S:n 24 p. marrask. 1,814 §. — [8]) S:n 24 p. marrask. 1,815 §. — [9]) S:n 24 p. marrask. 1,816 §. — [10]) S:n 15 p. jouluk. 1,986 §. — [11]) S:n 15 p. jouluk. 1,987 §. — [12]) S:n 15 p. jouluk. 1,988 §.

sekä kansliasihteeri A. Danielson ja filosofianmaisteri A. Varonen varajäseniksi [1]).

Yhtiöjärjestyksen muuttaminen. Kaupunginhallitus ei katsonut [2]) voivansa suostua Osakeyhtiö Virkamiesasuntoja Sampsantie 40 nimisen yhtiön yhtiöjärjestyksen muuttamiseen siten, että johtokuntaan kuuluvien kaupungin edustajien lukumäärä supistettaisiin kolmesta kahteen ja että yhtiön isännöitsijän valitsemisoikeus siirrettäisiin johtokunnalta yhtiökokoukselle.

[1]) Khs 22 p. jouluk. 2,016 §. — [2]) S:n 31 p. maalisk. 587 §.

III. Kiinteistölautakunta.

Kaupunginvaltuuston valitsemana kiinteistölautakunnan puheenjohtajana toimi vuoden varrella toimistonjohtaja filosofianmaisteri Y. Harvia ja sen jäseninä filosofianmaisteri G. Estlander, professori E. Linkomies, agronoomi C. Neovius, metsänhoitaja johtaja J. O. Peurakoski, järjestösihteeri E. Sallila, johtaja T. Salmio, insinööri E. von Schantz ja työnvälitysneuvoja T. Uski. Lautakunnan valitsemana varapuheenjohtajana toimi filosofianmaisteri Estlander. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli kiinteistöjohtaja E. von Frenckell.

Maatalousjaostoon kuuluivat puheenjohtajana agronoomi Neovius sekä jäseninä johtaja Peurakoski ja johtaja Salmio, tonttijaostoon puheenjohtajana filosofianmaisteri Estlander sekä jäseninä filosofianmaisteri Harvia ja järjestösihteeri Sallila ja talojaostoon puheenjohtajana työnvälitysneuvoja Uski sekä jäseninä professori Linkomies ja insinööri von Schantz.

Kiinteistölautakunnalla oli vuoden varrella 50, maatalousjaostolla 7, tonttijaostolla 34 ja talojaostolla 19 kokousta. Lautakunnan pöytäkirjain pykäläluku oli 1,326 ja lähetettyjen kirjeiden luku 544. Maatalousjaoston pöytäkirjain pykäläluku oli 19, tonttijaoston 320 ja talojaoston 169. Kiinteistötoimiston kansliaosaston diaariin merkittyjen asiain luku oli 2,083, joista yleisiä asioita oli 587, kansliaosastolle kuuluvia oli 37, tonttiosastolle 608, maatalousosastolle 90, asemakaavaosastolle 110, talo-osastolle 418 ja kansanpuisto-osastolle kuuluvia 233.

Lautakunnan vuoden varrella käsittelemistä asioista mainittakoon tässä seuraavat:

1. Kiinteistölautakunnan ja kiinteistötoimiston järjestelyä ja toimintaa koskevat asiat.

Ilmoitukset ja kuulutukset. Lautakunta päätti [1]), että sen ilmoitukset ja kuulutukset on julkaistava sanomalehdissä Arbetarbladet, Helsingin sanomat, Hufvudstadsbladet, Suomen sosialidemokraatti ja Uusi Suomi.

Laskujen hyväksyminen. Lautakunta päätti [2]) laskujen hyväksymistapaan nähden tehdä muutoksen, jonka mukaan kaupunginagronoomin tuli hyväksyä laskut, jotka kohdistuivat maatalousosaston konttorihuoneiston lämmitykseen, valaistukseen ja siivoamiseen.

Lautakunnan edustus kaupunkipäivillä. Lautakunta päätti [3]) valtuuttaa varapuheenjohtajansa G. Estlanderin edustamaan lautakuntaa Suomen kaupunkiliiton VII kaupunkipäivillä Hangossa elokuun 15 ja 16 p:nä 1932.

Kiinteistötoimisto oikeutettiin [4]) vuoden 1933 alusta lukien liittymään jäseneksi Internationaler Verband für Wohnungswesen nimiseen liittoon.

---

[1]) Kiint. lautak. 7 p. tammik. 6 §. — [2]) S:n 18 p. tammik. 50 §; ks. v:n 1931 kert. s. 274. — [3]) Kiint. lautak.8 p. elok. 879 §. — [4]) S:n 4 p. huhtik. 352 §.

Kiinteistötoimiston viranhaltijat. Kiinteistötoimistoon päätettiin [1]) palkata seuraavat ylimääräiset apulaiset 3 kuukauden ajaksi vuoden 1932 alusta lukien: kansliaosastolle asiapojaksi Hj. Smedslund 450 markan kuukausipalkkiosta, tonttiosastolle apulaiseksi lakitieteen ylioppilas O. Christiansen 1,800 markan ja varastopaikkojen valvojaksi everstiluutnantti I. Lydman 500 markan kuukausipalkkiosta, maanmittaus- ja kartastotöiden osastolle piirtäjäksi herra T. Laine 1,330 markan kuukausipalkkiosta, asemakaavaosastolle piirtäjiksi herra J. Cajander 2,470 markan, neiti L. Forssell 1,330 ja neiti M. Grunér 675 markan kuukausipalkkiosta, talo-osastolle rakennusmestariksi S. Lahtinen ja konttoriapulaiseksi J. Milan molemmat 2,375 markan sekä kanslia-apulaiseksi M. Karhumaa 1,215 markan kuukausipalkkiosta ja kansanpuisto-osastolle kanslia-apulaiseksi E. Rantanen 1,000 markan kuukausipalkkiosta.

Asiapoika Smedslundia lukuunottamatta pidennettiin [2]) yllämainittujen viranhaltijain toimiaika vuoden loppuun entisin palkkaeduin.

Neiti M. Grunérin erottua asemakaavaosaston palveluksesta marraskuun 1 p:stä lukien määrättiin [3]) osaston ylimääräiseksi piirtäjäksi mainitusta ajankohdasta lukien vuoden loppuun herra S. Andersin ennen määrätystä palkasta.

Kiinteistötoimiston autonkuljettaja ja vahtimestarin apulainen P. Huttunen määrättiin [4]) edelleen toimeensa 3 kuukauden ajaksi vuoden 1932 alusta lukien 1,425 markan kuukausipalkkiosta.

Kaupunginhallituksen myönnettyä tarpeelliset varat määrättiin[5]) herra O. Christiansen syyskuun 1 p:stä lukien entisen toimensa ohella kansliaosaston ylimääräiseksi apulaiseksi 1,000 markan kuukausipalkkiosta.

Hietarannan kaitsijaksi valitsi [6]) lautakunta muurari O. Paanasen.

Lautakunta päätti [7]) määrätä entisen asemakaavainsinöörin T. Öllerin tammikuun 1 p:stä 1933 lukien toistaiseksi ja siksi kunnes asemakaavainsinöörin virka täytettäisiin, hoitamaan sanottua virkaa ollen hänelle siitä eläkkeen lisäksi suoritettava palkkatililtä 3,300 markkaa.

Sittemmin päätti [8]) lautakunta määrätä kiinteistötoimiston tilapäiset apulaiset edelleen vuoden 1933 alusta toistaiseksi ja korkeintaan mainitun vuoden loppuun hoitamaan toimiansa entisin palkkaeduin, kuitenkin siten, että maanmittaus- ja kartastotöiden osaston vahtimestariksi määrätyn J. Hindströmin palkka koroitettiin 1,000 markkaan kuukaudessa. Kiinteistötoimisto oikeutettiin lisäksi palkkaamaan asiapoika 500 markan kuukausipalkkiota vastaan.

Siirtolapuutarhaneuvojan apulainen. Kansanpuistojen isännöitsijä oikeutettiin [9]) siirtolapuutarhaneuvojan ehdotuksesta kesäkuun ajaksi ottamaan kansanpuisto-osaston palvelukseen tilapäisen siirtolapuutarhaneuvojan apulaisen korkeintaan 1,200 markan kuukausipalkkiosta.

Viranhaltijain sairaslomat. Kiinteistötoimiston asemakaavaosaston piirtäjälle neiti H.-L. Andersinille myönnettiin [10]) sairaslomaa maaliskuun 1 p:stä kesäkuun 1 p:ään, ollen neiti Andersin maalis- ja huhtikuun aikana oikeutettu saamaan $^2/_3$ pohjapalkastaan sekä ikäkorotuksen. Sittemmin myönnettiin [11]) neiti Andersinille sairaslomaa syyskuun 1 p:stä lukien kaksi kuukautta. Kaupunginhallituksen myönnettyä tarpeellisen määrärahan otettiin [12]) neiti Andersinin viransijaiseksi täksi aikaa herra S. Andersin.

---

[1]) Kiint. lautak. 7 p. tammik. 14 §. — [2])S:n 21 p. maalisk. 332 §. — [3]) S:n 24 p. lokak. 1,089 §. — [4]) S:n 7 p. tammik. 16 §. — [5]) S:n 5 p. syysk. 920 §. — [6]) S:n 2 p. toukok. 511 §. — [7]) S:n 27 p. jouluk 1,313 §. — [8]) S:n 27 p. jouluk. 1,314 §. — [9]) S:n 30 p. toukok. 608 §.— [10]) S:n 29 p. helmik. 247 § — [11]) S:n 29 p. elok. 904 §. — [12]) S:n 12 p. syysk. 946 §.

Kesälomasijaisen palkkaaminen. Kiinteistötoimiston autonkuljettajan kesälomasijaiselle myönnettiin [1]) tarkoitusta varten varatusta määrärahasta 600 markkaa.

Työntekijäin sairasapu. Lautakunta myönsi [2]) käyttövaroistaan sairasapua työmies K. Aholalle joulukuun 28 p:n 1931 ja helmikuun 26 p:n 1932 väliseltä ajalta 2,145 markkaa ja työmies K. Pollarille 259: 40 markkaa.

Lautakunnan käyttövarat. Vuoden 1931 käyttövaroista myönnettiin [3]) 841 markkaa Leppäsuon aluetta koskevan maanmittaustoimituksen kustannuksia varten ja 4,065 markkaa vaatenaulakkojen hankkimiseksi kiinteistötoimistoon.

Vuoden 1932 käyttövaroista myönnettiin m.m. seuraavat määrärahat:

huoneenvuokrarekisterikirjan hankkimiseksi kiinteistötoimiston kansliaosastolle korkeintaan 1,000 markkaa [4]);

Korkeasaaren vesilintutalon yhden uunin uusimiseksi 3,000 markkaa [5]);

Vuorimiehenkadun ja Etelärannan kulmassa olevan autoaseman puhelimen korjaamiseen 230 markkaa [6]);

talonisännöitsijän käytettäväksi auto- ja ajuriasemien puhelimien korjaamiseen 2,000 markkaa [6]);

kaupungille takaisin ostettujen Botbyn tilojen lainhuudatuskulujen suorittamiseksi 2,278 markkaa [7]);

kiinteistötoimiston kansanpuisto-osaston käytettävissä olevan moottoriveneen korjauskustannuksiin 1,525 markkaa [7]);

kovaäänisen ja gramofoonin vuokraamiseksi Hietarannalle 4 kuukaudeksi 10,000 markkaa [8]);

perunapalstojen paaluttamiseen 735 markkaa [9]);

ulkokaihtimien hankkimiseksi eräisiin kaupungintalon toisen kerroksen ikkunoihin 1,625 markkaa [10]);

korttelista n:o 215 poistetun rakennuksen n:o 16 paikan tasoittamiseen 2,000 markkaa [11]);

sähkömittarin asettamiseksi köyhäinhoitolautakunnan avustuskansliaa varten Franzéninkadun talosta n:o 13 vuokrattuun huoneistoon 136: 55 markkaa [12]);

lastentarhain kansliaa varten Heikinkadun talosta n:o 12 vuokratun huoneiston lämmityskulujen suorittamiseksi 510 markkaa [13]);

maanmittaus- ja kartastotöiden osaston mittamiesten kesälomaviransijaisten palkkaamiseksi 3,075 markkaa [14]);

piirustusvälineiden hankkimiseksi kiinteistötoimiston maanmittaus- ja kartastotöiden osastolle 2,000 markkaa [15]);

Puutarhakadun taloon n:o 4 kuuluvan katuosan jalkakäytävän päällystämiseksi asfaltilla 2,870 markkaa [16]);

Etelärannan talon n:o 10 julkisivun maalaamiseksi 7,500 markkaa [17]);

Vallilan kauppahallin särjettyjen ikkunaruutujen korjaamiseen 456 markkaa [18]);

kolmen Lauttasaaren kansanpuiston kaitsijan hoidossa olevan vartiokoirapenikan opettamiseen 2,400 markkaa [19]);

---

[1]) Kiint.lautak. 1 p. heinäk. 730 §. — [2]) S:n 14 p. maalisk. 314 § ja 22 p. elok. 901 §. — [3]) S:n 18 p. tammik. 51 §. — [4]) S:n 15 p. helmik. 184 §. — [5]) S:n 15 p. helmik. 201 §. — [6]) S:n 29 p. helmik. 260 §. — [7]) S:n 18 p. huhtik. 430 §.— [8]) S:n 17 p. toukok. 576 §. — [9]) S:n 23 p. toukok. 586 §. — [10]) S:n 23 p. toukok. 596 §. — [11]) S:n 30 p. toukok. 630 §.— [12]) S:n 6 p. kesäk. 655 §. — [13]) S:n 6 p. kesäk. 657 §. — [14]) S:n 20 p. kesäk. 713 §. — [15]) S:n 20 p. kesäk. 714 §. — [16]) S:n 1 p. heinäk. 750 §. — [17]) S:n 1 p. heinäk. 751 §. — [18]) S:n 1 p. heinäk. 752 §. — [19]) S:n 1 p. heinäk. 765 §.

Töölön uuden asemakaavaehdotuksen tekstin painattamiseen 11,283: 50 markkaa [1]);

kahden autorenkaan ostamiseksi kiinteistötoimiston käytettävänä olevaan autoon 1,808 markkaa [2]);

Svartholmen-Hästholmen nimisen tilan vesialueen lohkomiskustannusten suorittamiseksi 942: 20 markkaa [3]);

liikennelaskennan suorittamiseksi Munkkiniemessä tapahtuvien autokilpailujen aikana 800 markkaa [4]);

Korkeasaaren ravintolan sekä talli- ja navettarakennuksen sähköjohtojen korjaamiseksi 21,200 markkaa [5]);

tulipalon vioittaman Vallilan kauppahallin katon korjaamiseen 834: 20 markkaa [6]);

joulukuusen pystyttämiseksi Senaatintorille 3,500 markkaa [7]);

Korkeasaaren laivaliikenteen ylläpitämiseen joulukuun aikana 5,000 markkaa [8]).

2. Kiinteistötoimiston päällikön toimialaan kuuluvat asiat.

Varastoalueiden vuokrat. Lautakunta hyväksyi [9]) varastoalueiden vuokria tarkastamaan asetetun komitean tekemät ehdotukset ja määräsi samalla, että Lapinniemen varastoaluetta oli nimitettävä Ruoholahden varastoalueeksi.

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle m.m. asioista, jotka koskivat: sillan rakentamista Lauttasaareen [10]); eräiden alueiden luovuttamista valtionrautateiden tarpeisiin [11]); korttelin n:o 166 tonttien n:ojen 15 ja 1a sekä Lastenkodinkadun talon ja tontin n:o 1b ostamista [12]); Käpylän—Tuomarinkylän maanteitä varten tarvittavan maa-alueen vapauttamista [13]); Wanda puistokyläosakeyhtiön ja Malmin kalkkihiekkatiilitehdasosakeyhtiön osakkeiden ostamista [14]); erään Naurissaarella olevan kiinteistön ostamista [15]); Stormossan nimisen rahkasuon ostamista lentokentäksi [16]); erään Katajanokan alueen luovuttamista valtiolle [17]); Helenankadun n:ossa 4 olevan talon ja tontin ostamista kaupungille [18]); kiinteistölautakunnan hallussa olevia varastoja [19]); Ison Villasaaren ja Kivisaaren ostamista [20]); astioista tapahtuvan bensiinin myynnin järjestämistä [21]); teurastamon hallinnon järjestämistä [22]); Vironkadun n:ossa 5 olevan talon ostamista [23]); niitä omistus- ja nautintaoikeuden haltijoita, joiden oikeutta Suomenlinnan linnoituspiirin muodostaminen saattaa koskea [24]); lentokenttäalueen ostamista Tomtbackan ja Nackbölen tilojen mailta Helsingin pitäjässä [25]); Lauttasaaren sillan siltamaksuja [26]); kaupunginlakimiehen ja kiinteistötoimiston asiamiehen virkatehtävien uudelleen järjestämistä [27]); Fabianinkadun n:ossa 18 olevan tontin ja talon ostamista [28]) ;kaupungin palveluksessa olevan henkilön

[1]) Kiint. lautak. 8 p. elok. 873 §. — [2]) S:n 5 p. syysk. 919 §. — [3]) S:n 12 p. syysk. 938 §. — [4]) S:n 19 p. syysk. 967 §. — [5]) S:n 26 p. syysk. 1,000 §. — [6]) S:n 3 p. lokak. 1,018 §. — [7]) S:n 19 p. jouluk. 1,286 §. — [8]) S:n 19 p. jouluk. 1,299 §. — [9]) S:n 11 p. huhtik 387 §. — [10]) S:n 25 p. tammik. 83 § ja 4 p. huhtik. 356 §. — [11]) S:n 7 p. tammik. 17 § ja 25 p. tammik. 107 §. — [12]) S:n 1 p. helmik. 116 §, 4 p. huhtik. 354 ja 358 §. — [13]) S:n 22 p. helmik. 213 §. — [14]) S:n 29 p. helmik. 248 §. — [15]) S:n 4 p. huhtik. 353 §. — [16]) S:n 4 p. huhtik. 355 §. — [17]) S:n 11 p. huhtik. 386 §. — [18])S:n 18 p. huhtik. 431 §. — [19]) S:n 2 p. toukok. 495a §. — [20]) S:n 17 p. toukok. 547 §. — [21]) S:n 6 p. kesäk. 649 §. — [22]) S:n 6 p. kesäk. 650 §. — [23]) S:n 6 p. kesäk. 651 §. — [24]) S:n 20 p. kesäk. 700 §.— [25]) S:n 29 p. elok. 903 §. — [26]) S:n 24 p. lokak. 1,080 §. — [27]) S:n 7 p. marrask. 1,132 §. — [28]) S:n 28 p. marrask. 1,207 §.

irtisanomista pitkäaikaisen sairauden takia [1]); kiinteistölautakunnan hoidossa olevien kiinteistöjen palovakuuttamista [2]);

Ehdotuksia tehtiin kaupunginhallitukselle m.m. asioista, jotka koskivat: Oulunkylän—Viikin—Herttoniemen rautatietä varten tarvittavien maa-alueiden vapauttamista [3]); Espoon maantietä varten rakennettaviin siltoihin jätettäviä aukkoja [4]); kaupungin omaisuuden palovakuutuksen järjestämistä [5]); korttelin n:o 38 tontilla n:o 8 olevan tiilirakennuksen purkamista [6]); korttelin n:o 154 tontin n:o 10 ostamista [7]); Helsingin kaupungin töissä olevien työntekijäin lomasääntöjen muuttamista [8]); määrärahaylitysten peittämistä [9]).

3. Kiinteistötoimiston kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat.

Kaupungille takaisin ostetut tontit ja vuokraoikeudet. Kiinteistötoimiston asiamies oli vuoden varrella hakenut ulos seuraavien tontinomistajien suorittamatta jätetyt huutokauppahinnan vuotuiset lyhennysmaksut ja uloshaun johdosta pidetyissä pakkohuutokaupoissa huutanut seuraavat tontit takaisin kaupungille:

Korttelin numero.	Katu.	Tontin numero.	Omistaja.	Hinta Smk.		Kvsto hyväksynyt toimenpiteen.	
338a	Fleminginkatu	13	Kiinteimistö osakeyhtiö Fleminggatu 13 [10])	2,072	—	7.	9.
326	Helsinginkatu	24	Kiinteistö osakeyhtiö Helsinginkatu 24 [10])	2,295	30	7.	9.
38a	Kaisaniemenkatu	8	Osakeyhtiö Kaisanlinna [11])	2,015	—	9.	3.
37	»	11	Kauppakuja osakeyhtiö [12])	2,347	—	4.	5.
359	Pengerkatu	32	Kiinteistöosakeyhtiö Pengerk. 32 [13])	2,132	—	4.	5.

Maksamattomista vuokrista oli haettu ulosmitattavaksi seuraavien Kumpulan vuokraajien vuokraoikeudet ja oli oikeudet myyty pakkohuutokaupalla, jolloin ne huudettiin takaisin kaupungille seuraavista hinnoista tontti n:o 55 korttelissa n:o 932 108,000 markasta, jonka toimenpiteen kaupunginvaltuusto syyskuun 7 p:nä hyväksyi [14]), tontti n:o 57 korttelissa n:o 932 100,000 markasta, jonka toimenpiteen kaupunginvaltuusto toukokuun 4 p:nä hyväksyi [15]), tontti n:o 8 korttelissa n:o 944 111,000 markasta, jonka toimenpiteen kaupunginvaltuusto kesäkuun 15 p:nä hyväksyi [16]), sekä Käpylän tontit: tontti n:o 17 korttelissa n:o 868 92,000 markan hinnasta, jonka toimenpiteen kaupunginvaltuusto kesäkuun 15 p:nä hyväksyi [17]), tontin vuokraoikeus ja sillä sijaitsevat rakennukset myytiin sittemmin uudelleen asemamies L. V. Syrjälle 92,500 markan hinnasta [18]), tontti n:o 8 korttelissa n:o 891 70,300 mar-

[1]) Kiint. lautak. 12 p. jouluk. 1,256 §. — [2]) S:n 19 p. jouluk 1,285 ja 27 p. jouluk. 1,323§. — [3]) S:n 7 p. maalisk. 280 §. — [4]) S:n 21 p. maalisk. 330 §. — [5]) S:n 20 p. kesäk. 699 §. — [6]) S:n 12 p. syysk. 939 §. — [7]) S:n 17 p. lokak. 1,053 §. — [8]) S:n 24 p. lokak. 1,081 §. — [9]) S:n 31 p. lokak. 1,111 §. — [10]) S:n 22 p. elok. 886 §; ks. v:n 1928 kert. s. 156. — [11]) Kiint.lautak. 25 p. tammik. 85 §; ks v:n 1928 kert. s. 156. — [12]) Kiint. lautak. 4 p. huhtik. 361 §; ks v:n 1928 kert. s. 156. — [13]) Kiint. lautak. 4 p. huhtik. 359 §; ks v:n 1928 kert. s. 156. — [14]) Kiint. lautak. 13 p. kesäk. 669 §, ks v:n 1929 kert. s. 157 ja tämän v:n kert. s. 18. — [15]) Kiint. lautak. 4 p. huhtik. 362 §; ks v:n 1929 kert. s. 157 ja tämän v:n kert. s. 17. — [16]) Kiint.lautak. 30 p. toukok. 610 §; ks v:n 1926 kert. s. 137 ja tämän v:n kert. s. 17. — [17]) Kiint.lautak. 17 p. toukok. 551 §; ks. v:n 1924 kert. s. 180 ja tämän kert. s. 17. — [18]) Kiint. lautak. 13 p. kesäk. 672 §.

kan hinnasta, jonka toimeenpiteen kaupunginvaltuusto syyskuun 7 p:nä hyväksyi [1]), tontti n:o 7 a korttelissa n:o 869 90,300 markan hinnasta, jonka toimenpiteen kaupunginvaltuusto toukokuun 25 p:nä hyväksyi, tontin vuokraoikeus ja sillä sijaitsevat rakennukset myytiin sittemmin uudelleen työmies V. I. Väisäselle 91,300 markan hinnasta [2]).

Kaupungin ostaessa kesäkuun 6 p:nä 1928 tehdyllä kauppakirjalla Aktiebolaget Brändö villastad nimiseltä yhtiöltä erinäisiä alueita Kulosaarella, siirsi yhtiö myöskin 73,800 markan suuruisen jäännöskauppahintasaatavansa U. Sinervän omistamasta Kulosaaren tilasta n:o 182 a kortt. n:o 34 eli T. 182 a K. 34 R. N:o 1800 kaupungille. Kun ostaja ei kyennyt kauppahintaa suorittamaan, myytiin tontti maaliskuun 23 p:nä 1932 pakkohuutokaupalla, ja huudettiin [3]) se kaupungille 94,786: 20 markan hinnasta, johon sisältyi kaupungin saatava korkoineen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi toukokuun 4 p:nä lautakunnan toimenpiteen.

Ryttylän koulukodin tiet. Kaupunginhallitus oli kiinteistölautakunnalle toimenpiteitä varten lähettänyt Ryttylän koulukodin johtajan ilmoitukset, joiden mukaan eräät Hausjärven pitäjän Ryttylän kylän maanomistajat omin lupinsa olivat rakentaneet teitä koulukodin metsämaalle sekä paikkakuntalaiset käyttäneet ajotienä koulukodin pihan kautta kulkevaa tietä. Koska metsämaalle rakennetuista teistä oli hyötyä koulukodille eikä kaupunki niiden käyttämisestä voinut vaatia korvausta, päätti [4]) lautakunta ryhtyä toimenpiteisiin ainoastaan koulukodin pihamaan kautta kulkevan liikenteen kieltämiseksi ja antoi asiamiehen tehtäväksi pyytää asianomaisen tielautakunnan toimenpidettä asiassa.

Ehdotuksia kaupunginhallitukselle tehtiin m.m. asioista, jotka koskivat: kaupungin ja Petaksen tilan omistajan kesken tehtävää tilusvaihtosopimusta [5]); Helsingin kaupungin huoltokonttorin perustamista [6]); poistoja koskevien määräysten tulkitsemista [7]); kaupungin pakkohuutokaupoissa ostamien omakotitonttien lainakorkojen tileistä poistamista [8]).

4. Kiinteistötoimiston tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat.

Myydyt tontit. Kiinteistölautakunta möi vuoden varrella allamainitut tontit:

Korttelin numero.	Katu.	Tontin numero.	Ostaja.	Tontin pinta-ala, m²	Huutokauppahinta, Smk.
475	Runeberginkatu	40	Bostadsaktiebolaget Ostello [9])	1,178.000	977,400 —
475	Välskärinkatu	5	Asunto-osakeyhtiö Välskärinkatu[10])	1,571.982	701,500 —

Tonttien hinnat. Kiinteistölautakunta vahvisti allamainitun huutokauppahinnan seuraavalle tontille:

Korttelin numero.	Katu.	Tontin numero.	Hinta, Smk.
421	Väinämöisen katu [11])	21	680,000: —

[1]) Kiint.lautak. 13 p. kesäk. 670 §; ks v:n 1928 kert. s. 161 ja tämän v:n kert. s. 18. — [2]) Kiint.lautak. 10 p. lokak. 1,034 §; ks v:n 1925 kert. siv. 156 ja tämän v:n kert. s. 17. — [3]) Kiint.lautak. 4 p. huhtik. 360 §. — [4]) S:n 5 p. jouluk. 1,239 §. — [5]) S:n 11 p. huhtik. 388 §.— [6]) S:n 29 p. elok. 906 §.— [7]) S:n 17 p. lokak. 1,054 §.— [8]) S:n 12 p. jouluk. 1,257 §. — [9]) Tonttij. 5 p. jouluk. 303 ja kiint.lautak. 5 p. jouluk. 1,252 §. — [10]) Tonttij. 18 p. heinäk. 204 § ja kiint.lautak. 25 p. heinäk. 834 §. — [11]) Kiint. lautak. 5 p. syysk. 925 §.

Tontin myyntiluettelot vuodeksi 1932 ja 1933 vahvistettiin [1]).

Vuokralle annetut asuntotontit ja -palstat. Kiinteistölautakunta teki seuraavat asuntotarkoituksiin käytettävää maata koskevat vuokrasopimukset:

Tiluksen nimi	Vuokraajan nimi.	Vuorakausi päättyy.	Vuotuinen vuokramaksu, Smk.
Hermanni, kortt. n:o III A, osa asuntotontista n:o 5 Orionink. varrella	Vuokraaja E. Sohlberg [2])	3 kuuk. irtis. jälkeen	300 —
Hermanni, kortt. n:o III B, osa tontista n:o 6 Vellamonkad. varrella	Leskirouva A. Nyström [2])	3 kuuk. irtis. jälkeen	2,200 —
Hermanni, kortt. n:oV, osa tontista n:o 5 Vellamonk. varrella	Vuokraaja E. Fredriksson [2])	3 kuuk. irtis. jälkeen	320 —
Humalisto, huvila-alue n:o 4 merk. e-f-g-h-i-e	Filosofiantohtori J. Jännes [3])	3 kuuk. irtis. jälkeen	17,500 —
Humalisto, huvila-alue n:o 5 merk. a-b-c-d-a	Filosofiantohtori J. Jännes [3])	12 kuuk. irtis. jälkeen	17,500 —
Hämeentie, tontti n:o 76	Konsuli G. R. Söderlund [4])	6 kuuk. irtis.	12,000 —
Käpylä, kortt. n:o 892, tontti n:o 6	Odontologiankandidaatti E. Vikkula [5])	1935, toukok. 31	1,800 —
		1945, toukok. 31	2,700 —
		1955, toukok. 31	3,350 —
		1965, toukok. 31	4,000 —
		1975, toukok. 31	4,650 —
		1985, toukok. 31	5,300 —
Käpylä, kortt. n:o 892, tontti n:o 15	Rouva S. Savolainen [6])	1935, toukok. 31	1,500 —
		1945, toukok. 31	2,250 —
		1955, toukok. 31	2,800 —
		1965, toukok. 31	3,300 —
		1975, toukok. 31	3,800 —
		1985, toukok. 31	4,300 —
Käpylä, kortt. n:o 892, tontti n:o 56	Kauppias J. E. Unhola [7]) sopimus peruutettu [8])	1935, toukok. 31	2,000 —
		1945, toukok. 31	3,000 —
		1955, toukok. 31	3,750 —
		1965, toukok. 31	4,500 —
		1975, toukok. 31	5,250 —
		1985, toukok. 31	6,000 —
Käpylä, kortt. n:o 892, tontti n:o 60	Herra J. Mellin [9])	1985, toukok. 31	kuten edell.
Käpylä, kortt. n:o 892, tontti n:o 66	Herra K. H. Laaksonen [10])	1935, toukok. 31	5,600 —
		1945, toukok. 31	8,400 —
		1955, toukok. 31	10,500 —
		1965, toukok. 31	12,600 —
		1975, toukok. 31	14,700 —
		1985, toukok. 31	16,800 —

[1]) Kiint. lautak. 15 p. helmik. 199 § ja 27 p. jouluk. 1,317 §. — [2]) S:n 14 p. maalisk. 301 §. — [3]) S:n 14 p. marrask. 1,168 §. — [4]) S:n 21 p. marrask. 1,187 §. — [5]) Tonttij. 18 p. heinäk. 215 §. — [6]) S:n 17 p. toukok. 143 §. — [7]) S:n 9 p. toukok. 139 §. — [8]) S:n 26 p. syysk. 262 §. — [9]) S:n 10 p. lokak. 271 §. — [10]) S:n 20 p. kesäk. 187 §.

Tiluksen nimi.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi päättyy.	Vuotuinen vuokramaksu, Smk.
Reimars, kortt. n:o 20, tontti n:o 3	Monttööri Y. Liljeström [1])	1940, jouluk. 31 1950, jouluk. 31 1960, jouluk. 31 1970, jouluk. 31	1,200 — 1,500 — 1,800 — 2,100 —
Vallila, kortt. n:o 580, a-b-c-d-e-a merk. osa tont. n:o 72 Hämeen tien varrella	Herra K. Virtanen [2])	6 kuuk. irtis. jälkeen	12,000 —

Vuokralle annetut viljelyspalstat. Kiinteistölautakunnan tonttijaosto vuokrasi seuraavat viljelyspalstat allamainituille henkilöille:

Alue.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi päättyy.	Vuotuinen vuokramaksu, Smk.
Kulosaaren tila, n. 10 ha maata	Puutarhuri A. Johansson [3])	1933 jouluk. 31	10,000 —
Kumpula, länt. puolisk. syöttöpalstasta litt. ä	Rouva A. Aaltonen [4])	1932 jouluk. 31	300 —
Kumpula, viljelyspalsta n:o 41, Jyrängöntien etelä puolella	Ajuri E. Mild [5])	1932 jouluk. 31	400 —
Käpylä, 3,400 m² suuruinen viljelyspalsta litt. 2	Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto Oulunkylän osasto [6])	1 kuuk. irtis. jälkeen, irtis. ei kuitenkaan saa tapahtua 1 p. huhtik. ja 1 p. lokak. välisenä aikana	170 —
Meilahti, viljelysalue litt. e 1.2 ha	Kauppias V. Elfving [7])	3 kuuk. irtis. jälkeen	1,000 —
Oulunkylä, viljelyspalsta n:o 33	Oulunkylän suojeluskunta [8])	1932 jouluk. 31	300 —
Oulunkylä, viljelyspalsta n:o 53, Ruutinpelto	Vaskiseppä H. Tuomisalo [9])	1932 jouluk. 31	500 —
Oulunkylä, litt. D	Ajuri A. J. Åhman [10])	3 kuuk. irtis. jälkeen, irtis. saa tapahtua ainoastaan marrask. 1 ja maalisk. 1 p. välisenä aikana	250 —
Oulunkylä, litt. L	Ajuri A. J. Åhman [10])	Kuten edell.	900 —
Oulunkylä, Brännkärr n:o 2	Oulunkylän kunta [11])	1933 maalisk. 14	616 —
S:n Brännkärr n:ot 1 ja 3	Herra E. Stenman [11])	1933 maalisk. 14	332 75

[1]) Tonttij. 8 p. helmik 22 §. — [2]) S:n 19 p. syysk. 255 §. — [3]) Kiint.lautak. 7 p. marrask. 1,146 §. — [4]) Tontttij. 17 p. toukok. 146 §. — [5]) S:n 6 p. kesäk. 171 §. — [6]) Kiint.lautak. 29 p. helmik. 254 §, tonttij. 18 p. heinäk. 205 § ja 10 p. lokak. 265 §. — [7]) Tonttij. 25 p. huhtik. 113 §. — [8]) Kiint. lautak. 1 p. helmik. 122 §. — [9]) Tonttij. 13 p. kesäk. 180 §. — [10]) S:n 25 p. huhtik. 115 §. — [11]) S:n 25 p. huhtik. 100 §.

Alue.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi päättyy.	Vuotuinen vuokramaksu, Smk.
Oulunkylä, viljelyspalsta litt. m—n	Puutavarakauppias G. R. Steen [1])	1932 jouluk. 31	300 —
Oulunkylä, raviratalueesta n. 1.62 ha	Herra E. Stenman [2]) sopimus peruutettu [3])	1932 jouluk. 31	1,000 —
Toukola, puutarhapalsta litt. a	Puutarhuri F. R. Lindroos [4])	3 kuuk. irtis. jälkeen	1,200 —
Toukola, viljelyspalsta vuokrapalstan n:o 6 kohdalla, 1,416 m²	Herra O. E. Malmström [5])	3 kuuk. irtis. jälkeen	140 —

Pidennetyt asuntoalueiden vuokraoikeudet. Kiinteistölautakunta pidensi seuraavien tilusten vuokraoikeudet:

Tiluksen nimi.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi pidennetty.		Vuotuinen vuokramaksu, Smk.
		mistä.	mihin.	
Hesperia, huvilapalsta n:o 61 a	Helsingin voimistelijat r.y. [6])	1932 kesäk. 1	1937 kesäk. 1, uudestijärjestelyä varten tarvittaessa 1 kk. irtis.	1,200 —
Hesperia, vuokrapalstalla n:o 61 a asuntopalstat litt. A ja B ja tehdaspalsta litt. C	Leskirouva E. Klottschkoffin perilliset [7])	1932 kesäk. 1	6 kuuk. irtis.	25,000 —
Humalisto, n:o 512a merk. osa asuntotontista n:o 6	Varatuomari A. Mangström [8])	1932 elok. 25	1933 jouluk.31 sen jälkeen 1 kuuk. irtis.	16,000 —
Humalisto, n:o 507a merk. osa asuntotontista n:o 6	Varatuomari A. Mangström [8])	1932 elok. 25	3 kuuk. irtis.	4,000 —
Humalisto, n:o512b merk. osa asuntotontista n:o 7	Varatuomari A. Mangström [8])	1932 tammik.1	1933 jouluk.31 sen jälk. 1 kk. irtis.	8,000 —
Humalisto, huvilapalsta n:o 23 Ulfåsa	Osakeyhtiö Milkkala [9])	1932 jouluk.31	1937 jouluk.31	12,000 —
Humalisto, huvilapalsta n:o 24 Bråvalla	Rouva E. Segerberg [10])	1933 tammik.1	1937 jouluk.31	8,400 —
Kinnekulle, huvilapalsta n:o 56 a, itäinen osa	Rouva J. Weckström [11])	1933 tammik.1	1935 jouluk.31	6,000 —

[1]) Tonttij. 23 p. toukok. 157 §. — [2]) S:n 17 p. maalisk. 67 §. — [3]) S:n 11 p. huhtik. 93 §. — [4]) S:n 25 p. tammik. 19 §. — [5]) S:n 25 p. huhtik. 106 §. — [6]) Kiint. lautak. 25 p. huhtik. 468 §. — [7]) S:n 25 p. heinäk. 798 §. — [8]) S:n 14 p. marrask. 1,167 §. — [9]) S:n 11 p. huhtik. 389 §, 17 p. toukok. 555 § ja 13 p. kesäk. 671 §. — [10]) S:n 11 p. huhtik. 389 § ja 18 p. huhtik. 432 §.—[11]) S:n 11 p. huhtik. 389 §, 18 p. huhtik.432 § ja 23 p. toukok. 584 §.

Tiluksen nimi.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi pidennetty.		Vuotuinen vuokram., Smk.
		mistä.	mihin.	
Kinnekulle, huvilapalsta n:o 56 b länsiosa	Hammaslääkäri T. Ekman [1])	1933 tammik.1	1937 jouluk.31	10,000 —
Malmi, 3,000 m² alueesta n:o 43 c	Osakeyhtiö Fredriksbergs svingård [2])	1932tammik. 1	6 kuuk. irtis.	2,400 —
Meilahti, asuntopalsta n:o 28 b ja lisäalue	Työmies K. R. Färm [3])	1932 tammik.1	1934 jouluk.31	800 —
Mäkelänkatu, kortt. n:o 580, tontti n:o 9	Agronoomi T. R. Laurén ja leskirouva A. Wahlberg [4])	1932 elok. 25	3 kuuk. irtis.	7,500 —
Hämeentie, kortt. n:o 580, tontti n:o 68	Sisarukset R. ja C. Lindström [5])	1932 jouluk. 1	1937 jouluk. 1	33,200 —
Reijola, palsta n:o 14 a	Rouva A. J. Willberg [6])	1930 lokak. 29	6 kuuk. irtis.	1,000 —
Tilkka, asuntopalsta n:o I B	Rouva O. Kiiskinen [7])	1933 tammik.1	1936 jouluk.31	2,090 —
Toinen linja, tontti n:o 6	Suomen lastenhuoltoyhdistys [8])	1932 tammik.1	1937 tammik.1	5,200 —
Topeliuksenkatu, kortt. n:o 495, tontti n:o 8	Arkkitehti K. Sandelin [9])	1933 tammik.1	3 kuuk. irtis.	5,000 —

Pidennetyt viljelysalueiden vuokraoikeudet. Kiinteistölautakunta pidensi seuraavien viljelysalueiden vuokraoikeudet:

Alue.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi pidennetty.		Vuotuinen vuokram., Smk.
		mistä.	mihin.	
Arabia, viljelyspalsta litt. B 2.24 ha	Rouva A. Salo [10])	1932 tammik.1	1932 jouluk.31	1,200 —
Arabia, viljelyspalstat litt. j ja k	Leskirouva H. V. Jyvä [11])	1932 tammik.1	1932 jouluk.31	1,350 —
Arabia, viljelyspalsta litt. l	Herra J.V. Helenius [12])	1932 tammik.1	1932 jouluk. 31	700 —
Koskelanmäki B palstat	Herra G. Hermansson [13])	1932 tammik.1	1932 jouluk.31	125 —
Kumpula, viljelyspalstat litt. Ö 1 ja Ö 2	Kuorma-ajuri A. V. Nyberg [14])	1932 tammik.1	1932 jouluk.31	430 —
Kumpula, viljelyspalsta litt. a-b-c-d-a	Puutarhuri C. R. Lindberg [15])	1932 tammik.1	1932 jouluk.31	650 —
Kumpulan rantaniitty litt. b 2	Ajuri J. A. Leiqvist [16])	1932 tammik.1	1932 jouluk.31	300 —

[1]) Kiint.lautak. 11 p. huhtik. 389 § ja 18 p. huhtik. 432 §. — [2]) Tonttij. 15 p. helmik. 36 §. — [3]) Kiint.lautak. 9 p. toukok. 530 §. — [4]) S:n 17 p. lokak. 1,058 §. — [5]) S:n 2 p. toukok. 501 §. — [6]) Tonttij. 1 p. heinäk. 193 §. — [7]) Kiint. lautak. 19 p. syysk. 973 §. — [8]) S:n 25 p. tammik. 88 §. — [9]) S:n 5 p. syysk. 922 §. — [10]) Tonttij. 8 p. helmik. 30 §. — [11]) S:n 4 p. huhtik. 75 §. — [12]) S:n 4 p. huhtik. 76 §. — [13]) S:n 25 p. huhtik. 114 §. — [14]) S:n 9 p. toukok. 132 §. — [15]) S:n 18 p. tammik. 8 §. — [11]) S:n 25 p. huhtik. 109 §.

Alue.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi pidennetty. mistä.	Vuokrakausi pidennetty. mihin.	Vuotuinen vuokram., Smk.	
Kumpula, viljelyspalsta Intiankadun itä puolelta	Herra E. Syvänen [1])	1932 tammik. 1	1932 jouluk. 31	1,200	—
Kumpula, peltopalstat 1^1 ja 1^2	Kuorma-ajuri S. Räisänen [2])	1932 tammik. 1	1932 jouluk. 31	600	—
Kumpula, rantapalsta litt. b	Ajuri J. E. Ylöstalo [3])	1932 tammik. 1	1932 jouluk. 31	1,000	—
Leppäsuo, puutarha-alue n:o 68 A	Puutarhuri A. Andelin [4])	1932 heinäk. 1	6 kuuk. irtis.	75,000	—
Meilahti, viljelysalue n:o 3	Herra A. Lindström [5])	1932 tammik. 1	1932 jouluk. 31	400	—
Meilahti, huvilaalueen n:o 26 C lähistöllä sijaitsevat niittysarjat n:ot 6 ja 7	Rouva V. Elfving [6])	1932 tammik. 1	1932 jouluk. 31	400	—
Reijola, viljelyspalsta n:o 8	Osakeyhtiö Rekola [7])	1932 tammik. 1	1934 jouluk. 31	750	—
Reijolan metsästä 100 m² suuruinen alue	Aktiebolaget Julius Tallberg osakeyhtiö [8])	1932 helmik. 1	1937 tammik. 31	1,200	—
Oulunkylä, viljelyspalsta litt. o-p	Tehtailija H. Piehl [9])	1932 tammik. 1	1932 jouluk. 31	2,000	—
Oulunkylä, alue itäisen huvilaryhmän huvilan n:o 1 itäpuolella	Työmies E. Ahlfors [10])	1932 tammik. 1	1932 jouluk. 31	125	—
Tilkka, viljelyspalsta A V 2,500 m²	Herra E. Wallenius [11])	1933 helmik. 1	3 kuuk. irtis.	175	—
Viljelyspalstat litt. Z ja litt. d-e-f-g-h-i	Herra E. Ekholm [12])	1931 toukok. 26	1932 jouluk. 31	4,000	—

Pidennetty kahvila-alueen vuokraoikeus. Neiti A. Bergrothille kahvilan rakentamista varten Käpylän Taivaskalliolta vuokrattua aluetta koskeva vuokrasopimus pidennettiin [13]) toukokuun 1 p:stä 1932 lukien 5 vuodeksi 500 markan vuosivuokrasta ja ehdoin, että vuokraaja oikeutettiin säilyttämään alueella oleva tanssilava.

Mäkelän ulkoilmanäyttämön alue vuokrattiin [14]) edelleen Sörnäisten työväennäyttämön kannatusyhdistykselle 1 vuodeksi tammikuun 1 p:stä 1932 lukien entisin ehdoin.

Valkosaari. Wickström Motor C:o osakeyhtiölle myönnettiin [15]) helmikuun 15 p:stä sekä Osakeyhtiö Helsingin vene- ja moottoripajat nimiselle yhtiölle ja liikemies E. Suortille heinäkuun 1 p:stä lukien yhden vuoden vuokra-ajan pidennys Valkosaarella oleviin alueisiin entisin ehdoin.

Sirpalesaari. Osakeyhtiö Areksen Sirpalesaarelta vuokraamaa aluetta koskeva vuokrasopimus pidennettiin [16]) tammikuun 1 p:stä 1934 joulukuun 31 p:ään 1938 28,700 markan vuosivuokrasta ja muuten entisin ehdoin.

[1]) Tonttij. 25 p. huhtik. 110 §. — [2]) S:n 25 p. huhtik. 111 §. — [3]) S:n 25 p. huhtik. 108 §. — [4]) Kiint.lautak. 25 p. tammik. 89 §. — [5]) Tonttij. 7 p. maalisk. 45 §. — [6]) S:n 7 p. maalisk. 46 §. — [7]) Kiint. lautak. 1 p. helmik. 121 §. — [8]) S:n 11 p. huhtik. 398 §. — [9]) Tonttij. 25 p. huhtik. 122 §. — [10]) S:n 7 p. maalisk. 44 §. — [11]) S:n 18 p. marrask. 296 §. — [12]) S:n 25 p. huhtik. 105 §. — [13]) Kiint.lautak. 18 p. huhtik. 433 §; ks. 1927 v:n kert. s. 153. — [14]) Tonttij. 25 p. tammik. 18 §. — [15]) Kiint. lautak. 20 p. kesäk. 701, 702 ja 703 §. — [16]) S:n 31 p. lokak. 1,114 §.

Vuokraoikeuksien siirto. Kiinteistölautakunta hyväksyi seuraavilla sivuilla lueteltujen tonttien ja huvilapalstojen vuokraoikeuden siirron:

Tiluksen nimi.	Uuden vuokraajan nimi.
Eläintarha, huvilapalsta n:o 5	Isännöitsijä K. A. Nieminen ja Osakeyhtiö Lemminen [1])
Hanasaari, litt. C 2	Neiti T. Böök [2])
Hermanni, kortt. n:o 650, tontti n:o 67 Hämeentien varrella	Asunto-osakeyhtiö Hämeentie 67 [3])
S:n kortt. n:o 653, tontti n:o 32	Kattilaseppä J. D. ja rouva A. M. Pulkkinen sekä leskirouva M. Forsgren [4])
S:n kortt. n:o 655, tontti n:o 14 Vellamonkadun varrella	Herra T. Kilpinen [5])
S:n kortt. n:o 655, tontti n:o 18 Vellamonkadun varrella	Neiti A. E. Kohonen [6])
S:n kortt. n:o 658, tontti n:o 3	Autonkuljettaja G. Thornberg [7])
Humalisto, huvilapalsta n:o 23, Ulfåsa	Osakeyhtiö Milkkala [8])
S:n huvilapalsta n:o 23, Ulfåsa	Föreningen Tölö svenska samskola r.f. [9])
Hämeentie, kortt. n:o 580, tontti n:o 76	Varatuomari G. Waldén [10])
Kaivopuisto, Länt. huvilapalsta n:o 6	Laivanvarustaja C. Mattson [11])
Käpylä, kortt. n:o 802, 2,400 m² suuruinen alue merk. A-B-C-D-E-F	Osakeyhtiö Käpylän Vuoritalo [12])
S:n kortt. n:o 808, tontti n:o 21	Insinööri L. Achander [13])
S:n » » 823 » » 18 B	Kansakoulunjohtaja P. J. Laitinen [14])
S:n » » 861 » » 7	Vaskiseppä V. Nieminen [15])
S:n » » 867 » » 29	Aviopuolisot O. R. ja H. Johansson [16])
S:n » » 867 » » 34	Rouva K. Nygård [17])
S:n » » 868 » » 17	Asemamies L. V. Syrjä [18])
S:n » » 868 » » 22	Aviopuolisot N. ja E. Finnberg [19])
S:n » » 869 » » 7 a	Työmies V. I. Väisänen [20])
S:n » » 876 » » 23	Rakennustyöläinen J. J. Salminen [21])
S:n » » 876 » » 26	Maalari M. Allinen [22])
S:n » » 891 » » 8	Teknikko V. Nuotio [23])
S:n » » 892 » » 58	Puuseppämestari J. ja rouva I. Lammi [24])
Kumpula, kortt. n:o 932, tontti n:o 64	Liikemies V. Lepikkö [25])
S:n » » 932 » » 66	Liikemies V. Lepikkö [25])
S:n » » 932 » » 76	Asunto-osakeyhtiö Intiankatu 34 [26])
S:n » » 933 » » 61	Talonomistaja J. ja rouva O. A. Johansson [27])
S:n » » 936 » » 22	Aviopuolisot K. ja L. Lust [28])
S:n » » 940 » » 8	Insinööri S. Pohjanpalo [29])
S:n » » 941 » » 18	Herra N. N. Nikkilä [30])
S:n » » 941 » » 18	Ajuri J. K. ja rouva H. Ranta [31])
S:n » » 944 » » 6	Vanginvartija J. E. Pajunen [32])
S:n » » 944 » » 10 b	Raitiotievaununkuljettaja I. R. Väänänen [33])

[1]) Tonttij. 8 p. helmik. 23 §. — [2]) S:n 4 p. huhtik. 87 §. — [3]) S:n 8 p. helmik. 21 §. — [4]) S:n 5 p. jouluk. 304 §. — [5]) S:n 5 p. jouluk. 307 §. — [6]) S:n 17 p. maalisk. 57 §. — [7]) S:n 8 p. elok. 224 §. — [8]) Kiint. lautak. 17 p. toukok. 555 § ja 13 p. kesäk. 671 §. — [9]) Tonttij. 27 p. jouluk. 314 §. — [10]) S:n 5 p. jouluk. 306 §. — [11]) S:n 25 p. heinäk. 219 §. — [12]) S:n 18 p. marrask. 302 §. — [13]) Kiint. lautak. 29 p. helmik. 253 §. — [14]) Tonttij. 17 p. maalisk. 56 §. — [15]) S:n 17 p. maalisk. 58 §. — [16]) S:n 20 p. kesäk. 189 §. — [17]) S:n 22 p. elok. 233 §. — [18]) Kiint. lautak. 17 p. toukok. 551 §. — [19]) Tonttij. 15 p. helmik. 33 §. — [20]) Kiint. lautak. 10 p. lokak. 1,034 §. — [21]) Tonttij. 22 p. elok. 237 §. — [22]) S:n 18 p. heinäk. 210 §. — [23]) Kiint. lautak. 31 p. elok. 914 §. — [24]) Tonttij. 18 p. tammik. 4 §. — [25]) S:n 1 p. marrask. 287 §. — [26]) S:n 8 p. helmik. 20 §. — [27]) S:n 18 p. tammik. 3 §. — [28]) S:n 18 p. lokak. 279 §. — [29]) S:n 25 p. huhtik. 97 §. — [30]) S:n 25 p. tammik. 17 §. — [31]) S:n 22 p. elok. 239 §. — [32]) S:n 17 p. maalisk. 55 §. — [33]) S:n 25 p. tammik. 16 §.

Tiluksen nimi.	Uuden vuokraajan nimi.
Laakso, Viljelyspalsta n:o 9 ja asuntopalsta litt. D.	Neiti I. Mattsson [1])
Lauttasaari, huvilapalsta n:o 3, 4:llä patterialueella	Raitiotie- ja omnibus osakeyhtiö [2])
Malmi n:o 43 c	Ajuri K. A. Salonen [3])
Meilahti, huvilapalsta n:o 31	Rakennusmestari K. F. Sundell ja kirjeenkantaja J. A. Sundell [4])
S:n » » 31	Kirjeenkantaja J. A. Sundell [5])
S:n » » 34	Kuorma-ajuri A. T. Djupsjö [6])
S:n n:o 3, 225 m² suuruinen alue	Esbo Elektriska aktiebolag [7])
Mustikkamaa, vuokrapalstat n:rot 10 b ja 12	Rakennusmestari I. Eklund [8])
Oulunkylä, Hopstycksåkern n:o 7	Helsingin Säilyketehdas osakeyhtiö [9])
Oulunkylä, Kvarnåkern n:o 8	Herra K. Th. Lindman [10])
S:n huvilatontti n:o 5 Torpparinmäki	Puuseppä J. E. ja rouva A. C. Wuoristo [11])
Pasila, kortt. n:o 568, tontti n:o 1 ja 3 Eevankadun varrella	Leskirouva M. U. Järvi [12])
S:n kortt. n:o 572, tontti n:o 31 Pasilankadun varrella	Kauppiaat K. Malin ja H. Kemppilä sekä urakoitsija E. Tammisto [13])
Päijänteentie, kortt. n:o 531, tontit n:rot 39 ja 41	Asunto-osakeyhtiö Päijänne [14])
Reijola, palsta 14 a	Rouva A. Willberg [15])
S:n » » 14 a	Raitiovaununkuljettaja K. A. From [16])
Reimars, kortt. n:o 17, tontti n:o 8	Varatuomari V. Vuorenkoski [17])
S:n » » 18 » » 6	Herra Hj. A. Redlig [18])
S:n » » 20 » » 5	Kuorma-ajuri K. E. Lindström [19])
S:n » » 26 » » 2	Varastotyöläinen F. L. Rölin [20])
S:n » » 28 » » 2	Leskirouva E. Haapiainen [21])
Ruskeasuo, asuntopalsta n:o 40	Herra S. E. Blomqvist [22])
Toukola, kortt. n:o 2	Ajuri K. I. Grunér [23])
S:n » » 3, tontit n:rot 8 ja 9	Rouva A Hagelstam $^2/_3$ ja varatuomari B. Godenhielm $^1/_3$ tonteista [24])
S:n » » XII, tontti n:o 6	Rouva F. Vauhkonen [25])
S:n » » 904 » » 10	Leskirouva S. Svensson [26])
S:n » » 907, n. 470 m² suuruinen alue	Liikemies P. Kyander [27])
S:n » » 912, tontti n:o 2	Johtaja Y. V. Briha [28])
S:n » » 915 » » 16	Kirvesmies A. ja rouva E. Halme [29])
S:n » » 915 » » 39	Rouva F. Johansson [30])
S:n » » 916 » » 16	Neiti E. E. Villberg [31])
S:n » » 916 » » 19	Herra J. E. Forsberg [32])
Vallila, kortt. n:o 531, tontit n:rot 24 ja 26	Sisarukset H. M., E. J. ja A. J. Flinck [33])
S:n » » 531, tontti n:o 35	Talonomistaja E. B. Ek [34])
S:n » » 531, » » 35 puolet	Insinööri K. Heikel ja rouva L. Heikel [35])

[1]) Tonttij. 4 p. huhtik. 86 §. — [2]) Kiint. lautak. 29 p. helmik. 273 §. — [3]) Tonttij. 29 p. elok. 241 §. — [4]) Kiint.lautak. 23 p. toukok. 587 §. — [5]) Tonttij. 7 p. syysk. 246 §. — [6]) S:n 25 p. huhtik. 96 §. — [7]) Kiint. lautak. 14 p. marrask. 1,169 §. — [8]) Tonttij. 25 p. huhtik. 124 §. — [9]) S:n 6 p. kesäk. 169 §. — [10]) S:n 18 p. marrask. 294 §. — [11]) S:n 8 p. elok. 223 §. — [12]) S:n 11 p. huhtik. 88 §. — [13]) S:n 4 p. huhtik. 72 §. — [14]) S:n 17 p. toukok. 153 §. — [15]) S:n 1 p. heinäk. 193 §. — [16]) S:n 25 p. heinäk. 218 §. — [17]) S:n 7 p. syysk. 244 §. — [18]) S:n 11 p. huhtik. 95 §. — [19]) S:n 9 p. toukok. 126 §. — [20]) S:n 18 p. marrask. 300 §. — [21]) S:n 7 p. maalisk. 42 §. — [22]) S:n 13 p. kesäk. 176 §. — [23]) S:n 25 p. huhtik. 98 §. — [24]) S:n 18 p. tammik. 5 §. — [25]) S:n 18 p. lokak. 280 §. — [26]) S:n 7 p. syysk. 245 §. — [27]) S:n 17 p. maalisk. 68 §. — [28]) S:n 17 p. maalisk. 54 §. — [29]) S:n 7 p. maalisk. 43 §. — [30]) S:n 9 p. toukok. 125 §. — [31]) S:n 23 p. toukok. 154 §. — [32]) S:n 10 p. lokak. 269 §. — [33]) S:n 11 p. huhtik. 89 §. — [34]) S:n 13 p. kesäk. 175 §. — [35]) S:n 22 p. elok. 238 §.

Tiluksen nimi.	Uuden vuokraajan nimi.
Vallila kortt. n:o 538, tontti n:o 2	Herra A. Viljander [1])
S:n » » 540 » » 9	Herra A. Viljander [2])
S:n » » 544 » » 5	Maanviljeijä V. Majander [3])
S:n » » 544 » » 7	Rouva H. A. Manelius [4])
S:n » » 551 » » 4	Maanviljelijä Y. Mäkinen [5])
S:n » » 551 » » 10	Talonomistaja O. Saarilahti [6])
S:n » » 580 » » 72	Herra K. Virtanen [7])
S:n » » 580 » » 74	Rouva A. Seppälä [8])
S:n » » 693 » » 20	Varatuomari O. Procopé [9])
S:n » » 697, tontit n:rot 7 ja 9	Osakeyhtiö Helsingin meijeriliike [10])
S:n tehdaskortt. n:o 693, tontti n:o 23	Kiinteimistö osakeyhtiö Elimäenkatu 18 fastighetsaktiebolag [11])
Vanhakaupunki, n.s. värjäämötontti	Yhdistyneet villatehtaat [12])

Varastoalueet. Osakeyhtiö Alkoholiliikkeelle vuokrattiin [13]) huhtikuun 18 p:stä lukien Katajanokalta 1,000 m²:n suuruinen alue tyhjien laatikoitten ja pullojen säilytystä varten 6 kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin ja 20 markan vuosivuokrasta m²:ltä ehdoin, että alue aidataan noudattamalla kaupungin vahvistamia piirustuksia, että alueelle rakennettavan katoksen piirustukset alistetaan asianomaisen kaupunginviranomaisen hyväksyttäviksi ja että varastosuojien rakentamisessa noudatetaan kaupungin tehdas-, makasiini- ja varastotonttien rakennusjärjestyksen määräyksiä.

Koska useimpien Ruoholahden varastoalueiden vuokra-aika päättyi vuoden 1932 lopussa tai vuoden 1933 alkupuolella, päätti [14]) lautakunta uudistaa vuokrasopimukset 16 vuokraajan kanssa osittain 6 osittain 3 kuukauden irtisanomisajoin yleensä samalla alentaen vuokramaksuja ja vain yhdessä tapauksessa niitä koroittaen.

Sitäpaitsi lautakunta tai sen tonttijaosto antoi vuokralle lukuisia varasto-y.m. alueita sekä myönsi tällaisten alueiden vuokraoikeuden pidennyksiä ja hyväksyi niiden siirtoja, mutta on näitä toimenpiteitä koskevat yksityiskohtaiset tiedot jätetty pois tästä kertomuksesta.

Satama-alueilla olevien varastopaikkojen vuokraaminen. Koska kaupunginvaltuuston helmikuun 6 p:nä 1929 vahvistamassa, satama-alueiden rajoja osoittavassa kartassa punaisella värillä merkittyjen alueiden hoito ja vuokraaminen kuului satamalautakunnalle vaikka aikaisemmin rahatoimikamari ja sitten kiinteistölautakunta olivat hoitaneet näiden alueiden vuokraamisesta, päätti [15]) lautakunta satamalautakunnan toivomuksesta, että kaikki puheenaolevia alueita koskevat vuokrausasiat oli siirrettävä satamalautakunnan hoidettaviksi, jonka johdosta satamalautakunnalle myös oli luovutettava kaikki puheenaolevilta alueilta vuokrattuja varastopaikkoja koskevat vuokrasopimukset.

Nobel-Standard osakeyhtiön vuokrakysymysten selvittely. Koska Nobel-

---

[1]) Tonttij. 4 p. huhtik. 70 §. — [2]) S:n 4 p. huhtik. 71 §. — [3]) S:n 17 p. toukok. 152 §. — [4]) S:n 25 p. tammik. 15 §. — [5]) S:n 5 p. jouluk. 305 §. — [6]) S:n 1 p. marrask. 285 §. — [7]) S:n 19 p. syysk. 255 §. — [8]) S:n 7 p. syysk. 247 §. — [9]) S:n 17 p. maalisk. 53 §. — [10]) S:n 19 p. syysk. 256 §. — [11]) S:n 15 p. helmik. 32 §. — [12]) S:n 23 p. toukok. 155 §. — [13]) Kiint. lautak. 4 p. huhtik. 367 § ja 18 p. huhtik. 454 §. — [14]) S:n 19 p. jouluk. 1,288 §. — [15]) S:n 4 p. huhtik. 367 §.

Standard osakeyhtiölle vuokrattujen alueiden suhteen oli ilmaantunut epäselvyyttä, päätti [1]) lautakunta:

1) pyytää rahatoimistoa maksuun panemaan ja perimään yhtiölle Lasinleikkaajansaarelta ja Itäiseltä Pihlajasaarelta vuokrattujen alueiden maksamattoman vuokran tammikuun 1 p:n 1919 ja joulukuun 31 p:n 1927 väliseltä ajalta, mikä sopimuksen mukaan teki yhteensä 34,864 markkaa;

2) määrätä yhtiön Lasinleikkaajansaarella ja Itäisellä Pihlajasaarella tammikuun 1 p:n 1928 ja kesäkuun 30 p:n 1932 välisenä aikana ilman sopimusta hallussaan pitämästä 26,150 m²:n suuruisesta alueesta maksettavan vuokran 50 penniksi m²:ltä eli kaikkiaan 57,136 markaksi ja yhtiön tammikuun 1 p:n 1930 ja kesäkuun 30 p:n 1932 välisenä aikana ilman sopimusta hallussaan pitämästä bensiinisäiliöalueen 8,000 m²:n suuruisesta suojelualueesta maksettavan vuokran samoin 50 penniksi m²:ltä eli mainitulta ajalta 10,000 markaksi;

3) ilmoittaa kaupunginhallitukselle, että yhtiöltä on tammikuun 1 p:n 1917 ja joulukuun 31 p:n 1931 välisenä aikana sen Itäisellä Pihlajasaarella ja Sörnäisissä olevista varastoalueista kannettu liikaa vuokraa 102,000 markkaa, joka olisi yhtiölle palautettava kuitattavaksi yhtiön vuokravelkaa vastaan;

4) purkaa vuokrasopimukset ja lakkauttaa vuokravelotukset alkuperäisestä rahatoimikamarin vuonna 1921 vuokralle antamasta Itäisen Pihlajasaaren bensiinisäiliöalueesta ja Sörnäisten varastoalueista n:ot 7 ja 8 heinäkuun 1 p:stä 1932 lukien;

5) tehdä yhtiön kanssa uudet vuokrasopimukset Lasinleikkaajansaarella ja Itäisellä Pihlajasaarella olevasta 26,150 m²:n suuruisesta alueesta heinäkuun 1 p:n 1932 ja joulukuun 31 p:n 1935 väliseksi ajaksi 13,000 markan vuosivuokrasta sekä bensiinisäiliön suojelusalueesta samaksi ajaksi 4,000 markan vuosivuokrasta;

6) merkitä, että rahatoimisto oli yhtiölle Itäisellä Pihlajasaarella vuokratusta ruutikellarialueesta kantanut vuokraa sen jälkeenkin kun alue oli joutunut valtiolle eli kesäkuun 21 p:n 1928 ja kesäkuun 30 p:n 1932 väliseltä ajalta, ollen näin kannettu vuokra 1,920 markkaa.

Vuokra-alueiden uudestaanjärjestelyt. Lautakunta päätti, että Suomalaiselle Shell osakeyhtiölle oli vuokrattava Hanasaarelta alue C1 käsittäen alueeltaan entisestään jonkin verran pienennettynä 4,365 m² heinäkuun 1 p:stä 1932 joulukuun 31 p:ään 1936 26,200 markan vuosivuokrasta ja entisin siten lisätyin ehdoin, että saaren muut vuokraajat olivat oikeutetut käyttämään vuokraajan alueella olevaa juomavesikaivoa sekä että yhtiön vuokraamia alueita A ja B koskeva vuokrasopimus oli varustettava lisämerkinnällä, jonka mukaan alueiden yhteinen pinta-ala oli alennettava 2,225 m²:stä 2,075 m²:iin ja vuokra 21,340 markasta 19,900 markkaan. Alue C2, jonka pinta-ala yllämainittujen alueiden kustannuksella oli kasvanut 1,730 m²:stä 2,280 m²:iin, vuokrattiin heinäkuun 1 p:stä 1932 joulukuun 31 p:ään 1936 neiti T. Böökille telakkatarkoituksiin 14,240 markan vuosivuokrasta ja ehdoin, että alue eroitettiin naapurialueista tiiviillä 2 m korkuisella aidalla [2]).

Koska valtion ja Helsingin kaupungin välillä maaliskuun 21 p:nä tehdyn keskusvankilan aluetta koskevan tilusvaihtosopimuksen johdosta Hermannin korttelin n:o III a tontin n:o 5, korttelin n:o III b tonttien n:ot 6 ja 7 sekä

---

[1]) Kiint.lautak. 1 p. heinäk. 739 §; ks. v:n 1912 kert. s. 283, v:n 1917 kert. s. 39 ja 256, v:n 1920 kert. s. 215, v:n 1921 kert. s. 239, v:n 1924 kert. s. 188 sekä v:n 1927 kert. s. 22 ja 173. — [2]) Kiint.lautak. 2 p. toukok. 500 §; ks. v:n 1931 kert. s. 289.

korttelin n:o V tontin n:o 5 alueet osaksi joutuivat valtion, osaksi kaupungin haltuun päätti[1]) lautakunta irtisanoa muita kuin korttelin IIIb tonttia n:o 7 koskevat vuokrasopimukset sekä samalla ilmoittaa vuokraajille ja valtiolle, että kaupunki oli valmis sille jäävistä osista tekemään uudet vuokrasopimukset ehdoin, että valtio puolestaan vuokraisi sille tulevat osat mainittuja tontteja entisille vuokraajille, jolloin valtion ja kaupungin osuus entisistä vuokramaksuista laskettaisiin kummallekin tulevien alueiden pinta-alan mukaan. Koska taas korttelin n:o IIIb tontista n:o 7 ainoastaan n. 18 m²:n suuruinen alue joutui valtiolle, päätti lautakunta pysyttää sitä koskevan vuokrasopimuksen edelleen voimassa ja ilmoittaa valtiolle, että se milloin tahansa saisi ottaa haltuunsa sille tulevan alueen. Koska valtio oli oikeutettu saamaan vuokrat alueosistaan kesäkuun 1 p:stä 1931 lukien oli kaupungin sille suoritettava niistä kantamiaan vuokria 1,333: 20 markkaa, minkä määrän lautakunta myönsi käyttövaroistaan.

Lautakunta päätti[2]), että Eläintarhan huvila-alueesta n:o 13 sen Eläintarhantien puoleista rajaa myöten oli kaupungin haltuun tiealueeseen liitettäväksi otettava n. 3 m:n levyinen kaistale, josta vuokrasopimukseen oli tehtävä merkintä.

Koska osakeyhtiö Agrokselle vuokratusta entisen Sörnäisten panimon alueesta tarvittiin teurastamolle rakennettavaa rautatieraidetta varten läntisen raideleikkauksen siirron johdosta, kaupungille entisestään varatun 1,800 m²:n suuruisen alueen lisäksi 1,650 m²:n suuruinen maakaistale, päätti[3]) lautakunta, että läntistä raideleikkausta koskeva entinen välipuhe edelleenkin pysytettäisiin voimassa raideleikkauksen siirrosta huolimatta ja että voimassa oleva vuokrasopimus varustettaisiin uudestijärjestelyn aiheuttamalla lisämerkinnällä ja uudella kartalla, jonka lisäksi osakeyhtiö Agrokselle oli vuokrattava eräs kaupungin ja valtion välisessä tilusvaihdossa keskusvankilan alueesta kaupungille joutunut 700 m²:n suuruinen kolmionmuotoinen alue.

Vuokran alentaminen. Tehtailija J. Merivaaran korttelista n:o 692 vuokraamien tehdastonttien n:ojen 9 ja 11 vuosivuokra päätettiin[4]) alentaa siten, että se edellisestä tontista olisi tammikuun 1 p:n 1932 ja joulukuun 31 p:n 1937 välisenä aikana 18,700 markkaa, vuosina 1938—1947 26,200 markkaa ja vuosina 1948—1957 33,700 markkaa sekä jälkimmäisestä tontista tammikuun 1 p:n 1932 ja joulukuun 31 p:n 1937 välisenä aikana 26,000 markkaa, vuosina 1938—1947 36,500 markkaa ja vuosina 1948—1957 47,000 markkaa. Vuokrasopimuksesta poistettiin samalla Kuortaneenkadun katualuetta koskeva kohta.

Tehtailija Merivaara väitti sittemmin, että korttelin n:o 692 tontin n:o 11 vuokraa määrättäessä olisi tapahtunut laskuvirhe, joten vuokran, laskettuna 7 markan mukaan m²:ltä, olisi pitänyt olla n. 2,000 markkaa pienempi. Koska kuitenkin vuokrasopimuksessa oli sovittu ainoastaan vuosivuokrista kokonaisuudessaan, päätti[5]) lautakunta kaupunginhallitukselle ehdottaa, ettei aikaisempaa vuokraa alennettaisi eikä kannettuja vuokria siis suoritettaisi takaisin. Sensijaan lautakunta äänestyksen jälkeen päätti alentaa kyseessäolevan tontin vuosivuokran tammikuun 1 p:stä 1933 lukien, laskettuna 7 markan mukaan m²:ltä, 24,240 markkaan tammikuun 1 p:ään 1938 asti, minkä

[1]) Kiint. lautak. 14 p. maalisk. 301 §. — [2]) S:n 9 p. toukok. 526 §. — [3]) S:n 18 p. tammik. 58 §; ks. v:n 1914 kert. s. 23. — [4]) Kiint. lautak. 1 p. helmik. 120 §. — [5]) S:n 24 p. lokak. 1,082 §.

jälkeen vuokran tuli nousta samassa suhteessa kuin ennen, ehdoin, että vuokraaja luopuisi oikeudenkäynnin kautta vaatimasta kaupungilta katualueesta maksamaansa vuokraa.

Varatuomari L. Pohjanheimon vuokraaman Reijolan Rödbacka nimisen torpan n:o 11 vuokra alennettiin [1]) heinäkuun 1 p:stä lukien 2,500 markasta 2,000 markkaan.

Koska kunnalliskodin viljelysalueiden pinta-ala kaupungingeodeetin toimittaman uuden mittauksen mukaan oli 10,979 ha, alennettiin [2]) sanottujen alueiden vuokra vuoden 1931 menoarvioon otetusta 13,800 markasta 10,400 markkaan.

Kauppias A. Weckströmin vuokraaman Meilahden Toivola n:o 2 nimisen huvilapalstan vuokra alennettiin [3]) heinäkuun 1 p:stä 1932 lukien 40,000 markasta 30,000 markkaan, joka oli maksettava vuosineljänneksittäin etukäteen sekä ehdoin, että vuokraaja ennen syyskuun 15 p:ää 1932 suorittaisi huhtikuun 23 p:n 1931 ja lokakuun 1 p:n 1932 väliseltä ajalta maksettavaksi erääntyneen vuokran 55,055: 50 markkaa korkoineen.

Osakeyhtiö Suvilahden lautatarhan vuokraaman korttelin n:o 283 tehdastontin n:o 6 vuosivuokra alennettiin [4]) tammikuun 1 p:stä 1933 lukien 75,900 markasta 66,650 markkaan.

P. J. Svenssonin perillisten vuokraaman korttelin n:o 552 tontin n:o 96 vuosivuokra alennettiin [5]) vuoden 1933 alusta lukien 42,000 markasta 30,000 markkaan.

Tehtailija M. Kyllösen Mechelininkadun tonteilta n:ot 20, 21 ja 22 vuokraaman tehdasalueen vuokra alennettiin [6]) 15,000 markasta 8,000 markkaan heinäkuun 1 p:stä 1932 lukien.

Lautakunta päätti [7]) heinäkuun 1 p:stä lukien ottaa kaupungin haltuun puolet Pelastusarmeijalle korttelissa n:o 178 vuokratusta halkotarha-alueesta alentaen samalla vuokran 60,000 markasta 30,000 markkaan.

Puutarhuri W. Carlssonin vuokraamien Kumpulan viljelyspalstojen litt. k 1, k 2 ja k 5 vuokra alennettiin [8]) 500 markalla vuoden 1932 alusta lukien.

Vapaampi käyttöoikeus, johon sisältyi oikeus vuokranantajaa kuulematta luovuttaa vuokraoikeus toiselle henkilölle, myönnettiin [9]) Hermannin korttelin n:o 652 tontin n:o 85 vuokraajalle Osakeyhtiö kansankodille sekä Meilahden huvilapalstan n:o 31 vuokraajille rakennusmestari K. F. Sundellille ja kirjeenkantaja J. A. Sundellille.

Erään anomuksen johdosta lautakunta päätti [10]), että vuokraajien sitä halutessa Ruskeasuon alueen palstojen vuokrasopimuksista saataisiin poistaa siirronsaajan hyvämaineisuutta tarkoittava sana »välfrejdad».

Annala. Koska konsuli L. Waseniukselle vuokratun [11]) Annalan tilan n:o 3 alivuokralaisen puutarhuri Hj. Boströmin, jonka haltuun rahatoimikamarin suostumuksella [12]) tilan keittiöpuutarhaviljelykset oli luovutettu, oli havaittu huonosti hoitaneen vuokraamaansa puutarhaa, päätti [13]) lautakunta peruuttaa rahatoimikamarin antaman suostumuksen tilan puutarhamaiden jättämisestä puutarhuri Boströmin viljeltäviksi ja kehoittaa konsuli Waseniusta ryhtymään toimenpiteisiin Boströmin häätämiseksi.

---

[1]) Kiint. lautak. 25 p. huhtik. 471 §. — [2]) S:n 6 p. kesäk. 652 §. — [3]) S:n 1 p. elok. 841 §. — [4]) S:n 10 p. lokak. 1,035 §. — [5]) S:n 10 p. lokak. 1,036 §. — [6]) S:n 11 p. huhtik. 395 § ja 31 p. lokak. 1,112 §. — [7]) S:n 11 p. huhtik. 393 §. — [8]) Tonttij. 11 p. huhtik. 90 §. — [9]) Kiint. lautak. 25 p. huhtik. 469 § ja 23 p. toukok. 587 §. — [10]) S:n 17 p. lokak. 1,059 §. — [11]) Ks. v:n 1925 kert. s. 25. — [12]) Ks. v:n 1930 kert. s. 190. — [13]) Kiint. lautak. 9 p. toukok. 527 §.

Bensiinijakeluasemat. Suomen mineraaliöljyosakeyhtiön vuokraamien bensiinijakeluasemien suhteen päätettiin [1]):

1) että Vaasankadun varrella, Penger- ja Helsinginkatujen välisellä aukealla olevan bensiinijakeluaseman vuokraoikeus pidennettäisiin vuoden 1932 alusta lukien 3 vuodeksi entisin ehdoin;

2) että Itäisen Brahenkadun varrella oleva bensiinijakeluasema vuokrattaisiin yhtiölle edelleen 3 vuodeksi, jos tämä suostuisi maksamaan siitä entisen vuokran;

3) että Mäkelän- ja Pohjolankatujen risteyksessä oleva bensiinijakeluasema vuokrattaisiin yhtiölle edelleen 3 vuodeksi 12,000 markan vuosivuokrasta;

4) että kysymys Tervasaaren bensiini- ja petroliaseman, jonka vuosivuokraksi samalla määrättiin 7,000 markkaa, vuokraamisesta jätettäisiin avoimeksi.

Myöhemmin lautakunta päätti [2]), että Itäisen Brahenkadun varrella oleva bensiinijakeluasema saataisiin siirtää mainitun kadun ja Sturenkadun kulmaan; toimitetun huutokaupan jälkeen asema vuokrattiin [3]) Suomen mineraaliöljyosakeyhtiölle tammikuun 1 p:stä 1932 lukien 12,000 markan vuosivuokrasta.

Runebergin- ja Apollonkadun kulmauksessa olevan bensiinijakelupaikan vuokraoikeus siirrettiin [4]) Bensiinituontiosakeyhtiöltä Nobel Standard osakeyhtiölle.

Keskusosuusliike Hankkijan Turuntien varrelta tullin kohdalta vuokraamaa bensiinijakeluasemaa koskeva vuokrasopimus pidennettiin [5]) kolmeksi vuodeksi tammikuun 1 p:stä 1932 lukien korottamalla vuosivuokra 24,000 markkaan.

Bensiinin-Kuluttajain osakeyhtiölle Hietalahdentorilta lokakuun 19 p:nä 1931 vuokratun bensiinijakeluaseman paikka muutettiin [6]) yhtiön anomuksesta Hietalahdenkadulta Hietalahden hallin päädyn kohdalta Hietalahdentorille hallin eteen.

Keskusosuusliike Hankkija oikeutettiin [7]) Toukolassa Hämeentien varrella olevan bensiinijakeluasemansa yhteyteen rakentamaan voitelu- ja pesulaitos, 4,000 markan lisävuokrasta jälellä olevalta vuokra-ajalta ja erinäisin palopäällikön asettamin ehdoin.

Hugo Bastmanin höyrypanimo-osakeyhtiö oikeutettiin [8]) vuokraamilleen Toukolan rantakorttelin tonteille n:ot 2b ja 3 omaa tarvettaan varten järjestämään Mack-merkkinen bensiinimittarilaite maanalaisine bensiinisäiliöineen.

Suomen mineraaliöljyosakeyhtiön vuokraoikeus Töölöntorilla olevaan bensiinijakeluasemaan pidennettiin [9]) helmikuun 28 p:stä 1933 lukien kolmeksi vuodeksi 24,000 markan vuosivuokrasta.

Turun kasarmialueen autohuoltoaseman alue vuokrattiin [10]) Suomalaiselle Shell osakeyhtiölle kolmeksi vuodeksi 120,000 markan vuosivuokrasta ehdoin, että vuokraajan on 6 kuukauden kuluttua irtisanomisesta luovutettava alue takaisin kaupungille, mikäli tämä sitä tarvitsee.

Lupa hyppyrimäen rakentamiseen. Helsingin suojeluskuntapiirin piiriesikunta oikeutettiin [11]) Pasilan alueelle keskussairaala-alueen pohjoisrajan

---

[1]) Kiint. lautak. 7 p. tammik. 22 §. — [2]) S:n 18 p. tammik. 60 § — [3]) Tonttij. 25 p. tammik. 14 §. — [4]) Kiint. lautak. 1 p. helmik. 138 §. — [5]) S:n 15 p. helmik. 188 §. — [6]) S:n 5 p. syysk. 923 §. — [7]) S:n 25 p. heinäk. 796 §. — [8]) S:n 17 p. lokak. 1,055 §. — [9]) S:n 12 p. jouluk. 1,270 §. — [10]) S:n 19 p. jouluk. 1,287 §. — [11]) S:n 19 p. jouluk. 1,291 §.

kohdalle rakentamaan pieni tilapäinen hyppyrimäki ollen esikunta oikeutettu korvauksetta käyttämään kaadettavat puut yläluiskatelineen ja hyppyrin rakentamiseen.

Lupia kilpien, ilmoitusten y. m. mainoslaitteiden asettamiseen myönnettiin [1]) 13 tapauksessa ja erinäisin ehdoin.

Kaupungin puistojen y. m. käyttöoikeuksia myönnettiin [2]) 22 tapauksessa.

Lupa virvokkeiden myymiseen myönnettiin [3]) 2 tapauksessa.

Aitojen vuokraaminen mainostarkoituksiin. Lautakunta päätti [4]) vuokrata Turun kasarmin aidan arkkitehti R. Ypyälle heinäkuun 1 p:ään 1933 asti ehdoin, että vuokraaja maalauttaa kasarmin Salomonkadun puoleisen julkisivun ja jättää mainittuna päivänä aidan mainoskilpineen kaupungin haltuun sekä tammikuun 1 p:n ja heinäkuun 1 p:n 1933 väliseltä ajalta suorittaa aitavuokraa 5,000 markkaa, josta puolet oli maksettava maaliskuun 1 p:nä 1933 ja loput toukokuun 1 p:nä 1933.

Kaisaniemenkadun tonttien n:ojen 9—11 aita vuokrattiin [5]) mainoskilpien asettamista varten Jokimaan kilpitehtaalle kesäkuun 1 p:stä 1932 lukien 1 vuodeksi 10,000 markan vuosivuokrasta erinäisin ehdoin.

Hyväksyttyjä piirustuksia. Kiinteistölautakunta hyväksyi vuoden varrella Käpylän [6]), Vallilan [7]), Toukolan [8]), Kumpulan [9]), Meilahden [10]) ja Reimarsin [11]) vuokra-alueille, muille asunto- ja huvila-alueille [12]), sekä varasto- ja teollisuusalueille [13]) teetettävien uudisrakennusten piirustuksia erinäisin ehdoin ja sikäläisten vanhempien rakennusten muutospiirustuksia, piirustuksia kahvilarakennusta varten Hesperian puistoon [14]), Kampin alueella olevan rakennuksen n:o 14 muutosta varten [15]), autovajaa varten Pasilankadun tontille n:o 25 [16]), kanoottivajaa varten Eteläl. Humalluodolla [17]), tehdasrakennusta varten Hernesaaren alueella n:o 6 [18]), Bensiini-Kuluttajain osakeyhtiön bensiinikioskia varten Hietalahden torille [19]), Suomalainen Shell osakeyhtiön lisärakennusta varten tontille n:o 80 korttelissa n:o 519 [20]) ja Nobel-Standard osakeyhtiön makasiinirakennusta varten vuokra-alueelle Sörnäisten niemellä [21]).

Edelleen lautakunta hyväksyi arkkitehti B. Frölander-Ulfin laatimat luonnospiirustukset Kappelin rakennusmuutosta varten [22]) sekä Sörnäs aktiebolag nimisen yhtiön Verkkosaarelta vuokraamalle alueelle rakennettavaa sahalaitosta varten [23]).

---

[1]) Kiint. lautak. 11 p. huhtik. 399 §, 9 p. toukok. 531 §, 13 p. kesäk. 675 ja 676 §, 22 p. elok. 896 §, 28 p. marrask. 1,210 §, 12 p. jouluk. 1,268 §, tonttij. 4 p. huhtik. 84 §, 17 p. toukok. 147 §, 18 p. heinäk. 217 §, 25 p. heinäk. 220 §, 25 p. syysk. 263 § ja 10 p. lokak. 275 §. — [2]) Kiint.lautak. 29 p. helmik. 274 §, 13 p. kesäk. 675 §, 25 p. heinäk. 795 §, 8 p. elok. 867 §, 5 p. syysk. 932 §, tonttij. 4 p. huhtik. 83 ja 85 §, 11 p. huhtik. 92 §, 25 p. huhtik. 103, 104 ja 121 §, 9 p. toukok. 128 ja 140 §, 17 p. toukok. 150 §, 23 p. toukok. 156 ja 161 §, 30 p. toukok. 164 §, 13 p. kesäk. 179 ja 181 §, 18 p. heinäk. 212 §, 8 p. elok. 227 §, ja 19 p. syysk. 253 §. — [3]) Tonttij. 20 p. kesäk. 190 § ja 18 p. heinäk. 209 §. — [4]) Kiint. lautak. 13 p. kesäk. 673 § ja 20 p. kesäk. 705 §. — [5]) S:n 13 p. kesäk. 674 §. — [6]) Tonttij. 15 p. helmik. 40 §, 17 p. maalisk. 69 §, 9 p. toukok. 139 §, 17 p. toukok. 143 §, 20 p. kesäk. 187 ja 192 §, 18 p. heinäk. 207 ja 215 §, 10 p. lokak. 271 ja 272 §, 1 p. marrask. 290 § ja 18 p. marrask. 301 §. — [7]) S:n 15 p. helmik. 41 §, 25 p. huhtik. 117 ja 120 §, 9 p. toukok. 138 § ja 1 p. marrask. 289 §. — [8]) S:n 22 p. elok. 229 §. — [9]) S:n 9 p. toukok. 137 §. — [10]) S:n 6 p. kesäk. 174 §. — [11]) S:n 18 p. tammik. 13 §, 30 p. toukok. 166 §, 8 p. elok. 228 § ja 19 p. syysk. 258 §. — [12]) S:n 1 p. marrask. 291 § ja 18 p. marrask. 298 §. — [13]) S:n 6 p. kesäk. 172 ja 173 §, 8 p. elok. 222 § ja 29 p. elok. 242 §. — [14]) S:n 13 p. kesäk. 182 §. — [15]) S:n 1 p. heinäk. 201 §. — [16]) S:n 30 p. toukok. 167 §. — [17]) S:n 25 p. huhtik. 118 §. — [18]) S:n 25 p. huhtik. 119 §. — [19]) S:n 13 p. kesäk. 184 §. — [20]) S:n 10 p. lokak. 273 §. — [21]) S:n 26 p. lokak. 282 §. — [22]) Kiint.lautak. 7 p. tammik. 23 §. — [23]) S:n 13 p. kesäk. 677 §.

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin m. m. asioista, jotka koskivat: Punavuorenkadun kansakoulun pihamaan laajentamista[1]), Tavaststjernankadun tonttien n:ojen 7a, 7b ja 7c luovuttamista Samfundet folkhälsan i svenska Finland nimiselle yhdistykselle[2]), tontin luovuttamista Temppeliaukean kirkkoa varten[3]), Kansan näyttämön teatterirakennuksen paikkaa[4]), mukavuuslaitosten järjestämistä Lönnrotinkadun jatkon noususillan alle Ruoholahdenrannan puolella[5]), kaupungille vuonna 1922 myönnettyjen valtion avustuslainojen muuntamista kuoletuslainoiksi[6]), kaupunginvaltuutettu toimistonjohtaja J. E. Janatuisen aloitetta tontin kauppahinnan määräprosentin takaisin suorittamisesta erinäisiä ehtoja täyttäville tontin ostajille[7]), Sörnäs aktiebolag nimisen yhtiön maaherralle osoittamaa anomusta eräiden kieltojen ja uhkasakkojen määräämisestä[8]), Oma-asunto osakeyhtiön anomusta vesi- ja viemärijohtojen järjestämisestä Tursontien alle[9]), Topeliuskadun tontin n:o 3b varaamista Suomen punaisen ristin sairaalan laajentamista varten[10]), eräiden Kumpulan omakotitaloihin kiinnitettyjen lainojen ottamista kaupungin vastattavaksi[11]), Humallahden vuokrapalstalla n:o 56b olevien rakennusten lunastamista kaupungille[12]), Siltasaarenkadun n:o 2 rakentamattoman tontin kunnostamista lasten leikkipaikaksi[13]), eräiden kaupungin haltuun joutuneiden omakotitalojen ulkopuolista korjausta[14]), Helsingin puhelinyhdistyksen anomusta eräiden puhelinkioskien asettamisesta[15]), Helsingin asuntokiinteistöyhdistyksen esitystä erinäisten helpotusten myöntämisestä kiinteistöjen omistajille[16]), Helsingin lähiympäristön omakotiyhdistyksen sekä Reimarsin ja Hermannin vuokraajain anomuksia lainakoron ja tontinvuokrien alentamisesta[17]), Kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnan ostaman Runeberginkadun tontin n:o 12 ostamista kaupungille takaisin[18]).

Ehdotuksia kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka koskivat: Asunto-osakeyhtiö Mechelininkatu n:o 6:n anomusta erään rajaseinän rakentamisesta[19]), korttelin n:o 475 tonttien n:ojen 38 ja 40 omistajien kanssa tehtäviä kattolistoja koskevia sopimuksia[20]), Morsian ja Sulhanen nimisillä saarilla olevien rakennusten ostamista kaupungille[21]), Asunto-osakeyhtiö Pengerkatu n:o 7:n maksettavan Pengerkujan kuntoonpanokustannusten jäännöserän suorittamista[22]), vapaamman käyttöoikeuden myöntämistä Suomen metsästysyhdistykselle Huopalahden ampumarata-alueeseen[23]), paikan osoittamista Kullervo-veistosta varten[24]), puolustusministeriön anomusta koskeva puhelinpylvään pystyttämistä Liisanpuistoon y. m.[25]).

---

[1]) Kiint. lautak. 7 p. tammik. 19 §. — [2]) S:n 18 p. tammik. 56 §. — [3]) S:n 25 p. tammik. 86 §. — [4]) S:n 25 p. tammik. 87 §. — [5]) S:n 8 p. helmik. 153 §. — [6]) S:n 15 p. helmik. 186 §. — [7]) S:n 22 p. helmik. 236 §. — [8]) S:n 29 p. helmik. 249 §. — [9]) S:n 29 p. helmik. 250 §. — [10]) S:n 7 p. maalisk. 283 §. — [11]) S:n 11 p. huhtik. 400 §. — [12]) S:n 17 p. toukok. 554 §. — [13]) S:n 23 p. toukok. 588 §. — [14]) S:n 13 p. kesäk. 679 §. — [15]) S:n 8 p. elok. 869 §. — [16]) S:n 26 p. syysk. 988 §. — [17]) S:n 26 p. syysk. 989,990 ja 991 §. — [18]) S:n 31 p. lokak. 1,113 §. — [19]) S:n 29 p. helmik. 252 §. — [20]) S:n 7 p. maalisk. 284 §. — [21]) S:n 30 p. toukok. 614 §. — [22]) S:n 30 p. toukok. 615 §. — [23]) S:n 13 p. kesäk. 678 §. — [24]) S:n 12 p. jouluk. 1,262 §. — [25]) S:n 19 p. jouluk. 1,304 §.

5. Kiinteistötoimiston maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat.

Vuokralle annetut viljelyspalstat. Kiinteistölautakunnan maatalousjaosto vuokrasi seuraavat viljelyspalstat allamainituille henkilöille:

Alue.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi päättyy.	Vuotuinen vuokramaksu, Smk.
Malmin suursuosta 11.2 ha:n suuruinen viljelyspalsta	Herra J. L. Rehnman[1])	1 kk. irtis.	5,040 —
Malmin isosta suosta n. 1.60 ha:n suuruinen alue	Herra I. Kalliomäki [2])	1937 jouluk. 31	600 —
Malmi, Lukuberget, 6.35 ha suuruinen alue	Herra E. Labbart [3])	1937 jouluk. 31	2,381 25
Malmi, Lukuberget, n. 3.75 ha	Herra B. Bergman [4])	1937 jouluk. 31	1,406 25
Oulunkylä, n. 1.25 ha:n suuruinen alue litt.E n.s. Suursuosta	Pakinkylän Maatalouskeskus [5])	6 kk. irtis.	700 —
Pukinmäki, n. 500 m²:n suuruinen alue	Herra A. Lapilainen [6])	1936 jouluk. 31	75 —
Pukinmäki, Norrbackan pellosta n. 0.76 ha:n suuruinen alue	Herra Hj. Salminen [7])	1937 jouluk. 31	608 —
Pukinmäki, n. 0.87 ha:n suuruinen maa-alue	Puutarhuri R. Bäcklund [8])	1937 jouluk. 31	600 —
Pukinmäki, Liekärr	Herrat E. Levander ja A. Ekholm [9])	1936 maalisk. 31	1,800 —
Puodinkylä, Torsängniminen 12 ha:n suuruinen vuokra-alue ynnä siellä olevat rakennukset	Herra A. Ekroos [10])	1936 jouluk. 31	4,000 — tältä vuod. 1,333 35
Tuomarinkylä, Paloheinä, 5.82 ha:n suuruinen viljelysalue	Herra E. Bergman [11])	1937 jouluk. 31	2,500 —

Vuokraoikeuden siirto. Kiinteistölautakunta hyväksyi seuraavat viljelyspalstojen vuokraoikeuden siirrot.

Tiluksen nimi.	Uuden vuokraajan nimi.
Malmi, Lukuberg	Herra K. Linderoos [12])
S:n » n. 3.75 ha:n suuruinen alue	Palstatilallinen K. Roos [13])

[1]) Kiint. lautak. 12 p. syysk. 941 §. — [2]) S:n 8 p. elok. 872 §. — [3]) S:n 25 p. heinäk. 824 §. — [4]) S:n 22 p. elok. 888 §. — [5]) S:n 28 p. marrask. 1,217 §. — [6]) S:n 25 p. heinäk. 803 §. — [7]) S:n 22 p. elok. 889 §. — [8]) S:n 28 p. marrask. 1,219 §. — [9]) S:n 8 p. helmik. 171 §. — [10]) S:n 25 p. huhtik. 474 § ja 17 p. toukok. 560 §. — [11]) S:n 30 p. toukok. 618 §. — [12]) S:n 25 p. heinäk. 805 §. — [13]) S:n 3 p. lokak. 1,013 §.

Tuurholman tila. Puutarhuri T. Enberg vapautettiin [1]) Tuurholman tilan puutarhaa koskevasta vuokrasopimuksesta tammikuun 1 p:stä 1932 lukien, josta alkaen mainittu puutarha vuokrattiin [2]) 5 vuodeksi konduktööri K. A. Enbergille 5,000 markan vuosivuokrasta ja ehdoin, että vuokraaja kustantaa rakennuskorjausten työkustannukset sekä antaa korjauksiin tarvittavat laudat, päreet, vasapuut y. m. s. ynnä kellarin välikattoa varten tarvittavan sementin ja raudan sekä ettei puutarhan ympäri tarvinnut tehdä aitaa.

Tuurholman tilaa koskevaan vuokrasopimukseen päätettiin [3]) tehdä lisäys jonka mukaan kaupunki sitoutui antamaan vuokraajille rakennusten korjauksiin tarvittavan puutavaran.

Talin tila. Talin tilan päärakennus ja n. 10 ha peltomaata sekä eräs metsikkö vuokrattiin [4]) Helsingin golfiklubille vuoden 1936 loppuun 6,000 markan vuosivuokrasta kahdelta ensimmäiseltä vuodelta ja 21,000 markan vuosivuokrasta seuraavilta vuosilta ehdoin, että vuokraajan oli huolehdittava rakennuksen sisäkorjauksista ja sähköjohtojen uusimisesta ja rakennettava rakennukseen ympäri vuoden toimiva vesijohto, että kaikki vuokraajan tekemät parannukset vuokrakauden päätyttyä korvauksetta jäisivät kaupungin hyväksi sekä että kaupungilla oli oikeus korjata heinä vuokratulta alueelta ja ottaa teitä varten tarvittavia maa-alueita luovuttamalla vuokraajalle lisäalueita muista sopivista paikoista.

Kalavedet. Talin tilan kalavesi vuokrattiin [5]) vuodeksi 1932 kalastaja O. Liljeströmille 1,000 markan vuokrasta, joka oli suoritettava sopimusta allekirjoitettaessa.

Kalastaja V. Willman oikeutettiin [6]) kalastamaan Tuurholman tilan kalavesillä tammikuun 1 p:n 1933 ja joulukuun 31 p:n 1935 välisenä aikana 600 markan vuosimaksusta, joka oli vuosittain etukäteen suoritettava kaupunginkassaan.

Rauennut maa-alueen luovutus. Koska Pakinkylän sähköosakeyhtiö oli ilmoittanut, ettei se tarvitse sitä maa-aluetta, jonka lautakunta oli päättänyt Pakinkylästä sille vuokrata muuntaja-asemaa varten, katsottiin [7]) mainittua luovutusta koskeva päätös rauenneeksi.

Metsästysoikeus kaupungin omistamilla Viikin latokartanon alueilla, Vanhankaupunginlahdella sekä Herttoniemen ja Kulosaaren vesialueilla vuokrattiin [8]) vuodeksi 1932 palopäällikkö G. Waseniukselle 100 markan vuosivuokrasta.

Pukinmäen urheilukenttä. Lautakunta oikeutti [9]) Helsingin pitäjän urheilulautakunnan istuttamaan koivuja Pukinmäen urheilukentän ympärille ehdoin, että kiinteistötoimiston maatalousosaston ohjeita istutukseen nähden noudatetaan.

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin m. m. asioista, jotka koskivat:

agronoomi K. M. Soinisen tilusvaihtoehdotusta [10]), Karhunsuonpellon halki rakennettavaa tietä [11]), köyhäinhoitoa nauttivien henkilöiden sijoittamista töihin kaupungin ulkopuolelle [12]) ja maan luovuttamista Toivolan koulukodille [13]).

---

[1]) Kiint. lautak. 18 p. tammik. 63 §. — [2]) S:n 18 p. tammik. 64 §; ks. v:n 1930 kert. s. 20. — [3]) Kiint. lautak. 22 p. helmik. 218 §; ks. v:n 1930 kert. s. 20. — [4]) Kiint. lautak. 30 p. toukok. 620 § ja 6 p. kesäk. 663 §. — [5]) S:n 25 p. huhtik. 475 §. — [6]) S:n 21 p. marrask. 1,189 §. — [7]) S:n 28 p. marrask. 1,215 §; ks. v:n 1931 kert. s. 295. — [8]) Kiint. lautak. 30 p. toukok. 617 §. — [9]) S:n 3 p. lokak. 1,014 §. — [10]) S:n 25 p. heinäk. 825 §. — [11]) S:n 24 p. lokak. 1,086 §. — [12]) S:n 31 p. lokak. 1,118 §. — [13]) S:n 21 p. marrask. 1,190 §.

6. Kiinteistötoimiston asemakaavaosaston toimintaa koskevat asiat.

Asemakaavanmuutokset. Kiinteistölautakunta päätti kaupunginhallitukselle puoltaa asemakaavanmuutoksia, jotka koskivat X kaupunginosan korttelia n:o 288 [1]), XI kaupunginosan korttelia n:o 305 [2]), XIV kaupunginosan korttelia n:o 475 [3]), XIII kaupunginosan korttelia n:o 418 [4]), V kaupunginosan korttelia n:o 91 [5]), IX kaupunginosan korttelia n:o 199 [6]), XIV kaupunginosan korttelia n:o 479 b [7]), IV kaupunginosan korttelia n:o 72 [8]), XIV kaupunginosan korttelia n:o 516 [9]), XII kaupunginosan korttelia n:o 377 [10]) ja VI kaupunginosan korttelia n:o 111 [11]).

Eräiden tonttien korkeussuhteet. Kaupunginhallitukselle päätti lautakunta puoltaa asemakaavaosaston laatimia korkeustasopiirustuksia, jotka koskivat korttelin n:o 449 Etel. Hesperiankadun tontteja n:ot 34 ja 35 [12]), kortteleita n:ot 340 ja 343 [13]) sekä korttelia n:o 484 [14]).

Katujen poikki- ja pituusprofiilit. Lautakunta päätti [15]) kaupunginhallitukselle puoltaa asemakaavaosaston laatimia Mechelininkadun poikki- ja pituusprofiileja.

Oulunkylän uusi urheilu- ja leikkikenttä. Lautakunta lähetti [16]) puoltolauseineen kaupunginhallitukselle Oulunkylän uutta urheilu- ja leikkikenttää koskevan suunnitelman.

Vallilan siirtolapuutarhamajojen tyyppipiirustukset lautakunta hyväksyi [17]).

Lähtölaituri Rautatientorille. Lautakunta päätti [18]), että Rautatientorille oli rakennettava uusi lähtölaituri linja-autoliikennettä varten.

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle m. m. asioista, jotka koskivat:

stadionrakennuksen paikkaa [19]), autotaksan korottamista [20]), Helsingin ja Hyrylän välisen valtamaantien rakennussuunnitelmaa [21]), valtion serumlaboratoorin tonttia [22]), hälyytyslaitteiden järjestämistä eräisiin katuristeyksiin [23]), virvoitusjuomakioskien tyyppipiirustuksia [24]), Sinebrychoffin alueen järjestelyä [25]), Topeliuksen muistopatsaan sijoittamista Teatteriesplanaadiin [26]), Tehtaanpuistoon rakennettavan kirkon paikkaa [27]), Kasarmintorin järjestelyä [28]), maanvaihtoa kaupungin ja valtionrautateiden välillä Pasilan länsipuolella [29]), Kaivopuiston ranta-alueen järjestelyä [30]), tienviittojen järjestämistä kaupungin alueelle [31]), Kustaa II Adolfin muistokiven paikkaa [32]), Marjaniemen tiekysymystä [33]), Munkkiniemen huvilayhdyskunnan III kaupunginosan asemakaavaa [34]), liikenneopetusmerkkien asettamista Hämeentielle ja Turuntielle [35]), jalankulkijaliikennettä Kale-

---

[1]) Kiint. lautak. 18 p. tammik. 65 §. — [2]) S:n 1 p. helmik. 129 §. — [3]) S:n 8 p. helmik. 156 §. — [4]) S:n 15 p. helmik. 190 §. — [5]) S:n 11 p. huhtik. 404 §. — [6]) S:n 25 p. huhtik. 477 § ja 5 p. jouluk. 1,243 §. — [7]) S:n 2 p. toukok. 502 §. — [8]) S:n 9 p. toukok. 534 §. — [9]) S:n 9 p. toukok. 535 §. — [10]) S:n 5 p. syysk. 926 §, 12 p. syysk. 945 § ja 19 p. syysk. 964 §. — [11]) S:n 31 p. lokak. 1,121 §. — [12]) S:n 7 p. tammik. 25 § ja 29 p. elok. 911 §. — [13]) S:n 20 p. kesäk. 711 §. — [14]) S:n 20 p. kesäk. 712 §. — [15]) S:n 22 p. helmik. 221 §. — [16]) S:n 1 p. helmik. 130 §. — [17]) S:n 14 p. maalisk. 305 §. — [18]) S:n 22 p. elok. 890 §. — [19]) S:n 25 p. tammik. 91 §. — [20]) S:n 22 p. helmik. 222 §. — [21]) S:n 18 p. huhtik. 437 §. — [22]) S:n 14 p. maalisk. 304 §. — [23]) S:n 14 p. maalisk. 306 §. — [24]) S:n 14 p. maalisk. 307 §. — [25]) S:n 17 p. toukok. 562 §. — [26]) S:n 23 p. toukok. 589 §. — [27]) S:n 23 p. toukok. 590 §. — [28]) S:n 30 p. toukok. 622 §. — [29]) S:n 1 p. heinäk. 743 §. — [30]) S:n 1 p. heinäk. 745 §. — [31]) S:n 1 p. heinäk. 747 §. — [32]) S:n 25 p. heinäk. 808 §. — [33]) S:n 19 p. syysk. 966 § ja 14 p. marrask. 1,173 §. — [34]) S:n 10 p. lokak. 1,040 §. — [35]) S:n 10 p. lokak. 1,041 §.

vankadun päässä olevalta raitiotiepysäkiltä Länsisataman alueelle [1]), liikenteen järjestelyä Katolisen kirkon edustalla olevalla aukealla [2]), messurakennuksen paikkaa [3]), Väinämöisenkadun varrella olevaa urheilukenttää [4]), puhtaanapitolaitoksen kuormausaseman paikkaa [5]), Kallion uuden kansakoulutalon tonttipaikkaa [6]), tavara-aseman järjestämistä Vallilaan [7]) ja Lapinlahdenkadun tontin n:o 17 ostamista kaupungille [8]).

Ehdotuksia tehtiin kaupunginhallitukselle asioista, jotka koskivat: Sirkuspuistikon kuntoonpanemista [9]), Kalliolinnantien leventämistä ja alentamista [10]), Töölöntorin keskiosan järjestämistä [11]), Katolisen kirkon edustalla olevan aukean järjestämistä [12]), kahlaamojen rakentamista [13]) ja Malmin hautausmaan luona Helsingin evankelis-lutherilaisten seurakuntien kanssa suoritettavaa tilusvaihtoa [14]).

7. Kiinteistötoimiston talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat.

Kauppahallit. Lautakunta päätti [15]) alentaa Kasarmintorin kauppahallin kangas- ja posliinitavaramyymäläin vuokrat 10 %:lla maaliskuun 1 p:stä 1932 lukien ja kangasmyymäläin vuokrat vielä 10 %:lla kesäkuun 1 p:stä lukien. Sittemmin alennettiin [16]) kangasmyymäläin vuokrat tammikuun 1 p:stä 1933 lukien vielä 20 %:lla ja muiden myymäläin vuokrat 10 %:lla.

Lautakunta päätti [17]), että Kasarmintorin kauppahallin vapaana olevat ja vastedes vapautuvat myymälät oli vuokrattava toistaiseksi yhden kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin ja että mainitun hallin myymälöiden huutokaupoista oli ilmoitettava ainoastaan asettamalla kaupungin halleihin koneella kirjoitettuja kuulutuksia.

Kauppatorin kauppahallin kalahalli vuokrattiin [18]) Saaristokalastajain osakeyhtiölle 24,000 markan vuosivuokrasta kolmen kuukauden irtisanomisajoin.

Kauppatorin kauppahallin tuoreen kalan myymäläin vuokrat alennettiin [19]) tammikuun 1 p:stä 1933 lukien 10 %:lla ja muiden myymäläin 15 %:lla tasoittamalla kuukausivuokria lähimpään viiteen markkaan ylös- ja alaspäin.

Vuoden varrella huutokaupattiin 5 Kauppatorin hallin myymälän [20]) vuokraoikeudet yhteensä 42,000 markasta ja 10 Kasarmintorin hallin myymälän [21]) vuokraoikeudet yhteensä 71,040 markasta. Sitäpaitsi vuokrattiin 2 Kauppatorin hallin myymälää [22]) ilman huutokauppaa yhteensä 20,400 markasta ja 1 Kasarmintorin hallin kangasmyymälä [23]) kenkämyymäläksi 4,320 markasta.

Torikauppa. Lautakunta päätti [24]), että savustetun kalan kauppaa saadaan harjoittaa Kauppatorilla niin kauan kuin muitakin terveydenhoitojärjestyksessä kiellettyjä elintarpeita saadaan siellä myydä.

---

[1]) Kiint.lautak. 10 p. lokak. 1,043 §. — [2]) S:n 10 p. lokak. 1,044 §. — [3]) S:n 17 p. lokak. 1,062 §. — [4]) S:n 17 p. lokak. 1,064 §. — [5]) S:n 14 p. marrask. 1,171 §. — [6]) S:n 14 p. marrask. 1,172 §. — [7]) S:n 21 p. marrask. 1,192 §. — [8]) S:n 19 p. jouluk. 1,292 §. — [9]) S:n 30 p. toukok. 623 §. — [10]) S:n 30 p. toukok. 624 §. — [11]) S:n 25 p. heinäk. 827 § ja 26 p. syysk. 995 §. — [12]) S:n 8 p. elok. 876 §. — [13]) S:n 5 p. syysk. 927 §. — [14]) S:n 14 p. marrask. 1,174 §. — [15]) S:n 8 p. helmik. 163 § ja 9 p. toukok. 541 §. — [16]) S:n 26 p. syysk. 997 § ja 5 p. jouluk. 1,249 §. — [17]) S:n 5 p. jouluk. 1,245 §. — [18]) S:n 22 p. elok. 897 §. — [19]) S:n 5 p. jouluk. 1,248 §. — [20]) Taloj. 2 p. helmik. 20 §, 29 p. helmik. 42 §, 4 p. huhtik. 50 §, 12 p. syysk. 126 § ja 5 p. jouluk. 164 §. — [21]) S:n 2 p. helmik. 20 §, 29 p. helmik. 42 §, 14 p. maalisk. 48 § ja 12 p. syysk. 126 §. — [22]) S:n 17 p. toukok. 82 § ja 18 p. heinäk. 114 §. — [23]) S:n 17 p. toukok. 88 §. — [24]) Kiint.lautak. 11 p. huhtik. 406 §.

Katukauppa. Lautakunta päätti [1]) vuoden 1933 alusta lukien vuokrata samat 15 makkaranmyyntipaikkaa kuin vuonna 1932 sekä lisäksi yhden paikan Porvoon- ja Viipurinkatujen kulmasta, kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti kirjallisten tarjousten perusteella kahdeksi vuodeksi muuten entisin vuokraehdoin, paitsi että vuokratarjous oli tehtävä kuukausivuokrasta kahden vuoden ajalla tammikuun 1 p:stä 1933 lukien, että vuokra saataisiin suorittaa kuukausittain etukäteen sekä että vuokrien maksamisen vakuudeksi oli kaupunginkassaan talletettava kahden kuukauden vuokra heti kun kiinteistölautakunta oli vuokratarjouksen hyväksynyt. Koska sittemmin jätetyt tarjoukset osoittautuivat liian alhaisiksi, päätti [2]) lautakunta hylätä ne ja vuokrata makkaranmyyntipaikat julkisella huutokaupalla enimmän tarjoavalle vahvistaen samalla alimpien hyväksyttävien tarjousten kuukausivuokrat. Koska huutokaupassa kukaan kuitenkaan ei tarjonnut täten vahvistettuja alimpia vuokria, tarjottiin paikat koetteeksi vapaassa huutokaupassa, jossa huudot oli tehtävä täysin sadoin markoin vuosivuokrasta. Korkeimpien tarjousten summa nousi tällöin 245,500 markkaan ja hyväksyi lautakunta näin tehdyt tarjoukset, joiden tekijöille paikat vuokrattiin kalenterivuodeksi 1933.

Edelläkäyneen huutokaupan jälkeen vuokrattiin [3]) 15 valokuvauspaikkaa, joista 3 Kaisaniemenpuistosta, 2 Korkeasaarelta, 2 Mustikkamaalta, 3 Seurasaarelta, 1 Mustasaarelta, 1 Pihlajasaarelta, 1 Lauttasaarelta, 2 Hietarannalta, yhteensä 30,950 markan maksuista. Kivinokan niemellä myönnettiin [4]) samanlainen oikeus kesän ajaksi 100 markan korvauksesta yhdessä tapauksessa sekä myös yhdessä tapauksessa Herttoniemen Naurissaarella ilman vuokraa [5]). Filmausta myönnettiin [6]) huutokaupan jälkeen 4 eri henkilölle tai yhtiölle kahdessa piirissä yhteensä 6,000 markan maksusta.

Jäätelömyyntipaikkojen sekä virvoitusjuomakioskien ja vaunupaikkojen alimmat vuokrat ja vuokraehdot vahvistettiin [7]).

Talojaosto vuokrasi edelläkäyneen huutokaupan jälkeen 34 jäätelömyyntipaikkaa [8]) huhtikuun 15 p:n ja lokakuun 15 p:n väliseksi ajaksi vuokramaksuista, jotka vaihtelivat 2,000 markasta 46,000 markkaan ja yhteensä nousivat 458,000 markkaan.

24 vesikioskia vuokrattiin [9]) huhtikuun 15 p:n ja lokakuun 15 p:n väliseksi ajaksi yhteensä 509,400 markan vuokrasta. Kauppatorin virvoitusjuomien myyntipaikka ei ollut mennyt aikaisemmin kaupaksi, minkä vuoksi se suhteellisesti minimivuokraa alentaen vuokrattiin [10]) kesäkuun 1 p:stä lukien 9,750 markan vuokrasta.

Marjojen ja hedelmien myyntipaikat vahvistettiin [11]) seuraaviksi: Kaisaniemessä 1) Joutsenlammen länsipuolella ja 2) Liisankadun kohdalla sekä Eläintarhassa 1) Helsinginkadun varrella ja 2) Nordenskiöldinkadun varrella.

Huutokaupassa hyväksyttiin [12]) ainoastaan Kaisaniemessä Joutsenlammen luona olevasta paikasta tehty tarjous sekä oikeutettiin talonisännöitsijä luovuttamaan muut paikat, jos niistä saataisiin vähintään $^1/_3$ aikaisemmasta vuokrasta.

---

[1]) Kiint.lautak. 24 p. lokak. 1,094 §. — [2]) S:n 7 p. marrask. 1,154 §. — [3]) Taloj. 2 p. helmik. 17 §, kiint.lautak. 25 p. huhtik. 488 § ja 5 p. syysk. 930 §. — [4]) Kiint.lautak. 30 p. toukok. 636 §. — [5]) Taloj. 13 p. kesäk. 97 §. — [6]) S:n 2 p. helmik. 17 §. — [7]) Kiint.lautak. 18 p. tammik. 68 § ja 1 p. helmik. 133 §. — [8]) Taloj. 15 p. helmik. 39 § ja 13 p. kesäk. 99 §. — [9]) Kiint.lautak. 14 p. maalisk. 318 § ja 21 p. maalisk. 338 §. — [10]) Taloj. 13 p. kesäk. 101 §. — [11]) Kiint.lautak. 7 p. maalisk. 294 §. — [12]) Taloj. 4 p. huhtik. 58 §.

Arpain myyntiä varten luovutettiin [1]) kaupungin kioskeja sekä myönnettiin lupia kioskien pystyttämiseen 12 tapauksessa [2]). 4 tapauksessa luovutettiin [3]) kaupungin kioskeja määrätyllä viikkovuokralla joka vaihteli 50 markan ja 250 markan välillä.

Barnavårdsföreningen, Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto ja Koteja kodittomille lapsille r. y. nimiset yhdistykset oikeutettiin [4]) syyskuun 18 p:nä 1932 (n. k. lasten päivänä) myymään kaupungin virvoitusjuomakioskeissa n. s. onnenkyniä. Sittemmin oikeutettiin [5]) mainitut yhdistykset yhden viikon aikana myymään näitä kyniä virvoitusjuomakioskeissa, mikäli kioskien vuokraajat siihen suostuivat.

Talojaosto päätti [6]), että kaupunki on ilmapallojen myyntiä varten jaettava kolmeen piiriin, joihin kuhunkin annettaisiin rajaton määrä ilmapallojen myyntilupia 75 markan maksusta päivältä.

No Name osakeyhtiö oikeutettiin [7]) toukokuun 15 ja syyskuun 1 p:n välisenä aikana pitämään kaupan makeisia Eteläsatamassa 500 markan vuokramaksusta.

Akateeminen kirjakauppa oikeutettiin [8]) kesäkuun 1 ja syyskuun 1 p:n välisenä aikana myymään aikakauslehtiä Pohjois- ja Eteläsatamissa yhteensä 1,500 markan maksusta.

Aktiebolaget Libra osakeyhtiölle myönnettiin [9]) oikeus kesän aikana pitää henkilövaakoja Kaivopuistossa 2,500 markan maksusta, Runeberginesplanaadissa 2,000 markan maksusta, Kauppatorin kauppahallin luona 1,500 markan maksusta, Hietarannalla 2,500 markan maksusta ja Korkeasaarella 1,500 markan maksusta. Sitäpaitsi yhtiö oikeutettiin [10]) marraskuun 1 p:n 1932 ja huhtikuun 30 p:n 1933 välisenä aikana pitämään yhtä henkilövaakaa Kauppatorin hallissa ja yhtä Kasarmintorin hallissa 500 markan maksusta vaakaa kohden.

Herra K. Koski oikeutettiin [11]) vuoden 1932 aikana pitämään kaukoputkia yleisön käytettävinä Tähtitorninmäellä ja Kaisaniemessä 300 markan maksusta vuodessa molemmista paikoista yhteensä.

Valoreklaamipaikkojen luovuttaminen kaupungin kioskien katoilta. Lautakunta päätti [12]) oikeuttaa talojaoston erinäisin ehdoin vuokraamaan valoreklaamipaikkoja kaupungin kioskien katoilta kalenterivuodeksi kerrallaan tehtävillä vuokrasopimuksilla, jotka jatkuisivat edelleen, ellei niitä irtisanottaisi 2 kuukautta ennen vuokrakauden päättymistä, parhailla paikoilla vähintään 1,000 markan vuosivuokrasta m²:ltä tai sen osalta.

Kampin alue. Kampin alueen koillisosasta luovutettiin [13]) 4,000 m²:n suuruinen alue Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitolle tivolitarkoituksiin toukokuun 1 ja 25 p:n 1932 väliseksi ajaksi ilman vuokraa.

Kampin kenttä luovutettiin [14]) Helsingin suojeluskuntapiirin moottorikomppanian käytettäväksi huhtikuun 24 p:ksi näytöksiä varten erinäisin ehdoin 300 markan maksusta.

---

[1]) Kiint.lautak. 1 p. elok. 843 §, 22 p. elok. 895 §, 7 p. marrask. 1,144 §, taloj. 13 p. kesäk. 105 §, 25 p. heinäk. 117 §, 10 p. lokak. 140, 141 ja 142 §, 31 p. lokak. 154 § ja 5 p. jouluk. 168 §. — [2]) Kiint.lautak. 6 p. kesäk. 656 §, 8 p. elok. 878 §, 22 p. elok. 893 §, 12 p. jouluk. 1,264 §, taloj. 15 p. helmik. 37 §, 4 p. huhtik. 61 §, 2 p. toukok. 76 §, 13 p. kesäk. 94, 102, 103 ja 104 § sekä 18 p. heinäk. 115 §. — [3]) Kiint.lautak. 24 p. lokak. 1,098 §, 7 p. marrask. 1,143 §, taloj. 31 p. lokak. 155 § sekä 5 p. jouluk. 162 ja 169 §. — [4]) Kiint.lautak. 1 p. heinäk. 760 §. — [5]) S:n 5 p. syysk. 932 §. — [6]) Taloj. 14 p. maalisk. 47 §. — [7]) Kiint.lautak. 9 p. toukok. 540 §. — [8]) Taloj. 17 p. toukok. 83 §. — [9]) S:n 18 p. huhtik. 67 §. — [10]) S:n 31 p. lokak. 153 §. — [11]) S:n 18 p. tammik. 2 §. — [12]) Kiint. lautak. 22 p. helmik. 225 §. — [13]) S:n 4 p. huhtik. 376 §. — [14]) S:n 11 p. huhtik. 411 §.

Ravintola- ja kahvilarakennusten vuokraaminen. Kaivopuistossa Ullanlinnan kylpylaitoksen vieressä oleva kahvilarakennus alueineen vuokrattiin [1]) kesäkuun 1 p:stä 1932 3 vuodeksi rouva O. Suhoselle 50,000 markan vuosivuokrasta ja ehdoin, että vuokraaja suorittaa kaikki tarpeelliset sekä sisä- että ulkokorjaukset ja maalauttaa rakennukset kaupunginarkkitehdin määräämällä värillä sekä kunnostaa alueen ja pensaat kaupunginpuutarhurin osoitusten mukaan.

Hakasalmen puistossa oleva kahvilarakennus ja sitä ympäröivä alue ulkoilmatarjoilua varten vuokrattiin [2]) Puistokahvila osakeyhtiölle kesäksi 1932 5,000 markan vuokrasta oikeuttamalla vuokraaja saamaan vuokraajan pidennystä neljäksi seuraavaksi vuodeksi, mikäli sitä ennen helmikuun loppua 1933 anotaan sekä ehdoin, että vuokraaja asettaa takauksen vuokran maksamisesta.

Esplanaadikappelin vuokra koroitettiin [3]) väkijuomalain voimaanastumisen johdosta kesäkaudelta 1932 30,000 markalla sekä vuodesta 1933 alkaen 50,000 markalla.

Syys- ja lokakuussa luovutettiin [4]) kappeli kahdesti erinäisin ehdoin ja vuokraa vastaan hedelmien ja puutarhatuotteiden näytteillepanoa varten.

Kaivohuoneen ravintolan vuokra korotettiin [5]) väkijuomalain voimaanastumisen johdosta vuodeksi 1932 25,000 markalla.

Kaisaniemen ravintola. Lautakunta hyväksyi [6]) Kaisaniemen ravintolan n. s. meripaviljonkirakennuksessa tehtäviä muutostöitä koskevat piirustukset ja kehoitti ravintolan vuokraajaa heti suorittamaan piirustusten mukaiset lisärakennustyöt sekä poistamaan nykyiset ulkohuonerakennukset ja meripaviljongin lasiverannan.

Ullanlinnan kylpylaitos vuokrattiin [7]) edelleen herroille J. Lydecken, K. Seidenschnur, O. Ekman ja U. Westerholm tammikuun 1 p:stä 1932 lukien 6 kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin 100 markan vuosivuokrasta ja ehdoin, että kaupunki saa suorittaa tarpeelliset ulkonaiset muutostyöt.

Munkkisaaren makasiinit. Eräät Munkkisaarella olevat makasiinisuojat, joiden pinta-ala oli n. 2,800 m², vuokrattiin [8]) Helsingin säilykeosakeyhtiölle kesäkuun 1 p:stä 1932 maaliskuun 15 p:ään 1937 82,200 markan vuosivuokrasta ehdoin, että vuokraajalla olisi oikeus ottaa alivuokralaisia ja että kaupungilla oli oikeus kesäkuun 1 p:nä 1934 tarkistaa vuokra, jolloin vuokralaisella olisi oikeus luopua vuokrasopimuksesta, mikäli hän ei tahtoisi hyväksyä kaupungin tällöin ehkä määräämää uutta vuokraa.

Kortteli n:o 178. Osakeyhtiö Valajan mainitusta korttelista vuokraama työpajarakennus ja alue vuokrattiin [9]) sanotulle yhtiölle edelleen viideksi vuodeksi maaliskuun 1 p:stä 1932 lukien 59,190 markan vuosivuokrasta ehdoin, että hakija viimeistään huhtikuun kuluessa suorittaisi kaikki maksamatta olevat vuokrat ja asettaisi riittävän vakuuden vastedes erääntyvien vuokrien maksamisesta.

Ford Motor C:o of Finland osakeyhtiön vuokraamaa aluetta koskeva vuokrasopimuksen vuokramaksuja koskevien määräysten suhteen päätettiin [10]), että dollareissa lasketusta vuokrasta 5,733: 15 dollaria vähennetään

[1]) Kiint.lautak. 1 p. helmik. 131 §. — [2]) S:n 30 p. toukok. 628 §. — [3]) S:n 30 p. toukok. 626 §. — [4]) Taloj. 18 p. heinäk. 116 § ja 10 p. lokak. 138 §. — [5]) Kiint.lautak. 1 p. elok. 842 §. — [6]) S:n 3 p. lokak. 1,017 §; ks. v:n 1929 kert. s. 191. — [7]) Kiint.lautak. 15 p. helmik. 195 §. — [8]) S:n 23 p. toukok. 595 §. — [9]) S:n 7 p. maalisk. 292 § ja 29 p. elok. 912 §. — [10]) S:n 21 p. maalisk. 337; ks. v:n 1930 kert. s. 21.

335: 52 dollaria, joka suoritetaan Suomen rahassa parikurssin 39: 70 mukaan 13,320 markalla ja loput 5,397: 63 dollaria Suomen pankin virallisen kurssin mukaan.

Yhtiölle myönnettiin [1]) oikeus vuokraamansa rakennuksen ensimmäiseen kerrokseen rakentaa riippurata.

Korttelin n:o 215 (Kampin alueen) rakennus n:o 20 vuokrattiin [2]) rakennustoimiston puisto-osastolle vuonna 1932 16,800 markan vuosivuokrasta ja vuoden 1933 alusta lukien 24,000 markan vuosivuokrasta.

Pukinmäen entisen toipumakodin rakennus vuokrattiin [3]) johtaja F. V. Andersénille ja hänen vaimolleen lokakuun 1 p:stä 1932 lukien viideksi vuodeksi 10,800 markan vuosivuokrasta, joka oli suoritettava kuukausittain etukäteen ja ehdoin, että vuokraajat suorittavat omalla kustannuksellaan kaikki vastedes tarpeelliset sisäkorjaukset.

Keskuspoliisitalon pylvässali luovutettiin [4]) erinäisin ehdoin poliisilaitokselle voimistelusaliksi.

Väkijuomaliikkeen tarkastajan vastaanottohuone. Kunnan asettaman väkijuomaliikkeen tarkastajan vastaanottohuoneeksi luovutettiin [5]) lakkautetun raittiuslautakunnan huoneistoon Helenankadun n:ossa 4 kuulunut etuhuone 300 markan kuukausivuokrasta huhtikuun 25 p:stä lukien.

Asevelvollisuuskutsuntaa varten tarvittava huoneisto. Asevelvollisuuskutsunnat oli aikaisemmin pidetty tontilla n:o 12 Museokadun varrella olevassa kansakoulurakennuksessa, joka oli vuokrattu maalariammattikoululle, ehdoin että kutsunnat saataisiin siellä toimittaa. Koska kuitenkin kutsuntojen toimittaminen puheenaolevassa talossa aiheutti keskeytystä mainitun koulun toiminnassa, päätti [6]) lautakunta koulun anomuksesta, että kutsunnat syksyllä 1932 pidettäisiin eräässä korttelissa n:o 215 (Kampin alueella) olevassa rakennuksessa ehdoin, että maalariammattikouluosakeyhtiö omalla kustannuksellaan huolehtisi tarkoitukseen varatun huoneiston saattamisesta kutsuntatoimiston hyväksymään kuntoon ennen syyskuun 14 p:ää 1932.

Vuokraajan häätäminen. Koska Kulosaaren kartanon vuokraaja ravintoloitsija R. Joffs useista huomautuksista huolimatta ei ollut täyttänyt vuokrasopimuksen edellyttämää velvollisuuttaan, päätti [7]) lautakunta kehoittaa asiamiestä häätämään mainitun vuokraajan Kulosaaren kartanosta. Sittenkuin asiamies oli hankkinut häätöpäätöksen, päätti [8]) lautakunta, että päätös oli pantava täytäntöön joulukuun 19 p:nä 1932 klo 12, ellei kaupungin kaikki maksettavaksi erääntyneet vuokrasaatavat vuoden 1932 loppuun saakka laskettuine korkoineen sitä ennen tulisi suoritetuiksi, jota päätöstä sitten vuokraajan suoritettua vuokranlyhennystä 13,000 markkaa muutettiin [9]) sikäli, että häätö lykättiin vuoden 1932 loppuun.

Vuokrien alentaminen. Tolfvan osakeyhtiön talosta n:o 14 Hernesaarenkadun varrella vuokraamien rakennusten ja alueiden yhteenlaskettu vuosivuokra alennettiin [10]) 117,030 markasta 85,185 markkaan.

Talossa n:o 37—41 Mäkelänkadun varrella olevien kunnallisten työväenasuntojen vuokrat alennettiin [11]) elokuun 1 p:stä 1932 lukien 50 markalla kuukaudessa.

---

[1]) Kiint.lautak. 22 p. elok. 894 §. — [2]) S:n 25 p. heinäk. 816 §. — [3]) S:n 5 p. syysk. 329 §. — [4]) S:n 8 p. helmik. 161 §. — [5]) S:n 25 p. huhtik. 479 §. — [6]) S:n 4 p. huhtik. 975 §. — [7]) S:n 8 p. elok. 877 §. — [8]) S:n 28 p. marrask. 1,225 §. — [9]) S:n 19 p. jouluk. 1,301 §. — [10]) S:n 25 p. heinäk. 831 §. — [11]) S:n 25 p. heinäk. 812 §.

Karstulantien kunnallisten työväenasuntojen vuokria alennettiin [1]) 25 markalla huoneistoa kohti helmikuun 1 p:stä 1933 lukien.

Vuokralle otetut huoneistot. Kiinteistölautakunta otti vuoden varrella vuokralle kaupungin virastoja ja laitoksia varten seuraavat huoneistot:

Virasto tai laitos, jota varten huoneisto on vuokrattu.	Vuokranantaja.	Osoite.	Vuokrakausi.		Vuokra, Smk.
			alkaa.	päättyy.	
Sörnäisten alueen väliaikainen aluelääkäri [2])	Asunto-osakeyhtiö Marjatta	Vilhonvuorenk. 7—9	1933, tammik. 1	1933, kesäk. 1, sen jälk. irtis. helmikuussa	500: — kk.
Lastenpoliklinikka [3])	Helsingfors hushållsskola	Unionink. 45	1932, elok. 1	3 kk. irtis.	1,650 :— kk.
Köyhäinhoitolautakunnan työtupa [4])	Kemiallinen tehdas osakeyhtiö Flora	Kotkank. 9	1932, kesäk. 1	1932, jouluk. 31	5,500 :— kk.
Köyhäinhoitolautakunnan myymälä [5])	Fastighetsaktiebolaget Bulevardsgatan 14	Annank. 15	1932, kesäk. 1	1932, jouluk. 31, sen jälk. 1 kk. irtis.	2,200: — kk.
Köyhäinhoitolautakunnan avustuskanslia [6])	Asunto-osakeyhtiö Marjatta	Vilhonvuorenk. 7—9	1932, lokak. 1	1933, jouluk. 31, sen jälk. 2 kk. irtis.	2,470: 70 kk.
Ruotsinkielinen apukoulu [7])	Sedmigradskyn pientenlastenkoulu ja Marian turvakodin säätiö	Oikok. 7	1932, syysk. 1	1937, elok. 31	80,000: — vuodessa, lisäksi $^3/_5$ talon lämpökust.
Suomenlinnan lastentarha [8])	Herra G. Poppius	Suomenlinna	1932, kesäk. 1	1 kk. irtis.	28,000: — vuodessa
Kallion suomalainen lastentarha [9])	Asunto-osakeyhtiö Arena	Siltasaarenk. 11	1932, kesäk. 1	1935, toukok. 31	60,000: — vuodessa.
Lastentarha Barnabo [10])	Keskinäinen henkivakuutusyhtiö Salama	Tehtaank. 13	1932, marrask. 1	1938, kesäk. 1	3,800: — kk.
Ruotsinkielinen työväenopisto [11])	Laurellska skolans fastighetsaktiebolag	Ritarik. 5	1932, syysk. 1	1933, kesäk. 1, sen jälk. 4 kk. irtis.	80,000: — vuodessa.
Työnvälitystoimisto [12])	Vallilan työväentalo-osakeyhtiö	Sturenk. 27	1932, lokak. 1	1932, jouluk. 31	650: — kk.
Naisten työtupa [13])	Kemiallinen tehdas osakeyhtiö Flora	Kotkank. 9	1932, tammik. 18	1932, huhtik. 30	32,000: — koko ajalta.
Naisten työtupa [14])	Osakeyhtiö Ph. U. Strengberg & K:ni	Meritullink. 1	1932, syysk. 15	1932, jouluk. 31	13,500: — kk.
Keskuskeittola [15])	Aktiebolaget Svenska gården	Katariinank. 3	1932, marrask. 1	1933, kesäk. 1	450: — kk.
Poliisilaitoksen tutkinto-osasto [16])	»	Aleksanterink. 16—18	1932, kesäk. 1	1932, heinäk. 31	1,863: 35 kk.

Köyhäinhoitolautakunta oli suullisilla sopimuksilla ja käytettävänään olevilla vuokramäärärahoilla vuokrannut [17]) 4 huonetta, keittiön ja eteisen kätävän lisähuoneiston Siltasaarenkadun talosta n:o 3 18,000 markan vuosi-

---

[1]) Kiint.lautak. 19 p. jouluk. 1,295 §. — [2]) S:n 27 p. jouluk. 1,324 §. — [3]) S:n 1 p. heinäk. 749 §. — [4]) S:n 9 p. toukok. 539 §. — [5]) S:n 23 p. toukok. 597 §. — [6]) S:n 19 p. syysk. 969 §. — [7]) S:n 25 p. heinäk. 829 §. — [8]) Taloj. 4 p. huhtik. 53 §. — [9]) Kiint. lautak. 15 p. helmik. 192 §. — [10]) S:n 14 p. marrask. 1,176 §. — [11]) S:n 30 p. toukok. 627 §. — [12]) S:n 10 p. lokak. 1,046 §. — [13]) S:n 25 p. tammik. 102 § ja taloj. 18 p. huhtik. 68 §. — [14]) Kiint.lautak. 25 p. heinäk. 811 §. — [15]) S:n 24 p. lokak. 1,097 §. — [16]) S:n 17 p. toukok. 567 § ja 20 p. kesäk. 729 §. — [17]) S:n 25 p. tammik. 96 §.

vuokrasta, 1 huoneen ja eteisen käsittävän lisähuoneiston avustuskanslia I varten Fabianinkadun talosta n:o 8 7,200 markan vuosivuokrasta ja Sampsantien talosta n:o 50 2 huonetta, keittiön, kylpyhuoneen ja eteisen käsittävän huoneiston kunnalliskodin yöhoitajattaria varten 9,000 markan vuosivuokrasta, kaikki kuluvan tammikuun 1 p:stä lukien. Lautakunta oli pyytänyt, että eri vuokrasopimukset Siltasaarenkadun ja myöskin Fabianinkadun huoneistoista yhdistettäisiin kesäkuun 1 p:stä 1932 lukien yhdeksi vuosivuokrasopimukseksi. Lautakunta päätti antaa asiamiehen tehtäväksi laatia anotut vuokrasopimukset, Sampsantien huoneistoa koskevan 3 kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin ja molemmat muut toukokuun 31 p:ään 1932, minkä jälkeen kaikki köyhäinhoitolautakunnan hallinnassa olevat vuokrahuoneistot Siltasaarenkadun talossa n:o 3 ja samoin Fabianinkadun talossa n:o 8 oli yhdistettävä yhteen vuosivuokrasopimukseen kesäkuun 1 p:stä lukien.

Vuokrasopimusten jatkaminen. Lihantarkastamoa varten Salomonkadun talosta n:o 3 vuokratun huoneiston vuokrasopimusta jatkettiin entisin ehdoin kesäkuun 1 p:stä lokakuun 1 p:ään 1932 [1]) sekä sen jälkeen edelleen kahden kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin [2]).

Suomenlinnan odotuspaviljonkia koskeva vuokrasopimus uusittiin [3]) kesäkuun 1 p:stä 1932 lukien entisin ehdoin yhdeksi vuodeksi sekä sen jälkeen jatkuvaksi vuoden kerrallaan, ellei sitä irtisanottaisi kolmea kuukautta ennen vuokra-ajan päättymistä.

Lastentarha Hemgårdin huoneisto. Asunto-osakeyhtiö Hämeentie 67:n anottua, että kaupunki helmikuun 1 p:stä 1932 lukien suorittaisi vuokran lastentarha Hemgårdia varten vuokratusta huoneistosta Hämeentien talossa n:o 67, mutta mainitun huoneiston keittiön sittemmin oli havaittu olleen sellaisessa kunnossa, ettei sitä rakennusjärjestyksen määräysten mukaan ollut lupa käyttää, josta kaupungille oli koitunut erinäistä vahinkoa, päätti [4]) lautakunta, että Asunto-osakeyhtiö Hämeentie 67:ltä oli vaadittava vahingonkorvausta yhteensä 11,146: 95 markkaa ja loppu erääntyneestä vuokrasta, 2,878: 05 markkaa sekä koko vuokra toukokuun alusta 1932 lukien oli maksettava yhtiölle heti.

Poliisilaitoksen tutkinto-osasto, jota varten Aleksanterinkadun talossa n:o 16—18 vuokratun huoneiston vuokrasopimus päättyi kesäkuun 1 p:nä, päätettiin [5]) sijoittaa erääseen Sofiankadun talossa n:o 4 olevaan huoneeseen, joka tarkoitusta varten oli väliseinällä jaettava kahdeksi eri huoneeksi.

Autohallin vuokralle ottaminen. Lautakunta päätti [6]) vuokrata puhtaanapitolaitoksen tarpeisiin 600 m²:n laajuisen autohallin Asunto-osakeyhtiö Itä Viertotie 35 nimisen yhtiön omistamasta talosta Kulmalankadun talossa n:o 2 kahdeksi vuodeksi kesäkuun 1 p:stä 1933 lukien 3,300 markan kuukausivuokrasta.

Kaupungin vuokralle ottamien huoneistojen vuokrien alentaminen. Allamainittuja kaupungin virastoja ja laitoksia varten vuokrattujen huoneistojen vuosivuokrat saatiin vuoden 1932 aikana alennetuiksi kesäkuun 1 p:stä lukien seuraavasti:

lastentarha Touhula, Neljäs linja n:o 14, 72,000 markasta 60,000 markkaan ehdoin, että sopimus tehtiin kolmeksi vuodeksi [7]);

---

[1]) Taloj. 18 p. tammik. 13 §. — [2]) Kiint.lautak. 30 p. toukok. 625 §. — [3]) S:n 6 p. kesäk. 658 §; ks. v:n 1926 kert. s. 161. — [4]) Kiint.lautak. 2 p. toukok. 505 §. — [5]) S:n 2 p. toukok. 510 §. — [6]) S:n 5 p. jouluk. 1,247 §. — [7]) S:n 18 p. tammik. 70 §.

lastentarha Päiväkoti, Pursimiehenkatu n:o 27, 42,000 markasta 38,400 markkaan [1]);

köyhäinhoitolautakunnan avustuskanslia IV, Runeberginkatu n:o 58, 20,400 markasta 18,000 markkaan [2]);

Toukolan lastentarha, Toukolantie n:o 13, 38,400 markasta 36,000 markkaan [3]);

lastentarha Tomtebo, Kalevankatu n:o 21, 42,000 markasta 38,400 markkaan [4]);

Töölön haarakirjasto, Runeberginkatu n:o 69, 50,000 markasta 45,000 markkaan [5]);

poliisilaitoksen lääkärin vastaanottohuone, Uudenmaankatu n:o 11 8,400 markasta 7,200 markkaan [6]);

lastentarha Pienola, Eerikinkatu n:o 14, 55,450 markasta 45,000 markkaan [7]);

ensimmäisen kaupunginvoudin konttori, Aleksanterinkatu n:o 16—18, 60,000 markasta 50,000 markkaan sekä samassa talossa olevat kaupunginviskaalinvirasto 23,800 markasta 20,000 markkaan ja oikeusaputoimisto 24,900 markasta 23,000 markkaan [8]);

merimiesten työnvälitysosasto, Etel. Makasiinikatu n:o 6 21,000 markasta 18,900 markkaan [9]);

lastentarha Onnela, Korkeavuorenkatu n:o 1, 52,000 markasta 50,000 markkaan [10]);

poliisilaitoksen V vartiopiirin autotalli, Eurantie 7, 4,200 markasta 2,400 markkaan lokakuun 1 p:stä 1932 lukien [11]).

Kunnallisia työväenasuntoja koskeva määräys. Talojaosto päätti [12]), että kunnallisten työväenasuntojen vuokralaisia vastaan on ryhdyttävä uloshaku- ja häätötoimenpiteisiin, ellei erääntyneitä vuokria suoriteta yhden kuukauden kuluessa.

Kauppahallien yövartiointi. Etelärannan, Kauppatorin ja Kasarmintorin kauppahallien yövartiointi uskottiin [13]) Suomen vartioimis- ja sulkemisosakeyhtiölle 600 markan kuukausimaksusta sekä Hakaniementorin kauppahallin [14]) yövartiointi samalle osakeyhtiölle tammikuun 1 p:stä 1933 lukien 3 kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin ja 300 markan kuukausimaksusta.

Keskuslämmityslaitteiden valvonta. Lautakunta päätti [15]) antaa rahatoimistotalon, Eläintarhassa olevan kaupunginjohtajan asuntotalon, keskuspoliisitalon sekä Pengerkadun talossa n:o 5 ja Hietaniemenkadun talossa n:o 4 olevien matalapainekattilat Voima- ja polttoainetaloudellisen yhdistyksen Ekonon valvontaan.

Polttoainehankinnat. Lautakunta päätti [16]) uskoa kaupunki- ja poliisitaloja varten lämmityskautena 1932—1933 tarvittavien halkojen hankinnan Osakeyhtiö halkoyhtymälle.

Kaasulaitokselta tilattiin [17]) mainittua polttokautta varten 1,250 tonnia koksia 300 markan hinnasta tonnilta. Kaupungintalon keskuslämmityslait-

[1]) Kiint.lautak. 25 p. tammik. 97 §. — [2]) S:n 25 p. tammik. 98 §. — [3]) S:n 25 p. tammik. 99 §. — [4]) S:n 25 p. tammik. 103 §. — [5]) Taloj. 18 p. tammik. 7 §. — [6]) S:n 18 p. tammik. 8 §. — [7]) S:n 18 p. tammik. 12 §. — [8]) S:n 14 p. maalisk. 46 §. — [9]) S:n 4 p. huhtik. 52 §. — [10]) S:n 17 p. toukok. 86 §. — [11]) S:n 10 p. lokak. 135 §. — [12]) S:n 24 p. lokak. 152 §. — [13]) S:n 12 p. syysk. 124 §. — [14]) S:n 5 p. jouluk. 163 §.— [15]) Kiint. lautak. 25 p. heinäk. 817 §. — [16]) S:n 1 p. heinäk. 759 §. — [17]) Taloj. 13 p. kesäk. 100 §.

teita varten tarvittava kivihiili päätettiin[1]) ostaa kaupungin sähkölaitokselta, jonka kanssa talonisännöitsijän oli tehtävä mainittua hankintaa koskeva sopimus.

Palovakuutukset. Lautakunta päätti [2]), että kaupungin kiinteän omaisuuden ainaisten palovakuutusten vuonna 1932 erääntyvät maksut oli kokonaisuudessaan suoritettava, mutta että vuosivakuutukset uudistettaisiin vain vuoden 1933 tammikuun loppuun.

Vuoden varrella lautakunta päätti palovakuuttaa seuraavat rakennukset:

Sofianlehdon lastenkodin alueelle rakennetun makuuhallin tammikuun 18 p:n 1932 tammikuun 18 p:n 1933 väliseksi ajaksi 45,000 markasta [3]);

Toivolan koulukodin saunarakennuksen 20,000 markasta [4]) lisävakuutus;

kahvila Vedutan 35,000 markasta [5]);

rakennuskonttorin työpajarakennukset 4,221,000 markasta [6]);

Vallilan siirtolapuutarhan käymälä- ja vajarakennuksen 29,000 markasta [7]);

Hummallahden alueella n:o 56 olevat n.s. Pauligin rakennukset lokakuun 10 1932 ja lokakuun 10 p:n 1933 väliseksi ajaksi 800,000 markasta [8]);

Vallilan kansakoulurakennuksen tammikuun 10 p:ään 1933 asti 5,600,000 markasta [9]);

Kivelän sairaalan uuden sairaspaviljongin tammikuun 11 p:ään 1933 asti 7,800,000 markasta [9]);

Talo-osaston alaisten toimenhaltijain palkat. Lautakunta päätti [10]), että poliisihuoneistojen siivoojattarille oli maksettava palkkaa suurempitöisistä siivousaloista 1: 50 markkaa m²:ltä ja pienempitöisistä siivousaloista 1: 35 markkaa m²:ltä sekä keskuslämmitystaloissa 10 penniä m²:ltä kuukaudessa vähemmän, korottamalla tai alentamalla kokonaispalkkaa kullekin siivoojattarelle lähimpään 5 markkaan.

Eräiden muiden talo-osaston alaisten toimenhaltijain palkat vahvistettiin [11]) esittelijän ehdotuksen mukaisiksi.

Puhelinkioskipaikkojen vuokraaminen. Kaupunginhallituksen kehoitettua kiinteistölautakuntaa laatimaan Helsingin puhelinyhdistyksen kanssa eräitä puhelinkioskeja varten luovutettuja paikkoja koskevat vuokrasopimukset, päätti [12]) lautakunta, että kaikki sekä nyt hyväksytyt että aikaisemmin luovutetut puhelinkioskipaikat vuokrataan Helsingin puhelinyhdistykselle tammikuun 1 p:stä 1933 lukien kuuden kuukauden irtisanomisajoin 300 markan vuosivuokrasta.

Autoasemien puhelimet. Eräille vuokra-autonkuljettajille myönnettiin [13]) oikeus omalla kustannuksellaan siirtää Vallilantien ja Mäkelänkadun kulmassa olevan autoaseman puhelin n:o 72 707 Torkkelinkadun ja Hämeentien kulmaan ehdoin, ettei siirto tuottanut sen toimeenpanijoille etuoikeutta puhelimen käyttöön ja että kaupungilla oli oikeus siirtää puhelin toiseen paikkaan, jos se tarpeelliseksi katsottaisiin.

Lautakunta päätti [14]), että Kluuvi- ja Pohj.Esplanaadikatujen kulmassa, Yrjönkadun talon n:o 28 kohdalla sekä Meri- ja Kapteeninkatujen kulmassa oleviin autoasemiin oli asetettava puhelimet.

---

[1]) Taloj. 13 p. kesäk. 98 §. — [2]) Kiint.lautak. 5 p. syysk. 928 §. — [3]) S:n 7 p. tammik. 31 §. — [4]) Taloj. 18 p. huhtik. 66 §. — [5]) S:n 2 p. toukok. 74 §. — [6]) S:n 17 p. toukok. 85 § ja 13 p. kesäk. 108 §. — [7]) S:n 13 p. kesäk. 107 §. — [8]) S:n 10 p. lokak. 137 §. — [9]) S:n 31 p. lokak. 157 §. — [10]) Kiint.lautak. 7 p. tammik. 29 §. — [11]) S:n 7 p. tammik. 30 §. — [12]) S:n 17 p. lokak. 1,068 §. — [13]) S:n 14 p. maalisk. 311 §. — [14]) S:n 4 p. huhtik. 377 §.

Lautakunta oikeutti [1]) autonkuljettaja J. E. Laaksosen y. m. pystyttämään pylvään autoasemapuhelinta varten Etel. Hesperiankadun ja Runeberginkadun kulmassa olevalle istutusalueelle sen Runeberginkadun itäpuolella olevaan osaan rakennustoimiston lähemmin määrättävään paikkaan.

Ehdotuksia kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka koskivat:

Hyvösen lahjoitusrahaston omistamien kiinteistöjen hallinnon siirtämistä lautakunnalta Gustaf ja Maria Hyvösen lastenkodin johtokunnalle [2]), anniskeluoikeuksien hankkimista kaupungin vuokralle antamille ravintoloille [3]), eräiden vesikioskien uusimista ja muutamien uusien sellaisten rakentamista [4]), erään korttelissa n:o 215 olevan lautavajan sekä mainitun korttelin Rautatienkadun puoleisen aidan myymistä [5]), entisen Narinkan alueella olevan hiekkavajan myymistä [6]), poliisilaitoksen spriivaraston siirtämistä valtion alkoholivarastoon [7]), eräiden pakkohuutokaupoissa ostettujen Kumpulan omakotialueella olevien rakennusten korjaustöihin tarvittavia määrärahoja [8]), Kaupungintalossa, Vanhalla ja Uudella raatihuoneella, Rahatoimistotalossa ja Virastotalossa olevien kaupungin virastojen valaistusmäärärahojen merkitsemistä asianomaisen viraston menoarvioon [9]), eräisiin korttelissa n:o 215 suoritettaviin korjaustöihin tarvittavia määrärahoja [10]), käytävän avaamista Virastotalosta Sofiankadun talon n:o 6 pihalle [11]), kaupunginvaltuuston arkistoa varten tarvittavan arkistotilan luovuttamista Virastotalon ja Keskuspoliisitalon kellareista [12]), Ruotsalaisen teatterin kulissivarastoa [13]), varapumpun hankkimista Rahatoimistotalon pohjaveden poistamiseksi [14]), kolmen uuden puhelinkioskin paikan määräämistä [15]), Kaivohuoneen ulkoilmateatterin lakkauttamista [16]), parannusten aikaansaamista lastentarhain huoneistoihin ja leikkikenttiin nähden [17]) ja poliisitalojen siivoojattarien maksutonta lääkärinhoitoa [18]).

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle m.m. asioista, jotka koskivat:

Helsingin ammatillisen paikallisjärjestön anomusta maksuttomien asuntojen järjestämisestä eräille työttömille [19]), yleisten töiden hallituksen anomusta erinäisen kiinteän ja irtaimen omaisuuden palovakuuttamisesta [20]), täydellisen torikaupan järjestämistä Hietalahden torille [21]), poliisilaitoksen etsivän osaston pidätettyjen säilytyshuoneiden lisäämistä [22]), elintarvekaupan jatkamista Kauppatorilla [23]), kaduilla tapahtuvan sanomalehtikaupan järjestämistä [24]), kalakaupan järjestämistä varten asetetun komitean mietintöä [25]), uuden kansakoulu- ja lastentarharakennuksen rakentamista Punavuorenkadun taloon n:o 6 [26]), makkarain-, jäätelön- ja kioskimyyntipaikkojen vuokralleantamistapaa [27]), erinäisten vuokrien velotuksen ja kannannan siirtämistä satamalautakunnan tehtäväksi [28]).

---

[1]) Kiint.lautak. 21 p. marrask. 1,198 §. — [2]) S:n 15 p. helmik. 193 §. — [3]) S:n 7 p. maalisk. 293 §. — [4]) S:n 7 p. maalisk. 295 ja 296 §. — [5]) S:n 7 p. maalisk. 297 §. — [6]) S:n 21 p. maalisk. 335 §. — [7]) S:n 25 p. huhtik. 480 §. — [8]) S:n 9 p. toukok. 537 §. — [9]) S:n 17 p. toukok. 566 §. — [10]) S:n 17 p. toukok. 568 §. — [11]) S:n 25 p. heinäk. 809 §. — [12]) S:n 25 p. heinäk. 818 §. — [13]) S:n 10 p. lokak. 1,045 §. — [14]) S:n 17p. lokak. 1,067 §. — [15]) S:n 17 p. lokak. 1,069 §. — [16]) S:n 7 p. marrask. 1,140 §. — [17]) S:n 14 p. marrask. 1,177 §. — [18]) S:n 19 p. jouluk. 1,294 §. — [19]) S:n 25 p. helmik. 101 §. — [20]) S:n 22 p. helmik. 226 §. — [21]) S:n 29 p. helmik. 258 §. — [22]) S:n 21 p. maalisk. 336 §. — [23]) S:n 4 p. huhtik. 373 §. — [24]) S:n 25 p. huhtik. 478 § ja 17 p. toukok. 577 §. — [25]) S:n 20 p. kesäk. 715 § ja 1 p. heinäk. 757 §. — [26]) S:n 1 p. heinäk. 754 §. — [27]) S:n 19 p. syysk. 968 §. — [28]) S:n 31 p. lokak. 1,123 §.

8. Kiinteistötoimiston kansanpuisto-osaston toimialaan kuuluvat asiat.

Alueiden vuokraaminen kansanpuistoista. Helsingin sosiaalidemokraattiselle nuorisoyhdistykselle vuokrattiin [1]) kesäkuun 1 p:stä 1932 lukien 3 vuodeksi 1,000 markan vuosivuokrasta yhdistyksen aikaisemmin vuokraama alue Mustikkamaalla.

Voimistelu- ja urheiluseura Helsingin Ponnistukselle vuokrattiin [2]) kesän ajaksi eräs alue Kivinokan kansanpuistosta 1,000 markan vuokrasta.

Voimistelu- ja urheiluseura Kullervon Mustikkamaalta vuokraaman alueen vuosivuokra alennettiin [3]) vuoden 1933 alusta lukien 4,800 markasta 4,000 markkaan.

Kansanpuistojen käyttöoikeudet. Dayton vaaka osakeyhtiö oikeutettiin [4]) asettamaan yksi henkilövaaka sekä Pihlajasaarelle että Hietarannalle ehdoin, että yhtiö vuokrana suorittaa 30 % vaakojen tuottamasta bruttotulosta.

Lautakunta päätti [5]) vuokrata herra A. Haapasalolle Hietarannan uimarannalta 32 m²:n laajuisen alueen uimapukujen ja leikkitarpeiden myyntiä ja lainausta varten kesäkuun 1 p:stä syyskuun 1 p:ään 1932 2,000 markan kuukausivuokrasta.

Korttikeskus niminen liike oikeutettiin [6]) 1934 vuoden loppuun asti myymään eläin- ja maisemapostikortteja Korkeasaarella vuonna 1932 500 markan ja vuosina 1933 ja 1934 1,000 markan vuosivuokrasta ehdoin, että eläintarhan valvoja hyväksyy myydyksi ehdotetut korttilajit, että vapaakappale kustakin kortista annetaan kiinteistötoimiston kansanpuisto-osastolle ja toinen eläintarhan arkistoon, että Korttikeskuksen on viimeisenä sopimusvuonna kuukausittain tehtävä selonteko myydyistä sekä valmistettaviksi aiotuista ja varastossa olevista korteista, että negatiivit ovat lähettävät eläintarhan arkistoon, mikäli niitä ei silloin voida rahakorvausta vastaan edelleen käyttää, että jälellä oleva korttivarasto realisoidaan tarkemman sopimuksen mukaan, sekä että korttien hinnat ovat korkeintaan 2 markkaa, paitsi erikoiseläinnäyttelyistä otettujen korttien 2: 50 markkaa.

Kansanpuistojen ravintolat. Mustasaaren ravintola vuokrattiin [7]) Helsingin pohjoisen suomalaisen seurakunnan nuorten toveruusliitolle toukokuun 1 p:n 1932 ja huhtikuun 1 p:n 1933 väliseksi ajaksi 7,000 markan vuosivuokrasta ja ehdoin, että vuokraaja pitäisi ravintolan auki hiihtokauden aikana sunnuntaisin.

Tuurholman kahvilakioski ja kaksi pienempää kioskia vuokrattiin [8]) herra A. Mannerille tammikuun 1 p:stä 1933 lukien kolmeksi vuodeksi 3,000 markan vuosivuokrasta.

Kansanpuistojen ravintolain hinnastot vahvistettiin [9]).

Kansanpuistojen liikenne. Kansanpuistojen kulkuvuorot vahvistettiin[10]).

Lautakunta päätti[11]) sallia moottoriveneliikennöitsijöiden vapaasti harjoittaa liikennettä Kyläsaaren ja Kivinokan välillä.

Sörnäisten rantatien ja Mustikkamaan välisestä moottoriveneliikenteestä Ulkolaitamoottorien kuljettajain seuran kanssa tehty sopimus päätettiin [12])

---

[1]) Kiint.lautak. 18 p. tammik. 71 §. — [2]) S:n 11 p. huhtik. 410 §. — [3]) S:n 19 p. syysk. 972 §. — [4]) S:n 25 p. huhtik. 487 §. — [5]) S:n 23 p. toukok. 603 §. — [6]) S:n 1 p. heinäk. 763 §. — [7]) S:n 11 p. huhtik. 408 §. — [8]) S:n 7 p. marrask. 1,149 §. — [9]) S:n 18 p. huhtik. 453 §. — [10]) S:n 11 p. huhtik. 414 ja 416 §. — [11]) S:n 11 p. huhtik. 415 §. — [12]) S:n 18 p. huhtik. 443 §.

uusia siten, että moottoriveneiden kuljettajien tuli kaupungille ennen suorittamansa tulojen mukaan lasketun liikennemaksun sijasta suorittaa kertamaksuna 23,150 markkaa, joka oli maksettava kaupunginkassaan ennen liikenteen alkamista.

Kansanpuistojen liikenteestä A. Österin kanssa tehty sopimus siirrettiin [1]) Osakeyhtiö Merenkululle.

Tuurholman kaitsijan asunto. Koska Tuurholman kaitsijan asunto ei täyttänyt talviasunnolle asetettavia vaatimuksia päätti [2]) lautakunta oikeuttaa kaitsijan muuttamaan mainitussa puistossa olevaan puutarhurirakennukseen ehdottaen samalla kaupunginhallitukselle, ettei kaitsijan asunnostaan suoritettavaa luontaisetukorvausta tämän johdosta korotettaisi.

Korkeasaaren eläintarha. Yksi eläintarhan ahmoista lainattiin [3]) filmausta varten Suvenniemen eläintieteellisen aseman johtajalle tohtori F. Remmlerille m.m. ehdoin, että lainaaja lainan vakuudeksi tallettaisi pankkiin 5,000 markkaa ja luovuttaisi korvaukseksi eläintarhalle täplikkään hyenan.

Lautakunta päätti [4]) ostaa Taivalkosken pitäjässä vangitun metsäkauriin 1,000 markasta lisättyinä eläimen tuontikuluilla Taivalkoskelta Helsinkiin.

Korkeasaaren eläintarha oikeutettiin [5]) Suomen turkiseläinten kasvattajain liiton poliisimaneesissa toimeenpanemassa turkiseläinten näyttelyssä asettamaan näytteille seuraavat eläimet: pesukarhupari, sinikettupari, mäyräpari, hilleripari, kärppäpari ja mäntynäätä.

Urheilukentät. Kaupungin Eläintarhan urheilukentällä omistamat pukusuojat vuokrattiin [6]) yhteensä seitsemälle urheilujärjestölle ja mainittu kenttä luovutettiin [7]) kilpailutarkoituksia varten erinäisille urheilujärjestöille.

Eräät muut urheilukentät luovutettiin [8]) neljässä eri tapauksessa kilpailu- tai näytöstarkoituksiin.

Eläintarhan, Kallion, Haapaniemen ja Käpylän urheilukenttien sekä Hesperian pesäpallokentän järjestyssäännöt vahvistettiin [9]).

Eläintarhan urheilukenttää luovutettaessa käytettävä vuokrasopimuskaavake vahvistettiin [10]) ja samalla määrättiin alin vuokra kansallisista kilpailuista yhdeltä päivältä 300 markaksi ja kahdelta päivältä 400 markaksi sekä kansainvälisistä kilpailuista vastaavasti 400 ja 600 markaksi.

Lautakunta päätti [11]) oikeuttaa kansanpuistojen isännöitsijän kussakin yksityistapauksessa Eläintarhan urheilukentällä kilpailuja järjestävien seurojen anomuksesta antamaan seuroille luvan omalla kustannuksellaan sulkea kentän eteläpuolella oleva kallio ja kantaa sinne pääsystä myöskin maksu ehdoin, että bruttotuloista suoritettaisiin kaupungille samansuuruinen osuus kuin kentän käyttämisestä.

Alennus urheilukentän vuokramaksuista. Suomen urheiluliiton anottua saada maksuttomasti käyttää Eläintarhan urheilukenttää kesäkuun alussa ja puolivälissä olympialaiskarsintakilpailuja sekä elokuun 6 ja 7 p:nä Suomen yleisurheilumestaruuskilpailuja varten päätti [12]) lautakunta, että ensinmainituista kilpailuista oli kannettava vuokrana 5 % bruttotuloista riippumatta niiden suuruudesta; mestaruuskilpailuja koskevalta osalta anomus sen sijaan hylättiin.

---

[1]) Kiint.lautak. 19 p. jouluk. 1,298 §. — [2]) S:n 17 p. lokak. 1,072 §. — [3]) S:n 20 p. kesäk. 721 §. — [4]) S:n 1 p. heinäk. 762 §. — [5]) S:n 21 p. marrask. 1,201 §. — [6]) S:n 2 p. toukok. 514 §. — [7]) S:n 2 p. toukok. 515 §. — [8]) S:n 17 p. toukok. 570 §, 30 p. toukok. 631§, 1 p. elok. 846 § ja 24 p. lokak. 1,095 §. — [9]) S:n 2 p. toukok. 516 §; ks. Kunn. as.-kok. s. 165 ja seur. — [10]) Kiint. lautak. 2 p. toukok. 517 §; ks. myös Kunn. as. kok., s. 166. — [11]) Kiint. lautak. 6 p. kesäk. 662 §. — [12]) S:n 4 p. huhtik. 378 §.

Urheilukenttien katsojaparvekkeet. Hesperian pesäpallokentän katsojaparvekkeen rakentaminen ja siellä olevan musiikkilavan muuttaminen pukusuojaksi annettiin [1]) kaupungin rakennustoimiston talorakennusosaston tehtäväksi.

Eläintarhan urheilukentän A-parvekkeen suojakatoksen rakentaminen uskottiin [2]) rakennusurakoitsija C. Thunbergin tehtäväksi ehdoin, että konstruktiot oli suoritettava rakennustarkastuskonttorin määräysten mukaisesti ja että piirustukset ennen niiden jättämistä kiinteistölautakunnan hyväksyttäviksi jätettiin kaupunginarkkitehdin tarkastettaviksi.

Käpylän ravirata luovutettiin [3]) kilpailutarkoituksia varten eräille moottoriseuroille ollen kansallisista kilpailuista suoritettava vuokraa yhdeltä päivältä 1,000 markkaa ja kahdelta perättäiseltä päivältä 1,500 markkaa sekä kansainvälisistä kilpailuista vastaavasti 1,500 ja 2,000 markkaa. Lisäksi luovutettiin rata harjoituksia varten kesä- ja elokuussa sekä syyskuun alussa keskiviikkoisin Helsingin moottorikerholle, ollen harjoituksista, jotka eivät saaneet kestää kahta tuntia kauempaa, kannettava vuokraa 50 markkaa kerralta.

Käpylän ravirata päätettiin [4]) ravi- ja ratsastusharjoituksia varten luovuttaa päivittäin klo 10—12 sekä tiistaisin ja perjantaisin klo 16—18, paitsi kahtena kilpailun edellisenä päivänä sekä itse kilpailupäivänä, ollen kunkin hevosenomistajan huhtikuun 15 p:n ja marraskuun 15 p:n väliseltä ajalta suoritettava 100 markkaa.

Kaupungin puistojen, kansanpuistojen y.m. luovuttaminen kilpailu- tai näytöstilaisuuksia varten. Lautakunta päätti [5]) oikeuttaa Helsingin moottoripyöräkerhon joko huhtikuun 24 tai toukokuun 8 p:nä 1932 järjestämään auto- ja moottoripyöräkilpailut Eläintarhassa anomukseen liitetyssä karttaluonnoksessa tarkemmin määritellyllä radalla, ehdoin että urheilijoille varattaisiin vapaa pääsy Eläintarhan urheilukentälle harjoittelemaan ja että anojat hyvissä ajoin ennen kilpailuja asettuisivat yhteyteen poliisiviranomaisten kanssa, jotta poliisilaitoksen edustajat yhdessä kerhon edustajien kanssa voisivat tarkastaa kilpailupaikan sekä sopia järjestyksen ylläpidosta ja muista valvontaa koskevista seikoista. Kilpailujen järjestäjä oikeutettiin [6]) sittemmin kolmessa paikassa Eläintarhassa harjoittamaan tarjoilua kilpailujen aikana yhteensä 1,000 markan maksusta.

Lautakunta oikeutti [7]) Suomen kenttäratsastusseuran, Helsingin ratsastajien ratsastusseuran ja sotaväen yhteisesti helmikuun 27 ja 28 p:nä 1932 järjestämään ratsastuskilpailut Töölönlahden jäällä ja sitä varten estämään maksuttoman jäälle pääsyn mainittuina päivinä klo 14—16.

Hietaranta luovutettiin toukokuussa Suomen partioliitolle [8]) leiripäiviä varten, maaliskuussa Helsingin ilmapuolustusyhdistykselle [9]) lentonäytöstä varten ja elokuussa Helsingin uimareille [10]) uinti- ja hengenpelastusnäytöksiä varten.

Kaivopuiston ravintolan ja rantakentän välinen osa lehtokujasta luovutettiin [11]) Helsingin pyörä-toverien ja Helsingin pyöräilyseuran käytettäväksi pyöräilykilpailujen lähtö- ja tulopaikkana.

Helsingin kisa-veikot oikeutettiin [12]) lokakuun 2 p:nä järjestämään maratonjuoksu Kaivopuistossa.

---

[1]) Kiint.lautak. 11 p. huhtik. 422 §. — [2]) S:n 11 p. huhtik. 423 §. — [3]) S:n 18 p. huhtik. 451 §. — [4]) S:n 2 p. toukok. 518 §. — [5]) S:n 7 p. tammik. 38 §. — [6]) S:n 21 p. maalisk. 341 §. — [7]) S:n 15 p. helmik. 196 §. — [8]) S:n 22 p. helmik. 234 § ja 9 p. toukok. 525 §. — [9]) S:n 14 p. maalisk. 315 §. — [10]) S:n 1 p. elok. 845 §. — [11]) S:n 18 p. huhtik. 452 §. — [12]) S:n 25 p. huhtik. 486 §.

Helsingin suojeluskunnan moottorikomppania oikeutettiin [1]) järjestämään moottoripyöräkilpailut Kampin kentällä (korttelissa n:o 215) ehdoin, että järjestäjä luovuttaisi kaupungille vuokrana 10 % kilpailujen bruttotuloista ja huolehtisi radan kunnostamisesta kilpailujen jälkeen.

Uimalaitokset. Lautakunta päätti [2]) kesäksi 1932 luovuttaa Ursinin uimalaitoksen Helsingfors simsällskap nimiselle yhdistykselle, Humallahden uimalaitoksen Helsingin uimareille ja Mustikkamaan uuden uimalaitoksen Helsingin työväen uimareille, ehdoin, että kunkin seuran oli pidettävä uimalaitoksellaan uimakoulua, jossa kansakouluoppilaat saisivat maksutonta uimaopetusta, jonka lisäksi poliisi- ja palomiehistölle oli laitoksilla varattava tilaisuus vapaaseen uintiin.

Mustikkamaan vanha uimalaitos päätettiin [3]) purkaa; kuitenkin kehoitettiin rakennustoimiston talorakennusosastoa harkitsemaan, voitaisiinko vanhan uimalaitoksen osia käyttää joko Mustikkamaan uuden uimalaitoksen tai vapaan uimarannan tarpeisiin.

Seurasaaren uimalaitos [4]) vuokrattiin kesäksi 1932 rouva A. Mickelssonnille ja Korkeasaaren uimalaitos [5]) sairasvoimistelija A. Lindhille molemmat 1,500 markan kausivuokrasta.

Luistinradat. Lautakunta päätti [6]) oikeuttaa Helsingin luistelijat rakentamaan luistinradan Kaisaniemen läntiselle kentälle, Helsingfors skridskoklubb nimisen yhdistyksen Kaisaniemen pienelle kentälle sekä voimisteluja urheiluseura Kullervon yhteisesti kolmen muun Työväen urheiluliittoon kuuluvan urheiluseuran kanssa Kallion urheilukentälle kaikki ehdoin, että radat rakennettaisiin kaupungin rakennustoimiston ja sen puisto-osaston määräysten mukaisesti, että asianomaiset yhdistykset vastaisivat veden- ja sähkön kulutuksen aiheuttamista maksuista, että likainen lumi oli vaadittaessa vietävä pois kenttäalueilta ja että hakijaseurat sitoutuivat korvaamaan kaiken vahingon, minkä luistinradat kentille ja istutuksille aiheuttavat. Niille seuroille, jotka rakensivat luistinradan Kallion urheilukentälle, myönnettiin oikeus käyttää tällä kentällä olevaa pukusuojaa, ollen seurat kuitenkin velvolliset asettamaan pukusuojan lattialle suojalautoja ja vastaamaan niistä vahingoista pukusuojassa, joita ei voitu laskea luonnolliseksi kulumiseksi.

Helsingfors skridskoklubb oikeutettiin [7]) rakentamaan luistinrata Johanneksen kirkon kentälle ehdoin, että lapsilta kannettavat pääsymaksut pysytettäisiin samoina kuin edellisenä talvikautena.

Paitsi yllämainittuja yksityisiä ratoja oli [8]) rakennustoimiston rakennettava eräitä pieniä lastenratoja lukuunottamatta luistinrata Runeberginkadun urheilukentälle, jonka hoito päätettiin uskoa Aktiebolaget Bollplan nimiselle yhtiölle sopimuksessa lähemmin määritellyin ehdoin.

Yleisten töiden lautakunnan huomautuksen johdosta päätti [9]) lautakunta vastedes pyytää mainitun lautakunnan lausuntoa urheilukenttien luovuttamisesta luistinradoiksi.

Vallilan siirtolapuutarha. Lautakunta hyväksyi [10]) siirtolapuutarhaneuvojan laatiman suunnitelman kahden leikkikentän rakentamisesta Vallilan siirtolapuutarha-alueen keskiosaan.

---

[1]) Kiint.lautak. 24 p. lokak. 1,096 §. — [2]) S:n 18 p. huhtik. 446 §. — [3]) S:n 18 p. huhtik. 448 §. — [4]) S:n 2 p. toukok. 512 §. — [5]) S:n 30 p. toukok. 632 §. — [6]) S:n 3 p. lokak. 1,020 §. — [7]) S:n 3 p. lokak. 1,022 §; ks. v:n 1931 kert. s. 316. — [8]) Kiint. lautak. 7 p. marrask. 1,150 § ja 14 p. marrask. 1,180 §. — [9]) S:n 28 p. marrask. 1,229 §. — [10]) S:n 10 p. lokak. 1,048 §.

Lautakunta päätti [1]) myöntää kaupustelija K. F. Lahtiselle oikeuden myydä virvokkeita ja tupakkaa Vallilan siirtolapuutarha-alueella kesän 1932 aikana.

Kyyhkysten vähentäminen. Kyyhkysten vähentämiseksi kaupungissa kehoitettiin [2]) eläintarhan valvojaa vuoden 1932 kevään aikana pyydystyttämään korkeintaan 3,000 kyyhkystä, joita käytettäisiin eläintarhan petolintujen ruuaksi ja joiden pyynnistä eläintarhan valvoja oikeutettiin maksamaan palkkiona 25—50 penniä kappaleelta.

Kansanpuisto-osaston alaisten tilapäisten viranhaltijain palkkaus. Lautakunta päätti [3]), että kansanpuistojen tilapäisten kaitsijoiden palkat oli alennettava samojen perusteiden mukaan kuin sääntöpalkkaisten, eli siis 10 ja 5 %:lla.

Ehdotuksia kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka koskivat: kansanpuistoissa olevien ravintolain anniskeluoikeuksia [4]); Lauttasaaren III—IV patterialueella olevan huvilan ostamista [5]); Mustikkamaan vanhan uimalaitoksen poistamista [6]); Vallilan siirtolapuutarhan perustamistöitä [7]); leikkikentän järjestämistä Tehtaanpuistoon [8]) sekä kansanpuistojen liikennekysymystä [9]).

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle asioista, jotka koskivat: Mustikkamaan ravintolan oluttarjoiluoikeuksia [10]); Eläintarhan luovuttamista autokilpailuja varten [11]); kansanpuistoissa suoritettavia varatöitä [12]); talviurheilukeskuksen järjestämistä Helsinkiin [13]) sekä käymälöiden ja kahlaamojen rakentamista leikkikentille [14]).

9. Erinäisten kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastosta myönnettiin [15]) vuoden kuluessa yksi 30,000 markan suuruinen laina.

Käsitellessään ilmoituksia vuokraoikeuksien siirroista lautakunnan tonttijaosto päätti 16 eri tapauksessa siirtää kaupungin lainan uudelle tontinhaltijalle.

Tonttijaosto päätti [16]), että, milloin velkakirjoja vastaan ei oltu nostettu täysiä myönnettyjä lainamääriä, nostetut määrät oli pidettävä lopullisina lainamäärinä, jotka oli annettu 6 kuukauden irtisanomisajoin.

Rahaston pääoma oli tammikuun 1 p:nä 1932 9,397,250 markkaa. Rahastosta myönnettyjen lainojen erääntymätön määrä nousi joulukuun 31 p:nä 1932 8,922,383: 22 markkaan.

Kiinteistötoimiston maatalousosasto antoi toiminnastaan v. 1932 seuraavan selonteon:

Järjestely ja tehtävät. Maatalousosasto hoiti kuten ennenkin kiinteistölautakunnan ja sen maatalousjaoston alaisena ja kiinteistötoimiston osas-

---

[1]) Kiint.lautak. 13 p. kesäk. 689 §. — [2]) S:n 1 p. helmik. 134 §. — [3]) S:n 7 p. tammik. 37 §. — [4]) S:n 7 p. maalisk. 298 §. — [5]) S:n 30 p. toukok. 635 §. — [6]) S:n 6 p. kesäk. 661 §. — [7]) S:n 25 p. heinäk. 820 §. — [8]) S:n 25 p. heinäk. 821 §. — [9]) S:n 19 p. jouluk. 1,298 §. — [10]) S:n 4 p. huhtik. 379 §. — [11]) S:n 29 p. elok. 913 §. — [12]) S:n 26 p. syysk. 1,001 §. — [13]) S:n 14 p. marrask. 1,179 §. — [14]) S:n 28 p. marrask. 1,230 §. — [15]) Tonttij. 17 p. toukok. 143 §. — [16]) S:n 5 p. jouluk. 313 §.

tona Helsingin pitäjässä ja Oulunkylän kunnassa olevat kaupungin varsinaiset maanviljelystilat sekä valvoi mainituissa kunnissa ja Haagan kauppalassa olevia erinäisiä vuokralle annettuja tiloja ja tiluksia. Sitä paitsi kuuluivat osaston hoitoon kaupungin metsät, mikäli niitä ei ollut erikoisesti uskottu kaupungin muun laitoksen hoitoon. Kalastuksen ja jäiden oton valvontakin kuului osaksi osaston tehtäviin.

Virkailijat. Sääntöpalkkaisina virkailijoina olivat edelleen kaupunginagronoomi A. J. Tamminen, kaupunginagronoomin apulainen T. Tötterman ja metsänvartija A. Sireeni. Sopimuspalkkaisena metsänhoitajana toimi edelleen metsänhoitaja E. A. Sammallahti. Näiden lisäksi oli maatiloilla palveluksessa joukko työnjohtajia ja työväkeä.

Toimisto. Osaston toimintaa johti edelleenkin Pukinmäessä oleva toimisto, jossa virallinen vastaanottoaika oli kuten ennenkin klo 9—10. Toimistossa pidettiin pienehköä käteiskassaa.

Maatilat. Uusia maatiloja tai tiluksia ei kertomusvuonna joutunut osaston hallintaan eikä mainittavia alueita siitä myöskään luovutettu. Tilojen ja tilusryhmien nimet ja peltoalat olivat seuraavat:

Tilan nimi.	Omassa viljelyksessä, ha.	Omalla väellä, ha.	Tilapäisesti vuokralle annettua, ha.	Varsinaisia vuokra-alueita, ha.	Yhteensä.
Tuomarinkylä	339.98	3.04	3.05	19.93	366.00
Oulunkylä	62.52	0.45	0.17	50.14	113.28
Pukinmäki	198.66	1.30	3.27	184.56	387.79
Tali	97.42	0.86	—	7.62	105.90
Tuurholma	—	—	—	17.50	17.50
Herttoniemi	—	—	—	210.30	210.30
Puodinkylä	—	—	—	82.47	82.47
Viikinmäki	—	—	—	51.00	51.00
Kaarela	—	—	—	98.50	98.50
Korpas	—	—	—	16.40	16.40
Kaikkiaan	698.58	5.65	6.49	738.42	1,449.14

Pinta-alat olivat pienentyneet kaikkiaan n.10 ha. Usein tapahtuvat aluesiirrot toisille laitoksille tekevät pinta-alojen tarkan määrittelemisen kunakin vuotena vaikeaksi.

Metsät. Metsien pinta-aloissa ei kertomusvuotena tapahtunut suuria muutoksia; jonkin verran se pieneni tierakennusten takia.

Viljelysjärjestelmät. Viljelysjärjestelmät pysyivät suurin piirtein entisellään. Omassa viljelyksessä olevien peltoalojen käyttö kesannoksi ja eri viljelyskasvien tuotantoon oli seuraava:

Tila.	Kesantona, ha.	Syysviljalla, ha.	Kevätviljalla, ha.	Heinällä, rehukasveilla, ha.	Laitumena, ha.	Perunalla, ha.	Puutarhana, juurikasveilla, ha.	Yhteensä, ha.
Tuomarinkylä	35.4	34.1	95.3	[1])145.2	11.7	12.4	5.9	340.0
Oulunkylä	4.6	5.6	18.9	27.0	—	6.4	—	62.5
Pukinmäki	14.5	13.4	57.1	69.9	25.6	6.8	11.4	198.7
Tali	11.8	6.6	35.4	31.0	1.1	8.9	2.6	97.4
Kaikkiaan	66.3	59.7	206.7	273.1	38.4	34.5	19.9	698.6

[1]) Pystyyn myytiin heinät 8.46 ha:lta.

Prosenteissa koko peltoalasta oli peltojen käyttö eri viljelyskasvien tuotantoon seuraava:

Tila.	Kesantona, %.	Syysviljalla, %.	Kevätviljalla, %.	Heinällä, rehukasveilla, %.	Laitumena, %.	Perunalla, %.	Puutarhana y. m, %.
Tuomarinkylä	10.4	10.0	28.0	42.7	3.5	3.7	1.7
Oulunkylä	7.4	9.0	30.2	43.2	—	10.2	—
Pukinmäki	7.3	6.8	28.7	35.2	12.9	3.4	5.7
Tali	12.1	6.8	36.4	31.8	1.1	9.1	2.7
Kaikkiaan	9.5	8.5	29.6	39.1	5.5	4.9	2.9

Peltoala oli pienentynyt edellisestä vuodesta lähes 20 ha sen johdosta että osa oli luovutettu peltovuokraajille, golfkentäksi ja rautatiealueeksi. Oulunkylän pelloista jäi osa rautatierakennusten takia viljelemättä.

Lannoitus. Eri lannoittimien käyttö oli seuraava:

Tila.	Karjanlantaa, kuormaa.	Kaupunkilantaa, kuormaa.	Turpeita, kuormaa.	Salpietaria, tonnia.	Ammoniumsulfaattia, tonnia.	Superfosfaattia, tonnia.	Kalisuolaa 40 %, tonnia.
Tuomarinkylä	1,890	1,242	1,958	2.9	9.0	23.0	7.5
Oulunkylä	470	430	60	—	2.0	5.0	—
Pukinmäki	1,339	75	611	1.5	6.5	25.0	5.5
Tali.....	410	2,521	100	2.0	2.5	7.0	3.5
Yhteensä	4,109	4,268	2,729	6.4	20.0	60.0	16.5

Luonnollista lantaa käytettiin kertomusvuonna n. 900 kuormaa enemmän kuin v. 1931, kaikkiaan 8,377 kuormaa. Tästä määrästä oli kuitenkin kaupunkilannan suurin osa pääasiallisesti roskia, joiden lannoitusarvo on hyvin epäilyttävä. Ainoastaan Oulunkylään Käpylästä tuodusta lannasta oli suuri osa kunnollista, käymälöistä ja likakaivoista tyhjennettyä. Varsinaista kunnollista karjanlantaa oli, kuten edellä olevista numeroista käy selville, käytettävissä viljelysalaan katsoen mitättömän vähän.

Apulantojen käyttö lisääntyi myöskin melkoisesti edellisestä vuodesta, jolloin se epäedullisten hintasuhdanteiden takia oli tavallista vähäisempää. Hehtaaria kohden niiden käyttö oli ainoastaan: N n. 7.0 kg, P_2O_5 n. 17 kg ja K_2O n. 9.5 kg ollen sentään huomattavasti suurempi kuin maassa keskimäärin. Typpilannoitteista käytettiin pääasiallisesti ammoniumsulfaattia, koska typpi siinä tuli n. 25 % halvemmaksi kuin salpietarissa.

Yksityiskohtiin nähden on huomattavaa, että

karjanlantaa annettiin Tuomarinkylässä kesannolle, juurikasveille ja perunalle, Pukinmäessä kesannolle ja keittiökasveille, Talissa juurikasveille ja perunalle ja Oulunkylässä kesannolle ja kauralle;

kaupunkilantaa annettiin Tuomarinkylässä kesannolle, Pukinmäessä keittiökasveille (lavaan), Talissa kesannolle, kauralle ja juurikasveille ja Oulunkylässä kesannolle ja kauralle;

apulannoista käytettiin superfosfaattia kesannolle, mutta muuten apulannoitteiden käyttö keskitettiin arvokkaimpien kevätviljojen ja perunan sekä juurikasvien hyväksi; heinä ei saanut juuri mitään; sekä

Tuomarinkylän ja Pukinmäen laitumet saivat säännöllisen apulantaylläpitolannoituksen.

Perusparannukset. Tuomarinkylässä risuriukusalaojitettiin n. 3 ha, Pukinmäessä n. 1 ha ja Oulunkylässä osittain n. 2 ha. Talissa suoritettiin en-

tisten omistajain aikana pensastumaan päästettyjen ojien ja pientareiden puhdistusta.

Kylvöt. Kylvömäärät kilogrammoissa olivat seuraavat:

	Tuomarinkylässä.	Oulunkylässä.	Pukinmäessä.	Talissa.	Yhteensä.
Ruista	3,605	750	1,995	1,650	8,000
Syysvehnää	1,875	—	247	—	2,122
Kevätvehnää	2,045	—	—	—	2,045
Ohraa	1,228	—	—	—	1,228
Kauraa	18,660	5,175	12,655	7,310	43,800
Virnaa	310	30	395	230	965
Heinänsiementä	1,247	160	466	632	2,505
Rehujuurikkaita	20	—	20	—	40
Rehukaalia	8	—	8.5	—	16.5
Perunoita	29,920	14,960	19,108	21,964	85,952
Lanttuja	34	—	30	18	82

Hehtaaria kohden kylvettiin ruista 140 kg, syysvehnää 180 kg, kevätvehnää 220 kg, kauraa 220 kg, perunoita 2,500 kg ja heinänsiementä 34 kg.

Kasvilaadut. Eri kasveista käytettiin seuraavia laatuja: ruis: vanha kanta, alkuaan Petkus; syysvehnä: sukkula II ja pieni osa Varmaa; kevätvehnä: Aurora; ohra: Binder; kaura: Esa ja pieni ala Pelsonkauraa; peruna: Tinvald Perfection, Arran Comrade, Majestic, Preussen, Iso Skottilainen, Pepo, Withe Shill, kaikki syövänkestäviä. Laatuja on liian paljon, mutta vielä ei ole tultu varmaan päätökseen muiden hävittämisestä kuin Pevon, Skottilaisen ja Preussenin. Virna: tuntematon laatu, joka on hyvin sopiva Esan kanssa viljeltäväksi.

Sadot. Tärkeimpien viljelyskasvien sadot kilogrammoissa olivat seuraavat:

	Tuomarinkylässä.	Oulunkylässä.	Pukinmäessä.	Talissa.	Yhteensä.
			Kaikkiaan.		
Ruista	16,165	5,125	18,679	7,200	47,169
Syysvehnää	44,610	—	—	—	44,610
Kevätvehnää	22,070	—	—	—	22,070
Ohraa	18,160	—	—	—	18,160
Kauraa	156,975	36,779	96,543	44,900	335,197
Virnaa	2,135	651	—	675	3,461
Heinää	430,000	89,500	212,000	110,700	842,200
Perunoita	136,680	55,480	60,500	96,830	349,490
Juurikasveja	207,000	—	166,920	88,200	462,120
			Hehtaaria kohden.		
Ruista	1,287	915	1,391	1,081	1,233
Syysvehnää	2,074	—	—	—	2,074
Kevätvehnää	2,452	—	—	—	2,452
Ohraa	2,892	—	—	—	2,892
Kauraa	1,963	1,946	1,692	1,267	1,751
Heinää	3,268	3,327	3,290	[1]) 3,100	3,260
Perunoita	10,978	8,710	8,871	10,929	10,130
Juurikasveja	35,324	—	33,721	33,664	34,410

[1]) Arvio ei ole täysin varma, koska osa heiniä korjattiin golfkentiltä.

Edellä mainitun lisäksi korjattiin rehukaalia 65,400 kg, heinänsiemeniä 2,352 kg, rehuporkkanoita 69 hl, odelmaa n. 70,000 kg, erilaisia pahnoja n. 600,000 kg sekä joukko keittiökasveja.

Talvi oli syysviljan talvehtimiselle epäsuotuisa, varsinkin tammikuun lumettomuus vaikutti turmiollisesti. Syysvehnä kärsi koko Helsingin pitäjässä suuria vahinkoja, monelle tuli miltei kato. Tuomarinkylässä vehnä kuitenkin versoi keväällä hyvin, niin että ne paikat, missä oras oli vähänkin säilynyt, antoivat runsaan sadon. Ruis sen sijaan jäi tasaisesti harvaksi ja sato siis pieneksi, erittäinkin Oulunkylässä, missä talvi eniten harvensi oraita ja Herttoniemen rautatien rakennustyöt aiheuttivat suurta vahinkoa. Kevätkylvöt voitiin aloittaa melko myöhään, toukokuun 12 p:n paikkeilla, mutta kylvöaika oli muuten työn joutumiselle edullinen. Alkukesä oli kolea ja kuiva, heinäkuu kuuma ja kuiva, elokuu lämmin ja sateinen. Alkukesän sääsuhteista kärsivät perunat eniten. Elokuun sateet tulivat niille liian myöhään. Tämän takia saatiinkin perunoista epätyydyttävä sato, vallankin Pukinmäen hiekkamailla ja Oulunkylän perunalle epäsuotuisassa pellossa. Syksyn sadonkorjuuaika oli Helsingin pitäjän tavalliseen syysilmastoon katsoen erittäin suotuisa.

Tuholaiset tekivät kertomusvuonna eniten haittaa kaalille ja rehukaalille. Edellistä vaivasi sinappikuoriainen ja maakirppu, jälkimmäistä maakirppu. Kasvitauteja ei ollut tavallista enempää.

Satojen suuruus voidaan arvostella seuraavasti[1]): rukiin: vähemmän tyydyttävä, Oulunkylässä heikko; syysvehnän: tyydyttävä; kevätvehnän: hyvä, miltei erinomainen; ohran: hyvä; kauran: hyvin tyydyttävä, Talissa vähemmän tyydyttävä; perunan: Tuomarinkylässä ja Talissa heikonpuoleinen, Pukinmäessä ja Oulunkylässä heikko; lantun: hyvänpuoleinen; rehujuurikkaan: hyvä, miltei erinomainen ja heinän: tyydyttävä.

Sadon laatu oli hyvä. Vilja iti erinomaisesti: kaurakin 94—98 %, virna 98 %, timotei 98—100 %. Perunassa ei ollut sanottavasti ruttovikaa. Heinät saatiin korjuuseen melkein kastumatta.

Sopimusviljelykset. Kuten ennenkin viljeltiin tiloilla viljaa Keskusosuusliike Hankkijan laskuun n.s. sopimusviljana. Viljelyssopimuksen pääehdot olivat, että viljelty sato kuului Hankkijalle, että Hankkija toimitti tiloille siemenen, josta tilat maksoivat sovitun ylihinnan, tavallisesti 15 %, luonnossa, että Hankkija maksoi tiloille sadosta sovitun ylihinnan, 15—20—25 %, sekä että viljan piti olla kunnollista ja itää 2 % yli valtion kunakin vuonna määräämän minimin.

Kertomusvuonna sopimus käsitti seuraavat siemenmäärät ja sopimusviljoista saatiin seuraavat sadot: Binderohraa 1,228 kg siementä, josta saatiin satoa 17,261 kg, Aurorakevätvehnää vastaavasti 2,045 kg ja 21,174 kg, Varmasyysvehnää 850 kg ja 9,510 kg, Sukkula II vehnää 2,800 kg ja 15,257 kg, Esakauraa 10,000 kg ja 66,199 kg sekä Pelsonkauraa 700 kg ja 5,358 kg. Sadoksi on tässä merkitty Hankkijan vastaanottama määrä, joka ei ole bruttosato, koska sopimusvilja ennen lähetystä puhdistettiin ja lajiteltiin tilojen Petkuslajittelijalla.

Esakaurasta ja syysvehnästä ei arvioiden epävarmuuden takia ole tehty vastaavia laskelmia. Mainittakoon, että Varmavehnän bruttotuloksi (nettosadosta) arvioitiin 7,852 markkaa ha:lta, siis jonkin verran enemmän kuin kevätvehnän. Varma- ja Sukkula II vehnistä Hankkija tilitti 3: 25 markkaa kilolta ja Esakaurasta 1: 57 markkaa.

---

[1]) Arvostelu on toimitettu vertaamalla satoja maatilojen entisiin satoihin eikä koko maan satoihin, jotka tietenkin aina ovat edellisiä melkoisesti pienemmät.

Sopimusviljelyksistä tehtiin seuraavat taloudelliset laskelmat:

Viljalaji.	Kylvetty ala, ha.	Kylvömäärät, kg.	Sato, kg. Kaikkiaan.	Sato, kg. Hehtaaria kohden.	Sato, kg. Nettosiemenviljaa.	Nettoviljasadosta saatu hinta, Smk. Yksikkö.		Nettoviljasadosta saatu hinta, Smk. Kaikkiaan.		Bruttotulot nettosadosta hehtaaria kohden, Smk.		Puhdas tuotto hehtaaria kohden, Smk.	
Binderohra	6.28	1,228	18,160	2,892	14,904	2	20	32,788	80	6,143	—	3,814	—
Aurorakevätvehnä	9.00	2,045	22,070	2,452	17,226	3	25	55,984	50	7,307	—	4,985	—
Pelsonkaura ..	2.90	700	6,612	2,280	4,313	1	64	7,073	32	3,536	—	1,529	—

Työväki. Vakinaisen työväen määrä [1]) oli v. 1932 seuraava:

Tila.	Työnjohtajia. 1/1	Työnjohtajia. 1/12	Muonamiehiä. 1/1	Muonamiehiä. 1/12	Naispalvelijoita. 1/1	Naispalvelijoita. 1/12	Yhteensä. 1/1	Yhteensä. 1/12
Tuomarinkylä	3	3	22	22	1	1	26	26
Oulunkylä	1	1	5	5	—	—	6	6
Pukinmäki	3	3	16	14	3	3	22	20
Tali	1	1	8	8	—	—	9	9
Metsä	1	1	1	—	—	—	2	1
Yhteensä	9	9	52	49	4	4	65	62

Vakinaisen väen lisäksi pidettiin tarpeen mukaan päiväläisiä. Kokonaispalkkasumma oli kirjanpidon mukaan luontoisetuineen 1,096,193: 35 markkaa. Keskipäiväpalkkana maksettiin 36: 50 markkaa, jolloin naisen ja lapsen työpäivä laskettiin $^2/_3$:ksi miehen päivästä. Ilman urakkatöitä työmenekki oli viljelyshehtaaria kohden laskelmien mukaan Tuomarinkylässä 33.6, Oulunkylässä 46.0, Pukinmäessä 47.0 ja Talissa 48.0 muunnettua miehen työpäivää.

Tavalliselle muonamiehelle maksettiin seuraava vuosipalkka: rahaa 3,500—4,000 markkaa, rukiita 700—840 kg, kauroja 200 kg, perunoita 15 hl, maitoa päivässä 3—4 litraa, halkoja 6 syltä, käyttöoikeus 3—6 a:n suuruiseen peunramaahan sekä keittiön ja huoneen käsittävään huoneistoon valoineen.

Päiväläisten tavallisin palkka oli: miesten 30 markkaa kesällä ja 24 markkaa talvella, naisten vastaavasti 20 markkaa ja 15 markkaa.

Työpäivän pituus oli sama kuin ennenkin keskimäärin 9 tuntia, 5 kuukautena kesällä 10 tuntia, keskitalvella 8 tuntia. Päivällistunti oli kesällä klo 12—13.30 ja talvella klo 12—13. Työt alkoivat klo 7.

Hevosia oli vuoden alussa 66 ja vuoden lopussa 64. Seuraavasta yhdistelmästä näkyy niiden jakautuminen eri tilojen kesken:

Tila.	Tammik. 1 p:nä 1932.	Jouluk. 31 p:nä 1932. Kaikkiaan.	Jouluk. 31 p:nä 1932. 100 ha:npeltoalaa kohden.
Tuomarinkylä	30	28	8.2
Oulunkylä	8	8	12.8
Pukinmäki	18	17	8.6
Tali	10	11	11.3
Yhteensä	66	64	9.2

Tuomarinkylässä oli nuoriakin hevosia, Talin hevosista on muutama liian vanha ja työkykynsä menettänyt ja Oulunkylän hevosista yksi säännöl-

[1]) Tähän ei ole luettu sääntöpalkkaista metsänvartijaa.

lisessä lannanajossa Käpylästä. Pukinmäen ja Tuomarinkylän hevosmäärään vaikuttaa m.m. se, että osa näiden tilojen peltoja oli laitumena.

Hevospäivätöitä tehtiin keskimäärin hevosta ja viljelyshehtaaria kohden:

Tila	Hevosta kohden	Vilj. ha:a kohden.
Tuomarinkylä	219	17.5
Oulunkylä	209	26.6
Pukinmäki	212	18.2
Tali	214	25.9
Kaikki tilat	214	19.7

Hevosten käyttö oli, kuten tästä näkyy, hyvin voimaperäistä, mikä oli välttämätöntäkin, koska erittäinkin tuotteiden kuljetus vaati paljon hevostyötä. Toiselta puolen ei metsätöihin käytetty niin paljon hevostyötä kuin maamme maatiloilla yleensä.

Karjatalous. Karjaa oli edelleenkin vain Pukinmäessä ja Tuomarinkylässä. 100 viljelyshehtaaria kohden oli Pukinmäessä 25.7 lypsylehmäyksikköä ja Tuomarinkylässä 10.2, kaikkiaan maatiloilla 12.3 tahi ha:a kohden siis 0.26—0.1 ja 0.12 yksikköä. Karjaintensiteetti oli tiloilla siis mitättömän alhainen. Kertomusvuotena se sopi kyllä hyvin hintasuhdanteihin, mutta kaikissa tapauksissa tämä asiaintila vaikeuttaa suuresti peltoviljelystä. On kova puute lannasta ja markkinattomat rehut, kuten ruumenet, naatit ja odelma, eivät aina tule tarkoin hyväksi käytetyiksi.

Karjain lehmäluvut, rehunkäyttö ja tuotanto olivat tarkastusvuonna, heinäkuun 1 p:stä 1931 kesäkuun 30 p:ään 1932, keskimäärin seuraavat:

Tila.	Lehmäluku.	Rehuyksiköitä.	Maitoa, kg.	Rasva-%.	Rasvaa, kg.
Tuomarinkylä:					
Koko karja	35.3	2,486	3,030	4.46	135.1
Säännölliset	29	2,428	2,925	4.50	131.5
Pukinmäki:					
Koko karja	52.22	2,677	3,340	3.90	130.2
Säännölliset	31	2,839	3,816	3.88	148.6

Säännöllisesti lypsävien lukumääräin nousuun Tuomarinkylässä on vaikuttanut nuorten siirtyminen vanhempien luokkaan; Pukinmäen lehmistä muutamia oli Tuomarinkylässä, joten säännöllisten lehmien suhteellinen luku ensinmainitulla tilalla pienentyi. Pukinmäen karjan tuotanto pysyi jotenkin ennallaan; ei ole katsottu voitavan sitä kannattavasti sanottavammin lisätä. V. 1922 se oli n. 2,542, v. 1923 2,650 ja sen jälkeen se on vaihdellut 3,048—3,369 ollen tavallisesti n. 3,300. Tuomarinkylän karjan keskilypsyä nosti hyvin tuntuvasti edellä mainittu seikka, että nuoria lehmiä siirrettiin vanhempien ryhmään. Sitä paitsi on huomattava, että karja ostettiin vuosina 1929 ja 1930, joten useat eläimet vasta kertomusvuonna ovat päässeet täyteen lypsykuntoon. Myöskin tapahtunut heikompien karsinta on vaikuttanut tulokseen.

Maidon halpuuden ja väkirehujen kalleuden takia piti ostoväkirehua jonkin verran säästää. Kesä oli erinomainen laidunkesä, joten Pukinmäen laidunprosentti nousi. Tuomarinkylässä se oli hiukan korkeampi kuin Pukinmäessä sen takia, että siellä oli suhteellisesti enemmän keväällä poikivia lehmiä. Kertomusvuotena käytettiin ensi kerran A.I.V.-rehua ja havaittiin se hyväksi.

Eri rehulajien käyttö oli kahtena viime tarkastusvuotena kokonaismäärään verrattuna prosenteissa seuraava:

Rehulaji.	Tuomarinkylässä. 1930—31.	1931—32.	Pukinmäessä. 1930—31.	1931—32.
Öljykakkuja	17.5	9.2	31.0	10.3
Kotoista väkirehua	9.5	16.5		19.0
Heiniä	21.2	19.3	20.1	24.2
Olkia	9.5	7.3	10.5	7.9
Juurikasveja	8.6	16.4	9.9	6.6
Muuta tuoretta	3.6	1.0	4.0	3.1
Laidunta	30.1	30.3	24.5	28.9

Vuoden viimeisenä päivänä oli eläimiä:

Tila.	Sonneja.	Lehmiä.	Hiehoja, astutettuja.	Hiehoja, nuoria.	Vasikoita.	Kaikkiaan.
Pukinmäki	3	56	6	3	7	75
Tuomarinkylä	1	28	6	2	—	37
Yhteensä	4	84	12	5	7	112

Pukinmäen sonneista oli yksi vasikka. Tuomarinkylän sonni Kalle sai Viipurin maatalousnäyttelyssä II:n palkinnon ja otettiin kantakirjan arvoluokkaan II.

Karjan terveydentila oli hyvin tyydyttävä. Pahoja tarttuvia tauteja ei esiintynyt.

Maito. Maidon käyttö oli seuraava:

	Tuomarinkylässä. Litraa.	% .	Pukinmäessä. Litraa.	% .	Yhteensä. Litraa.	% .
Vasikoille	513.5	0.5	6,000	3.6	6,513.5	2.4
Muonaan	22,359.0	21.6	35,646	21.6	58,005.0	21.6
Eläkkeisiin	—	—	1,128	0.7	1,128.0	0.4
Käteismyynti	2,529.0	2.4	11,219	6.8	13,748.0	5.1
Tinkimaitona	65,784.5	63.5	41,813	25.4	107,597.5	40.1
Tukkumyynti	11,987.0	11.6	67,213	40.8	79,200.0	29.5
Mittatappio	395.5	0.4	1,874	1.1	2,269.5	0.9
Yhteensä	103,568.5	100.0	164,893	100.0	268,461.5	100.0

Kun tukkumyynnissä saatiin keskihinnaksi 1: 19 markkaa, käteismyynnissä Pukinmäessä 1: 69 markkaa ja Tuomarinkylässä 1: 33 markkaa sekä tinkimaidosta 1: 66 markkaa ja 1: 54 markkaa, saatiin myydystä maidosta, kun Tuomarinkylässä myytiin tinkimaitona suhteellisesti paljon suurempi osa kuin Pukinmäessä, Tuomarinkylässä 1: 48 markkaa ja Pukinmäessä 1: 40 markkaa litralta.

Sikala. Vuoden sikakanta ilmenee seuraavista luvuista:

	Tammik. 1 p:nä 1932.	Syntyneitä.	Siirrettyjä.	Myytyjä.	Kuolleita.	Siirrettyjä.	Jouluk. 31 p:nä 1932.
Karjuja	2	—	—	1	—	—	1
Emakoita	35	—	3	8	—	—	30
Lih. sikoja	19	—	124	113	4	3	23
Porsaita	8	575	—	213	163	124	83
Yhteensä	64	575	127	335	167	127	137

Sikatalous antoi laihan tuloksen. Pääsyynä tähän oli porsaiden liiallinen kuolevaisuus, johon taas sianhoitaja oli syyllinen.

Tuotteiden myynti. Kaupungin laitoksille myytiin kertomusvuotena tuotteita seuraavasti:

Laitos.	Tuotteista saatu hinta, Smk.	Laitos.	Tuotteista saatu hinta, Smk.
Kunnalliskoti	109,060: —	Toivolan koulukoti	24,233: 95
Poliisilaitos	100,887: 05	Kivelän sairaala	23,475: —
Korkeasaari	66,574: 30	Muut	17,278: 25
Puhtaanapitolaitos	39,950: 90		
		Yhteensä	381,459: 45

Suuri osa sadosta täytyy joka tapauksessa myydä yksityisille, koska kaupungin laitokset eivät voi kaikkea kuluttaa. Kaupungin laitosten kauran, heinien, juurikasvien ja olkien tarve on tilojen tuotantoon verrattuna liian pieni.

Irtaimiston kirjanpitoarvot olivat joulukuun 31 p:nä 1932 seuraavat:

	Kaikkiaan, Smk.	Viljeltyä ha:a kohden, Smk.		Kaikkiaan, Smk.	Viljeltyä ha:a kohden, Smk.
Toimisto	27,720: —	—	Pukinmäki	251,270: —	1,236: —
Tuomarinkylä	318,360: —	920: —	Tali	115,830: —	1,179: —
Oulunkylä	51,040: —	883: —	Metsätalous	3,270: —	—
			Kaikki tilat	767,490: —	1,036: —

Irtaimiston käyttöalan mukaan nämä arvot ryhmittyivät seuraavasti:

	Smk.		Smk.
Tallit	191,220: —	Metsä	3,270: —
Navetat	216,125: —	Puutarha	4,370: —
Sikalat	43,100: —	Peltoviljelys y.m.	309,405: —
		Kaikki tilat	767,490: —

Vuoden aikana ostettiin irtaimistoa 20,177: 95 markalla, ja kun kotona valmistettiin myöskin jonkun verran sekä tapahtui erinäisiä siirtoja, niin irtaimiston arvo lisääntyi kirjanpidollisesti 77,252: 85 markkaa. Vähennys oli kuoletuksineen kaikkiaan 156,752: 85 markkaa, josta poistoja 16,710 markkaa.

Peltoalaan verraten oli arvokkain irtaimisto Pukinmäessä, jossa on suhteellisen runsaas karjamäärä, sen jälkeen Talissa, missä on sikoja, ja halvin irtaimisto Oulunkylässä, jossa on vain talli- ja tavallista peltoviljelykseen tarvittavaa irtaimistoa.

Varastot. Vuoden viimeisenä päivänä suoritetun inventoimisen mukaan oli maatilojen varastojen arvo seuraava:

	Kaikkiaan, Smk.	Viljeltyä ha:a kohden, Smk.
Tuomarinkylässä	568,748: 65	1,644: —
Oulunkylässä	109,336: 65	1,732: —
Pukinmäessä	275,722: 60	1,357: —
Talissa	170,413: 85	1,734: —
Kaikki tilat	1,124,221: 75	1,582: —

Eri varastolaatujen arvo oli:

Kaikki tilat.	Smk.	Kaikki tilat.	Smk.
Viljan, rehun, juurikasvien, perunoiden ..	636,764: 05	Raudan	12,126: —
Elojen (puimattoman viljan)	334,837: 50	Nahkan	1,820: —
Väkirehun	48,585: 50	Öljyn, rasvojen	3,390: 20
Puutavaran	27,041: 50	Rakennustarvikkeiden	1,433: —
		Sekalaisten tavaroiden	58,224: —
		Yhteensä	1,124,221: 75

Inventoimishintoina on koetettu, erittäinkin varastojen suurimmissa ryhmissä, peltoviljelystuotteissa, käyttää mahdollisimman tarkkoja käypiä hintoja, mutta sittenkään ei voida välttää sitä, että toinen kirjanpitovuosi hintasuhteiden muuttuessa hyötyy toisen vuoden kustannuksella tahi päinvastoin. Kun maatilat eivät luonnollisesti voi maksaa vuoden voittoa rahatoimistoon vuoden viimeisenä päivänä, koska voitto on sidottu varastoihin, joista vielä tilat itse käyttävät hyvin suuren osan, maatilat joutuvat maksamaan rahatoimistoon korkoa varastoihin sidotulle rahasummalle heti seuraavan vuoden alussa. Maatilojen rahatoimistoon suorittamien kontokuranttikorkojen määrä riippuu siis suuresti siitä, paljonko vuoden satoa on myyty vuoden loppuun mentäessä ja mitä hintoja inventoimisessa on käytetty.

Kirjanpito. Kameraalisen kirjanpidon mukaan olivat menot ja tulot seuraavat:

Menoerä.	Määräraha talousarvion mukaan, Smk.	Kustannukset kirjojen mukaan, Smk.
Sääntöpalkkaiset virat	123,200: —	123,200: —
Lämpö, toimiston	1,800: —	935: —
Valaistus toimiston	1,800: —	1,096: 90
Siivoaminen toimiston	1,500: —	1,200: —
Sääntöpalkkaiset virat (metsänvartija)..	22,680: —	22,680: —
Tilapäistä työvoimaa	1,080,000: —	1,096,193: 35
Puhtaanapito (nuohous)	4,500: —	3,534: 35
Kaluston hankinta	40,000: —	20,177: 95
» kunnossapito	60,000: —	61,449: 75
Tarverahat	14,000: —	14,720: 70
Lääkkeet ja sairaanhoito, eläinten	8,000: —	4,582: 05
Metsänhoito (metsänhoitaja)	20,000: —	14,694: 40
Tallit	200,000: —	222,232: 15
Navetta ja sikala	365,000: —	362,682: 65
Maanviljelys	370,000: —	355,399: 80
Verot ja vakuutukset	160,000: —	122,125: 10
Rakennukset	100,000: —	114,592: 90
Korot kaupunginkassaan	150,000: —	125,969: 70
Yhteensä	2,722,480: —	2,667,466: 75

Tuloja, jotka oli arvioitu 3,022,782 markaksi, kertyi 3,168,507:40 markkaa. Maatalousosaston ylijäämä oli siis 501,040: 65 markkaa. Kun sääntöpalkkaisten viranhaltijain palkoista pidätettiin kertomusvuotena 9,320 markkaa, jota summaa ei merkitty kirjanpidossa maatalousosaston tuloksi, niin olivat todelliset menot 2,658,146: 75 markkaa ja ylijäämä sen mukaan 510,360:65

markkaa. Jos jätetään huomioon ottamatta verot ja vakuutukset sekä korot, saadaan ylijäämäksi 758,455: 45 markkaa. Voitto- ja tappiotili osoittaa seuraavat numerot:

Tili.	Debet, Smk.	Kredit, Smk.
Kaluston hankinta	70,638: 25	—
Kaluston kunnossapito	116,311: 70	—
Navetta	29,552: 50	—
Puutarha	6,247: 75	—
Rakennukset	7,802: 65	—
Metsä	48,033: 55	—
Sato	—	368,548: 35
Sikala	—	929: 35
Maanviljelys	—	74,047: 85
Maanvuokra	—	256,601: 50
Nettovoitto	421,540: 65	—
Yhteensä	700,127: 05	700,127: 05

Ottaen huomioon edellä mainittu viranhaltijain palkanpidätys oli nettovoitto oikeastaan 430,860: 65 markkaa.

Menopuolelle on merkitty kaikki menot, olivatpa ne mitä laatua tahansa. Tulopuolella on rahasijoituksista otettu huomioon vain kaluston hankintaan sijoitetut varat, sikäli kuin kalustoa ei ole heti kuoletettu. Rakennusten parannus ei siis näy tulopuolella. Nettovoitto nousee 556,830: 35 markkaan, jos siihen lisätään suoritetut korot, 125,969: 70 markkaa, ja ensinmainittu määrä osoittaa kaupungin saamaa hyvitystä maatiloilta. Ilman metsiä on maatilojen voitto 478,894: 20 markkaa. Rasituksettoman maatalouden voitto ilman metsiä on ottaen vuokratulot mukaan 713,638: 70 markkaa.

Viljelyshehtaaria kohden voitto tekee 492: 46 markkaa, mitä on pidettävä vähintään sangen tyydyttävänä. Maataloushallituksen kirjanpitotiloilla oli sama voitto suurtilojen ryhmässä tilivuonna 1931—32 ilman n.s. sivutuloja 323 markkaa.

Rahatoimiston hoitamasta kirjanpidosta eivät itsenäisen maatalouden ja vuokralle annon tulokset käy tarkasti selville, mutta varmasti voi todeta, ettei vuokratalous ole kertomusvuotena ainakaan vienyt voittoa omaan laskuun harjoitetusta maataloudesta. Kun rakennukset omilla tiloilla ovat joko parantuneet tahi pysyneet yhtä hyvinä, niin ne vuokratiloilla ovat rappeutuneet. Tätä ei näy kirjanpidosta, mutta on se tietenkin edellä esitettyjen numeroiden lisäksi otettava arvostelussa huomioon. Sitä paitsi ovat omassa hoidossa olevat tilat aina kaupungin käytettävissä mihin tarkoituksiin tahansa.

Kun kirjanpidosta ei myöskään käy selville eri tilojen tuotto, niin ei koko kirjanpidosta ole maatalousosaston työskentelylle sanottavaa suoranaista hyötyä.

Kaupungingeodeetin antama toimintakertomus v:lta 1932 oli seuraavan sisältöinen:

Maanmittaus- ja kartastotöiden osaston henkilökuntaan kuuluivat v. 1932 kaupungingeodeetti, avustava kaupungingeodeetti, insinööri, yli-

määräinen insinööri, kaksi vaakitsijaa, kaksi vakinaista piirtäjää ja yksi ylimääräinen piirtäjä. Piirtäjistä yksi toimi pääasiallisesti kanslia-apulaisena ja arkistonhoitajana.

V. 1932 suoritettiin osastolla seuraavat määrät kiinteistötoimiston johtosäännön 24 §:ssä mainittuja tehtäviä: 92 tonttimittausta, joista 3 kaupungin laskuun; 36 kivijalantarkastusta; 3 vaakitustoimitusta; 7 rajanselvitystoimitusta; sekä 405 maa-alue- ja kolmivuotiskatselmusta. Lisäksi valmistettiin 61 tonttikartan jäljennöstä mittakirjoineen, joista 5 kaupungille; 300 tonttikirjan todistusta y.m., joista 16 kaupungille, 21 vuokratontin karttapiirrosta; 67 maa-alueen karttajäljennöstä, kaikki kiinteistötoimistolle, ja 2 tonttijakosuunnitelmaa; 24 erinäistä vuokra- y.m. asiaa koskevaa lausuntoa ja esitystä annettiin.

Muuten osaston henkilökunta vuoden aikana suoritti seuraavat kaupungin karttalaitoksen laajennusmittaukset: kartoitti kolmiomitannollisesti ja vaakitsi Eläintarhan alueen Turuntieltä kulkutautisairaalaan, Pasilan asemalle, Viipurin-, Vesisäiliön- ja Helsinginkaduille saakka sekä n.s. Eläintarhan huvila-alueet, yhteensä 135 ha. Vielä suoritettiin monikulmioiden ketjujen sivumittauksia 20,579 m, edestakaisin mitattuina, monikulmiopisteiden havaintoja 254 kohdassa ja kolmiopistehavaintoja kolmessa kohdassa. Syksyllä tehtiin täydennysmittauksia It. Kaivopuistossa 18 ha:n alalla silloin kyseessä olleen It. Puistotien leventämisen takia. Sisätöinä laskettiin 275 monikulmiopisteen koordinaatit sekä useiden It. Kaivopuiston tonttien pinta-alat ja piirrettiin kaikki kesäaikaisten mittausalueiden pohjakartat, osaksi suhteessa 1 : 1000 ja osaksi suhteessa 1 : 500.

Kaupungingeodeetti oli kaupunginhallituksen määräyksestä kaupungin edustajana eräissä rajankäynti- ja pakkolunastustoimituksissa.

Kunnallisten työväenasuntojen hoidosta v. 1932 niiden isännöitsijä on antanut seuraavat tiedot:

Asuntojen lukumäärä pysyi kertomusvuonna muuttumattomana, mutta vuokrat jossain määrin laskivat. Niinpä kiinteistölautakunta heinäkuun 25 p:nä päätti alentaa Mäkelänkadun talon n:o 37—41 vuokrat 50 markkaa huoneistoa kohden siten helpottaakseen vapaiksi joutuneiden huoneistojen uudelleen vuokraamista.

Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee kaikkien kunnallisten työväenasuntojen huoneistojen ja huoneiden sekä niissä asuneiden henkilöiden lukumäärä v:n 1932 lopussa:

Työväenasunnot.	Huoneistoja.	Huoneita.	Niissä asuvia kaikkiaan.	henkilöitä keskim. huonetta kohden.
Hietaniemenkadun	66	77	227	2.9
Kirstinkadun	39	42	151	3.6
Somerontien	155	160	567	3.5
Kangasalantien	239	240	842	3.5
Karstulantien	334	502	1,444	2.9
Sammatintien	48	72	224	3.1
Mäkelänkadun	87	174	399	2.3
Kaikki asunnot	968	1,267	3,854	3.0

Vastaava asukasluku v. 1931 oli 3,963 ja 3.1.

Menot ja tulot. Kertomusvuoden menosääntöön kunnallisia työväenasuntoja varten merkityt määrärahat ja niiden käyttö ilmenee seuraavista numeroista, joihin palkkaukset sisältyvät vähentämättöminä:

	Määräraha talousarvion mukaan, Smk.	Kustannukset kirjojen mukaan, Smk.
Palkkaukset [1])	173,560: —	159,340: —
Vuokra	81,620: —	81,620: —
Lämpö	4,980: —	3,600: 40
Valaistus	35,300: —	33,383: 70
Siivoaminen	1,000: —	981: 75
Vedenkulutus	126,000: —	140,407: 85
Puhtaanapito	175,000: —	150,196: 80
Kaluston kunnossapito	3,600: —	1,403: 60
Palovakuutus	2,200: —	2,137: 25
Sisäkorjaukset	175,000: —	174,896: 10
Kasvatustoiminta	10,000: —	8,854: 50
Yhteensä	788,260: —	[2])756,821: 95

Edellisistä vuosista siirtyneitä vuokrasaatavia poistettiin 30,762: 50 markkaa.

Tuloja, jotka oli arvioitu 3,000,000 markaksi, kertyi [3]) 3,219,092: 10 markkaa, siitä 963: 05 markkaa kerhohuoneiston vuokria.

[1]) V:een 1930 loppuun saakka isännöitsijän palkka vietiin kirjoihin kunnallisten työväenasuntojen kustannuksena, mutta v:sta 1931 alkaen sen laatuiset yhteiset hallintokustannukset merkitään kiinteistötoimiston tilille eivätkä sisälly tähän yhdistelmään.— [2]) Tähän sisältyvät kerhotoiminnan kustannukset, yhteensä 53,481: 85 markkaa, ja lastenseimen vuokra, 13,020 markkaa. — [3]) Tästä määrästä lyhennettiin vuokrasaatavaa, 9,325 markkaa ja siirrettiin v:een 1933 112,253: 75 markkaa.

IV. Tilastotoimisto.

Tilastotoimiston vuodelta 1932 antama vuosikertomus oli seuraavan sisältöinen:

Toimiston henkilökunta. Vakinaisen henkilökunnan keskuudessa ei vuoden kuluessa tapahtunut muita muutoksia, kuin että vahtimestari V. F. Aarnio, jonka anomuksen saada toimia myöskin eduskunnan kirjaston vahtimestarina kaupunginhallitus hylkäsi kesäkuun 16 p:nä hänen kieltäydyttyään eroamasta viimeksimainitusta toimestaan, heinäkuun 21 p:nä sanottiin irti toimestaan marraskuun 1 p:stä lukien. V. t. vahtimestariksi viimeksimainitusta päivästä lukien määrättiin vahtimestarinapulainen A. Gröndahl 900 markan kuukausipalkoin.

Seuraavat viranhaltijat nauttivat virkavapautta: amanuenssi V. Kuhlefelt yksityisten asiain tähden huhtikuun 16—elokuun 1 p:n välisenä aikana, ent. kaupunginkirjuri A. Aure sijaisenaan; laskuapulaiset M. Björklund kaksi viikkoa huhtikuun 13 p:stä lukien, A. Emeléus kesäkuun 21—marraskuun 21 p:n välisenä aikana, sekä H. Montell joulukuun, kolme viimeksimainittua sairauden tähden. Laskuapulaisten Emeléuksen ja Montellin viransijaisena toimi laskuapulainen A.-M. Söderlund, jonka virkaa elokuun 21 p:stä marraskuun 21 p:ään sekä joulukuun aikana hoiti neiti A. Soura.

Ylimääräisinä apulaisina kuukausipalkoin toimivat herra P. A. Cavén koko vuoden, neiti K. Böök syyskuun 15 p:stä vuoden loppuun ja herra A. Aure vuoden alusta huhtikuun 15 p:ään sekä elokuun 1 p:stä syyskuun 20 p:ään. Laskun mukaan palkattuina toimivat neiti A. Grönroos koko vuoden, neiti A. Soura tammikuun 1 p:stä elokuun 20 p:ään sekä marraskuun 21 p:stä 30 p:ään ja herra A. Aure lokakuun 1 p:stä vuoden loppuun. Rahatoimikamarin aikaisemman määräyksen mukaan työskenteli kamarin ent. sihteeri H. Dalström toimistossa koko vuoden.

Palkkakysymyksiä. Kaupungin palkkajärjestelmään ja toimiston viranhaltijain luokitukseen ei vuoden kuluessa tehty mitään muutoksia. Toimiston esityksen toisen vahtimestarintoimen siirtämisestä 1:stä 3:nteen palkkaluokkaan kaupunginhallitus epäsi elokuun 25 p:nä; esitys toisen siivoojattaren palkan korottamisesta 800 markasta 1,200 markkaan kuukaudessa toimiston uudesta huoneistosta johtuneen lisääntyneen työn perusteella evättiin niinikään syyskuun 1 p:nä, mutta toimiston siivoamismääräraha korotettiin 1933 vuoden talousarviossa.

Vakinaisen ja kiintein kuukausipalkoin palkatun ylimääräisen henkilökunnan peruspalkkojen määristä vähennettiin kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen mukaan 5 % huoltovelvollisilta ja 10 % muilta.

Toimiston huoneisto. Toimistolle luovutetussa kaupungintalon Sofiankadun puoleisessa siipirakennuksessa sijaitsevassa huoneistossa tehtiin kevään kuluessa korjaus- ja muutostöitä ja toukokuun lopulla toimisto voi

ottaa sen käytäntöön. Pohjakerros, joka vapautui vasta kesäkuun 1 p:nä, korjattiin kesällä perusteellisesti, jolloin sinne myös asetettiin lämpöjohdot, minkä tähden julkaisuvarasto ja kirjasto vasta syksyllä voitiin siirtää niille varattuihin huoneisiin.

Muutto tuli, julkaisuvaraston ja kirjaston suuruudesta johtuen, maksamaan 8,143: 45 markkaa, minkä määrän kaupunginhallitus kesäkuun 16 p:nä myönsi. Hyllyjen hankkimiseksi toimiston omaa julkaisuvarastoa varten kaupunginhallitus syyskuun 15 p:nä myönsi 11,600 markkaa.

Uusia julkaisuja. Vuoden varrella ilmestyi tilastotoimiston toimesta seuraavat kahdeksan julkaisua:

Tammik.	2.	Berättelse angående Helsingfors stads kommunalförvaltning. 42. 1929. IV + 272 + 187 s.
Maalisk.	21.	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 42. 1929. IV + 275 + 187 s.
Heinäk.	13.	Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. 9. 1931. XIII + 127 s.
»	»	Kommunal författningssamling för Helsingfors stad. 9. 1931. XIII + 127 s.
Elok.	1.	Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. 9. 1932. VIII + 267 s.
»	10.	Helsingin kaupungin tilasto — Helsingfors stads statistik. I. Terveyden- ja sairaanhoito. Hälso- och sjukvård. 15. 1930. Edellinen osa. Förra delen. Vuosikertomuksia. Årsberättelser. IV + 124 s.
Jouluk.	31.	Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja. Statistisk årsbok för Helsingfors stad. 25. 1932. XIV + 397 s.
»	»	Helsingin kaupungin tilasto — Helsingfors stads statistik. I. Terveyden- ja sairaanhoito. Hälso- och sjukvård. 14. 1927—29. VI + 218 + 130 s.

Kertomusvuonna ei ilmestynyt mitään kaupungin kauppaa ja merenkulkua koskevaa tilastoa, koska sitä varten ei ollut otettu määrärahaa vuoden talousarvioon. Kaupunginhallitus hylkäsi toimiston esityksen saada siitä huolimatta julkaista teos, jolloin menot olisi voitu suorittaa muilla tahoilla tehdyillä säästöillä.

Tietoja ja selvityksiä muille viranomaisille annettiin kuten ennenkin. Sen laatuisista tehtävistä mainittakoon seuraavat:

Syyskuussa toimitettiin eri osissa kaupunkia vuokraintiedustelu samaa järjestelmää noudattaen kuin aikaisemminkin, tosin hieman laajemmassa mittakaavassa, ja kerätty aineisto lähetettiin sosialiministeriön sosialiseen tutkimus- ja tilastotoimistoon. Kaupunginhallituksen määräyksestä toimitettiin samalla kertaa vuokraamatta olevien huoneistojen laskenta; kerätyt tiedot yhdisteltiin toimistossa ja täten saadut taulukot lähetettiin kaupunginhallitukseen.

Rahatoimenjohtajan määräyksestä toimisto keräsi kaupungin virastoissa ja laitoksissa olevia konttorikoneita ja niiden korjauksista ja kunnossapidosta aiheutuvia kustannuksia koskevia tietoja.

Kaupunginhallitus, joka oli pyytänyt kanslianeuvos O. Hallsténia tekemään laskelmia suunnitellusta kaupungin työntekijäin ja viranhaltijain leski- ja orpokassan perustamisesta aiheutuvista kustannuksista, antoi toimistolle

tehtäväksi sanotussa tarkoituksessa kerätyn aineiston käsittelyn kanslianeuvos Hallsténin antamain ohjeiden mukaan.

Rahatoimenjohtajan kehoituksesta laadittiin vertaileva tilasto Helsingin ja eräiden maaseutukaupunkien vallitsevasta työttömyydestä aiheutuneista kustannuksista.

Kaupunginhallituksen määräyksestä toimisto laati tilaston siitä, missä määrin kaupungissa edellisenä vuonna kotipaikkaoikeuden saaneita henkilöitä oli joutunut köyhäinhoidon huollettaviksi tai otettu varatöihin.

Sitäpaitsi toimisto antoi pienempiä tietoja ja ilmoituksia useille viranomaisille ja yksityishenkilöille sekä kotimaassa että ulkomailla.

Toimenpiteitä kunnallisen tilaston parantamiseksi. Sittenkuin oli havaittu, että kaupungin aikaisempiin vuosiin kohdistuva väestötilasto oli perusteellisen tarkistuksen tarpeessa, toimisto hankki tilastollisesta päätoimistosta vuosia 1810—75 koskevien väestötaulukkojen jäljennökset ja ryhtyi tarkistamaan ja täydentämään näitä, mikäli ne koskivat kaupungin evankelis-luterilaista seurakuntaa. Tämä tehtiin yksissä neuvoin kaupungin historiatoimikunnan kanssa, jolloin toimikunta osittain kustansi työn. Vuoden lopulla toimisto laati suunnitelman väestötilastollisen aineiston järjestelmälliseksi tarkistamiseksi, täydentämiseksi ja käsittelemiseksi, jolloin oletettiin, että toimisto tulisi suorittamaan työn toimikunnan valvonnan alaisena.

Kiinteistölautakunnan esityksestä kaupunginhallitus antoi toimiston tehtäväksi laatia lautakunnan vuosikertomuksen, koska toimisto jo aikaisemmin oli laatinut rahatoimikamarin kertomuksen ja huomattava osa kamarin tehtävistä oli siirtynyt kiinteistölautakunnalle.

Toimiston menot ja tulot. Seuraava taulukko osoittaa missä määrin toimiston käytettävissä olevia määrärahoja käytettiin.

Menoerä.	Määrärahat talousarvion mukaan.		Lisämäärärahat.		Yhteensä.		Menot.		Säästetty määrä.	
	Markkaa ja penniä									
Sääntöpalkkaiset virat	637,500	—	[1]) 15,120	—	652,620	—	638,902	50	13,717	50
Tilapäistä työvoimaa	150,800	—	[2]) 2,500	—	153,300	—	152,372	85	927	15
Vuokra	22,917	—	—	—	22,917	—	22,916	55	—	45
Lämpö	[4]) 1,616	90	[3]) 510	—	2,126	90	1,780	10	346	80
Valaistus	[5]) 3,363	10	—	—	3,363	10	3,363	10	—	—
Siivoaminen	[6]) 16,200	—	—	—	16,200	—	15,414	50	785	50
Painatus ja sidonta	[7]) 515,575	26	—	—	515,575	26	300,380	95	[8]) 215,194	31
Tarverahat	[9]) 21,550	—	—	—	21,550	—	21,540	60	9	40
Vuokraintiedustelu	—	—	8,000	—	8,000	—	14,925	—	75	—
Vuokraamatta olevien huoneistoj. laskenta	—	—	7,000	—	7,000	—				
Muuttokustannukset	—	—	10,543	45	10,543	45	8,143	45	2,400	—
Yhteensä	1,369,522	26	43,673	45	1,413,195	71	[10]) 1,179,739	60	233,456	11

[1]) 7,770 markkaa siirretty tililtä Sairaslomasijaiset sekä 7,350 markkaa tililtä Sijaispalkkiot virkavapaustapauksissa. — [2]) Määräraha leski- ja orpokassan perustamista koskevaa selvittelyä varten. — [3]) Kiinteistötoimiston talo-osasto maksoi määrän. — [4]) Sitä paitsi 1,363: 10 markkaa siirretty valaistustilille. — [5]) Ks. alav. 4. — [6]) Tästä 1,200 markkaa siirretty tarverahoista. — [7]) Tähän sisältyy vuodesta 1931 siirretyt 263,575: 26 markkaa. — [8]) Siirrettiin vuoteen 1933. — [9]) Ks. alav. 6. — [10]) Tähän sisältyvät viranhaltijain palkat vähentämättöminä; kaupunginvaltuuston määräämä vähennys, 41,040 markkaa, on viety kirjoihin tulona.

Kaupunginhallituksen Yleiset työt nimiseen pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroista myönnettiin sitäpaitsi 11,600 markkaa hyllyjen teettämiseen julkaisuvarastoa varten, yleisestä kalustomäärärahasta 9,000 markkaa Madaslaskukoneen hankkimiseen ja 1,900 markkaa uutimien ostoon, sekä kaluston korjausmäärärahasta yhteensä 765 markkaa.

Toimiston tulot myydyistä julkaisuista nousivat 3,973: 90 markkaan.

Vuoden 1933 menoarvio. Toimiston menoarvioehdotuksessa oli arvioituja menoja 1,146,740 markkaa. M. m. vähentämällä kunnalliskertomusten vanhemman sarjan toimittamismäärärahaa ja lykkäämällä terveyden- ja sairaanhoitoviranomaisten vuoden 1931 vuosikertomusten ja opetuslaitosten vuosien 1930—33 tilaston painattamista kaupunginhallitus alensi tätä määrää 1,022,440 markkaan, minkä määrän kaupunginvaltuusto myönsi.

Arkisto, kirjasto ja julkaisuvarasto. Muutettuaan uuteen huoneistoonsa toimisto sai käytettäväkseen rahatoimiston arkistoholvin, josta rahatoimisto muuttaessaan oli vienyt muassaan kymmenen viimeisen vuoden kirjat ja asiakirjat. Koska arkisto huomattiin olevan järjestämisen ja luetteloinnin tarpeessa, otti toimisto vuoden 1933 talousarvioehdotukseensa määrärahan tähän tarkoitukseen.

Kaupunginhallituksen tekemän päätöksen mukaan toimisto otti hoidettavakseen vuoden aikana lakkautetun raittiuslautakunnan arkiston ja kirjaston (ynnä niihin kuuluvat hyllyt), sekä samoin lakkautetun sosialilautakunnan kirjaston hyllyineen; sitä paitsi annettiin toimiston tehtäväksi ottaa huostaansa myöskin osa kaupunginvaltuuston ja rahatoimikamarin omistamaa vanhempaa kirjallisuutta.

Toimiston tekemä esitys, että kaupunginvaltuuston painettujen asiakirjojen ja esityslistojen varastot yhdistettäisiin toimiston julkaisuvarastoon, ei johtanut mihinkään tulokseen.

Kirjasto lisääntyi vuoden varrella 472 numerolla.

Lähetettyjen lähetysten lukumäärä oli 2,601. Niistä oli lähetettyjä kirjelmiä 622 ja jaettuja julkaisuja 1,979.

V. Ulosottolaitos.

Helsingin kaupungin ulosottolaitoksen tarkastajan vuosikertomus toimintavuodelta 1932 oli seuraava:

Toimintavuoden 1932 aikana muodostuivat Helsingin kaupungin ulosottolaitoksen, johon kuuluvat ensimmäisen kaupunginvoudin, toisen kaupunginvoudin ja avustavan rikostuomioiden toimeenpanijan konttorit, tarkastusosaston työohjelma, -piiri ja -tapa samanlaisiksi kuin lähimpinä edellisinä vuosina, kohdistuen etupäässä verojäämien pakkoperintää hoitavan toisen kaupunginvoudin konttorin toiminnan valvontaan ja kannustamiseen.

Tällaisen, pitkin vuotta jatkuvan valvontatarkastuksen tarpeellisuus, jopa yhä tehokkaammaksi kehittämisen välttämättömyys ilmeni vakuuttavalla tavalla kahden ulosottoapulaisen vilpillisten menettelyjen paljastuessa vuoden varrella, mikä kuitenkin onneksi tapahtui siksi ajoissa, että kavalletut varat lopulta saatiin korvatuiksi m.m. syyllisten toimenhaltijoiden aikoinaan antamien rahankantotakausten avulla.

Tosin nämä valitettavat tapaukset näin ollen eivät tuottaneet toimeksiantajille — kunnalle, valtiolle, kirkolle y.m. — mitään tappiota, millaisia eivät ulosottolaitoksen toimeksiantajat muutoinkaan ole kärsineet vuoden 1927 kesäkuusta käytännössä olleen tilitys- ja tarkkailujärjestelmän aikana. Mutta saaduista kokemuksista koetettiin hyötyä viipymättä täydentämällä ja tiukentamalla tarkkailua erinäisillä tarkoituksenmukaisiksi havaituilla lisävarmuustoimenpiteillä.

Näitä viimeksimainittuja on m.m. väliaikaisten kuittien käytäntöönottaminen, jotka perinnän tarkistuksen vuoksi erääseen verovelvollisten ryhmään kuuluvien veronmaksajain tulee vaihtaa toisen kaupunginvoudin konttorin kassassa n.s. asetuksenmukaisiin perimiskuitteihin.

Myös ruvettiin tiheästi vapaakirjeoikeudella lähettämään verovelvollisille vartavasten painatettuja velkomuskirjeitä, joiden tarkoituksena on m.m. kontrolloida ulosottoapulaisten maksamattomina palauttamiin verolippuihin merkittyjen estetodistusten oikeellisuutta sekä jäämäluetteloiden mukaan osaksi tai kokonaan tilittämättöminä olevien verojäämien todenmukaisuutta.

Tilityksen turvallisuutta vaarantavan osamaksumenettelyn pikaisemman ja tehokkaamman valvonnan aikaansaamiseksi tarkkailuosasto hankki itselleen mahdollisuuden pistokokeittain todeta tilitettyjen osamaksujen oikeellisuuden viipymättä veronmaksajilta itseltään tehtävien tiedustelujen avulla.

Kaikki nämä varmuustoimenpiteet liittyvät lisärenkaina siihen tarkkailutoiminnan ketjuun, jonka tärkeimpänä tehtävänä on yhä ahtaamman ja ristiin rastiin valvotun aitauksen piiriin pusertaa rahavarain huolimattoman tai vilpillisen käsittelyn alati vaihtelevia mahdollisuuksia, joidenka syntymistäkin tarkastusosasto kaikin keinoin koettaa vaikeuttaa, jopa mikäli mahdollista kokonaan estää.

Alempana annetaan tietoja toisen kaupunginvoudin konttoriin perimistä varten jätetyistä verolipuista sekä tämän perimisen tuloksista vuonna 1932:

	Lukumäärä tammikuun 1 p:nä.	Vuoden aikana saapuneita.	Näistä lipuista: Yhteensä.	Perittiin.	Palautettiin.	Jäi jäljelle vuoteen 1932.	Perittyjä %:na koko lukumäärästä.
Kunnallisvero	40,370	54,920	95,290	19,832	32,920	42,538	20.8
Valtion tulo- ja omaisuusvero ...	12,705	30,137	42,842	15,102	16,497	11,243	35.3
Kirkollisvero	34,108	69,267	103,375	28,655	44,028	30,692	27.7
Yhteensä	87,183	154,324	241,507	63,589	93,445	84,473	26.3

Näiden verolippujen edustama rahamäärä oli seuraava:

	Kunnallisvero, Smk.	Valtion tulo- ja omaisuusvero, Smk.	Kirkollisvero, Smk.	Yhteensä, Smk.
Edellisestä vuodesta jäljellä olevien	36,626,791	7,638,248	2,660,960	46,925,999
Vuonna 1932 perittäviksi saapuneiden	48,818,061	26,083,808	6,042,684	80,944,553
Yhteensä	85,444,852	33,722,056	8,703,644	127,870,552
Perittyjen	18,728,742	12,218,687	3,716,470	34,663,899
Palautettujen	23,904,544	9,915,330	3,010,744	36,830,618
Vuoteen 1933 jääneiden	42,811,566	11,588,039	1,976,430	56,376,035
Yhteensä	85,444,852	33,722,056	8,703,644	127,870,552

Perittyjen verolippujen jakautuminen verolajeihin ja verotusvuosiin käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

	Verolippujen lukumäärä.	Peritty vero-määrä, Smk.	Peritty lisä-vero, Smk.
Kunnallisvero vuodelta:			
1928 aikaisemmin	389	443,261	137,172
1929	3,315	2,840,881	541,951
1930	15,918	14,814,116	1,188,376
1931	210	630,484	19,568
Yhteensä	*19,832*	*18,728,742*	*1,887,067*
Valtion tulo- ja omaisuusvero vuodelta:			
1928 ja aikaisemmin	326	413,051	122,788
1929	3,787	2,401,799	457,155
1930	10,987	9,377,665	718,676
1931	2	26,172	263
Yhteensä	*15,102*	*12,218,687*	*1,298,882*
Kirkollisvero vuodelta:			
1928 ja aikaisemmin	711	124,825	—
1929	8,934	1,029,281	—
1930	19,010	2,562,364	—
Yhteensä	*28,655*	*3,716,470*	—
Kaiken kaikkiaan	63,589	34,663,899	3,185,949
Siitä vuodelta:			
1928 ja aikaisemmin	1,426	981,137	259,960
1929	16,036	6,271,961	999,106
1930	45,915	26,754,145	1,907,052
1931	212	656,656	19,831

Toimeksiantajien Helsingissä perittäviksi jättämistä verolipuista palautettiin vuoden kuluessa yhteensä 93,445 merkinnöin, että veromääriä ei voitu laillisesti periä seuraavista syistä (estelajin mukaan):

	Verovelvolliset olivat: Köyhiä.	Löytämättömiä.	Muut estelajit.	Virka-apua.	Yhteensä.
Kunnallisvero vuodelta:					
1928 ja aikaisemmin	728	104	125	72	1,029
1929	5,293	1,080	387	561	7,321
1930	12,436	6,612	1,717	3,805	24,570
Yhteensä	*18,457*	*7,796*	*2,229*	*4,438*	*32,920*
Valtion tulo- ja omaisuusvero vuodelta:					
1928 ja aikaisemmin	578	103	24	88	793
1929	4,547	763	74	454	5,838
1930	5,370	2,534	170	1,792	9,866
Yhteensä	*10,495*	*3,400*	*268*	*2,334*	*16,497*
Kirkollisvero vuodelta:					
1928 ja aikaisemmin	1,655	1,018	71	434	3,178
1929	11,459	5,292	377	1,108	18,236
1930	8,237	8,102	272	6,003	22,614
Yhteensä	*21,351*	*14,412*	*720*	*7,545*	*44,028*
Kaiken kaikkiaan	50,303	25,608	3,217	14,317	93,445

Edellämainituista perittäviksi jätetyistä verolipuista palautettiin 38.7 %, joista 34.5 % koski kunnallisveroja, 38.5 % valtion tulo- ja omaisuusveroja sekä 42.6 % kirkollisveroja.

Nämä luvut antavat kuvan perintätyön kielteisestä tuloksesta, s.o. verolajin, vuosikerran ja estelajin mukaan ryhmitellyistä verolipuista, jotka laillisin estetodistuksin oli palautettu toimeksiantajille ilman maksua. Vuonna 1931 palautettiin 94,903 sellaista verolippua, osoittaen siis kertomusvuonna 1,458 eli 1.5 %:n vähennystä.

Sitäpaitsi perittiin ulosottolaitoksen toimesta seuraavat sekalaiset verot ja maksut:

Vero- tai maksulaji.	Perittyjen verolippujen luku.	Peritty määrä, Smk.
Koiraveroa	572	116,079: —
Kauppayhdistyksen velottamia maksuja	793	23,017: 70
Sairaalamaksuja	4	2,756: 50
Rakennusten tarkastusmaksuja	8	25,627: —
Tuulaaki- ja liikennemaksuja	407	29,108: 30
Apteekkimaksuja	7	107,656: 65
Radiomaksuja (maaseutuosaston perimiä)	539	53,900: —
Ruotsalaiselle Olaus Petrin seurakunnalle tulevia veroja	47	7,253: —
Venäläiselle kreikkalais-katoliselle seurakunnalle tulevia veroja	484	26,854: 50
Juutalaiselle seurakunnalle tulevia veroja	54	52,608: —
Yhteensä	2,915	444,860: 65

Erilaatuisten verojen ja maksujen periminen tuotti 7,171:35 markkaa enemmän kuin vuonna 1931, lisäännys oli 1.6 %.

Kaikkiaan perittiin vuonna 1932 66,504 Helsingin verolippua; lisäännys kertomusvuonna oli siis 6,378 eli 10.6 %, joista 3.7 % kohdistui valtion tulo- ja omaisuusveroihin, 5.9 % kirkollisveroihin ja 1.7 % kunnallisveroihin, jota vastoin perittyjen erilaisten maksujen lukumäärä väheni 0.7 %. Verolippujen edustama rahamäärä nousi vuonna 1932 38,294,708: 70 markkaan oltuaan 36,531,235: 46 markkaa vuonna 1931, mikä vastasi 1,763,473: 24 markan eli 4.8 % lisäännystä, joista 6.4 % oli kunnallisveroja, 0.7 % kirkollisveroja ja 0.02 % erilaisia maksuja. Valtion tulo- ja omaisuusveron pakollinen kannanta sitä vastoin väheni 2.3 %.

Virka-avun pyynnöllä toisen kaupunginvoudin konttoriin saapuneita maaseudun verolippuja perittiin vuonna 1932 8,124 vastaten 8,565 vuonna 1931. Lukumäärä aleni siis 441 eli 5.1 %. Lippujen edustama rahamäärä oli vastaavasti 3,714,600: 55 markkaa ja 4,245,986: 35 markkaa, ollen vähennys 531,385: 80 markkaa eli 12.5 %.

Pakollisesti perittyjen verojäämien kokonaismäärä, joka vuonna 1931 oli 40,777, 221: 81 markkaa, nousi vuonna 1932 42,009,309: 25 markkaan vastaavien verolippujen ollessa 68,691 ja 74,628. Lisäännys oli siis 1,232,087: 44 markkaa eli 3.0 % ja 5,937 lippua eli 8.6 %.

Käyden usein tarkastamassa tarkastaja seurasi kertomusvuonna sekä ensimmäisen kaupunginvoudin konttorin että avustavan rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin kassa- ja pankkivarain hoitoa ja kirjanpitoa. Aihetta muistutuksiin ei ilmaantunut.

VI. Verotusvalmistelukunta.

Verotusvalmistelukunnan kertomus vuodelta 1932 oli seuraavan sisältöinen:

Toukokuun 30 päivänä 1911 annetun, verotusvalmistelukuntaa koskevan ohjesäännön mukaan verotusvalmistelukunnan on vuosittain kaupunginvaltuustolle annettava kertomus edellisen vuoden toiminnastaan. Esilläoleva kertomus vuodelta 1932 käsittää sitäpaitsi sanottuna vuonna vuoden 1931 tulojen perusteella toimitetun taksoituksen.

Verotusvalmistelukuntaan kuuluivat vuonna 1932 puheenjohtajana varatuomari K. A. A. Linturi sekä jäseninä filosofianmaisteri A. Ekström ja johtaja E. Jalava, kaupunginhallituksen edustajana toimi rahatoimenjohtaja V. Hupli. Ensimmäisen sihteerin virkaa hoiti varatuomari B. von Fieandt ja toisen sihteerin virkaa varatuomari E. Blomkvist. Apulaissihteereinä toimivat herra Hj. Svinhufvud, reviisori I. Krieg, hovioikeudenauskultantti W. W. Wirtanen ja konttoripäällikkö V. Nikko.

Valmistelukunta antoi vuoden 1932 aikana kaupunginhallitukselle lausuntonsa 722 verotusasiasta, teki esityksiä kaupunginhallitukselle ja muille virastoille 42 eri asiasta sekä lähetti 635 kirjelmää virastoille, toiminimille y.m. Tämän työn suorittamista varten valmistelukunta kokoontui vuoden kuluessa 78 kertaa; vastaava luku lähinnä edellisenä vuonna oli 63.

Taksoituslautakunnan kokoukset alkoivat joulukuun 29 p:nä 1931 ja päättyivät seuranneen kesäkuun 1 p:nä. Lautakunta, joka työskenteli seitsemänä osastona, kokoontui kokonaisuudessaan kolme kertaa, ollen eri osastojen kokousten lukumäärä taas seuraava: ensimmäisen osaston 18, toisen 27, kolmannen 20, neljännen 25, viidennen 18, kuudennen 20 ja seitsemännen 29. Näissä kokouksissa käsiteltiin eri osastojen puheenjohtajien tarkoitusta varten palkattujen apulaisten avulla sitä ennen tarkastamat ja tarpeen vaatiessa uusilla selvityksillä täydentämät, verovelvollisten lautakunnalle antamat tuloilmoitukset, joiden luku oli 123,413, oltuaan vuonna 1931 115,745. Kehoituksia tuloilmoitusten antamiseen lähetettiin kertomusvuonna 14,732, jotapaitsi lähetettiin suuri joukko kehoituksia annettujen tuloilmoitusten täydentämiseen. Kehoituksia palkantarkistusilmoitusten antamiseen toimitettiin 2,300 yhtiölle, virastolle, ja yksityiselle työnantajalle. Viimeksimainittujen kehoitusten johdosta saapui valmistelukunnalle tasaluvuin 120,000 tarkistusilmoitusta vuoden 1931 aikana palkka-, palkkio-, tantiemi- tahi luontoisetuja tai muussa muodossa nautituista tuloista. Näistä tarkistusilmoituksista lähetettiin n. 9,000, jotka koskivat Helsingin kaupungin lähiseuduilla asuvia henkilöitä, asianomaisille taksoituslautakunnille ja 5,342 pantiin sellaisenaan taksoituksen perusteeksi, kun asianomaiset verovelvolliset eivät olleet antaneet tuloilmoituksia. Sitäpaitsi taksoituslautakunta määräsi niille verovelvollisille, jotka, erittäinkin henkikirjaa tarkastamalla, havaittiin laiminlyö-

neen ilmoitusvelvollisuutensa, harkinnan mukaan veroäyrejä lainsäätämine veronkorotuksineen. Verotettujen lukumäärä oli 115,261, oltuaan edellisenä vuonna 117,795.

Taksoituslautakunnan toimittaman verotuksen tulos oli, että veroäyrien luku, joka vuodelta 1930 toimitetussa taksoituksessa oli ollut 30,314,747, vuodelta 1931 aleni 28,187,471:een. Tähän sisältyivät myös jälkiverotukset.

Vuoden 1931 tulojen perusteella toimitetusta taksoituksesta tehtiin tutkijalautakunnalle 5,207 valitusta; vastaava luku edellisenä vuonna oli 3,505. Nämä valitukset tutkijalautakunta käsitteli elokuun 9, 11, 12, 15, 16 ja 18 p:nä pitämissään kokouksissa. Edellämainituista valituksista 2,454 aiheutti joko taksoituksen kumoamisen tai alentamisen, jotavastoin 2,753 ei aiheuttanut mitään muutosta taksoitukseen. Tutkijalautakunnan tekemäin muutosten johdosta veroäyrien luku aleni 262,148, joten verotuksen perusteeksi jäi 27,925,323 äyriä. Veroäyrien kokonaismäärä jakautui seuraavasti: 14.8 % kiinteistötulosta, 18.2 % elinkeino- ja liiketulosta sekä 67.0% palkka-ynnä muusta sen kaltaisesta tulosta.

Veroäyriltä maksettavaksi pantu veromäärä määrättiin vuodelta 1931 8: 50 markaksi oltuaan 6: 50 markkaa vuodelta 1930.

VII. Kaupungin yleisten töiden hallitus.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen vuodelta 1932 laatima kertomus oli seuraavan sisältöinen:

Kaupungin yleisten töiden hallitukseen kuuluivat vuonna 1932 puheenjohtajana johtaja G. K. Bergman, varapuheenjohtajana professori O. A. Tarjanne sekä jäseninä pankinjohtaja T. Grotenfelt, toimittaja J. E. Huttunen, sähkötyöntekijä O. W. Oksanen, monttööri H. J. Puukko ja insinööri T. R. Vähäkallio. Kaupunginhallituksen edustajana oli teknillinen johtaja, insinööri E. Moring. Hallitus kokoontui 51 kertaa ja käsitteli tällöin 1,007 asiaa. Lähetettyjen kirjeiden luku oli 452. Sihteerinä toimi varatuomari K. I. Nordberg.

Vuoden aikana teetetyistä suurehkoista uudis- ja korjaustöistä tehdään selkoa rakennuskonttorin eri osastojen toimintaa koskevissa selostuksissa.

Hallituksen alaisina olivat rakennuskonttori ja sen tilivirasto.

Rakennuskonttori toimi kaupungininsinöörin johdolla ja jakautui kansliaan sekä 5 osastoon, nim. satama- ja rautatieosastoon, katu- ja viemäriosastoon, huonerakennusosastoon, puisto-osastoon ja varasto-osastoon. Konttorin tilejä hoiti sen tilivirasto. Lähetettyjen kirjeiden luku oli 308.

Työväki ja työpalkat. Seuraava taulukko osoittaa rakennuskonttorin eri osastojen työntekijäin lukumäärän kunkin kuukauden lopussa:

Kuukausi.	Satama- ja rautatieosasto.	Katu- ja viemäriosasto.	Huone-rakennus-osasto.	Puisto-osasto.	Varasto-osasto.	Yhteensä.	Näistä varatöissä. Satama- ja rautatie-osasto.	Katu- ja viemäri-osasto.	Yhteensä.
Tammikuu	1,088	2,652	314	27	106	4,187	848	2,237	3,085
Helmikuu	1,052	2,558	241	25	108	3,984	791	2,224	3,015
Maaliskuu	1,054	2,179	274	39	111	3,657	729	1,851	2,580
Huhtikuu	1,051	878	231	209	107	2,476	722	483	1,205
Toukokuu	979	851	262	225	101	2,418	648	429	1,077
Kesäkuu	790	631	292	143	96	1,952	461	158	619
Heinäkuu	737	799	227	140	92	1,995	406	142	548
Elokuu	860	1,044	221	123	110	2,358	485	141	626
Syyskuu	914	1,088	135	128	104	2,369	615	111	726
Lokakuu	924	1,423	127	123	97	2,694	629	504	1,133
Marraskuu	878	2,041	104	90	95	3,208	600	1,199	1,799
Joulukuu	867	1,953	122	31	97	3,070	546	1,377	1,923

Vakinaisissa töissä suoritetut palkat perustuivat kaupunginvaltuuston toukokuun 27 p:nä 1931 vahvistamaan alimpien tuntipalkkojen tariffiin [1]).

[1]) Ks. v:n 1931 kert. s. 16*.

Valtuuston saman päätöksen mukaan on työnjohto oikeutettu yksityistapauksissa työntekijän paremman ammattitaidon tai työkyvyn taikka ahkeruuden perusteella korottamaan palkkaa enintään 10 %. Kaupunginhallitus on oikeutettu erikoisten seikkojen perusteella korottamaan vahvistettua palkkaa määrätyn nimikkeen kohdalla enintään 10 %.

Varatöissä suoritettiin vuoden alusta syyskuun loppuun kaupunginvaltuuston helmikuun 11 p:nä 1931 tekemän päätöksen mukaiset palkat [1]).

Lokakuun 1 p:stä alkaen perheellisten työntekijäin tuntipalkat korotettiin 50 penniä, jota vastoin perheettömien palkat pysytettiin ennallaan [2]).

Kesälomaa myönnettiin vuoden aikana 3,179 työntekijälle yhteensä 27,377 päivää seuraavasta yhdistelmästä lähemmin ilmenevin tavoin:

Osasto.	Työntekij., jotka ovat nauttineet kesälomaa					Kesäloma-päiviä yhteensä.
	4 päivää.	7 päivää.	2 viikkoa.	3 viikkoa.	yhteensä.	
Satama- ja rautatieosasto	317	591	158	71	1,137	8,579
Katu- ja viemäriosasto	307	421	738	87	1,553	14,597
Huonerakennusosasto	85	55	76	27	243	2,123
Varasto-osasto	16	40	32	22	110	1,124
Puisto-osasto	81	18	27	10	136	954
Yhteensä	806	1,125	1,031	217	3,179	27,377

Tapaturmat. Tapaturmaisesti vahingoittui 644 työntekijää, joille sen perusteella suoritettiin vahingonkorvausta yhteensä 660,045: 90 markkaa. Invaliideiksi joutuneiden 12 työntekijän puolesta maksettiin elinkorkorahastoon yhteensä 265,987: 79 markkaa. Sen johdosta, että 2 invaliidin elinkorkoa alennettiin, voitiin elinkorkorahastoa alentaa 11,141 markkaa. Tapaturmista aiheutuneet kustannukset nousivat yhteensä 914,892: 69 markkaan. Työntekijät olivat vakuutetut Tapaturmavakuutusosakeyhtiö Kullervossa.

Satama- ja rautatieosaston henkilökuntaan kuuluivat työpäällikkö ja avustava työpäällikkö, 12 muuta insinööriä, 3 vaakitsijaa ja 2 piirustajaa. Kirjanpidosta ja kirjaamistyöstä huolehti 4 konttoriapulaista; kesäkuussa oli palveluksessa vielä 1 apulainen. Asiapoikia oli 2.

Suoranaista työnjohtoa osaston työmailla hoiti vuoden alussa 18 rakennusmestaria, 12 apulaistyönjohtajaa, 1 nosturien esimies ja 1 varastokirjuri. Vuoden aikana kuoli 1 rakennusmestari.

Vakinaisissa töissä olevien työntekijäin lukumäärä oli pienimmillään tammikuussa, nim. 240, lisääntyi vähitellen 470:een heinäkuussa, mutta väheni sitten niin, että oli syksyllä n. 270. Herttoniemen varatöissä oli tammikuussa 650 työntekijää, mutta lukumäärä väheni vähitellen 350:een. Muissa varatöissä oli tammi—toukokuussa 160—320 miestä ja syys—joulukuussa 140—240 miestä; kesäkuukausina sanotut työt olivat pysähdyksissä.

Hallitukselle esitettiin 207 asiaa, joista 94 koski uudistuksia ja rakennustöitä ja 113 hallinnollisia tai henkilö- ja palkka-asioita. Lausuntoja annettiin m. m. urakoitsijajärjestelmän käyttämisestä kaupungin töissä; kaupungin alusten ja uivan kaluston palovakuuttamisesta; Sörnäisten järjestelyä tarkoittavasta insinööri Wiesen suunnitelmasta; tavara-asemien

[1]) Ks. v:n 1931 kert. s. 16*. — [2]) Ks. tämän kert. s. 32.

rakentamista Sörnäisten rantatien varrelle ja Länsisatamaan tarkoittavasta rautatiehallituksen ehdotuksesta; väliaikaisen tavara-aseman rakentamista Vallilaan tarkoittavasta rautatiehallituksen ehdotuksesta; Lauttasaaren siltakomitean laatimasta kaupungin ja Lauttasaaren välistä siltaa koskevasta ohjelmasta; Sinebrychoffin tonttien asemakaavasuunnitelmasta; uuden alueen varaamisesta Sörnäs aktiebolagille Verkkosaarten asemesta; Ison Verkkosaaren sahan jälleenrakentamisesta; Herttoniemen öljysatama-alueen hallinnosta; Kulosaaren sillan leventämisestä Porvoontien rakentamisen yhteydessä; Vantaanjoen rautatiesillan aukkojen suuruutta koskevan, asianomaisen piiri-insinöörin antaman lausunnon johdosta; sekä Taivallahden ja Lapinniemen alueiden valaistuksesta. Esityksiä aiheuttivat Oulunkylän—Herttoniemen radan suuntauksen yksityiskohdat sekä tämän radan liittäminen Oulunkylän asemaan ja useat radan rakenteet, Herttoniemen teollisuussataman rakentamistapa, Lönnrotinkadun noususilta ja kellarit, jalankulkuliikenteen järjestely Ruoholahdentorilla, Kyläsaaren ja Arabian välisen ratapenkereen rummut, Kulosaaren sillan paalujen korjaus sekä Särkän ja Harakan välille aiottu aallonmurtaja. Osaston ehdotuksesta hankittiin 40 kaatovaunua ja 700 tonnia kivihiiliä sekä vaihdettiin paalutusvasara R 20 voimakkaampaan, ponttirautojen junttaukseen sopivaan paalutusvasaraan VR 20. Satamalautakunnalle ja kaupunginjohtajille annettiin useita lausuntoja, ja työpäällikkö oli jäsenenä teknillisten laitosten aluetarvetta ja Herttoniemen öljysataman rakennusjärjestystä käsittelevissä komiteoissa.

Laiturien korjauksiin kuului, paitsi tavanmukaista kunnossapitoa, Ruoholahdenrannan laiturin korjaaminen jäänmurtajien hiilivarastopaikan kohdalta, jossa laiturin alta oli huuhtoutunut hiesua ja soraa; tätä työtä varten myönnettiin erityinen määräraha. Samasta syystä korjattiin Keisarinluodon laiturin itäpää. Makasiinilaiturin paaluarinan korjauksen yhteydessä uusittiin suuri osa laiturin suojaparrustoa. Sörnäisten uuden pistolaiturin suojaparruston korjaaminen ja vahvistaminen aiheutti suurehkot kustannukset, joten tarvittiin lisämääräraha.

Länsisataman katuja sepelöitiin ja Lapinniemen Salmikadun eteläosan pinta asfaltoitiin. Kiveyksiä ja sepellyksiä korjattiin.

Salmikadun viemäriä jatkettiin eteläänpäin, täytteen halki. Satamakadun ja Ankkurikadun välinen osa Kanavakadun viemäriä laskettiin uudestaan.

Sörnäisten niemen ja Kulosaaren välinen silta ei ollut muuta kuin tavanomaisen talvikunnossapidon tarpeessa. Kuoresaaren kaide uusittiin.

Kruunuvuoren selän kompassitarkastuspoiju täytyi korjata perusteellisesti.

Tilapäisten purkaus- ja höyryvenelaiturien kunnossapito supistui jäättömänä pitämiseen ja vähäisiin korjauksiin. Kustannukset jäivät pieniksi edullisen talven ansiosta. Määrärahasta käytettiin asianomaisella luvalla 29,317 markkaa venepaikkojen kunnossapitoon. Kaivopuiston Ison Puistotien päässä olevan sillan kaide uusittiin.

Rautatieraiteiden kunnossapitoon sisältyi eräitä täydennystöitä Katajanokan raiteiston uudestijärjestelyn yhteydessä. Länsisatamassa vaihdettiin Vaihdekadun ja Laivarannan raiteiden pölkkyjä. Jatkettaessa Laivarannan raiteita eteläänpäin pienennettiin I-varaston eteläpuolella olevien raiteiden väli 4.5 m:ksi. Uudet pölkyt asetettiin Teollisuuskadun raiteisiin ja teurastamon raiteeseen.

Venepaikkojen kunnossapitokustannuksia voitiin vähentää entisestään, mutta kuitenkin tarvittiin lisämääräraha, joka myönnettiin tilapäisten purkauslaiturien määrärahan säästöstä.

Rannalta jäälle vieviä siltoja tehtiin Itämeren-, Kruunuvuoren-, Aleksanterin- ja Liisankaduilta sekä Kaisaniemen- ja Pitkänsillanrannoilta.

Ruoppauslaitoksella ruopattiin kaikkien suurten viemärien suiden edustat, lumenkaatopaikkojen kohdat, Sörnäisten laiturien vieret, Humallahden täytepenkereen vieret ja Hjärphäll nimisen karin tienoita. Kaisaniemenrannan ruoppaamista Bünger-nosturilla jatkettiin ja ruoppa vietiin Siltavuorenrannan edustalle, josta se syksyllä ruopattiin ruoppauslaitoksella, Saukonrannan jatkeen paikka, Katajanokan lentosatamasta pohjoiseen tehtävän penkereen paikka ja osa Herttoniemen öljysataman väylää; näiden ruoppausten kustannukset suoritettiin uudisrakennusten määrärahoista. Katurakennusosaston laskuun ruopattiin Taivallahden viemäripenkereen paikka. Kaikkiaan ruopattiin n. 140,000 m³, joka määrä vietiin Suomenlinnan edustalle, samalle paikalle kuin edellisinä vuosina. Ruoppaukset olivat käynnissä toukokuun 6 p:stä joulukuun 30 p:ään, kesäkuun 8 p:stä heinäkuun 15 p:ään kahdessa vuorossa, eli siis yhteensä 232 työvuoroa. Keskimäärin ruopattiin 603 m³ työvuorossa.

Mittaukset ja tutkimukset kohdistuivat m. m. Rahapajanrantaan, Katajanokan vetoraiteiden paikkaan, Taivallahteen sekä Sörnäisten niemen ja Kulosaaren väliseen siltaan. Puhtaanapitolaitokselle Vantaanjoen suun pohjoispuolelta ehdotetun alueen tutkimukset saatettiin loppuun. Tekeillä olevan satamakartan täydentämiseksi tehtiin vielä tarpeellisia syvyysmittauksia. Samalla tarkistettiin eräiden väylien syvyydet. Lisämääräraha oli tarpeen.

Ruoppauslaitokseen asetettiin laite öljyn erottamiseksi lauhdevedestä.

Katajanokan lentosataman eräät rakennukset maalattiin.

Sörnäisten läntisen pistolaiturin valaistusta parannettiin. Itämerenkadun itäosaan asetettiin lopulliset valaistuslaitteet.

Eteläsataman makasiinilaituri uusittiin. Uusia paaluja lyötiin n. 120 ja useita paaluja jatkostettiin ja arina korjattiin. Lisämääräraha oli tarpeeton. Sörnäisten läntisen pistolaiturin kansi ja suuret osat arkuista uusittiin. Merisataman purkauslaiturille n:o 3 tehtiin kokonaan uusi kansi ja osa paaluista uusittiin. Sörnäisten rantatien purkauslaituri n:o 3 uusittiin kokonaan ja suurennettiin.

Länsisataman uudisrakennustöitä tehtiin pääasiallisesti menosäännön perusteluihin sisältyvän ohjelman mukaisesti. Vuonna 1931 aloitettu Laivarannan 90 m:n jatke tehtiin valmiiksi asianomaisella luvalla; laiturirakenteen takaiseksi täytteeksi käytettiin hiekkaa ja laiturin raiteet ja vesijohto jatkettiin, joten tämäkin osa Laivalaituria saatiin täysin käytettävään kuntoon. Vanhan aallonmurtajan kivien poistaminen jäi vielä kesken, mutta laiturin edusta perattiin tältä kohdalta kauttaaltaan 7 m:n syvyyteen. Syksyllä ryhdyttiin ruoppaustöihin laiturin jatkamiseksi vielä 100 m. Kaikki varastorakennusten väliset alat päällystettiin asfalttisepelipäällyställä. Saukonrannan itäpään edustan pohjakalliota louhittiin vuonna 1927 louhitun 5.5 m syvän uoman leventämiseksi. Saukonrannan rautaponttiseinän ja paalulaiturin paalutustyöt pantiin käyntiin keväällä. Paaluttamisessa käytettiin Demagin valmistamaa nopeasti iskevää paaluvasaraa. Ensimmäinen paalutusvasara — merkkiä R 20 — osoittautui liian heikoksi siinä suhteessa, että iskumäntä ei kestänyt: tästä aiheutuneiden keskeytysten vuoksi

hidastui paalujen junttaus siinä määrin, että kun paaluttaminen neljännen männän katkettua keskeytettiin elokuun 31 p:nä, oli kaikkiaan 1,161 paalusta juntattu vain 660. Paalutusvasara R 20 vaihdettiin samankaltaiseen, mutta raskaampaan paalutusvasaraan VR 20, jolla päästiin lokakuun 15 p:nä lyömään ponttirautoja paikoilleen. Ponttirautojen lyönti kävi haitallisitta häiriöittä ja edistyikin niin, että vuoden päättyessä oli jäljellä vain ankkuriseinän lyöminen täyteen syvyyteen. Ponttirautoja lyötäessä käytettiin enimmäkseen yhtä, mutta osittain kahta työvuoroa; puupaalujen junttauksessa työskenneltiin yleensä kahdessa vuorossa. Seuraavan vuoden työohjelmaan kuuluvan, Saukonlaiturin 50 m:n pituisen jatkeen paikka ruopattiin ruoppauslaitoksella. Meklarinkadun varrelle rakennettavan kuormauskorokkeen kivityöt pantiin alulle, korokkeen rakentaminen kuului seuraavan vuoden ohjelmaan. Telakkaaluetta laajennettiin länteenpäin Ahdinkadun poikki ja proomuja varten tehtiin laituri. Varatöinä tasoitettiin korttelin n:o 256 itäosa.

Itämerenkadun pohjoisosa päällystettiin asfalttisepelipäällyksellä ja tarpeellinen määrä sadevesikaivoja rakennettiin.

Katajanokan uudisrakennustöihin kuului ensinnäkin Rahapajanrannan rautaponttiseinälaiturin rakentamisen valmistelu; painopenkereeseen kaivettiin rakennuskuoppa, joka ympäröitiin ponttiseinällä. Edellisenä vuonna alettu 50 m:n pituinen laiturijatke tehtiin valmiiksi sekä rakennettiin päätelaituri ja täytettiin laiturin takainen alue osaksi. Tähän työhön käytettiin asianomaisella luvalla vuoden 1933 menosääntöön merkittyjä varoja. Lentosataman pohjoispuolelle tehtiin penger valtionrautateiden varatyömailta rantaradan varrelta saaduista kivistä. Linnankatu päällystettiin asfalttisepellyksellä.

Herttoniemen rakennustöitä jatkettiin varatöinä suurella työvoimalla. Oulunkylän—Herttoniemen radan kaikki leikkaukset saatiin valmiiksi. Penkereihin, joista osa on vajonnut syvälle pehmeisiin lieju- ja savikerroksiin, tuotiin täytettä kaupungin omistamilla alueilla olevista maanottopaikoista. Eräille valmiiksi pengerretyille taipaleille, m.m. Vantaanjoen ja Malmintien väliselle osalle, tehtiin sorastus. Öljysataman pistolaituri sekä rautatieraiteen pengerrystyöt rumpuineen ja tie tehtiin valmiiksi. Herttoniemen puistotien ja Degerön sillan välinen tie päällystettiin asfalttisepellyksellä. Teollisuussatamaksi aiotulla paikalla toimitettiin pohjatutkimuksia.

Katujen ja laiturien asfaltoimista ja päällystämistä asfalttibetonilla suoritettiin satamalautakunnan hyväksymän ohjelman mukaan. Makasiinilaiturille ja Laivalaiturille laskettiin hiekka-asfaltista pitkittäiset kärräystiet. Makasiinilaiturille laskettiin 25 tonnin nosturin lähialueelle asfalttibetonikerros topeka-päällystyksineen ja tullirakennuksen ja uuden passintarkastamon edustalle asfalttibetonia hiekka-asfalttipäällystyksineen. Katajanokalla tehtiin hiekka-asfaltti- ja topeka-päällystyksiä jalkakäytävän saamiseksi Katajanokan kanavan jalankulkusillalta Kanavakadulle.

Saukonrannan ja Saukonkadun välinen osa Kellosaarenkatua päällystettiin asfalttipäällystyksellä.

Täytteen saanti väheni edelleen rakennustoiminnan jatkuvan lamaantumisen vuoksi. Täytettä otettiin vain Taivallahteen, Katajanokalle, Siltavuorenrannalle, Kaisaniemeen ja Kyläsaaren tienoille.

Sekä puupaalujen että ponttirautojen junttaukseen käytettäväksi hankittiin Demagin valmistama paaluvasara VR 20. Varatöinä suoritettiin tammi- kesäkuussa kallionlouhimisia ja tasoitustöitä Salmisaaren pohjois- ja eteläosissa, viimeksimainitussa paikassa laiturikivien, nupukivien, konenupu-

kivien ja Lönnrotinsillan reunakivien hakkuun yhteydessä. Teurastamon läntisen raiteen kallioleikkauksen ja Arabian raiteen penkereen tekoa jatkettiin kahdessa vuorossa koko vuoden, kesäkuukausia lukuunottamatta. Hernesaaren itärannan laituri rakennettiin, mutta täytteen puutteen vuoksi sitä ei saatu käyttökuntoon. Kaivopuiston rantaan Ison Puistotien varrelle täytetty alue reunustettiin kivimuurilla ja Vedutan-kahvilasta länteenpäin tasoitettiin tie. Länsisataman korttelin n:o 256 itäosa tasoitettiin.

Niiden Humallahden venepaikkojen tilalle, jotka joutuivat käyttökelvottomiksi katuosaston toimittamien täyttämisten takia, ei voitu vielä rakentaa uusia.

Kaisaniemenrannan tasoitustöihin kasvitieteellisen puutarhan ja soutukerhon rakennuksen väliseltä osalta käytettiin 35,000 markkaa.

Ruoholahdenrannan laiturin korjaamiseen merenkulkuhallituksen hiilitarhan kohdalla käytettiin 48,603: 60 markkaa.

H 2-aluksen hylyn säilyttämiseksi — Hietalahden telakalla — saatiin käytettäväksi 8,000 markkaa.

Lönnrotinkadun jatke Länsisatamaan valmistui ja avattiin liikenteelle joulukuun 1 p:nä. Noususillan pylväät perustuksineen rakensi urakalla Aktiebolaget Skånska cementgjuteriet ja rautarakenteet toimitti Kone- ja siltarakennusosakeyhtiö. Satamaosasto teki betonisillan kivireunukset, sillan ja samoin kaupungin katuosuuksien kiveykset, kellarien seinät ja sisätyöt, noususillan puukannen, nousupenkereen muurit, pengerryksen ja kiveyksen sekä nousupenkereen yhteyteen kuuluvat Ruoholahdenrannan kiveykset. Sitä paitsi maksettiin sillalla ja sen alla olevat valaistuslaitteet liikenneväylän rakennusmäärärahasta. Lisämäärärahoja tarvittiin 56,773: 50 markkaa.

Katajanokan raiteiston uudestijärjestely saatiin miltei valmiiksi.

Satamaradan jatkamiseksi Vanhankaupunginlahden länsirantaa pitkin myönnetyn määrärahan jäännöksestä käytettiin osa oikeusministeriön — kaupungin kanssa tehdyn sopimuksen nojalla — rakentaman rataosan lunastamiseen.

Taivallahden teiden ja varastoalueiden tasoitustöiden määräraha jäi edelleen käyttämättä, minkä vuoksi se palautui kaupunginkassaan.

Kellosaaren lentosatamaan ei rakennettu muuta kuin kaksi yhteensä 25 m pitkää maihintulolaituria lentokonevajan telan varrelle.

Muiden viranomaisten sekä yksityisten laskuun suoritettiin töitä 341,548: 75 markan arvosta.

Työvälineiden vuokrina, korvauksena laitureille aiheutettujen vaurioiden korjaamisesta ja veneiden talteenotoista sekä suoritettujen töiden lisäprosenttina osasto sai tuloja 11,223: 40 markkaa.

Katu- ja viemäriosaston henkilökunnan muodostivat työpäällikkö, avustava työpäällikkö, 9 insinööriä, 3 vaakitsijaa, 5 piirustajaa ja 10 konttoriapulaista. Suoranaisesta työnjohdosta osaston työmailla huolehti 46 rakennusmestaria.

Yleisten töiden hallitukselle osasto esitteli 181 asiaa, joista 68 koski uudis- y.m. töitä sekä 113 hallinto-, henkilö- ja palkkakysymyksiä.

Vakinaisissa töissä olevien työntekijäin lukumäärä oli suurin syyskuussa, nim. 977 miestä, ja pienin maaliskuussa, jolloin se oli 328 miestä. Suurin varatyöntekijäin lukumäärä esiintyi tammikuussa, jolloin osaston töissä oli 2,237 miestä.

Katujen ja yleisten paikkain korjausta ja kunnossapitoa varten oli menoarviossa määrärahoja yhteensä 758,000 markkaa. Kustannukset nousivat

741,185: 45 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin: katukorjaukset 599,055 markkaa, kaiteet 75,490: 50 markkaa, kuorma-ajuriasemat 1,912: 85 markkaa, katukilpien uudistus 17,413: 85 markkaa sekä mittaukset ja tutkimukset 47,313: 25 markkaa.

Katukorjauskustannukset, 599,055 markkaa, jakautuvat seuraavasti: kiveyksiin 188,052: 10 markkaa, sepelöimiseen 219,325: 15 markkaa, katukäytäviin 84,354: 35 markkaa, painuneiden katujen koroamiseen ja tasoitukseen 26,357: 35 markkaa sekä työnjohtoon ja sekalaisiin menoihin 80,966: 05 markkaa.

Seuraavat uudistustyöt suoritettiin vuoden kuluessa loppuun työkustannusten noustessa allamainittuihin määriin: katolisen kirkon edustalla olevan aukean sekä kirkon Tehtaankadun puoleisen katuosan päällystäminen nupukivillä ja käytävien asfaltilla 155,828: 05 markkaan; Kanavakadun ja Luotsikadun erään osan päällystäminen nupukivillä 217,427: 20 markkaan, Siltasaarenkadun 2:n käytävien päällystäminen 34,418: 85 markkaan, Torkkelinkadun 1:n, 2:n ja 4:n päällystäminen nupukivillä ja käytävien päällystäminen 98,690: 15 markkaan, kenttäkivikatujen asfaltoiminen 191,670: 45 markkaan, täytemaan vastaanotto 30,856: 70 markkaan, uudet korokkeet ja liikennemerkit 49,112: 20 markkaan, Malmin- ja Fredrikinkatujen välillä olevan Malminrinteen leventäminen 40,091: 50 markkaan, Runeberginkadun ja Punaisen-Ristin kujan välisen Töölönkadun tasoitus 168,070 markkaan sekä Helsinginkadun ja Sturenkadun välisen korttelin n:o 354 a viereisen kujan tasoitus 120,167: 20 markkaan.

Sitäpaitsi loppuunsuoritettiin seuraavat vuonna 1931 aloitetut työt, joiden kustannukset nousivat allamainittuihin määriin: Etel. Hesperiankadun tasoitus 331,516: 30 markkaan, Topeliuksenkadun tasoitus 692,471: 20 markkaan, Pengerkadun tasoitus 127,180: 45 markkaan, Elimäenkadun tasoitus 285,197: 55 markkaan, Nilsiäntien tasoitus 213,147: 70 markkaan, Annalan urheilukenttä 118,484: 45 markkaan, Perhonkadun leikkikenttä 15,345: 85 markkaan sekä Maistraatinkadun leikkikenttä 112,507: 10 markkaan.

Uudet kadut, joiden rakentamistyöt vuoden kuluessa pantiin alulle, mutta joita ei ennätetty loppuunsuorittaa ja joiden jäljelläolevat määrärahat sentähden siirrettiin vuoteen 1933 olivat seuraavat: Väinämöisenkatu, Pohj. Hesperiankatu, Kammionkatu, Nordenskiöldinkatu ja Koskelantie. Työt, joita ei ole voitu aloittaa, olivat Kaisaniemenkadun leventäminen, minkä määräraha 219,000 markkaa, palautettiin kaupunginkassaan, Kampinkadun leventäminen, minkä määräraha, 490,000 markkaa, siirrettiin vuoteen 1933 sekä Mäkelän tehdasalueen katujen lopputasoitus ja sepelöiminen, minkä määräraha, 200,000 markkaa, myös siirrettiin vuoteen 1933. Yhteenlaskettu siirto vuoteen 1933 teki 2,283,692: 60 markkaa.

Uudistöiden yhteenlasketut kustannukset nousivat vuoden aikana 5,190,490: 30 markkaan ja yhteenlasketut korjaus- ja kunnossapitokustannukset 741,185: 45 markkaan. Katujen ja yleisten paikkain kokonaiskustannukset vuoden aikana olivat näin ollen 5,931,675: 75 markkaa.

Kanavien ja viemäreiden korjaus- ja kunnossapitokustannukset nousivat 736,043: 35 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin: johdot 330,364: 60 markkaan, sadevesikaivot 221,231: 70 markkaan, ojat 59,926 markkaan sekä työnjohto ja sekalaiset menot 124,521: 05 markkaan. Välttämättömiä viemäriverkon täydennystöitä suoritettiin useissa eri paikoissa kaupunkia yhteenlaskettujen kustannusten ollessa 189,854: 55 markkaa; viemärien huuhteluvesikustannukset nousivat 12,219: 35 markkaan. Savilan ja Alppilan puh-

distuslaitosten käyttö- ja hoitokustannukset nousivat 219,968: 25 markkaan ja Nikkilän sairaalan puhdistuslaitoksen vastaavat kustannukset 14,162 markkaan. Savilan puhdistuslaitoksen voimankulutus teki 33,168 kwt.

Alppilan puhdistuslaitoksen puhdistusteho oli yleensä hyvä. Vuoden alkupuoliskolla suoritettiin kemialliset tutkimukset, kuten aikaisemminkin, kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratoorissa, mutta Kyläsaaren laboratoorin tultua käytäntöön otetuksi sen kemisti suoritti kaupungin kaikkien viemäriveden puhdistuslaitosten mainitunlaatuiset tutkimukset. Myös Savilan puhdistuslaitoksen puhdistusteho näytti tyydyttävältä, mutta tässä on huomioonotettava, että laitos pienuutensa takia voi puhdistaa vain n. 25 % likavesimäärästä kun taas n. 75 % juoksee laitoksen ohi Töölönlahteen täysin puhdistamattomana.

Rajasaarelle rakennettavan puhdistuslaitoksen ja Savilan pumppuaseman valmistuttua yllämainitut epäkohdat poistuvat, kun kaksinkertainen likavesimäärä pumputaan Rajasaarelle, ja lisäksi Savilan nykyisissä saostuskammioissa puhdistetaan 3—6 kertainen likavesimäärä.

Kyläsaaren puhdistuslaitoksen rakennustyöt suoritettiin loppuun vuoden alkupuoliskolla. Töistä oli jäljellä vuoden alussa lämpöeristystyöt, suurin osa teräshiontatöistä ja koneiston asennustöistä, osa päällysrakenteista ja alueen tasoitustyöt. Laitoksen koneellinen puhdistusosasto pantiin käyntiin kesäkuun 15 p:nä ja biologinen puhdistusosasto heinäkuun 6 p:nä paitsi ilmastusosastoa IV, joka pantiin käyntiin vasta syyskuun 6 p:nä. Vuoden aikana suoritettujen töiden yhteenlasketut kustannukset nousivat 1,926,045: 25 markkaan, johon tulee lisäksi edellisenä vuonna käytetty erä, 773,954: 75 markkaa, siis yhteensä 2,700,000 markkaa. Tähän summaan ei sisälly biologisen puhdistusosaston koneiston ostohinta, 169,260 Tanskan kruunua, mikä suoritetaan kolmessa erässä vuosien 1933—35 aikana. Puhdistuslaitoksen kemisti ryhtyi toimeensa heinäkuun 20 p:nä, josta alkaen hän suoritti laitokseen tulevaa ja siitä poistuvaa vettä, saostunutta lietettä ja siitä muodostuvia kaasuja y.m. koskevia tutkimuksia. Erikoista huomiota kiinnitettiin kysymykseen, missä määrin on havaittavissa eroa 4 eri biologisella puhdistusmenetelmällä käsitellyn veden laadussa.

Kuten edellä mainittiin, Kyläsaaren laitoksen kemisti suoritti kaupungin muitakin puhdistuslaitoksia koskevia tutkimuksia. Hänen apulaisenaan työskenteli laborantti. Koko tutkimusohjelman toteuttamiseen olisi kuitenkin lukuisampi henkilökunta tarpeen. Toistaiseksi on katuosaston onnistunut saada muutamia yksityisiä tiedemiehiä kiinnostumaan biologisiin tutkimuksiin ja täten on suorituksen alaisena kolme pitkäaikaista tutkimussarjaa. Professori K. M. Levander tutkii aktivoidun lietteen alkueläimiä, lääketieteenlisensiaatti W. Lojander tutkii bakteereita ja lääketieteentohtori C. Nyberg bakteriofaageja. Kaikki nämä biologiset tutkimukset suoritetaan Kyläsaarella tehtävien kemiallisten, fysikaalisten ja teknillisten tutkimussarjojen yhteydessä. Suoritetuista tutkimuksista on käynyt selville, että laitos koelaitoksena samoinkuin puhdistustehoonsa nähden vastaa niitä toiveita, joita siihen on kiinnitetty.

Vuoden kuluessa suoritettiin kaupungin rantavesistöissä planktoloogisia ja vegetabiilisia tutkimuksia, joiden kustannukset nousivat 7,950 markkaan.

Kaupunginhallituksen huhtikuussa myöntämällä määrärahalla rakennettiin rakennuskonttorin konepajassa hydraulinen puristin putkikokeita varten, joka käsitti samalla laitteita muutamien muidenkin rakennusaineiden kokeilua varten; kustannukset nousivat 19,909: 10 markkaan. Saatuaan

sanotun puristimen katuosasto voi suorittaa sellaisten suurten betoniputkien lujuuskokeita, joita käytetään eritoten suuria kokoojajohtoja rakennettaessa. Suoritetut kestävyys- ja tiiviyskokeet osoittivat suotuisia tuloksia ja olivat hyvänä osviittana näiden kalliiden putkien valmistamisessa.

Vuoden kuluessa jatkuivat uuden Rajasaarelle rakennettavan puhdistuslaitoksen ja Savilan pumppuaseman suunnittelutyöt. Viemäriverkon laajennussuunnitelmia tehtiin tarvittavissa kohdin ja vanhan viemäriverkon uudelleenlaskemista jatkettiin siinä määrin kuin aikaa riitti. Tässä yhteydessä mainittakoon Käpylän pohjoisosasta johtavien Koskelan puroon laskevien viemäreiden yhdistämistä Kyläsaaren puhdistuslaitokseen tai vaihtoehtoisesti puhdistuslaitoksen järjestämistä kunnalliskodin lähettyville koskeva suunnitelma.

Vuoden kuluessa suoritettiin m.m. seuraavat suuret viemäriverkon uudistus- ja täydennystyöt, joiden kustannukset nousivat allamainittuihin määriin: viemäri uudelta teurastuslaitokselta viemärisuuhun 42 b 1,167,841: 90 markkaan, Lutherin- ja Nervanderinkadun välillä olevan Temppelikadun viemärin uusiminen 136,549: 30 markkaan, Toivonkadun viemärin uusiminen 36 m:n pituudelta 78,736: 75 markkaan.

Uusien katurakennustöiden yhteydessä laskettiin viemärijohdot allamainittuihin katuihin kustannusten ollessa seuraavat: Lemminkäisenkujan ja Mechelininkadun väliseen Väinämöisenkatuun 78,199: 15 markkaa, Välskärin- ja Mechelininkatujen väliseen Pohj. Hesperiankatuun 73,564 markkaa, Mechelinin- ja Topeliuksenkatujen väliseen Kammionkatuun 60,577: 10 markkaa, Runebergin- ja Kammionkatujen väliseen Töölönkatuun 160,666: 10 markkaa sekä Topeliuksenkadun ja Turuntien varrella olevan aukean väliseen Nordenskiöldinkatuun 146,921: 85 markkaa; putkia laskettiin Helsingin- ja Kirstinkatujen väliseen Sturenkatuun 84,747: 50 markan kustannuksin.

Ylimääräisinä töinä suoritettiin Tursontien viemäri Turjantieltä Marjatantielle, jonka työn kustannukset nousivat 50,410: 85 markkaan, Humalistonkadun viemärin uusiminen 468,539: 60 markkaan, Alppilan puhdistuslaitoksen poistojohdon uusiminen 795,909: 90 markkaan ja viemärijohto viemärinsuusta 42 b Kyläsaareen 2,615,041: 50 markkaan. Kokonaiskustannukset näistä töistä olivat 3,929,901: 85 markkaa.

Vuoden kuluessa suoritettujen uusien viemäreiden rakennustöiden yhteenlasketut kustannukset nousivat 8,645,564: 60 markkaan, kanavien ja viemäreiden korjaus- ja kunnossapito- sekä puhdistuslaitosten käyttökustannukset taas 1,172,247: 50 markkaan; yhteensä siis 9,817,812: 10 markkaan.

Teiden korjausta, sepelöimistä ja asfaltoimista suoritettiin 138,997 m² kustannusten ollessa 1,263,364: 80 markkaa. Näissä töissä käytettiin edelleen asfalttiemulsionia. Ajoradan vahvistamiseksi kestämään entistä suurempaa rasitusta päällystettiin Arabian ja Bastmanin panimon välinen Hämeentie 500 m:n pituudelta Essenasfaltilla, kustannusten ollessa 191,670: 45 markkaa.

Teiden uudistöistä mainittakoon Kaikukadun ja Sörnäisten sillan välisen Hämeentien sekä Neitsytpolun ja Länt. Puistotien välisen Kaivopuiston rantatien uudestaanjärjestelyt. Edellisen työn kustannukset olivat 539,703: 95 markkaa, jälkimmäisen taas 145,585: 60 markkaa.

Urheilukenttien korjausta ja kunnossapitoa suoritettiin menoarviossa varattujen määrärahojen mukaisesti. Kustannukset olivat seuraavat: Eläintarhan, Kallion, Haapaniemen ja Käpylän urheilukenttien sekä raviradan

kunnossapidosta 147, 378: 35 markkaa, Kaisaniemen verkkopallokentän kunnossapidosta 11,977: 80 markkaa, Alppilan hiihtomäen kunnossapidosta 16,570 markkaa, kelkkamäkien rakentamisesta ja kunnossapidosta 119,388 markkaa, maaluistinratojen järjestämisestä ja kunnossapidosta 120,138 markkaa, Mustikkamaan juhlakentän kunnossapidosta 9,745: 80 markkaa sekä pesäpallokenttien kunnossapidosta 7,384 markkaa.

Uudistöihin määrärahaa ei oltu myönnetty.

Työttömyyden lieventämiseksi olivat kertomusvuonna seuraavat kadut y.m. paikat kallionlouhinta- ja tasoitustyön alaisina: Arkadiankatu, Mechelininkatu (sekä tasoitus että viemäritunneli), Hesperiankatu, Välskärinkatu, Kammionkatu, Messeniuksenkatu, Turuntie, Rajasaaren puhdistuslaitos, Ruskeasuon kaatopaikka, Sturenkatu, Käenkuja, Mäkelän tehdasalueen erinäiset kadut, Kyläsaaren puhdistuslaitos, Lautatarhankatu, Toukolantie, Koskelantie, Arabiankatu, Mäkelänkatu, Tuomarinkyläntie, Punavuorenkadun kansakoulun leikkikenttä sekä Vallilan kansakoulun pihamaa. Kustannukset näistä varatöistä nousivat 14,510,119: 65 markkaan.

Yllämainittujen menoarvioon otettujen tai eri määräyksestä suoritettujen töiden lisäksi suoritettiin töitä kaupungin muille laitoksille ja yksityisille talonomistajille. Sellaisten töiden kustannukset olivat 1,904,966: 50 markkaa.

Huonerakennusosaston henkilökuntaan kuuluivat kaupunginarkkitehti, avustava kaupunginarkkitehti, 6 avustavaa arkkitehtiä, 2 piirustajaa, 1 kirjanpitäjä ja 3 konttoriapulaista. Suoranaisesta työnjohdosta osaston työmailla huolehti 12 rakennusmestaria.

Osastolla käsiteltiin vuoden kuluessa 369 diaariin vietyä asiaa, joista annettiin lausuntoja, osaksi Helsingin kaupungin yleisten töiden hallitukselle, osaksi kaupunginhallitukselle tai muille viranomaisille. Sen lisäksi laadittiin uudis- ja muutosrakennusten piirustuksia, joista mainittakoon seuraavat: naisten työkotipaviljongin sekä Kallion paloaseman lisä- ja muutosrakennuksen pääpiirustukset, sähkölaitoksen Sörnäisissä sijaitsevan pääaseman sekä Runeberginkadun varrella olevan ala-aseman laajentamisen pää- ja työpiirustukset, Arabiassa olevien työpajarakennusten, Kotkankadun n:ot 14—16 (Hyvösen lastenkodin) uudestirakentamisen, tilastotoimiston huoneiston sisustamisen kaupungintaloon sekä Merikadun n:o 21 uudestirakentamisen muutospiirustukset, kioskien (8 ehdotusta), naisten työkodin huonetilojen uudestaan jaottamisen, tuberkuloottisten miesten asuinrakennuksen, kortteliin n:o 481 sijoitettavan yleisen ruumishuoneen, työväenopiston lisärakennuksen, Hämeentien 80:ssä olevan kansakoulun lisärakennuksen, alakansakoulun sisustamisen Hämeentien taloon n:o 39, Uunisaarille rakennettavan uimalaitoksen sekä Turuntien taloon n:o 24 sisustettavan apukoulun y.m. pääpiirustukset. Sen lisäksi tehtiin joukko arkistopiirustuksia viime aikoina rakennetuista rakennuksista huomioonottaen rakennusaikana tehdyt muutokset.

Työvoima vaihteli ollen 300 työntekijää tammikuun ensimmäisellä viikolla ja 129 joulukuun viimeisellä viikolla ja oli suurin eli 336 työntekijää tammikuun 17 ja 23 p:n välisellä viikolla. Työvoiman viikkokeskimäärä oli koko vuoden aikana 222 työntekijää.

Kaupungin omistamien rakennusten ja talojen korjausta ja kunnossapitoa varten oli menoarviossa varattu yhteensä 3,195,300 markan suuruinen määräraha, kustannukset nousivat 3,165,499: 25 markkaan, säästöä oli siis 29,800: 75 markkaa.

Uudis- ja muutosrakennustöihin oli käytettävissä yhteensä 26,028,200 markan suuruinen talousarviomääräraha, josta 19,500,000 markkaa erikoi-

sen rakennustoimikunnan hoitamaa uuden teurastamon rakennustyötä varten. Osaston käytettäväksi jäi siis 6,528,200 markkaa. Lisäksi tuli vuodelta 1931 siirretyt 5,205,421: 43 markkaa, joten osaston toimesta kertomusvuonna teetettäviä töitä varten oli kaikkiaan 11,733,621: 43 markkaa. Kustannukset nousivat 9,749,902: 85 markkaan. 1,983,718: 58 markan suuruiseen säästöön sisältyy Topeliuksenkoulun uusia höyrykattiloita varten myönnetty määräraha, 33,500 markkaa, joka kokonaan palautettiin kaupunginkassaan, syystä, että entiset kattilat on onnistuttu korjaamaan. Mainitun korjaustyön kustannukset vietiin tilille Lämpöjohtojen kunnossapito. Uudis- ja muutosrakennuksiin varattuja määrärahoja säästyi siis 1,950,218: 58 markkaa.

Vuodesta 1931 siirrettiin 405,787: 65 markkaa rakennuskonttorin Arabiassa olevien työpajarakennustöiden lopettamista varten, 60,437: 85 markkaa varastohuoneen sisustamista varten tuberkuloosisairaalan kellariin, 233,151:45 markkaa virastohuoneistojen sisustamista varten kaupungintaloon, virastotaloon y.m., 3,500,000 markkaa kunnalliskodin yhteyteen rakennettavaa naisten työkotipaviljonkia varten sekä 100,000 markkaa Nikkilään rakennettavaa sairaspaviljonkia varten, yhteensä 4,299,376: 95 markkaa. Kustannukset nousivat 717,375: 40 markkaan, 3,582,001: 55 markan suuruisesta säästöstä 3,500,000 markkaa siirrettiin vuodelle 1933 naisten työkotipaviljonkia varten. Jäännös, 82,001: 55 markkaa palautettiin säästönä kaupunginkassaan.

Vuoden kuluessa suoritettiin sitä paitsi töitä, osaksi ennakolta vuoden 1933 menoarviosta myönnetyillä määrärahoilla sekä osaksi kaupunginvaltuuston tahi kaupunginhallituksen käyttövaroilla, yhteensä[1]) 722,533: 25 markalla. 36,511: 85 markan suuruisesta säästöstä siirrettiin 27,664: 20 markkaa vuoteen 1933 ent. Pauligin huviloiden korjaustöiden loppuunsuorittamista varten, jäännös, 8,847: 65 markkaa, palautettiin säästönä kaupunginkassaan.

Paitsi yllämainittuja, osaston käytettäväksi osoitetuilla määrärahoilla suoritettuja töitä, suoritettiin töitä toisten kunnallisten laitosten ja viranomaisten laskuun yhteensä 1,744,084: 95 markalla, jotka työt tuottivat konttorille voittoa 1,205: 95 markkaa.

Huonerakennusosaston vuonna 1932 suorittamien töiden kokonaiskustannukset nousivat 16,062,883: 85 markkaan.

Säästöä kaikista töistä syntyi 2,072,074: 48 markkaa.

Seuraavat suuret uudisrakennustyöt loppuunsuoritettiin vuoden kuluessa:

Sairaspaviljonki Kivelän sairaala-alueella, jonka kustannukset oli laskettu 8,310,000 markaksi, siinä tapauksessa, että ehdotettu henkilökunnan asuinrakennus rakennettiin samanaikaisesti. Kaupunginhallitus päätti, että toistaiseksi ainoastaan sairaspaviljonki rakennettaisiin, ja oli tämän takia erinäisiä muutoksia tehtävä alkuperäiseen rakennusohjelmaan kuten kattilakeskuksen y.m. muuttaminen sairaspaviljonkiin. Kustannukset kattilakeskuksen sisustamisesta sairaspaviljonkiin nousivat 7 päivänä toukokuuta 1931 laaditun lisäehdotuksen mukaan 758,000 markkaan. Sairaspaviljongin kustannusarvion loppusumma, kattilakeskus mukaanluettuna, nousi siis 9,068,000 markkaan. Käsiteltäessä vuoden 1932 menoarviota todettiin, että rakennuskustannukset jatkuvasti olivat alentuneet ja päätti kaupunginvaltuusto tämän johdosta alentaa kustannusarviosumman 8,500,000 markkaan. Lopulliset kustannukset nousivat 7,919,192: 35 markkaan ja olivat siis 580,807: 65 markkaa pienemmät kuin myönnetty määräraha. Viimeksimainittu määrä palautettiin säästönä kaupunginkassaan. Koska sairaspaviljongin kuutiosisällys on 25,272 m, on kustannus 313: 36 markkaa m^3:ltä.

[1]) Tähän sisältyy palovahingonkorvausta 14,334 markkaa.

Nilsiäntien tontille n:o 3 rakennettavaa kansakoulutaloa varten oli myönnetty 7,415,000 markkaa. Kustannus nousi 6,068,513:27 markkaan eli, koska rakennuksen kuutiosisällys on 22,100 m³, 274: 59 markkaan m³:ltä. Kustannuksiin sisältyy 523,809: 40 markkaa koko koulukorttelin tasoitustyötä sekä sähkövalaistusta varten. Jos viimeksimainittu määrä vähennetään, on kustannus 250: 89 markkaa m³:ltä.

Sähkölaitoksen Sörnäisissä sijaitsevan pääaseman sekä Runeberginkadun tontilla n:o 52 olevan ala-aseman laajennustyöt olivat edistyneet niin pitkälle, että rakennusten muuraustyöt oli suoritettu ja sisustustyöt jatkuivat vuoden vaihteessa.

Lämpöteknikko. Kaupungin laitosten lämpö- ja vesijohtojen kunnossapitoa varten oli kertomusvuodeksi myönnetty 335,000 markan suuruinen määräraha ollen se edellisen vuoden vastaavaa määrärahaa likipitäen 5 % pienempi. Edellämainittu määrä käytettiin miltei kokonaan, säästöä jäi vain 346 markkaa.

Suuremmista uudis- ja muutostöistä mainittakoon seuraavat:

Arabian alueelle rakennettujen työpajarakennusten lämmitys-, tuuletus- ja terveysteknilliset laitteet valmistuivat vuoden alkupuoliskolla; Nilsiäntien tontille n:o 3 rakennetun uuden kansakoulun keskuslämmitys-, tuuletus- ja terveysteknilliset laitteet valmistuivat ennen syyslukukauden alkua; Kivelän sairaalan uuden sisätautien osaston keskuslämmitys-, tuuletus- ja terveysteknilliset laitteet valmistuivat vuoden loppupuoliskolla; kaupunginpuutarhaan hankittiin uudet kattilat; Tehtaankadun kansakoulussa toimitettiin myös kattiloiden vaihto, mikä olosuhteiden pakosta suoritettiin keskellä talvea; Aleksanterinkadun 22—24:ssä sijaitsevan poliisilaitoksen talon pihan perällä olevaan kaksikerroksiseen pidätettyjen osastoon sisustettiin vesilämmityslaitos ja tilastotoimiston alakerrokseen asetettiin niinikään vesilämmityslaitos.

Edellisen lisäksi tehtiin useita valmistavia suunnitelmia sekä laadittiin kustannusarvioita vaikkakaan suurempia töitä, jotka vuoden vaihteessa olisivat olleet keskeneräisiä, ei ole aloitettu.

Keskuslämmityslaitosten polttoainekustannuksista laadittu tilasto osoittaa, että vuonna 1932 kulutettiin kaikkiaan 12,765 tonnia polttoainetta koksiksi redusoituna. Vastaava määrä oli vuonna 1931 13,107 tonnia. Huolimatta lämmityslaitosten lukumäärän lisääntymisestä, eräitten vanhojen laitosten laajennuksesta y. m. seikoista, jotka ovat lisänneet polttoainemenekkiä n. 750 tonnia, on kokonaiskulutus kuitenkin vähentynyt. Tähän vaikutti suurimmaksi osaksi leuto syksy, jonka johdosta kalenterivuoden 9 kylmän kuukauden keskilämpötilan ja huonelämpötilan välinen erotus oli n. 7 % pienempi kuin edellisenä vuonna.

Puisto-osaston henkilökunta oli sama kuin edellisenä vuonna. Sen toiminta jatkui samaan tapaan kuin aikaisemminkin, vaikka huomattavasti supistettujen määrärahojen takia melkoisesti pienemmässä laajuudessa kuin esim. vuonna 1931. Työntekijäin lukumäärä oli keskimäärin 114 ollen suurimmillaan toukokuussa, 250, ja pienimmillään joulukuun lopussa, 21.

Kukkakasveja istutettiin seuraaviin paikkoihin: Aleksanteri II:n patsaalle, Eiran puistikkoon, Engelinaukiolle, Runeberginesplanaadiin, läntisen hautausmaan 17 haudalle, Katajanokan puistikkoon, Marian sairaalan puistikkoon, Ritaritalonpuistikkoon, Säätytalonpuistikkoon, Ullanpuistikkoon, Tähtitorninvuorelle, talvipuutarhan edustalle, kaupunginpuutarhan alueelle, Ensi sairaalan puistikkoon, Hankkijan edustalle, Hietarantaan, Kaisaniemen

puistoon, Kaivohuoneen edustalle, kirurgisen sairaalan puistikkoon, Kivelän sairaalan puistikkoon, Koulupuistikkoon, krematorion luo, kulkutautisairaalan alueelle, Puutarhakadun puistikkoon, Vanhassakaupungissa olevalle Hans v. Sandenin haudalle, Snellmanin patsaalle, Sofianlehdon pikkulastenkodin puistikkoon, Runebergin- ja Caloniuksenkatujen kulmaukseen, Vanhan kirkon puistoon, Nervanderinpuistikkoon ja koulupuutarhaan. Kukkasipuleita, kesäkukkia ja monivuotisia kasveja istutettiin yhteensä 89,125 kappaletta, joiden hinta arvioitiin 235,434: 40 markaksi.

Koristepuita ja pensaita istutettiin 52 eri puistoon ja istutukseen yhteensä 6,795 kappaletta. Niiden hinta arvioitiin 108,874 markaksi.

Kesän aikana pystytettiin 5 lastenkeinua entisten 15 keinun lisäksi.

Nykyisen talvipuutarhan siirtyessä vuonna 1907 kaupungille kaupunki sitoutui pitämään vuoden 1931 loppuun saakka pääsyn sinne vapaana. Syyskuun 17 p:nä 1931 kaupunginhallitus päätti, ettei talvipuutarhassa käynneistä kanneta maksua sanotun päivän jälkeenkään. Tätä ainutlaatuista etua suuri yleisö käyttääkin hyväkseen yhä enenevässä määrin, täyttäen varsinkin kauniina keväisinä sunnuntaipäivinä talvipuutarhan miltei tungokseen asti. Siellä kävijäin lukumäärä kasvaa vuosi vuodelta. Suurin laskettu määrä yhtenä sunnuntaina oli vuonna 1930 2,000 henkilöä, vuonna 1931 2,500 ja vuonna 1932 3,204 henkilöä.

Puisto-osaston vakinaiset menot olivat 2,189,140: 65 markkaa, josta puistojen ja istutusten kunnossapidon osalle tuli 1,190,954: 85 markkaa. Viimeksimainitut kustannukset jakaantuivat seuraavasti:

	Smk.
Kasvihuoneet	127,118: 85
Kaupunginpuutarha	117,226: 70
Kaisaniemi	80,316: 05
Kaivopuisto	74,477: 50
Kappeliesplanaadi, Runeberginesplanaadi, Teatteriesplanaadi	61,619: 50
Tähtitorninvuori	59,054: 40
Engelinaukio	37,565: 50
Talvipuutarhan edustalla olevat pengermät	35,350: 20
Vanhankirkon puisto	29,291: 40
Eläintarha	28,558: 50
Hakasalmen ja Hesperian puistot	25,610: 30
Hauhontien puistikot	19,675: —
Eiran puistikko	17,093: 50
Käpylän urheilukentän istutukset	17,022: —
Punanotko	16,545: 50
Heikinpuisto	16,122: —
Hietaranta	15,540: —
Katajanokan puistikot	15,408: 50
Mäkelänkadun istutukset	12,736: —
Haudat	11,624: 50
Aleksis Kiven kadun istutukset	10,815: —
Ullanpuistikko	9,988: —
Istutukset Runebergin patsaan ympärillä	9,825: —
Kallion urheilukentän istutukset	9,260: 50
Runebergin, Lönnrotin ja Snellmanin patsaiden koristaminen	8,977: 60
Runeberginkadun leikkikenttä	8,715: —
Kangasalantien leikkikenttä	8,420: —
Ensi sairaalan puistikko	8,155: —
Pohjolankadun istutukset	7,970: —
Johanneksen kirkon istutukset	7,785: —
Koulupuistikko	7,092: —
Kallion kirkon istutukset	7,083: —
Urheilukadun istutukset	6,459: 50
Liisanpuistikko	6,290: —
Turuntien puuistutukset	6,112: —
Säätytalonpuistikko	6,110: —
Mechelininkadun istutukset	5,817: 50
Haapaniemen urheilukentän istutukset	5,775: —
Istutukset kirurgisen sairaalan luona	5,562: —
Keuruuntien istutukset	5,490: —
Nervanderinpuistikko	5,460: —
Kapteeninpuistikko	5,312: 60
Torkkelinpuistikko	4,600: —
Vuorimiehenpuistikko	4,530: —
Puutarhakadun puistikko	4,515: —
Ateneumin istutukset	4,385: —
Meritori	4,325: —

	Smk.
Porthanin- ja Pengerkatujen välinen istutus	4,266: —
Lönnrotinpuistikko	4,242: —
Kolmikulma	3,931: 50
Ruoholahdenpuistikko	3,910: —
Telakanpuistikko	3,875: 50
Museokadun leikkikenttä	3,871: 50
Ritaritalonpuistikko	3,775: —
Dagmarinkadun leikkikenttä	3,547: 50
Pääskylänpuistikko	3,524: —
Suomen pankin istutukset	3,325: —
Lapinlahdenpuistikko	2,990: —
Agricolanpuistikko	2,973: 50
Saksalaisen kirkon istutukset	2,887: —
Apollonpuistikko	2,850: —
Fredrikinkadun pohjoispään istutukset	2,820: —
Simonkadun kujanne	2,745: 50
Istutukset Aleksanteri II:n patsaan ympärillä	2,455: —
Teknillisen korkeakoulun puistikko	2,442: 50
Fredrikintori	2,170: —
Caloniuksen- ja Runeberginkatujen kulman istutukset	1,970: —
Hesperianesplanaadi	1,755: —
Bulevardin puuistutukset	1,635: —
Meritullinkadun pohjoispään istutukset	1,520: —
Porvoonkadun puistikko	1,355: —
Hankkijan edusta	1,301: —
Kallion kirjastotalon istutukset	1,265: —
Franzéninkadun istutus	1,050: —
Arkadianaukio	1,020: —
Pietarinkadun kastanjat	970: —
Kotkankadun istutukset	885: —
Perämiehenkadun istutukset	862: —
Topeliuksenkadun puuistutukset	830: —
Sirkuspuistikko	820: —
Aadolfinrinne	580: —
Viidennen linjan puistikko	550: —
Hernesaarenkadun istutukset	400: —
Ammattienedistämislaitoksen edusta	175: —
Sekalaista	106,624: 75
Yhteensä	1,190,954: 85

Polttoaineisiin käytettiin 73,512: 60 markkaa. Vanhojen nurmien ja käytävien uusimiseen käytettiin 30,003 markkaa. Työkalujen osto ja korjaus tuli maksamaan 48,010: 50 markkaa, aitojen kunnossapito 59,998: 90 markkaa, puistosohvien korjaus ja maalaus 70,000 markkaa, vedenkulutus 80,391: 45 markkaa sekä erinäisten istutusten kunnossapito 75,000 markkaa. Puistovartijoiden palkkaamiseen käytettiin 164,995 markkaa.

Uudistöihin käytettiin menosääntöön merkityistä työmäärärahoista yhteensä 243,452: 65 markkaa. Uusia puistosohvia teetettiin 72 kappaletta 49,822 markan kustannuksin ja oli osastolla tämän jälkeen 1,328 puistosohvaa. Kaisaniemenpuiston uudestijärjestelyyn käytettiin edelliseltä tilivuodelta siirtynyt säästö 42,126: 35 markkaa. Vallilan siirtolapuutarhan perustamiseen käytettiin samoin edellisen vuoden säästö 173,252: 70 markkaa, minkä lisäksi kaupunginvaltuusto syyskuun 7 p:nä myönsi 265,000 markkaa näiden töiden jatkamiseen.

Ruoanvastiketöitä suoritettiin Töölönlahden pohjoisrannalla, Hesperiankatujen välisellä alueella, kasvitieteellisen puutarhan sivustalla, Castréninkadun varrella korttelissa n:o 326, Pengerkadun luiskalla, Hietarannassa, vanhainkodin alueella, poliisimaneesin ympäristöllä ja Eläintarhan metsissä. Näiden töiden kustannukset nousivat 28,631: 70 markkaan.

Kaupunginpuutarhasta myytiin edelleen vanhan tavan mukaan oman tarpeen yli jääneitä taimia, kukkasia y. m., vuokrattiin juhlatilaisuuksiin kasveja ja saatiin siten käteismyyntituloja yhteensä 55,730: 25 markkaa.

Lopulla vuotta toimitetun luetteloinnin mukaan oli kaupunginpuutarhan kasvihuoneissa ja talvipuutarhassa olevien, avomaalle kasvatettavien perennantaimien ja taimiston, koristepuiden sekä pensaiden arvo yhteensä 450,548: 40 markkaa.

Varasto-osaston henkilökuntaan kuuluivat varastopäällikkö, kirjanpitäjä ja 3 konttoriapulaista. Päävarastolla oli varastonhoitaja ja konttoristi sekä korjauspajoissa insinööri ja 2 konttoriapulaista.

Osaston tehtävänä oli hoitaa Malminkadun 5:ssä sijaitsevaa päävarastoa, Ruoholahden ja Hakaniemen varastoja sekä Arabian alueelle rakennettuja korjauspajoja kuin myös huolehtia rakennuskonttorin tarveaineiden ja kaluston hankinnoista.

Korjauspajoja käyttivät vuoden varrella rakennuskonttorin eri osastot sekä kaupungin muut virastot ja yksityiset henkilöt, joiden laskuun suoritettiin töitä yhteensä 3,699,098: 50 markalla kuten allaolevasta yhdistelmästä lähemmin ilmenee:

	Tarveaineita, Smk.	Työkustannuksia, Smk.	Yhteensä, Smk.
Varasto-osasto	719,159: 10	844,023: 35	1,563,182: 45
Katu- ja viemäriosasto	322,147: —	516,127: 15	838,274: 15
Satama- ja rautatieosasto	260,750: 80	435,490: 25	696,241: 05
Huonerakennusosasto	117,801: 60	232,898: 95	350,700: 55
Puisto-osasto	44,018: 30	91,172: 90	135,191: 20
Rakennuskonttori	3,571: 85	8,620: 20	12,192: 05
Muut kaupungin laitokset	37,919: 60	55,669: 35	93,588: 95
Yksityiset	2,977: 90	6,750: 20	9,728: 10
Yhteensä	1,508,346: 15	2,190,752: 35	3,699,098: 50

Varastossa olevien rakennustarpeiden arvo oli tammikuun 1 p:nä 1932 4,300,130: 34 markkaa, vuoden kuluessa ostettiin tarveaineita 6,006,160: 85 markalla ja käytettiin 6,527,400: 70 markalla, joten säästö vuodelle 1933 oli 3,778,890: 49 markkaa.

Tarveaineiden kulutus jakautui eri kuluttajien kesken seuraavasti: katu- ja viemäriosasto 4,251,695: 30 markkaa, satama- ja rautatieosasto 1,740,917: 10 markkaa, huonerakennusosasto 151,705: 05 markkaa, konepajat 298,717: 15 markkaa, puisto-osasto 33,930: 75 markkaa, rakennuskonttori 20,685 markkaa, muut kaupungin laitokset 19,057: 50 markkaa sekä yksityiset 10,692: 85 markkaa.

Tiliviraston henkilökunnan muodostivat kamreeri, kirjanpitäjä, avustava kirjanpitäjä, kassanhoitaja ja 2 konttoriapulaista.

Tilitodistuksia oli vuoden aikana 22,605, lähetettyjä kirjelmiä 1,157 ja kirjanpitoeriä yhteensä 34,127. Tiliviraston määrärahat olivat yhteensä 230,124 markkaa menojen ollessa 224,957: 55 markkaa. Viimeksimainittuun määrään viranhaltijain palkat sisältyvät vähentämättöminä; kaupunginvaltuuston kertomusvuodeksi määräämä vähennys 12,040 markkaa vietiin kirjoihin tulona.

VIII. Puhtaanapitolaitos.

Puhtaanapitolaitoksen kertomus vuodelta 1932 oli seuraavan sisältöinen:

Vuonna 1932 voimassa olleen ohjesäännön mukaan kaupungin puhtaanapitotoimen ylin johto kuului puhtaanapitohallitukselle. Missä tapauksissa terveydenhoitolautakunnalla oli toimivalta puhtaanapitoasioissa oli säädetty terveydenhoitosäännössä ja Helsingin kaupungin terveydenhoitojärjestyksessä.

Puhtaanapitohallituksen kokoonpanossa tapahtui vuoden varrella muutos. Hallituksen monivuotinen jäsen, entinen puheenjohtaja ja vuodeksi 1932 valittu varapuheenjohtaja, rakennusmestari A. W. Malmi kuoli elokuun 12 p:nä. Kunnianosoitustilaisuudessa hallituksen kokouksessa elokuun 29 p:nä puheenjohtaja mainitsi muun muassa, että rakennusmestari Malmi oli innostunut puhtaanapitolaitoksen kehitykseen ja oli tehnyt huomattavia alotteita kaupungin puhtaanapitotoiminnan edistämiseksi.

Edesmenneen rakennusmestari Malmin tilalle kaupunginvaltuusto valitsi syyskuun 7 p:nä puhtaanapitohallituksen jäseneksi filosofiantohtori K. Huhtalan, joka hallituksen kokouksessa seuraavan lokakuun 10 p:nä valittiin varapuheenjohtajaksi vuoden loppuun.

Puhtaanapitohallitukseen kuuluivat kertomusvuonna seuraavat henkilöt: filosofianmaisteri G. Estlander puheenjohtajana, rakennusmestari A.W. Malmi ja hänen kuoltuaan filosofiantohtori K.Huhtala varapuheenjohtajina sekä seppä K. Kaukonen, kivityöntekijä O. Nuutinen ja posliiniteknikko A. G. Nyman jäseninä. Kaupunginhallituksen edustajana puhtaanapitohallituksessa oli teknillinen johtaja, insinööri E. Moring, jonka toiminta-alaan puhtaanapitolaitos kuului. Sihteerinä toimi vanhempi oikeusneuvosmies K. Furuhjelm ja esittelijänä puhtaanapitolaitoksen johtaja E. Rosenbröijer.

Puhtaanapitohallitus kokoontui kertomusvuonna 19 kertaa. Sen pöytäkirjain pykäläluku oli 295, diariin vietyjen asiain luku 348 ja lähetettyjen kirjelmäin luku 79. Vuoden varrella käsitellyistä asioista mainittakoon seuraavat:

Hallituksen laadituttamat ehdotukset puhtaanapitolautakunnan, puhtaanapitolaitoksen ja sen tiliviraston uusiksi johtosäännöiksi kaupunginvaltuusto lokakuun 26 p:nä hyväksyi erinäisine pienine muutoksineen ja vahvisti voimaanastuviksi tammikuun 1 p:stä 1933 lukien.

Suomen rakennusmestariliiton kunnallisen osaston ehdotuksen johdosta huoltokonttorin perustamisesta kaupungin palveluksessa oleville henkilöille, hallitus päätti mielipiteenään lausua, että joskin periaatteessa voidaan ajatella huoltokonttoria perustettavaksi, kaupungin ei olisi siihen ryhdyttävä, etenkin kun siitä olisi seurauksena toimihenkilöiden lisääminen ja siis myös lisämenoja. Sitä vastoin oli hallituksen mielestä ajateltavissa että eri laitosten

henkilökunnat omasta toimenpiteestään perustaisivat huoltokonttoreja ja itse hoitaisivat niitä.

Hyväksyen hallituksen tekemän ehdotuksen kaupunginvaltuusto päätti tammikuun 1 p:stä 1933 lukien lakkauttaa laitoksen varastonhoitajan toimen sekä varastonhoitajan ja tuntikirjurin tointen sijalle perustaa 6 palkkaluokkaan ja V kielitaitoluokkaan kuuluvan toimistoapulaisen toimen. Siten säästyi yli 20,000 markkaa vuodessa.

Kysymys yleisistä suuntaviivoista kaupungin varasto-olojen vastaiseksi kehittämiseksi sekä tämän yhteydessä kysymys varastojen hankintaa ja hoitoa koskevista toimenpiteistä oli vuoden varrella hallituksen käsiteltävänä.

Hallitus oli kertomusvuoden lopussa pakotettu pyytämään lisämäärärahoja yhteensä 338,000 markkaa nimittäin 82,000 markkaa kaluston kunnossapitoon, 98,000 markkaa työpalkkoihin ja 158,000 markkaa tarveaineisiin.

Viranhaltijain huoltovelvollisuuskysymys oli useita kertoja hallituksen käsiteltävänä. Kaupunginvaltuusto oli näet päättänyt, että viranhaltijain peruspalkkojen määristä oli vuoden 1932 aikana vähennettävä huoltovelvollisilta 5 % ja viranhaltijoilta ilman huoltovelvollisuutta 10 %.

Koska puhtaanapitolaitoksen vahtimestarintoimi palkkaukseen nähden oli erittäin epäedullisessa asemassa muihin vahtimestarintoimiin verrattuna, hallitus ehdotti toimen siirrettäväksi 1:stä 4:een palkkaluokkaan. Hyväksyen hallituksen perustelut valtuusto ei kuitenkaan katsonut voivansa siirtää mainittua virkaa korkeampaan kuin 2:een palkkaluokkaan.

Koska työvoimaa oli riittävästi saatavana hallitus epäsi Helsingin automiesyhdistyksen tekemän omilla hevosilla ajavien ja kuorma-autoilijoiden tuntipalkkojen korottamista koskevan anomuksen.

Puhtaanapitohallituksen ehdotuksesta kaupunginhallitus hyväksyi Helsingin puhtaanapitolaitoksen ammatillisen osaston r.y:n anomuksen erikoisautojen kuormaajain ja hevosmiesten tuntipalkkojen korottamisesta 7 markasta 7: 50 markkaan tammikuun 1 p:stä 1933 lukien.

Vuodeksi 1932 vahvistetut eri työläisryhmien tuntipalkat ovat esitetyt allaolevassa taulukossa:

	Smk.		Smk.
Monttöörit	10: —	Ulkotyöapurit	5: 50
Autonkuljettajat	9: —	Tilapäiset työntekijät talvisaik.:	
Maalarit	9: —	Naineet	4: —
Viilaajat, sorvarit ja sepät	9: —	Naimattomat	3: 20
Puusepät	8: 40	Naiset raskaassa työssä	6: —
Apurit, korjauspajoissa, vanh.	7: 50	» muussa työssä	4: 50
» » nuoremm.	6: 50	» pesu- ynnä puhdistust.	4: —
Ryhmäetumiehet	8: 40	Malmin kaatopaikalla:	
Vaunumiehet kuormauspaikoilla	8: —	Miehet	8: —
Ajomiehet kaupungin hevosilla	7: —	Naiset	7: —
Ajomiehet omine hevosineen	12: —	Hevostallissa palvelevat miehet	7: —
Kadunlakaisijat	7: 50		

Laitoksen johtaja oikeutettiin yksityistapauksissa työntekijäin paremman ammattitaidon tai työkyvyn taikka ahkeruuden perusteella korottamaan palkkaa enintään 10 %:lla.

Kaupunginhallitus oikeutettiin erikoisten seikkojen perusteella korottamaan vahvistettua palkkaa määrätyn nimikkeen kohdalla enintään 10%:lla.

Urakkatyötariffien vahvistaminen oli hallituksen asiana.

Käsiteltyään kysymystä kuinka pitkän ajan kuluttua kaupungin palveluksessa olevan viranhaltijan tahi työläisen irtisanominen on tapahtuva

yhtäjaksoisissa sairastapauksissa, hallitus päätti ehdottaa, että sekä viranhaltijain että työläisten irtisanominen katsottaisiin tapahtuneeksi yhden vuoden kuluttua sairasloman alkamisesta, kuitenkin siten, että kumpaankin toimihenkilöryhmään nähden voitaisiin myöntää kuuden kuukauden pidennys edellyttäen että sairas lääkärintodistuksen tai muun luotettavan selvityksen perusteella voi tehdä todennäköiseksi, että hän voi ryhtyä tointaan uudelleen hoitamaan.

Ehdotus uusiksi määräyksiksi kaupungin työntekijöille tulevasta sairas- ja hautausavustuksista oli vuoden varrella hallituksen käsiteltävänä.

Kertomusvuonna käsiteltiin viranhaltijain kesäloma-ajat, erään viranhaltijan sairasloma-anomus, 143 työntekijän sairas- ja 10 hautausapuanomusta, 15 työssä sattunutta tapaturmaa sekä 9 työntekijän eläkeanomusta.

Muutamien Sörnäisten rantatien varrella sijaitsevien teollisuuslaitosten valitettua puhtaanapitolaitoksen mainitulla tiellä olevan kuormauspaikan aiheuttamista haitallisuuksista sekä terveydenhoitolautakunnan ehdotettua saman paikan poissiirtämistä kaupunginvaltuusto puhtaanapitohallituksen esityksestä päätti, että kyseessä oleva kuormauspaikka siirrettäisiin korttelin n:o 662 ranta-alueelle. Siirtämiskustannukset arvioitiin nousevan 320,000 markkaan, mikä erä merkittiin vuoden 1933 menoarvioon. Hallitus esitti vielä toivomuksenaan, että siirto tapahtuisi niin hyvissä ajoin, että uusi kuormauspaikka voitaisiin ottaa käytäntöön kesällä vuonna 1933.

Teatteriesplanaadissa oleva vedenheittolaitos ehdotettiin siirrettäväksi viereiseen mukavuuslaitokseen.

Menojen vähentämiseksi hallitus katsoi olevan syytä erinäisissä kohdin supistaa edellisenä vuonna vahvistettua katujen ja teiden puhtaanapidon talviohjelmaa, silmälläpitäen kuitenkin liikenteen vaatimuksia. Esitys erinäisistä muutoksista tehtiin kaupunginhallitukselle.

Ehdotus lumenkaatopaikoiksi sekä hevosella että moottorivoimalla kuljetettavia kuormia varten laadittiin.

Hallituksen esityksestä myönnettiin laitokselle oikeus poistaa tavaraluettelosta 40 kappaletta käytettyjä rikkarattaita ja 30 kappaletta rekiä myymällä ne huutokaupalla. Myyntierä nousi yhteensä 2,247 markkaan. Sitäpaitsi oikeutettiin laitos hallituksen esityksestä myymään tarpeettoman hevosenvetämän vanhan kasteluvaunun 3,000 markan käteismaksusta.

Puhtaanapitolaitos. Puhtaanapitolaitoksen oli vuonna 1932 suoritettava sekä kaupungille että, sopimusten nojalla, yksityisille kiinteistönomistajille kuuluva puhtaanapito, käsiteltävä ja myytävä kertyviä jätteitä, hoidettava työvälineitään ja tarveaineitaan sekä pidettävä kunnossa kaupungin yleisiä mukavuuslaitoksia.

Toiminta jakaantui kuten aikaisemminkin katujen puhtaanapitoon, kiinteistöjen ja yleisten mukavuuslaitosten puhtaanapitoon sekä osastoon, joka käsitti työkoneiden ja työvälineiden kunnossapidon ja korjaukset. Työt oli järjestelty seuraavalle kahdeksalle erikoisosastolle: hallinto; katujen puhtaanapito; kiinteistöjen ja yleisten mukavuuslaitosten puhtaanapito; Malmin kaatopaikka; varasto; korjauspaja; autotallit ja -korjaamo; sekä hevostalli.

Hallinto. Puhtaanapitolaitoksen päällikkönä toimi johtaja laitoksen tarkastajan ollessa apulaisjohtajana. Työinsinöörin erikoistehtäviin kuului tilastollisten yhdistelmien laatiminen eri töiden työilmoitusten nojalla. Ylityönjohtaja valvoi lähinnä alimman työnjohdon toimintaa.

Sekä puhtaanapitohallituksen että puhtaanapitolaitoksen tilejä hoiti johtajan valvonnan alaisena puhtaanapitolaitoksen tilivirasto. Kassavirastona oli rahatoimisto.

Kamreeri johti toimistossa ja tilivirastossa esiintyviä töitä. Toimistohenkilökunnan muodostivat, paitsi kamreeria, kirjanpitäjä, kaksi kirjuria, neljä konttoriapulaista ja yksi tuntikirjuri sekä vahtimestari ja asiapoika. Kiinteistöjen puhtaanapidosta laadittujen ilmoitusten tarkkailua varten toimi kuormauspaikoilla kaksi kirjuria. Toimitsija hoiti Malmin kaatopaikalla lannan myyntiä.

Puhtaanapitolaitos lähetti vuoden varrella 1,252 kirjettä ja antoi 8,220 laskua suorittamistaan töistä sekä laati asetusten mukaista tilastoa työntekijöistään.

Katujen puhtaanapito. Puhtaanapitolaitoksen velvollisuuksiin kuului huolehtia kaupungille kuuluvien katuosuuksien, yleisten paikkain, torien, viertoteiden sekä ranta-alueiden ja -laiturien puhtaanapidosta. Sitäpaitsi oli Kaivopuiston ja VI:n kaupunginosan huvila-alueen katujen puhtaanapitotoimi annettu laitoksen yksinoikeudeksi; yksityiset mainittujen kaupunginosien kiinteistöjen omistajat suorittivat kaupungille kaupunginvaltuuston vahvistaman, heidän omistamistaan tonttialueiden suuruudesta riippuvan määrän näiden alueiden puhtaanapitokustannuksista. Edelleen laitos huolehti muissa osissa kaupunkia sopimusten nojalla yksityisille talonomistajille kuuluvien katuosuuksien puhtaanapidosta.

Katujen puhtaanapitotyöt olivat jaetut seitsemään piiriin siten, että I ja II kaupunginosat kuuluivat ensimmäiseen piiriin, III, VII, VIII ja IX toiseen piiriin, V ja VI kolmanteen piiriin, IV ja XX neljänteen piiriin, XIII, XIV ja XV viidenteen piiriin, X, XI ja XII kuudenteen piiriin ja Mäkelä, Vallila, Hermanni ja Toukola seitsemänteen piiriin. Jokaisessa piirissä toimi vastuunalainen työnjohtaja.

Erilaatuisten työntekijäin keskimääräinen luku viikkoa kohden käy ilmi seuraavasta yhdistelmästä:

	Kesätöissä.	Talvitöissä.
Puhtaanapitotyöntekijöitä, miehiä	104	261
» naisia	14	17
Tuntipalkkaisia autonkuljettajia	16	11
Urakalla työskenteleviä autonkuljettajia	—	16
Ajomiehiä	1	1
Tuntipalkkaisia yksityisiä ajureita omine hevosineen	1	1
Urakalla työskenteleviä yksityisiä ajureita omine hevosineen	—	47
Yhteensä	136	354

Kesäkuukausina osasto käytti 2 hevosta ja talvikautena 49 hevosta; näistä oli ainoastaan 1 hevonen laitoksen oma.

Koneellisia laitteita käytettiin:

	Kesätöissä.	Talvitöissä.
Kasteluvaunuja	1	—
Kasteluautoja	10	—
Lumiauroja, hevosen vetämiä	—	39
Moottorilumiauroja	—	7
Tiehöyliä	—	6
Kuljetusvälineitä, laitoksen omia	2	2

Kuljetusvälineitä, urakoitsijoiden	—	32
Kuorma-autoja, laitoksen omia	3	5
S:n, urakoitsijoiden	—	16
Purgatorrattaita	126	—
Lakaisukoneita	5	—

Kesätyöt käsittivät puhtaanapidettävien alueiden päivittäisen lakaisemisen ja kertyneiden katurikkojen poiskuljettamisen. Poutasäällä oli jalkakäytävät ja ajotiet ennen lakaisemista runsaasti kasteltava. Kadulla kasvava ruoho oli poistettava.

Katujen lakaisutyöt suoritettiin sekä koneellisesti Karrier lakaisukoneilla että käsin käyttämällä paikallislakaisujärjestelmää. Koneita voitiin käyttää ainoastaan noppakivillä tahi asfalttibetonilla päällystetyillä kaduilla. Vilkasliikenteisillä kaduilla kaupungin keskustassa toimitettiin koneellinen lakaisu varhain aamulla. Paikallislakaisujärjestelmässä käytettiin käsilakaisurattaita n.s. purgatorkojeita. Katujen kastelemiseen käytettiin imu- ja painepumpuilla varustettuja erikoisautoja. Ruoho poistettiin käyttämällä Vegebellum ja Kitko nimisiä kemikalioita. Katujen kastelemiseen kului 20,397 m³ merivettä ja 21,507 m³ vettä vesiposteista.

Pölynsitomiseksi kasteltiin katuja ja teitä sulfiittilipeällä ja kalsiumkloriidiliuoksella, nim. 18,200 m² 9,450 kg:lla haihdutettua lipeää ja 44,200 m² 7,820 kg:lla kalsiumkloriidia. Kustannukset nousivat edellisessä tapauksessa n. 69 ja jälkimmäisessä n. 39 penniin m²:ltä.

Katujen puhtaanapidon talvityöt käsittivät lumenauraamista, -luontia ja -lakaisemista, jään hakkausta, katuojien avaamista, katukäytävien ja ajoteiden hiekoittamista, lumenkuljettamista kaatopaikoille sekä viimeksimainittujen hoidon.

Nykyaikainen autoliikenne vaatii talvisin paljon laajempia katujen puhtaanapitotöitä kuin vanhan ajan hevosliikenne. Tämän johdosta oli välttämätöntä laatia erityinen ohjelma talvitöitä varten. Liikenteen mukaan jaettiin kadut kolmeen ryhmään. Ensimmäisen ryhmän kadut pidettiin joltisenkin lumesta vapaina, ainoastaan poikkeustapauksissa sai lumi- ja jääpeite ylittää 3 sm. Kadun varrelle ei lumikinoksia saatu pitemmäksi aikaa jättää. Toisen ryhmän katujen ajoradalla lumipeite sai olla niinkin paksu, että ajottain saattoi syntyä pyöränraiteita kumminkaan estämättä autoliikennettä. Kinoksia sai jättää kadun varrelle sellaisiin kohtiin, missä ei ollut autojen pysäköimispaikkoja. Kolmannen ryhmän muodostivat kadut, joilta lumi poistettiin ainoastaan sikäli, kun se oli liikenteen ylläpitämiseksi välttämätöntä. Jalkakäytävät olivat, riippumatta mihin luokkaan vastaava liikenneväylä kuului, aina puhdistettava liikennettä häiritsevästä lumesta, tasoitettava ja hiekoitettava kivettömällä ja puhtaalla hiekalla.

Kuten edellisinä vuosina käytettiin talvitöissä ryhmäjärjestelmää. Lumen auraaminen toimitettiin osittain vuokrahevosten vetämillä lumiauroilla, osittain taas laitoksen moottoriauroilla. Tiehöylätraktoreja käytettiin ajoteiden tasoittamis- ja leventämistöissä. Lumenkuljetus suoritettiin urakkatyönä vuokrahevosilla ja -autoilla. Hevosilla kuljetettavia kuormia varten oli järjestetty 14 ja moottorivoimalla kuljetettavia kuormia varten 9 lumenkaatopaikkaa.

Kertomusvuonna kului 3,595 m³ hiekkaa, mikä vastasi 4,930 m³ vuonna 1931 ja 3,477 m³ vuonna 1930. Eri tarkoituksiin katujen puhtaanapitotöissä käytetty työtuntimäärä ilmenee seuraavasta taulukosta.

Työn laatu.	Henkilöpäivätyöt.		Hevospäivätyöt.		Autopäivätyöt.	
	Vakin. työaika.	Yliaika.	Vakin. työaika.	Yliaika.	Vakin. työaika.	Yliaika.
	Työtunteja.					
Lakaisu	147,236	238	2,372	32	5,796	36
Lumenluonti y. m.	154,284	2,463	—	—	—	—
Lumenauraus	1,321	46	6,476	278	2,513	46
Lumenkuljetus, laitoksen suorittama	—	—	2,328	—	642	—
Lumenkuljetus, urakoitsijoiden suorittama	—	—	—	—	—	—
Lumenkaatopaikk. hoito	16,842	1,318	—	—	—	—
Hiekoitus	1,749	148	11,634	648	2,596	194
Kastelu	6,822	56	—	—	6,822	56
Tilapäiset työt	4,247	—	—	—	—	—
Yhteensä	332,501	4,269	22,810	958	18,369	332

Sitäpaitsi kuljetettiin 1,948 hevoskuormaa ja 3,194 autokuormaa rikkoja sekä 148,462 hevoskuormaa ja 43,164 autokuormaa lunta. Osaston toimesta pidettiin puhtaana yhteensä 2,105,000 m², kaikkiaan 8,863,087: 70 markan kustannuksin.

Kiinteistöjen ja yleisten mukavuuslaitosten puhtaanapito. Paitsi kaupungin omien talojen ja mukavuuslaitosten puhtaanapidosta, huolehti laitos sopimusten nojalla yksityisille talonomistajille kuuluvien kiinteistöjen puhtaanapidosta. Kiinteistöjen ja yleisten mukavuuslaitosten puhtaanapitoon nähden kaupunki oli kertomusvuonna jaettuna kahteen pääpiiriin kuormauspaikkoineen. Kummassakin piirissä toimi vastuunalainen työnjohtaja, joka lähinnä valvoi jätteiden kuljetus-, kuormaus- ja purkaustöitä. Kuormien tarkkailua varten toimi kirjurina apulaistyönjohtaja. Kuormauspaikat sijaitsivat Sörnäisten rantatien tontilla n:o 17 ja Länsi sataman korttelissa n:o 263, mistä jätteet rautateitse kuljetettiin Malmin kaatopaikalle. Kertomusvuonna lähetettiin sitäpaitsi suurehko määrä jätteitä väliaikaisille kaatopaikoille Munkkiniemeen, Talin kartanoalueelle ja varsinkin Viikin latokartanolle sekä kaupungin läheisyydessä sijaitseville yksityisten tiloille.

Viikottain tehtiin kirjallisia ilmoituksia kuormauspaikoille tuotujen ja niistä Malmille ja muuanne lähetettyjen erilaisten jätteiden määrästä. Alempana on yhdistelmä näistä ilmoituksista.

	Lähetettyjä jätteitä yhteensä, m³.	Niistä lähetettiin Malmin kaatopaikalle, m³.
Rikkoja ja talousjätteitä	116,101	15,432
Makkilantaa	6,419	5,027
Hevoslantaa	1,399	111
Hajoituskaivojätteitä	7,160	6,116
Tuhkaa	14,467	—
Rakennuspaikkajätteitä	1,070	—
Yhteensä	146,616	26,686

Kaupungista lähetettiin seuraava määrä vaunukuormia jätteitä suoraan allamainituille asemille:

Asema.	Makkilantaa.	Hevoslantaa.	Rikkoja ja talousjätteitä.	Paperijätteitä.	Yhteensä.
Espoo	4	6	2	—	12
Hyvinkää	1	—	—	—	1
Jorvas	1	2	1	—	4
Kauklahti	—	3	1	—	4
Kauniainen	—	9	8	—	17
Kela	5	—	—	—	5
Kerava	—	2	—	—	2
Kilo	2	—	—	—	2
Kirkkonummi	2	—	—	2	4
Korso	1	—	2	2	5
Leppävaara	—	—	14	1	15
Malmi	—	2	30	194	226
Masala	7	3	46	—	56
Meltola	—	1	—	—	1
Nikkilä	—	—	2	—	2
Oulunkylä	3	1	2	2	8
Pitäjänmäki	—	—	4	3	7
Pukinmäki	—	—	2	3	5
Röykkä	—	—	4	—	4
Siuntio	1	—	—	—	1
Tikkurila	—	—	5	5	10
Yhteensä	27	29	123	212	391

Osaston eri työntekijäin keskimäärä viikkoa kohden selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Ajomiehiä	8	Apureita	29
Vuokra-ajureita	1	Vaunumiehiä	5
Autonkuljettajia	40	Siivoojattaria	12
		Yhteensä	95

Teknilliseen varustukseen kuului 26 erikoisautoa, 14 laitoksen kuormaautoa, 4 yksityisten kuorma-autoa, 1 kaivotyhjennysauto, 9 kpl. rattaita, 9 rekeä, 8 laitoksen hevosta ja 1 vuokrahevonen.

Hajoituskaivojen tyhjentäminen oli vuoden varrella luovutettu kahdelle urakoitsijalle. Nämä tyhjensivät 923 talon kaivot, joista 143 oli korjattava ja tyhjennettiin sen vuoksi perinpohjin. Sitäpaitsi tyhjennettiin vuoden varrella 139 sade- ja likakaivoa. Työn suoritti 8 työntekijää laitoksen kaivotyhjennysautolla ja neljällä urakoitsijoiden omistamalla kuormaautolla.

Kaikkiaan pidettiin puhtaana 1,849 kiinteistöä, 27 yleistä mukavuuslaitosta ja 40 vedenheittopaikkaa, yhteensä 6,025,713: 14 markan kustannuksin.

Kiinteistöjen puhtaanapitoon käytetty määrä tunteja käy selville seuraavalla sivulla olevasta taulukosta.

Työn laatu.	Henkilöpäivätyöt.			Hevospäivätyöt.		Autopäivätyöt.		
	Vakin. työaika.	Yliaika.	Urakkatyöt.	Vakin. työaika.	Yliaika.	Vakin. työaika.	Yliaika.	Urakkatyöt.
	Työtunteja.							
Kiinteistöjen puhtaanapito	74,812	184	—	22,096	172	90,876	184	—
Muk. laitosten puhtaanapito	26,460	—	—	—	—	5,027	—	—
Hajoituskaivojen tyhjennys	1,038	—	7,856	—	—	1,038	—	7,856
Yhteensä	102,310	184	7,856	22,096	172	96,941	184	7,856

Malmin kaatopaikka. Työn valvonta oli uskottu työnjohtajalle ja hänen alaisinaan työskenteli 7 miestä jätteiden purkaus- ja kuormaustöissä, 3 miestä kaatopaikkojen hoidossa, 3 miestä levyastioiden puhdistuksessa, 4 miestä levyastioiden korjauksessa ja uusien valmistuksessa, 2 vartijaa ja 3 miestä sekalaisissa töissä, yhteensä 22 miestä.

Tuntien lukumäärä eri töissä näkyy seuraavasta yhteenvedosta:

Työn laatu.	Vakinainen työaika, tunteja.	Urakkatunteja.
Jätteiden purkaus	4,028	4,568
Romun kuormaus	932	1,362
Kaatopaikan hoito	5,838	—
Höyrykattilan lämmitys	832	—
Levyastiain puhdistus	5,438	—
» korjaus	5,236	—
Uusien levyastiain valmistus	2,018	—
Rautatievaunujen korjaus	612	—
Rakennusten kunnossapito	226	—
Vartiointi	864	3,534
Yhteensä	26,024	9,464

Yhteensä kuormattiin 1,431 ja purettiin 1,672 rautatievaunullista jätteitä ja romua.

Vuodesta 1921 oli eläinraatojen hävittäminen jätetty puhtaanapitolaitoksen huolehdittavaksi, mikä toimi sitä ennen oli uskottu erityiselle rankkurille. Raadot kuopattiin keskussairaalan alueelta osoitettuun paikkaan. Huhtikuun 1 p:stä 1930 ei mainittua aluetta enää saatu käyttää tähän tarkoitukseen, vaan oli raadot rautateitse kuljetettavat poltettaviksi Malmin kaatopaikalle, johon edellisenä vuonna oli rakennettu erityinen polttouuni raatojen hävittämistä varten. Polttouunissa poltettiin vuoden kuluessa 214 koiraa, 452 kissaa, 4 hevosta ja 1 hylje, kaikkiaan 671 raatoa sekä sitäpaitsi 9 kuormaa pilaantunutta lihaa.

Varastoa hoiti varastonhoitaja, kirjuri ja varastomies. Tammikuun 1 p:nä oli varasto arvoitu 533,205: 34 markaksi, vuoden kuluessa ostettiin tavaroita 1,109,161: 05 markan arvosta ja käytettiin 1,316,129: 34 markan arvosta, joten varasto joulukuun 31 p:nä arvioitiin 326,237: 05 markaksi.

Korjauspaja. Töiden lähin valvonta oli uskottu työnjohtajalle. Työntekijäin lukumäärä viikkoa kohden oli keskimäärin 21, joista 8 oli ammattityöläisiä ja 13 aputyöläisiä; heidän yhteinen työtuntimääränsä oli 50,592, kuten allaolevasta yhteenvedosta tarkemmin selviää:

Työn laatu.	Vakinainen työaika, tunteja.	Urakkatunteja.	Yhteensä tunteja.
Katujen puhtaanapito-osaston laskuun pidetty kunnossa:			
Työkaluja	1,958	212	2,170
Työkojeita ja ajoneuvoja	6,148	308	6,456
Työkojuja ja hiekkavajoja	3,724	426	4,150
Lumisiltoja	1,590	214	1,804
Kiinteistöjen puhtaanapito-osaston laskuun pidetty kunnossa:			
Työkaluja	1,189	—	1,189
Työkojeita ja ajoneuvoja	3,956	164	4,120
Työkojuja	2,139	318	2,457
Yleisiä mukavuuslaitoksia	3,876	486	4,362
Hevostallin töitä:			
Työkalujen kunnossapito	56	—	56
Hevosten kengitys	535	223	758
Autotallin töitä:			
Autojen korjaus	5,319	310	5,629
Sekalaisia töitä:			
Rakennusten kunnossapito	7,236	1,382	8,618
Autotallin ja varaston sisustamistyöt	7,853	648	8,501
Sekalaisia muita töitä	322	—	322
Yhteensä	45,901	4,691	50,592

Korjauspajan työkustannukset nousivat 803,469: 80 markkaan, joista 518,538: 50 markkaa meni työpalkkoihin.

Autotalli ja -korjaamo. Erityiselle työnjohtajalle oli uskottu lähin johto autotalleissa. Työntekijäin lukumäärä keskimäärin viikkoa kohden oli 14, joista 8 oli ammattityöläisiä ja 6 aputyöläisiä.

Puhtaanapitolaitoksen keskusaseman alueella, kortteleissa n:ot 468 ja 469 Turuntien varrella, mihin autokorjaamo oli sijoitettu, oli laitoksen käytettävänä kaksi autotalleiksi sisustettua vanhaa tallirakennusta. Kertomusvuonna järjestettiin samalla alueella oleva hevostalli autotalliksi. Sitäpaitsi oli laitoksen käytettäväksi vuokrattu autotalli Vaasankadun 21:stä. Autovarasto käsitti 75 autoa allamainittuja merkkejä:

Kuorma-autoja:		Kasteluautoja:		Magirus kaivontyhjennysauto	1
Ford	28	Berliet	4	Tiekarhu tiehöyliä	6
Chevrolet	18	De Dion Bouton	1	Buick henkilöauto	1
International	1	Selden	2	Harley Dawidson moottoripyörä	1
Dodge Brothers	2	Daimler-Benz	3		
Volvo	2	Karrier lakaisuk.	5		
				Yhteensä	75

Kuorma-autoja käytettiin seuraava määrä tunteja allamainittuihin tarkoituksiin:

Kuljettamaan:	Tunteja.	Kuljettamaan:	Tunteja.
Talousjätteitä	86,035	Hiekkaa	569
Makkilantaa	10,052	Luudaksia	140
Rikkoja	5,832	Halkoja	222
Lunta	1,834	Sekalaista	3,016
		Yhteensä	107,700

Kasteluautoja käytettiin 6,878 tuntia, lakaisuautoja 4,849, tiehöyliä 1,367 ja kaivotyhjennysautoja 1,038 tuntia.

Hevostalli. Kertomusvuonna siirrettiin hevostalli keskusasemalta Kampin alueelle. Henkilökunnan työtuntimäärä oli vuoden varrella 4,165. Vuoden alussa oli 13 hevosta ja vuoden kuluessa lopetettiin 3 työhön kelpaamatonta hevosta, joten hevosten lukumäärä vuoden lopussa oli 10. Hevosten ruokkimiseen käytettiin 40,110 kg heiniä ja 16,044 kg kauraa. Hevoset olivat sairaina 49 päivää. Eläimiä käytettiin seuraaviin töihin yhteensä 24,842 tuntia:

Työn laatu.	Vakinainen työaika.	Yliaika.	Yhteensä.
	Työtunteja.		
Katujen puhtaanapito	2,472	78	2,550
Kiinteistöjen »	22,096	172	22,268
Raatojen kuljetus	5	19	24
Yhteensä	24,573	269	24,842

Työntekijäin erinäiset edut. Vuoden varrella myönnettiin 143 työntekijälle sairasavustusta 13,861 työtunnista ja 10 työläisen kuolemantapauksen johdosta maksettiin heidän perillisilleen asetuksenmukaista hautausavustusta.

Kesälomaa nautti 325 työntekijää, niistä 117 18 päivää, 124 12 päivää, 72 7 päivää ja 12 4 päivää, mikä vastasi 31,324 työtuntia.

Vuoden kuluessa sattui 15 tapaturmaa, joista maksettiin asianmukaista korvausta.

Hallituksen vahvistaman määräyksen mukaisesti annettiin työntekijöille työpuseroita, umpisuojuksia, nahkarukkasia, esiliinoja ja sadetakkeja. Työläisille suoritettiin palkkoina kaikkiaan 8,884,866:80 markkaa ja erinäisinä etuina 530,128: 60 markkaa, siitä 103,994: 15 sairasavustusta, 14,580 markkaa hautausavustusta, 266,262: 90 markkaa kesälomapalkkoja, 52,554: 30 markkaa tapaturmavakuutusmaksuja ja 92,737: 25 markkaa vaatetusmaksuja.

Varat. Joulukuun 31 p:nä 1931 oli puhtaanapitolaitoksen kalusto viety kirjoihin 6,997,822: 10 markan arvoisena ja kiinteistöt 1,684,710: 95 markan arvoisina. Vuoden varrella ostettiin kalustoa 339,499: 10 markan arvosta ja kiinteistöjen arvo kohosi 124,419: 45 markalla. Sittenkun 1,177,640: 05 markkaa oli poistettu kalustojen arvosta ja 291,970: 45 markkaa kiinteistöjen arvosta siirrettiin 7,676,841: 10 markkaa säästönä vuoteen 1933.

Menot ja tulot. Puhtaanapitolaitoksen liiketilinpäätös per joulukuun 31 p:nä 1932 osoitti seuraavat loppusummat:

	Katujen puhtaanapito.			Kiinteistöjen ja yleisten mukavuuslaitosten puhtaanapito.		
	Kaupungin osuus.	Yksityisten osuus.	Yhteensä.	Kaupungin osuus.	Yksityisten osuus.	Yhteensä.
	Suomen markkaa.					
Menot:						
Työnjohto	342,711	60,493	403,204	58,794	178,485	237,279
Yleiset työkustannukset	—	—	—	963,786	2,548,451	3,512,237
Lakaisu	1,768,896	314,533	2,083,429	—	—	—
Katujen kastelu; veden kulutus kiinteistöjen puhtaanapidossa	303,081	57,846	360,927	2,267	2,073	4,340
Lumityöt	2,624,873	508,485	3,133,358	—	—	—
Hiekoitus	302,668	52,455	355,123	—	—	—
Sekalaiset työt	40,688	—	40,688	—	—	—
Työkalujen kunnossapito	36,382	6,115	42,497	691	2,074	2,765
Vartijain palkkaus	—	—	—	—	—	—
Lämpö	5,951	1,050	7,001	2,645	2,907	5,552
Valaistus	3,798	671	4,469	2,313	1,515	3,828
Tarverahat	8,983	1,397	10,380	927	3,267	4,194
Rautatierahdit	50,217	9,123	59,340	44,820	132,865	177,685
Puhdistus- ja desinfioimisaineet	—	—	—	8,530	2,699	11,229
Lääkkeet	126	8	134	9	26	35
Kulungit	131,426	129,823	261,249	122,877	150,124	273,001
Vuokrat	106,750	18,870	125,620	30,150	90,450	120,600
Kalusto	798,835	147,449	946,284	181,430	563,539	744,969
Kiinteistö	218,773	44,269	263,042	36,557	119,710	156,267
Malmin kaatopaikka	95,673	16,775	112,448	146,029	285,101	431,130
Varasto	27,017	4,771	31,788	4,222	12,584	16,806
Korjauspaja	309,843	54,832	364,675	57,455	113,659	171,114
Työntekijäin edut	234,064	23,368	257,432	43,067	109,616	152,683
Yksityisille henkilöille suoritetusta työstä syntynyt voitto	—	52,713	52,713	—	567,572	567,572
Yhteensä	7,410,755	1,505,046	8,915,801	1,706,569	4,886,717	6,593,286
Tulot:						
Korvaus katu- tai kiinteistöpuhtaanapid.	429,477	1,505,046	1,934,523	350,256	4,886,717	5,236,973
Korvaamattomat menot samasta	6,981,278	—	6,981,278	1,185,517	—	1,185,517
Maksut yleisistä mukavuuslaitoksista	—	—	—	35,655	—	35,655
Myydystä lannasta	—	—	—	116,414	—	116,414
Sekalaisista	—	—	—	18,727	—	18,727
Yhteensä	7,410,755	1,505,046	8,915,801	1,706,569	4,886,717	6,593,286

IX. Satamalautakunta.

Satamalautakunnan vuodelta 1932 antama kertomus oli seuraava:

Uusi johtosääntö. Kaupunginvaltuusto vahvisti joulukuun 2 p:nä 1931 satamalautakunnan ja satamahallintotoimiston uudet johtosäännöt, jotka tulivat voimaan tammikuun 1 p:nä 1932.

Lautakunnan kokoonpano. Satamalautakuntaan kuuluivat vuonna 1932 kauppaneuvos I. Lindfors, puheenjohtajana, merikapteeni A. Wihuri, varapuheenjohtajana sekä satamatyöntekijä U. Ilmanen, ravintoloitsija S. Koskinen, merenkulkuneuvos A. V. Lindberg, kauppaneuvos J. Pelin ja johtaja H. Ramsay. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa toimi teknillinen johtaja E. Moring.

Satamahallintotoimiston ja sen osastojen päälliköt. Satamahallintotoimiston päällikkönä toimi satamalaitoksen johtaja O. E. Jaatinen, satamaliikenneosaston päällikkönä satamakapteeni A. Lindfors ja satamakannantaosaston päällikkönä satamakamreeri I. Liljeros.

Kokoukset y. m. Lautakunta kokoontui vuonna 1932 22 kertaa. Vuoden varrella lautakunnalle saapui 661 asiaa. Näistä ja vuoden alussa edellisestä vuodesta käsittelemättä olleista 9 asiasta ratkaistiin 660, joten seuraavaan vuoteen siirtyi 10 asiaa. Lautakunnan pöytäkirjan pykäläluku oli kertomusvuonna 363 ja lähetettyjen kirjelmien luku 227.

Esittely. Satamakapteenin ja satamakamreerin esityksestä lautakunta tammikuun 14 p:nä päätti, että heidän esittelyvelvollisuutensa oli toistaiseksi jätettävä satamalaitoksen johtajan toimeksi.

Pöytäkirjan tarkistus. Lautakunta päätti tammikuun 14 p:nä, että yhden lautakunnan jäsenen tuli toimittaa pöytäkirjojen tarkistaminen.

Laskujen hyväksyminen. Päätettiin tammikuun 14 p:nä ilmoittaa rahatoimistolle, että voimassa olevien johtosääntöjen ja lautakunnan päätöksen mukaisesti seuraavat viranhaltijat hyväksyvät satamahallintoon kohdistuvat laskut: satamahallintotoimiston puolesta satamalaitoksen johtaja O. E. Jaatinen sekä, hänen estyneenä ollessaan, satamakapteeni A. Lindfors; satamaliikenneosaston puolesta satamakapteeni A. Lindfors sekä, hänen estyneenä ollessaan, avustava satamakapteeni C. Nygren; sekä satamakannantaosaston puolesta satamakamreeri I. Liljeros sekä, hänen estyneenä ollessaan, avustava satamakamreeri A. Ekebom.

Satamalaitoksen johtajan sijainen. Satamakapteeni päätettiin tammikuun 14 p:nä määrätä satamalaitoksen johtajan sijaiseksi hänen estyneenä ollessaan ja kesälomaa nauttiessaan.

Käsiteltävien asioiden valvontaa koskeva ohjesääntö. Käsitellessään toukokuun 4 p:nä satamalaitoksen johtajan laatimaa ehdotusta ohjesäännöksi satamalautakunnan ja satamahallintotoimiston käsiteltävien asiain valvontaa varten lautakunta päätti, ettei asia tällä kertaa anna aihetta

toimenpiteisiin, mutta oli se uudestaan otettava esille, jos aihetta siihen ilmaantuu.

Kaupungin satamien mainostus. Syyskuun 9 p:nä myönnettiin 1,600 markkaa kaupungin satamia mainostavan ilmoituksen julkaisemiseen Suomen vientiyhdistyksen venäjänkielisessä propagandajulkaisussa Finskij Eksportnyi Shurnal; syyskuun 23 p:nä myönnettiin 1,500 markkaa ilmoituksen julkaisemiseen Kauppalehden lokakuun 7 päivän Helsingin satamaoloja käsittelevässä erikoisnumerossa ja lokakuun 27 p:nä 1,400 markkaa ilmoituksen julkaisemiseen Scandinavian Shipping Gazettessa.

Finnish Harbours nimistä käsikirjaa päätettiin toukokuun 4 p:nä tilata 20 kpl. à 60 markkaa, johon tarkoitukseen osoitettiin 1,200 markkaa.

Edustus. Lokakuun 13 p:nä valtuutettiin satamalaitoksen johtaja edustamaan satamalautakuntaa Deutsch-Nordische Gesellschaft'in joulukuun alussa järjestämässä juhlatilaisuudessa Hampurissa. Edustajalle myönnettiin matka-apurahaa 4,000 markkaa.

Hafenbautechnische Gesellschaft Hamburg nimisen liiton lähetettyä satamalautakunnalle kutsun Hampurissa toukokuun 20 p:nä pidettävään yleiskokoukseen lautakunta huhtikuun 13 p:nä päätti, ettei kokoukseen tällä kertaa lähetetä edustajaa.

Komiteat. Maaliskuun 3 p:nä asetettiin komitea valmistelemaan kysymystä Eteläsatamassa olevan 25 tonnin nosturin korottamisesta; komiteaan tulivat satamalaitoksen johtaja Jaatinen puheenjohtajana sekä satamakapteeni Lindfors ja rakennuskonttorin satamaosaston päällikkö S. Randelin jäseninä. Kesäkuun 17 p:nä asetettiin komitea tutkimaan mahdollisuuksia järjestää pesulaitteita satamatyöläisten nykyisiin väliaikaisiin oleskeluhuoneisiin sekä väliaikaisilla toimenpiteillä aikaansaada muitakin parannuksia; komiteaan tulivat satamalaitoksen johtaja Jaatinen, satamakapteeni Lindfors ja rakennuskonttorin satamaosaston päällikkö S. Randelin. Syyskuun 9 p:nä asetettiin komitea valmistelemaan kysymystä vuokramoottoriveneiden ajotaksan muuttamisesta. Komiteaan tulivat satamalaitoksen johtaja Jaatinen puheenjohtajana sekä satamakapteeni Lindfors ja apulaispoliisimestari T. I. Pohjanpalo jäseninä. Komiteoiden työ oli vuoden vaihteessa vielä kesken.

Uudet ja eronneet viranhaltijat. Satamahallintotoimiston vahtimestariksi otettiin tammikuun 27 p:nä nuorukainen G. Sjögren helmikuun 1 p:stä lukien. Satamahallintotoimiston sihteerille, varatuomari H. Hellströmille myönnettiin helmikuun 11 p:nä omasta pyynnöstään ero virastaan maaliskuun 1 p:stä lukien ja maaliskuun 3 p:nä valittiin hänen tilalleen varatuomari T. Nordberg. Vahtimestari G. Sjögrenille myönnettiin lokakuun 13 p:nä ero virastaan marraskuun 1 p:stä lukien ja hänen tilalleen otettiin lokakuun 27 p:nä nuorukainen R. Kumenius.

Satamaliikenneosaston ilmoitustoimiston esimieheksi valittiin tammikuun 27 p:nä merikapteeni N. Nyberg helmikuun 1 p:stä lukien. Ilmoitustoimiston avustavan esimiehen A. S. Söderholmin tultua toukokuun 3 p:nä murhatuksi valittiin toukokuun 26 p:nä hänen tilalleen tarkastuskonstaapeli D. Kaukonen kesäkuun 1 p:stä lukien, ja määrättiin Kaukonen heinäkuun 14 p:nä myös satamakatsantomiesten esimieheksi. Satamakonstaapeli N. Seger päätettiin toukokuun 26 p:nä toistetun virantoimituksessa tapahtuneen juopumuksen ja vartiopalveluksen laiminlyönnin johdosta erottaa virastaan kesäkuun 1 p:stä lukien. Lentosataman tarkastuskonstaapeliksi valittiin kesäkuun 17 p:nä L. Parviainen kesäkuun 1 p:stä lukien. Satamakonstaapeliksi valittiin kesäkuun 17 p:nä A. Wass kesäkuun 1 p:stä lukien.

Vedenantomies U. W. Lindforsin sanouduttua irti toimestaan heinäkuun 1 p:stä lukien otettiin hänen tilalleen heinäkuun 14 p:nä merimies J. Strandholm elokuun 15 p:stä lukien.

Satamakannantaosaston vaakavahtimestarille W. H. Strömsténille myönnettiin toukokuun 4 p:nä sairauden perusteella ero virastaan toukokuun 1 p:stä lukien. Satamakannantaosaston konttorikirjuriksi nimitettiin toukokuun 26 p:nä satamahallituksen toukokuun 28 p:nä 1931 koevuodeksi toimeen ottama herra R. Lindberg kesäkuun 1 p:stä lukien. Lämpöjohdon koneenkäyttäjän K. J. Ehrssonin kuoltua syyskuun 16 p:nä valittiin hänen tilalleen V. E. Turén lokakuun 1 p:stä lukien.

Satamakapteeninviran hoito. Sen johdosta, että satamakapteeni A. Lindforsin tuli erota virastaan täyttäessään marraskuun 7 p:nä 70 vuotta, lautakunta syyskuun 23 p:nä päätti kaupunginhallitukselta tiedustella, katsooko hallitus mahdolliseksi kaupunginvaltuustolle tehdä esityksen satamakapteeni Lindforsin oikeuttamisesta pysymään virassaan edelleenkin yhden vuoden ajan. Kaupunginhallituksen annettua tähän kielteisen vastauksen päätettiin lokakuun 27 p:nä esittää kaupunginhallitukselle, että kapteeni Lindfors määrättäisiin edelleenkin virkaatoimittavana hoitamaan satamakapteeninvirkaa siksi kunnes virka vakinaisesti täytetään ja virkaan valittu ryhtyy tointansa hoitamaan. Marraskuun 10 p:nä päätettiin kaupunginhallitukselle esittää, että kapteeni Lindforsille viransijaisuusajalta suoritettaisiin sellainen palkka, että se yhdessä hänelle tulevan eläkkeen kanssa vastaa hänen erotessaan nauttimiaan palkkaetuja.

Viimeksimainittuna päivänä lautakunta päätti julistaa satamakapteeninviran haettavaksi. Hakuajan kuluessa virkaa haki 11 merikapteenia ja hakuajan umpeenkuluttua lisäksi 2 merikapteenia. Hakijoista lautakunta joulukuun 22 p:nä päätti asettaa ehdolle merikapteenit J. Putan, V. Strengin ja C. Nygrenin, mainitussa järjestyksessä, puoltaen hakija Putan nimittämistä virkaan.

Virkavapaudet. Vuoden aikana myönnettiin virkavapautta sairauden takia seuraaville viranhaltijoille:

Päätöksen päivämäärä.	Virkavapaa viranhaltija.	Virka.	Virkavapaus kesti.	Virkavapaalle myönnetyt palkkaedut.
27/1 ja 3/3	Karlsson, K. E.	Satamakonstaapeli	1/2—1/5	2/3 pohjapalkasta ja ikäkorotukset
27/1, 3/3, 4/5 ja 17/6	Grönberg, E.	,,	26/1—15/8	Ilman palkkaa
3/3 ja 9/9	Ehrsson, K. J.	Koneenkäyttäjä	9/1—16/2 ja 15/8—15/10	Täysi palkka
3/3	Cedervall, J.	Vahtimestari	1/3—1/4	Ilman palkkaa
4/5	Strömstén, W.H.	Vaakavahtimestari	20/4—1/5	Täysi palkka
14/7	Jaatinen, O. E.	Satamalaitoksen johtaja	29/6—13/7	Täysi palkka
14/7	Kilpinen, D	Toimistoapulainen	16/6—16/8	Täysi palkka
			16/8—16/10	2/3 pohjapalkasta ja ikäkorotukset

Sihteeri T. Nordberg nautti kesäkuun 11 p:nä tehdyn päätöksen nojalla virkavapautta kesäkuun 13 p:stä heinäkuun 12 p:ään ottaakseen osaa sotaväen reserviharjoituksiin. Elokuun 11 p:nä myönnettiin palkatonta virkavapautta yksityisasiain vuoksi tarkastuskonstaapeli L. Parviaiselle ja satama-

konstaapeli H. Björkmanille syyskuun 1 p:n 1932 ja toukokuun 15 p:n 1933 väliseksi ajaksi.

Palkkaus. Käsitellessään tammikuun 27 p:nä satamakannantaosaston esitystä tilapäisten toimenhaltijain palkkaeduista lautakunta päätti saattaa satamakannantaosaston tietoon, että kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan kaikkien jo palveluksessa olevien tilapäisten toimenhaltijain palkat on vähennettävä 10 % ja että uusien viranhaltijain palkat on vähennettävä 20 % aikaisemmin maksetuista. Samalla hylättiin esitys vuokra-avustuksen suorittamisesta vaakamestari L. Laurentille.

Satamakatsantomiesten K. E. Heikkilän ja K. F. Karlssonin palkkiot päätettiin syyskuun 23 p:nä korottaa 35 markkaa kuukaudessa heinäkuun 1 p:stä lukien.

Eläkkeet. Lautakunta päätti vuoden kuluessa kaupunginhallitukselle esittää vakinaisten eläkkeiden myöntämistä seuraaville henkilöille: helmikuun 11 p:nä ilmoitustoimiston esimiehelle V. Grandellille; toukokuun 4 p:nä vaakavahtimestari W. H. Strömsténille; toukokuun 26 p:nä merimieshuoneen asiamiehelle G. Steniukselle; ja marraskuun 10 p:nä satamakapteeni A. Lindforsille; sekä ylimääräisten eläkkeiden myöntämistä syyskuun 23 p:nä merimieshuoneen asiamiehelle G. Steniukselle; lokakuun 27 p:nä leskirouva A. Söderholmille; ja samana päivänä leskirouva W. Ehrssonille.

Lausuntoja. Kaupungin muille viranomaisille annettiin vuoden kuluessa kaikkiaan 32 lausuntoa, joista 19 kaupunginhallitukselle, 10 kiinteistölautakunnalle ja 3 muille viranomaisille.

Kaupunginhallitukselle annettiin seuraavat lausunnot: tammikuun 27 p:nä satama-alueen rajojen muuttamisesta Merisatamassa, Siltavuorenrannassa ja Lapinniemellä; maaliskuun 23 p:nä merenkulkuhallituksen ilmoituksesta, että valtio aikoo lakata ylläpitämästä erinäisiä Helsingin satama-alueella sijaitsevia merenturvallisuuslaitteita; huhtikuun 13 p:nä reviisori Y. Wahlroosin matkakertomuksesta; huhtikuun 13 p:nä Aero osakeyhtiön bensoolinjakelulaitteen rakentamista Katajanokan lentosatama-alueelle koskevasta anomuksesta; toukokuun 4 p:nä Helsingin satamatyöntekijäin esityksestä toimenpiteisiin ryhtymisestä, jotta satamatöihin otettaisiin vain Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttivia henkilöitä; kesäkuun 17 p:nä yleisten töiden hallituksen laiturin rakentamista Kellosaaren lentohallin telakkaradan molemmin puolin tarkoittavasta esityksestä; heinäkuun 14 p:nä Nobel-Standard osakeyhtiön Suomessa bensiininjakelulaitteen rakentamista Katajanokan lentosatama-alueelle tarkoittavasta anomuksesta; heinäkuun 14 p:nä Rahapajanlaiturin rakennustöiden jatkamisesta; elokuun 11 p:nä Suomen automobiiliklubin anomuksesta saada järjestää autojen nopeuskilpailu Länsisatamaan; elokuun 11 p:nä Herttoniemen teollisuussataman rakennustöiden jatkamisesta; elokuun 11 p:nä kalakaupan järjestämistä koskevasta komitean mietinnöstä; elokuun 25 p:nä Suomen automobiiliklubin toistetusta autokilpailun järjestämistä Länsisatamaan koskevasta anomuksesta; syyskuun 23 p:nä Suomalainen Shell osakeyhtiön anomuksesta saada rakentaa bensiinin- ja bensoolinjakelulaitteet Katajanokalle merivartiolaitoksen laiturin viereen; lokakuun 10 p:nä merenkulkuhallituksen esityksestä jäänsärkijäin vedenottoa ja hiilivarastopaikkaa koskevan sopimuksen uusimisesta vuodeksi 1933; lokakuun 27 p:nä kapteeni W. Bremerin anomuksesta saada vapautus lentokoneen laskeutumis- ja oleskelumaksujen suorittamisesta; lokakuun 27 p:nä valtion kanssa m. m. Katajanokalla suunnitellusta tilusvaihdosta; marraskuun 10 p:nä uuden matkustajatullipaviljongin raken-

tamista Eteläsatamaan koskevasta komitean mietinnöstä; joulukuun 1 p:nä Hamburg—Amerika Linie nimisen laivayhtiön helpotusten myöntämistä turistilaivoille satamamaksujen suorittamisessa tarkoittavasta anomuksesta sekä joulukuun 22 p:nä erinäisten halkoliikkeiden halkojen vähittäismyynnissä ilmenneiden väärinkäytösten ehkäisemistä koskevasta esityksestä.

Kiinteistölautakunnalle annettiin seuraavat lausunnot: tammikuun 27 p:nä Suomen moottoriveneklubin anomuksesta moottorivenesillan vuokran alentamista koskevasta anomuksesta; maaliskuun 23 p:nä Osakeyhtiö alkoholiliike aktiebolagin anomuksesta saada vuokrata 2,000 m²:n suuruinen varastoalue Katajanokalta; toukokuun 4 p:nä Sörnäs aktiebolagin piirustuksista Verkkosaarelle rakennettavaa sahalaitosta varten; toukokuun 4 p:nä Suomalainen nafta osakeyhtiön anomuksesta saada vuokrata öljyvarastoalue Herttoniemestä; kesäkuun 17 p:nä Nobel-Standard osakeyhtiön Suomessa Pihlajasaaren öljysäiliöiden suojelusalueesta maksettavasta vuokrasta; elokuun 11 p:nä A. Myllärin anomuksesta saada vuokrata Sörnäisten rantatien varrella olevien varastopaikkojen n:o 9 ja n:o 10 välinen kuja rakennusaineiden säilytyspaikaksi; elokuun 11 p:nä Moottoritehdas osakeyhtiö Areksen Sirpalesaaren vuokra-ajan pidentämistä koskevasta anomuksesta; elokuun 11 p:nä Suomalainen Shell osakeyhtiön anomuksesta saada vuokrata alue bensiininjakelupaikkaa varten Itämerenkadun itäpäästä; syyskuun 23 p:nä Tervasaaren telakan ja Kiviveistämö Forsman osakeyhtiön vuokran alentamista koskevista anomuksista; sekä lokakuun 13 p:nä laiturin rakentamisesta vuokramoottoriveneitä varten H 5 aluksen laiturin yhteyteen.

Yleisten töiden hallitukselle annettiin toukokuun 4 p:nä lausunto Herttoniemen öljysataman hallinnon järjestämisestä; maistraatille elokuun 11 p:nä lausunto eräiden Pohjoissataman vuokramoottoriveneiden omistajain ajotaksan korottamista tarkoittavasta anomuksesta; ja syyskuun 9 p:nä terveydenhoitolautakunnalle elävien kalojen tukkukaupan siirtämistä Hernesaaren länsirantaan koskevasta ehdotuksesta.

Eteläsataman passintarkastuskoju. Sen jälkeen kun Eteläsataman tullitarkastuspaviljongissa oleva passintarkastuskoju kaupunginhallituksen maaliskuun 31 p:nä tekemän päätöksen nojalla oli siirretty paviljongin kaakkoisesta kulmasta rakennuksen eteläosan keskikohdalle ja poliisi sen johdosta oli ruvennut laivoilla tarkastamaan saapuvien matkustajain passit, olivat Suomen höyrylaiva osakeyhtiö, John Nurminen osakeyhtiö ja Axel Holmström osakeyhtiö sekä poliisilaitos ja etsivä keskuspoliisi esittäneet, että passintarkastuskoju siirrettäisiin takaisin entiseen paikkaansa, jotta laivoilla tapahtuva passintarkastus voitaisiin lopettaa. Tämän johdosta lautakunta toukokuun 26 p:nä asetti komitean laatimaan ehdotusta kysymyksessäolevien epäkohtien poistamiseksi yksissä neuvoin tullikamarin ja poliisilaitoksen kanssa, kutsuen komiteaan teknillisen johtajan Moringin, satamalaitoksen johtajan Jaatisen ja satamakapteeni Lindforsin. Komitean ehdotettua m. m., että passintarkastuskoju siirrettäisiin lähemmäksi tullipaviljongin rannanpuoleista ovea ja että ovelta passintarkastuskojulle pystytettäisiin matala aita, oli tullihallitus vastustanut ehdotusta, minkä johdosta lautakunta syyskuun 9 p:nä päätti kaupunginhallitukselle esittää, että tullipaviljongin koillispuolella olevan eteläisen suojakatoksen alle rakennettaisiin erillinen passintarkastuskoju, jota varten olisi myönnettävä 7,000 markkaa. Lokakuun 13 p:nä esiteltiin poliisilaitoksen passintarkastussuojan sijoitusta koskeva esitys, joka ei antanut aihetta toimenpiteisiin.

Suurtelakkakysymys. Lautakunta päätti kesäkuun 17 p:nä antaa satamalaitoksen johtajan toimeksi neuvotella Hietalahden sulkutelakka- ja konepaja osakeyhtiön kanssa siitä, millä ehdoin yhtiö kaupungin avustuksella olisi suostuvainen rakentamaan suurtelakan Helsinkiin. Heinäkuun 14 p:nä lautakunta päätti periaatteellisesti asettua puoltamaan 3 milj. markan suuruisen kunnallisen avustuksen myöntämistä yhtiölle suurtelakan rakentamiseksi Helsinkiin kaupunginvaltuuston aikaisemmin myöntämän samansuuruisen lainan asemesta, jättäen satamalaitoksen johtajan toimeksi yhdessä lautakunnan sihteerin kanssa, yhtiön kanssa neuvoteltuaan, laatia ehdotuksen esitykseksi asiassa. Käsitellessään asiaa elokuun 11 ja 27 p:nä lautakunta päätti kaupunginhallitukselle ehdottaa, että kaupunginvaltuustolle tehtäisiin esitys tarpeellisen määrärahan myöntämisestä tarkoitukseen.

Satamajäänsärkijä Herculeksen korjaus. Satamaliikenneosaston ilmoitettua, että merenkulkuhallituksen kattilantarkastusmiehet olivat määränneet satamajäänsärkijä Herculeksen höyrykattilan korjattavaksi siinä havaittujen syöpymyksien takia, satamalautakunta kesäkuun 17 p:nä päätti tehdä kaupunginhallitukselle esityksen 233,580 markan suuruisen määrärahan osoittamisesta tarkoitukseen sekä hyväksyä Helsingin laivatelakka osakeyhtiön mainitunsuuruisen tarjouksen edellytyksin, että tarpeelliset varat myönnetään. Kaupunginhallituksen päätettyä oikeuttaa satamalautakunnan tekemään korjauksesta sopimuksen Helsingin laivatelakka osakeyhtiön kanssa lautakunta heinäkuun 14 p:nä antoi satamahallintotoimiston tehtäväksi sopimuksen laatimisen. Kun korjaustöiden yhteydessä oli ilmennyt, että höyrykattiloiden levyjen uusimista varten tarvittiin lisää vielä 42,000 markkaa, lautakunta elokuun 25 p:nä päätti kaupunginhallitukselle tehdä esityksen tämän määrän myöntämisestä.

Veneiden talviteloille paneminen. Lautakunta hyväksyi maaliskuun 3 p:nä järjestyssäännöt veneiden talviteloille panemista varten.

Herttoniemen satama. Lautakunta päätti toukokuun 4 p:nä tehdä kaupunginhallitukselle esityksen toimenpiteisiin ryhtymisestä Herttoniemen satama-alueiden liittämiseksi kaupungin satama-alueeseen.

Valkosaaren vesijohtokaapeli. Sen johdosta, että Kaivopuiston rannasta Valkosaareen vedetty uusi vesijohtokaapeli liian paljon seuraa väylää eikä ole vedetty yli väylän, kuten Luodolle johtava kaapeli, satamalautakunta toukokuun 26 p:nä päätti esittää vesijohtolaitokselle, että kun viimeksimainittu kaapeli vastaisuudessa uusitaan, se tehtäisiin niin paksuksi, että siitä voidaan vetää haara Valkosaareen. Samalla päätettiin huomauttaa Nylandska jaktklubbenille, että sen tulee Kaivopuiston rantaan asettaa taulu, joka näyttää Valkosaareen johtavan kaapelin suunnan.

Merisataman moottoriveneliikenne. Lautakunta päätti kesäkuun 11 p:nä kaupunginhallitukselta anoa 2,000 markan määrärahaa varoitustaulujen asettamista varten merisatamaan moottoriveneiden vauhdin hiljentämiseksi.

Raittiuslautakunnan moottorivene. Lautakunta päätti toukokuun 4 p:nä esittää kaupunginhallitukselle, että raittiuslautakunnan moottorivene luovutettaisiin satamaviranomaisten käytettäväksi varaveneeksi sekä että veneen kuntoonsaattamiseksi, telakoimiskustannuksiin ja polttoaineisiin myönnettäisiin 4,000 markkaa.

Salmisaaren moottorivenesilta. Huhtikuun 13 p:nä päätettiin tällä kertaa evätä tukkukauppias J. Tenhusen y. m. moottoriveneenomistajain anomus vartijan palkkaamisesta Salmisaaren moottorivenesillalle.

Kyläsaaren venelaiturin. Varojen puutteessa päätettiin marraskuun 10 p:nä evätä eräiden veneenomistajain kiinnityspaalujen ja sähkövalojen järjestämistä Kyläsaaren venelaiturille tarkoittava anomus.

Sörnäisten tullivartion vartiokoju. Lautakunta päätti maaliskuun 23 p:nä esittää kaupunginhallitukselle, että rakennuskonttorille annettaisiin tehtäväksi välttämättömien korjausten suorittaminen Sörnäisten tullivartion vartiokojussa, johon tarkoitukseen olisi myönnettävä 3,000 markkaa.

Autokilpailu Länsisatamassa. Lautakunta päätti huhtikuun 13 p:nä evätä Suomen automobiiliklubin anomuksen autokilpailun järjestämisestä Länsisatamaan.

Korvaus satamakannannasta y. m. Lautakunta päätti syyskuun 9 p:nä kaupunginhallitukselle tehdä esityksen kaupungin ja Helsingin makasiiniosakeyhtiön välisten, korvausta vapaista seisontapäivistä, huoneistovuokrasta ja satamakannannasta koskevien sopimusten uusimisesta muuttumattomina.

Purjeveneiden ankkuroiminen Tervasaaren luo. Lautakunta päätti heinäkuun 14 p:nä myöntää Työväen pursiseuralle oikeuden toistaiseksi ankkuroida 10 purjevenettä Tervasaaren pohjoispuolelle, ehdoin ettei ankkuroida niin lähelle Tervasaarta, että veneet joutuvat laivaväylään.

Ruoppaustöitä Hjärphäll-saaren luona. Työväen pursiseuran anomuksesta lautakunta elokuun 25 p:nä päätti tehdä yleisten töiden hallitukselle esityksen ruoppaustöiden suorittamisesta Hjärphäll nimisen saaren luona.

Rautateiden hiiliaitio Länsisatamassa. Päätettiin kesäkuun 11 p:nä vuokratta luovuttaa rautatiehallituksen käytettäväksi kuuden kuukauden irtisanomisajoin 24 m²:n suuruinen alue Länsisatamasta hiiliaition rakentamista varten.

Kompassintarkastuspaalu. Lautakunta päätti lokakuun 27 p:nä antaa satamakapteenin tehtäväksi yksissä neuvoin rakennuskonttorin satamaosaston kanssa laatia ehdotuksen kustannusarvioineen uuden kompassintarkastuspaalun sijoittamisesta.

Kellosaaren lentosatama. Aero osakeyhtiön tehtyä anomuksen, ettei yhtiötä enää veloitettaisi Kellosaaren lentosataman sähkön kulutuksesta, koska hallissa nyttemmin on muitakin vuokralaisia, lautakunta joulukuun 1 p:nä päätti, että Kellosaaren lentokonehallin sähkövirran mittari tammikuun 1 p:stä 1933 alkaen siirretään satamakannantaosaston nimiin.

Puhelinkaapeli Pohjoissatamassa. Lautakunta päätti joulukuun 22 p:nä oikeuttaa puolustusministeriön laskemaan puhelinkaapelin Pohjoisrannan talosta n:o 18 itään lähelle Tervasaaren etelärantaa ja edelleen etelään Katajanokan pohjoisrantaan.

Satamakatujen ja laiturien asfaltoiminen. Lautakunta päätti heinäkuun 14 p:nä erinäisin muutoksin hyväksyä rakennuskonttorin satama- ja rautatieosaston ehdotuksen satamakatujen ja laiturien asfaltoimista varten menoarvioon otetun määrärahan käyttämisestä.

Satamauudistyöt. Lautakunta päätti syyskuun 9 p:nä yleisten töiden hallitukselle tehdä esityksen vuoden 1933 talousarvioon otettavista satamauudistöistä.

Talousarvioehdotus. Lautakunnan talousarvioehdotus lähetettiin syyskuun 9 p:nä kaupunginhallitukselle.

Hiilisatama. Käsitellessään tammikuun 27 p:nä Helsingfors kolhandlares förening r.f. nimisen yhdistyksen Saukonsaaren hiilisataman syventämistä tarkoittavaa esitystä lautakunta päätti yhdistykselle ilmoittaa, että

talousarviossa on määräraha Saukonrannan itäpäässä olevan vedenalaisen karin lounaisen kulman poistamiseen.

Komiteasihteerin palkkio. Lautakunta päätti lokakuun 22 p:nä kaupunginhallitukselle tehdä esityksen 1,800 markan suuruisen palkkion myöntämisestä moottorivoimalla kulkevien alusten liikenteen järjestämistä varten asetetun komitean sihteerille B. Petersonille.

Lisämäärärahoja. Lautakunta päätti joulukuun 1 p:nä kaupunginhallitukselle tehdä esityksen lisämäärärahojen myöntämisestä tileille Lämpö ja Tavarahissien käyttökulut.

Yleisiä vuokrausasioita. Kiinteistölautakunnan päätettyä satamalautakunnan maaliskuun 23 p:nä tekemästä esityksestä luovuttaa satamalautakunnalle kaikki varsinaisella satama-alueella sijaitsevien vuokra-alueiden vuokrasopimukset siinä mielessä, että satamalautakunta vastedes johtosääntönsä mukaisesti hoitaisi kysymyksessäolevien alueiden vuokrausasiat, satamalautakunta kesäkuun 11 p:nä päätti ottaa nämä vuokra-alueet hoitoonsa sekä antaa satamahallintotoimiston tehtäväksi ryhtyä tarpeenmukaisiin, vuokra-alueiden juoksevan hoidon aiheuttamiin toimenpiteisiin ja aikanaan lautakunnalle tehdä alueiden vuokrausta koskevia esityksiä. Samalla lautakunta päätti kaupunginhallitukselle esittää, että lautakunnan ennestään veloitettavien ja kannettavien maksujen lisäksi seuraavien maksujen veloitus ja kannanta tammikuun 1 p:stä 1933 lukien siirrettäisiin satamalautakunnalle: 1) vuokramaksut varsinaisella satama-alueella olevista varasto- y. m. vuokra-alueista, 2) vuokramaksut varsinaisella satama-alueella sijaitsevissa rakennuksissa olevista vuokratuista huoneistoista ja 3) jäänottomaksut satama-alueeseen kuuluvalta vesialueelta.

Maanvuokria. Kesäkuun 17 p:nä päätettiin rakennuskonttorin satamaosaston esityksestä, että Katajanokan varastosuojan n:o 11 vieressä ja tontilla n:o 5 a olevia ahtausliikkeille vuokrattuja alueita koskevat sopimukset irtisanotaan ja vuokraajat velvoitetaan siirtämään pois rakennuksensa ja varastonsa ennen elokuun 15 p:ää, ja että näille liikkeille sen sijaan annetaan vuokralle jokin toinen sopiva alue kuuden kuukauden irtisanomisajoin ja 12 markan vuosivuokrasta m²:ltä, sekä että vaakavaja ja mukavuuslaitos siirretään toiseen paikkaan.

Elokuun 11 p:nä lautakunta päätti: 1) että Katajanokan varastoaluetta n:o 6 lyhennetään ja levennetään siten, että sen pinta-ala tulee olemaan 460 m², mikä alue vuokrataan Osakeyhtiö Chr. Jacobsen & söner aktiebolagille toistaiseksi yhden kuukauden irtisanomisajoin lokakuun 1 p:stä lukien, josta alkaen edellinen vuokrasopimus lakkaa olemasta voimassa, 20 markan vuosivuokrasta m²:ltä, tehden 9,200 markkaa, ja että varastoalueen n:o 7 vuosivuokra samasta päivästä lukien korotetaan 20 markkaan m²:ltä eli 13,400 markkaan, sekä 2) että varastoalueen n:o 6 itäpuolella oleva uudelleen järjestetty varastoalue n:o 8, käsittäen 680 m², sekä Kruunuvuorenkadun varrella oleva korttelin n:o 150 tontti n:o 2, käsittäen 420 m², ynnä tarpeen vaatiessa myös korttelissa n:o 190 oleva alue n:o 15, joka käsittää 400 m², satamaliikenneosaston toimesta vuokrataan laivanahtausliikkeille konttorirakennuspaikaksi toistaiseksi 20 markan vuosivuokrasta m²:ltä, jolloin korttelin n:o 150 tontti n:o 2 on vuokraajien toimesta aidattava samalla tavalla kuin naapuritontit ja saadaan tontille rakentaa vain matalia varastosuojia.

Syyskuun 23 p:nä päätettiin oikeuttaa Osakeyhtiö Chr. Jacobsen & söner aktiebolagin siirtämään Katajanokan varastoalueen n:o 6 aita Lauk-

kasaarenkatua vastaan alueen uudelle rajaviivalle vasta toukokuun 1 p:nä 1933.

Lokakuun 13 p:nä päätettiin Helsingin makasiiniosakeyhtiön esityksestä hyväksyä Aktiebolaget Gute Hoffnungs Hütte niminen yhtiö Länsisataman korttelin n:o 758 hiilitontin n:o 3 vuokraajaksi vararikkotilaan joutuneen Helsingin hiiliosakeyhtiön tilalle.

Joulukuun 22 p:nä päätettiin, ettei Aktiebolaget Victor Ek osakeyhtiön Katajanokan varastoalueiden n:o 19 ja n:o 21 vuokran alentamista koskeva anomus anna aihetta toimenpiteisiin.

Huoneenvuokria. Kiinteistölautakunnalle päätettiin maaliskuun 3 p:nä esittää, että Helsingin makasiiniosakeyhtiön ja kaupungin välillä syyskuun 6 p:nä 1927 laadittu vuokrasopimus, joka koski kaupungille kauttakulkuvarastossa säilytettäviä öljyastioita varten Katajanokan makasiinirakennuksesta n:o 5 vuokrattua kellaria, heti irtisanottaisiin, koskei kellaria sanottuun tarkoitukseen tarvita.

Lautakunta päätti kesäkuun 11 p:nä antaa satamalaitoksen johtajan toimeksi neuvotella Länsisataman G varastosuojan toisen puoliskon vuokraamisesta kesän ajaksi Helsingin makasiiniosakeyhtiön myönnettävää vastaavaa vuokranalennusta vastaan.

Syyskuun 23 p:nä hylättiin merivartiolaitoksen anomus 50 % vuokramaksun alennuksen myöntämisestä Kellosaaren lentosatamasta.

Ruokailu- ja kahvikojut. Toukokuun 26 p:nä päätettiin evätä ruokailukojujen vuokraajien A. Koposen, A. Ahrenbergin ja H. Kopran vuokran alentamista koskevat anomukset.

Eteläsataman kahvikojun vuokraajan A. Koposen vuokra päätettiin joulukuun 1 p:nä alentaa 300 markasta 100 markkaan kuukaudessa joulukuun 1 päivän 1932 ja kesäkuun 1 päivän 1933 väliseksi ajaksi sekä kaupunginhallitukselle esittää, että hänelle myönnettäisiin lykkäystä loka—marraskuun vuokran suorittamisessa kesäkuun 1 p:ään 1933 saakka.

Rouva S. Hägglundille myönnettiin joulukuun 22 p:nä oikeus edelleenkin pitää kahvikojua Länsisatamassa Saukonkadun ja Majakkakadun kulmassa toistaiseksi kolmen kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin 500 markan vuosivuokrasta sekä ehdoin, että hän vaadittaessa ilman irtisanomisaikaa siirtää kojun toiseen satamaviranomaisten osoittamaan paikkaan.

Bensiiniä ja öljyä. Elokuun 11 p:nä päätettiin kaupunginhallituksen tekemän päätöksen perusteella Nobel-Standard osakeyhtiölle Suomessa vuokrata alue Katajanokan lentosatamasta bensiininjakelulaitteen rakentamista varten, toistaiseksi syyskuun 15 p:stä lukien kolmen kuukauden irtisanomisajoin ja 7,000 markan vuosivuokrasta sekä muutoin kaupunginvaltuuston vahvistamin ehdoin.

Syyskuun 9 p:nä myönnettiin Suomalainen Shell osakeyhtiölle erinäisin ehdoin oikeus vetää putkijohto bensiininjakelua varten pitkin merivartiolaitoksen käyttämää, Katajanokan pohjoisrannalla sijaitsevaa laituria. Koska toimitetussa tarkastuksessa oli havaittu, että kysymyksessäoleva putkijohto jo oli rakennettu ja että bensiininjakelua astiasta moottoriveneisiin oli harjoitettu niin huolimattomasti, että bensiiniä oli kaadettu sekä sillalle että moottoriveneeseen, josta sitä oli valunut mereen, päätettiin Suomalainen Shell osakeyhtiölle ja merivartiolaitokselle ilmoittaa, ettei bensiiniä tästä lähtien saa toimittaa veneisiin muulla tavoin kuin putken kautta, sekä että sellaisten moottoriveneiden, jotka ottavat vain pienen määrän bensii-

niä, tulee ottaa bensiininsä joltakin kaupungin satamassa olevalta bensiiniasemalta.

Marraskuun 10 p:nä myönnettiin Nobel-Standard osakeyhtiölle Suomessa erinäisin ehdoin oikeus vetää putkijohto öljynjakelua varten merivartiolaitoksen sillalla Katajanokalla.

Jäiden otto. Helmikuun 11 p:nä myönnettiin erinäisille hakijoille oikeus nostaa jäätä kaupungin vesialueelta niissä paikoissa ja niillä ehdoin, kuin satamaliikenneosasto määrää. Tästä oikeudesta tuli hakijain suorittaa kaupungille 35 penniä m²:ltä.

Samassa yhteydessä lautakunta päätti kaupunginhallitukselta tiedustella, oliko sanotusta oikeudesta suoritettavien maksujen määräämisen ja kannannan katsottava kuuluvan satamaviranomaisten toimipiiriin.

Samalla annettiin satamalaitoksen johtajan toimeksi yhteistoiminnassa satamaliikenneosaston ja satamakannantaosaston kanssa tutkia, onko olemassa muita tämänkaltaisia maksuja, joihin nähden olisi syytä ryhtyä toimenpiteisiin niiden siirtämiseksi satamalautakunnan hallintopiiriin.

Piirustuksia. Marraskuun 10 p:nä hyväksyttiin Aktiebolaget Åkerman & son, Aktiebolaget Finnish Stevedores osakeyhtiö ja Aktiebolaget Stevedoring osakeyhtiö nimisten yhtiöiden piirustukset Katajanokan varastoalueelle n:o 8 rakennettavaa varastosuojaa varten.

Joulukuun 1 p:nä hyväksyttiin Aktiebolaget Stevedoring osakeyhtiön piirustukset Katajanokan kortteliin n:o 150 rakennettavaa varastosuojaa varten.

Satamamaksut. Lautakunta myönsi tammikuun 14 p:nä allamainituille laivanvarustamoille satamatariffin mukaisen 40 %:n alennuksen vuonna 1931 maksetuista satamamaksuista säännöllisessä liikenteessä olevista laivoista:

Laivanvarustamo ja laiva.	Palautettu määrä, Smk.
Ångbåtsaktiebolaget Västra Skärgården, Kemiö:	
Frey	372: 80
Suomen höyrylaiva osakeyhtiö:	
Arcturus	24,736: —
Ariadne	28,306: 60
Baltic	10,739: 80
Capella	9,533: 40
v. Döbeln	1,821: 60
Ilmatar	24,663: 60
Mira	6,176: 60
Norma	9,673: 20
Oihonna	7,489: 90
Poseidon	11,162: 90
Wellamo	31,106: —
Viola	8,449: 30
Ångfartygsaktiebolaget Bore:	
Bore I	5,380: 80
Ångfartygsaktiebolaget Ebba Munck:	
Ebba Munck	10,541: 50
Rud. Christ. Griebel, Stettin:	
Nordland	23,522: —
Rügen	10,794: 20

Laivanvarustamo ja laiva.	Palautettu määrä, Smk.
Lovisa ångfartygsaktiebolag:	
Lovisa	4,170: 70
Södern	1,375: 90
Ångfartygsaktiebolaget Kusten:	
Ahkera	799: 90
Ilma	368: 50
Yhteensä	231,185: 20

Elfvingin kalastuslaivaston anottua vapautusta satamamaksujen suorittamisesta Petsamo aluksesta sen käydessä Helsingissä syyskuun 18 päivän vaiheilla erinäisten lastensuojeluyhdistysten toimeenpaneman juhlan yhteydessä yleisölle näytettävänä lautakunta päätti syyskuun 9 p:nä kaupunginhallitukselle tehdä esityksen 2,216: 40 markan suuruisen määrärahan myöntämisestä laivasta kannettavan satamamaksun suorittamiseen.

Aktiebolaget Lars Krogius & c:o osakeyhtiön anomus 40 %:n palautuksen myöntämisestä Wasa laivasta vuonna 1932 suoritetuista satamamaksuista hylättiin syyskuun 23 p:nä.

John Nurminen osakeyhtiölle palautettiin joulukuun 1 p:nä 40 % Suomi laivasta vuonna 1932 suoritetuista satamamaksuista eli 17,218: 55 markkaa.

Lautakunnan varapuheenjohtajan Wihurin tehtyä aloitteen toimenpiteisiin ryhtymisestä satamatariffin muuttamiseksi siten, ettei satamamaksua veloitettaisi, kun laiva ilman ansiotarkoitusta saapuu satamaan korjausta tahi muonan, veden tahi polttoaineen hankkimista varten, päätettiin marraskuun 10 p:nä pyytää satamaliiton hallitusta ottamaan asia käsiteltäväkseen. Käsitellessään joulukuun 1 p:nä satamaliiton hallituksen ehdotusta satamatariffin muuttamisesta lautakunta päätti kaupunginhallitukselle ehdottaa satamatariffin muuttamista siten, että alukset, jotka vaatimatta laituripaikkaa sekä ottamatta tahi jättämättä matkustajia tahi lastia saapuvat satamaan ottamaan muonaa, vettä tahi polttoainetta tai vaihtamaan tai täydentämään miehistöään, kokonaan vapautettaisiin satamamaksuista.

Liikennemaksut. Koteja kodittomille lapsille r.y. nimisen yhdistyksen anomus saada vapautus liikennemaksun suorittamisesta hylättiin kesäkuun 17 p:nä.

Aktiebolaget Mercantile nimisen yhtiön anottua salmiakin liikennemaksun alentamista lautakunta syyskuun 9 p:nä päätti, että salmiakista veloitetaan liikennemaksua liikennetariffin pos. 469 mukaan.

Kallion puu osakeyhtiön anomus vapautuksen myöntämisestä liikennemaksun suorittamisesta Venäjältä tuodusta sahatusta puutavarasta, joka jälleen jalostettuna tulee maasta vietäväksi, evättiin syyskuun 9 p:nä.

Matti Kontio osakeyhtiölle päätettiin lokakuun 13 p:nä palauttaa liikennemaksua 201: 60 markkaa sen johdosta, että veloituksenalaista tavaralähetystä ei oltu laivattu. Samalla päätettiin ennen maksun suorittamista oikaista kysymyksessäolevan veloituksen perusteena oleva ilmoitus, uhalla että muuten voidaan kieltäytyä palauttamasta liikennemaksua.

Väkijuomien liikennemaksut. Uuden alkoholilainsäädännön voimaantulemisen johdosta päätettiin maaliskuun 8 p:nä tehdä kaupunginhallitukselle esitys väkijuomien liikennemaksujen alentamisesta.

Lentokoneiden laskeutumis- ja oleskelumaksut. Aero osakeyhtiölle päätettiin tammikuun 27 p:nä palauttaa vuoden 1931 kuluessa maksetuista maksuista 50 % Helsingin—Tallinnan linjaa liikennöineiden lentokoneiden laskeutumismaksuista eli 8,272 markkaa ja 25 % Helsingin—Tukholman linjan samoista maksuista eli 3,523: 20 markkaa sekä oleskelumaksuista osin 20 %, osin 40 %, eli 5,480: 80 markkaa, kaikkiaan 17,276 markkaa.

Merivartiolaitokselle päätettiin kesäkuun 17 p:nä myöntää laskeutumis- ja oleskelumaksutariffin edellyttämä 50 %:n alennus lentokoneiden LK 2 ja LK 3 oleskelumaksuista.

Tuulaaki. Lautakunta käsitteli 43 tuulaakin palautusta koskevaa anomusta.

Satamaliikenneosaston vuodelta 1932 antama kertomus oli seuraava:

Helsingin satamissa kävi vuoden 1932 aikana 4,839 rannikkolaivaa edustaen 231,958 nettorekisteritonnia sekä 1,641 ulkomailta saapunutta laivaa, 1,211,563 nettorekisteritonnia, eli yhteensä 6,480 laivaa edustaen 1,443,521 nettorekisteritonnia. Tämän lisäksi tulee vielä höyry- ja moottorialuksia yhteensä 17,923 nettorekisteritonnia, jotka päivittäin kävivät satamaalueella ja maksoivat maksunsa viikottain. Verrattaessa näitä lukuja vuoteen 1931 huomaa rannikkoliikenteen vähenneen 92 laivaa, tonniston 25,817 nettorekisteritonnia ja ulkomailta saapuneiden laivojen lukumäärän vähenneen 51 laivaa, 41,423 nettorekisteritonnia. Vuonna 1932 koko tonnisto siis väheni 67,240 nettorekisteritonnia edelliseen vuoteen verrattuna. Rannikkoliikenne lisääntyi 644 nettorekisteritonnia.

Katajanokan kuusi sähkönosturia olivat käynnissä 4,574 tuntia eli 177 tuntia vähemmän kuin edellisenä vuonna ja 25 tonnin nosturi 249 tuntia eli 135 tuntia vähemmän kuin vuonna 1931.

Länsisataman laivalaituria pidennettiin 90 metriä.

Satamajäänsärkijä Hercules avusti vuonna 1932 kaupungin eri satamissa 71 laivaa, vuoden 1931 vastaavan luvun ollessa 93. Vaikeiden jääsuhteiden takia laivaliikenne Helsingin satamissa lakkasi maaliskuun 12 p:nä, jolloin valtion jäänsärkijät komennettiin Hankoon ja Utöhön. Liikenne alkoi uudelleen huhtikuun 10 p:nä.

Osaston menoarvio vuodeksi 1932 päättyi 1,843,427 markkaan todellisten menojen noustessa[1]) 1,910,160: 35 markkaan. Osaston 22 menoerästä 21 osoitti säästöä yhteensä 204,826: 65 markkaa, jotavastoin tileille Sääntöpalkkaiset virat ja Kaluston kunnossapito tarvittiin lisämäärärahoja yhteensä 271,559: 60 markkaa.

Satamakannantaosaston vuodelta 1932 antama kertomus oli seuraava:

Viranhaltijat. Vuoden varrella erosi vaakavahtimestari sairauden johdosta ja lämpöjohdonkoneenkäyttäjä kuoli.

Veloitus. Kaikista tuloarvion luvun Satamat kohdalle otetuista maksuista osasto veloitti vuoden 1932 aikana yhteensä 21,565,739: 65 markkaa,

[1]) Viranhaltijain palkat sisältyvät tähän vähentymättöminä; kaupunginvaltuuston kertomusvuodeksi määräämä vähennys, 36,093: 75 markkaa, vietiin kirjoihin tulona.

vastaavan määrän edellisenä vuonna ollessa 24,131,525: 95 markkaa. Vähennys oli siis 2,565,786: 30 markkaa. Vuoden tuloarvioon verrattuna osoitti veloitus 3,837,890: 35 markan vajausta. Syynä tulojen vähentymiseen on pidettävä vuoden aikana vallinneita valuuttavaikeuksia, jotka vaikuttivat ehkäisevästi tuontiin. Vähennys olisi ollut vieläkin suurempi, ellei kieltolakia vuoden aikana olisi kumottu, mikä aiheutti alkoholipitoisten juomien tuonnin huomattavan lisääntymisen.

Vuoden aikana tuulaakitulot vähenivät 1,663,535: 40 markkaa, liikennemaksutulot 607,284 markkaa ja satamamaksutulot 93,433: 50 markkaa edelliseen vuoteen verrattuna.

Veloitettujen maksujen kokonaismäärä alitti, kuten jo mainittiin, tuloarviossa arvioidun määrän yli 3.8 milj. markkaa, kuten käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

	Arvioidut tulot, Smk.	Todelliset tulot, Smk.	Ylijäämä (+) tai vajaus (—), Smk.
Tuulaaki kaupunkiin osoitetuista sekä vientitavaroista	10,000,000: —	[1]) 8,842,106: 10	— 1,157,893: 90
Tuulaaki muihin kaupunkeihin osoitetuista tavaroista	300,000: —	228,980: 20	— 71,019: 80
Liikennemaksut	10,000,000: —	[2]) 8,212,987: 35	— 1,787,012: 65
Makasiinivuokrat	120,000: —	138,904: 70	+ 18,904: 70
Satamamaksut	3,500,000: —	[3]) 3,047,065: 50	— 452,934: 50
Nosturimaksut	250,000: —	218,945: —	— 31,055: —
Maksut aluksille annetusta vedestä	400,000: —	308,758: 25	— 91,241: 75
Paikanvuokrat satamaalueilla	200,000: —	113,102: 60	— 86,897: 40
Venelaiturimaksut	160,000: —	151,880: —	— 8,120: —
Satamajäänsärkijämaksut	200,000: —	36,100: —	— 163,900: —
Helsingin makasiiniosakeyhtiön suoritettava korvaus satamakannantaosaston IV ja V haaraosaston viranhaltijain palkkauksesta	198,630: —	186,568: —	— 12,062: —
Lentokoneiden satamamaksut	75,000: —	[4]) 80,341: 95	+ 5,341: 95
Yhteensä	25,403,630: —	[5]) 21,565,739: 65	— 3,837,890: 35

Koko veloitetusta määrästä pääkonttori veloitti 6,521,772: 75 markkaa, haaraosasto I 253,948: 80 markkaa, haaraosasto II 2,782,788: 50 markkaa, haaraosasto III 4,106,436: 55 markkaa, haaraosasto IV 3,097,950: 35 markkaa ja haaraosasto V 4,802,842: 70 markkaa.

---

[1]) Siitä palautettiin muutetun tullauksen perusteella 26,668 markkaa. — [2]) S:n s:n 754: 80 markkaa. — [3]) S:n voimassaolevasta satamatariffista myönnetyn alennuksen perusteella 298,793: 05 markkaa. — [4]) S:n voimassaolevasta lentotariffista myönnetyn alennuksen perusteella 14,911: 95 markkaa. — [5]) S:n 341,127: 80 markkaa.

Vientitavarain tuulaakimaksut nousivat 513: 70 markkaan ja kaupunkiin osoitettujen tavarain samanlaatuiset maksut 8,841,592: 40 markkaan. Liikennemaksujen kokonaismäärä oli ulkomailta tulleista tavaroista 7,034,295: 15 markkaa, maasta viedyistä tavaroista 1,028,448: 95 markkaa sekä vesitse oman maan paikkakunnilta saapuneista tavaroista 150,243: 25 markkaa. Ulkomailta maahan tuotujen yleisestä varastosta otettujen tavaroiden tuulaaki- ja liikennemaksut nousivat 3,785,574: 95 markkaan, mitkä maksut veloitettiin haaraosastoissa IV ja V. Viimeksimainitussa haaraosastossa veloitettiin myös tullivarastoon pantujen ja sieltä otettujen tavaroiden tuulaaki- ja liikennemaksut, jotka nousivat 1,614,483: 80 markkaan.

Veloitusilmoituskirjoja, joiden perusteella laskuja kirjoitettiin, oli vuoden kuluessa kaikkiaan 152,188 eli 28,374 vähemmän kuin edellisenä vuonna. Näistä ilmoituskirjoista pääkonttori veloitti 52,738, haaraosasto I 23,101, haaraosasto II 30,895, haaraosasto III 14,608, haaraosasto IV 13,122 ja haaraosasto V 17,724; keskimääräinen veloitettu määrä kutakin ilmoituskirjaa kohden oli vastaavasti: 123: 66 markkaa, 10: 99 markkaa, 90: 07 markkaa, 281: 11 markkaa, 236: 09 markkaa ja 270: 98 markkaa. Maksuista vapautettujen veloitusilmoituskirjojen lukumäärä oli 15,385, joista 635 ilmoituskirjaa kauttakulkutavaroita varten.

Kannanta. Veloitetusta määrästä, 21,565,739: 65 markasta, kertyi vuoden aikana 21,476,667: 75 markkaa eli 99.6 %. Tätä tulosta on pidettävä sangen tyydyttävänä, etenkin kun ottaa huomioon, ettei osasto ole oikeutettu pidättämään tavaroita vakuutena suorittamattomista veloitetuista maksuista. Vuoden alussa oli vuosilta 1925—31 perimättä 163,995: 26 markkaa, mistä määrästä 83,322: 90 markkaa eli 50.8 % kertyi vuoden aikana. Joulukuun 31 päivänä 1932 oli perimättömiä maksuja 169,744: 26 markkaa, josta 80,672: 36 markkaa oli kertomusvuodelta. Vuoden 1932 jäämämaksuja kertyi tammikuulla 1933 61,082: 85 markkaa. Koko määrästä valvottiin vuoden aikana neljässä vararikossa yhteensä 1,314: 30 markkaa. Edellisten vuosien jäämämaksuja palautettiin 52,663: 05 markkaa.

Tullipakkahuoneitten ulkopuolella olevien tavaroiden punnitus. Tullipakkahuoneitten ulkopuolella olevien tukkutavaroiden punnitukseen käytti tähän tarkoitukseen asetettua vaakamestaria 20 eri liikettä, joiden laskuun punnittiin 2,879.9 tonnia eri tavaralajeja. Näihin punnituksiin käytettiin kaikkiaan 6,413 tuntia. Bruttotulot olivat 110,465 markkaa, josta 16,218 markkaa tuli vaakamestarin ja 64,130 markkaa hänen palkkaamiensa punnitusapulaisten osalle, jäljelläoleva määrä, 30,117 markkaa, käytettiin huoneuston vuokraan, kanslia-apulaisen palkkaamiseen, vaakojen korjaukseen ja henkilökunnan vakuutuksiin. Vaakamestari ei nauttinut palkkaa kaupungilta.

Menot. Osaston vuoden 1932 menoarvio päättyi 3,222,622 markkaan, kun taas todelliset menot nousivat[1]) 3,045,031: 10 markkaan, siihen luettuna sairasloma- ja viransijaisten palkkiot. Osaston 17 menoerästä 11 osoitti yhteensä 218,863: 05 markan säästöä, 2 oli yhtä suurta kuin menoarviossa, jotavastoin lämpöä, tavarahissien käyttökuluja sekä poistoja ja peruutuksia varten varattuja määrärahoja ylitettiin yhteensä 38,320: 15 markkaa.

---

[1]) Tähän sisältyvät viranhaltijain palkat vähentämättöminä; kaupunginvaltuuston kertomusvuodeksi määräämä vähennys, 95,235 markkaa, vietiin kirjoihin tulona.

X. Palolaitos.

Palotoimikunnan kertomus vakinaisen palokunnan toiminnasta vuonna 1932 oli seuraavan sisältöinen:

Palotoimikunnan jäsenet ja toiminta. Palotoimikuntaan, joka maistraatin alaisena valvoo palolaitosta, kuuluivat vuonna 1932 seuraavat henkilöt: puheenjohtajana johtaja G. Idström tammikuun 1 p:stä maaliskuun 1 p:ään sekä siitä lähtien vuoden loppuun asti filosofiantohtori B. Nybergh, varapuheenjohtajana varatuomari L. Pesonen sekä jäseninä rappari H. Ahmala, viilaaja Hj. Blomqvist ja veturinkuljettaja F. B. Gröndahl. Kaupunginhallituksen edustajana palotoimikunnassa oli pankinjohtaja E. Hj. Rydman. Sihteerinä toimi ent. lääninsihteeri A. Th. Möller. Vuoden kuluessa palotoimikunta kokoutui 16 kertaa ja käsitteli tällöin 59 varsinaista asiaa, jotka antoivat aihetta lausuntoihin tahi esityksien tekemiseen viranomaisille; pöytäkirjaan merkittiin 39 tiedonantoa. Erinäisille kaupungin viranomaisille ja yksityisille annettiin sitäpaitsi palopäällikön toimesta 208 kirjallista lausuntoa, esitystä tahi todistusta.

Tärkeimmistä palotoimikunnan vuoden kuluessa käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

Kysymys kolmannen palomestarin toimen tarpeellisuudesta oli eri otteissa esillä palotoimikunnassa ja ratkaistiin lopullisesti kesäkuun 16 p:nä, jolloin kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen sanotun toimen haettavaksi julistamisesta.

Palopäällikön esityksen tarpeellisen määrärahan ottamisesta vuoden 1933 talousarvioon Kallion paloaseman laajentamista ja uudelleenrakentamista varten palotoimikunta elokuun 9 p:nä päätti puoltolausein lähettää kaupunginhallitukselle. Talousarvioon otettiinkin sittemmin tarkoitusta varten 3,000,000 markkaa.

Toisen palomestarin L. Gustafssonin tekemä ehdotus siitä, että vuosittain kesäkuukausien ajaksi n. 30 asevelvollista komennettaisiin palokuntaan saamaan koulutusta palosammutusasioissa, ei antanut aihetta toimenpiteisiin.

Sörnäs aktiebolag nimisen yhtiön tekemää hakemusta saada rakentaa uusi sahalaitos Verkkosaaren alueelle päätettiin elokuun 9 p:nä puoltaa palopäällikön asettamin erinäisin ehdoin.

Sörnäs aktiebolagin Uudenmaan läänin maaherralle sittemmin tekemästä Verkkosaaren saharakennushanketta koskevasta valituksesta antamassaan lausunnossa palotoimikunta ilmoitti, ettei sen mielestä valittaja ollut esiintuonut syytä maistraatin päätöksen muuttamiseen, jonka mukaan maistraatti oli asettanut eräitä palopäällikön ehdottamia ja paloturvallisuuden kannalta välttämättömiä ehtoja rakennusluvan saamiseksi.

Palotoimikunnan kokouksessa huhtikuun 4 p:nä esiteltiin insinööri

J. Wiesen ehdotus Sörnäisten sataman uudestaanjärjestämiseksi. Päätettiin yhtyä palopäällikön antamaan lausuntoon.

Palokunnan virkailijat. Kolmanneksi palomestariksi nimitettiin syyskuun 1 p:nä insinööri C.-W. Åström.

Palvelusjärjestys. Palopäällystön palvelusjärjestys oli järjestetty siten, että palokunnan kolmesta palomestarista yksi koko vuorokauden oli vartiossa paloasemalla, jota vartiovuorokautta seurasi vapaa-päivä. Kolmantena vuorokautena toimi sama palomestari tarkastajana, jolloin hän suoritti kaikki sinä päivänä tehtävät tarkastukset, niin vakinaiset kuin ylimääräisetkin, sekä muut paloaseman ulkopuolella olevat tehtävät.

Tarkastavan ja päivystävän palomestarin pääasiallisiin velvollisuuksiin paloasemalla kuului palokunnan kalusto-, voimistelu-, urheilu- y. m. harjoitusten, sekä alipäällystön ja miehistön teoreettisen ja käytännöllisen kasvatuksen hoitaminen sekä taloustöiden säännöllisen kulun laitoksessa valvominen; ellei ollut harjoituksia eikä tarkastuksia, tarkastava ja päivystävä palomestari oli velvollinen määrättynä aikana työskentelemään palokunnan toimistoissa, ottamaan osaa järjestyksen ylläpitämiseen y.m. laitoksessa esiintyviin tehtäviin.

Kesän aikana, kesäkuun 1:stä lokakuun 1 p:ään, kun palopäällystöstä aina yksi vuoron mukaan oli kesälomalla tai muulloin jonkun palomestarin ollessa sairaana, palopäällikkö tuli hänen tilalleen ja hoiti oman toimensa ohella poissaolevan juoksevia tehtäviä.

Alipäällystölle ja miehistölle kuului kahden vuorokauden komennuksessa olon jälkeen yhden vuorokauden kestävä vapaa aika.

Palokunnan terveydentila oli verraten hyvä. Kuitenkin on merkittävä palomiesten keskuudessa kaksi kuolemantapausta. Palokorpraali O. Nissinen kuoli Marian sairaalassa elokuun 13 p:nä syöpään, kun taasen vanhempi korpraali V. K. Karlsson pitkällisen taudin jälkeen kuoli oman käden kautta syyskuun 22 p:nä. Vakavia tapaturmia ei sattunut, ei tulipaloissa eikä harjoituksissa.

Miesluku ja kalusto. Palokunnan kalusto ei vuoden kuluessa muuttunut. Letkuvarastoa täydennettiin ja palokellojen lukua lisättiin. Lisäännys on arvoltaan 200,362 markkaa. Poistoja ja siirtoja tehtiin 429,581 markan arvosta, joista todelliset poistot tekivät 31,545 markkaa. Joulukuun 31 p:nä 1932 palolaitoksen kaluston ja tarvekalujen kirjoihin merkitty arvo oli 5,750,243 markkaa.

Palolaitoksen miesluku ja tärkein teknillinen varustus oli seuraava:

Paloasema.	Henkilökunta.			Letkumäärä, m.	Moottoriajoneuvot.							Moottoriruiskuja.
	Päällystöä.	Miehistöä.	Kaikkiaan.		Paloautoja.	Henkilöautoja.	Sairaankuljetusautoja.	Linjakorjausautoja.	Kuormaautoja.	Moottoripyöriä.	Kaikkiaan.	
Pääpaloasema	11	73	84	10,253	10	2	4	1	2	1	20	2
Kallion	4	24	28	2,930	5	1	—	—	1	—	7	—
Käpylän	1	7	8	406	1	—	—	—	—	—	1	1
Pasilan	—	6	6	856	1	—	—	—	—	—	1	—
Pohjoinen	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sörnäisten niemen	—	6	6	760	1	—	—	—	—	—	1	—
Yhteensä	16	117	133	15,205	18	3	4	1	3	1	30	3

Paloautoja oli 1 vaahtosammutusauto, 2 letkuautoa, 2 konetikapuuautoa, 1 kaasu- ja valaistusauto ja 12 ruiskuautoa, joista viimeksimainituista 1 à 450, 2 à 700, 3 à 950, 2 à 1,100, 1 à 1,200, 2 à 1,500 ja 1 à 1,800 min/litr. Moottoriruiskuja oli 1 à 250, 1 à 500 ja 1 à 600 min/litr. 7 i. k. paineella.

Paloilmoituslaitos. Palolennätinkeskuksia oli pääpaloasemalla sekä Kallion, Käpylän, Pasilan ja Sörnäisten niemen asemilla. Yleisiä palokelloja oli tullut lisää yksi; niitä oli vuoden lopussa 213. Lennätinverkkoon kytkettyjä yksityisiä palokelloja oli kaikkiaan 16 paikassa, automaattihälyyttäjiä 1 paikassa; niiden luku ei lisääntynyt kertomusvuonna. Palohälyytyspuhelin oli kytketty puhelinkeskukseen erikoisnumeroineen 500, johtoja oli kolme. Paloasemien välisiä tiedoituksia varten oli asemien välillä suoraan kulkeva puhelinjohto.

Palopostit ja muut vedenottopaikat. Vesijohdon paloposteja oli tullut lisää 18, poistettu 2, joten niitä vuoden lopussa oli kaikkiaan 1,363. Palokaivojen luku ei lisääntynyt, niitä oli kolme.

Vapaaehtoinen palokunta. Vapaaehtoisen reservipalokunnan päällystön miesluku oli 33 ja miehistön 377.

Kalustoa oli 4 paloautoa, joista 1 ruiskuauto, ja 3 autoruiskua sekä 4,060 m letkuja.

Vapaaehtoisen palokunnan lentävään osastoon kuului 40 miestä; sen hälyytys oli järjestetty tapahtuvaksi puhelinkeskuksen kautta kulkevalla hälyytyspuhelimella. Yleinen hälyytys tehdään palotorvella pääpaloaseman palotornista.

Palotarkastukset. Sellaisten säädöksien puutteessa, joiden mukaan kunnan paloviranomainen olisi velvollinen ryhtymään erikoistoimenpiteisiin paloturvallisuuden järjestämiseksi, harjoitettiin palosuojelua kaupungissa yksinomaan voimassa olevan palojärjestyksen, rakennusjärjestyksen sekä muiden vahvistettujen paikallisten asetusten nojalla.

Huomattavaa haittaa palotarkastustoiminnalle tuotti se seikka, että kolmannen palomestarin toimi täytettiin vasta syyskuussa. Koska näin ollen palotarkastuksiin käytettävä työvoima oli melko supistunut, päähuomio kiinnitettiin kaikkien paloalueella sijaitsevien kiinteistöjen vakinaisiin, vuotuisiin palotarkastuksiin sen toteamiseksi, että palojärjestyksen palo- ja hengenpelastuskalustoa koskevia määräyksiä sekä voimassa olevia kokoushuoneita, teattereita y.m.s. samoin kuin öljyjen ja muiden tulenarkain nesteiden varastoimista y.m.s. koskevia ohjeita oli noudatettu.

Useammankin kerran tarkastettiin kuitenkin vuoden kuluessa teattereita, elokuva-, näyttely-, messu- ja myyjäishuoneistoja, autovajoja, bensiininjakeluasemia, filmitoimistoja, hotelleja, matkustajakoteja, autokorjaamoja, ruiskumaalaamoja y.m., vaikkei siinä laajuudessa, kuin olisi ollut tarpeen. Tarkastavat palomestarit toimittivat jokavuotiset palotarkastukset, joita varten kaupunki oli jaettu kolmeen tarkastuspiiriin; tulisijain, savujohtojen, kattotikapuiden, kaasunpoistotorvien y.m.s. tarkastukset asianomaiset piirinuohoojamestarit suorittivat.

Palojärjestyksen mukaisen kaikkien kiinteistöjen vuotuisen tulisijakatselmuksen palopäällikön tarkoitusta varten valitsemat katselmusmiehet suorittivat maistraatin määräämänä aikana.

Kuten mainittiin, tarkastettiin vuoden kuluessa kaikki kiinteistöt. Lisäksi palomestarit suorittivat 1,432 tulen- ja henkilöturvallisuuteen nähden vaarallisten laitosten n.k. ylimääräistä tarkastusta, nimittäin ensimmäinen palo-

mestari A. Leskinen 455, toinen palomestari L. Gustafsson 504 ja kolmas palomestari C.-W. Åström 473 tarkastusta, jonka ohella palopäällikkö toimitti yleisten kokoussalien, teatterien, bensiininsäilytyspaikkojen, filmivarastojen, suurehkojen autovajojen y.m. tulenvaarallisten laitosten kontrollitarkastuksia.

Lausuntoja. Asemakaava- ja rakennusasioita koskevia lausuntoja palotoimikunta antoi 21 ja palopäällikkö 27.

Turvavartio teattereissa. Teattereissa y.m.s. huoneistoissa oltiin vartiossa näytäntöjen aikana seuraavasti:

Suomalaisessa oopperassa 3 miestä 153 kertaa, Ruotsalaisessa teatterissa 2 miestä 172 kertaa, Kansan Näyttämöllä 2 miestä 109 kertaa, Kansallisteatterissa 3 miestä 253 kertaa, Koiton näyttämöllä 1 mies 175 kertaa, Kaivohuoneella 1 mies 64 kertaa ja Tivolissa 1 mies 5 kertaa.

Nuohoustoimi. Kaupunki oli nuohoustöiden suorittamista varten jaettu 11 nuohouspiiriin, joissa kussakin piirinuohooja oli velvollinen tarpeellisine apumiehineen maistraatin vahvistaman taksan maksusta toimittamaan savutorvien ja tulisijojen puhdistuksen sekä pyynnöstä nuohoamaan kaakeliuunien putket ja muut pienehköt savujohdot.

Palojärjestyksen mukaan piirinuohooja on vastuunalainen nuohoomisen tapahtumisesta oikeaan aikaan ja niin huolellisesti, ettei nokivalkeaa synny. Hän on myös velvollinen korvaamaan tulisijoihin tai savutorviin ilmestyneen vahingon, johon hän on syyllinen.

Piirinuohooja ottaa itse palvelukseensa tarvittavan miehistön ja maksaa sille palkan. Hän ei nauti palkkaa kaupunginkassasta, vaan kantaa nuohoomistöiden suorittamiseen tarpeelliset varat suoraan talonomistajilta edellämainitun taksan mukaan. Nokivalkeitten lukumäärä vuosina 1921—32 oli seuraava:

1921	121	1925	89	1929	68
1922	82	1926	44	1930	41
1923	102	1927	58	1931	31
1924	88	1928	47	1932	28

Tulipalot. Palokunta hälyytettiin vuoden kuluessa 352 kertaa, josta 205 kertaa todellisen tulipalon tai tulipalonuhkan johdosta, 28 kertaa nokivalkean takia, 24 kertaa käryn ja 2 kertaa valonheijastuksen takia, 25 kertaa pulmoottoriavustuksen antamista varten, 18 kertaa erehdyksestä, 2 kertaa vedentulvan tähden, 5 kertaa palolennätinvian takia, 30 kertaa ilkivaltaisuudesta sekä 13 kertaa muista syistä. Edelliseen vuoteen verrattuina hälyytykset vähentyivät 4 ja tulipalot 25.

Vuoden eri kuukausien kesken tulipalot jakaantuivat seuraavasti: tammikuussa oli 18, helmikuussa 24, maaliskuussa 18, huhtikuussa 13, toukokuussa 18, kesäkuussa 12, heinäkuussa 22, elokuussa 22, syyskuussa 17, lokakuussa 15, marraskuussa 15 ja joulukuussa 11. Ensimmäinen tieto tulen irtipääsystä saatiin 112 tapauksessa puhelimitse, 89 tapauksessa palolennättimellä ja 4 tapauksessa suullisen sanantuojan ilmoittamana. 131 tulipaloa sattui päivällä, laskien klo 6—klo 18, ja 74 yöllä, klo 18—klo 6.

Tulipalojen jakautuminen tulen irtipääsypaikan mukaan käy selville seuraavista numeroista:

	Kivi-taloja.	Puu-taloja.	Yhteensä.
Asuinhuoneita	41	12	53
Autoja tai moott.pyör.	—	—	27
Tehtaita tai työpajoja	21	4	25
Varastosuojia tai ulkohuoneita	—	15	15
Ullakoita	10	3	13
Kellareita	7	3	10
Ruokailu- tai työainekojuja	—	7	7
Hissimoottorikomeroita	4	—	4
Rakenteilla olevia taloja	4	—	4
Myymälöitä	4	—	4
Rikkalaatikoita	—	—	4
Hiilivarastoja	—	—	4
Kaatopaikkoja	—	—	3
Valimoita	2	—	2
Kattilahuoneita	2	—	2
Pukukomeroita	1	1	2
Säilytyshuoneita	1	1	2
Ravintoloita	2	—	2
Konttorihuoneistoja	2	—	2
Kylpyhuoneita	2	—	2
Aluksia	—	—	2
Rautatievaunuja	—	—	2
Autovajoja	1	—	1
Elokuvateattereita	1	—	1
Matkustajakoteja	1	—	1
Sairaaloita	1	—	1
Kouluja	1	—	1
Näyttelyhuoneistoja	1	—	1
Puhelinkeskuksia	1	—	1
Tervapatoja	—	—	1
Ruohikkoja	—	—	1
Kanervikkoja	—	—	1
Puuaineita tai halkovarastoja	—	—	1
Hissikoreja	—	—	1
Lentokoneita	—	—	1
Pesutupia	—	1	1
Yhteensä	110	47	205

Eri kaupunginosien ja alueiden kesken tulipalot jakautuivat seuraavasti:

I kaupunginosa	18	Meilahti	2
II »	13	Ruskeasuo	1
III »	13	Uusipelto	1
IV »	19	Vallila	11
V »	15	Hermanni	2
VI »	7	Toukola	2
VII »	7	Kumpula	1
VIII »	4	Käpylä	2
IX »	4	Pukkisaari	1
X »	17	Tervasaari	1
XI »	10	Korkeasaari	1
XII »	11	Haaga	1
XIII »	8	Lauttasaari	1
XIV »	14	Malmi	1
XV »	3	Oulunkylä	1
XX »	8	Kulosaari	1
Pasila	3	Herttoniemi	1
		Yhteensä	205

Tulipaloihin lähdettiin pääpaloasemalta 141 kertaa, Kallion asemalta 57 kertaa, Käpylän asemalta 2 kertaa, Pasilan asemalta 3 kertaa ja Sörnäisten niemen asemalta 2 kertaa.

Tulen irtipääsemisen syyt käyvät selville allaolevista luvuista:

Varomaton lampun, kynttilän tai tulitikkujen käytteleminen	25
Varomaton tulenarkojen nesteiden ja tavaroiden käytteleminen	25
Räjähdysmoottorin syttyminen	21
Tulisijoista pudonneet kekäleet ja kipinät	20
Sähköjohtojen lyhytsulku	16
Tulisijan tai savujohdon liiallinen kuumeneminen	14
Itsesytytys	10
Sähkökoje tai silitysrauta	8
Puutteellinen tulisija tai savujohto	7
Varomattomuus jäätyneitä vesijohtoputkia sulatettaessa	6
Varomaton tupakanpoltto	6
Syttyminen kaasujohdosta	5
Sähkömoottori	5
Varomaton uuttauskojeen käytteleminen	3
Murhapoltto	3
Lasten leikkiminen tulella	1
Sopimattomassa paikassa säilytetty tulensekainen tuhka	1
Nokituli	1
Primuskeittiön räjähtäminen	1
Tuntematon (selville saamaton)	27
Yhteensä	205

205:stä vuoden kuluessa sattuneesta tulipalosta 112 oli pientä eli senlaatuista, että ne sammutettiin käyttämällä pönttöruiskua tai muuta ensiapuruiskua, 66 keskikokoista, jotka sammutettiin käyttämällä 1 vesijohdonmoottoriruiskun- tai n.s. hiilihapporuiskun suihkua sekä 27 niin vakavaa laatua, että tarvittiin useampia vesisuihkuja tulen sammuttamiseen.

Tulipaloista ei mikään ollut niin suuri, että palokunnan olisi kokonaisuudessaan tarvinnut ryhtyä toimimaan. Helsingin vapaaehtoinen palokunta kutsuttiin vuoden kuluessa harjoituksen vuoksi kerran tulipalopaikalle. Vakavaluontoisiksi tulipaloiksi voidaan sanoa seuraavia:

Helmikuun 6 p:nä tulipalo syttyi valtionrautateiden Pasilan konepajalle kuuluvassa lavettirakennuksessa. Tuli sai alkunsa puhalluslampun käyttämisestä ruiskumaalaamossa, josta se silmänräpäyksessä levisi rakennuksen toisiin osiin palokunnan onnistumatta sitä estää. Rakennus paloi poroksi. Sammutukseen ottivat osaa pääpaloaseman ja Kallion paloaseman sekä Helsingin vapaaehtoisen palokunnan kalustot ynnä valtionrautateiden paikallinen palokunta. Käyttäen 20 vesisuihkua onnistui palokunnan kuitenkin estää tulen leveneminen muihin rakennuksiin. Palovahingot nousivat 3 milj. markkaan. Omaisuus oli vakuuttamaton.

Elokuun 4 p:nä tulipalo syttyi Suomen valkoisen kaartin kasarmirakennuksen ullakolla, joka oli korjauksen alaisena ja johon oli koottu paljon helposti palavaa puuainetta. Tuli oli saanut alkunsa uuttauskojeen varomattomasta käyttämisestä. Osa ullakosta ja vesikatto turmeltui. Käyttäen 6 vesisuihkua palokunta sai nopeasti tulen rajoitetuksi. Kiinteän omaisuuden vahingot nousivat 75,000 markkaan.

Tapaturmat. Tulipalojen yhteydessä sattuivat seuraavat tapaturmat:

Maaliskuun 15 p:nä ilmoitettiin tulipalon syttyneen Laivanvarustajankadun varrella. Palokunnan lähtiessä tulipalopaikalle sattui Korkeavuorenkadun ja Pienen Roobertinkadun kulmassa yhteenajo. Puolustuslaitoksen sairaankuljetusauto yritti ajaa palokunnan editse onnistumatta kuitenkaan, josta seurasi, että paloauto ajoi yhteen sairaankuljetusauton kanssa. Molemmat autot vahingoittuivat. Sairaankuljetusauto oli tyhjä. Palomiehistä ei kukaan loukkaantunut.

Maaliskuun 22 p:nä syttyi filmirulla palamaan elokuvateatteri Arenan konehuoneessa. Yrittäessään sammuttaa palon, koneenkäyttäjä sai palohaavoja kasvoihinsa ja käsiinsä sekä menetti tajuntansa savumyrkytyksestä. Saatuaan keinotekoista hengitystä potilas virkistyi ja siirrettiin sairaalaan hoidettavaksi.

Maaliskuun 26 p:nä lentokone oli syöksynyt alas jäälle Kruunuvuoren selälle ja syttynyt palamaan. Lentokoneen ohjaaja ja tähystäjä paloivat pahoin; heidät kuljetettiin sairaalaan, jossa he kuolivat. Lentokoneen palavat jäännökset sammutettiin säiliöauton suihkulla.

Palovahingot ja niiden korvaaminen. Tulen suuremmassa tai pienemmässä määrässä vahingoittaman irtaimiston arvo oli 89,091,900 markkaa ja kiinteän omaisuuden arvo 409,360,200 markkaa, yhteensä 498,452,100 markkaa, kun taas vahingon suuruus eli palovahingonkorvauksen määrä irtaimistosta nousi 2,765,512: 55 markkaan ja kiinteimistöstä 1,845,745: 18 markkaan, yhteensä 4,611,257: 73 markkaan tehden 0.93 % turmeltuneen omaisuuden arvosta.

Palovahingonkorvauksia kotimaiset vakuutuslaitokset suorittivat 1,501,112: 68 markkaa ja ulkolaiset vakuutuslaitokset 7,259: 05 markkaa, kun taas vakuuttamatonta omaisuutta, mikäli on saatu selville, turmeltui 3,102,886 markan arvosta.

Vertailun vuoksi annetaan alempana tietoja palovahinkojen arvosta prosenteissa koko vakuutussummasta 12-vuotiskaudelta 1921—32:

1921	1.7	1924	1.4	1927	1.6	1930	1.0
1922	2.8	1925	0.9	1928	3.0	1931	0.6
1923	1.0	1926	1.5	1929	0.9	1932	0.9

Sairaankuljetustoimi. Sairaankuljetusvaunuja ja -autoja käytettiin vuoden kuluessa yhteensä 4,576 kertaa, joista 4,505 kertaa sairaiden ja 71 kertaa tapaturmaisesti vahingoittuneiden henkilöiden kuljetukseen. Vuoden 1931 vastaavat luvut olivat 4,998, 4,931 ja 67. Kuljetukset vähenivät siis 422. Ajojen lukumäärä päivää kohden oli 12.5, sen ollessa edellisenä vuonna 13.7. Kuljetusmatkojen pituus oli 28,360 km., edellisenä vuonna 29,219 km. Kuljetuksista suoritetut maksut, yhteensä 110,600 markkaa, jätettiin kaupunginkassaan.

Vaunujen ja autojen käyttö eri kuukausina käy selville seuraavasta asetelmasta:

	Sairaustapauksissa.	Tapaturmissa.	Yhteensä.		Sairaustapauksissa.	Tapaturmissa.	Yhteensä.
Tammikuu	433	6	439	Heinäkuu	259	10	269
Helmikuu	517	12	529	Elokuu	283	4	287
Maaliskuu	553	6	559	Syyskuu	284	4	288
Huhtikuu	439	6	445	Lokakuu	353	7	360
Toukokuu	414	5	419	Marraskuu	356	4	360
Kesäkuu	297	1	298	Joulukuu	317	6	323
				Yhteensä	4,505	71	4,576

Palolaitoksen kustannukset vuonna 1932 selviävät seuraavasta taulukosta:

	Määräraha talousarvion mukaan, Smk.	Kustannukset kirjojen mukaan, Smk.	Ylijäämä (+) tai vajaus (—), Smk.
Palkkiot	24,500: —	18,726: 65	+ 5,773: 35
Luokitellut palkat	3,789,740: —	3,708,228: —	+ 81,512: —
Kesälomasijaiset	100,000: —	98,460: —	+ 1,540: —
Vuokra	24,000: —	21,300: —	+ 2,700: —
Lämpö	219,000: —	188,834: 95	+ 30,165: 05
Valaistus	53,000: —	50,582: 60	+ 2,417: 40
Siivoaminen	12,000: —	8,435: 05	+ 3,564: 95
Vedenkulutus	30,000: —	26,068: 40	+ 3,931: 60
Puhtaanapito	6,000: —	5,950: 15	+ 49: 85
Kaluston hankinta	330,000: —	311,575: 05	+ 18,424: 95
Kaluston kunnossapito	200,000: —	205,054: 60	— 5,054: 60
Painatus ja sidonta	1,500: —	1,466: 30	+ 33: 70
Tarverahat	18,000: —	19,769: 75	— 1,769: 75
Pesu	28,000: —	24,639: 50	+ 3,360: 50
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet	10,000: —	1,809: 30	+ 8,190: 70
Hevosten elatus	16,346: —	10,415: 80	+ 5,930: 20
Autojen käyttö	75,000: —	74,606: 40	+ 393: 60
Rakennusten korjaukset	6,000: —	4,898: 20	+ 1,101: 80
Vakuutukset	40,000: —	38,532: 45	+ 1,467: 55
Yhteensä	4,983,086: —	[1]4,819,353: 15	+ 163,732: 85

Bruttokustannukset kutakin henkikirjoissa olevaa henkilöä kohden nousivat n. 22: 51 markkaan.

Avustus- ja huvirahasto. Palokunnan avustus- ja huvirahasto on saanut alkunsa siten, että palolaitos, kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan, saa määrätyn osan kertyneistä sairaankuljetusmaksuista. Sen pääomamäärä nousi vuoden alussa 369,379: 96 markkaan ja lisääntyi vuoden kuluessa sairaankuljetusmaksujen, korkojen palotornin sisäänpääsymaksujen, lahjojen y.m. kautta yhteensä 45,989: 27 markkaa, kun taasen menot, käsittäen kapellimestarin palkkaamisen palokunnan soittokuntaa varten, kirjojen ja sanomalehtien sekä urheilukilpailupalkintojen ostot, tarjoilun miehistölle juhlapäivinä, kesäkodin vuokran ja ylläpidon y.m., nousivat 51,471: 85 markkaan. Pääomamäärä väheni vuoden aikana 5,482: 58 markkaa, johtuen tulojen vähentymisestä ja menojen lisääntymisestä, joista viimeksimainituista mainittakoon m.m. radiokoneen osto Käpylän uudelle paloasemalle, musiikkikojeiden osto Kallion paloasemalle sekä kahden palomiehen leskille myönnetty avustus. Joulukuun 31 p:nä 1932 rahaston pääomamäärä nousi 363,897: 38 markkaan, josta 95,000 markkaa oli sijoitettuna lainana kiinnitystä vastaan kaupunkitalossa, 9,100 markkaa pankkiosakkeina, 127,247: 20 markkaa pankin talletustilille sekä 132,550: 18 markkaa pankin säästötilille.

[1]) Tähän sisältyvät viranhaltijain palkat vähentämättöminä. Kaupunginvaltuuston kertomusvuodeksi määräämä vähennys, 205,472 markkaa, sekä luontoisetujen korvaukset, 506,820 markkaa, vietiin kirjoihin tulona.

XI. Köyhäinhoito.

Köyhäinhoitolautakunnan kertomus Helsingin kaupungin köyhäinhoidon hallinnosta vuonna 1932[1]) oli seuraavan sisältöinen:

1. Yleiskatsaus köyhäinhoito-oloihin ja köyhäinhoitolautakunnan toimintaan.

Köyhäinhoito-olot. Köyhäinhoitolautakunta totesi jo kertomuksessaan vuodelta 1931, että kotimaisen pulan vuoden 1928 lopulla näkyviin tulleet oireet vaativat valtion ja kuntien kiinteää huomiota talvikaudella 1929—30. Vaikka pulan kotimaiset syyt olisivatkin olleet oleellisin kohdin voitettavissa jo vuonna 1930, kärjistyi tilanne yleismaailmalliseksi levinneen lamakauden johdosta jo vuonna 1931 ja varsinkin vuonna 1932 niin vakavasti, että sen vaikutukset muodostuivat erittäin tuntuviksi lakisääteisen huoltotoimenkin alalla, vaatien kunnilta suorastaan huippuponnistuksia köyhäinhoidon lainmukaisessa toimittamisessa. Köyhäinhoitolautakunta oli jo vuoden 1930 lopulla tullut tästä asiaintilasta tietoiseksi ja lausunut vuoden 1931 talousarviota laatiessaan, että lautakunta oli suoranaisiin avustuksiin varannut aikomaansa pienemmän erän edellyttäen, että kaupunkikunta tulisi toimintavuonna tarjoamaan työttömille entistä suuremmassa määrin suoranaisten avustusten asemesta työtä. Kaupungin lainamahdollisuuksien supistuttua miltei olemattomiin, kävi kuitenkin mahdottomaksi varata työ- ja varatyömäärärahoja niin paljon, että niitten avulla olisi voitu huomattavasti vaikuttaa työmarkkinatilanteeseen. Vielä oli todettu, että työttömien avustaminen köyhäinhoidon toimesta vaati moninkerroin vähemmän varoja kuin varatöiden järjestäminen heille, mikä seikka luonnollisesti aiheutti köyhänhoidon avustettavien lukumäärän arveluttavan suuren lisääntymisen. Niinpä on mainittava, että yli 500 markan arvosta kotiapua saaneita oli vuonna 1929 9,831, vuonna 1930 12,277 mutta vuonna 1931 jo 17,117 ja vuonna 1932 23,477. Tämä lisääntyminen lienee ilman muuta omansa osoittamaan, miten suuresti taloudellinen lama-aika ja sen seuralainen, suurtyöttömyys, olivat heikentäneet vähävaraisen väestön toimeentulomahdollisuuksia. Köyhäinhoidon puoleen käännyttiin avunpyynnöillä vuonna 1929 12,850 tapauksessa, vuonna 1930 17,414 tapauksessa ja vuonna 1931 24,275 tapauksessa mutta vuonna 1932 jo 32,144 tapauksessa. Vastaavasti ovat kasvaneet myöskin köyhäinhoitolautakunnan ja sen alaisen viraston työt. Niinpä on huomioon otettava, että samalla kun vuonna 1929 köyhäinhoitoviraston avustuskanslioiden käsittelemien asioiden (pienetkin asioimiset mukaanluettuina) lukumäärä oli 117,917, vastaava numero vuonna 1930 nousi 175,285:een, vuonna 1931 153,393:een ja vuonna 1932 413,872:een. Vielä huomautettakoon, että kodissakävijät joutuivat vuonna 1929 suorittamaan yhteensä 24,827 kodissakäyntiä, vuonna 1930 31,125,

[1]) Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1933.

vuonna 1931 54,536, mutta vuonna 1932 93,276. Rinnan tämän kanssa lisääntyivät myöskin diakonissojen suoritettavat tehtävät. Oltuaan vuonna 1929 17,832, vuonna 1930 20,049 ja vuonna 1931 31,163, vuokranvälittäjäin sekä diakinissojen kodissakäyntien luku kohosi vuonna 1932 41,940:een. Kun köyhäinhoitolautakunnan jaostot ratkaisevat avustusta koskevat kysymykset, on myöskin näiden jaostoissa käsiteltyjen asioiden lukumäärä vastaavasti lisääntynyt. Niinpä mainittakoon, että tällaisia asioita käsiteltiin vuonna 1929 kaikkiaan 15,564, vuonna 1930 22,648, vuonna 1931 41,359, mutta vuonna 1932 74,801.

On hyvin ymmärrettävää, että köyhäinhoitolautakunta ja sen alaiset virkailijat ovat tällaisissa oloissa joutuneet suorittamaan raskaan päivätyön. Kevennyksen aikaansaamiseksi kaupunki oli kertomusvuoden viimeisen neljänneksen ajaksi jaettava 20 valvontapiirin asemesta 24:ään ja lautakunnan jäseniä vastaavasti lisättävä sekä perustettava entisten 6 avustuskanslian lisäksi yksi uusi avustuskanslia, jotta yleisön vastaanotot niissä eivät jatkuisi myöhään iltapäivään saakka.

Kertomusvuotta varten vahvistettu talousarvio, jonka esityöt olivat suoritetut jo edellisenä kesänä, ei tällaisissa oloissa luonnollisestikaan voinut pitää paikkaansa. Menot, jotka kaupunginvaltuusto köyhäinhoitolautakunnan arviota osittain huomattavasti supistaen oli laskenut 48,655,046 markaksi, ylittyivät tuntuvasti ja nousivat lopullisesti 62,266,070: 60 markkaan. Nousu ei kuitenkaan aiheutunut siitä, että suoranainen avustus tapausta tai henkilöä kohden olisi kohonnut, vaan siitä, että avustettavien henkilöiden lukumäärä edelläkerrotuin tavoin lisääntyi. Tämä tosiasia on tarkoin pantava merkille köyhäinhoidon toimintaa arvosteltaessa. Köyhäinhoitolautakunta on näet lain määräämää julkista tehtäväänsä hoitaessaan velvollinen noudattamaan voimassaolevia säännöksiä, eikä siis voi kieltäytyä antamasta tarpeenmukaista elatusta ja hoitoa niille, jotka köyhäinhoitolain 1 §:n mukaan eivät sitä voi saada omista varoistaan tahi työllään taikka toisen huolenpidon kautta tahi muulla tavalla. Koska avustuserät henkilöä kohden jaettuina eivät ole nousseet, vaikka lamakauden johdosta yleinen köyhtyminen on ruoka- ja vuokra-avustuksen ohella enenevin määrin kysynyt varoja myöskin vaatetukseen y.m. alkeellisimpia vaatimuksia ja ihmisarvoa vastaavaan elantoon, köyhäinhoitolautakunnan ei voida katsoa menetelleen liian avokätisesti avunannossaan, eikä semminkään, kun köyhäinhoitolautakunta ei voi vaikuttaa yhteiskunnassa vallitsevien olojen eikä taloudellisten tekijöiden sensuuntaiseen muuttamiseen, että hädänalaisten lukumäärä supistuisi. Ei liioin ole osoitettu, että tutkimukset, joiden nojalla avuntarpeen todenperäisyys on todettu, olisivat huolimattomasti toimitetut, vaikka avustustapausten tavaton nousu, ilman että virkailijakuntaa olisi läheskään samassa suhteessa lisätty, onkin harvoissa poikkeustapauksissa voinut aiheuttaa pienehköjä erehdyksiä.

Kaikista ponnistuksista huolimatta ei edellämainittua menojen nousua voitu välttää, vaikka apuerien normeja vuokraan, ruokaan ja vaatetukseen nähden entisestään yhä alennettiin, vieläpä niin pitkälle kuin inhimillisyyden tunto suinkin salli, ja vaikka lautakunnan alaiset virkailijat ponnistelivat äärimäisen tiukasti kaupungin edun hyväksi, työskennellen miltei korvauksetta ylityössä lakkaamatta. Todistukseksi siitä, että apuerien taso oli viety miltei minimirajan alapuolelle, mainittakoon, että päätöksiin tyytymättömät ovat lukuisissa tapauksissa valituksillaan maaherranvirastoon ja korkeimpaan hallinto-oikeuteen saavuttaneet suuremman avun.

Rinnan avustustapausten kasvun kanssa menot lisääntyivat myös laajentuneiden hallintokustannusten muodossa, joskaan ei, mihin edellä on viitattu, likimainkaan samassa suhteessa. Kanslia- ja kenttävirkailijoita oli lisättävä, ja pätevän työvoiman saanti tuotti edelleen erittäin suuria vaikeuksia, kun työmäärän paljouden vuoksi virkailijakunta ei olisi ollut tilaisuudessa osallistumaan suunniteltuihin opetuskursseihin ja kun maassamme ei ole edes olemassa opetuslaitosta, jossa olisi toiminnassa erikoiskurssit köyhäinhoitoalalle pyrkiville.

Kun tilanne syyskuukausien kuluessa entisestään yhä kärjistyi ja köyhäinhoitolautakunnan, köyhäinhoitolain 39 §:n mukaisesti, on esitettävä asianomaisille kunnan viranomaisille toimenpiteitä m. m. työttömyyden vuoksi ilman omaa syytään hädänalaiseen asemaan joutuneiden pelastamiseksi, köyhäinhoitolautakunta vuoden lopulla valmisti asettamansa komitean kautta suunnitelman n. s. vastiketyöjärjestelmän käytäntöönottamiseksi korvauksen perimiseksi työn muodossa köyhäinhoitokustannuksista, ja toimitettiin tämä suunnitelma kaupunginhallitukselle. Lautakunnan toimistusjohtaja laati samoin kaupungin sosialijohtajalle esityksen ankarammanlaatuisen työlaitoksen perustamisesta maaseudulle ammattitaidottomille, köyhäinhoidon avustamille miehille ja sekä ammattitaitoisille että ammattitaidottomille naisille, jotta lautakunta olisi saanut lujemman selkänojan oikeudettomien avunanojain köyhäinhoidosta vieroittamiseksi ja toiselta puolen työmuotoisen korvauksen perimisen tehostamiseksi.

Kaupunginvaltuuston myöntämillä määrärahoilla kertomusvuoden kuluessa ylläpidetty n.s. vapaa-ateriajärjestelmä kevensi aluksi jossain määrin köyhäinhoidon työtaakkaa, jopa köyhäinhoitomenojakin, mutta osoittautui, kuten köyhäinhoitolautakunta vuoden 1931 kertomuksessaan oli edellyttänyt, kertomusvuoden kuluess terveiden sosialipoliittisten periaatteiden vastaiseksi, houkutellen yhä suurempia ja suurempia joukkoja yhteiskunnan korvauksettomille armopaloille ja siten heikentäen itseelatustarmoa, yritteliäisyyttä ja kunniantuntoa.

Väärinkäytösten torjumiseksi kaupungin apurahoilla perustettu, lautakunnan toimitusjohtajan valvonnan alainen, vapaan avustustoiminnan keskityskanslia, jonka tehtävänä oli toimia vapaiden järjestöjen yhdyssiteenä sekä vapaiden järjestöjen ja köyhäinhoidon rekisteritoimiston välisenä keskittävänä elimenä, jatkoi työtänsä kesäkuun alkuun asti, ja saatiin sen avulla melkoisessa määrin vältetyksi kontrolloimaton avunsaanti samalla haavaa eri tahoilta sekä poistetuksi se puute, ettei virallinen köyhäinhoito ollut avustuksista päättäessään tietoinen muilta tahoilta annetuista avustuksista.

Kerjuun torjumiseksi lautakunnan toimitusjohtaja asettui yhteyteen talonomistajajärjestöjen, seurakuntien diakoniakeskusten ja kristillisten yhdistysten johtohenkilöiden kanssa yhteistoiminnan aikaansaamiseksi ainakin ammattikerjäläisyyttä vastaan, ja onnistuttiinkin vuoden lopulla sopimaan tulevan toiminnan perusteista. Käytännöllisten toimenpiteiden toteuttaminen siirtyi kuitenkin seuraavaan vuoteen.

Paljon huolta ja vaivaa tuotti lautakunnalle edelleen kaupungin köyhäinhoitolaitosten ahtaus. Vaikka kunnalliskodissa ja työlaitoksessa ryhdyttiin soveltamaan hoidokassijojen pinta-alaan ja kuutiotilavuuteen nähden sosialiministeriön köyhäinhoitotoimiston hyväksymiä minimiperusteita, oli pakko tehdä Hyvinkään kauppalakunnan kanssa sopimus entisten 25 asemesta n. 40 laitoshoidokin sijoittamisesta kauppalakunnan kunnalliskotiin hoidettavaksi 16 markan maksusta hoidokkia ja vuorokautta kohden. Työ-

laitos vuorostaan osoittautui edelleen aivan riittämättömäksi, ja kasaantui sinne vaikeimpina kuukausina satakuntakin hoidokkia yli normaalitilan.

Lautakunnassa on, köyhäinhoitotoimen pääkaupungissa ylläkuvatuin tavoin laajennuttua, virinnyt kysymys köyhäinhoidon hallinto-organisation uudistamisesta samaan suuntaan kuin mihin suuremmissa sivistysmaissa tämän alan oloja on ollut kehitettävä; ja näyttääkin siltä, että toiminnan keskittäminen enenevin määrin ammattitaitoisten virkamiesten hoidettavaksi on kysymys, jonka ratkaisua ei enää voida välttää.

Köyhäinhoitolautakunnassa oli kertomusvuonna lokakuun 1 päivään asti, jolloin avattiin uusi ylimääräinen avustuskanslia ja toimitettiin uusi piirijako, 18 jäsentä ja yhtä monta varajäsentä; mainitusta päivästä alkaen oli jäsenten lukumäärä 22. Valvontansa alaisten piirien mukaan ryhmitettyinä jakautuivat nämä seuraavasti tammikuun 1:n ja syyskuun 30 p:n välisenä aikana:

Piiri.	Jäsen, piirin johtaja.	Varajäsen.
I.	Eversti O. E. Ehrström.	Pastori Th. af Björkstén.
II.	Kansakoulunopettajatar O. Oinola.	Opettajatar I. Grönberg.
III.	Puuseppä K. Hiltunen.	Asiamies R. Paasio.
IV.	Prokuristi C. F. Fagerholm.	Kaupunginkätilö H. Edelmann.
V.	Kouluhoitajatar L. Hagan.	Lääketieteen- ja kirurgiantohtori A. Ruotsalainen.
VI.	Filosofianmaisteri H. Allenius.	Tullipäällysmies A. Forsström.
VII.	Varatuomari A. Venäläinen.	Lääketieteen- ja kirurgiantohtori E. Alho.
VIII.	Rouva S. Savenius.	Lautatarhantyöntekijä J. Väätäinen.
IX.	Filosofiantohtori J. M. af Forselles.	Opettajatar E. Heikel.
X.	Ylijohtaja A. P. Arvelo.	Lääketieteenlisensiaatti A. Wartiovaara.
XI.	Malliveistäjä T. J. Kuukkanen.	Asiamies V. Ahde.
XII.	Varastotyöntekijä S. Laine.	Rouva L. Ahmala.
XIII.	Pianoteknikko J. Virtanen.	Seppä A. Mäki.
XIV.	Rouva E. Huttunen.	Konttoristi E. Jokinen.
XV.	Rouva I. Grönstrand.	Tullipäällysmies A. Forsström.
XVI.	Varatuomari A. Venäläinen.	Lääketieteen- ja kirurgiantohtori E. Alho.
XVII.	Insinööri F. Kreander.	Lääketieteenlisensiaatti L. Wetterstrand.
XVIII.	Teologiantohtori B. H. Päivänsalo.	Pastori P. Mustala.
XIX.	Filosofiantohtori J. M. af Forselles.	Opettajatar E. Heikel.
XX.	Toimittaja A. E. Leino.	Eristäjä K. Saarnijärvi.

Lokakuun 1 p:stä vuoden loppuun toimivat I—XIII, XV, XVII, XVIII ja XX:n piirin johtajina ja heidän varallaan samat henkilöt kuin siihen asti sekä lisäksi seuraavat:

Piiri.	Jäsen, piirin johtaja.	Varajäsen.
XIV.	Toimittaja A. Aalto.	Kivityömies O. Nuutinen.
XVI.	ToimitusjohtajaJ.A. Lauste.	Rouva A. Kulhia.
XIX.	Rouva E. Stolt.	Konemestari A. A. Lemström.
XXI.	Rouva E. Huttunen.	Konttoristi E. Jokinen.
XXII.	Kaupunginkätilö H. Edelmann.	Taloudenhoitaja C. Wilen.
XXIII.	Varatuomari A. Venäläinen.	Lääketiet.- ja kirurgiantoht. E. Alho.
XXIV.	Varastotyöntekijä S. Laine.	Rouva L. Ahmala.

Köyhäinhoitolautakunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuonna jäsen Kreander ja varapuheenjohtajana jäsen Virtanen.

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli sosiali- ja opetusasiain johtaja J. W. Keto.

Tarkastuspiirit olivat tammikuun 1 p:stä syyskuun 30 p:ään seuraavat: 1:n tarkastuspiiri: Aleksanterin- ja Heikinkadun pohjoispuolella olevat I ja II kaupunginosan alueet; 2:n tarkastuspiiri: VIII kaupunginosa, Aleksanterinkadun eteläpuolella olevat I ja II kaupunginosan alueet, III kaupunginosa ja Tehtaankadun pohjoispuolella sekä Meri- ja Korkeavuorenkatujen itäpuolella oleva VII kaupunginosa; 3:s tarkastuspiiri: Meri- ja Korkeavuorenkatujen länsipuolella oleva VII kaupunginosa, Tehtaankadun pohjoispuolella oleva VI kaupunginosa ja Ison Roobertinkadun kaakkoispuolella oleva V kaupunginosa; 4:s tarkastuspiiri: IX kaupunginosa sekä Tehtaankadun ja Munkkisaarenkadun eteläpuolella olevat VI ja VII kaupunginosat; 5:s tarkastuspiiri: Punavuorenkadun ja Ison Roobertinkadun luoteispuolella oleva V kaupunginosa sekä Kalevankadun kaakkoispuolella oleva IV kaupunginosa; 6:s tarkastuspiiri: Kalevankadun luoteispuolella oleva IV kaupunginosa; 7:s tarkastuspiiri: XIII, XIV ja XV kaupunginosat; 8:s tarkastuspiiri: Pasila, Inkoon- ja Tammisaarenkatujen luoteispuolella oleva XII kaupunginosa, Tilkka, Ruskeasuo, Uusipelto ja Reijola; 9:s tarkastuspiiri: XI kaupunginosasta se alue, jonka rajat ovat Helsinginkatu, Kolmas linja, Siltasaarenkatu, Eläintarhanlahti ja Töölönlahti; 10:s tarkastuspiiri: XI ja XII kaupunginosista se alue, jonka rajat ovat Josafatin-, Kirstin- ja Vaasankadut, Kallion urheilukenttä, Kaarlen- ja Agricolankadut, Papinkuja, Siltasaarenkatu sekä Kolmas linja; 11:s tarkastuspiiri: XI kaupunginosasta se alue, jonka rajat ovat Siltasaarenkatu, Viides linja ja Hämeentie; 12:s tarkastuspiiri: X ja XI kaupunginosista se alue, jonka rajat ovat Säästöpankinranta, Hämeentie, Sakarin-, Penger-, Helsingin- ja Vilhonvuorenkadut sekä meri; 13:s tarkastuspiiri: X ja XI kaupunginosista se alue, jonka rajat ovat Pääskylän-, Harju-, Helsingin- ja Vilhonvuorenkadut sekä meri; 14:s tarkastuspiiri: XI kaupunginosasta se alue, jonka rajat ovat Franzénin-, Harjutorin-, Helsingin-, Penger- ja Sakarinkadut, Hämeentie, Viides linja ja Kaarlenkatu; 15:s tarkastuspiiri: XI ja XII kaupunginosista se alue, jonka rajat ovat Franzénin- ja Kaarlenkadut sekä Kallion urheilukenttä, Sturen-, Pääskylän-, Harju- ja Harjutorinkadut; 16:s tarkastuspiiri: XII kaupunginosasta se alue, jonka rajat ovat rautatie, Tammisaaren-, Inkoon-, Teollisuus- ja Sturenkadut ja Kallion urheilukenttä, Vaasan-, Kirstin-, Josafatin- ja Helsinginkadut; 17:s tarkastuspiiri: Vallilasta se alue, jonka rajat ovat Teollisuus-, Sturen- ja Mäkelänkadut, Someron-, Kangasalan- ja Hämeentiet; 18:s tarkastuspiiri: Vallilasta se alue, jonka rajat ovat Teollisuus-, Sturen- ja Mäkelänkadut, Someron- ja Kangasalantiet sekä

Käpylä; 19:s tarkastuspiiri: Hermannista ja Vallilasta se alue, jonka rajat ovat Hämeen-, Kangasalan-, Anjalan- ja Sammatintiet sekä pohjoisessa asumaton alue ynnä idässä meri ja etelässä Lautatarhankatu; 20:s tarkastuspiiri: kunnalliset asunnot, läntisenä rajana Kangasalantie, eteläisenä rajana Anjalantie ja itäisenä rajana Sammatintie sekä Toukolan ja Vanhankaupungin asuma-alueet.

Uuden piirijaon jälkeen 1—8 tarkastuspiirit olivat kuten edellä; 9:s tarkastuspiiri käsitti XI kaupunginosasta sen alueen, jonka rajoina ovat Helsinginkatu, Kolmas linja, Siltasaarenkatu, Porthaninkuja, Eläintarhanlahti ja Töölönlahti; 10:s tarkastuspiiri XI kaupunginosasta sen alueen, jonka rajat ovat Helsingin-, Kaarlen-, Agricolan-, It. Papin- ja Castréninkadut sekä Kolmas linja; 11:s tarkastuspiiri XI kaupunginosasta sen alueen, jonka rajat ovat Castrénin-, It. Papin- ja Agricolankadut, Viides linja, Hämeentie, Neljäs linja, Porthaninkatu ja Kolmas linja; 12:s tarkastuspiiri X ja XI kaupunginosista sen alueen, jonka rajat ovat Porthaninrinne, Hämeentie, Kolmas linja, Porthaninkatu, Neljäs linja, Hämeentie, Haapaniemenkatu, Sörnäisten rantatie, Pohjoissatama, Siltavuorensatama, Kaisaniemenlahti Eläintarhanlahti; 13:s tarkastuspiiri XII kaupunginosasta sen alueen, jonka rajat ovat Vaasan-, Kustaan-, Teollisuus-, Harju-, Helsingin- ja Fleminginkadut; 14:s tarkastuspiiri Vallilasta alueen, jonka rajat ovat Sturenkatu, Hämeentie ja Teollisuuskatu; 15:s tarkastuspiiri XII kaupunginosasta sen alueen, jonka rajat ovat Josafatin-, Sturen-, Teollisuus-, Kustaan-, Vaasan-, Flemingin- ja Helsinginkadut; 16:s tarkastuspiiri XII kaupunginosasta sen alueen, jonka rajat ovat Viipurin-, Tammisaaren-, Inkoon-, Aleksis Kiven-, Teollisuus-, Sturen-, Josafatin- ja Helsinginkadut sekä rautatie; 17:s tarkastuspiiri Vallilasta sen alueen, jonka rajat ovat Kumpulan- ja Kangasalantiet, Sturen- ja Teollisuuskadut; 18:s tarkastuspiiri Käpylän sekä Vallilasta sen alueen, jonka rajat ovat Karstulan-, Sammatin-, Anjalan- ja Kangasalantiet (korttelin n:o 556); 19:s tarkastuspiiri Hermannista ja Vallilasta sen alueen, jonka rajat ovat Anjalan-, Sammatin-, Someron- ja Hämeentiet, Oihonnankatu, meri, Lautatarhankatu, Hämeentie, Sturenkatu ja Kangasalantie; 20:s tarkastuspiiri Kumpulan, Toukolan, Arabian ja Vanhankaupungin sekä Vallilasta alueen, jonka eteläisenä rajana ovat Oihonnankatu, Hämeen-, Someron- ja Sammantintiet; 21:s tarkastuspiiri X kaupunginosasta sen alueen, jonka rajat ovat Harju-, Teollisuus-, Pääskylän- ja Lautatarhankadut, meri, Vilhonvuorenkatu, Hämeentie ja Helsinginkatu; 22:s tarkastuspiiri X ja XI kaupunginosista sen alueen, jonka rajat ovat Haapaniemenkatu, Hämeentie, Sakarin-, Penger- ja Helsinginkadut, Hämeentie, Vilhonvuorenkatu, meri, Sörnaisten rantatie ja Haapaniemenkatu sekä Kana-, Hana-, Sompa- ja Nihtisaaret; 23:s tarkastuspiiri XI kaupunginosasta sen alueen, jonka rajat ovat Franzénin-, Agricolan-, Torkkelin-, Penger- ja Sakarinkadut, Hämeentie, Viides linja ja Kaarlenkatu; 24:s tarkastuspiiri XI kaupunginosasta sen alueen, jonka rajat ovat Helsingin-, Penger- ja Torkkelinkadut, Agricolan-, Franzénin- ja Kaarlenkadut.

Kunkin avustuskanslian toiminta-alueen muodosti 4 tarkastuspiiriä, paitsi VI kanslian (laitoskanslian), jonka toiminta-alueena oli koko kaupunki.

Köyhäinhoitolautakunnan jaostot. Ohjesäännön mukaista asioiden käsittelyä varten jakaantui lautakunta kertomusvuonna entiseen tapaan jaostoihin. Näiden lukumäärä, erikoisjaostot mukaanluettuina, oli vuoden alku-

puolella 10 ja lokakuun 1 päivästä lähtien 11. Jaostot 1—6 ja 11 käsittelivät kaupungin alueella oleskelevien köyhäinhoito-anomuksia, toimien näistä 6:s jaosto, joka muutoin ratkaisi köyhäinhoidon laitoksiin ottamista koskevat sekä vakinaista asuntoa vailla olevien anomukset, samalla kunnalliskodin ja työlaitoksen johtokuntana. Edellämainitut jaostot muodostivat asianomaiset piirinjohtajat, paitsi VI jaostoa, jonka toiminta-alueena oli koko kaupunki, ja johon kuuluivat jäsenet Allenius, Ehrström, Leino, Oinola ja Virtanen. Puheenjohtajina näissä jaostoissa toimivat: ensimmäisessä jäsen Oinola, toisessa jäsen af Forselles, kolmannessa jäsen Leino, neljännessä jäsen Allenius, viidennessä jäsen Virtanen, kuudennessa jäsen Ehrström ja yhdennessätoista jäsen Venäläinen.

Seitsemäs jaosto, jonka muodostivat jäsenet Arvelo, Allenius ja Leino, ensiksimainittu puheenjohtajana, käsitteli ulkokunta- eli n. k. B-tapaukset sekä köyhäinhoidon huostaan joutuvien omaisuuksien haltuunottoa koskevat asiat.

Köyhäinhoitolautakunnan työtupia hoiti edelleen erityinen johtokunta, kahdeksas jaosto, johon kuuluivat jäsenet Fagerholm, Hagan ja Huttunen, viimeksimainittu puheenjohtajana.

Juopuneina tavattujen henkilöiden huoltojaostoon, yhdeksänteen jaostoon, kuuluivat jäsenet Kreander, Oinola ja Virtanen, puheenjohtajana jäsen Kreander.

Köyhäinhoitolautakunnalle lahjoitettujen rahastojen korkovarojen jakamisesta teki lautakunnalle ehdotukset erikoinen säätiövaliokunta, kymmenes jaosto, johon kuuluivat jäsenet af Forselles, Leino ja Oinola, puheenjohtajana viimeksimainittu.

Kokoukset y. m. Köyhäinhoitolautakunnalla kokonaisuudessaan oli vuoden varrella 12 varsinaista ja 2 ylimääräistä kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 407 asiaa, nimittäin 404 toimitusjohtajan ja 3 asiamiehen valmistelemaa.

Ensimmäinen jaosto kokoontui 28 kertaa, toinen jaosto 26 kertaa, kolmas jaosto 27 kertaa, neljäs jaosto 26 kertaa, viides jaosto 27 kertaa, kuudes jaosto 24 kertaa, seitsemäs jaosto 21 kertaa ja yhdestoista jaosto 8 kertaa. Näissä kokouksissa käsiteltiin yhteensä 74,801 asiaa, joista ensimmäisessä jaostossa 11,943, toisessa 13,051, kolmannessa 11,502, neljännessä 11,764, viidennessä 14,331, kuudennessa 6,824, seitsemännessä 1,621 ja yhdennessätoista 3,765.

Kunnalliskodin ja työlaitoksen johtokunta kokoontui 18 kertaa ja käsitteli yhteensä 337 asiaa, joista 17 koski 312 hoidokin poispääsyä laitoksesta.

Köyhäinhoitolautakunnan työtupien johtokunta kokoontui 22 kertaa ja käsitteli kokouksissaan yhteensä 154 asiaa.

Säätiövaliokunta kokoontui kertomusvuonna yhteensä 4 kertaa.

Juopuneina pidätettyjen huoltojaosto kokoontui 46 kertaa ja käsitteli yhteensä 15,183 asiaa, minkä lisäksi jaosto poliisiviranomaisilta vastaanotti 2,695 laadultaan sellaista ilmoitusta, jotka eivät jaoston mielestä aiheuttaneet toukokuun 3 p:nä 1931 annetun, juopuneiden huoltoa koskevan lain 2 §:n säätämiä toimenpiteitä. Jaoston käsittelemistä asioista päädyttiin 4,644 tapauksessa kirjallisen ja 256 tapauksessa suullisen ohjauksen, neuvon tai varoituksen antamiseen.

Lautakunnan vuoden kuluessa käsittelemistä joko periaatteellista laatua olevista tai yleisempää mielenkiintoa herättävistä asioista mainittakoon seuraavat:

Lautakunnan kokouksessa tammikuun 4 p:nä kaupungin alue jaettiin voimassaolevan köyhäinhoidon ohjesäännön 5 §:n mukaisesti 20 tarkastuspiiriin eli yhtä piiriä vähempään kuin edellisenä vuonna, ja tuli sen mukaisesti, kun VI eli laitoskanslia jätetään lukuunottamatta, kunkin 5 eri avustuskanslian alueella toimimaan 4 tarkastuspiiriä piirinjohtajineen. Kun mainittujen avustuskanslioiden avulla ei kuitenkaan avustustapausten yhä lisääntyessä voitu tulla toimeen, köyhäinhoitolautakunta elokuun 29 p:nä ehdotti perustettavaksi yhden ylimääräisen avustuskanslian lisää ja anoi 97,000 markan suuruista määrärahaa sen kertakaikkisten perustamismenojen ja jatkuvien kustannusten vuoden viimeisen neljänneksen aikana suorittamiseen. Samalla lautakunta ehdotti, että sen jäsenten ja varajäsenten lukumäärää lisättäisiin 4:llä, jotta kaupungin alue uuden kanslian perustamisen jälkeen voitaisiin tarkoituksenmukaisesti jakaa uudelleen tarkastuspiireihin, tarvitsematta määrätä samaa lautakunnan jäsentä samalla haavaa useamman piirin johtajaksi. Syyskuun 15 p:nä päivätyssä kirjeessä kaupunginkanslia ilmoitti kaupunginvaltuuston saman kuukauden 7 p:nä hyväksyneen lautakunnan esityksen ja valinneen lautakuntaan tarpeelliset lisäjäsenet ja niiden varamiehet, joten uusi avustuskanslia, VII kanslian nimellä, voitiin lokakuun 1 p:nä avata sitä varten vuokratussa huoneistossa Vilhonvuorenkujan 20 :ssä. Lautakunnan kokouksessa lokakuun 3 p:nä kaupunki sitten jaettiin 24 tarkastuspiiriin entisten 20 asemesta ja asetettiin entisten jaostojen lisäksi uusi yhdeksänneksi nimitetty jaosto käsittelemään VII avustuskanslian avustustapaukset. Uusi jaoittelu saatettiin yleisön tietoon määrätyin tavoin julkisella kuulutuksella.

Sittenkun köyhäinhoitolautakunnan puheenjohtaja ja toimitusjohtaja olivat kaupunginhallituksessa työttömyyskysymyksestä käytyjen neuvottelujen yhteydessä lausuneet toivottavaksi, että kaupungin puolesta järjestettäisiin sopiva työmaa sellaisille nuorenpuoleisille naimattomille miehille, joilla vallitsevan työttömyystilanteen aikana ei ollut mitään mahdollisuutta päästä edes varatöihin ja jotka senvuoksi olivat joutuneet köyhäinhoidon elätettäviksi sekä viettämään aikansa joutilaina, jopa usein kerjuullakin, kaupunginhallitus oli vaatinut rakennuskonttorilta ehdotusta tällaiseksi työmaaksi. Rakennuskonttorin ehdotettua Pasilan ja Ruskeasuon väliselle suoalueelle järjestettävän rikkojen kaatopaikan muokkaamista tarkoitukseen sopivaksi työmaaksi ja ilmoitettua, että siihen tarvittaisiin 203,000 markan suuruinen määräraha huomioonottaen, että työ tehtäisiin siten, että rakennuskonttorin toimesta suoritettaisiin työn johto ja tilitykset, mutta että työssä käytettävät työntekijät otettaisiin köyhäinhoidon välityksellä, kaupunginhallituksen yleisjaosto joulukuun 23 p:nä 1931 päätti, että mainitun kaatopaikan järjestämiseksi tarpeelliset alustavat työt saatiin aloittaa hetimmiten varatyömäärärahoilla sekä että varatöitä varten tarvittavia määrärahoja pyydettäessä asiasta oli ilmoitettava kaupunginvaltuustolle. Tämän nojalla lautakunta saattoi vuoden alusta alkaen VI avustuskansliansa välityksellä osoittaa työmaalle n. 70 joutilaana kuljeskelevaa tai työlaitoksessa työpajatyöhön kokonaan tottumattomaksi havaittua nuorehkoa miestä, jotka suureksi osaksi olivat tehneet itsensä syypäiksi annettujen kotiavustusten väärinkäyttöön juopottelevan tai muuten paheellisen elämäntapansa vuoksi. Alueläkärit tutkivat työosoituksen saaneet varmuuden saamiseksi siitä, että he olivat täysin työkykyiset ja heistä annettiin ilmoitus kaikille avustuskanslioille nimenomaisella huomautuksella, ettei heille, elleivät olleet sairastuneet tai muusta syystä käyneet

työkyvyttömiksi, ollut annettava minkäänlaista avustusta, koska heitä varten on varattu erityinen työmaa, josta maksetuilla palkoilla he hyvin saattoivat tulla toimeen, jos vain halusivat käyttää voimiaan itse-elatukseensa. Menettely osoittautui tehoisaksi keinoksi n. s. ammattityöttömien kurissapitämiseksi, sillä köyhäinhoitolain 1 §:n 1 momentinkaan nojalla nämä eivät voineet vaatia pakollista köyhäinhoitoa, niinkauan kuin tilaisuus työhön heille oli varattu. Tässäkin yhteydessä lautakunta katsoo velvollisuudekseen kokemusperäisenä käsityksenään alleviivata sellaisten toimenpiteiden jatkuvaa välttämättömyyttä, jotka tarjoavat lautakunnalle selkänojan sen taistelussa aiheettomia avunanojia vastaan. Lautakunnassa tehtiin se havainto, etteivät monetkaan Ruskeasuon työmaille osoitetuista, vaikka heille annettiin työn laadun vaatimat tamineetkin, viitsineet siellä työskentelyään pitemmälti jatkaa, vaan jatkoivat juopotteluaan y. m. s. Mutta kun ketään työmaalta ei tämän vuoksi erotettu, eivät he voineet muussakaan muodossa apua saada, vaan joutuivat köyhäinhoidosta vieroitetuiksi.

Tammikuun 21 p:nä päivätyllä lähetteellä kaupunginhallitus pyysi köyhäinhoitolautakunnalta lausuntoa Helsingin ammatillisen paikallisjärjestön työttömyyskomitean tammikuun 15 p:nä kaupunginvaltuustolle osoittamasta anomuksesta, että kaupungin toimesta tarpeen vaatiessa järjestettäisiin maksuttomia asuntoja niille kaupungin henkikirjoissa oleville työttömille, jotka pitkällisen työttömyyden johdosta eivät kyenneet niitä itselleen hankkimaan. Köyhäinhoitolautakunta käsitteli asian kokouksessaan helmikuun 1 p:nä; ja kun komitea, joka marraskuun 5 p:nä 1931 oli asetettu harkitsemaan kysymystä siitä, oliko mahdollista ja tarkoituksenmukaista kaupungin joko yksin tai yhdessä asiaa harrastavien järjestöjen kanssa järjestää yöpymispaikkoja yksinäisille työttömille, sekä, jos niin oli laita, kysymystä siitäkin, miten yöpymispaikat oli järjestettävä, oli tammikuun 28 p:nä päiväämässään mietinnössä toimittamiensa tutkimusten perusteella tullut siihen tulokseen, että aloitteen annettaisiin raueta, mutta että sensijaan työmahdollisuuksia työttömyyden vuoksi puutteeseen sortuneille järjestettäisiin mahdollisimman runsaasti, jotta työttömyyden vuoksi köyhäinhoidon varaan joutuneiden ja kunnalle velkautuvien lukumäärä supistuisi, lautakunta päätti yhtyä edellämainittuun toimitusjohtajansa puheenjohdolla työskennelleen komitean käsitykseen asiassa, ja antoikin helmikuun 1 p:nä kaupunginhallitukselle sen mukaisen lausunnon. Samassa kokouksessä käsiteltiin kaupunginkanslian toinen yllämainittuna päivänä päivätty lähete, jossa pyydettiin lausuntoa Helsingin Nuorten Miesten Kristillinen Yhdistys r.y:n tammikuun 18 p:nä kaupunginhallitukselle osoittamasta anomuksesta, että yhdistykselle luovutettaisiin vuokravapaasti käytettäväksi työttömille miehille järjestettävää yömajaa varten Fredrikinkadun varrella sijaitsevasta entisestä sotilaskasarmista riittävä huoneisto sekä että yhdistykselle samalla myönnettäisiin korkeintaan 8,000 markan suuruinen apuraha huoneiston kuntoonpanoa ja makuulaverien hankkimista varten. Helmikuun 1 p:nä kaupunginhallitukselle lähettämässään lausunnossa lautakunta yhtyi edellämainitun komitean asiassa esittämään puoltavaan kantaan komiteankin alleviivaamin ehdoin, että yömajaan vastaanotettaisiin yhdistyksen seurakuntien myötävaikutuksella perustaman n. s. hätäaseman välityksellä etupäässä vain sellaisia työttömiä ja asunnottomia, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingin kaupungissa, ja vieraskuntalaisia ainoastaan, jos olivat tosihädässä, ja silloinkin vain yhdeksi tai kahdeksi yöksi, minkä jälkeen heidät

oli osoitettava asianomaiseen köyhäinhoidon avustuskansliaan lautakunnan toimitusjohtajan käytettäväksi asetetuilla luottokuljetuslipuilla kotikuntaan lähetettäviksi tai kotikunnan lukuun muutoin köyhäinhoidon toimesta avustettaviksi, niin ettei yöpymispaikasta muodostuisi kaupungin liepeillä oleskelevien irrallisten joukkojen tyyssijaa. Helmikuun 4 p:nä kaupunginhallitus myönsikin yhdistyksen käytettäväksi huoneiston ja pyydetyn apurahan.

Kaupunginhallituksen kehoituksen johdosta lautakunta helmikuun 4 p:nä antoi laajahkon lausunnon kaupunginvaltuuston kunnalliskodin ja työlaitoksen yhteyteen rakennettavaksi päättämän n. s. naisten työkotipaviljongin lopullisista piirustuksista kustannusarvioineen tehden niihin nähden erinäisiä muistutuksia, varsinkin mitä tuli pinta-alan tarkoituksenmukaiseen jaoitteluun ja käyttöön, päättyen lausunto toteamukseen siitä, että rakennukseen, mikäli se rakennettaisiin, olisi varattava, sitä kuitenkaan suurentamatta, lukuisampia hoidokassijoja.

Kun vierailta paikkakunnilta työttömiä edelleen oli suurin joukoin saapunut kaupunkiin toivoen saada täällä helpommin ansiotyötä, lautakunta vuoden alussa kääntyi perustellulla anomuksella sosialiministeriön puoleen saadakseen, kuten edellisenäkin vuonna, apurahan luottokuljetuslippujen muodossa hädänalaisten työttömien vieraskuntalaisten toimittamiseksi kotipaikkakunnilleen; tammikuun 1 p:nä päiväämässään kirjeessä ministeriö ilmoitti suostuneensa pyyntöön.

Sittenkun köyhäinhoitolautakunta kokouksessaan joulukuun 30 p:nä 1931 oli päättänyt pyytää kunnalliskodin ja työlaitoksen johtokuntaa ottamaan harkittavakseen kysymyksen siitä, mihin toimenpiteisiin miesten työlaitoksen liikamajoituksen välttämiseksi olisi ryhdyttävä, jotta työtilaisuutta siellä oleville aina olisi riittävästi, johtokunta tammikuun 19 p:nä antoi asiassa lausuntonsa ja siihen nähden, että pulakausi oli luonut jatkuvan työttömyyden johdosta ilmeisesti pysyväisemmäksi jäävän työvelvollisten joukon, katsoi ainoaksi työlaitoksen liikamajoituksen korjaamiskeinoksi toimenpiteet ankarammanluontoisen työlaitoksen perustamiseksi maaseudulle, johon laitokseen sijoitettaisiin vaikeammin huollettavat ainekset ja osa velallisista. Mainitunlaisen laitoksen perustamisen kiirehtimistä lausunnossa lopuksi pidettiin välttämättömänä. Lautakunta kokouksessaan helmikuun 1 p:nä totesi, että työlaitoksessa silloin oli hoidokkaita satakunta yli normaalimäärän ja päätti, koska tehokkaamman työtilaisuuden järjestäminen näin suurelle määrälle tuotti miltei ylivoimaisia vaikeuksia ja hankaluutti järjestyksen pitoa, että työlaitokseen, kunnes tilat väljenisivät, oli lähetettävä etupäässä sellaisia henkilöitä, joiden oli havaittu joko väärinkäyttäneen saamiansa kotiavustuksia tahi laiskuudesta, juoppoudesta tai huolimattomuudesta laiminlyöneen elatusvelvollisuutensa; ja annettiin toimitusjohtajalle samalla tehtäväksi laatia seikkaperäisempi ehdotus uuden ankarammanluontoisen työlaitoksen perustamisesta kaupungin köyhäinhoidon tarpeiksi. Virinneen kysymyksen johdosta toimitusjohtaja laati kaupungin sosialijohtajalle laajahkon esityksen työlaitoskysymyksen ratkaisuksi köyhäinhoidon tarkoituksenmukaisuuden ja kaupungin edun kannalta tyydyttävimmällä tavalla ja katsoi siinä, että oli tarpeellista ryhtyä laajentamaan työlaitokseen sijoittamismahdollisuuksia yleensä; että sitä varten oli hankittava maatila ja sille perustettava työlaitos, johon, riittävästi toisistaan eristettyinä, voitaisiin sijoittaa ammattitaidottomia velallisia ja kunnalliskotiin soveltumattomia mieshoidokkeja sekä niin ammattitaitoisia kuin

ammattitaidottomiakin naisia; että laajentuneen työlaitostarpeen auttamista ei ollut ryhdyttävä toteuttamaan siten, että se uskottaisiin välipuheella yksityiselle tai yhtymälle, sekä että kaupunginvaltuuston aikanaan rakennettavaksi päättämän naisten työpaviljongin aikaansaamisesta kunnalliskodin ja työlaitoksen yhteyteen oli joko kokonaan luovuttava tai asian toteuttaminen ainakin lykättävä, kunnes oli asetettu komitea laatimaan ehdotusta työlaitostarpeen tyydyttämisestä toimitusjohtajan esittämällä linjalla ja se päättänyt työnsä. Tämän johdosta kaupunginhallitus päätti kesäkuun 22 p:nä asettaa komitean selvittämään työlaitoksen laajentamiskysymystä koko laajuudessaan sosialijohtaja J. W. Kedon puheenjohdolla, ja kutsuttiin komitean jäseniksi, paitsi lautakunnan toimitusjohtajaa B. Sarlinia, lautakunnan jäsenet O. E. Ehrström, A. P. Arvelo ja J. Virtanen.

Lautakunnan toimitusjohtajan ehdotettua, että kaupunginhallitus köyhäinhoidolle tarpeellisen kontrollin aikaansaamiseksi kehoittaisi kaikkia lautakuntia, ennenkuin suorittivat sairas- ja hautausapua, tiedustelemaan köyhäinhoidon rekisteritoimistosta, oliko köyhäinhoito mahdollisesti myöntänyt asianomaisille avustusta, kaupunginhallitus kokouksessaan tammikuun 28 p:nä päätti, huomioonottaen kaupunginvaltuuston syyskuun 16 p:nä 1925 sairas- ja hautausapujen suorittamisesta antamat määräykset, hyväksyä esityksen siinä muodossa, että kaupungin lautakuntia kehoitettiin viipymättä ilmoittamaan köyhäinhoitolautakunnan rekisteritoimistolle työntekijöilleen myöntämistään sairas- ja hautausavuista, jotta tällaiset henkilöt eivät rinnakkaisesti pääsisi nauttimaan apua myöskin köyhäinhoidolta. Asia järjestettiin käytännössä siten, että niinpiankuin mainitut ilmoitukset olivat rekisteritoimistoon saapuneet, sieltä oli otettava viipymättä selko siitä, olivatko asianomaiset nauttineet samaa tarkoitusta varten avustusta köyhöinhoidolta, jossa tapauksessa asianomaista lautakuntaa tai rakennuskonttoria pyydettiin pidättämään maksusta nautittu erä ja toimittamaan se köyhäinhoidon kassa- ja tilivirastoon.

Tammikuun 28 p:nä päivätyllä pöytäkirjanotteella kaupunginhallitus ilmoitti rahatoimenjohtajan ja köyhäinhoidon toimitusjohtajan välisten neuvottelujen tuloksena asettaneensa köyhäinhoitolautakunnan käytettäväksi määrärahan jaettavaksi pakottavissa tapauksissa valtion muille paikkakunnille järjestämiin varatöihin työnvälitystoimistosta lähetettäville työttömille avustuksina matkakulujen suorittamiseksi työpaikkakunnille, tarpeellisten puku- y. m. varusteiden hankkimiseksi sekä yhden tilikauden elannoksi heille, joita avustuksia ei ollut perittävä takaisin; ja määrättiin pöytäkirjanotteessa samalla, että lautakunnan oli työnvälitystoimistolle ilmoitettava, millä tavoin sanottujen avustusten jako tuli järjestettäväksi. Tämän johdosta lautakunta päätti keskittää puheenalaisen järjestelyn VI avustuskansliaansa, josta työnvälitystoimiston sinne osoittamille, valtion varatöihin lähteville oli annettava, toimitusjohtajan valvonnan alla, ylläkerrotut avustukset, mikäli näiden katsottiin niitä tarvitsevan, ja merkittävä ne eri luetteloon, jonka nojalla varojen käyttö tilitettiin kaupunginhallitukselle. Lautakunnan kassa- ja tilivirastossa määrättiin samalla pidettäväksi erikoistiliä määrärahasta. Toimenpide aiheutti lautakunnalle ja ennen kaikkea sen toimitusjohtajalle sekä VI kanslialle vuoden varrella melkoisesti lisätyötä. Havaittiin pian, että siirtotyömaille lähetetyt eivät siellä pysyneet tai aina edes sinne asti matkustaneet, vaikka olivat saaneet tarpeelliset tamineet ja elatusavun ensimmäiseen tiliin asti. Niinpä olikin, rahatoimenjohtajan kanssa asiasta neuvoteltua, järjestettävä siirtotyömaille lautakunnan palkkaamat

asiamiehet ja näiden huostaan taminevarastot ja tarpeelliset rahamäärät elatusapua varten ensimmäiseen tiliin asti, niin että taminoet voitiin jakaa vasta silloin, kun asianomaiset todella olivat työpaikalle saapuneet ja muonaavustukset, väärinkäytön välttämiseksi, päivittäin. Asiamiehet velvoitettiin samalla huolehtimaan siirtotyöläisten majoituksesta, vuodevaatteista y.m.s.

Köyhäinhoitolautakunnan kokouksessa huhtikuun 4 p:nä lautakunnan toimitusjohtaja esitti laajahkon ehdotuksen köyhäinhoitoviraston keskuskortiston uudistamiseksi n. s. acme-kaappijärjestelmän pohjalle, jotta kortisto muodostuisi yhden järjestelmän mukaiseksi ja kykenisi nopeasti antamaan tarvittavat tiedot sekä köyhäinhoidolle itselleen että sen välitystä käyttäville vapaille avustusjärjestöille, ja lautakunta päättikin pyytää tarkoitusta varten määrärahan. Kaupungin sosialijohtajan pyydettyä toimitusjohtajalta lausuntoa siitä, millaisiksi kustannukset muodostuisivat, jos keskuskortiston uudistaminen toteutettaisiin Viscard-kansijärjestelmän pohjalla, toimitusjohtaja toimitti verrannollisen tutkimuksen asiassa, josta selvisi, että Viscard-kansijärjestelmä aiheuttaisi pienemmät menot kuin Acme-Card-System-Companyn patenttivalmisteinen teräskaappijärjestelmä. Toimitusjohtaja oli kuitenkin ryhtynyt tutkimaan myöskin Paragon-kansijärjestelmää ja kun oli käynyt selville, että viimeksimainittu tuottaisi vieläkin pienemmät menot ja olisi käytännössä keveämmin käsiteltävissä kuin raskaat Viscard-kannet, kaupunginhallitus myönsi tarpeellisen määrärahan keskuskortiston uudistamista varten jommankumman kansisysteemin pohjalla, lautakunnan harkinnan mukaan. Lautakunta kokouksessaan heinäkuun 29 p:nä päätti lopullisesti uudistuksen toimeenpantavaksi Paragon-järjestelmän mukaisena ja hyväksyi siitä tehdyn hankintatarjouksen. Keskuskortiston tärkeä uudistustyö saatiin siten alulle ja sitä jatkettiin täydellä teholla vuoden loppuun asti, johon mennessä neljättäkymmentätuhatta uutta korttia saatiin järjestykseen.

Kun lautakunnan alaisten työtupien valmistamien tuotteiden varasto työtupien laajennuksen johdosta oli yhä kasvanut ja menekkiä työtupien myymälässä, joka sijaitsi verrattain syrjäisessä paikassa Kulmavuorenkadun 2:ssa, ei oltu saatu riittävästi nousemaan, työtupien johtokunta kokouksessaan maaliskuun 29 p:nä päätti lautakunnalle ehdottaa, että se ryhtyisi toimenpiteisiin toisen, keskikaupungille sijoitettavan myymälän perustamiseksi työtupien valmisteiden myyntiä varten, mikäli mahdollista, jo toukokuun 1 p:stä alkaen. Lautakunta käsitteli asian kokouksessaan huhtikuun 4 p:nä ja valtuutti toimitusjohtajansa yksissä neuvoin lautakunnan puheenjohtajan kanssa tekemään esityksen asiassa kaupunginhallitukselle. Huhtikuun 27 p:nä päivätyllä pöytäkirjanotteella kaupunginhallitus ilmoitti hyväksyneensä asiassa tehdyn ehdotuksen ja asettaneensa lautakunnan käytettäväksi tarvittavat määrärahat. Uusi myymälä avattiin kesäkuun 1 p:nä Annankadun 15:ssä.

Sittenkun kaupunginhallitus huhtikuun 14 p:nä päivätyllä pöytäkirjanotteella oli kehoittanut köyhäinhoitolautakuntaa lausumaan käsityksensä kaupungin laitosten varastojen laadusta ja suuruudesta suoritetun tutkimuksen tuloksesta, huomioonottaen pöytäkirjanotteeseen liitetyn asiakirjavihkon ja siihen sisältyvät, kaupunginreviisorin esittämät suuntaviivat varasto-olojen vastaisesta kehittämisestä, sekä samalla ilmoittamaan kaupunginhallitukselle niistä varastojen hankintaa ja hoitoa koskevista toimenpiteistä, joihin omasta aloitteesta oli ryhdytty tai aiottu ryhtyä, lautakunta kokouksissaan toukokuun 2 p:nä ja kesäkuun 6 p:nä käsitteli asiaa ja päätti kaupunginhallitukselle selontekonaan ja lausuntonaan asiassa lähettää toimitusjohtajansa valmistaman lausunto-ehdotuksen sellaisenaan. Lausunnossa,

joka toimitettiin kaupunginhallitukselle kesäkuun 7 p:nä, yhdyttiin erinäisin lisähuomautuksin ja toivomuksin kannattamaan kaupunginreviisorin esityksiä ja on niitä senjälkeen tarpeellisin osin noudatettu köyhäinhoitovirastossa järjestämällä avustuskanslioihin tarkka varastokirjanpito ja kehittämällä edelleen kunnalliskodin ja työlaitoksen sekä työtupien varastokirjanpitoa ynnä hankintojen kontrollia.

Kun oli käynyt ilmi, että köyhäinhoitoa nauttivien omaisuuden haltuunotossa ja sen käytössä hoidon korvaamiseen ei aina oltu menetelty riittävän huolellisesti ja tarkasti, lautakunnan toimitusjohtaja esitti lautakunnan kokouksessa kesäkuun 6 p:nä laajahkon muutoksen aikaansaamista asiassa koskevan promemorian ohjeineen toimenpiteiksi. Ehdotus hyväksyttiin sellaisenaan, mikäli oli puhe sellaisten avunnauttijoiden omaisuudesta, jotka olivat joutuneet täyden köyhäinhoidon varaan, jonka tarpeen voitiin otaksua kestävän heidän koko loppuikänsä, mutta asetettiin, toimitusjohtajan ehdotuksesta, komitea valmistamaan ehdotusta menettelytavaksi niissä tapauksissa, joissa kaupungin etu saattoi vaatia omaisuuden haltuunottoa sellaisiltakin avunnauttijoilta, jotka eivät olleet saaneet täyttä ja koko loppuiän kestävää hoitoa. Komitea, jonka puheenjohtajaksi valittiin lautakunnan jäsen, ylijohtaja A. P. Arvelo, valmistikin asiassa mietinnön ja ehdotuksen, joka hyväksyttiin lautakunnan kokouksessa joulukuun 27 p:nä, jolloin tämä tärkeä kysymys saatiin lopullisesti järjestetyksi.

Toukokuun 19 p:nä päivätyssä kirjeessä Pitkäniemen keskuslaitoksen ylilääkäri pyysi köyhäinhoitolautakunnan puheenjohtajan toimenpidettä, että erään Helsingin kaupungissa kotipaikkaoikeutta nauttivan ulkotyöläisen puolesta, jota hoidettiin sairaalassa n. s. kriminaalipotilaana, annettaisiin laitokseen maksusitoumus vuoden alusta alkaen, koska puheenaoleva henkilö oli varaton. Ylilääkärin kirjeessä huomautettiin, että joulukuun 4 p:nä 1931 annettu valtion siviilisairaalain ohjesäännön sisältävä asetus,joka tuli voimaan vuoden 1932 alusta, oli kumonnut vuoden 1875 siviilisairaaloita koskevan asetuksen ja muuttanut vuoden 1889 mielisairaanhoitoasetusta ja -julistusta sikäli, että asianomaisen kunnan oli vastattava kustannuksista, jotka aiheutuivat tuomioistuimen yhteiskunnalle ja yleiselle turvallisuudelle vaarallisina, niinkauan kuin tarve vaatii, mielisairaalassa pidettäviksi, määräämien varattomien mielisairaitten hoidosta, jollei maksusitoumusta oltu saatu tai maksusitoumuksen antaja oli käynyt kyvyttömäksi. Lautakunta otti asian käsiteltäväkseen kokouksessaan kesäkuun 6 p:nä ja, yhtyen toimitusjohtajansa ja asiamiehensä kysymyksestä valmistamaan promemoriaan, päätti vastata ylilääkärin kirjeeseen kielteisesti sekä menetellä muihinkin tällaisiin vaatimuksiin nähden samalla tavalla, koska lautakunnankin käsityksen mukaan hallinnollisella asetuksella ei voitu siirtää kunnallisen köyhäinhoidon maksettavaksi valtion aikaisemmin vastattavia menoja, joiden muodosta ja määrästä köyhäinhoitolautakunta kunnallisena itsehallintoviranomaisena ei ollut saanut päättää eikä edes olla mukana päättämässä, vaikka köyhäinhoitolain mukaan köyhäinhoitolautakunnan asiana oli tutkia ja ratkaista, oliko sekä missä muodossa ja määrässä köyhäinhoitoa annettava, eikä siis ilman lain muutosta tuomioistuinten määräyksillä mielisairaaloihin otettujen aiheuttamia kustannuksia voitu panna kunnan maksettaviksi. Lautakunta päätti samalla tiedoittaa asian kaupunginhallitukselle tarpeellista toimenpidettä varten syntyneen ristiriidan korjaamiseksi sekä, jos puheenalaisia menoja yritettiin periä ulosottoteitse, valittaa ulosoton perusteesta. Niin sitten meneteltiinkin, mutta ratkaisua valituksiin ei vuoden kuluessa saapunut.

Kaupunginkanslian kesäkuun 29 p:nä päivätyssä kirjeessä saatettiin köyhäinhoitolautakunnan tietoon, että kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan kesäkuun 15 p:nä käsitellessään kysymystä köyhäinhoidollisten saatavien kirjaamisesta ja tileistä poistamisesta[1]) päättänyt, ettei asia antanut aihetta muihin toimenpiteisiin, kuin että kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 18 §:ään oli liitettävä seuraava uusi momentti: Köyhäinhoitokorvausten tileistä poistoa koskevat asiat ratkaisee köyhäinhoitolautakunta. Näin oli kauan vireillä ollut asia, josta köyhäinhoitolautakunta oli useita kertoja antanut lausuntonsa ja jota oli valmisteltu myöskin erikoiskomiteassa, saatettu köyhäinhoitolautakunnan esitysten mukaiseen ratkaisuun.

Köyhäinhoitolautakunnan kokouksessa syyskuun 5 p:nä esitettiin lautakunnalle sen jäsenen ylijohtaja A. P. Arvelon syyskuun 1 p:nä päivätty kirjelmä, jossa ehdotettiin, että kaupunginhallitukselle tehtäisiin esitys työtilaisuuksien järjestämisestä työkykyisille köyhäinavunnauttijoille korvauksen perimiseksi heiltä työn muodossa työlaitoksen ulkopuolella. Kun ehdotus oli laajakantoinen, lautakunta päätti, periaatteessa sen hyväksyen, asettaa asian yksityiskohtaista valmistelua varten komitean, johon puheenjohtajaksi valittiin aloitteentekijä sekä jäseniksi lautakunnan puheenjohtaja, insinööri Kreander, ynnä jäsenet rouva E. Huttunen ja herra T. J. Kuukkanen sekä lautakunnan toimitusjohtaja ja asiamies. Mietinnössään komitea ehdotti, että kaupunginhallitukselle tehtäisiin esitys köyhäinhoidon avustuksensaajain sijoittamisesta heitä varten järjestettäviin töihin korvaamaan velkaansa köyhäinhoidolle kaupungin varatöitä varten vahvistettujen palkkausten mukaisilla palkoilla sekä että sopivina töinä suositeltaisiin itse kaupungissa kallioiden tasoitustöitä, sepelinhakkuuta ja mahdollisesti katu- ja nupukivien tekoa ynnä kaupungin ulkopuolella, kaupungin omistamilla mailla, metsän puhdistus-, perkaus- ja hakkaus sekä ojitustöitä ynnä salaojitustöitä kaupungin maatiloilla, joissa töissä ajateltiin saatavan tilaa noin 500 henkilölle, niin myös, että pyydettäisiin kaupunginhallituksen toimenpidettä, että kaupungin työvirastot saisivat määräyksen varustaa työntekijät työvälineillä ja hoitaa töiden teknillisen johdon sekä antaa määräajoittain tiedot köyhäinhoitolautakunnalle työssä olleiden ansioista. Mietinnössä viitattiin myöskin mahdollisuuteen oman halkotarhan perustamiseen kaupungille. Käytännöllisen järjestelyn oli komitea ajatellut suoritettavaksi siten,

1) että töihin lähetettäisiin ensi sijassa niitä, joilta jaostot olivat päättäneet velottavaksi korvausta työlaitoksessa, mutta jotka eivät sinne mahtuneet, niin myös niitä, joista jaostot vastedes tekisivät saman päätöksen, sekä toiseksi sellaisia korvausvelvollisia, jotka itse näihin töihin pyrkisivät;

2) että töihin lähettäminen tapahtuisi asiamiesosaston annettavalla työosoituksella;

3) että töissä pitäminen jatkuisi, ellei asianomainen jaosto toisin päättäisi, kunnes velka olisi korvattu tahi korvausvelvollinen esittänyt selvityksen siitä, että hän oli saanut muuta työtä, josta viimeksimainitusta asiamiesosaston oli ilmoitettava asianomaiselle avustuskanslialle;

4) että asiamiesosasto lähettäisi työhön osoitetuista henkilöistä asianomaisille työvirastoille luettelot, joiden nojalla nämä vuorostaan määräajoittain ilmoittaisivat asiamiesosastolle kunkin ansiot merkittäviksi kuoletuksina velkomuskortteihin; sekä

5) että komitea valtuutettaisiin jatkamaan työtänsä, kunnes tarpeelliset lisäselvitykset asianomaisille viranomaisille oli annettu.

---

[1] Kvston pain. asiakirj. n:o 9.

Mietintö esitettiin lautakunnalle sen kokouksessa lokakuun 3 p:nä ja lautakunta päätti, ehdotukset hyväksyen, lähettää kaupunginhallitukselle niiden mukaisen esityksen, joka lautakunnan kirjelmässä samalta päivältä toimitettiinkin perille. Ennen vuoden loppua komitea antoi asiassa edellytetyt lisätiedot ja suunnitelmat, mutta ratkaisu siirtyi seuraavaan vuoteen.

Syyskuun 9 p:nä päivätyssä kaupungin sosialijohtajalle osoitetussa kirjelmässä lautakunnan toimitusjohtaja teki esityksen yhteisen myymälän perustamisesta köyhäinhoidon työtupia ja työlaitosta, naisten työtupaa ja ammattikursseja, lastensuojelulautakunnan koulukoteja sekä Nikkilän sairaalaa varten, jotta kuhunkin niistä kertyneet valmistevarastot saataisiin säännöllisesti ja jatkuvasti muutetuksi rahaksi tuottamatta kaupungille korkotappioita ja jotta myymälän ylläpitokustannukset muodostuisivat keveämmiksi; ja oli toimitusjohtaja jo sitä ennen hankkinut kyseeseen tulleilta laitoksilta periaatteellisen lausunnon asiassa. Lautakunta käsitteli asian kokouksessaan lokakuun 3 p:nä ja päätti yhtyä kannattamaan toimitusjohtajansa esitystä sekä lausua suotavaksi, kuten toimitusjohtaja oli ehdottanut, että tarkoitukseen luovutettaisiin kaupungin virastotalon Unioninkadun-puoleinen käytävähalli sekä että myymälä toimisi mainittujen kaupungin laitosten yhteisenä myyntiaittana hoitaen ja rahaksi muuttaen vastaanottamansa tavarat kaupintavarastona. Asian lopullinen ratkaisu siirtyi seuraavaan vuoteen.

Kokouksessaan lokakuun 3 p:nä köyhäinhoitolautakunta päätti, toimitusjohtajan ehdotuksesta, hyväksyä Hyvinkään kauppalan hallituksen kanssa tehdyn sopimuksen uudistettavaksi vuoden 1933 loppuun saakka, jonka mukaan kauppala oli sitoutunut 16 markan vuorokautista korvausta vastaan hoitamaan kunnalliskodissaan 25 Helsingin kaupungissa kotipaikkaoikeutta nauttivaa, laitoshoidon tarpeessa olevaa köyhäinhoidokkia, kuitenkin huomioonottaen, että näin hoidettavien hoidokkien lukumäärä sai nousta 40:een, johon kauppalan puolesta oli suostuttu ja joka oli käynyt välttämättömäksi kaupungin omassa kunnalliskodissa yhä huutavammaksi muodostuneen paikanpuutteen johdosta.

Avustuskanslioiden lukumäärän lisääntyessä oli osoittautunut vaikeaksi pitää avustettavien henkilöasiakirjat eli n. s. aktit keskitettyinä rekisteritoimistoon, josta niitä alinomaa oli tilattava eri avustuskanslioihin kodissakävijöille avustustapausten tutkimista varten jaettaviksi ja jaostojen kokousten jälkeen jälleen rekisteritoimistoon palautettaviksi merkintöjen tekoa varten päätöksistä, jota varten esityslistat oli toimitettu rekisteritoimistoon. Tällainen aktien edestakaisin kuljetus ja niiden paikoilleen sijoittelu ynnä pian senjälkeen jälleen hajoittaminen sitoi tarpeettoman paljon työvoimaa rekisteritoimistossa ja viivytti avustustapausten tutkimusta sekä päätösten tekoa. Keväällä järjestettiin aktit kokeeksi V avustuskanslian osalta tähän kansliaan ja kun koe antoi myönteisen tuloksen, lautakunta kokouksessaan marraskuun 7 p:nä, toimitusjohtajan ehdotuksesta, päätti hyväksyä n. s. aktien desentralisation, niin että ne joulukuun 15 p:stä alkaen siirrettiin avunnauttijoiden asunto-osotteiden mukaisesti jaettuina eri avustuskanslioihin, joiden, itsekunkin kohdaltansa, oli niistä vastattava, niihin päätökset merkittävä ja niistä pidettävä kortistoa. Ainoastaan n. s. kuolleet aktit, s. o. henkilöasiakirjat, joita käytännössä ei enää tarvittu, jätettiin rekisteritoimiston hoitoon vastaisen tarpeen varalta säilytettäviksi. Samassa yhteydessä lautakunta hyväksyi toimitusjohtajan laajan esityksen rekisteritoimiston keskuskortistoon tapahtuvista tiedoituksista n. s. maksushekkijärjestelmän pohjalla. Järjestelmän uudistus selostettiin virkailijakunnalle seikkaperäisillä ohje-kiertokirjeillä, ja on se osoittautunut käytännölliseksi.

Joulukuun 1 p:nä päivätyllä pöytäkirjanotteella kaupunginhallitus ilmoitti köyhäinhoitolautakunnalle, että Uudenmaan läänin maaherra oli kehoittanut kaupunginhallitusta kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön määräysten mukaisesti toimittamaan ennen vuoden loppua kodissakäyntien avulla tarkastuksen työttömiksi ilmoittautuneiden työttömyyden ja avuntarpeen todenperäisyyden toteamiseksi Helsingin kaupungissa, jotta työttömyyskortistot osoittaisivat oikeita lukuja ja päästäisiin selville siitä, oliko kortistoissa henkilöitä, joiden ei voitu katsoa olevan varatyön tarpeessa, niin myös siitä, oliko kortistoihin otettu työhön kykenemättömiä tai -haluttomia henkilöitä, joiden pitäisi kuulua köyhäinhoidon huollettaviin, oliko kortistoista jätetty poistamatta henkilöitä, jotka eivät olleet tehneet määrättyjä uusintailmoituksia työttömyydestään, sekä oliko kortistoihin jäänyt vapaihin töihin päässeitä henkilöitä, minkä johdosta kaupunginhallitus oli päättänyt kehoittaa työnvälitystoimiston johtokuntaa ja köyhäinhoitolautakuntaa yhteisvoimin järjestämään työttömyyskortistojen tarkastuksen kerrotussa tarkoituksessa sekä sen päätyttyä antamaan tarkastustavasta ja -tuloksesta selostuksen kaupunginhallitukselle. Menettelytavasta työnvälitystoimiston johtokunnan kanssa neuvoteltua tarkastus toimitettiin siten,

1) että työnvälitystoimisto laati yhtäjaksoisen luettelon henkilöistä, jotka toimiston kortistossa oli merkitty varatöihin oikeutetuiksi, ja otti luetteloon kunkin nimen, ammatin, syntymävuoden ja osoitteen sekä varasi siihen sarekkeen köyhäinhoitovirastossa tehtäviä merkintöjä varten;

2) että työnvälitystoimiston määräämä ja köyhäinhoitoviraston toimitusjohtajan määräämä virkailija läpikävivät luettelon köyhäinhoidon rekisteritoimistossa ja merkitsivät luetteloon, oliko vai ei henkilö saanut apua köyhäinhoidolta vuonna 1932 ja mistä syystä;

3) että, a) jos tällöin havaittiin avustuksen syyksi yksinomaan työttömyys, henkilö pysytettiin kortistossa ilman muuta, ja

b) jos avustuksen syyksi työttömyyden ohella oli merkitty muu sellainen syy, joka osoitti työkyvyttömyyttä tai haluttomuutta työhön, taikka muu seikka, jonka nojalla tapausta oli pidettävä köyhäinhoitotapauksena, henkilö poistettiin luettelosta; sekä

4) että, jos henkilöön nähden, joka esiintyi luettelossa, mutta jota ei oltu köyhäinhoidossa rekisteröity, oli aihetta epäillä, etteivät hänen taloudelliset olonsa olleet niin huonot, etteikö hän voinut tulla toimeen ilman varatyöhön pääsyä, poistaminen luettelosta jätettiin riippuvaksi kodissakäynnillä tapahtuvasta tarkastuksesta, jonka suoritti asianomainen köyhäinhoidon kodissakävijä, samassa järjestyksessä kuin varattomuustodistuksia pyydettäessä.

Näin suoritetun tarkastuksen tulokset tarkistivat lopuksi köyhäinhoitolautakunnan toimitusjohtaja ja työnvälitystoimiston johtaja kiinnittäen erikoista huomiota n. s. rajatapauksiin; ja annettiin toimenpiteestä aikanaan selostus kaupunginhallitukselle.

Sittenkun kaupunginhallitus marraskuun 22 p:nä päivätyllä pöytäkirjanotteella oli pyytänyt köyhäinhoitolautakunnalta lausuntoa siitä, missä määrin lautakunnan työtuvat nykyisessä laajuudessaan vastasivat tarkoitustaan ja niihin uhrattuja kustannuksia, samoinkuin siitäkin, voitiinko mahdollisesti niiden toimintaa supistaa antamalla avustusta muussa muodossa, köyhäinhoitolautakunta kokouksessaan joulukuun 12 p:nä asetti keskuudestaan komitean valmistelemaan asiaa, ja valittiin komitean puheen-

johtajaksi lautakunnan puheenjohtaja, insinööri F. Kreander sekä jäseniksi työtupien johtokunnan puheenjohtaja, rouva E. Huttunen, lautakunnan toimitusjohtaja B. Sarlin ja kanslianhoitaja P. Virtanen. Komitean mietintö ja ehdotukset valmistuivat vasta seuraavana vuonna.

Kun kotipaikkaoikeuden toteaminen asiassa aikaisemmin päätetyistä järjestelyistä huolimatta oli osoittautunut aikaa vieväksi ja tuottanut hankaluuksia, lautakunnan asiamies oli, neuvoteltuaan kysymyksestä verotusvalmistelukunnan kanssa, laatinut asiassa ehdotuksen toimenpiteeksi, jonka avulla ratkaisut kävisivät nopeammiksi. Kokouksessaan joulukuun 12 p:nä lautakunta päätti ottaa käytäntöön ne verotusvalmistelukunnan lautakunnalle luovutettaviksi lupaamat, henkikirjojen perusteella laaditut, aakkoselliset apukortistot, joita verotusvalmistelukunta oli vuosittain järjestänyt ja joihin sisältyi kunkin henkilön nimi, osoite, syntymävuosi ja ammatti sekä sen lisäksi merkintä siitäkin, oliko henkilö, henkikirjan mukaan, korttivuonna tullut Helsingissä hengillekirjoitetuksi. Tämän järjestelyn avulla on kotipaikkaoikeuden toteaminen suuresti helpottunut.

Paitsi yllämainittuja köyhäinhoitolautakunnan käsittelemiä asioita, on mainittava, että toimitusjohtaja on vuoden varrella valmistellut ja saattanut käytäntöön köyhäinhoitovirastoissa erinäisiä järjestelyitä, joilla on pyritty aikaansaamaan kevennystä köyhäinhoidon menoissa ja työvoiman käytössä. Hallinto-organisation kehittämiseksi ja kiteyttämiseksi yhä tarkempiin ja tarkoituksenmukaisempiin muotoihin, virkailijain toimintatapojen yhdenmukaistamiseksi sekä erinäisten puutteellisuuksien ja epäkohtien korjaamiseksi toimitusjohtaja on vuoden kuluessa antanut yhteensä 30 kiertokirjettä, joista muutamat ovat olleet hyvinkin laajoja ja seikkaperäisiä. Tärkeimmät niistä ovat koskeneet avustuskanslioissa pidettäviä varastoja ja niiden kirjaamista, alueläkäkärien ja köyhäinhoidon välistä suhdetta, silmälläpitäen lääkemenojen supistusta, annettujen vuokra-avustusten välittämistä väärinkäyttöjen välttämiseksi suoraan vuokranantajille, keskusrekisterin tarkoituksenmukaista hoitoa ja siihen annettavaa tiedoitusta, avustusehdotusten yhdenmukaistamista, korvausvelvollisuuden ja korvausten perimisen tehostamista silmälläpitäen, sairashoitotarvikkeiden ja kaikenlaisten välineiden, kuten silmälasien y. m. hankinnoissa aikaansaatavaa säästöä, köyhäinhoidon huostaan joutuvan omaisuuden talteenottoa, köyhäinhoidon suhdetta työnvälitystoimistoon, työttömyyskortteihin sekä valtion yleisiin ylimääräisiin töihin ja varatöihin, kotikuntaan lähettämistä, säästöjen aikaansaamista vaatetusavustuksissa, väärinkäyttöjen torjumista henkilöihin nähden, jotka ovat saaneet tapaturman, sairauden tai kuolemantapauksen johdosta kaupungin muilta virastoilta avustuksia j. n. e.

II. Köyhäinhoitovirasto.

Virkailijat. Köyhäinhoitolautakunnan virkailijain keskuudessa tapahtuneista tärkeimmistä muutoksista mainittakoon seuraavat: Vilhonvuorenkujan varrelle avatun uuden ylimääräisen avustuskanslian, kanslia VII:n kanslianhoitajaksi määrättiin ylimääräinen kodissakävijä E. Ylönen, apulaiskanslianhoitajaksi I:n kanslian kanslisti E. Hartikainen ja kanslistiksi ylimääräinen kirjuriapulainen S. Lindström; I kansliaan määrättiin kanslistiksi ylimääräinen kodissakävijä E. Virtanen, kaikki edelläluetellut ylimääräisinä virkailijoina. Lisäksi palkattiin ylimääräisiksi erinäisiksi muiksi vir-

kailijoiksi tilapäistä työvoimaa osoitettujen määrärahojen puitteissa. Avoimeksi joutuneeseen vakinaisen kodissakävijän virkaan valittiin ylimääräinen kodissakävijä L. Minni.

Kansliatyö. Yleinen osasto lähetti vuoden varrella yhteensä 11,309 kirjelmää. Niistä oli puheenjohtaja allekirjoittanut ja asianomainen esittelijä varmentanut 239, toimitusjohtaja yksin 740 (sekä lisäksi yli 30 kiertokirjettä), apulaisjohtajat 670, rekisteritoimiston hoitaja 440 sekä avustuskanslioiden hoitajat yhteensä 9,220. Viimeksimainituista lähetti I kanslia 1,686, II kanslia 1,567, III kanslia 1,116, IV kanslia 538, V kanslia 1,701, laitoskanslia 2,473 ja VII kanslia, joka avattiin vasta vuoden lopulla, 139. Muilla paikkakunnilla asuvien köyhäinhoitoanomukset nousivat yhteensä 1,819:ään. Kunnalliskotiin tai työlaitokseen pääsyä koskevia anomuksia tehtiin 371 ja hyväksyttiin niistä 314. Anomuksia köyhäinhoidon saamisesta tehtiin kanslioihin yhteensä 90,525. Niistä valmisteli avustuskanslia I 15,305, kanslia II 16,328, kanslia III 12,720, kanslia IV 15,405, kanslia V 18,248, laitoskanslia 8,495 ja kanslia VII, joka oli toiminnassa lokakuun 1 p:stä alkaen, 4,024.

Avustuskansliat pidettiin avoinna yleisölle arkipäivisin klo 9—14, mutta avustuksenanojien suuren lisääntymisen vuoksi eivät työt kanslioissa suinkaan päättyneet vastaanottoajan kuluessa, vaan olivat virkailijat pakoitetut monesti työskentelemään myöhään iltaan asti. Pelkästään asiakkaiden vastaanottaminenkin jatkui muutamissa kanslioissa useina viikonpäivinä klo 17 ja 18:kin asti.

Näissä kanslioissa käsiteltyjen asioiden lukumäärä nousi kaikkiaan 413,872:een, joista kanslia I:ssä 60,782, kanslia II:ssa 78,730, kanslia III:ssa 66,412, kanslia IV:ssä 57,547, kanslia V:ssä 94,741, kanslia VI:ssa (laitoskansliassa) 36,891 ja kanslia VII:ssä 18,769.

Kodissakävijät suorittivat vuoden kuluessa yhteensä 93,276 kodissakäyntiä, jotka jakautuivat eri kanslioihin kuuluvien tarkastuspiirien välillä seuraavasti:

Kanslia.	Käyntejä.	Kanslia.	Käyntejä.
I	15,348	V	18,783
II	17,257	VI laitoskanslia	8,748
III	13,029	VII[1])	3,982
IV	16,129		

Kodissakävijäin valvoja toimitti syyskuun 1 p:stä alkaen vuoden loppuun 945 kodissakäyntiä avustuksensaajain luona; hänen käyntinsä aiheuttivat erinäisissä tapauksissa muutosehdotuksia avustusmääriin. Käyntien suhteellisen pieni lukumäärä johtuu siitä, että oli välttämätöntä kesäkuukausien aikana, kesälomien kestäessä, käyttää valvojaa henkilöasiakirjojen tarkastamiseen sekä syyskuun puolivälistä alkaen kertomusvuoden loppuun tilastotyössä.

Köyhäinhoidon diakonissat toimittivat määrätyissä tapauksissa avustusten jaon ja antoivat huoltoa perheissä, joissa oli alaikäisiä tai sairaita taikka muita sellaisia henkilöitä, jotka syystä tai toisesta tarvitsivat erikoishuoltoa.

---

[1]) Toimi lokakuun 1 p:stä alkaen.

Diakonissojen ja vuokranvälittäjien kodissakäyntien luku nousi yhteensä 41,940:een.

Köyhäinhoitolautakunnan keskuskanslia kaikkine siihen kuuluvine osastoineen sijaitsi edelleen Siltasaarenkadun talossa n:o 3.

Rekisteritoimisto. Yksityishenkilöt, hyväntekeväisyysyhdistykset y.m. tekivät rekisteritoimistolle seuraavan määrän avunetsijöitä koskevia tiedusteluja:

Suomenkieliset kansakoulut	2,593
Ruotsinkieliset kansakoulut	1,115
Työnvälitystoimisto	2,881
Lastensuojelulautakunta	1,575
Tuberkuloosihuoltotoimisto	115
Tasavallan presidentin siviilikanslia	62
Yksityishenkilöt	73
Yhteensä	8,414

Tehtyjen kyselyjen lukumäärä jakaantui eri kuukausille seuraavasti:

Tammikuu	985	Toukokuu	529	Syyskuu	1,162
Helmikuu	825	Kesäkuu	100	Lokakuu	1,205
Maaliskuu	736	Heinäkuu	67	Marraskuu	985
Huhtikuu	1,001	Elokuu	73	Joulukuu	746

Aikaisemmin ovat sekä yksityiset että yhdistykset ja järjestöt tehneet rekisteritoimistolle siksi lukuisasti ilmoituksia puutteenalaisille antamastaan avustuksesta, että niistä on voitu antaa tarkempia numerotietojakin. Viime vuosien varrelta on todettava, että tällaiset ilmoitukset, joilla olisi oleellista merkitystä virallisen köyhäinhoidon työlle, ovat supistuneet verraten vähiin. Ainoastaan kansakoulut ja muutamat hyväntekeväisyysyhdistykset ovat edelleen ilmoituksia antaneet. On syytä pyrkiä uudelleen yleistämään ilmoitusmenettelyä ja velvoittaa, kuten on alkanut tapahtuakin, ainakin ne järjestöt, seurat ja yhdistykset, jotka nauttivat kaupungin varoista avustusta, poikkeuksetta täyttämään ilmoitusvelvollisuutensa, jotta rekisteritoimiston kortit todella antaisivat luotettavan kuvan avustustoiminnan laadusta ja laajuudesta, ja entistä elävämpi yhteistyö lakimääräisen köyhäinhoidon ja yksityisen hyväntekeväisyyden kesken saataisiin aikaan. Tämä voitaisiin helposti toteuttaa sitäkin suuremmalla syyllä, kun rekisteritoimiston keskuskortisto on nyttemmin saatu uudistetuksi ajan vaatimuksia vastaavalle tasolle.

Toimintavuoden kuluessa annettiin uusi avustuskortti yhteensä 9,359 henkilölle.

Rekisteröityjen henkilökorttien lukumäärä lisääntyi 9,810 ja oli vuoden viimeisenä päivänä 70,624. Henkilöasiakirjavihkojen luku vuorostaan lisääntyi 9,659 ja oli niiden koko lukumäärä vuoden lopussa 65,894.

Varoituksen saaneet henkilöt. Poliisin pyynnöstä varoitti toimitusjohtaja 88 miestä ja 4 naista kerjuusta sekä apulaisjohtaja 1,969 miestä ja 1,822 naista irtolaisuudesta. Viimeksimainitut varoitukset jakautuivat vuoden eri kuukausille seuraavasti:

	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.		Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Tammikuu	170	126	296	Heinäkuu	125	172	297
Helmikuu	184	104	288	Elokuu	156	178	334
Maaliskuu	173	99	272	Syyskuu	217	185	402
Huhtikuu	170	154	324	Lokakuu	213	217	430
Toukokuu	153	150	303	Marraskuu	135	143	278
Kesäkuu	122	143	265	Joulukuu	151	151	302
				Yhteensä	1,969	1,822	3,791

Asiamiesosasto. Taulukosta I ilmenee asiamiesosaston kirjeenvaihdon laajuus. Lähetettyjen kirjelmien lukumäärä oli 54,523, josta korvausvaatimuksia koskevia oli 54,466.

Vieraille kunnille esitettiin korvausvaatimus 5,914 tapauksessa, joista 5,459 koski suoritusta köyhäinhoitolautakunnan ja 455 lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta. Vuoden varrella saapui vuorostaan korvausvaatimuksia 2,063 tapauksessa, joista 1,809 koski annettua köyhäinhoitolautakunnan avustusta. Köyhäinhoidosta, jonka valtio lain mukaan on velvollinen korvaamaan, tehtiin 711 tapauksessa korvausvaatimus. Yksityisiltä elatusvelvollisilta taasen haettiin korvausta 22,816 tapauksessa, joista 20,592 oli köyhäinhoitolautakunnan tapauksia ja 2,224 lastensuojelulautakunnan tapauksia. Edellisistä oli 9,676 ja jälkimmäisistä 299 uusia tapauksia.

Työlaitokseen lähetettiin vuoden aikana 387 miestä työllään hyvittämään kuntaa saamastaan köyhäinavustuksesta ja kunnalliskotiin samassa tarkoituksessa 25 naista.

Avustuksensaajain lukumäärä[1]), joka vuonna 1931 oli 17,117, nousi vuonna 1932 yhteensä 23,477:ään. Köyhäinhoidon avustusta annettiin 32,144 tapauksessa, ollen vastaava luku edellisenä vuonna 24,275. Kertomusvuonna oli avustuksensaajista 20,581 täysikasvuisia ja 1,391 alaikäisiä, yhteensä 21,972 Helsingissä asuvia henkilöitä. Köyhäinhoidolle lahjoitettujen varojen koroilla avustettiin 250 henkilöä; 1,255 muilla paikkakunnilla asuvaa, mutta Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttivaa henkilöä sai avustusta oleskelupaikkakunnan köyhäinhoitoviranomaisen tai paikallisen asiamiehen välityksellä. Alempana esiintyvät yksityiskohtaiset tiedot koskevat ainoastaan ensinmainittua avustuksensaajain ryhmää, mukaanluettuina kuitenkin 225 täysikasvuista henkilöä, jotka lautakunnan asiamiehen välityksellä saivat avustusta Helsingin ulkopuolella.

Täysi-ikäisten avustuksensaajain jakautuminen ikään ja sukupuoleen nähden käy selville allaolevasta taulukosta:

Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
16—19 v.	443	415	858	60—69 v. ..	637	1,189	1,826
20—29 »	2,941	2,254	5,195	70—79 » ..	307	926	1,233
30—39 »	3,096	1,795	4,891	80— » ..	59	252	311
40—49 »	2,038	1,656	3,694	Tuntematon	4	1	5
50—59 »	1,270	1,523	2,793				
				Yhteensä	10,795	10,011	20,806

[1]) Tähän ei sisälly 4,728 miestä, 3,641 naista ja 941 lasta, jotka olivat saaneet yksinomaan raha-avustusta tai lääkkeitä alle 500 markan arvosta.

Miehistä oli 90.7 % ja naisista 76.3 % 16—59 vuotiaita.

Alaikäisten avustuksensaajain jakautuminen iän ja sukupuolen mukaan kyä selville seuraavasta yhdistelmästä:

Ikä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.	Ikä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.
—3 vuotta	181	155	336	12 vuotta — tai tuntematon	79	77	156
3—6 »	239	256	495				
7—11 »	212	192	404	Yhteensä	711	680	1,391

Kuten ylläolevista luvuista näkyy oli suuri osa lapsista eli 40.3 % 7 vuotiaita tai vanhempia, kun taas lapset alle 3 vuoden muodostivat ainoastaan 24.2 % kaikista alaikäisistä avustuksensaajista.

Tietoja täysikasvuisten avustuksensaajain siviilisäädystä annetaan seuraavassa yhdistelmässä:

Siviilisääty.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Naimattomia	4,327	4,328	8,655
Naimisissa olevia	5,768	1,468	7,236
Leskiä	454	2,657	3,111
Eronneita	232	833	1,065
Naimattomia äitejä	—	720	720
Siviilisääty tuntematon	14	5	19
Yhteensä	10,795	10,011	20,806

3,802 täysikasvuista avustuksensaajaa ja 452 lasta oli Helsingissä syntyneitä, 15,752 16 vuotta vanhemmalla henkilöllä ja 1,050 lapsella oli kotipaikkaoikeus kaupungissa. Yllämainittuja seikkoja valaisevat lähemmin seuraavat luvut:

Syntymäpaikka.	Avustuksensaajat. Yli 16-vuotiaita.	Avustuksensaajat. Alle 16-vuotiaita.	Kotipaikka.	Avustuksensaajat. Yli 16-vuotiaita.	Avustuksensaajat. Alle 16-vuotiaita.
Helsinki	3,802	452	Helsinki	15,752	1,050
Muu Suomen paikkakunta	15,869	75	Muu Suomen paikkakunta	2,290	175
Ulkomaat	632	2	Selvittämätön	2,294	146
Ilmoittamaton paikkakunta	503	862	N. k. valtiontapaus	470	16
			Tietoja puuttuu	—	4
Yhteensä	20,806	1,341	Yhteensä	20,806	1,341

Eri ikäryhmien jakautuminen täysikasvuisten avustuksensaajain syntymäpaikan mukaan näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

Ikä.	Helsinki.	Muu Suomen paikkakunta.	Ulkomaat.	Syntymäpaikka tuntematon.	Yhteensä.
16—29 vuotta	1,925	3,833	133	162	6,053
30—49 »	1,254	6,881	245	205	8,585
Yli 50 vuoden	622	5,154	254	133	6,163
Tuntematon	1	1	—	3	5
Yhteensä	3,802	15,869	632	503	20,806

Kaikista 16—29 vuotiaista avustuksensaajista oli 31.8 % Helsingissä syntyneitä, kun taas 30—49 vuotiaitten ikäryhmän vastaava prosenttiluku oli 14.6 ja yli 50 vuotiaitten ikäryhmän ainoastaan 10.1.

Ammatin mukaan jakautuivat täysikasvuiset avustuksensaajat siten, että 9,028 henkilöä eli 43.4% oli ammattikehitystä vailla olevia työläisiä, 5,563 henkilöä eli 26.8% tehtaan- tai ammattityöntekijöitä, 1,795 eli 8.6% yksityisten palvelijoita, 3,059 eli 14.7 % erilaisten muiden ammattien harjoittajia ja 892 eli 4.3 % varsinaista ammattia vailla olevia henkilöitä sekä 469 eli 2.2 % henkilöä, joiden ammatti oli tuntematon. Sairaus, kivulloisuus tai työkyvyttömyys oli syynä 41.9 %:n avustuksentarpeeseen ja vanhuus 7.1 %:n kaikista avustetuista henkilöistä, kun taas 1.0 % oli joutunut köyhäinhoidon rasitukseksi perheen lukuisuuden, 38.6 % työttömyyden, 2.8 % laiskuuden, haluttomuuden, juoppouden y. m. tähden, 3.5 % aviottoman lapsen elättämisen johdosta ja 5.1 % muista syistä. On kuitenkin otettava huomioon, että tilastoon merkitään avuntarpeen syyksi sairaus tai kivulloisuus sellaisissakin tapauksissa, joissa lääkärintodistus, mikä melkein aina avunhakijoilta vaaditaan, osoittaa avunhakijassa minkä tahansa sairaalloisuuden, vian tai heikkouden, vaikka hän vielä onkin joko täysin tai osittain työkykyinen esim. omassa ammatissaan. Näin ollen olisi huomattavasti suurempi työttömyysprosentti todellisuutta vastaavampi.

Avustettavista lapsista oli 1,175 eli 84.5 % avioliitossa ja 205 eli 14.7 % avioliiton ulkopuolella syntyneitä; 11 lapsesta eli 0.8 %:sta puuttuu yksityiskohtaisia tietoja. Vanhempien ammatin mukaan he jakautuivat seuraavasti:

Isän ammatti.	Aviosyntyisiä lapsia.	Äidin ammatti.	Aviottomia lapsia.
Ammattikehitystä vailla olevia työntekijöitä	624	Ammattikehitystä vailla olevia työntekijöitä	92
Tehtaan- tai ammattityöntekij.	301	Palvelijattaria	35
Muita ammatinharjoittajia	148	Ammattityöntekijöitä	44
Ammattia vailla olevia henkilöitä tai ammatti tuntematon	102	Muita ammatinharjoittajia	22
		Ammattia vailla olevia henkilöitä tai ammatti tuntematon	12
Yhteensä	1,175	Yhteensä	205

970 tapauksessa elivät molemmat vanhemmat, 204 tapauksessa ainoastaan toinen, 1 tapauksessa olivat molemmat kuolleet, 205 tapauksessa oli äiti naimaton ja 11 tapauksessa ei vanhemmista ole tietoa; 153 lasta eli 11.0 % oli avuntarpeessa perheen lukuisuuden, 568 lasta eli 40.8% oman sairautensa tai viallisuutensa tähden sekä 666 lasta eli 47.9 % muusta tai tuntemattomasta syystä.

Köyhäinhoitolautakunnan toimesta avustettiin välittömästi vuonna 1932 22,447 eri henkilöä. Hoidetuista, elätetyistä ja rahalla avustetuista oli:

Kunnalliskotiin ja työlaitokseen otettuja	1,987
Elätteelle annettuja	28
Päiväkodeissa ja kesäsiirtoloissa hoidettuja	880
Kotiinsa vähintään 500 markan arvoista suoranaista avustusta saaneita [1]):	

[1]) Avustuksensaajain perheet eivät ole mukaanluetut.

kaupungissa asuvia	13,993
toisella paikkakunnalla asuvia	225
Kotiinsa alle 500 markan arvoista suoranaista avustusta saaneita [1], jotka olivat nauttineet muutakin apua	947
Lääkkeillä y. m. avustettuja [1]	4,817
Lahjoitettujen varojen koroilla avustettuja [1]	250
Sairaaloissa y. m. laitoksissa kunnalliskodista erillään hoidettuja	7,987
Yhteensä [2]	31,114

Lisäksi avustettiin 1,030 toisilla paikkakunnilla asuvaa Helsingissä kotipaikkaoikeutta omaavaa henkilöä oleskelupaikan köyhäinhoitoviranomaisten välityksellä.

III. Kunnalliskoti ja työlaitos.

Kunnalliskodissa ja työlaitoksessa hoidettiin kunnalliskodin kirjanpidon mukaan vuonna 1932 1,869 täysikasvuista henkilöä sekä 32 lasta, yhteensä 1,901 henkilöä, joista osa oli kertomusvuonna sekä kunnalliskodissa että työlaitoksessa ja eräät useampia kertoja jommassakummassa. Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia oli 1,216 henkilöä, vuoden varrella otettiin 685 ja poistettiin 695, vuoteen 1933 jäi siis jäljelle 1,206 henkilöä. Poistetuista:

Siirtyi vapaaseen elämään	443	Karkasi laitoksesta	34
Lähetettiin kotiseudulleen	8	Kuoli	136
Siirrettiin muihin laitoksiin	74	Yhteensä	695

Vuoden lopulla jäljellä olevat hoidokit jakautuivat kunnalliskodissa ja työlaitoksessa viettämänsä ajan pituuden mukaan seuraavasti:

Aika.	Hoidokkeja.	Aika.	Hoidokkeja.	Aika.	Hoidokkeja.
Alle 1 vuoden	463	6 vuotta	51	27 vuotta	1
1 vuosi	165	7 »	70	28 »	1
2 vuotta	90	8—10 »	117	32 »	1
3 »	34	11—15 »	64	46 »	1
4 »	55	16—20 »	26	Yhteensä	1,206
5 »	58	21—26 »	9		

Hoidokkien vaihtuminen eri kuukausina selviää allaolevista luvuista:

	Laitoksiin otettuja.	Poistettuja.		Laitoksiin otettuja.	Poistettuja.		Laitoksiin otettuja.	Poistettuja.
Tammikuu	85	57	Toukokuu	57	54	Syyskuu	38	50
Helmikuu	43	40	Kesäkuu	67	48	Lokakuu	57	65
Maaliskuu	52	57	Heinäkuu	59	37	Marraskuu	61	51
Huhtikuu	54	68	Elokuu	58	45	Joulukuu	54	123
						Yhteensä	685	695

[1]) Avustuksensaajain perheet eivät ole mukaanluetut. — [2]) Tähän ei sisälly 9,310 henkilöä, jotka olivat saaneet yksinomaan alle 500 markan arvoisia avustuksia; koska sama henkilö vuoden varrella on voinut saada useanlaatuista avustusta, ei summa esitä avustettujen henkilöiden kokonaislukua, vaan niiden tapausten lukumäärää, joissa köyhäinhoidon apua on käytetty.

Hoidokkien luku eri kuukausina oli:

	Suurin määrä.	Vähin määrä.	Keskimäärä.		Suurin määrä.	Vähin määrä.	Keskimäärä.
Tammikuu	1,232	1,186	1,209	Heinäkuu	1,132	1,092	1,105
Helmikuu	1,208	1,189	1,200	Elokuu	1,172	1,129	1,154
Maaliskuu	1,208	1,173	1,192	Syyskuu	1,193	1,161	1,185
Huhtikuu	1,189	1,141	1,164	Lokakuu	1,214	1,168	1,198
Toukokuu	1,138	1,107	1,122	Marraskuu	1,235	1,202	1,221
Kesäkuu	1,124	1,100	1,114	Joulukuu	1,244	1,206	1,231
				Koko vuonna	1,244	1,092	1,175

Ikäänsä nähden jakautuivat täysikasvuiset hoidokit[1]) kaupungin tilastotoimiston laskelman mukaan seuraavasti:

Ikä.	Kunnalliskoti. Miehiä.	Kunnalliskoti. Naisia.	Työlaitos. Miehiä.	Yhteensä.
16—29 vuotta	35	44	124	203
30—49 »	108	136	345	589
50—69 »	230	252	183	665
70— »	155	331	12	498
Yhteensä	528	763	664	1,955

Syynä kunnalliskotiin ottamiseen oli useimmissa tapauksissa vanhuus tai sairaus, työlaitokseen ottamiseen työnmuotoinen velan korvaaminen tai työttömyys.

Hoidokkien siviilisääty ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

Siviilisääty.	Kunnalliskoti. Miehiä.	Kunnalliskoti. Naisia.	Työlaitos. Miehiä.	Yhteensä.
Naimattomia	255	386	356	997
Naimisissa olevia	155	63	219	437
Leskiä	87	255	47	389
Eronneita	29	25	41	95
Naimattomia äitejä	—	33	—	33
Siviilisääty tuntematon	2	1	1	4
Yhteensä	528	763	664	1,955

Syntymäpaikan mukaan jakautuivat täysikasvuiset hoidokit seuraavasti:

Syntymäpaikka.	Kunnalliskoti. Miehiä.	Kunnalliskoti. Naisia.	Työlaitos. Miehiä.	Yhteensä.
Helsinki	115	90	184	389
Muu paikkakunta	413	673	480	1,566
Yhteensä	528	763	664	1,955

Kunnalliskodissa hoidettiin vuoden varrella 32 lasta, joista 17 poikaa ja 15 tyttöä, kaikki alle 2 vuoden.

[1]) Täysikasvuisia hoidokkeja oli laitoksissa kaikkiaan vain 1,869, mutta osa heistä on tässä laskettu kaksi kertaa, koska he vuoden varrella olivat sijoitetut sekä kunnalliskotiin että työlaitokseen.

Hoitopäiviä oli vuoden varrella 425,149 [1]) ja jakautuivat ne seuraavasti:

	Hoitopäiviä kaikkiaan.			Keskimäärin hoidokkia kohden.		
	Kunnalliskoti.	Työlaitos.	Yhteensä.	Kunnalliskoti.	Työlaitos.	Yhteensä.
Miesten	120,617	93,786	214,403	228	141	180
Naisten	207,521	—	207,521	272	—	272
Lasten	3,225	—	3,225	115	—	115
Yhteensä	331,363	93,786	425,149	251	141	214

Täysikasvuisten hoidokkien hoitopäivien jakautuminen eri ikäryhmien kesken näkyy allaolevasta yhdistelmästä:

Ikäryhmä.	Hoitopäiviä kaikkiaan.			Keskimäärin hoidokkia kohden.		
	Miesten.	Naisten.	Yhteensä.	Miesten.	Naisten.	Yhteensä.
Alle 30 vuoden	15,748	6,647	22,395	99	151	110
30—49 vuotta..	58,273	31,452	89,725	129	231	152
50—69 » ..	92,671	71,213	163,884	224	283	246
70— » ..	47,711	98,209	145,920	286	297	293
Yhteensä	214,403	207,521	421,924	180	272	216

Hoitopäivien luku keskimäärin hoidokkia kohden kohosi siis hoidokkien iän mukaan; naisten päiväluku oli yleensä suurempi kuin miesten.

Kunnalliskodin ja työlaitoksen menot ja tulot olivat:

	Menoja, Smk.		Tuloja, Smk.
Kunnalliskodin.....	5,587,985: —	Kunnalliskodin	166,347: 05
Työlaitoksen	1,374,953: 60	Työlaitoksen	337,234: 35
Yhteiset menot	835,334: 95	Luontoisetujen korvauks.	774,029: 70
Yhteensä	7,798,273: 55	Yhteensä	1,277,611: 10

Yllämainittujen tulojen lisäksi on kirjoihin tulona viety 181,022: 30 markkaa, s. o. kaupunginvaltuuston kertomusvuodeksi määräämä vähennys toimihenkilökunnan palkoista, joka vähennys oli 5 % huoltovelvollisten ja 10 % ilman sellaista velvollisuutta olevien palkoista.

Tuotannollisten laitosten toiminnan nettotulos kertomusvuonna oli voittoa 566,048: 15 markkaa, nimittäin maanviljelyksestä 7,203: 55 markkaa, sikalasta 151,316: 85 markkaa ja pesulaitoksesta 407,527: 75 markkaa.

Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden, lapset mukaanluettuina, oli 18: 14 markkaa, rakennuskonttorin laskuun suoritetut vuosi- y. m. korjausten menot, 263,151: 75 markkaa, huomioonotettuina, 18: 75 markkaa. Jos vähennetään kunnalliskodista ja työlaitoksesta kertyneet tulot, saadaan nettokustannukseksi päivää kohden vastaavasti 14: 75 markkaa ja 15: 36 markkaa. Jos taas otetaan mukaan tuloa tuottavain laitosten nettotulot, nousevat nettokustannukset hoidokkia ja päivää kohden 13: 43 markkaan ja 14: 04 markkaan (vuonna 1931 14: 96 markkaan ja 15: 04 markkaan).

Hoidokkien työ. Työkykyisiä hoidokkeja pidettiin työssä laitosten ruokaloissa ja työsaleissa sekä pesulaitoksessa, maanviljelystöissä ja sikalassa.

[1]) Kunnalliskodin oman kirjanpidon mukaan oli hoitopäiviä kaikkiaan 429,876.

Hoidokeista oli 475 miestä ja 38 naista vuoden varrella korvaamassa työllään kaupungin heille antaman köyhäinhoidon. Heidän laskettiin korvanneen kaupungille 785,748 markkaa.

Lääkärinhoidosta kunnalliskodissa ja työlaitoksessa huolehti laitosten vakinainen lääkäri, joka kävi laitoksissa säännöllisesti joka päivä. Polikliinisten käyntien luku vuonna 1932 oli 3,593, jakautuen vuoden eri kuukausille seuraavasti:

Tammikuu	300	Toukokuu	215	Syyskuu	264
Helmikuu	312	Kesäkuu	345	Lokakuu	284
Maaliskuu	209	Heinäkuu	308	Marraskuu	416
Huhtikuu	274	Elokuu	312	Joulukuu	354
				Yhteensä	3,593

Kaikkiaan sattui 136 kuolemantapausta, jotka jakautuivat kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Kuolemansyy.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Verisuonten kalkkeutuminen	15	14	29	Selkäydintauti	1	—	1
Sydän- ja munuaistaudit	22	14	36	Paralysia	1	—	1
Vanhuuden heikkous	3	14	17	Ruusu	—	1	1
Aivohalvaus	7	14	21	Bronkiittihengenahdistus	—	1	1
Syöpä	6	6	12	Keuhkokatarri	1	—	1
Unitauti	2	4	6	Keuhkokasvain	1	—	1
Keuhkokuume	1	4	5	Vatsakasvain	—	1	1
Verenmyrkytys	2	1	3	Yhteensä	62	74	136

Kirjastossa oli vuoden lopussa 3,302 kirjaa, joista suomenkielisiä 1,603 ja ruotsinkielisiä 1,699. Kirjalainojen lukumäärä nousi 9,396:een. Lukusalikäyntien määrä oli vuoden kuluessa 30,084. Paitsi erinäisiä kuvalehtiä oli käytettävänä 51 suomenkielistä sekä 17 ruotsinkielistä Helsingissä ilmestyvää lehteä.

Pesulaitos. Kunnalliskodin pesulaitoksessa suoritettiin kertomusvuonna omien laitosten vaatteiden pesun lisäksi myöskin Kivelän sairaalan ja Kullatorpan lastenkodin, kaupunginkanslian, kunnallisten hammaspoliklinikoiden ja eräiden yksityisten henkilöiden vaatteiden pesu. Kunnalliskodissa pestyt ja mankeloidut vaatteet painoivat 360,605 kg (vuonna 1931 366,052 kg). Pesulaitoksessa työskenteli päivittäin, paitsi 17 palkattua pesijätärtä, 15 hoidokkia, joiden päivätöistä pesulaitokselta velottiin 10 markkaa hoidokkia ja päivää kohden. Tuloja oli 989,534: 50 markkaa, kun taas menot olivat 582,006: 75 markkaa, joten siis nettovoitoksi jäi 407,527: 75 markkaa.

Maanviljelys ja puutarhanhoito. Maanviljelystä harjoitettiin kertomusvuonna samalla tapaa kuin aikaisemmin. Työlaitoksen hoidokkien maanviljelyksessä suorittamista päivätöistä velottiin siltä 25 markkaa hevospäivätyöstä ja 10 markkaa hoidokaspäivätyöstä. Tulot tekivät 164,756: 50 markkaa, menot taasen 157,552: 95 markkaa. Voitto oli siis 7,203: 55 markkaa. Sato käsitti 1,777 hl perunoita, 204 hl lanttuja, 162 hl porkkanoita, 152 hl punajuuria, 17,500 kg kaalia, 19,250 kg heiniä, 5,500 kg kauraa ja vikkeriä, 95 kuormaa vihantarehua sekä muita vihanneksia ja puutarhatuotteita, kuten rabarberia, viinimarjoja, mansikoita y. m. laitoksen omiksi tarpeiksi.

Sianhoito. Sikakanta oli vuoden alussa 487 eläintä ja vuoden päättyessä 424 eläintä. Vuoden varrella myytiin 78 elävää eläintä 12,975 markasta ja 24,807 kg sianlihaa 226,749: 25 markasta. Sianlihaa toimitettiin omalle ruokalalle 26,376 kg, arvoltaan 236,545: 75 markkaa. Sikalasta oli vuonna 1932 menoja 351,052: 15 markkaa ja tuloja 502,369 markkaa, joten siis puhdas voitto oli 151,316: 85 markkaa.

IV. Elätteelleanto.

Vuonna 1932 oli köyhäinhoidon kustannuksella elätteelle sijoitettu 28 henkilöä, joista 14 miestä ja 14 naista. Nämä jakautuivat avuntarpeen syyn mukaan seuraavasti:

Avuntarpeen syy.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Mielisairaus tai tylsämielisyys	7	4	11
Sairaus, kivulloisuus tai muu syy	6	3	9
Vanhuudenheikkous	—	5	5
Raajarikkoisuus	1	2	3
Yhteensä	14	14	28

Hoitopäivien lukumäärä oli 8,803, niistä 3,877 miesten ja 4,926 naisten hoitopäivää.

Huoltotoimisto henkisesti sairaita varten sijoitti lisäksi köyhäinhoidon kustannuksella hoidettavaksi useita mielisairaita.

V. Päiväkodeissa ja kesäsiirtoloissa hoidetut.

Eri päiväkodeissa hoidettiin köyhäinhoidon kustannuksella 436 poikaa ja 412 tyttöä, yhteensä 848 lasta, joiden ikä ja perheolot näkyvät seuraavasta yhdistelmästä:

Ikä.	Vanhemmat elossa.	Äiti leski.	Isä leski.	Äiti naimaton.	Vanhemmat tuntemattomat.	Yhteensä.	Näistä: Poikia.	Näistä: Tyttöjä.
—3 vuotta	53	3	—	25	—	81	48	33
3—6 »	300	42	4	47	1	394	195	199
7—10 »	154	61	5	31	—	251	127	124
11 v. tai tuntematon	65	43	1	12	1	122	66	56
Yhteensä	572	149	10	115	2	848	436	412

15 poikaa ja 17 tyttöä oleskeli köyhäinhoidon kustannuksella kesäsiirtoloissa.

Köyhäinhoitolautakunnan omassa lastenpäiväkodissa hoidettiin vuoden aikana 82 lasta, nimittäin 39 poikaa ja 43 tyttöä. Tämä päiväkoti, edelleenkin Alppikadun 19:ssä, oli koko vuoden aikana avoinna kaikkina arkipäivinä, paitsi heinäkuun aikana, jolloin se oli suljettu korjaustöiden takia. Hoitopäivien lukumäärä oli 9,390 eli keskimäärin 114.5 lasta kohden. Keskimäärin on lapsia päiväkodin aukiolopäivinä hoidettu päivää kohden 33.9. Hoidetuista lapsista oli 40 alle 5 vuotiaita, 34 lasta 5—10 vuotiaita ja 8 lasta yli 10 vuotiaita. Päiväkodin brutto kustannukset nousivat seuraaviin määriin:

	Kokonaiskustannus, Smk.	Kustannus hoitopäivää kohden, Smk.
Palkat	[1]) 45,133: 25	4: 81
Vuokra	22,200: —	2: 36
Lämpö	3,220: —	—: 34
Siivoaminen	1,390: 15	—: 15
Kaluston hankinta	1,396: 65	—: 15
Kaluston kunnossapito	1,257: 20	—: 13
Tarverahat	1,296: 85	—: 14
Vaatteiden pesu	1,717: 15	—: 18
Ruokinta	31,911: 60	3: 40
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet	844: 95	—: 09
Yhteensä	110,367: 80	11: 75

VI. Suoranaiset avustukset.

Vuoden aikana avustusta rahassa tai erilaisten tarveaineiden muodossa saaneiden avustuksensaajain lukumäärä nousi 16,195:ään [2]). Näistä asui 1,255 toisilla paikkakunnilla ja avustus annettiin tällöin oleskelupaikan köyhäinhoitoviranomaisten tai lautakunnan asiamiesten välityksellä. Köyhäinhoitoviranomaisten välityksellä avustetut 1,030 avustuksensaajaa asui 198 eri kunnassa. Vähintään 10 avustuksensaajaa asui seuraavissa kunnissa: Helsingin maalaiskunnassa 172, Viipurissa 78, Haagan kauppalassa 66, Oulunkylässä 61, Turussa 39, Espoossa 29, Kotkassa 26, Tampereella 22, Huopalahdessa 21, Viipurin maalaiskunnassa 20, Keravalla 16, Hämeenlinnassa 15, Kuopiossa 15, Hangossa 13, Vaasassa 13, Porissa 12, Hollolassa 10 ja Porvoossa 10.

Helsingin kaupungissa asuvista täysikasvuisista avustuksensaajista oli 947 henkilöä saanut, paitsi muuta apua, suoranaista avustusta vähemmän kuin 500 markkaa, kun taas[3]) 14,217 henkilöä oli saanut suuremman määrän. Elatusvelvollisuutta silmälläpitäen jakautuivat viimeksimainitut avustuksensaajat siten, että yksinäisiä miehiä oli 3,320, yksinäisiä naisia oli 4,239, lapsettomia perheitä oli 1,773 ja lapsiperheitä oli 4,885.

Lasten lukumäärä näissä perheissä käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Kunkin perheen lasten luku.	Perheitä, joihin kuului: Mies ja vaimo ynnä lapsia.	Yksinäinen mies ynnä lapsia.	Yksinäinen nainen ynnä lapsia.	Yhteensä.
1	1,548	58	1,010	2,616
2	876	27	413	1,316
3	394	13	147	554
4	190	3	48	241
5	88	2	15	105
6	35	—	2	37
7	11	—	—	11
8	2	—	—	2
9	3	—	—	3
Yhteensä	3,147	103	1,635	4,885

[1]) Tästä 4,223: 50 henkilökunnan palkanvähennystä. — [2]) Ks. s. 81* alav. 1 ja 2. — [3]) Tähän sisältyy 225 kaupungin ulkopuolella asuvaa mutta köyhäinhoitolautakunnan omien asiamiesten välityksellä avustettua henkilöä.

Lapsia yhteensä	6,012	173	2,556	8,741
Lapsia keskimäärin perhettä kohden	1.9	1.7	1.6	1.8

Avustuksesta osallisiksi tulleiden lukumäärä oli näissä tapauksissa yhteensä 27,878[1]), niistä 8,343 miestä, 10,794 naista ja 8,741 lasta.

Kaupungissa asuvat 500 markkaa tai enemmän suoranaista avustusta saaneet yli 16 vuotiaat henkilöt jakautuivat iän ja sukupuolen mukaan seuraavasti:

Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
16—19 vuotta	330	187	517	50—59 vuotta	851	1,132	1,983
20—29 »	2,458	869	3,327	60—69 »	395	877	1,272
30—39 »	2,565	1,011	3,576	70—79 »	146	600	746
40—49 »	1,511	1,143	2,654	80— »	29	113	142
				Yhteensä	8,285	5,932	14,217

Tietoja näiden avustuksensaajain siviilisäädystä annetaan allaolevassa yhdistelmässä:

Siviilisääty.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Naimattomia	2,815	2,177	4,992
Naineita	5,049	258	5,307
Leskiä ja eronneita	421	2,946	3,367
Naimattomia äitejä	—	551	551
Yhteensä	8,285	5,932	14,217

Syntymä- ja kotipaikan mukaan nämä avustuksensaajat jakautuivat seuraavasti:

Syntymäpaikka.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Kotipaikka.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Helsinki	1,664	837	2,501	Helsinki	6,420	4,438	10,858
Muu Suomen paikkakunta	6,284	4,803	11,087	Muu Suomen paikkakunta	972	826	1,798
Ulkomaat	236	182	418	Riidanalainen	765	498	1,263
Ilmoittamaton paikkakunta	101	110	211	N. k. valtion-tapaus	128	170	298
Yhteensä	8,285	5,932	14,217	Yhteensä	8,285	5,932	14,217

Avuntarpeen syy oli näissä tapauksissa[2]):

	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Sairaus tai muu työkyvyttömyys	1,706	2,020	3,726
Vanhuus	168	806	974
Perheen lukuisuus	96	101	197
Työnpuute	5,976	1,576	7,552
Oma tai aviopuolison huolimattomuus, juoppous y.m.s.	26	483	509
Muu syy	313	946	1,259
Yhteensä	8,285	5,932	14,217

[1]) Tähän eivät sisälly vähemmän kuin 500 markkaa saaneet henkilöt. — [2]) Vrt. s. 80*.

Näiden avustuksensaajain jakautuminen ammattinsa mukaan käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Tehdas- ja ammattityöntekijöitä	2,817	1,132	3,949
Ammattikehitystä vailla olevia työntekijöitä	4,203	3,374	7,577
Yksityisten palvelijoita	—	795	795
Muita	1,265	631	1,896
Yhteensä	8,285	5,932	14,217

Suoranaisia avustuksia[1]) jaettiin vuoden kuluessa Helsingissä asuville yhteensä 30,752,175: 85 markkaa. Näiden avustuksensaajain lukumäärä, mukaanluettuina sellaiset avustuksennauttijat, jotka, paitsi muuta apua, olivat saaneet suoranaisia avustuksia alle 500 markkaa, nousi 15,165:een, jolloin keskimääräinen avustus avustuksennauttijaa kohden oli 2,027: 97 markkaa. Lukuunottaen ainoastaan sellaiset kaupungissa asuvat avustuksensaajat, jotka pelkästään suoranaistakin avustusta olivat saaneet vähintään 500 markkaa, yhteensä 30,533,243: 75 markkaa, oli keskiavustus avustuksennauttijaa kohden 2,147: 66 markkaa.

Viimeksimainittu määrä jakautui avustuksensaajain sukupuoleen nähden seuraavasti:

	Avustuksensaajia.	Avustusten raha-arvo, Smk. Kaikkiaan.	Keskimäärin avustuksensaajaa kohden.
Miehiä	8,286	17,522,767: 60	2,115: —
Naisia	5,932	13,010,476: 15	2,193: 27
Yhteensä	14,218	30,533,243: 75	2,147: 66

Avustuksesta osallisiksi tulleiden lukumäärä oli 27,878, joten keskiavustus avustettua henkilöä kohden oli 1,095: 25 markkaa.

Avustukset annettiin osin rahassa, osin ruokatavaroiden, ruoka-annosten, jalkineiden, valmiiden vaatteiden, kankaiden, sukkien y. m. muodossa.

Perheitä, joissa oli sotaorpoja, oli kaikkiaan 63. Suoranaisesti avustettujen sotaorpojen lukumäärä oli 71. Näille lapsille annettujen suoranaisten avustusten kokonaismäärä oli 132,799: 25 markkaa.

VII. Sairaaloissa ja köyhäinhoidolle kuulumattomissa laitoksissa hoidetut.

Helsingin kaupungin köyhäinhoidon kustannuksella hoidettiin 2,883 miestä, 4,531 naista ja 573 lasta allamainituissa sairaaloissa ja laitoksissa:

[1]) Laskelman ulkopuolella ovat 4,728 miestä, 3,641 naista ja 941 lasta, yhteensä 9,310 henkilöä, jotka eivät olleet saaneet muuta apua kuin suoranaista avustusta tai lääkkeitä tai molempia yhteensä alle 500 markan arvosta. Tällaisten avustusten yhteissumma oli kertomusvuonna 1,585,367: 95 markkaa.

Sairaalat.	Hoidokit. Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Hoitopäiviä kaikkiaan. Miesten.	Naisten.	Yhteensä.	Hoitopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden.
Marian sairaala ...	852	1,578	2,430	21,941	30,920	52,861	21.8
Kivelän sairaalan sisätautien osasto	105	134	239	[1])56,328	[1])86,241	[1])142,569	[1])193.4
Kulkutautisairaala	242	354	596	5,863	9,595	15,458	25.9
Tuberkuloosisairaala	353	306	659	27,688	26,734	54,422	82.6
Suomen punaisen ristin sairaala ..	47	86	133	1,066	1,844	2,910	21.9
Yleisen sairaalan eri osastot.....	216	729	945	5,875	10,537	16,412	17.4
Diakonissalaitos ..	1	8	9	39	437	476	52.9
Mielisairaalat y. m. s.							
Nikkilän sairaala..	413	519	932	126,343	71,140	197,483	211.9
Kivelän sairaalan mielisairaiden osasto.....	238	260	498	. [2])	. [2])	. [2])	. [2])
Huoltotoimisto henkisesti sairaita varten (keskuskodit).....	31	41	72	5,609	6,517	12,126	168.4
Lapinlahden keskuslaitos	161	154	315	9,136	14,857	23,993	76.2
Muut laitokset.							
Sairaskoti (Sjukhemmet)	2	16	18	732	5,356	6,088	338.2
Pelastusarmeijan Porvoon äitienkoti	—	13	13	—	1,470	1,470	113.1
Pippingsköldin turvakoti	—	44	44	—	2,668	2,668	60.6
S. Mannerheimin koti	—	12	12	—	2,116	2,116	176.3
Vanhainkoti (Ålderdomshemmet)	—	38	38	—	12,892	12,892	339.3
Kaupunkilähetyksen Rajamäen siirtolat.....	161	35	196	23,350	4,514	27,864	142.2
Kaup.läh. vastaanottokoti y. m. ..	1	66	67	60	3,993	4,053	60.5
Hyvinkään kunnalliskoti ja työlaitos	28	15	43	4,837	3,349	8,186	190.4
Muut laitokset	32	123	155	7,412	17,513	24,925	160.8
Yhteensä	2,883	4,531	7,414	296,279	312,693	608,972	82.1

Lapsista hoidettiin 237 poikaa ja 209 tyttöä kaupungin omissa sairaaloissa sekä 57 poikaa ja 70 tyttöä muissa laitoksissa.

[1]) Tähän sisältyvät mielisairaidenkin hoitopäivät. — [2]) Ks. alav. 1.

VIII. Lahjoitettujen varojen koroilla avustetut.

Köyhäinhoidolle lahjoitettujen rahastojen korot nousivat seuraaviin määriin:

	Smk.
Hedvig Charlotta Gripenbergin rahasto	962: 80
Wilhelm Elgin rahasto	885: 40
Carl Gustaf Hanellin rahasto	447: —
Alexandras understöd	558: 40
Carl Sierckenin rahasto	240: 70
Gustava Katharina Brobergin y. m. rahastot	590: —
W. J. S. Westzynthiuksen testamenttirahasto	1,796: 65
Maria Bergmanin testamenttirahasto	859: 65
Adolf Fredrik Sierckin rahasto	601: 75
Lisette Gardbergin rahasto	85: 95
Elsa Maria Lampan rahasto	1,177: —
Waldemar Wavulinin lahjoitusrahasto	1,289: 45
Lasten kesäsiirtolain rahasto	5,253: 95
Johan Gustav Rosenbergin rahasto	2,189: 15
Puolisoiden Isak Mattsson-Kivilän apurahasto	10,000: —
Emma Grefbergin rahasto	9,166: 55
Alfred Kordelinin avustusrahasto	16,185: 10
John Holmströmin rahasto kainojen köyhien hyväksi	15,163: 55
Yhteensä	67,453: 05

Nämä korkovarat, lukuunottamatta Rosenbergin rahaston ja Lasten kesäsiirtolain rahaston korkoja, jotka liitettiin pääomaan, käytettiin avustukseksi 250 henkilölle.

IX. Työttömyysavustukset.

Parina edellisenä vuonna oli kaupungin puolesta jaettu köyhäinhoitolautakunnan välityksellä, mutta ulkopuolella köyhäinhoitolautakunnan varsinaisten määrärahojen, erikoista työttömyysavustusta Helsingin kaupungissa kotipaikkaoikeuden omaaville työttömille. Tämänlaatuista virallista avustustoimintaa ei kertomusvuonna harjoitettu. Sensijaan on mainittava, että kaupunki avusti työttömiänsä kertomusvuonna muulla tavoin. Niinpä jatkui edellisen vuoden lopulla aloitettu ruuanjakelu helsinkiläisille työttömille koko kertomusvuoden ajan. Kun myöskin kertomusvuonna oli työt käynnissä valtion siirtovaratyömailla, ja Helsingin kaupunki oikeutettiin niihin lähettämään huomattavan joukon työttömiänsä, ja kun heidät voimassaolevien määräysten mukaan paikallisen työttömyyslautakunnan toimesta oli varustettava, milloin tarve niin vaati, tamineilla sekä asunto- ja muonavaroilla ensimmäiseen tiliin saakka, määräsi kaupunginhallitus, joka Helsingin kaupungissa toimi työttömyyslautakuntana, köyhäinhoitolautakunnan toimittamaan tämän huoltotehtävän ja myönsi lautakunnan käytettäväksi, ulkopuolella lautakunnan varsinaisen menoarvion, useammassa erässä tähän tarkoitukseen tarvittavat määrärahat. Näitä määrärahoja käytettiin yhteensä 166,845: 60 markkaa, ja valmistettiin niiden avulla useille sadoille helsinkiläisille työttömille mahdollisuus ryhtyä työskentelemään puheenaolevilla siirtovaratyömailla.

X. Köyhäinhoitolautakunnan työtuvat.

Vuoden 1932 kuluessa oli toimessa 5 työtupaa, joihin voitiin sijoittaa alla mainitut lukumäärät työntekijöitä: Hämeentien 39:ssä olevaan 100 naista,

Kulmavuorenkadun 2:ssa olevaan 50 naista ja 40 miestä, Helsinginkadun 1:ssä sijaitsevaan 160 miestä (työtupa muutettiin kesäkuun 1 p:nä saman laajuisena Kotkankadun 9:ään), Lönnrotinkadun 32:ssa olevaan 100 naista ja 100 miestä, sekä Pengerkadun 11:ssä olevaan 125 tervettä ja 27 tuberkuloottista miestä, jotka kumpaisetkin ryhmät työskentelivät eri työsaleissa.

Työntekijät saivat työtuvissa kaksi ateriaa päivässä ja aamuisin voileipää ja maitoa, kuten ennenkin. Työntekijöille maksettu rahapalkka vaihteli 5:stä 15 markkaan päivässä ja tulee siihen lisäksi ruoka, jota miehille annettiin myöskin sunnuntaisin yksi ateria. Ylimääräisinä viikkopyhinä ja juhlapäivinä saivat naisetkin aterian.

Naisten töistä mainittakoon: höyhenien riipiminen, sukankudonta, virkkaus, peitteiden ompeleminen, matonkuteitten leikkely, maton- ja pyyheliinakankaan kutominen, koneompelu, kehrääminen y. m. Miehet taasen suorittivat m.m. seuraavat työt: nahka-, kookos- ja palikkamattojen sekä lelujen valmistamisen, huonekalu- ja verhoilutyöt, riippumatto- ja kassityöt y. m. Huomattavimmat ostajat ja tilaajat olivat: köyhäinhoitolautakunnan kansliat, Sofianlehdon pikkulastenkoti, lastentarhain johtokunta, Reijolan lastenkoti, terveydenhoitolautakunta, Kallion lastenklinikka ja kouluhammasklinikka.

Työtuvissa työskenteli kertomusvuonna yhteensä 990 henkeä. Työskentelevien suurin määrä eri kuukausina oli seuraava:

	Miehiä.	Naisia.		Miehiä.	Naisia.
Tammikuu	645	521	Heinäkuu	782	502
Helmikuu	702	543	Elokuu	810	518
Maaliskuu	781	524	Syyskuu	836	519
Huhtikuu	797	527	Lokakuu	852	517
Toukokuu	784	524	Marraskuu	857	494
Kesäkuu	774	499	Joulukuu	770	471

Työtupien bruttokustannukset nousivat 4,421,842: 60 markkaan. Työt päivien lukumäärä oli 190,411, joten bruttomenot työpäivää kohden olivakeskimäärin 23: 22 markkaa. Kun työtupien tulot kuitenkin nousivat 810,587: 65 markkaan ja vuoden vaihteessa sitäpaitsi oli huomattava varasto valmiita töitä, työaineita ja saatavia, muodostuvat nettomenot paljon pienemmiksi. Työtuvilla on ollut huomattava moraalinen merkitys, sillä niiden kautta on voitu välttää suoranaisten kotiavustusten nousua edes jossain määrin.

XI. Juopuneina pidätettyjen huolto.

Toukokuun 8 p:nä 1931 annetun lain 1 §:n säätämiä ilmoituksia saapui poliisiviranomaisille n. k. hiljaisista juopuneista eli henkilöistä, joita poliisiviranomainen ei ollut saattanut syytteeseen ja joita siis ei myöskään oltu juopumuksesta rangaistu, yhteensä 15,183 sekä henkilöistä, jotka olivat tuomitut juopumuksesta rangaistukseen yhteensä 2,695. Jaosto ei ole katsonut tarpeelliseksi ryhtyä puheenaolevan lain 2 §:n säätämiin opastus- tai neuvontataikka varoitustoimenpiteisiin jälkimmäiseen ryhmään nähden, koska siihen kuuluvat jo olivat saaneet rangaistuksen ja heidän tapaamisensa olisi tuottanut kovin suuria vaikeuksia. Edelliseen ryhmään kuuluneista 15,183 tapauksesta, joista miehiä koski 13,987 eli 92.1% ja naisia 1,196 eli 7.9%, jaosto käsitteli kaikki, mutta päätti antaa toimenpiteen raueta 10,283 tapauksessa, jotavastoin kirjallinen ohje, neuvo tai varoitus annettiin yhteensä 4,644 tapauk-

sessa ja suullista ohjausta, neuvoa tai varoitusta yhteensä 256 tapauksessa, joista24 naiselle ja 232 miehelle.

Yllämainituista 15,183 n. k. hiljaisiin juopuneisiin kohdistuneista ilmoituskorteista monet koskivat samaa henkilöä, niin että henkilöluku supistui 8,271:een. Korkein määrä kortteja samasta henkilöstä n. k. hiljaisten juopuneiden ryhmässä nousi 27:ään.

XII. Köyhäinhoidon tulot ja menot.

Kaupungin vuoden 1932 talousarviossa osoitettiin köyhäinhoitoa varten varoja yhteensä 48,655,046 markkaa, josta määrästä kuitenkin 8,000,000 markkaa arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston päätösten mukaisesti. Köyhäinhoitolautakunnalla oli siis käytettävissään määrärahoja kaikkiaan 40,655,046 markkaa; mutta vuoden varrella myönsivät kaupunginvaltuusto ja kaupunginhallitus lautakunnalle lisämäärärahoja yhteensä 8,104,061: 15 markkaa sekä 166,845: 60 markkaa työttömien avustamista varten[1]). Köyhäinhoitolautakunnan bruttomenot nousivat kaiken kaikkiaan 62,432,916: 20 markkaan, josta varsinaiseen köyhäinhoitoon käytettiin 62,266,070: 60 markkaa, ja kun tästä köyhäinhoitomenojen kokonaismäärästä vähennetään tulot[2]), 12,365,410: 40 markkaa, jää jäljelle 49,900,660: 20 markkaa, mikä viimeksimainittu summa siis osoittaa varsinaisesta köyhäinhoidosta kaupunkikunnalle aiheutuneet todelliset kustannukset vuonna 1932. Edelläoleviin summiin sisältyvät myös juopuneina pidätettyjen huollosta aiheutuneet kustannukset. Lisäksi on kuitenkin otettava huomioon työttömyysavustuksiin käytetyt ylimääräiset meno-erät, yhteensä 166,845: 60 markkaa, joten lopulliset nettomenot nousivat 50,067,505: 80 markkaan. Vuonna 1931 vastaava summa oli 39,984,067: 05 markkaa, vuonna 1930 31,082,359: 05 markkaa, vuonna 1929 20,649,386: 80 markkaa, vuonna 1928 16,749,655: 10 markkaa, vuonna 1927 15,858,530: 28 markkaa, vuonna 1926 15,816,880: 44 markkaa ja vuonna 1925 14,561,959: 24 markkaa.

Seuraavassa taulukossa esitetään tietoja köyhäinhoidon arvioiduista ja todellisista tuloista ja menoista vuonna 1932[3]):

	Arvioidut tulot ja menot.						Todelliset tulot ja menot.		Määrä, jolla todelliset tulot ja menot ylittävät (+) tai alittavat (—) lasketut.	
	Talousarvioon otetut.		Kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen myöntämä lisämääräraha.							
	Markkaa		Markkaa		Markkaa		Markkaa		Markkaa	
Tulot.										
Kunnalliskoti	186,500	—	—	—			166,347	05	— 20,152	95
Työlaitos	392,660	—	—	—			337,234	35	— 55,425	65
Maanviljelys	185,000	—	—	—			151,388	50	— 33,611	50
Sikala	600,000	—	—	—			476,270	—	— 123,730	—
Pesula	994,000	—	—	—			902,329	50	— 91,670	50
Työtuvat	1,000,000	—	—	—			759,261	85	— 240,738	15
Korvaus köyhien ylläpidosta	5,200,000	—	—	—			8,278,454	10	+ 3,078,454	10
Palkanvähennykset	.		—	—			357,057	35	.	
Luontoisetujen korvaukset	1,038,096	—	—	—			937,067	70	— 101,028	30
Yhteensä	9,596,256	—	—	—			12,365,410	40	+ 2,412,097	05

[1]) Ks. s. 90*. — [2]) Tulona on tässä laskettu myöskin kaupunginvaltuuston kertomusvuodeksi määräämä vähennys toimihenkilökunnan palkoista, kaikkiaan 357,057: 35 markkaa. — [3]) Yksityiskohtaiset tiedot on julkaistu Helsingin kaupungin tilastossa V. 17. 1932.

Menot.	Arvioidut tulot ja menot. Talousarvioon otetut.	Kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen myöntämä lisämääräraha.	Todelliset tulot ja menot.	Määrä, jolla todelliset tulot ja menot ylittävät (+) tai alittavat (—) lasketut.
	Markkaa ja penniä.			
Köyhäinhoitolautakunta	3,360,980 —	403,888 65	3,809,318 90	+ 44,450 25
Köyhäinhoidon kassa- ja tilivirasto	285,795 —	1,400 —	287,162 95	— 32 05
Lastenpäiväkoti	114,540 —	793 25	110,367 80	— 4,965 45
Kunnalliskodin ja siihen liittyvien laitosten yhteiset kustannukset	856,670 —	3,592 —	835,334 95	— 24,927 05
Kunnalliskoti	5,908,113 —	25,680 —	5,587,985 —	— 345,808 —
Työlaitos	1,366,390 —	19,800 —	1,374,953 60	— 11,236 40
Maanviljelys	166,800 —	— —	157,552 95	— 9,247 05
Sikala	362,690 —	— —	351,052 15	— 11,637 85
Pesula	598,920 —	10,000 —	582,006 75	— 26,913 25
Työtuvat	4,424,148 —	15,707 25	4,421,842 60	— 18,012 65
Elätteelleanto	100,000 —	— —	55,120 25	— 44,879 75
Sairaanhoito	[1]) 7,454,000 —	— —	8,853,370 —	+ 1,399,370 —
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet	[2]) 287,000 —	250,000 —	616,072 —	+ 79,072 —
Suoranaiset avustukset; turvakodeissa y. m. s. hoidettujen kustannuks.	15,000,000 —	7,348,200 —	34,799,781 85	+12,451,581 85
Päivähoitokustannukset	200,000 —	25,000 —	261,298 50	+ 36,298 50
Matkakulut	34,000 —	[3]) — —	28,656 95	— 5,343 05
Hautauskulut	135,000 —	[4]) — —	134,193 40	— 806 60
Työttömien avustaminen	— —	166,845 60	166,845 60	— —
Yhteensä	40,665,046 —	8,270,906 75	[5])62,432,916 20	+13,506,963 45

XIII. Korvaus köyhäinhoidosta.

Asiamiesosaston toimesta perittynä korvauksena köyhäinhoidosta kertyi vuoden kuluessa yhteensä 8,278,454: 10 markkaa, vastaten 13.3 % köyhäinhoidon kokonaismenoista vuoden aikana. Tästä määrästä suoritti valtio 1,420,631 markkaa, vieraat kunnat 6,261,957: 15 markkaa ja yksityiset henkilöt, toiminimet y.m. yhtymät 595,865: 95 markkaa. Kertyneestä korvausmäärästä oli korvauksena:

Suoranaisista avustuksista	Smk	6,033,175: 60
Kunnalliskodissa ja työlaitoksessa annetusta hoidosta	»	808,780: 65
Sairaalahoidosta	»	1,360,771: 05
Muusta köyhäinhoidosta	»	75,726: 80
Yhteensä	Smk	8,278,454: 10

Suoranaisten avustusten aiheuttamista vuoden menoista saatiin niinmuodoin takaisin 17.3 %, kunnalliskodin ja työlaitoksen menoista 10.4 % ja sairaalahoitomenoista 15.4 %.

Köyhäinhoidosta peritty korvaus jakaantui eri maksuvelvollisten kesken seuraavasti:

[1]) Tähän sisältyy muilta tileiltä siirretyt 34,000 markkaa. — [2]) Alkuperäinen määräraha oli 300,000 markkaa, josta 13,000 markkaa siirrettiin tilille Elätteelleanto. — [3]) Määräraha 40,000 markkaa, josta 6,000 markkaa siirretty tilille Elätteelleanto. — [4]) Määräraha 150,000 markkaa, josta 15,000 markkaa siirretty tilille Elätteelleanto. — [5]) Hyväntekeväisyyttä harjoittavien järjestöjen keskityskanslian ylläpitoon käytettiin sitäpaitsi 29,650 markkaa.

Valtio, valtiontapauksia	Smk	1,382,762: 10
» sotaorpojen hoidosta	»	37,868: 90
Vieraat kunnat	»	6,261,957: 15
Yksityiset henkilöt, toiminimet y. m. yhtymät	»	595,865: 95
Yhteensä	Smk	8,278,454: 10

Tämän lisäksi on asiamiesosaston toimesta peritty korvausta lastensuojelulautakunnan laitoshoitoon ja yksityiskoteihin sijoittamien lasten hoidosta seuraavasti:

Valtiolta	Smk	648,713: 70
Vierailta kunnilta	»	727,639: 20
Yksityisiltä elatusvelvollisilta	»	308,598: 90
Yhteensä	Smk	1,684,951: 80

Näin ollen on kaikesta rahassa peritystä korvauksesta laskelma seuraava:

Köyhäinhoitolautakunnan antamasta köyhäinhoidosta perityn korvauksen kokonaismäärä	Smk	8,278,454: 10
Lastensuojelulautakunnan toimesta sijoitettujen lasten hoitokustannuksista perityn korvauksen määrä	»	1,684,951: 80
Yhteensä peritty korvausta	Smk	9,963,405: 90

Paitsi rahassa suoritettua korvausta sai kunta hyvitystä köyhäinhoitolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan antamasta hoidosta 475 mieheltä ja 38 naiselta, jotka miehet työlaitoksessa ja naiset kunnalliskodissa työllään korvasivat 785,748 markkaa. Työlaitoksen ahtauden vuoksi ei hyvitysmäärä pääse kohoamaan.

Suoritetuissa rahakorvauksissa on kertomusvuoden aikana ollut lisäystä huomattavissa pääasiallisesti vieraiden kuntien suorittamissa määrissä. Yksityisten henkilöiden korvausmäärä ei ole sanottavasti lisääntynyt, vaikkakin maksajien lukumäärä on melkoisesti kasvanut. Tämä johtuu siitä, että raskaasta pula-ajasta aiheutuneen yleisen köyhtymisen takia korvausvelvolliset nykyisin maksavat korvauksensa kuukausittain keskimäärin 5—100 markan erissä sen sijaan, että aikaisempina vuosina suoritettiin korvausta 50—300 markan erissä. Niiden yksityisiä koskevien velkomustapausten lukumäärä, joista kertomusvuonna suoritettiin korvausta, oli 1,757. Näistä oli köyhäinhoitolautakunnan tapauksia 1,313 ja lastensuojelulautakunnan tapauksia 444.

Taulu I. Yleiskatsaus köyhäinhoitolautakunnan asiamiesosaston kirjeenvaihtoon vuonna 1932.

Laitos tai viranomainen y.m., jolta saapui tai jolle lähetettiin kirjelmä.	Saapuneita kirjelmiä, jotka koskivat: Korvausvaatimuksia. Helsingin kaupungille tehtyjä	Toiselle kunnalle tehtyjä	Yksityiselle elatusvelvollisille tehtyjä	Valtiolle tehtyjä	Muita.	Yhteensä.	Lähetettyjä kirjelmiä, jotka koskivat: Korvausvaatimuksia. Helsingin kaupungille tehtyjä	Toiselle kunnalle tehtyjä	Yksityiselle elatusvelvollisille tehtyjä	Valtiolle tehtyjä	Muita.	Yhteensä
Köyhäinhoitolautakunnat	1,562	887	51	18	13	2,531	446	4,488	—	24	14	4,972
Yksityiset henkilöt, yhtymät tai laitokset	—	—	620	—	—	620	—	—	12,161	—	—	12,161
Pastorinvirastot	119	3,086	501	66	9	3,781	100	2,951	484	81	3	3,619
Poliisilaitokset	104	4,170	295	55	1	4,625	101	3,872	291	45	3	4,312
Kruununnimismiehet	3	156	179	—	—	338	2	181	207	—	1	391
Henki- ja kihlakunnankirjurit	119	21,431	8	6	6	21,570	126	23,277	2	8	5	23,418
Maaherra	926	2,671	246	779	2	4,624	579	2,884	518	968	1	4,950
Korkein hallinto-oikeus	14	5	5	17	—	41	26	47	16	35	—	124
Asiamiehet, maistraatit, valtuustot	12	13	6	—	—	31	11	13	11	—	—	35
Kaupungin- tai kruununvouti	—	—	—	—	—	—	4	46	51	—	—	101
Lastensuojelulautakunta	17	246	507	29	2	801	38	51	—	—	2	91
Sosialiministeriö	—	—	—	2	—	2	1	—	—	6	—	7
Muut	99	166	—	4	19	288	98	203	—	13	28	342
Yhteensä	2,975	32,831	2,418	976	52	39,252	1,532	38,013	13,741	1,180	57	54,523

Taulu II. Miesten työlaitoksen työtoiminta vuonna 1932.

Työtoiminnan haarat.	Työtoiminnasta kertyneet tulot, Smk. Kunnallis-kodille tehdyistä töistä.	Työlaitokselle tehdyistä töistä.	Muille virastoille ja yksityisille tehdyistä töistä.	Yhteensä.	Käytettyjen työtarvikkeiden arvo, Smk.	Nettotulot (työpalkat), Smk.
Puunjalostamo	40,492	4,519	112,530	157,541	101,606	55,935
Jalkinetyöt	69,574	33,960	17,772	121,306	93,149	28,157
Sepäntyöt	25,126	5,542	11,172	41,840	27,612	14,228
Maalaamo	23,183	1,664	47,670	72,517	46,764	25,753
Räätälintyöt	61,227	67,424	2,939	131,590	117,154	14,436
Sekalaistyöt	207,602	330	365	208,297	9,707	198,590
Yhteensä	427,204	[1]) 113,439	192,448	733,091	395,992	[2]) 337,099

Työaineita oli 1932 vuoden alussa 128,514: 05 markan arvosta, vuoden varrella hankittiin niitä 392,432: 75 markalla ja kulutettiin 395,992: 05 markalla, joten työaineiden säästö vuoteen 1933 oli 124,954: 75 markkaa.

---

[1]) Numerot käsittävät vain työtarvikkeiden arvon. — [2]) Vrt. alav. 1.

Taulu III. Katsaus köyhäinhoitolautakunnan kansliain työhön vuonna 1932.

	Henkilöitä, jotka on lähetetty: Kunnalliskotiin ja työlaitokseen.	Henkilöitä, jotka on lähetetty: Työtupiin.	Henkilöitä, jotka on lähetetty: Toisiin laitoksiin.	Maksettuja suoraanaisia avustuksia ja elätteelleantomaksuja.	Jaettuja lääkkeitä ja sairaanhoitotarvikkeita.	Kustannettuja hautauksia.	Annettuja varattomuustodistuksia.	Annettuja muita todistuksia.	Sisäänjätettyjä anomuksia.	Evättyjen anomusten ilmoituksia.	Muita asioita.	Asioita yhteensä.
Fabianinkadun kanslia I.												
Tammikuu	—	—	164	2,614	176	5	80	—	1,245	89	476	4,849
Helmikuu	—	—	127	2,337	202	3	39	48	1,353	95	452	4,656
Maaliskuu	—	—	119	2,490	245	6	70	—	1,109	67	476	4,582
Huhtikuu	—	—	118	2,491	339	5	114	2	1,290	119	521	4,999
Toukokuu	—	—	231	2,300	255	4	87	—	1,146	74	464	4,561
Kesäkuu	—	—	101	2,019	128	1	19	4	963	67	392	3,694
Heinäkuu	—	—	144	2,075	394	4	102	30	1,018	136	472	4,375
Elokuu	—	—	110	2,193	184	7	67	—	1,168	84	515	4,328
Syyskuu	—	—	163	2,497	220	5	112	—	1,437	64	553	5,051
Lokakuu	—	—	151	3,209	388	3	105	—	1,420	76	804	6,156
Marraskuu	—	—	100	3,322	284	6	123	—	1,578	86	926	6,425
Joulukuu	—	—	122	3,929	290	—	87	—	1,578	98	1,002	7,106
Yhteensä	—	—	*1,650*	*31,476*	*3,105*	*49*	*1,005*	*84*	*15,305*	*1,055*	*7,053*	*60,782*
Hämeentien kanslia II.												
Tammikuu	—	—	78	2,928	193	5	25	7	1,246	278	1,629	6,389
Helmikuu	—	—	83	3,072	254	4	7	—	1,354	82	2,077	6,933
Maaliskuu	—	—	89	3,409	256	6	14	5	1,288	57	2,051	7,175
Huhtikuu	—	—	158	3,421	304	10	19	10	1,552	64	1,931	7,469
Toukokuu	—	—	106	3,339	224	4	28	2	1,174	37	1,391	6,305
Kesäkuu	—	—	109	3,044	194	7	15	—	1,237	54	1,169	5,829
Heinäkuu	—	—	89	2,732	194	5	5	2	1,257	23	902	5,209
Elokuu	—	—	131	2,841	196	8	8	—	1,463	112	689	5,448
Syyskuu	—	—	72	3,250	192	6	39	1	1,433	158	1,057	6,208
Lokakuu	—	—	102	3,355	182	2	27	19	1,433	7	1,779	6,906
Marraskuu	—	—	81	3,692	177	7	29	43	1,392	63	1,944	7,428
Joulukuu	—	—	68	3,726	221	5	22	74	1,499	20	1,796	7,431
Yhteensä	—	—	*1,166*	*38,809*	*2,587*	*69*	*238*	*163*	*16,328*	*955*	*18,415*	*78,730*
Anjalantien kanslia III.												
Tammikuu	—	—	85	3,067	442	6	113	4	1,050	268	141	5,176
Helmikuu	—	—	99	3,399	504	7	168	—	1,023	276	128	5,604
Maaliskuu	—	—	65	3,474	524	11	75	18	1,061	296	122	5,646
Huhtikuu	—	—	138	3,428	609	3	108	2	1,278	276	134	5,976
Toukokuu	—	—	72	3,327	411	5	92	4	991	246	131	5,279
Kesäkuu	—	—	171	3,083	389	6	98	—	1,002	209	127	5,085
Heinäkuu	—	—	86	3,155	401	4	80	3	1,114	270	183	5,296
Elokuu	—	—	103	3,460	463	4	103	9	992	308	156	5,598
Syyskuu	—	—	117	3,698	517	1	92	5	1,268	287	152	6,137
Lokakuu	—	—	106	3,767	390	3	103	—	1,031	251	174	5,825
Marraskuu	—	—	158	3,021	445	3	64	2	918	220	202	5,033
Joulukuu	—	—	98	3,617	420	4	47	10	992	318	251	5,757
Yhteensä	—	—	*1,298*	*40,496*	*5,515*	*57*	*1,143*	*57*	*12,720*	*3,225*	*1,901*	*66,412*

	Henkilöitä, jotka on lähetetty:			Maksettuja suoranaisia avustuksia ja elätteeleantomaksuja.	Jaettuja lääkkeitä ja sairaanhoitotarvikkeita.	Kustannettuja hautauksia.	Annettuja varattomuustodistuksia.	Annettuja muita todistuksia.	Sisäänjätettyjä anomuksia.	Evättyjen anomusten ilmoituksia.	Muita asioita.	Asioita yhteensä.
	Kunnallisko-tiin ja työlaitokseen.	Työtupiin.	Toisiin laitoksiin.									
Runeberginkanslia IV.												
Tammikuu	—	—	80	1,401	185	6	154	4	1,358	250	515	3,953
Helmikuu	—	—	154	2,084	170	6	106	4	1,153	250	522	4,449
Maaliskuu	—	—	114	2,316	207	4	116	4	1,129	227	468	4,585
Huhtikuu	—	—	129	2,069	197	4	125	1	1,235	279	394	4,433
Toukokuu	—	—	125	1,961	162	2	105	4	1,059	248	312	3,978
Kesäkuu	—	—	136	1,809	148	5	85	2	934	289	389	3,797
Heinäkuu	—	—	113	1,717	154	4	90	—	1,077	339	503	3,997
Elokuu	—	—	91	1,918	240	5	107	—	1,276	344	418	4,399
Syyskuu	—	—	135	2,238	199	6	141	2	1,371	284	347	4,723
Lokakuu	—	—	155	2,842	213	8	129	—	1,451	416	509	5,723
Marraskuu	—	—	135	3,255	225	6	137	—	1,748	490	504	6,500
Joulukuu	—	—	107	3,811	253	2	127	—	1,614	413	683	7,010
Yhteensä	—	—	*1,474*	*27,421*	*2,353*	*58*	*1,422*	*21*	*15,405*	*3,829*	*5,564*	*57,547*
Franzéninkadun kanslia V.												
Tammikuu	—	—	195	3,116	470	8	50	—	1,539	633	650	6,661
Helmikuu	—	—	153	3,612	534	4	41	—	1,539	948	946	7,777
Maaliskuu	—	—	110	3,718	428	9	48	—	1,422	883	763	7,381
Huhtikuu	—	—	135	3,749	479	7	49	—	1,401	1,009	1,350	8,179
Toukokuu	—	—	152	3,671	433	5	63	—	1,371	983	1,077	7,755
Kesäkuu	—	—	103	3,544	311	6	52	—	1,264	738	1,306	7,324
Heinäkuu	—	—	96	3,097	357	5	35	—	1,452	799	1,106	6,947
Elokuu	—	—	158	3,351	409	5	48	—	1,598	1,141	918	7,628
Syyskuu	—	—	203	3,736	474	5	69	—	1,571	941	1,029	8,028
Lokakuu	—	—	101	3,799	363	6	34	—	1,564	843	1,173	7,883
Marraskuu	—	—	126	4,563	520	4	16	—	1,712	948	1,206	9,095
Joulukuu	—	—	79	5,473	419	7	15	—	1,815	1,087	1,188	10,083
Yhteensä	—	—	*1,611*	*45,429*	*5,197*	*71*	*520*	—	*18,248*	*10,953*	*12,712*	*94,741*
Siltasaarenk. laitoskanslia VI.												
Tammikuu	38	53	74	1,505	69	1	16	—	694	1	847	3,298
Helmikuu	41	89	56	1,369	80	2	7	—	722	—	742	3,108
Maaliskuu	26	91	94	1,563	63	3	3	—	828	5	740	3,416
Huhtikuu	29	87	71	1,464	86	9	18	—	861	22	848	3,495
Toukokuu	33	83	108	1,100	75	—	13	1	623	13	787	2,836
Kesäkuu	29	79	113	1,179	71	—	9	3	634	10	632	2,759
Heinäkuu	20	52	120	882	80	6	26	6	554	14	729	2,489
Elokuu	20	73	205	953	77	2	19	6	553	2	658	2,568
Syyskuu	17	163	140	1,206	111	—	4	5	757	4	930	3,337
Lokakuu	28	152	120	1,434	71	6	12	2	803	3	868	3,499
Marraskuu	43	106	116	1,541	78	6	20	4	732	7	612	3,265
Joulukuu	27	13	113	1,373	72	6	13	—	734	7	463	2,821
Yhteensä	*351*	*1,041*	*1,330*	*15,569*	*933*	*41*	*160*	*27*	*8,495*	*88*	*8,856*	*36,891*
Vilhonvuorenkujan kanslia VII.												
Lokakuu	—	—	111	2,572	194	2	100	16	1,402	393	741	5,531
Marraskuu	—	—	96	3,820	269	—	108	26	1,348	335	613	6,615
Joulukuu	—	—	104	4,202	200	8	94	17	1,274	280	444	6,623
Yhteensä	—	—	*311*	*10,594*	*663*	*10*	*302*	*59*	*4,024*	*1,008*	*1,798*	*18,769*
Kaikkiaan	**351**	**1,041**	**8,840**	**209,794**	**20,353**	**355**	**4,790**	**411**	**90,525**	**21,113**	**56,299**	**413,872**

XII. Lastensuojelu.

Lastensuojelulautakunnan vuodelta 1932 antama kertomus[1]) oli seuraavansisältöinen:

Yleiskatsaus. Edelleen jatkunut taloudellinen pulakausi ja siitä johtunut yleinen työttömyys ovat osaltaan tehostaneet lastenhuoltotoiminnan yhteiskunnallista merkitystä, mutta toisaalta tuottaneet sille entistä suurempia vaikeuksia. Yhä useammalle hädänalaiselle lapselle on lautakunnan täytynyt toimittaa avustusta entisestään vähennetyillä määrärahoilla. Varsinkin köyhäinhoidollisten lasten luku on kertomusvuoden kuluessa huomattavasti lisääntynyt, kun sitävastoin lisäys kasvatuksellisista syistä lautakunnan huostaan otettujen lasten lukumäärässä on ollut vähäisempi, ilmeisesti vain kaupungin kasvamisesta johtuva. Lastenvalvojan luetteloissa olevain aviottomain lasken luku on kyseessäolevana aikana jonkun verran vähentynyt, mikä on aiheutunut siitä, että joukko tällaisia lapsia pääkaupungista poismuuttaneina on voitu siirtää toisten kuntain lastenvalvojain huolenpidon varaan ja että useat elatusvelvollisista ovat menneet asianomaisten äitien kanssa naimisiin. Käytettävissä olevain määrärahojen vähentyessä on lautakunnan toistaiseksi täytynyt luopua monista tarpeellisista kalusto- ja vaatevarastojen hankinnoista kaupungin omiin lastenhuoltolaitoksiin sekä huomattavasti pienentää yksityisiin lastenkoteihin sijoittamiensa lasten hoitomaksuja, mikä ulkoakin päin saatavien avustuksien näiltä laitoksilta ehtyessä on luonnollisesti saattanut ne taloudellisiin vaikeuksiin ja osittain alentanut tähänastista lastenhoitotasoa. Samoin ovat erinäisten lastenhuoltolaitosten huoneisto-oloissa aikoja sitten ajatellut parannussuunnitelmat saaneet siirtyä yhä eteenpäin. Yleiseltä kannalta katsoen on kauan kaivatun lastensuojelulain puuttuminen pitkin aikaa suuresti vaikeuttanut lautakunnan käytännöllistä toimintaa.

Lautakunnan kokoonpano. Lastensuojelulautakuntaan kuuluivat vuonna 1932 puheenjohtajana professori M. Ruuth, varapuheenjohtajana rouva A. Huotari sekä muina jäseninä rouva M. Huttunen, toimittaja K. Kukkonen, vanhempi oikeusneuvosmies T. Nilsson, kirjanpitäjä B. Tabelle ja professori A. Ylppö.

Kaupunginhallitusta edusti lautakunnassa sosialijohtaja J. W. Keto.

Kansakoulukysymyksiä käsiteltäessä oli lautakunnan hallintoon kuuluvain koulujen opettajakunnan edustajana lautakunnassa opettaja V. E. Uusivirta sekä opettajiston varaedustajana johtajatar L. Kivekäs. Lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja hoitivat, siihen valittuina, vastaavat tehtävät myöskin lautakunnan muodostamassa kansakoulujohtokunnassa.

Opetuksen tarkastamisesta lautakunnan alaisissa kansa- ja ammatillisissa jatkokouluissa huolehti Helsingin kaupungin suomenkielisten kansakoulujen tarkastaja M. Pesonen ruotsinkielisten kansakoulujen tarkastajan R. Malmbergin avustamana.

---

[1]) Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1933.

Lautakunnan kokoukset. Lastensuojelulautakunta kokoontui säännöllisesti jokaisen kuukauden toisena ja neljäntenä tiistaina, paitsi kesä-, heinä- ja elokuun aikana, jolloin kokouksia tarvitsi pitää ainoastaan kerran kuukaudessa. Kansakoulujohtokuntana, jolloin myöskin koulukotien opettajakunnan edustaja otti osaa päätöksiin, käsitteli lautakunta asioita 2 eri kertaa. Pöytäkirjat lautakunnan kokouksista toimintavuoden kuluessa sisältävät yhteensä 1,917 eri asiaa, joista 432 yleisen kansliaosaston, 1,042 turvattomain lasten osaston ja 443 aviottomain lasten osaston esittämiä.

Tärkeimmät asiat. Paitsi taloussääntöehdotuksen valmistelua, lasten huostaanottamista, avustusten lakkauttamista, elatussopimusten vahvistamista, lasten koulunkäynnin ja jatko-opetuksen järjestelyä koskevia y. m. jokapäiväisestä toiminnasta johtuvia asioita, lautakunta käsitteli kertomusvuoden kuluessa erinäisiä yhteiskunnallisen lastensuojelu- ja kasvatustoiminnan sekä alaistensa laitosten ja maatilojen edelleen kehittämistä tarkoittavia kysymyksiä, joista tässä mainittakoon seuraavat:

Huhtikuun 12 p:nä päätettiin tehdä kaupunginhallitukselle esitys kasvihuoneen rakentamisesta Ryttylään tarkoituksessa, että puutarhanopetus Ryttylän koulukodissa tulisi vastaamaan maataloushallituksen valvonnan alaisia harjoittelupuutarhoja, mihin asiain järjestelyyn maataloushallituksen puutarhanhoidontarkastaja G. Ignatius oli ilmoittanut suostuvansa. Esitykseen liitettiin Lepaan puutarhaopiston hedelmänviljelyksen opettajan, valtion pomologi O. Collanin laatimat kasvihuoneen piirustukset työselityksineen, mutta ilmoitti kaupunginhallitus siirtäneensä tämänkin rakennusyrityksen toistaiseksi. Lautakunnan samanaikainen esitys Reijolan lastenkotiin johtavan ajotien kunnostamisesta ja valaisemisesta johti sitävastoin toivottuihin toimenpiteisiin.

Toukokuun 10 p:nä lautakunta antoi osaltaan kaupunginhallitukselle lausunnon revisionikonttorin herättämästä kaupungin eri laitosten varastojen hoitoa ja varastohankintojen keskittämistä koskevasta kysymyksestä. Lausunnossa yleensä kannatettiin kaupunginreviisorin esittämiä uudistuksia, vaikka toiselta puolen huomautettiin, ettei niillä lautakunnan hallinnon alaisissa laitoksissa tulisi olemaan suurta käytännöllistä merkitystä.

Hyvösen lastenkodin johtokunnan esityksestä samanaikaisesti annetussa lausunnossa puollettiin tässä laitoksessa suunniteltuja muunnos- ja korjaustöitä, jotka sittemmin onkin suoritettu ja koti varustettu keskuslämmityslaitteilla.

Toukokuun 24 p:nä tehtiin kaupunginhallitukselle esitys, että Ryttylän tilalle saataisiin palkata vuoden 1933 alusta lukien mieskarjakko, mikä esitys hyväksyttiin.

Syyskuun 13 p:nä anottiin kaupunginhallitukselta, että liian ahtaaksi osottautuneen vastaanottokodin tyttöosastoa saataisiin laajentaa 12 oppilassijaa käsittävällä erikoisosastolla. Esitys hyväksyttiin ja sitä varten tarpeellinen määräraha merkittiin kuluvan vuoden taloussääntöön.

Syyskuun 27 p:nä tehtiin kaupunginhallitukselle esitys pumppulaitteen aikaansaamisesta erään Bengtsårin rakennusten läheisyydessä sijaitsevan vesiperäisen maanviljelysalueen kuivaamista varten. Esitys hyväksyttiin ja kyseessäolevan sähköpumpun hankkimiseksi merkittiin 6,000 markan määräraha Bengtsårin maatilan menosääntöön.

Vuoden lopulla saatiin kaupunginhallitukselta lupa siirtää myös Toivoniemellä tarpeettomaksi joutunut tuulimoottori Bengtsåriin pumppuamaan vettä eräältä toiselta vesiperäiseltä alueelta, joten Bengtsårin tilan viljelyksiä voidaan melkoisesti laajentaa.

Syyskuun 30 p:nä lautakunta teki esityksen käymälöiden aikaansaamisesta lasten leikkikentille. Kaupungin puistojen isännöitsijän annettua asiasta lausuntonsa kaupunginhallitus myönsi kahdessa erässä tarkoitukseen tarvittavat määrärahat, joilla käymälät on laitettu kuntoon.

Samaan aikaan lautakunta antoi lausunnon erinäisten apukoulunopettajain y. m. kansalaisten kaupunginhallitukselle tekemästä esityksestä, joka koski päivätyökotien perustamista heikoimmille apukoulujen oppilaille ja muille henkisesti vajaakykyisille lapsille. Koska anomus apukoulujen oppilaita koskevalta osaltaan sivusi kansakoulujen johtokuntain toimialaa ja osittain muutenkin liikkui lautakunnan nykyisen työohjelman ulkopuolella, ehdotti lautakunta puolestaan, että kaupunginhallitus kansakoulujen johtokuntia kuultuaan asettaisi komitean selvittelemään tätä kysymystä kaikessa laajuudessaan. Kaupunginhallitus kuitenkin katsoi, ettei anojain esitys anna toistaiseksi aihetta toimenpiteisiin.

Syyskuun lopulla lautakunta teki niinikään kaupunginhallitukselle esityksen, että Kenraali Mannerheimin Lastensuojeluliiton Savilankatu n:o 3:ssa ylläpitämä lastenhoidonneuvonta-asema otettaisiin vuoden 1933 alusta lukien kaupungin huostaan. Kokouksessaan joulukuun 21 p:nä kaupunginvaltuusto hyväksyi tämän esityksen ja myönsi tarkoitukseen vuodeksi 1933 65,740 markan suuruisen määrärahan. Siten saattoi toinen pikkulasten hoitoa suuresti edistävä kunnallinen neuvonta-asema alottaa toimintansa.

Marraskuun 8 p:nä anottiin kaupunginhallitukselta, että Oulunkylän kartanon peltomaasta luovutettaisiin n. 10 ha:n suuruinen ala Toivolan koulukodin käytäntöön laidunmaan laajennusta sekä heinä- ja rehuviljelyksiä varten. Kaupunginagronoomia kuultuaan kiinteistölautakunta sittemmin suostui anomukseen määräten kuitenkin, että alueesta on suoritettava vuosittain vuokraa kiinteistötoimiston maatalousosastolle.

Lastensuojelulautakunnan virkailijat. Lautakunnan toimitusjohtajana toimi filosofianmaisteri R. Liukkonen, jolle ohjesäännön mukaisesti kuului myöskin lautakunnan sihteerin tehtävät ja kasvatuksellisista syistä huostaan otettujen lasten huoltolaitosten välitön valvonta. Lautakunnan kassa- ja tiliasiat ovat olleet vuoden 1920 alusta alkaen yhdistettynä köyhäinhoidon kassa- ja tilivirastoon, jossa niitä on hoitanut tämän viraston johtaja, kamreeri F. O. Rosendahl. Koulukotien, vastaanotto- ja ammattioppilaskodin sekä Kullatorpan lastenkodin lääkärinä oli lääketieteenlisensiaatti E. O. Lindén, joka tarkasti myöskin tylsämielisten laitoksiin ja aistivialliskouluihin pyrkivät lapset sekä yleensä 7 vuotta vanhemmat lautakunnan hoidokit ja lisäksi lautakunnan kesäksi maalle toimittamat lapset. Yleisen kansliaosaston kansliatehtäviä hoiti neiti C. Nyström sekä rekisteri- ja tiedonantotoimistoa neiti M. Tawaststjerna neitien H. Stråhlmanin ja L. V. Lidmanin avustaessa toimistolle ilmoitettujen lastensuojelutapausten tutkimisessa.

Lastenvalvojan virkaa hoiti lakitieteenkandidaatti R. G. Kallia ja lastenhuoltotarkastajana sekä samalla nuorisonhuoltajana ja lastenvalvojan varamiehenä toimi pastori K. F. Palomäki. Näiden johtamille osastoille kuuluvain aviottomain ja turvattomain lasten hoitoa valvoi lääketieteenlisensiaatti E. R. Granholm naistarkastajien M. Ahlbergin ja rouva A. Stegmanin avustamina, joista edellinen huolehti 0—3 vuotiaiden ja jälkimmäinen sitä vanhempien lasten sijoituksista. Neiti Ahlbergin välittömän ohjauksen alaisina naisopastajina toimivat sovittua piirijakoa noudattaen rouva O. Sarin sekä neidit I. Glansenstierna ja V. M. Wessman. Rouva Stegmanin ohjaamina työskentelivät naisopastajat rouva M. Ekholm ja neiti M. Ramstedt sekä

rouva E. Räty, jotka huolehtivat myöskin nuorisonhuoltojaostolla tarpeellisista kotikäynneistä. Kansliatehtäviä hoitivat turvattomain lasten osastolla neidit E. Ekholm ja G. Boldt sekä nuorisonhuoltojaostolla neiti E. Hirn. Lastenvalvojan perimistoimistoa hoiti rouva A. Aminoff ja aviottomain lasten osaston kansliatehtävistä huolehtivat neidit M. Laakso ja V. Pantsar.

Lähetetyt kirjelmät ja toimituskirjat. Lautakunnan tekemäin päätösten johdosta taikka muusta syystä lähetettiin kansliasta toimintavuoden kuluessa yhteensä 7,954 kirjelmää tai laajempaa esitystä, joista 430 lautakunnan puheenjohtajan ja sihteerin allekirjoittamia, 803 toimitusjohtajan lähettämiä, 187 rekisteritoimistosta, 1,940 turvattomain lasten osastolta, 3,803 aviottomain lasten osastolta ja 791 nuorisonhuoltojaostolta toimitettuja. Näitä paitsi lähetettiin eri osastoilta kirjeellisiä kansliaan kutsuja lasten vanhemmille tai muille yksityisille henkilöille sekä nuorisonhuoltojaostolta joukko erinäisiä tiedusteluja, joita ei katsottu tarpeelliseksi rekisteröidä.

Holhoustoiminta. Lautakunnalle joulukuun 19 p:nä 1923 ja marraskuun 3 p:nä 1926 vahvistetun ohjesäännön mukaan siirtyi ammattiholhoojalle kuulunut holhoustoiminta lastenvalvojalle. Aikaisemmin määrättyihin holhotteihin nähden ei kuitenkaan oikeudellista siirtoa toimitettu, vaan lautakunnan toimitusjohtaja huolehti niistä edelleen vuonna 1932. Tällaisia holhottavia oli vuoden alussa 91 ja vuoden lopussa 78.

Holhotit holhooja oli sijoittanut seuraavasti:

Kaupungin koulukoteihin	9	Yksityisiin lastenkoteihin	24
Muihin lastenhuoltolaitoksiin	8	Sukulaistensa luokse	37
		Yhteensä	78

Holhottien koulunkäynnistä annetaan seuraavat tiedot:

Kansakoulussa kävi	3
Oppikoulussa »	1
Ammattikoulussa »	9
Päästötodistuksen kansakoulusta oli saanut	63
Keskeyttänyt koulunkäyntinsä ilman päästötodistusta	2
Yhteensä	78

Ilmoitukset hoidon ja kasvatuksen puutteessa olevista lapsista. Lukuunottamatta lautakunnan nuorisonhuoltojaostolle ilmoitettuja 642 koulusta poisjäänyttä lasta kuin myöskin saman jaoston välityksellä 347 kesäksi maalle pyrkinyttä sekä 2,184 leikkikentille halunnutta lasta, on lautakunnan rekisteritoimistoon kertomusvuoden kuluessa jätetty yhteensä 1,622 ilmoitusta hoidon ja kasvatuksen puutteessa olevista lapsista, jakautuen tapaukset ilmoituksen tehneisiin nähden seuraavasti:

Köyhäinhoitolautakunta	146	Yksityiset lastensuojeluyhdistykset	83
Kansakoulutarkastajat	14	Yksityishenkilöt	691
Poliisilaitoksen etsivä osasto	2	Lastensuojelulautakunnan eri osastot	597
Suojelupoliisi	20		
Muut viranomaiset	69		
		Yhteensä	1,622

Ilmoituksen aiheuttivat seuraavat seikat:

Kasvatukselliset syyt	106	Lasten pahoinpitely tai huono hoito	77
Lasten aistiviallisuus tai vähälahjaisuus	12	Vanhempien huono elämä	84
Lasten turvattomuus	797	Muut syyt	12
» avioton syntyperä	534	Yhteensä	1,622

Yleinen kansliaosasto. Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia, joiden suhteen toivottiin yleisen kansliaosaston toimenpiteitä, oli edellämainituista 97. Kussakin yksityistapauksessa toimitetun tutkimuksen perusteella otti lautakunta näistä 83 lasta huostaansa; muussa 14 tapauksessa eivät vanhemmat suostuneet luovuttamaan lapsiansa lautakunnalle. 13 aistiviallisen ja raajarikkoisen lapsen puolesta toimitettiin sisäänpääsyanomus heille soveltuviin hoitolaitoksiin.

Suojelukasvatusta varten huostaanotetut lapset jakautuivat äidinkielen ja sukupuolen mukaan seuraavasti:

Äidinkieli.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.
Suomi	46	17	63
Ruotsi	12	8	20
Yhteensä	58	25	83

Näistä lapsista oli 63 eli 75.9 % syntynyt Helsingissä ja 20 eli 24.1 % muilla paikkakunnilla.

Avioliitossa syntyneitä oli 50 eli 60.2 % ja avion ulkopuolella syntyneitä 33 eli 39.8 %.

Iän mukaan jakautuivat lapset seuraavasti:

— 7 vuotiaita	4	13—15 vuotiaita	18
7— 9 »	3	15—18 »	24
9—13 »	34	Yhteensä	83

Edelleen mainittakoon, että näistä oli:

Lapsia, jotka varhain olivat kadottaneet isänsä	17
» » » » » äitinsä	19
» joilla oli isäpuoli	4
» » » äitipuoli	—
» joissa ilmeni perinnöllistä rappeutuneisuutta tai henkistä vajakykyisyyttä	19

Yhteensä oli yleisen kansliaosaston huollossa 488 lasta, kuten allaolevista luvuista ilmenee:

Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia	405
Vuoden varrella hoidettaviksi otettuja	83
Vuoden varrella poistettuja	80
Jäljellä seuraavaan vuoteen	408

Suurin osa näistä lapsista oli sijoitettuna kaupungin koulukoteihin. Varattomat tylsämieliset, kuuromykät sekä raajarikkoiset, sokeat ja kaatuvatautiset lapset olivat, mikäli kunnan velvollisuus oli huolehtia heidän koulun-

käynnistään, lastensuojelulautakunnan toimesta sijoitetut heille sopiviin erikoislaitoksiin ja pienehkö määrä oli elätteellä yksityisissä lastenhoitolaitoksissa tai yksityishenkilöiden luona, niinkuin allaoleva yleiskatsaus lähemmin osoittaa:

	Suomenkielisiä.			Ruotsinkielisiä.			Kaikkiaan.
	Poikia.	Tyttöjä.	Yht.	Poikia.	Tyttöjä.	Yht.	
Kaupungin omissa laitoksissa	258	41	299	56	4	60	359
Muissa lastenhoitolaitoksissa ja aistivialliskouluissa ..	45	42	87	16	18	34	121
Yksityiskodeissa	3	1	4	2	2	4	8
Yhteensä	306	84	390	74	24	98	488

Lasten vanhempien sääty tai ammatti näkyy seuraavista luvuista:

	Luku.	%
Ammattitaidottomia työläisiä	280	57.4
Tehdas- ja ammattitaitoisia työläisiä	138	28.3
Pikkuliikkeen harjoittajia ja palvelusmiehiä	61	12.5
Virkamiehiä ja tehtailijoita	9	1.8
Yhteensä	488	100.0

Avioliitossa syntyneitä oli 314 eli 64.3 % ja avion ulkopuolella 174 eli 35.7 %.

Vuonna 1932 oli kaikkiaan 91 lautakunnan hoidokkia sijoitettuna allamainituissa aistivialliskouluissa y. m. sellaisissa laitoksissa:

	Edell. vuod. siirtyneitä.	Uusia.	Eronneita.	Jäljellä vuoden lopussa.		
				Poikia.	Tyttöjä.	Yht.
Helsingin sokeainkoulussa	1	—	—	—	1	1
Kuopion »	1	—	—	1	—	1
Mikkelin kuuromykkäin koulussa	1	—	—	—	1	1
Jyväskylän » »	1	—	1	—	—	—
Turun » »	6	2	3	3	2	5
Vaajasalon parantolassa	—	1	—	1	—	1
Raajarikkoisten työkoulussa	2	—	—	—	2	2
Perttulan tylsämielisten kasvatuslaitoksessa	13	—	3	10	—	10
Toivolan tylsämielisten kasvatuskodissa Muhoksella	6	—	—	6	—	6
Kuhankosken tyttökodissa Laukaassa	7	6	3	—	10	10
Sortavalan diakonissalaitoksessa	8	5	—	9	4	13
Helsingin »	16	6	2	13	7	20
Helsingin kaupungin kunnan sairaaloissa ..	3	1	2	—	2	2
Pitkäniemen keskuslaitoksessa	1	—	—	—	1	1
Yksityisessä kasvatuskodissa	1	—	1	—	—	—
Oulun kaatuvatautisten kasvatuskodissa ..	3	—	—	3	—	3
Yhteensä	70	21	15	46	30	76

Alaikäiset lainrikkojat. Paitsi edellämainittuja 488 suojelukasvatuksen alaista lasta, oli 9 alaikäistä lainrikkojaa asiansa tutkintoaikana lautakunnan hoidossa yhteensä 515 päivää ja saatiin näistä tällaisten lasten erikoishoitoa koskevan sopimuksen mukaisesti sosialiministeriöltä 14,385 markan korvaus.

Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti. Lautakunnan huostaan otetuista lapsista koetetaan ensin Merikadun 21:ssa sijaitsevassa vastaanottokodissa tehdä mahdollisimman tarkkoja havaintoja, jotta heidät voitaisiin sittemmin terveydentilansa, erilaisten luonteenominaisuuksiensa ja siveellisen laatunsa perusteella sijoittaa kullekin parhaiten soveltuvaan laitokseen tai yksityiseen kasvatuskotiin. Käytökseltään moitteettomat lapset voivat vastaanottokodissa asuen käydä kaupungin kansa- ja ammattikouluissa.

Samassa talossa, vaikka eri rakennuksessa toimiva ammattioppilaskoti taasen tarjoaa asuntoa ja hoitoa sellaisille lautakunnan alaisista laitoksista kaupunkiin käsityöläisoppiin tai tehtaiden työpajoihin siirtyville pojille, joilla ei ole kunnollista omaa kotia ja jotka eivät yksikseen jätettyinä voisi vielä tulla elämässä omin neuvoin toimeen.

Vastaanotto- ja ammattioppilaskodin johtajana toimi opettaja M. Tuokko, emännöitsijänä neiti E. Mäiseli sekä hoitajattarena neiti I. Jääskeläinen. Ammattioppilaskotia hoiti neiti L. Lundén. Tätä paitsi oli kaikilla osastoilla yhteisesti keittäjä ja palvelija sekä leipoja ja pesijä.

Hoidokkeja oli vuonna 1932 vastaanottokodissa kaikkiaan 126, niistä 49 suojelukasvatusta tarvitsevaa ja 77 köyhäinhoidollista lasta. Ammattioppilaskodissa oli 34 hoidokkia.

Koulukodit. Vuonna 1932 kaupungilla oli maaseudulla seuraavat 5 oppilasasuntoloilla varustettua koulukotia:

Bengtsårin koulukoti siihen kuuluvine maatiloineen Bromarvin pitäjässä on kaksikielinen ja tarkoitettu korkeintaan 90 yläkansakoulun tai jatkokoulun ikä-asteella olevalle pojalle. Laitoksen johtajana toimi Hj. Ekholm, suomenkielisen osaston opettajana V. L. Müller ja ruotsinkielisen osaston opettajana K. A. Collén. Kummankinkielisten jatkoluokkain opetustunteja hoitivat molemmat edellämainitut opettajat sekä laitoksen johtaja yhteisesti. Koulukodin emännöitsijänä toimi neiti H. A. Malmström ja kolmeen eri osastoon sijoitettujen oppilaiden hoitajattarina neidit M. Castrén, Z. Ekholm ja I. Hänninen. Opetusta käytännöllisissä ammateissa antoivat veistonopettaja A. I. Johansson, räätälimestari A. Stenlund, suutarimestari F. Mäkynen, puutarhuri J. E. Lindqvist, maataloustöiden johtaja A. Holmström, karjanhoitaja G. Malin ja lämmittäjä-mekanikko A. Salmi. Lisäksi kuului laitoksen henkilökuntaan tallimies, renki, keittäjä, leipoja, 2 pesijää ja 3 palvelijaa.

Tavolan koulukoti Nummen pitäjässä on tarkoitettu enintään 20 henkisesti vajaakykyiselle suomenkieliselle pojalle. Laitoksen oppilasasuntolassa on 15 sijaa; osa oppilaista on asutettu täysihoitoon laitoksen lähellä asuviin yksityisperheisiin. Koulukodin johtajana ja samalla opettajana toimi J. Jokinen sekä emännöitsijänä ja oppilasasuntolan hoitajattarena neiti M. L. Leppäniemi, apunaan keittäjä.

Ryttylän koulukoti omine maatalouksineen Hausjärvellä voi ottaa vastaan 140 yläkansakoulun ja jatkokoulun ikäasteella olevaa suomenkielistä poikaa. Tämän koulukodin toiminnassa on kiinnitetty erikoista huomiota mahdollisimman monipuolisen ja tehokkaan ammattiopetuksen järjestämiseen. Laitoksen johtajana oli T. Rönkä, opettajina K. Ahtinen, T. Reino ja S. Pellinen. Laitoksen emännöitsijänä toimi neiti I. Jakobsson sekä viidessä eri osastossa asuvain oppilasten hoitajattarina neidit M. Aflecht, E. Roselius, K. Rautiainen, T. Pastell ja I. Timonen. Ammattiopetusta antoivat veistonopettaja L. Keinänen, metallitöidenopettaja V. J. Manner ja seppä K. Vallenius, räätälimestari K. W. Laakso, suutarimestari J. A. Lampinen, puutarhuri L. Päivike ja maataloustöiden johtaja V. Niittylä. Näitä paitsi kuului

Ryttylän toimihenkilöihin lastenhoitajatarharjoittelija, lämmittäjä, karjakko, tallimies, 3 muonamiestä, navetta-apulainen, keittäjä, leipoja, 3 palvelijaa ja 2 pesijää.

Toivoniemen koulukoti omine maatiloineen Lohjan pitäjässä on tarkoitettu 40 kansakoulun tai jatkokoulun ikäasteella olevalle suomenkieliselle tytölle. Laitoksen johtajattarena, joka ottaa osaa myöskin opetukseen, toimi neiti L. Kivekäs. Opettajattarena oli neiti I. Pesonen, emännöitsijänä ja kotitaloustöiden ohjaajana neiti M. Nurmi sekä lasten hoitajattarena ja samalla käsitöiden opettajattarena neiti H. Koivisto. Maanviljelystehtävistä huolehti maataloustöiden johtaja J. Arola ja navettatöistä naiskarjakko V. Syrjänen, vanhempain oppilaiden avustamana. Näitä paitsi oli laitoksessa tallimies, 3 muonamiestä ja palvelija, joka toimi samalla puutarhan hoitajana.

Toivolan koulukodista Helsingin pitäjässä seuraa selostus myöhemmin turvattomain lasten osaston yhteydessä. (Ks. s. 107*.).

Opetus koulukotien kouluissa oli järjestetty, mikäli mahdollista, kaupungin kansakouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia noudattaen. Kuten jo toimihenkilöiden luettelostakin ilmenee, annettiin yläkansakoulun oppikurssin suorittaneille ammatillista jatko-opetusta kaikissa koulukodeissa. Bengtsårissa ja Ryttylässä pantiin tällöin pääpaino puusepän-, räätälin- suutarin-, sepän- ja puutarhurinammatteihin sekä maatalouteen kuuluvain töiden oppimiseen, kun taas Toivoniemen jatkokoulussa opetettiin pääasiallisesti naisten käsitöitä ja kotitalouden hoitoa. Toivolan koulukodissa ovat mahdollisuudet tehokkaamman ammattiopetuksen antamiseen puutteellisten työpajojen vuoksi vähäisemmät, mutta saivat lapset täälläkin tietopuolisen opetuksen ohella harjoitusta käytännöllisissä kotiaskareissa ja puutarhanhoidossa.

Oppilasmäärä yleisen kansliaosaston tilastoihin kuuluvissa kouluissa oli lokakuun 20 p:nä 1932 265, josta Bengtsårissa 75, Tavolassa 25, Ryttylässä 127 ja Toivoniemessä 38.

Sukupuolen ja äidinkielen mukaan oppilaat jakautuivat seuraavasti:

Sukupuoli.	Suomi.	Ruotsi.	Muu kieli.	Yhteensä.
Poikia	181	45	1	227
Tyttöjä	34	4	—	38
Yhteensä	215	49	1	265

Oppilaiden jakautuminen syntymäpaikan mukaan näkyy allaolevasta yhdistelmästä:

Helsinki	221	Muut Suomen kunnat	30
Helsinkiin rajoittuvat kunnat	6	Ulkomaat	1
Muut Uudenmaan läänin kunnat	7	Yhteensä	265

261:llä eli 98.5 %:lla oppilaista oli koti Helsingissä.

Oppilaiden ikä vaihteli 8:sta 18 vuoteen, kuten allaolevista luvuista tarkemmin ilmenee:

8 vuotta	2	12 vuotta	18	16 vuotta	47
9 »	6	13 »	25	17 »	32
10 »	8	14 »	47	18 »	18
11 »	20	15 »	42		
				Yhteensä	265

Lasten vanhemmat olivat 243 tapauksessa työläisiä, 17 tapauksessa pienammatinharjoittajia ja palveluskuntaa sekä 5 tapauksessa virkamiehiä.

Oppilaiden käytöksen huolellinen valvominen laitoksissa on erittäin tärkeä asia. Tyydytyksellä voidaankin merkitä, ettei hoidokkien käytöksessä, pienempiä hairahduksia ja muutamia karkausyrityksiä lukuunottamatta, ole suurin piirtein katsoen ollut vakavampaa muistuttamisen aihetta. Asianomaisten johtajain kuukausittain lautakunnan kansliaan lähettämien arvostelujen mukaan on allamainitusta yhdistelmästä näkyvä prosenttimäärä kaikista oppilaista vuonna 1932 käyttäytynyt hyvin, tyydyttävästi tai huonosti:

	Bengtsår.	Tavola.	Ryttylä.	Toivoniemi.
Hyvin	88	51	76	50
Tyydyttävästi	8	35	17	48
Huonosti	4	14	7	2
Yhteensä	100	100	100	100

On yleensä osoittautunut vaikeaksi, varsinkin lautakunnan kansliasta käsin, saada lähempiä tietoja lautakunnan entisten hoidokkien oloista ja elämänvaiheista heidän erottuaan lautakunnan hoidosta. Ne tiedot, joita heidän kirjeenvaihdostaan tai muusta yhteydestään laitosten johtajain ja johtajattarien sekä aikaisempien kasvatuskotiensa kanssa on näiden välityksellä saatu, on säännöllisesti merkitty asianomaisten kansliassa säilytettäviin asiakirjoihin. Vaikkakaan ne eivät riitä täydellisen tilaston esittämiseen, voidaan kuitenkin varmuudella sanoa, että valtava enemmistö pääkaupungin koulukotien entisistä oppilaista on kehittynyt hyödyllisiksi yhteiskunnan jäseniksi. Vuoden 1932 kuluessa poistetusta 80 oppilaasta on kansliaosasto saanut seuraavat tiedot.

Opintojaan jatkaa ammattikouluissa y. m. kursseilla	4
Jatkaa kansa- ja oppikouluissa	1
Toimii käytännöllisellä alalla:	
puusepäntöissä	2
metalliverstaissa	3
tehdastyöläisenä	1
suutarin-, räätälin- tai verhoilijantöissä	4
valokuvaajana	1
kellosepäntyössä	1
asiapoikana liikkeissä	12
renkinä, palvelijattarena tai autonkuljettajana	6
maatalous- ja puutarhatyössä	6
Sairaalassa	2
Valtion kasvatuslaitoksessa	1
Köyhäinhoitolautakunnan avustamia työttömiä	15
Sotapalveluksessa	3
Omaistensa luona	5
Otettu kotikuntaan	4
Karkumatkalla	3
Aistiviallisia	3
Kuolleita	3
Yhteensä	80

Turvattomain lasten osasto huolehtii lautakunnan huostaan otetuista köyhäinhoidollisista lapsista. Näitä koetettiin sijoittaa etupäässä yksityishoitoon, mutta koska varsinkaan hentojen pikkulasten maaseudulle lähettäminen ei ole lastenhoidon kannalta tarkoituksenmukaista eikä kouluikäisillekään lapsille aina heti ole saatavissa sopivaa kasvatuskotia, oli osaston käytettävänä Sofianlehdon pientenlastenkoti, Reijolan lastenkoti, Kullatorpan lastenkoti, Toivolan koulukoti sekä näiden lisäksi melkoinen määrä paikkoja yksityisissä lastenkodeissa eri ikäisille lapsille. Osa tilapäiseen hoitoon otettuja lapsia asui vastaanottokodissa.

Lastenkodit. Sofianlehdon pientenlastenkodin eri osastoilla on yhteensä 100 hoitopaikkaa 0—2 vuoden ikäisille lapsille. Kodin johtajattarena toimi neiti E. Boström, emännöitsijänä neiti H. Lipponen sekä eri osastojen hoitajattarina neidit A. Auer, E. Katz ja E. Byskata sekä heidän kesäkuun 1 p:nä erottuaan neidit E. Lehtiö, S. Pirkkalainen ja G. Rancken. Yhtä avoinna olevaa osastonhoitajattaren virkaa hoiti väliaikaisesti neiti H. Henriksson. Näiden apuna toimi 10 ammattitaitoista lastenhoitajatarta ja 10 palkatonta hoitajatarharjoittelijaa sekä lisäksi lääkintöhallituksen pyynnöstä lastenhoitoa harjoittelemaan otettuja sairaanhoitajattaria 6 kerrallaan käsittävissä vuoroissa. Kaikkiaan harjoitteli laitoksessa pikkulasten hoitoa vuoden kuluessa 44 henkilöä, joista 30 oli varsinaisesti lastenhoitajattariksi aikovaa ja 14 täydennyskursseilla olevaa nuorempaa sairaanhoitajatarta. Edellämainittujen lisäksi kuului tämän laitoksen henkilökuntaan ompelijatar, keittäjä, 5 palvelijaa, 2 pesijää ja lämmittäjä-talonmies.

Reijolan lastenkoti, jossa eristysosastoineen on 35 hoitopaikkaa, on tarkoitettu pääasiallisesti lastentarhaiässä oleville normaalikykyisille lapsille. Kodin johtajattarena toimi rouva E. Ahlgrén ja häntä avustavina lastenhoitajattarina neidit A. Carlén, E. Haapala, T. Blomqvist, E. Rehnström ja K. Nyholm. Näitä paitsi kuului lastenkodin henkilökuntaan ompelijatar, keittäjä, 2 palvelijatarta ja talonmies.

Kuten toisessa yhteydessä on sivumennen mainittu, toimi sekä Sofianlehdon että Reijolan lastenkodin lääkärinä tohtori R. Granholm.

Kullatorpan lastenkodissa, jonka isompaan rakennukseen oli sijoitettu kehityksessään jäljellejääneitä lastentarhaiässä olevia ja pienempään rakennukseen eri ikäisiä syfilisiä lapsia, on niinikään yhteensä 35 hoitopaikkaa. Kodin johtajattarena toimi neiti A. Orola ja lastenhoitajattarina neidit I. Hannén, K. Nässling ja A. Wright, joiden apuna oli nuori hoitajatarharjoittelija. Lisäksi oli tässäkin lastenkodissa ompelija, joka ajoittain avusti Sofianlehdon lastenkodin ompelijaa, keittäjä ja 2 palvelijaa. Lääkärinä toimi vastaanottokodin ja koulukotien lääkäri, tohtori E. O. Lindén.

Toivolan koulukoti omine maatalouksineen Helsingin pitäjän Pakinkylässä on tarkoitettu korkeintaan 85 huonohoitoiselle kansakouluiässä olevalle lapselle. Laitoksessa toimii vain suomenkielinen ala- ja yläkansakoulu, koska sinne sijoitetut ruotsinkieliset lapset voivat opiskella koulukodin lähellä sijaitsevassa Oulunkylän ruotsalaisessa kansakoulussa. Toivolan koulukodin johtajana toimi K. A. Kurkela ja opettajina V. Uusivirta ja neiti R. Boxström. Varsinaisia opettajia avustivat erinäisissä opetustehtävissä rouva L. Kurkela toimien samalla laitoksen kanslia-apulaisena ja tilapäisenä lastenhoitajattarena. Tässäkin koulukodissa oli 3 eri oppilas-asuntolaa, joiden hoitajattarina toimivat neidit A. Eskola, H. Hirvonen ja L. Mäkelä, sekä lisäksi laitoksen aitauksen ulkopuolella sijaitsevaan rakennukseen järjestetty alaikäisistä lainrikkojista heidän asiainsa tutkintoaikana huolehtiva eristysosasto,

joka oli kaitsija F. Korpelan valvonnan alainen. Koulukodin emännöitsijänä toimi neiti L. Kuittinen ja maataloustöiden johtajana P. Karvia. Näitä paitsi kuului laitoksen henkilökuntaan suutari, maataloustöiden johtajan apulainen, ompelija, keittäjä, karjakko ja 4 palvelijaa.

Vastaanottokodin koululaisosastolle sijoitetut köyhäinhoidolliset lapset kävivät kaupungin kansakouluissa.

Lastenkotien silmälläpidosta huolehti lähinnä lastensuojelulautakunnan lastenhuoltotarkastaja. Lasten terveydellisen puolen valvonta sekä ruokajärjestyksen määrääminen näissä kodeissa kuului lautakunnan lääkäreille aikaisemmin mainittua työnjakoa noudattaen.

Vuonna 1932 otettiin koteihin ja erosi niistä seuraavat määrät lapsia:

	Sofianlehdon pikkulastenkoti.	Reijolan lastenkoti.	Kullatorpan lastenkoti.	Vastaanottokodin koululaisosasto.	Toivolan koulukoti.	Yhteensä.
Vuodelta 1931 hoitoon jääneitä	101	32	25	35	71	264
Vuoden 1932 aik. hoitoon otettuja ..	107	93	6	42	101	349
Yhteensä	208	125	31	77	172	613
Näistä:						
Luovutettiin vanhempainsa huostaan	33	25	2	15	24	99
» toisten maksuttomaan hoitoon	1	1	—	4	2	8
» toisen kunnan hoitoon	5	6	1	5	7	24
Sijoitettiin yksityishoitoon	27	40	—	3	19	89
Lähetettiin sairaalaan	12	9	—	2	5	28
» lastenhuoltolaitoksiin ..	21	9	3	9	12	54
» muihin laitoksiin	5	—	5	4	30	44
Kuoli	7	1	—	—	—	8
Yhteensä poistettuja	111	91	11	42	99	354
Vuoteen 1933 jääneitä	97	34	20	35	73	259
Jäljellä olevista oli:						
Poikia	47	17	12	23	45	144
Tyttöjä	50	17	8	12	28	115
Yhteensä	97	34	20	35	73	259
Avioliitossa syntyneitä	37	17	6	17	46	123
Avioliiton ulkopuolella syntyneitä ..	60	17	14	18	27	136
Yhteensä	97	34	20	35	73	259

Yksityishoitoon annettavia lapsia koetettiin, mikäli mahdollista, sijoittaa sukulaistensa luokse asumaan. Hoitokotien sopivaisuudesta hankittiin aina paikallisten asiamiesten tai köyhäinhoitolautakuntain välityksellä tarkat tiedot. Samoin on lasten hoitoa niissä koetettu valvoa tarkastuksien kautta, joita lautakunnan paikallisasiamiehet tai muut luotettavat henkilöt neljästi vuodessa toimittivat, laatien kustakin tarkastuksesta erikoisen selostuksen sosialiministeriön köyhäinhoitotoimiston tähän tarkoitukseen hyväksymille kaavakkeille. Myöskin lastenhuoltotarkastaja apulaisineen koetti eri seuduille tekemillään tarkastusmatkoilla valvoa, että kasvatus ja hoito kasvatusko-

deissa on lasten ikä- ja kehityskautta vastaava. Kasvatuskodit olivat yleensä hyviä. Huonoiksi näyttäytyneistä hoitopaikoista siirrettiin lapset parempiin kasvatuskoteihin tai erinäisten syiden vaatiessa myöskin kaupungin omiin lastenhuoltolaitoksiin. Kaikki kouluiässä olevat hoitolapset saivat käydä kansakoulua, josta johtuvat koulumaksut lautakunta suoritti. Sitäpaitsi toimitti lautakunta 96 kansakoulukurssin suorittaneelle yksityishoitoon sijoitetulle lapselle tilaisuuden saada taipumuksiensa mukaista ammatillista jatkoopetusta seminaareissa, kauppa-, maamies-, urkuri- ja talouskouluissa, konekirjoituskursseilla tai erilaisiin käsityöammatteihin valmistavissa laitoksissa, käyttäen tähän tarkoitukseen yhteensä 145,794: 40 markkaa, josta sosialiministeriö suoritti puolet nuorten elinkeino- ja ammattiopetukseen varaamistaan määrärahoista.

Paikallisasiamiehinä toimivat rouva A. Charpentier Espoossa, neidit M. Hoffman Kirkkonummella ja M. Malmgren Vihdissä, rouvat P. Bäcklund Siuntiossa ja M. Ekholm Helsingin pitäjässä, neidit H. Savimaa Tuusulassa, M. Byman Sipoossa ja M. Keilomaa Nurmijärvellä, rouvat L. Palomäki Lohjalla, E. Halonen Lapinlahdella ja H. Tikkanen Joroisissa, kansanopiston johtaja J. Kytömaa Ylivieskassa sekä maanviljelijät V. Jakola Sievissä ja A. W. Sinisalo Somerolla.

Turvattomain lasten osaston elätteelle antamien lasten vaihtuminen näkyy seuraavista luvuista:

	Yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuja. Helsinkiin.	Maaseud.	Yksityisiin perheisiin sijoitettuja. Helsink.	Maaseud.	Yksityishoitoon sijoitett. yhteensä.
Vuodelta 1931 hoitoon jääneitä ..	227	294	451	732	1,704
Vuoden kuluessa hoitoon otettuja ..	120	128	230	206	684
Yhteensä	347	422	681	938	2,388
Näistä:					
Siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan ..	16	10	18	21	65
Luovutettiin vanhempainsa hoitoon ..	29	60	59	40	188
» toisen kunnan hoitoon ..	8	9	14	3	34
» köyhäinhoitolautakunnan hoitoon	3	1	—	3	7
Pääsi ottolapseksi tai luovutettiin yksit. hoitoon	3	6	6	5	20
Siirrettiin yleiselle kansliaosastolle	—	1	4	7	12
Otettiin kunnan lastenkotiin	4	4	13	7	28
» yksityisiin lastenkoteihin	4	5	15	9	33
» toiseen laitokseen	2	1	2	1	6
» koulukotiin	1	5	7	13	26
» sairaalaan	4	2	—	1	7
Poistettiin työkykyiseksi tultuaan	29	12	56	60	157
Kuoli	11	1	2	5	19
Yhteensä poistettuja	114	117	196	175	602
Vuoteen 1933 jääneitä	233	305	485	763	1,786
Jäljellä olevista oli:					
Poikia	110	149	205	417	881
Tyttöjä	123	156	280	346	905
Yhteensä	233	305	485	763	1,786

	Yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuja. Helsinkiin.	Maaseud.	Yksityisiin perheisiin sijoitettuja. Helsink.	Maaseud.	Yksityishoitoon sijoitett. yht.
Avioliitossa syntyneitä	111	181	253	315	860
Avioliiton ulkopuolella syntyneitä	122	124	232	448	926
Yhteensä	233	305	485	763	1,786

Sotaorpoja oli kaikista turvattomain lasten osaston luetteloissa olevista hoitolapsista yhteensä 28.

Maaseudulle yksityishoitoon annettujen lasten sijoitusalueet selviävät seuraavasta luettelosta:

	Vuod. 1931 jääneitä.	Vuonna 1932 hoitoon otettuja.	Vuonna 1932 poistettuja.	Vuoteen 1933 jääneitä.		Vuod. 1931 jääneitä.	Vuonna 1932 hoitoon otettuja.	Vuonna 1932 poistettuja.	Vuot. 1933 jääneitä.
Espoo	37	4	10	31	Marttila	1	—	1	—
Kirkkonummi	66	7	11	62	Lapinlahti	4	—	—	4
Siuntio	20	5	3	22	Joroinen	2	—	1	1
Vihti	78	17	12	83	Sievi	9	—	2	7
Helsing. pit.	59	16	15	60	Lohja	12	3	3	12
Tuusula	22	4	1	25	Eri kunnat[1])	301	117	93	325
Sipoo	30	1	4	27	Yhteensä	732	206	175	763
Nurmijärvi	54	16	12	58					
Ylivieska	12	2	3	11	Näistä:				
Koski T. l.	1	—	1	—	Poikia	394	113	90	417
Somero	24	14	3	35	Tyttöjä	338	93	85	346
					Yhteensä	732	206	175	763

Lautakunnan hoitoon otettuja köyhäinhoitoavustukseen oikeutettuja lapsia oli vuonna 1932 kaikkiaan 3,001, kuten seuraavista luvuista ilmenee:

Edelliseltä vuodelta lautakunnan hoitoon jääneitä	1,968
Vuonna 1932 hoitoon otettuja	1,033
Vuonna 1932 poistettuja	956
Vuoteen 1933 hoitoon jääneitä	2,045

Hoitomaksut yksityisperheisiin ja yksityisiin lastenkoteihin sijoitetuista lapsista vaihtelivat lasten iästä, terveydentilasta, kasvatusvanhempain sukulaisuudesta y. m. asiaan vaikuttavista seikoista riippuen 100 markasta 400 markkaan kuukaudessa, tehden keskimäärin yksityisperheissä kaupungissa n. 205 markkaa ja maaseudulla n. 165 markkaa sekä yksityisissä lastenkodeissa 2 v. nuoremmista 360 markkaa ja 2 v. vanhemmista n. 250 markkaa lasta ja kuukautta kohden. Tuberkelitautisten lasten hoidosta maksettiin eri määrärahasta lastenkoti Droppenille — vuoden lopussa myönnetty lisä mukaanlaskettuna — lähes 12 markkaa päivältä eli 354 markkaa kuukaudessa. Kun lisäksi otetaan huomioon vieraiden kuntain velkomat koulumaksut sekä sairashoitokustannukset ja hellittävissä tapauksissa myönnetyt vaateavustukset, tulivat lautakunnan yksityishoitoon sijoittamat normaalikykyiset lapset aikaisemmin selostettuine jatko-opetuksineen maksamaan yhteensä 4,996,144: 45 markkaa eli keskimäärin 2,797: 39 markkaa vuodessa kutakin

[1]) Näillä tarkoitetaan kuntia, joihin ei ole asetettu erityisiä asiamiehiä, vaan joissa lapset ovat asianomaisten köyhäinhoitoviranomaisten silmälläpidon alaisina.

lasta kohden — maksukykyisiltä vanhemmilta ja vierailta kunnilta perittyjä korvauksia sekä valtiolta sotaorpojen huollosta ja jatko-opetuksesta saatua 50 % avustusta lukuunottamatta.

Nuorisonhuoltojaosto. Jaostolle koulusta poisjääneiksi ilmoitettujen lasten luku oli toimintavuonna 642. Suoritettujen tiedustelujen ja kotikäyntien, jotka vuoden kuluessa nousivat 502:aan, tuloksena sekä kansliassa pidettyjen neuvottelujen kautta saatiin 290 lasta palaamaan kansakouluun. Muut lapset olivat keskeyttäneet koulunkäyntinsä seuraavista syistä:

Siirtynyt toiseen kouluun	144
Oli ansiotyössä	99
Muuttanut paikkakunnalta	81
Sairauden takia	15
Esitetty otettavaksi lautakunnan huostaan	13
Yhteensä	352

Edelleenkin oli jaoston käytettävänä 10,000 markan suuruinen määräraha rautatielippujen hankkimiseksi varattomille lapsille, jotka lähetettiin maalle viettämään kesää siellä asuvien omaistensa luona. Köyhäinhoitoviranomaisten mainittuja lippuja lapsilleen anoneiden vanhempain varattomuudesta antaman lausunnon perusteella jaettiin 260 meno- ja paluulippua. Sellaisille varattomille lapsille, joilla ei ollut sukulaisia maaseudulla, toimitti jaosto lisäksi kirjeellisten tiedustelujen ja sanomalehti-ilmoitusten avulla kesäkoteja. Kaikkiaan 347 lasta sai täten ilmaisen kesänviettopaikan.

Kaupunginvaltuuston tarkoitukseen myöntämällä 35,000 markan suuruisella määrärahalla järjestettiin kaupungissa kesäänsä viettäville pienille lapsille 4 leikkikenttää. Yksi näistä sijaitsi Hietarannassa, toinen Eläintarhassa Borgströmin patsaan edustalla olevalla nurmikolla, kolmas Vallilassa Mäkelänkadun varrella ja neljäs Vuorimiehenkadun ja Neitsytpolun välisellä aukealla. Kullakin kentällä toimi kaksi leikinohjaajaa; toiminta kesti kesäkuun 3 p:stä elokuun 18 p:ään. Ilmoittautuneita lapsia oli kaikkiaan 2,184, nimittäin 993 Hietarannassa, 385 Eläintarhan kentällä, 509 Vallilassa ja 297 Neitsytpolun kentällä; kutakin päivää kohden oli lapsia keskimäärin 150, 92, 128 ja 49. Leikkikenttien ohjelmassa oli erilaisia laulu- ja liikuntaleikkejä, urheiluharjoituksia ja kilpailuja urheilumerkkien saamiseksi, satujen kertomista, uintimatkoja, retkeilyjä y. m. viihtyisää ajanviettoa.

Alaikäisten katuammattilaisten silmälläpito kuuluu myös jaoston tehtäviin; lastenhuoltotarkastaja oli tässä asiassa yhteistoiminnassa näiden ammattilaisten vakinaisten kaitsijain kanssa. Kengänkiillottajiksi pyrki 216 poikaa, joista hyväksyttiin 120. Ansiotoimintansa ohella ottivat nämä pojat ahkerasti osaa Nuorten miesten kristillisen yhdistyksen heille järjestämään kasvitarhatyöskentelyyn sekä urheilukilpailuihin ja veneretkiin.

Milloin kerjääviä lapsia tavattiin kaupungilla tai niistä jaostolle ilmoitettiin, otettiin selvää lasten kotioloista ja saatettiin asia köyhäinhoitoviranomaisten tiedoksi mahdollista avustuksen toimittamista varten.

Vuoden kuluessa hankittiin jaoston välityksellä toimipaikkoja 27 nuorelle tytölle.

Nuorisonhuoltajana lastenhuoltotarkastaja valvoi yleishyödyllisiin tarkoituksiin varatusta määrärahasta lautakunnan suosituksesta avustettujen yksityisten lastenkotien ja yhdistysten toimintaa sekä antoi siitä kaupunginhallitukselle eri selostuksen.

Aviottomain lasten osasto. Lastenvalvojan välittömässä johdossa toimivan aviottomain lasten osaston tärkeimpänä tehtävänä oli aviottomain lasten tiedusteleminen ja luetteloiminen, valmistavan tutkimuksen toimeenpano lapsiin ja niiden äiteihin nähden, äitien opastaminen lasten hoidossa, lasten sijoittaminen hoitokoteihin ja hoidon valvominen, isyyden tutkiminen ja elatussopimuksien aikaansaaminen sekä elatusavun periminen. Osaston kirjoihin merkittyjen valvonnan tai tiedustelunalaisten lasten luku oli seuraava:

	Alle 3 vuoden.	3—17 vuotiaita.	Yhteensä.
Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia	862	2,330	3,192
Uusia hoidokkeja	424	108	532
Poistettuja »	241	408	649
Jäljellä vuoteen 1933	800	2,275	3,075

Valmistavan tutkinnon uuden aviottomain lasten luetteloon merkityn lapsen äidin kanssa toimitti naistarkastaja. Luetteloon merkittiin tarpeelliset tiedot lapsesta, äidistä ja isästä sekä ne todisteet, jotka äiti voi esittää isyyden selvillesaamiseksi. Näihin tietoihin perustuvat allaolevat yhdistelmät, jotka valaisevat vuoden lopussa jäljellä olevien lasten vanhempain siviilisäätyä ja ikää sekä ammattia tai säätyä:

Äitien siviilisääty:

Naimattomia	2,708
Leskiä tai laillisesti eronneita	203
Naineita	83
Tuntematon	81
Yhteensä	3,075

Isien siviilisääty:

Naimattomia	1,934
Leskimiehiä tai laillisesti eronneita	159
Naineita	333
Tuntematon	649
Yhteensä	3,075

Äitien ikä:

—15 vuotiaita	4
16—20 »	486
21—25 »	1,104
26—30 »	711
31—35 »	394
36—40 »	203
41— »	68
Tuntematon	105
Yhteensä	3,075

Isien ikä:

16—20 vuotiaita	158
21—25 »	732
26—30 »	613
31—35 »	294
36—40 »	204
41—50 »	181
51— »	35
Tuntematon	858
Yhteensä	3,075

Äidit ryhmitettyinä ammatin mukaan:

Palvelijattaria	1,148
Ompelijattaria ja modisteja	268
Konttori- ja liikeapulaisia y.m.s.	244
Tehtaalaisia	241
Ulko- ja sekatyöläisiä	231
Pesijättäriä ja siivoojattaria	145
Tarjoilijattaria	126
Ammattityöläisiä	114
Partureita ja kähertäjiä	35
Silittäjiä	32
Kylvettäjiä ja hierojia	24
Vapaan ammatin harjoittajia	22
Sairaanhoitajia ja kätilöitä	16
Raitiovaunun konduktöörejä	15
Pikkuliikkeen harjoittajia	13
Taiteilijoita	8
Opettajattaria	6
Opiskelijoita ja koululaisia	5
Karjakoita	2
Virkailijoita	1
Ilman varsinaista tointa olevia	379
Yhteensä	3,075

Isät ryhmitettyinä ammatin mukaan:

Ulko- ja sekatyöläisiä	352	Poliiseja	45
Alla luettelematta jääneitä ammattityöläisiä	266	Opiskelijoita ja koululaisia	42
Työläisiä, lähemmin ilmoittamattomia	203	Työnjohtajia	40
Tehdastyöläisiä	196	Pikkuliikkeen harjoittajia	39
Palvelusmiehiä	169	Muurareita ja rappareita	39
Autonkuljettajia	125	Upseereja	28
Sotilaita ja aliupseereita	122	Sähkö- ja puhelintyömiehiä	26
Konttori- ja liikeapulaisia	105	Mekanikkoja ja teknikkoja	24
Liikemiehiä ja kauppiaita	95	Putki- ja vesijohtotyömiehiä	23
Käsityöläisiä	93	Virkamiehiä	21
Maanviljelijöitä, kalastajia	90	Rakennusmestareita	16
Merimiehiä	86	Insinöörejä	13
Vapaan elinkeinon harjoittajia	72	Sairaanhoitajia ja hierojia	10
Lämmittäjiä ja koneenkäyttäjiä	74	Raitiotievaunun tarkastajia, kuljettajia ja konduktöörejä	9
Ajureita ja renkejä	71	Luettelematta jääneitä akateem. sivistyneitä	9
Maalareita	69	Merikapteeneja	8
Monttöörejä	67	Tarjoilijoita	8
Puuseppiä	57	Lääkäreitä	7
		Ammatti tuntematon	356
		Yhteensä	3,075

Lasten sijoittamisessa äitejä avustivat naistarkastajat, jotka yksityisesti tiedustelemalla ja sanomalehdissä ilmoittamalla koettivat hankkia sopivia kasvatuskoteja. Hoitokustannukset — 300—400 markkaa kuukaudelta — tuottivat kuitenkin varattomille äideille suuria vaikeuksia lastensa sijoittamisessa.

Aviottomain lasten hoitoa valvoivat naisopastajat, jotka pitkin vuotta kodeissa käyden seurasivat lasten ruumiillista ja henkistä kehitystä sekä antoivat äideille ohjeita lasten järkiperäisessä hoidossa ja kasvatuksessa. Milloin lapsen ruumiillinen kehitys oli sellainen, että opastajat katsoivat hänen olevan erikoishoidon tarpeessa, käytettiin kasvattilasten hoitoa valvovan lautakunnan lääkärin apua.

Opastajat antoivat lasten olosuhteista seuraavat tiedot:

Äitinsä luona olevat lapset saivat:	%	Kasvatusäidin luo sijoitetut lapset saivat:	%
hyvän hoidon	46.7	hyvän hoidon	68.1
suhteell. hyvän hoidon	49.1	suhteell. hyvän hoidon	30.4
epätyydyttävän hoidon	4.2	epätyydyttävän hoidon	1.5

Äidin koti oli:		Kasvatusäidin koti oli:	
hyvässä kunnossa	47.8	hyvässä kunnossa	66.4
suhteell. hyvässä kunnossa	46.1	suhteell. hyvässä kunnossa	32.7
epätyydyttävässä kunnossa	6.1	epätyydyttävässä kunnossa	0.9

Osaston hoidokeista kuoli vuoden 1932 kuluessa 67, joista kuollessaan oli:

Sairaalassa	41	Pippingskjöldin turvakodissa	1
Lastenkodissa	11	Kasvatuskodissa	3
Synnytyslaitoksessa	1	Tuntemattomassa paikassa	10
		Yhteensä	67

Kuolleiden lasten jakautuminen kuolemansyyn mukaan näkyy allaolevasta yhdistelmästä:

Keuhkokuume	21	Angina	1
Synnynnäinen heikkous	6	Kurkkumätä	1
Vatsa- ja suolikatarri	4	Äkillinen infektio	1
Mätää keuhkopussissa	4	Hinkuyskä	1
Sydänvika	4	Tulirokko	1
Influenssa	3	Aivokalvontulehdus	1
Verenmyrkytys	2	Verenvuoto aivoissa	1
Lavantauti	1	Tuntematon syy	15
		Yhteensä	67

Isyyden lopullisen selvittämisen toimitti lastenvalvoja niiden tiedonantojen johdolla, joita äidit olivat antaneet lastensa isistä. Nämä selvittelyt tapahtuivat tavallisesti yhteisten neuvottelujen kautta, joita lastenvalvoja piti asianosaisten kanssa. Lastenvalvojan suorittama työ sekä saavutukset isyyden selvittämisessä ilmenevät seuraavista numeroista:

Edelliseltä vuodelta oli 41 oikeusjuttua vireillä ja otettiin uusia haasteita 107. 18 tapauksessa ei vastaajaa saatu haastetuksi, joten vuoden kuluessa käsiteltiin 130 juttua. Näistä voitettiin 57 juttua, 12 tapauksessa sovittiin haasteen tiedoksiannon jälkeen, 11 tapauksessa kumottiin kanne ja 50 juttua siirrettiin seuraavaan vuoteen.

Kanteen kumoaminen edellisissä 11 tapauksessa aiheutui seuraavista syistä: 6 tapauksessa olivat todistajain tiedot riittämättömät, 2 tapauksessa äideiltä, jotka katosivat tietymättömiin, ei saatu tietoa todistajista, 1 tapauksessa äiti kuoli heti haasteen ottamisen jälkeen, jonka vuoksi häneltä ei saatu tietoa todistajista, 1 tapauksessa jätettiin juttu sillensä siltä varalta, että myöhemmin ilmaantuisi riittävästi todistajia ja 1 tapauksessa oli nimierehdyksen vuoksi väärä vastaaja haastettu, joten kanteesta luovuttiin.

Elatusvelvollisen sotapalveluksessaoloajaksi haettiin valtiolta sotilasavustusta valvonnanalaisille lapsille 8 tapauksessa, joista yhdessä on valitettu maksun pienuuden vuoksi korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Muissa kuin elatusapuasioissa esiinnyttiin viran puolesta 1 rikosasiassa, 2 holhousasiassa, 1 konkurssiasiassa, 5 muussa siviilijutussa, 1 lainhakuasiassa ja 1 ulosottovalitusasiassa, minkä lisäksi 1 jäljennökselle on haettu ja saatu ulosottokelpoisuus.

Tämän lisäksi ajettiin 15 juttua virka-apuna vieraiden kuntain lastenvalvojille, joista 1 ulkomaalaisten viranomaisten pyynnöstä. Vieraiden kuntain lastenvalvojilta taasen saatiin oikeudenkäynnissä virka-apua 6 tapauksessa. Edellämainituista jutuista voitettiin 8, 5 jäi vireille seuraavaan vuoteen, 1 tapauksessa toimitettiin todistajain kuulustelu ja 1 juttu jätettiin lisätodistajien toivossa sillensä.

Sopimuksilla selvitettiin isyys lopullisesti 165 tapauksessa, joista, niinkuin sanottu, 12 tapauksessa vasta haasteen jälkeen, kun taas 86 tapauksessa

asia jäi selvittämättä syystä, että asianomaiset asuivat yhdessä huolehtien itse lapsesta.

Edellämainittujen sopimusten lisäksi välitettiin muiden paikkakuntain lastenvalvojain anomuksesta 11 elatussopimusta Helsingissä asuvilta isiltä, kun taasen Helsingin lastenvalvoja sai virka-apua muiden paikkakuntien lastenvalvojilta ja muilta viranomaisilta muualla oleskeleviin isiin nähden 9 eri tapauksessa.

Osaston toimesta perittiin kertomusvuonna elatus- ja kasvatusavustuksia Helsingin kaupunkikuntaan kuuluville lapsille 919,204: 05 markkaa, josta isiltä kannettuja 844,204: 05 markkaa ja äideiltä saatuja 75,000 markkaa. Lisäksi välitettiin ulkokuntalaisille lapsille pääkaupungissa työansiolla oleskelevilta elatusvelvollisilta 90,026: 75 markkaa, joten siis osaston perimien elatus- ja kasvatusavustuksien yhteissumma oli kyseessäolevana vuonna 1,009,230: 80 markkaa.

Aviottomain lasten ja heidän äitiensä tilapäiseksi avustamiseksi oli osaston käytettäväksi varattu lautakunnan menoarvioon 65,000 markan suuruinen määräraha. Tästä käytettiin kaikkiaan 64,977: 15 markkaa, josta 38,267: 55 markkaa kului todistajapalkkioihin sekä lastenvalvojan kansliamenoihin. 24,709: 60 markkaa jaettiin kotikävijäin esityksistä joko pieninä raha-avustuksina tai valmiina vaatekappaleina lapsensa kanssa suurimmassa ahdinkotilassa oleville äideille sekä 2,000 markkaa käytettiin joulujuhlan järjestämiseksi lapsille. Edellämainitun rahamäärän lisäksi jaettiin Adolf Holmgrenin lahjoitusrahaston korkovaroista yhteensä 11,050 markkaa kehoituspalkintoina lapsensa hyvin hoitaneille imettäville äideille.

Ottolapsiksi hyviin lapsirakkaisiin perheisiin toimitettiin vuonna 1932 asianomaisten äitien suostumuksella 45 aviotonta lasta.

Lastenvalvojan varsinaisen holhouksen alaisena oli kertomusvuonna 101 lasta, joista 83 edelliseltä vuodelta siirtynyttä. Vuoden kuluessa lakkasi holhokkien täysi-ikäiseksitulon vuoksi 2 holhoustointa, joten näiden luku vuoden lopussa oli 99.

Lahjoitusrahastot. Lastensuojelulautakunnalle kuuluivat allamainitut lasten hyväksi lahjoitetut, rahatoimiston hoidossa olevat rahastot, joiden pääoma ja käytettävissä olevat korkovarat joulukuun 31 p:nä 1932 nousivat seuraaviin määriin: Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto turvattomille äideille ja lapsille, pääoma 40,000 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarat 3,304: 85 markkaa; merikapteeni Lars Albert Grönholmin Helsingin orpolasten rahasto, pääoma 7,150 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarat 385: 05 markkaa; Bergman puolisoiden lahjoitusrahasto jatko-opetuksen hankkimiseksi turvattomille lapsille, pääoma 61,000 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarat 3,658: 85 markkaa.

Lastensuojelurahastoihin kuuluu myöskin aviopuolisoiden Gustaf ja Maria Hyvösen kaupungille lahjoittama omaisuus, jonka pääoma oli joulukuun 31 p:nä 1932 2,000,000 markkaa sekä käytettävissä olevat korkovarat 273,010: 30 markkaa. Korkovaroilla ylläpidetään talossa Kotkankatu n:o 14 n. 30 hoitopaikkaa käsittävää lastenkotia hätääkärsiville suomea tai ruotsia puhuville lapsille. Lastenkodin hallintoa hoitaa lastensuojelulautakunnan kolmeksi vuodeksi kerrallaan valitsema johtokunta, johon kertomusvuonna kuuluivat tarkastajatar M. Sillanpää puheenjohtajana sekä muina jäseninä, suomenkielisten kansakoulujen taloudenhoitaja S. Ojanne, lastentarhan johtajatar I. Poppius, varatuomari L. Silvenius ja professori A. Ylppö. Johtokunnan sihteerinä toimi kodin johtajatar I. Siirala.

Tulot ja menot. Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat bruttomenot nousivat vuonna 1932 lautakunnan tilinpäätöksen mukaan 14,398,906: 40 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin:

Lastensuojelulautakunta	Smk	942,688: 30
Kasvatuksellisesti laiminlyötyjen lasten koulukodit	»	3,193,520: —
Vastaanotto- ja ammattioppilaskodit	»	540,929: 15
Elätteelleanto ja jatko-opetus	»	4,511,144: 45
Toivolan koulukoti	»	895,361: —
Pikkulastenkodit	»	1,759,123: 75
Keuhkotautisten lasten hoito Droppenin lastenkodissa	»	485,000: —
Lastenhoidonneuvola	»	44,694: 05
Aistiviallisten, tylsämielisten ja raajarikkoisten lasten erikoishoito ja opetus	»	238,469: 10
Muut lastenhoitokustannukset	»	205,716: 85
Maatilat ja erinäiset rakennustyöt	»	1,582,259: 75
Yhteensä	Smk	14,398,906: 40

Näiden menojen lisäksi oli rakennuskonttorin tilille viety huoneistojen korjauskustannuksia allamainituissa lastenhuoltolaitoksissa seuraavat määrät:

Sofianlehdon pikkulastenkoti	Smk	29,352: 75
Reijolan lastenkoti	»	19,015: 80
Kullatorpan »	»	11,437: 05
Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti	»	26,012: 05
Toivolan koulukoti	»	25,595: 70
Bengtsårin »	»	25,697: 80
Ryttylän »	»	29,740: 75
Toivoniemen »	»	11,129: 05
Yhteensä	Smk	177,980: 95

Lastensuojelutoiminnasta aiheutuneet tulot nousivat vuonna 1932 5,838,614: 10 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin:

Koulukotien valtionapu vuodelta 1932			Smk	1,722,909: —
Tuloja koulukotien oppilastöistä			»	53,458: 55
Korvausta lastenhoidosta:				
valtiolta	Smk	648,713: 70		
vierailta kunnilta	»	727,639: 20		
yksityisiltä	»	308,598: 90	»	1,684,951: 80
ammattioppilaskodin hoidokeista			»	30,225: —
Bengtsårin tila			»	413,234: 65
Toivoniemen »			»	274,348: 90
Ryttylän tila			»	458,038: 45
Toivolan »			»	334,620: —
Luontoisetuja			» [1]	866,827: 75
Yhteensä			Smk	5,838,614: 10

Kun vähennetään nämä tulot edellämainittujen kustannusten yhteissummasta, 14,576,887: 35 markasta, jää kaupunkia rasittaviksi nettomenoiksi

[1]) Tästä 96,442 markkaa maataloushenkilökunnan luontoisetuja.

8,738,273: 25 markkaa, mikä on 397,416: 75 markkaa vähemmän kuin vastaava summa edellisenä vuonna.

Koulukoteihin kuuluvien tilojen maatalouskirjanpidossa, jossa on otettu huomiooon myöskin vuoden lopussa olevat maatalousvarastot, tehtiin tilinpäätös siten, että laitosten käyttämistään rakennuksista maatiloille suorittamat vuosivuokrat Bengtsårissä 197,000 markkaa, Toivoniemellä 53,100 markkaa, Ryttylässä 249,000 markkaa ja Toivolassa 96,600 markkaa, eli siis yhteensä 595,700 markkaa, joista laitosten tuloihin sisältyy 40% valtionapu, siirrettiin kaupunginkassaan kaupungin näihin kiinteistöihin sijoittamain pääomain korkojen korvaukseksi.

Näiden suorituksien sekä erinäisten maanparannuskustannuksien lyhennysten jälkeen osoitti maataloustilien päätös voittoa Bengtsårissa 3,992: 85 markkaa, Toivoniemessä 7,079: 45 markkaa, Ryttylässä 1,148: 85 markkaa ja Toivolassa 5,608: 40 markkaa eli yhteensä 17,829: 55 markkaa, mikä mainittujen laitosten valtionapua koskevassa lopputilityksessä on vähennetty valtionavun perusteena olevista vuosimenoista.

Eri laitosten varsinaiset menot — henkilökunnan luontoisedut, yksityishoitoon lähetettyjen lasten vaatetus sekä pula-ajan vähennys toimihenkilöiden palkoista poisluettuina — nousivat seuraaviin määriin:

		Kaikkiaan.	Lasta ja päivää kohti.	Lasta ja vuotta kohti.
Sofianlehdon pikkulastenkoti ..	Smk	833,838: 40	23: 28	8,521: 38
Reijolan lastenkoti	»	299,399: 85	26: 63	9,747: 41
Kullatorpan »	»	224,296: 25	25: 79	9,440: 25
Vastaanottokoti	»	354,122: 05	21: 82	7,987:72
Ammattioppilaskoti	»	126,232: 10	18: 47	6,761: 44
Toivolan koulukoti	»	724,334: —	24: 89	9,110: 49
Bengtsårin »	»	967,962: 80	31: 71	11,606: 04
Tavolan »	»	153,926: 20	18: 05	6,606: 12
Ryttylän »	»	1,311,591: 05	27: 72	10,145: 88
Toivoniemen »	»	298,852: 30	23: 09	8,449: 59
Yhteensä	Smk	5,294,555: —	25: 55	9,351: 36

Jos otetaan huomioon myöskin eri määrärahalla Sofianlehdon pikkulastenkodin parvekkeille laitetut tuulensuojukset, 6,840: 40 markkaa, sekä rakennuskonttorin suorittamat lastenhoitolaitosten kunnossapitokustannukset 177,980: 95 markkaa, saadaan keskikustannukseksi lasta ja päivää kohti kaikissa laitoksissa 26: 44 markkaa ja lasta ja vuotta kohti 9,677: 79 markkaa.

Seuraava taulukko osoittaa eriteltyinä kaupungin menot elatuspäivää kohti lastensuojelulautakunnan alaisissa laitoksissa vuonna 1932:

Menoerä.	Lastenkoti.					Koulukoti.					Kaikkiaan.
	Sofianlehto.	Reijola.	Kullatorppa.	Vastaanottokoti.	Ammattioppilaskoti.	Toivola.	Bengtsår.	Tavola	Ryttylä.	Toivoniemi.	
	Penniä.										
Palkkaukset	1,007	1,384	1,367	684	332	1,048	1,220	902	986	991	1,022
Vuokra, lämpö ja valo	251	222	229	699	619	492	919	180	750	495	554
Ruokinta	447	424	383	457	549	482	542	453	572	515	499
Vaatetus ja kalusto ..	218	327	256	190	197	259	308	166	299	160	255
Muut menot	405	306	344	152	150	208	182	104	165	148	225
Yhteensä	2,328	2,663	2,579	2,182	1,847	2,489	3,171	1,805	2,772	2,309	2,555

Vuoteen 1931 verrattuna alenivat hoitokustannukset edelleen melkein kaikissa kaupungin lastenhuoltolaitoksissa, muutamissa varsin huomattavasti, johtuen tämä paitsi yleisestä palkkojen alennuksesta varsinkin ruoka- ja vaatetusmenojen supistuksesta.

Lastenhoidon neuvonta. Paitsi Maitopisarayhdistyksen kunnan avustuksella kaupungin eri osissa ylläpitämää 5 lastenhoidon neuvonta-asemaa sekä Kenraali Mannerheimin Lastensuojeluliiton lukuun Töölössä ja Lastenlinnassa toimineita 2 neuvonta-asemaa, lautakunta ylläpiti Tehtaankadun 1:ssä sijaitsevassa lastensairaalassa yhtä kunnallista lastenhoidon neuvolaa, jonka toiminta-alueena oli Kruununhaka, Katajanokka, Kaivopuisto, II ja III kaupunginosa sekä Suomenlinna. Tämän neuvonta-aseman lääkärinä oli lääketieteenlisensiaatti U. Muroma ja hoitajattarena terveyssisar L. Soini, joka on antanut aseman toiminnasta seuraavansisältöisen selostuksen:

Neuvonta-aseman kirjoissa oli keskimäärin 262 lasta kuukautta kohti. Kirjoihin vietiin kaikkiaan 485 lasta, joista 327 oli 0—2 vuotiaita ja 158 2—7 vuotiaita. Joulukuun 31 p:nä 1932 oli kirjoissa 327 lasta, joista 218 alle 2 vuoden ja 109 2—7 vuotiaita. 1 kuukautta nuorempia lapsia merkittiin kirjoihin 107. Kirjoista poistettiin 109 0—2 vuotiasta ja 49 2—7 vuotiasta, yhteensä 158 lasta. Poistamisen aiheuttivat seuraavat seikat: 136 lasta muutti pois, 6 alle 1 vuoden kuoli, 16 poistettiin sekalaisista syistä. Kuolemansyy oli 2 tapauksessa kurkkumätä, 1 kureutunut tyrä, 3 ravintohäiriö (2 lasta keskoskaksosia). Kirjoihin merkityistä lapsista oli aviottomia 106. Lääkäri otti vastaan säännöllisesti 2 kertaa viikossa, yhteensä 86 kertaa. Vastaanotoilla oli kävijöitä kaikkiaan 1,833.

N. k. terveyssisaren vastaanottotunneilla äideillä oli tilaisuus kysellä ja neuvotella lastenhoitoa koskevista asioista y. m. Näitä vastaanottoja oli joka päivä klo 14—15 ja oli näillä käyneiden lukumäärä 702. Terveyssisarella oli kansliatunteja 891, mihin sisältyvät myös lääkärin vastaanotot, kurssien pito y. m. neuvonta-asemalla tapahtunut toiminta.

Kodissakäyntejä tehtiin yhteensä 2,902, joista 927 alle 2 v. lasten, 452 2 v. vanhempien lasten, 306 kirjoihin merkitsemättömän luona, 240 raskaana olevien äitien luona sekä 15 asiakäyntiä ja 182 sairaskäyntiä. Aviottomien lasten luona tehtiin erikseen 780 käyntiä. Sairaustapausten laadusta mainittakoon: 43 ripulia, 7 katarria, 1 korvatulehdus, 1 rauhasturvotus, 3 vesirokkoa, 2 kurkkumätää, 7 hinkuyskää, 3 keuhkokuumetta, 3 kouristustapausta, 1 munuaispikaritulehdus, 1 suutulehdus ja 1 palohaava; muut olivat kuumetta, nuhaa ja yskää.

Suomenlinnassa [1]) aloitettiin työ tammikuun 27 p:nä ja senjälkeen pidettiin siellä säännöllisesti kerran kuukaudessa lääkärin vastaanottoja, joilla kävi 187 lasta. Näitä vastaanottoja varten luovutettiin eräiden Suomenlinnassa asuvien rouvien myötävaikutuksella neuvonta-aseman käytettäväksi sairaalarakennuksessa oleva sotaväen hammaspoliklinikan huoneisto. Sairaalan ylihoitajatar, neiti Engblom, oli erikoisen myötämielinen neuvonta-aseman työtä kohtaan avustaen sen toimintaa monella eri tavalla. Kodissakäyntejä tehtiin Suomenlinnassa kaikkiaan 65. Kirjoissa oli 61 siellä asuvaa lasta, joista 29 2 v. nuorempia ja 32 2—7 vuotiaita.

Äitiyshuoltotyö aloitettiin helmikuun 15 p:nä, vaikkakin rajoitetussa muodossa. Koska toistaiseksi ei ole mahdollisuutta järjestää lääkärin vas-

---

[1]) Numerotiedot Suomenlinnassa suoritetusta työstä sisältyvät ylläoleviin neuvonta-aseman työtä koskeviin tietoihin.

taanottoja neuvolassa, ohjattiin raskaana olevat äidit yleisen sairaalan naistautiosaston äitiysvastaanotoille. Sitäpaitsi näilläkin äideillä oli tilaisuus käyttää hyväkseen terveyssisaren vastaanottoja. Vastaanotoilla kävikin 50 äitiä. Kodissakäyntejä raskaana olevien äitien luona tehtiin 240.

Laitoshoitoon toimitettiin 14 lasta, joista 13 sairaalahoitoon ja 1 lastenkotiin.

Avustustoiminta. Kiertokori n:o 1 oli lainattuna 3 kotiin. Lastensuojelulautakunnan kautta toimitettiin vaateavustusta 17 aviottomalle lapselle. Pariin kotiin saatiin etel. suomalaiselta ja etel. ruotsalaiselta seurakunnilta avustusta: puita, vuokrarahaa ja ruokaa. 3 aviottoman lapsen äidille ehdotettiin annettavaksi Holmgrenin rahastosta jaettavana imetyspalkkiona 150—300 markkaa. Köyhiin koteihin jaettiin äideille imettämisen edistämiseksi n: k. maitorahaa. Jouluksi arvottiin neuvonta-asemalla ommeltu liina, josta saatiin 300 markkaa, minkä avulla voitiin hankkia kymmeneen kotiin hiukan jouluiloa. Valohoitoa varattomille saatiin maksutta lastensairaalan poliklinikalla.

Valistustoiminta. Pienten lasten hoitoa käsitteleviä havainnollisia luentosarjoja äideille pidettiin 6 ja näille luennoille osallistuneiden lukumäärä oli 155. Kursseista oli 2 ruotsinkielisiä. Ohjelmallisia illanviettoja äitien virkistykseksi järjestettiin jouluna ja keväällä, äitien päivänä. Osanottajia näissä tilaisuuksissa oli n. 225. Niissä pidettiin 2 esitelmää: lääketieteenlisensiaatti U. Muroma neuvonta-aseman merkityksestä ja lääketieteenlisensiaatti A. Apajalahti äitiyshuollosta. Illanviettoja varten etel. suomalainen seurakunta auliisti antoi käytettäväksi tilavan valoisan ja viihtyisän Korkeavuorenkatu 10:ssä olevan seurakuntasalin.

Oppilasopetustyötä neuvonta-asemalla seurasivat valtion terveyssisarkurssin oppilaat, lastensairaalassa työskentelevät lääketieteenkandidaatit ja Helsingin kaupungin sairaanhoitokoulun oppilaat. Oppilaista suurin osa työskenteli 2 viikon ajan, osa 1 kuukauden.

Terveydenhoito. Lastenhuoltolaitoksissa vallinneesta terveydentilasta ja hygienisistä olosuhteista kumpikin lastensuojelulautakunnan lääkäreistä antoi eri kertomuksen, joista vastaanotto- ja ammattioppilaskoteja, Kullatorpan lastenkotia sekä koulukoteja valvovan lääketieteenlisensiaatti E. O. Lindénin selostus oli seuraavansisältöinen:

Bengtsårissa oli eräs 17-vuotias poika sairastunut tammikuun lopulla. Hänet lähetettiin Helsinkiin ja todettiin potevan keuhkotautia. Tuberkuloosihuoltotoimiston välityksellä poika siirrettiin sittemmin Mjölbollstadin parantolaan.

Maaliskuun 13 p:nä tutkittiin kaikki Bengtsårin pojat. Trakoomia havaittiin kolmessa pojassa, jotka oli lähetettävä Hangon sairaalaan käsiteltäviksi (rullattaviksi). Märkivää ihottumaa sairastava poika määrättiin lähetettäväksi Helsingin ihotautisairaalaan. Parissa pojassa huomattiin olevan syyhelmää. Lokakuun 1 p:nä lääkäri jälleen kävi Bengtsårissa. Tällä kertaa todettiin seitsemän trakoomitapausta. Näistä kahta poikaa oli rullattava Hangossa ja viittä, joiden sairaus oli lievempää laatua, oli hoidettava kotona. Syyhelmääkin todettiin nyt useissa lapsissa. Näistä kolme märkärupista määrättiin lähettäväksi ihotautisairaalaan.

Muuten oli terveydentila ollut hyvä. Oppilaiden painonlisäys oli säännöllinen. Laitoksen työjärjestystä vastaan ei ollut mitään muistuttamista ja yleensä vallitsi järjestys ja siisteys kaikkialla. Kesän kuivimpana aikana oli ollut jonkunverran puutetta vedestä.

Kesäkuun 2 p:nä lääkäri kävi Toivoniemen ja Tavolan koulukodeissa. Toivoniemessä tutkittiin kaikki 36 lasta. Heidän terveydentilansa oli lääkärin viimeisen käynnin jälkeen ollut hyvä. Eräällä tytöllä oli kuitenkin avoin tuberkelirauhanen leuvan alla ja hänet määrättiin lähetettäväksi parantolaan. Oppilaiden painonlisäys oli säännöllinen. Työjärjestystä vastaan ei ollut mitään muistuttamista ja siisteys sekä järjestys vallitsi kaikkialla.

Tavolaan sijoitetuista 24 lapsesta 13 asui laitoksen oppilasasuntolassa ja 11 yksityisperheiden luona. Ainoatakaan koulutuntia ei ollut laiminlyöty. Oppilaiden asuttamisessa oli seurattu vanhaa hyvää periaatetta, että kaikki sellaiset lapset, jotka olivat ruumiillisesti ja henkisesti siihen sopivia, sijoitettiin yksityisiin perheisiin. Ne lapset olivat kehittyneet paremmin, jotka olivat saaneet olla kasvatusvanhempiensa mukana maanviljelys- y. m. tehtävissä. Ainoastaan henkisesti heikommat ja erikoishoitoa kaipaavat olivat oppilasasuntolassa. Kaikki oppilaat todettiin kehityskykyisiksi ja olivat edistyneet hyvin. Painonlisäys oli säännöllinen eikä koulukodin työjärjestystä vastaan ollut mitään muistuttamista. Järjestys ja siisteys vallitsi kaikkialla.

Kesäkuun 14 p:nä tutkittiin Ryttylän koulukodin kaikki 122 lasta. Yksi lapsista oli keväällä kuollut Marian sairaalassa Helsingissä angiinaa seuranneeseen munuaistulehdukseen. Useita angiinatapauksia oli ilmennyt lapsissa kevään kuluessa ja yhä edelleen ruusun (erycipelas) ja influenssan ohella. Lääkäri totesi lukuisia angiinatapauksia, useita influenssaa ja kaksi ruusua sairastavaa. Terveydentila näytti huonolta. Painonlisäys oli kuitenkin varsin hyvä. Struumaa ei laisinkaan huomattu. Lehmille määrättiin kuitenkin jatkuvasti annettavaksi jotipitoista keittosuolaa ja kaikille lapsille tippa jotitinktuuria viikossa. Työjärjestystä vastaan ei ollut mitään muistutettavaa ja siisteys ja järjestys vallitsi kaikkialla. Urheilukenttä oli valmis ja sitä käytettiin ahkerasti.

Heinäkuun 3 p:nä toimitettiin tutkimus Kullatorpan lastenkodissa, missä oli silloin 27 lasta. Terveydentila oli ollut muuten erittäin hyvä, paitsi että kodin hoidokit keväällä olivat sairastaneet lievää influenssaa. Kolme kouluiässä olevaa kuppatautisten lasten osaston poikaa, joista ei ollut tartunnan varaa, piti muutettaman Toivolaan. Yksi ylempänä sijaitsevan huvilan pojista määrättiin siirrettäväksi Tavolaan ja yksi synnynnäistä syfilistä sairastava, sokea ja henkisesti kehittymätön piti toimitettaman Sortavalaan. 10-vuotias tyttö, jolle jo v. 1930 anottiin paikkaa Perttulassa, piti niinikään lähetettämän Sortavalaan, samoinkuin myös yksi imbecilliasteella oleva poika, jolla oli silloin tällöin raivokohtauksia ja halua häiritä ympäristöään. Kuppatautisten lasten osastolla oli pari poikaa, jotka eivät vielä olleet kouluikäisiä, mutta jotka oli selitetty taudistaan parantuneiksi ja jotka olivat henkisesti normaalikykyisiä. Heidät voidaan aikanaan siirtää johonkin koulukotiin. Muutoin oli tässä laitoksessa kaikki hyvässä järjestyksessä ja lapset terveitä ja iloisia. Kesän aikana haittasi veden puute. Marraskuussa sairastui yksi lapsista keuhkotulehdukseen ja hoidettiin kodissa. Joulukuussa ilmeni noin 15:llä kodin 20 hoidokista lievää angiinaa.

Lokakuun 3 p:nä toimitettiin vuositutkimus Toivolan koulukodissa. Jonkun aikaa oli sielläkin kesällä haitannut puute vedestä. Keväällä ilmeni lukuisia influenssa- ja muutamia angiinatapauksia sekä pari tapausta hinkuyskää ja yksi vihurirokkoa. Harjulassa esiintyi silloin tällöin pitkin kesää angiinaa. Neljä poikaa, joiden keuhkot herättivät epäilyksiä, lähetettiin tuberkuloosihuoltolaan heille mahdollisesti tarpeellista erikoiskäsittelyä ja -sijoitusta var-

ten. Kaksi näistä tuli sittemmin Droppen nimiseen Pitäjänmäen lastenkotiin, yksi sairaalaan ja yksi Pohjanmaalle yksityishoitoon. Harjulassa oli äsken toimitettu korjauksia ja teki tämä oppilasosasto miellyttävän vaikutuksen. Luteita ei oltu huomattu. Toivolan koulukodissa oli tavallista enemmän alakoulunikäasteella olevia lapsia. Heidän luokkahuoneensa oli ahdas ja 26 lapsella oli käytettävissä ainoastaan 24 pulpettia. Useat näistä pikkukoulunikäisistä lapsista olisivat paremmin sopineet apukouluun. Kahta tyttöä suositeltiin toimitettavaksi Kuhankoskelle ja kolmea poikaa siirettäväksi Tavolaan. Eräs imbecilliasteella oleva kuuromykkä poika, jolla oli sitäpaitsi kaatumatautikohtauksia, piti toimitettaman Tapiolan kaatumatautisten laitokseen. Tilanahtaus vallitsi Toivolassa kuten ennenkin. Terveydentila oli kohtalaisen hyvä. Painonlisäys oli säännöllinen ja järjestys sekä siisteys vallitsi kaikkialla. Työpajat sekä voimistelusali ovat tähänkin laitokseen toivottavia.

Tammikuussa ilmeni vastaanottokodin tyttöosastolla tulirokkotapaus. Jotta kodin toiminta voisi jatkua keskeyttämättä, siirrettiin ne tytöt, jotka eivät ennen olleet sairastaneet tulirokkoa n. s. koleeraparakkiin. Ainoastaan neljä tyttöä oli aikaisemmin varmasti sairastanut tulirokkoa ja nämä saivat jäädä kotiin. Suoritetun desinfioinnin jälkeen toimi koti entiseen tapaan. Kukaan koleeraparakkiin siirretyistä tytöistä ei sairastunut.

Lokakuun 2 p:nä suoritettiin vastaanottokodissa vuositutkimus. Olosuhteet olivat kaikin puolin hyvät, lukuunottamatta sitä seikkaa, että koti on aivan liian pieni. Ammattioppilaskodissa oli havaittu yhä edelleen luteita.

Kesäkuun 15 p:nä lääkäri kävi Sortavalassa sijaitsevassa Vaaliala-nimisessä tylsämielisten laitoksessa, joka on tarkoitettu lähinnä idiooteille ja sellaisille, jotka eivät voi oppia lukemaan eikä laskemaan, mutta otetaan sinne myöskin henkisesti korkeammalla kehitysasteella olevia lapsia. Näille oli järjestetty opetusta ja oli niinhyvin hoito kuin opetuskin kaikille laitoksen hoidokeille järjestetty uusimpien periaatteiden mukaan. Laitos teki kaikissa suhteissa suotuisan vaikutelman. Joukko helsinkiläisiä lapsia oli jo otettu tähän laitokseen ja ne samalla tarkastettiin.

Keväällä lääkäri kävi Helsingin diakonissalaitoksen ylläpitämässä tylsämielisten lasten huoltolassa, joka myöskin teki erittäin hyvän vaikutuksen.

Kaupungin koulukoteihin sijoitettujen lasten hampaidenhoidosta huolehti edelleen kunnallisen kouluhammasklinikan johtaja T. H. J. Ekman suorittaen hampaiden korjaamiset kauempana sijaitsevissa laitoksissa lautakunnan tätä tarkoitusta varten hankkimilla välineillä. Vastaanotto- ja ammattioppilaskodin hoidokit sekä Toivolan koulukodin oppilaat kävivät tarpeen vaatiessa kouluhammasklinikassa.

Sofianlehdon pikkulastenkodista sekä Reijolan lastenkodista huolehtiva lääketieteenlisensiaatti R. Granholm jätti näissä laitoksissa vallinneesta terveydentilasta seuraavanlaisen selostuksen:

Kuten edellisinäkin vuosina, ilmeni Sofianlehdon lastenkodissa suuri määrä sairaustapauksia, enimmäkseen niin sanottuja vilustumistauteja, sekä lapsissa että henkilökunnassa. Vaikka suuri osa niistä olikin lieviä tapauksia, jotka eivät paljon häirinneet lasten yleistilaa, esiintyi kuitenkin useita vaikeitakin tauteja, kuten keuhkokuumetta. 10 lasta kuoli vuoden kuluessa. Tullessaan lastenkotiin ovat muutamat lapset olleet sairaita, vaikka ei niin vaikeasti, että heitä olisi tarvittu sijoittaa sairaalaan.

Sairaustapaukset näkyvät lähemmin seuraavasta yhdistelmästä:

Tauti.	0—1 v. vanh. lapsia.	Yli 1 v. vanh. lapsia.	Yhteensä.	Näistä hoidettiin sairaalassa.	kuoli.
Influenssa	34	27	61	—	—
Henkitorvenkatarri	23	20	43	—	—
Vatsa- ja suolikatarri	8	3	11	—	—
Virtsatiehyeentulehdus	8	3	11	—	—
Ihottumia	6	3	9	—	—
Keuhkokuume	6	3	9	3	6
Korvatulehdus	3	5	8	—	—
Synnynnäinen heikkous	8	—	8	—	—
Imurauhastulehdus	2	5	7	—	—
Riisitauti	4	2	6	—	—
Suunlimakalvontulehdus	—	5	5	—	—
Kurkkutulehdus	1	4	5	—	—
Suurentuneet nielurisat	1	4	5	—	—
Vajaakykyisyys	2	2	4	—	—
Verenheikkous	3	—	3	—	—
Kurkkumätä	—	2	2	2	—
Mätää keuhkopussissa	2	—	2	2	2
Silmätulehdus	1	1	2	1	—
Kouristuksia	1	1	2	—	—
Verenmyrkytys	—	1	1	1	1
Tuberkuloosi	1	—	1	1	—
Suurentuneet imu- ja thymusrauhaset	—	1	1	—	1
Kureutunut nivustyrä	1	—	1	1	—
Synnynnäinen sydäntauti	1	—	1	—	—
» kuppatauti	1	—	1	1	—
Vesipää	—	1	1	—	—
Yhteensä	117	93	210	12	10

Kuolleista lapsista 7 oli alle 1 vuoden. Keuhkokuumeeseen kuolleitten lasten ryhmässä oli 2 heikkoa kakso'slasta sekä vesipääpotilas. Lapsi, jonka kuolemansyy oli thymusrauhasen suurentuminen, kuoli äkkiä ilman huomattua tautia, ja kuolemansyy todettiin vasta toimitetun leikkauksen perusteella.

Kun Sofianlehdossa kertomusvuonna hoidettiin 208 lasta, oli kuolleisuusprosentti siis 4.81.

Reijolan lastenkodissa oli myöskin vuoden kuluessa verrattain paljon vilustumistauteja sekä pieni määrä muitakin sairauksia. Yleensä taudit olivat lievänlaatuisia ja lasten yleistila tyydyttävä. Yksi lapsista kuoli kurkkutulehdukseen. Hän olikin vajaakykyinen ja ruumiillisesti heikko.

Tautien laatu ja lukumäärä ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

Tauti.		Tauti.	
Influenssa	32	Suun limakalvontulehdus	3
Kurkkutulehdus	13	Vajaakykyisyys	3
Henkitorvenkatarri	6	Tulirokko	2
Korvatulehdus	6	Tyrä	2
Suurentuneet nielurisat	4	Kurkkumätä	1
Ihottumia	4	Synnynnäinen sydäntauti	1
Vatsa- ja suolikatarri	3	Yhteensä	80

Yksi kurkkutulehdukseen sairastunut lapsi kuoli. Sairaalaan lähetettiin 9 lasta, nimittäin tulirokkotapaukset sekä 2 angiinatapausta, joissa epäiltiin olevan tulirokko, kurkkumätäpotilas, 2 vaikeaa influenssatapausta, sekä 2 lasta tyräleikkausta varten.

Kodissa hoidettiin vuoden kuluessa 125 lasta, joista 0.8 % kuoli.

Gustaf ja Maria Hyvösen lastenkodin hoidosta ja hallinnosta vuonna 1932 on saatu seuraavat tiedot:

Lastenkodin johtokuntaan kuuluivat tarkastaja M. Sillanpää puheenjohtajana, taloudenhoitaja S. Ojanne, lastentarhanjohtajatar I. Poppius, varatuomari L. Silvenius ja pofessori A. Ylppö jäseninä. Sihteerinä toimi kodin johtajatar I. Siirala Kodin henkilökunta ei muuttunut vuoden aikana.

Lapsia oli kodissa 30, 2—17 vuotiaita poikia ja tyttöjä, joista oli sisaruksia kuudesta eri perheestä. 14 lapsesta lastensuojelulautakunta maksoi 250 markkaa kuukaudessa, 3 lapsesta heidän omaisensa maksoivat, ja loput olivat vapaapaikoilla. Elatuspäiviä oli kaikkiaan 10,706. Pienille lapsille pidettiin lastentarhaa aamupäivisin, vanhemmat lapset kävivät kansakoulua, jatkokoulua tai ammattikoulua. Yksi lapsi kävi apukoulua. Tyttö, joka oli osoittautunut siinä määrin vaikeaksi hoidettavaksi, siirrettiin Seimelän lastenkotiin. Kesäksi vuokrattiin kodille asunto Haikon kartanon alueelta. Siellä jokaisella lapsella oli oma pieni puutarhatilkku ja sitäpaitsi oli yhteinen kodin puutarhamaa hoidettavana.

Lasten terveydentila oli yleensä tyydyttävä. Sairaalassa hoidettiin tulirokkoon sairastunut tyttö ja umpisuolen tulehdukseen sairastunut poika. Kaksi kaatuvatautista tyttöä siirrettiin kodista pois, toinen Vaajasalon kaatuvatautikotiin, toinen Lapinlahden sairaalaan. Sairaustapaukset kodissa olivat seuraavat: umpisuolen tulehdus 1, angiina 7, influenssa 19, henkitorvenkatarri 11, tulirokko 1 ja kaatuvatauti 2.

Kesäkuun 1 p:stä johtokunta sai tehtäväkseen myös säätiön omistaman talon Kotkankadun 14—16 hoidon, joka siihen asti oli kuulunut kiinteistötoimiston talonisännöitsijälle. Vuoden varrella suoritettiin vuokralla olevan osan perinpohjainen korjaus, pihamaalla oleva pesutupa poistettiin ja uusi pesutupa sisustettiin talon alakertaan. Lastenkodin puolella toimitettiin vain pienehköjä korjauksia. Korjaustöiden kustannukset nousivat yhteensä 434,224: 05 markkaan. Muita menoja oli kaikkiaan 264,808: 85 markkaa kuten seuraavasta yhdistelmästä näkyy:

Menoerä.	Menoja, Smk. Kaikkiaan.	Menoja, Smk. Lasta ja päiv. kohden.	Menoerä.	Menoja, Smk. Kaikkiaan.	Menoja, Smk. Lasta ja päiv. kohden.
Palkat	110,455: —	10: 32	Kalusto	11,263: 10	1: 05
Talous	75,644: 95	7: 06	Lämpö- ja valo	14,304: 70	1: 34
Vaatetus	23,147: 10	2: 16	Kulungit	29,994: —	2: 80
			Yhteensä	264,808: 85	24: 73

Tuloja kertyi kaikkiaan 267,680: 68 markkaa, joista säästöä edellisestä vuodesta 5,795: 93 markkaa, rahatoimistosta nostettu määrä 155,000 markkaa, lasten elatusmaksuja 40,650 markkaa, henkilökunnan luontoisetujen korvauksia 49,437 markkaa, vuokratuloja 15,001: 50 markkaa ja muita tuloja 1,796: 25 markkaa.

XIII. Kotitalouslautakunta.

Kotitalouslautakunta antoi 1932 vuoden toiminnastaan seuraavan selonteon:

Lautakunnan kokoonpano. Kaupunginvaltuuston päätöksellä joulukuun 2 p:ltä 1931 perustettiin kotitalouslautakunta, jonka toiminta oli alkava tammikuun 1 p:nä 1932. Näin oli se väliaikainen ja epävarma tila, jossa aluksi sosialilautakunnan alainen ja sittemmin väliaikainen kotitalousjohtokunta oli toiminut, päättynyt ja viimeinkin päästy siihen, mihin oli pyritty. Lautakuntaan kuuluivat kaupunginvaltuuston valitsemina tarkastaja M. Sillanpää puheenjohtajana, rouva H. Gebhard varapuheenjohtajana, sekä rouva H. Brander, talousopettaja A. Huotari ja arkkitehti S. Lagerborg-Stenius jäseninä. Kaupunginhallitusta edusti lautakunnassa sähköteknikko V. V. Salovaara. Lautakunta kokoontui vuoden kuluessa 17 kertaa. Lähetettyjen kirjelmien ja kirjeiden luku oli 138, saapuneiden 72.

Lautakunnan toimihenkilöt. Lautakunnan vakinaisista kotitalousneuvojista toimi käsityönopettajatar I. Grotenfelt kotitalouskerholassa ja talousopettaja A. Salonen opetuskeittiössä. Apuopettajina olivat talousopettajat M. Koivisto ja E. Sore, käsitöissä rouva L. Lehtonen ja neiti A. Kautonen sekä kerhotyössä neiti A. Viitasalo. Neiti Salosen auskultoimisloman, lokakuun 10 ja 22 välisenä aikana ja sairasloman, joulukuun 5 ja 10 välisenä aikana hoiti hänen opetusvelvollisuuttaan neiti Sore.

Toiminta. Kotitalouslautakunnan toiminta oli suunnattuna talous- ja käsityöopetuksen ja neuvonnan antamiseen vähävaraisille kuntalaisille ja kerhotyöhön kasvavien tyttöjen keskuudessa ja se tapahtui kuten edellisenäkin vuonna kahdessa paikassa: kotitalouskerholassa, Mäkelänkadun 45:ssä ja opetuskeittiössä, Helsinginkadun 26:ssa. Molemmissa paikoissa oli lautakunnalla käytettävänään ajanmukainen keittiö, edellisessä lisäksi käsityö- ja kerhohuone ja jälkimmäisessä asianomaisella luvalla työväenopiston käsityösali.

Talousopetuksessa lautakunta järjesti 13 yksinkertaista ja 1 monipuolisen ruuanlaittokurssin, 7 leipoma-, 2 kevätruoka-, 4 säilyke-, 4 kasvisruoka-, 7 jouluruokakurssia ja 1 ruuanlaittokurssin kerhotytöille, yhteensä 490 oppilaalle. Eri vuoden aikoihin sovellettua havainto-opetusta ruuanlaitossa ja kodinhoidossa annettiin kerran viikossa kummassakin keittiössä, yhteensä 52 kertaa n. 2,035 kuulijalle. Vielä toimeenpantiin yhdet pesukurssit, joilla oli opettajana osuusliike Elannon pesulan johtaja H. Kankkunen.

Näiden kurssien lisäksi lautakunta tahtoi herättää harrastusta sienien ja suolasilakan käyttöön ja siinä tarkoituksessa järjestettiin syyskuussa opetuskeittiössä sieniviikko, jolloin esitelmien, havaintotuntien ja retkeilyn avulla opetettiin osanottajia, n. 850 henkilöä, tuntemaan ja käyttämään

sieniä. Lokakuun alussa oli molempiin keittiöihin järjestetty silakkakurssit, jotka mainostivat silakan käyttöä taloudessa ja joita seuraamassa oli yhteensä n. 1,450 osanottajaa. Lautakunta otti myös osaa lokakuussa toimeenpantuihin Ravinto- ja nautintoainemessuihin 2 esitelmällä sekä 2 havainto-esityksellä sieni- ja silakkaruuissa, joilla oli n. 400 kuulijaa. Kaikkiaan otti siis vuoden kuluessa pidettyihin havaintoesitystilaisuuksiin osaa n. 4,735 henkilöä.

Käsityönopetusta annettiin etupäässä neuvonnan muodossa. Vuoden kuluessa järjestettiin 17 vähintäin 2 kuukautta kestävää neuvontakurssia, joilla kävi 797 osanottajaa. Kursseilla opastettiin ompelemaan yksinkertaisia alus- ja pitovaatteita sekä jonkun verran koru- ja villalankatöitä. Suurta painoa pantiin vanhojen, aikuisten ja erittäinkin lasten vaatteiden korjaamiseen ja uusimiseen.

Toukokuun 21—22 p:nä oli kotitalouskerholaan järjestetty ansaittua huomiota herättänyt kotitaloudellinen näyttely, jossa runsaslukuiselle yleisölle esitettiin lautakunnan eri toimintamuotoja ja aikaansaannoksia.

Äiti-kerho. Lautakunnan toiminnan alainen oli äitien keskeinen yhdysside äiti-kerho, jonka tarkoituksena oli herätteiden, neuvojen ja virkistyksen antaminen jäsenilleen. Äiti-kerho kokoontui kerran viikossa, yhteensä 37 kertaa kotitalouskerholassa kerhoiltoihin, joihin keskimäärin 20 jäsentä otti osaa. Kerhoon kuului vuonna 1932 n. 80 äitiä, jotka sen lisäksi voivat kehittää harrastuksiaan laulukuorossa, joka kokoontui 22 kertaa, ja aivan vuoden lopulla perustetussa voimistelukerhossa. Sitäpaitsi pidettiin 8 kuukausijuhlaa, joihin kerholaiset saivat kutsua perheensä.

Koti-illat. Vielä neuvojat kerran kuussa, vuorotellen kotitalouskerholassa ja opetuskeittiössä, järjestivät koti-iltoja, joissa esitelmien ja erilaisten esitysten avulla koetettiin herättää harrastusta kodinhoitoa koskeviin kysymyksiin. Koti-iltoja oli 7 ja niissä n. 790 osanottajaa.

Tyttöjen kerhotoiminta. Kotitalouskerholassa harjoitettuun tyttöjen kerhotoimintaan otti osaa 116 tyttöä, 11—16 v. ikäisiä, jotka useampaan ryhmään jaettuina kokoontuivat yhteensä 320 kertaa, jolloin heitä opastettiin käsitöissä, askartelussa, laululeikeissä ja vähän taloustoimissakin. Sitäpaitsi järjestettiin kerhotytöille, kuten edellä mainittiin, ruuanlaittokurssi, jossa oli mukana 14 oppilasta.

Huoneistojen luovuttaminen muihin tarkoituksiin. Lautakunnan luvalla Diakonissalaitos sai joitakin kertoja käyttää Helsinginkadun 26:ssa olevaa keittiötä. Kumpulan ja Vallilan siirtolapuutarhojen jäsenkerhot kokoontuivat joka toinen lauantai kotitalouskerholassa. Viipurin maatalousnäyttelyä varten järjestämänsä karsintakilpailut perunankuorimisessa ja silityksessä saivat Uudenmaan läänin maanviljelysseura ja Marttayhdistyksen piiriliitto toimeenpanna molemmissa keittiöissä.

Kotitalouslautakunnan v. 1932 menoarvio nousi 220,100 markkaan, josta vakinaisten neuvojien palkat tekivät 60,480 markkaa. Eri menomääristä mainittakoon: lautakunta 5,580 markkaa ja tilapäinen työvoima 61,893: 75 markkaa, josta talousopetuksen osalle tuli 22,950 markkaa, käsityöneuvonnan osalle 27,460 markkaa, esitelmien osalle 1,580 markkaa ja kerhotyöhön 9,903: 75 markkaa. Vuokramenot olivat 54,000 markkaa, lämpö ja valo maksoivat yhteensä 7,046: 65 markkaa. Siivousmääräraha, 10,000 markkaa, osoittautui riittämättömäksi ja lautakunnan anomuksesta valtuusto myönsi 1,500 markan lisämäärän, joka sekin tuli kokonaan käytetyksi. Havaintoopetukseen tarvittiin 7,414: 20 markkaa.

Nyt päättynyt kotitalouslautakunnan ensimmäinen toimintavuosi on näyttänyt, miten tarpeenvaatima kunnallinen elin lautakunta on, varsinkin kaupunkimme vähäväkisten perheenemäntien keskuudessa. Tämä selviää paraiten siitä suuresta osanottajamäärästä, joka oli lautakunnan toimeenpanemilla kursseilla ja muilla neuvontatilaisuuksilla. Osanottajia oli aina Kaivopuistosta, Punavuoren- ja Ruoholahdenkatujen puolelta ja he lausuivat useasti toivomuksenaan, että lautakunnan toiminta ulotettaisiin näihinkin kaupunginosiin. Nykyisissäkin huoneustoissaan voisi lautakunta järjestää useampia rinnakkaiskursseja, jos vain määrärahat opettajavoimien palkkaamiseen sen sallisivat, sillä osanottajia kyllä olisi riittävästi.

XIV. Kaupunginkirjasto.

Kaupunginkirjaston johtokunnan kertomus vuodelta 1932 [1]) oli seuraavansisältöinen:

Johtokunta. Kirjaston johtokuntaan kuuluivat filosofiantohtori A.H. Bergholm, puheenjohtajana, filosofiantohtori H. E. Pipping, varapuheenjohtajana, filosofianmaisteri P. Railo, filosofiantohtori H. Renqvist ja toimittaja K. Y. Räisänen. Kaupunginhallituksen edustajana kirjaston johtokunnassa toimi lakitieteenkandidaatti G. Norrmén. Johtokunta kokoontui vuoden varrella 8 kertaa. Johtokunnan puheenjohtaja tarkasti pääkirjaston kassan 11 kertaa.

Henkilökunta. Pasilan haarakirjaston johtaja, kansakoulunopettaja W. Sippola sai eron toimestaan syyskuun 1 p:stä lukien, koska suomenkielisten kansakoulujen johtokunta ei sallinut hänen pitää kirjastovirkaa opettajatoimen ohella. Hänen sijaansa valittiin johtajaksi marraskuun 18 p:nä kirjastoamanuenssi E. Lilja, joka kuitenkin omasta pyynnöstään vapautettiin toimestaan, ennenkuin oli edes ryhtynyt sitä hoitamaan. Sen jälkeen nimitettiin täten uudestaan avoimeksi joutuneeseen virkaan joulukuun 1 p:nä entinen Kallion haarakirjaston amanuenssi W. Mellberg, joka astui virkaansa heti seuraavana päivänä. Ylemmän palkkaluokan amanuenssi K. Levander nautti virkavapautta opintoja varten syyskuun 20 p:stä vuoden loppuun. Sairauden perusteella myönnettiin virkavapautta 33 viranhaltijalle 58 eri tapauksessa yhteensä 2,970 työtuntia. Kirjastohenkilökunnan keskuudessa, sairasteltiin vuoden kuluessa harvinaisen paljon, johtuen tämä ennen kaikkea vallinneesta influenssaepidemiasta, mutta otaksuttavasti myös siitä kiihkeästä kiireestä, jolla tehtävät on täytynyt suorittaa kirjaston ahtaissa ja huonosti tuuletetuissa suojissa.

Huoneistot. Pääkirjaston rakennuskysymys ei ensinkään edistynyt kertomusvuonna. Edellisenä vuonna asetettu komitea, jonka tehtäväksi annettiin suunnitellun uudisrakennuksen paikan määrääminen, kokoontui ainoastaan kerran.

Lainausliike. Lainausliike, joka jo kahtena edellisenä vuonna oli runsaasti lisääntynyt työttömyyden ja lamakauden vuoksi, kasvoi edelleen samoista syistä huomattavassa määrin. Vilkkaasta lainausliikkeestä aiheutui varsinkin pääkirjaston lainausosastoilla enenevää tungosta, vaikeuttaen siten arveluttavasti yleisön ja kirjastovaraston silmälläpitoa.

Lainauspäivien lukumäärä oli pääkirjastossa ja Kallion haarakirjastossa 344 sekä Töölön, Vallilan, Käpylän ja Pasilan haarakirjastoissa 306.

Kirjalainojen lukumäärä vuosina 1932 ja 1931 oli seuraava:

	1932.	1931.
Pääkirjasto	659,177	569,507
Kallion haarakirjasto	312,580	271,809
Töölön »	38,557	35,892
Vallilan »	50,871	43,127
Käpylän »	25,479	22,780
Pasilan »	17,012	13,546
Yhteensä	1,103,676	956,661

[1]) Kertomukseen liittyvät taulukkotiedot lainausliikkeestä sekä käynneistä lukusaleissa on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1933.

Lainain keskimäärä lainauspäivää kohti oli pääkirjastossa 1,916 (1,660 v. 1931), Kallion haarakirjastossa 909 (792 v. 1931), Töölön haarakirjastossa 126 (118 v. 1931), Vallilan haarakirjastossa 166 (142 v. 1931), Käpylän haarakirjastossa 83 (75 v. 1931) ja Pasilan haarakirjastossa 56 (45 v. 1931) eli yhteensä 3,256 (2,832 v. 1931). Suurin määrä päivässä annettuja kirjalainoja oli 5,673 (5,366 v. 1931).

Aikuisille sekä toiselta puolen lapsille ja nuorisolle annettujen kirjalainojen välinen suhde selviää seuraavasta taulukosta:

	Kirjalainoja aikuisille		Kirjalainoja lapsille ja nuorisolle		Yhteensä
	Luku	%	Luku	%	
Pääkirjasto	526,049	79.8	133,128	20.2	659,177
Kallion haarakirjasto	219,983	70.4	92,597	29.6	312,580
Töölön »	23,521	61.0	15,036	39.0	38,557
Vallilan »	35,502	69.8	15,369	30.2	50,871
Käpylän »	15,444	60.6	10,035	39.4	25,479
Pasilan »	11,770	69.2	5,242	30.8	17,012
Yhteensä	832,269	75.4	271,407	24.6	1,103,676

Kertomusvuonna lainattiin aikuisille yhteensä 832,269 nidosta eli 75.4 % kaikista lainoista, vastaten 711,811 nidosta eli 74.4 % vuonna 1931, sekä lapsille ja nuorisolle 271,407 nidosta eli 24.6 %, vastaten 244,850 nidosta eli 25.6 % vuonna 1931. Niin kuin asiainlaita on ollut aina vuodesta 1920 asti, aikuisten kirjalainat lisääntyivät huomattavasti suuremmassa määrin kuin lapsille ja nuorisolle annetut lainat. Työttömyys aiheutti kertomusvuonna, kuten kahtena edellisenä vuonna, aikuisten lainain huomattavan nousun.

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaisee seuraava taulukko:

	Suomenkielinen kirjallisuus		Skandinavinen kirjallisuus		Muunkielinen kirjallisuus		Yhteensä
	Luku	%	Luku	%	Luku	%	
Pääkirjasto	360,320	54.7	275,494	41.8	23,363	3.5	659,177
Kallion haarakirjasto	270,592	86.6	41,988	13.4	—	—	312,580
Töölön »	23,117	60.0	15,440	40.0	—	—	38,557
Vallilan »	40,056	78.7	10,815	21.3	—	—	50,871
Käpylän »	22,403	87.9	3,076	12.1	—	—	25,479
Pasilan »	14,899	87.6	2,113	12.4	—	—	17,012
Yhteensä	731,387	66.3	348,926	31.6	23,363	2.1	1,103,676

Kaikilta lainausosastoilta vuonna 1931 lainaksi annettujen suomenkielisten kirjain prosenttiluku oli 65.6, skandinavisten 32.4 ja muunkielisten 2.0. Skandinavisen kirjallisuuden lainausprosentti vähentyi siis kertomusvuonna 0.8, kun taas suomenkielisen kirjallisuuden lainausprosentti lisääntyi 0.7 ja muunkielisen kirjallisuuden lainausprosentti 0.1.

Romaani- ja kertomuskirjallisuuden sekä muun kirjallisuuden lainauksen välistä suhdetta valaisee seuraava taulukko, jossa myös on otettu huomioon aikuisille sekä toiselta puolen lapsille ja nuorisolle annettujen lainain välinen ero:

	Kirjalainoja aikuisille.				Kirjalainoja lapsille ja nuorisolle.				Kirjalainoja kaikkiaan.			
	Romaani-kirjallisuus.		Muu kirjallisuus.		Kertomus-kirjallisuus.		Muu kirjallisuus.		Romaani- ja kertomus-kirjallisuus.		Muu kirjallisuus.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Pääkirjasto	325,747	61.9	200,302	38.1	91,808	69.0	41,320	31.0	417,555	63.3	241,622	36.7
Kallion haarakirj.	141,173	64.2	78,810	35.8	69,336	74.9	23,261	25.1	210,509	67.3	102,071	32.7
Töölön »	16,304	69.3	7,217	30.7	11,984	79.7	3,052	20.3	28,288	73.4	10,269	26.6
Vallilan »	23,453	66.1	12,049	33.9	12,493	81.3	2,876	18.7	35,946	70.7	14,925	29.3
Käpylän »	9,905	64.1	5,539	35.9	6,833	68.1	3,202	31.9	16,738	65.7	8,741	34.3
Pasilan »	7,302	62.0	4,468	38.0	3,828	73.0	1,414	27.0	11,130	65.4	5,882	34.6
Yhteensä	523,884	62.9	308,385	37.1	196,282	72.3	75,125	27.7	720,166	65.3	383,510	34.7

Vuonna 1931 lainattiin kaikkiaan 628,203 nidosta (65.7 %) romaani- ja kertomuskirjallisuutta sekä 328,458 nidosta (34.3 %) muuta kirjallisuutta. Verrattaessa käy selville, että tietokirjallisuuden lainaus on lisääntynyt huomattavasti lainojen kokonaismäärään nähden, mutta myös jossakin määrin romaani- ja kertomuskirjallisuuden lainaamiseen verraten. Suhteellinen lisäys kohdistuu aikuisten ottamiin lainoihin; aikuisille lainattujen tietokirjojen lainausprosentti nousi 36.6:sta 37.1:een, kun taas lapsille ja nuorisolle lainatun tietokirjallisuuden prosenttiluku jäi entiselleen 27.7.

Kirjavaraston eri osastoista lainattujen nidosten luku ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

	Pääkirjasto.	Kallion haarakirjasto.	Töölön haarakirjasto.	Vallilan haarakirjasto.	Käpylän haarakirjasto.	Pasilan haarakirjasto.	Yhteensä.	%.
I. Uskontoa	6,123	1,323	152	269	81	51	7,999	0.7
II. Historiaa, argeologiaa ja elämäkertoja	54,754	25,250	3,314	4,690	2,251	1,485	91,744	8.3
III. Maantietoa, kansatiedettä, antropologiaa ja matkakertomuksia	40,184	23,981	2,779	4,231	2,229	1,619	75,023	6.8
IV. Romaaneja, kertomuksia, satuja	417,555	210,509	28,288	35,946	16,738	11,130	720,166	65.3
V. Runoja, näytelmiä, albumeja sekä kirjallisuushistoriaa ja taidetta	39,936	15,157	1,372	1,471	1,381	1,067	60,384	5.5
VI. Luonnontiedettä, matematiikkaa, lääketiedettä ja teknologiaa	34,889	13,205	960	1,614	1,019	736	52,423	4.7
VII. Oikeus- ja valtiotiedettä, yhteiskunnallisia kysymyksiä ja taloutta	20,175	6,611	429	739	517	284	28,755	2.6
VIII. Kielitiedettä	12,311	3,619	337	257	203	130	16,857	1.5
IX. Filosofiaa, siveysoppia, kasvatusta, kirja- ja kirjastotiedettä, urh. sekä muita ja sekal. aineita	33,250	12,925	926	1,654	1,060	510	50,325	4.6
Yhteensä	659,177	312,580	38,557	50,871	25,479	17,012	1,103,676	100.0

Vuonna 1931 olivat eri kirjallisuusosastoista annettujen lainain vastaavat prosenttiluvut: 0.7, 8.3, 6.5, 65.7, 5.6, 4.7, 2.5, 1.5 ja 4.5. Kertomusvuonna lisääntyivät suhteellisesti osastoista III, VII ja IX annetut lainat, kun taas osastoista IV ja V annetut lainat suhteellisesti vähentyivät. I, II, VI ja VIII

osastoon kuuluvan kirjallisuuden lainausta koskevat prosenttiluvut pysyivät muuttumattomina. Suurin muutos ilmeni IV osastoon kuuluvan kirjallisuuden lainauksessa.

Kertomusvuonna lainaksi annetuista kirjoista 314 jäi palauttamatta; näistä oli 252 lainattu pääkirjastosta, 45 Kallion haarakirjastosta, 5 Töölön haarakirjastosta, 5 Vallilan haarakirjastosta, 4 Käpylän haarakirjastosta ja 3 Pasilan haarakirjastosta.

Kirjastosta sai kaikkiaan 45,516 henkilöä kotilainoja. Näistä oli 10,553 uusia lainaajia. Seuraavassa taulukossa esitetään pääkirjaston ja haarakirjastojen lainaajia koskevia tietoja:

	Miehiä.			Naisia.			Lapsia ja nuorisoa.			Kaiken kaikkiaan.
	Ruumiillisen työn tekijöitä.	Muita.	Yhteensä.	Ruumiillisen työn tekijöitä.	Muita.	Yhteensä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.	
	Lainaajia, joiden äidinkieli oli suomi.									
Pääkirjasto	3,293	3,270	6,563	2,436	4,397	6,833	1,460	798	2,258	15,654
Kallion haarakirjasto	2,553	1,294	3,847	1,934	1,608	3,542	1,270	1,022	2,292	9,681
Töölön »	192	93	285	212	124	336	347	149	496	1,117
Vallilan »	519	61	580	287	90	377	237	135	372	1,329
Käpylän »	185	63	248	51	174	225	232	203	435	908
Pasilan »	137	48	185	52	71	123	57	47	104	412
Yhteensä	6,879	4,829	11,708	4,972	6,464	11,436	3,603	2,354	5,957	29,101
	Lainaajia, joiden äidinkieli oli ruotsi.									
Pääkirjasto	1,530	3,394	4,924	990	5,667	6,657	1,024	681	1,705	13,286
Kallion haarakirjasto	241	287	528	173	396	569	226	169	395	1,492
Töölön »	90	85	175	104	200	304	128	97	225	704
Vallilan »	80	37	117	50	50	100	75	44	119	336
Käpylän »	17	22	39	2	54	56	49	46	95	190
Pasilan »	16	19	35	9	17	26	11	8	19	80
Yhteensä	1,974	3,844	5,818	1,328	6,384	7,712	1,513	1,045	2,558	16,088
	Lainaajia, joiden äidinkieli oli joku muu kieli.									
Pääkirjasto	15	119	134	3	166	169	10	14	24	327
	Lainaajia kaikkiaan.									
Pääkirjasto	4,838	6,783	11,621	3,429	10,230	13,659	2,494	1,493	3,987	29,267
Kallion haarakirjasto	2,794	1,581	4,375	2,107	2,004	4,111	1,496	1,191	2,687	11,173
Töölön »	282	178	460	316	324	640	475	246	721	1,821
Vallilan »	599	98	697	337	140	477	312	179	491	1,665
Käpylä »	202	85	287	53	228	281	281	249	530	1,098
Pasilan »	153	67	220	61	88	149	68	55	123	492
Yhteensä	8,868	8,792	17,660	6,303	13,014	19,317	5,126	3,413	8,539	45,516

Vuonna 1931 oli lainaajien lukumäärä 41,145, joista 25,915:llä eli 63.0 %:lla oli äidinkielenään suomi, jota vastoin 14,896:lla eli 36.2 %:lla oli äidinkielenään ruotsi ja 334:llä eli 0.8 %:lla joku muu kieli. Vastaavat, kertomusvuotta koskevat prosenttiluvut ovat 63.9, 35.4 ja 0.7. Suomenkielisten lainaajien lukumäärä lisääntyi siis tänäkin vuonna huomattavasti enemmän kuin ruotsin- ja muunkielisten lainaajain. Myöskin aikuisten ja nuorten lainaajien välisessä lainaussuhteessa kehitys kulki samaan suuntaan kuin useana edellisenä vuotena. Aikuisten lainaajien luku nousi nimittäin enemmän kuin kir-

jastoa käyttävien lasten ja nuorison. Edellisten prosenttiluku oli 81.2 (80.7 v. 1931) ja jälkimmäisten 18.8 (19.3 v. 1931). Ruumiillisen työntekijäin ja muiden lainaajien välinen suhde muuttui edellisten eduksi, edellisten prosenttiluvun ollessa 40.4 v. 1931 ja 41.0 v. 1932, kun taas jälkimmäisten prosenttiluku aleni 59.6:sta 59.0:ään. Tämä kahtena edellisenäkin vuotena havaittavissa oleva muutos aiheutuu vallitsevasta työttömyydestä. Aikuisten miesten ja naisten välinen lainaussuhde muuttui naisille edullisemmaksi, sillä heidän prosenttilukunsa nousi 52.2:een oltuaan 51.9 v. 1931, kun taas miesten prosenttiluku aleni 48.1:stä 47.8:aan. Tarkastettaessa lasten ja nuorison lainausta havaitaan tyttöjen lukumäärän nousseen enemmän kuin poikien. Edellisten prosenttiluku oli 40.0 (39.8 v. 1931) ja jälkimmäisten 60.0 (60.2 v. 1931).

Lukusalit. Pääkirjaston neljä lukusalia pidettiin yleisölle avoinna 357 päivää. Kallion haarakirjaston aikuisten lukusali oli yleisön käytettävänä 356, sanomalehtisali 357 ja lasten lukusali 343 päivää. Töölön, Vallilan, Käpylän ja Pasilan haarakirjastojen aikuisten lukuhuoneet olivat avoinna 357 ja lasten lukuhuoneet 356 päivää. Perämiehenkadun varrella oleva lukuhuoneisto oli yleisölle avoinna 357 päivää. Päivittäinen aukioloaika pysyi kaikissa lukusaleissa ja lukuhuoneissa entisellään. Lukusalikäyntien lukumäärä ilmenee seuraavasta taulukosta:

	Opintosali.		Aikuisten lukusali.		Sanomalehtihuoneet.		Lasten lukusali.		Kaikkiaan.	
	1932.	1931.	1932.	1931.	1932.	1931.	1932.	1931.	1932.	1931.
Pääkirjasto ..	34,615	30,621	68,366	66,693	306,122	291,626	80,076	64,612	489,179	453,552
Haarakirjasto.										
Kallion	—	—	44,419	40,780	264,544	240,612	79,832	64,281	388,795	345,673
Töölön	—	—	107,040	102,793	—	—	29,449	25,936	136,489	128,729
Vallilan	—	—	157,474	123,106	—	—	32,084	31,507	189,558	154,613
Käpylän....	—	—	63,971	47,162	—	—	5,244	6,308	69,215	53,470
Pasilan	—	—	39,383	31,681	—	—	4,930	3,620	44,313	35,301
Perämiehenkadun lukuhuoneisto ..	—	—	—	—	—	—	—	—	158,457	151,640
Yhteensä	34,615	30,621	480,653	412,215	570,666	532,238	231,615	196,264	1,476,006	1,322,978

Lukusalikäyntien päivittäinen keskimäärä oli seuraava:

	1932.	1931.
Pääkirjasto	1,370	1,274
Kallion haarakirjasto	1,099	981
Töölön »	383	362
Vallilan »	531	435
Käpylän »	194	150
Pasilan »	124	99
Perämiehenkadun lukuhuoneisto	444	426
Yhteensä	4,145	3,727

Lukuhuoneistojen käytön lisääntyminen aiheutui vallitsevasta pulaajasta ja työttömyydestä.

Ilmoitettu käyntimäärä pääkirjaston ja Kallion haarakirjaston sanomachtisaleissa, samoin kuin muiden haarakirjastojen lukuhuoneissa saatu

luku, ei ole täysin tarkka, syystä että käynnit on merkitty mekaanisin laskukojein.

Vuoden varrella ilmestyneistä aikakausi- ja sanomalehdistä oli lukusaleissa ja lukuhuoneissa yleisön käytettävissä seuraava määrä:

	Sanomalehtiä. luku.	kpl.	Aikakauslehtiä. luku.	kpl.
Pääkirjasto	58	80	300	361
Kallion haarakirjasto	36	46	103	137
Töölon »	20	25	45	50
Vallilan »	18	25	40	44
Käpylän »	16	21	39	39
Pasilan »	16	16	36	38
Perämiehenkadun lukuhuoneisto	16	26	35	37

Satuillat. Talven, kevään ja syksyn kuluessa järjestettiin pääkirjastossa 35 suomenkielistä ja 37 ruotsinkielistä sekä Kallion haarakirjastossa 25 suomenkielistä ja 9 ruotsinkielistä satuiltaa lapsille.

Kirjavarasto. Luetteloitu kirjavarasto käsitti kertomusvuoden alussa 189,867 nidosta. Vuoden varrella hankittiin ja luetteloitiin 10,661 uutta nidosta, kun taas 2,825 kulunutta nidosta poistettiin luetteloista. Vuoden päättyessä luetteloitu kirjavarasto käsitti 197,703 nidosta, joista 102,826 eli 52.0 % oli suomenkielistä, 88,670 eli 44.9 % skandinavista sekä 6,207 eli 3.1 % muunkielistä (saksalaista, englantilaista, ranskalaista ja virolaista) kirjallisuutta. Vastaavat prosenttiluvut vuodelta 1931 olivat: 51.5, 45.5 ja 3.0.

Kirjavarasto oli vuoden lopussa jakautuneena eri kirjallisuusosastoihin seuraavasti:

	Nidoksia	%
I. Uskontoa	6,351	3.2
II. Historiaa, arkeologiaa ja elämäkertoja	17,463	8.8
III. Maantietoa, kansatiedettä, antropologiaa ja matkakertomuksia	10,354	5.2
IV. Romaaneja, kertomuksia ja satuja	79,930	40.4
V. Runoja, näytelmiä, albumeja sekä kirjallisuushistoriaa ja taidetta	22,035	11.2
VI. Luonnontiedettä, matematiikkaa, lääketiedettä ja teknologiaa	11,309	5.7
VII. Oikeus- ja valtiotiedettä, yhteiskunnallisia kysymyksiä ja taloutta	11,554	5.9
VIII. Kielitiedettä	3,138	1.6
IX. Filosofiaa, siveysoppia, kasvatusoppia, kirja- ja kirjastotiedettä, urheilua sekä muita ja sekalaisia aineita	11,800	6.0
X. Lukusaleihin ja lukuhuoneisiin sijoitettu kirjallisuus (hakuteokset, sidotut aikakauslehdet ja sanomalehdet y. m.)	23,769	12.0
Yhteensä	197,703	100.0

Vastaavat prosenttiluvut vuodelta 1931 olivat: 3.2, 8.7, 5.2, 41.1, 11.1, 5.7, 5.7, 1.6, 5.9 ja 11.8.

Pääkirjastoon ja eri haarakirjastoihin kirjavarasto jakautui seuraavasti.

	1932. Nidoksia.	%	1931. Nidoksia.	%
Pääkirjasto	117,768	59.6	113,059	59.5
Kallion haarakirjasto	47,441	24.0	45,718	24.1
Töölön »	13,734	6.9	13,250	7.0
Vallilan »	10,585	5.4	10,162	5.3
Käpylän »	5,687	2.9	5,433	2.9
Pasilan »	2,452	1.2	2,212	1.2
Perämiehenkadun lukuhuoneisto	36	0.02	33	0.02
Yhteensä	197,703	100.0	189,867	100.0

Kirjavarasto, jonka arvo kertomusvuoden alussa laskettiin 3,834,430 markaksi, arvioitiin vuoden lopussa 4,221,980 markaksi.

Kirjalahjoja ovat antaneet kirjastolle neiti S. Airila, professori H. Bergroth, taiteilija P. Blom, rouva S. Böök, eduskunnan kirjasto, rouva W. Enkvist, neiti O. v. Freymann, haarakirjastonhoitaja E. Grönroos, taiteilija H. Halm, rouva E. Heikel, filosofianmaisteri E. Iivanainen, pastori S. Ilmonen, hallitussihteeri E. Kahra, rouva I. Kokkonen, amanuenssi E. Kytömaa, Liettuan pääkonsulaatti, filosofiantohtori O. Lundell, rehtorinrouva S. Länkelä, kenraali E. Löfström, amanuenssi A. Nilsson, Portugalin Tukholmassa oleva lähetystö, Puolan Helsingissä oleva lähetystö, Saksan Helsingissä oleva lähetystö, herra I. Schur, taideteosten-keräilijä G. Stenman, Tampereen kaupunginkirjasto, toimittaja A. Tollander, Uppsalan yliopiston kirjasto, valtioneuvoston julkaisuvarasto, neiti I. Wasastjerna ja herra G. M. Woellworth.

Kirjasto sai myös korvauksetta julkaisuja, joita olivat toimittaneet Aarhusin valtionkirjasto, Deichmanin kirjasto (Oslo), Helsingin kauppiaitten kauppakoulu, Helsingin kaupunginhallitus, Helsingin kaupungin kirjapainokoulu, Helsingin kaupungin tilastotoimisto, Helsingin raitiotie- ja omnibus osakeyhtiö, Helsingin säästöpankki, International Mark Twain Society, kansainvälisen sosialipoliittisen yhteistyön valtuuskunta (Tukholma), Kone- ja siltarakennus osakeyhtiö, koulumatkailutoimisto, Kunnallinen keskustoimisto, neljästoista pohjoismainen raittiuskokous, Odensen keskuskirjasto, kustannusosakeyhtiö Otava, Pelastusarmeija, Porin kaupunginkirjasto, posti- ja lennätinlaitos, postisäästöpankkihallitus, Ruotsalaisen kirjallisuuden seura, Suomen matkailijayhdistys, Suomen pankki, Suomen ruotsalainen osuustoimintaliitto, Keskinäinen henkivakuutusyhtiö Suomi, Tampereen kaupungin hallitus, Tampereen kaupunginkirjasto, Osakeyhtiö F. Tilgmann, Tukholman kaupunginkirjasto, tullihallitus, Turun kaupunginhallitus, Turun kaupunginkirjasto, Uppsalan yliopiston kirjasto, Valtion alkoholiliike, valtion kirjastotoimisto, Viipurin kaupunginkirjasto ja World Peace Movement sekä seuraavien aikakaus- ja sanomalehtien toimitukset: Aikain vartija, Autoilija, Bank of Finland, Canadan viesti, Deutschland, East-West, Elanto, Elektroteknikern, Forstlig tidskrift, Försäkringstidskrift i Finland, Grafica, Helsingin nuorten miesten kristillisen yhdistyksen kuukauslehti, Henkinen työ, Hufvudstadsbladet, Hyvä paimen, Industritidningen, Kalastaja, Kevätkylvö, Kirjatyö — Bokarbete, Korsets seger, Köpmannen, Labor, Lasten lähetyslehti, Leipuri, Pohjantähti, Rauhaa kohti, Ristin voitto, Sosialinen aikakauskirja — Social tidskrift, Sparbanken, Suomen lähetys-

sanomia, Säästöpankki, Teollisuuslehti, Teosofi, The Christian Science Monitor, The Fur Farmer Magazine, Tidskrift utgiven av Stiftelsen för psykisk hälsa, Tuberkuloosilehti, Turisti — Turisten, Tähtilehti, Unitas, Uskon sanoma, Vapaa ylioppilas ja Vårtecken.

Kirjaston johtokunta jätti syksyllä kaupunginhallitukselle ehdotuksen kirjavaraston tarkastusta koskevien säännösten muuttamiseksi. Nykyisin voimassa olevan ohjesäännön mukaisesti on kaupunginvaltuuston valitsemien tarkastusmiesten toimitettava inventtaus joka viides vuosi samoin kuin kirjastonhoitajan vaihtuessakin, ja kirjasto pidetään tarkastusaikana suljettuna. Kirjaston kehittyessä ja sen liikkeen huomattavasti laajentuessa ovat puheenalaiset määräykset osoittautuneet vanhentuneiksi ja käytännön kannalta hankaliksi. Kirjaston ulkopuolella toimivien henkilöiden, jotka eivät laisinkaan tai vain puutteellisesti tuntevat kirjaston varastot, laitoksessa vallitsevan työtavan ja teknillisten apuneuvojen käytön, on käynyt yhä vaikeammaksi suorittaa tehokkaasti kirjavaraston tarkastusta, ja yleisön taholta on ilmennyt tyytymättömyyttä, siitä, että kirjasto tarkastuksen takia on pitkähkön ajan ollut suljettuna. Kirjaston johtokunta ehdotti sen vuoksi, että inventtauksen vastedes suorittaisi yksinomaan kirjaston henkilökunta siten, että vuosittain noin viidesosa kirjavarastoa tarkastettaisiin, jolloin yleisön ei tarvitsisi olla eristettynä kirjastosta. Kaupunginhallitus, joka ei hyväksynyt esitystä, kehoitti kuitenkin johtokuntaa laatimaan uuden, julkisen tarkastuksen periaatteelle nojautuvan ehdotuksen.

Painosta julkaistiin vuonna 1931 kirjastoon hankitun suomenkielisen sekä virolaisen kirjallisuuden luettelo, vastaava ruotsinkielisen sekä tanskalaisen, norjalaisen, saksalaisen, englantilaisen ja ranskalaisen kirjallisuuden luettelo sekä kertomus kirjaston toiminnasta vuonna 1931. Aikomuksena oli julkaista suurehko luettelo, joka sisältäisi vuoden 1900 jälkeen kirjastoon hankitun suomenkielisen kirjallisuuden, mutta suunnitelmaa ei voitu toteuttaa, kun tarvittavaa määrärahaa ei myönnetty.

Tulot. Kirjaston tulot nousivat 115,044: 50 markkaan vastaten 72,289: 70 markkaa vuonna 1931. Tämä tuntuva lisäys johtui osaksi lainausliikkeen lisääntymisestä, osaksi siitä, että erääntyneiden kirjalainojen sakkomaksu kohosi vuoden alusta lukien 10 pennistä 30 penniin päivältä ja korkein sakkomäärä 5 markasta 10 markkaan. 60,059 tapauksessa velvoitettiin lainanottajat maksamaan sakkoja, joita kertyi kaikkiaan 101,190: 75 markkaa, 1,177 suomenkielistä kirjaluetteloa myytiin kaikkiaan 2,367: 50 markasta, 511 ruotsinkielistä luetteloa 1,059: 65 markasta ja 1 vieraskielisen kirjallisuuden luettelo 2 markasta. Eräytyneistä vakuuksista kertyi 3,185 markkaa ja vanhojen sanomalehtien y. m. myynnistä kertyi 7,239: 60 markkaa.

Kadonneitten ja vahingoittuneiden kirjain korvausrahoja kertyi sitäpaitsi 3,276: 05 markkaa. Säästöä edelliseltä vuodelta oli 14: 50 markkaa. Näillä varoilla ostettiin uutta kirjallisuutta ja lunastettiin aikaisemmin korvattuja kirjoja 3,279: 30 markan arvosta. Säästöä vuoteen 1933 jäi täten 11: 25 markkaa.

Menot [1]) ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä, johon myös on otettu kirjastolle myönnetyt määrärahat.

---

[1]) Tähän eivät sisälly kirjastorakennusten kunnossapidosta ja palovakuutuksesta aiheutuneet kulut.

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.
Palkat, palkkiot ja sairasapu	1,714,939: —	[1]) 1,686,695: 65
Vuokrat	131,000: —	127,250: —
Lämpö	69,900: —	59,238: 45
Valaistus	70,500: —	69,993: 95
Siivous	18,317: —	16,550: —
Vedenkulutus	3,200: —	2,032: 30
Puhtaanapito	18,500: —	12,937: —
Kalusto	17,800: —	15,486: 10
Sidonta- ja painatuskulut [2])	[3]) 251,310: 10	251,304: 80
Tarverahat	20,000: —	18,351: 85
Kirjallisuus	[4]) 441,882: 75	441,877: 70
Yhteensä	2,757,348: 85	2,701,717: 80

Kirjoja sokeille ja Brage nimiset yhdistykset sekä Suomen työväen arkisto, joille kaupunginhallitus oli myöntänyt apurahoja yleishyödyllisten yritysten ja laitosten kannattamiseksi varatusta määrärahasta, olivat kertomusvuonna kirjastojohtokunnan valvonnan alaisina apurahojen käyttöön nähden. Saadut avustukset käytettiin tarkoituksenmukaisesti.

[1]) Todelliset menot ovat 1,593,644: 65 markkaa, vakinaisten viranhaltijoiden palkkoja kun vähennettiin kaikkiaan 93,051: — markalla, mikä määrä on kaupunginrahastoon pidätetty. — [2]) Määrärahasta on 208,884: — markkaa käytetty sidonta- ja 42,420: 80 markkaa painatuskuluihin. — [3]) Tähän sisältyy 1,310: 10 markkaa, jotka oli siirretty vuodelta 1931. — [4]) S:n 41,882: 75 markkaa.

XV. Kaupunginmuseo.

Helsingin kaupunginmuseon johtokunnan kertomus vuodelta 1932 oli seuraavan sisältöinen:

Museon johtokunnan muodostivat professori A. Hämäläinen puheenjohtajana, yliarkkitehti S. M. Schjerfbeck varapuheenjohtajana sekä filosofiantohtori J. Ailio. Johtaja I. W. Udd edusti kaupunginhallitusta kahdessa kokouksessa. Museon intendentti A. W. Rancken toimi sihteerinä. Johtokunta kokoontui vuoden kuluessa kuuteen vakinaiseen istuntoon, joissa museon hallintoa ja hoitoa koskevia asioita käsiteltiin ja otettiin päätettäviksi.

Museo oli avoinna yleisölle maanantaisin, tiistaisin ja keskiviikkoisin klo 12—klo 15, pääsymaksun ollessa 1 markka, sekä perjantaisin klo 13—klo 16 ja sunnuntaisin klo 12—klo 15, jolloin pääsy oli vapaa; lauantaisin museo oli suljettuna. Sitä paitsi kokoelmat olivat seurojen ja yhdistyksien nähtävinä eri aikoina johtajan opastuksella erikoisesta pyynnöstä.

Museo pidettiin suljettuna kesäkuun 15 p:stä heinäkuun 15 p:ään.

Museossa kävi vuoden kuluessa 6,256 henkilöä, joista maksavia oli 880 ja ilmaiseksi kävijöitä 5,376. Oppaita myytiin 345 sekä museon julkaisuja 13.

Museon kokoelmat lisääntyivät 298 numeroa, joista muinaismuistoesineitä 30, karttoja, valo- y. m. kuvia 154, kirjoja 45, posliiniesineitä 12, huonekaluja y. m. 9, tauluja 7, mitaleja ja rahoja 5, vaatekappaleita 3 ja työkaluja 33.

Helsingin maistraatti siirsi museoon vanhan äänestysuurnan, kehyksen ja virkapuvun. Kaupunginhallitus luovutti kaksi Mexmontanin vuonna 1896 maalaamaa taulua, jotka poistettiin Kappeli-ravintolan salista siellä kevätpuolella suoritetun korjaustyön aikana. Johtokunnan pyynnöstä taiteilija W. Stschepansky pani ne entiseen kuntoon, saaden työstä 4,000 markan palkkion.

Seuraavat henkilöt ja laitokset tekivät museolle lahjoituksia: insinööri G. Schwindt, neiti H. Cederholm, majuri K. F. Fogelholm, arkkitehdit N. Wasastjerna, B. Brunila ja P. E. af Enehielm, johtaja O. Lundbom, filosofiantohtori H. Waris, Kustannusosakeyhtiö Otava ja Suomen Kuvalehti, herrat E. Lehtonen ja U. Apiala, Suomen museoliitto, Vapaaehtoinen palokunta, toimittaja E. von Wendt ja rouva A. Lindberg.

Ostoista mainittakoon seuraavat: rouva K. Lindelöfiltä ja rouva G. Olinilta ostettiin posliiniesineitä; rouva Boldtilta, teollisuusneuvos L. Kuoppamäeltä, taiteilijoilta B. Aspelinilta, Y. Forssilta ja E. Wasströmilta sekä herra P. O. Vartiaiselta taideteoksia; taiteilija O. W. Ehrströmiltä piano; neiti S. Stjerncreutziltä piippuhylly y. m.

XVI. Musiikkilautakunta.

Musiikkilautakunnan vuodelta 1932 laatima kertomus toiminnastaan oli seuraavan sisältöinen:

Musiikkilautakunnan kokoonpano ja työ. Vuodeksi 1932 valitsi kaupunginvaltuusto musiikkilautakunnan jäseniksi kauppaneuvos A. Niklanderin, johtaja H. Ramsayn, rouva E. von Frenckellin, vaatturi T. Hiekkarannan ja puhelinmonttööri E. Skogin, joista kauppaneuvos Niklander toimi puheenjohtajana ja johtaja Ramsay varapuheenjohtajana. Kaupunginhallituksen edustajana toimi rahatoimenjohtaja V. Hupli. Sihteerin tehtäviä hoiti vanhempi oikeusneuvosmies K. Furuhjelm.

Vuoden varrella lautakunta kokoontui 13 kertaa, sen kokouksissa pidettyjen pöytäkirjain pykäläluku oli yhteensä 150. Lähtevien kirjeiden lukumäärä oli 86.

Kaupunginorkesterin toiminta. Orkesterin miesluku oli kalenterivuonna 1932 kuten edellisinäkin vuosina 69. Orkesterin taiteellisena johtajana toimi professori Robert Kajanus kesäkuun 1 päivään. Syyskuun 1 päivänä ryhtyi uudeksi johtajaksi valittu professori Georg Schnéevoigt toimeensa.

Vuoden varrella toimeenpantiin 16 varsinaista sinfoniakonserttia, joista Robert Kajanus johti 5, Georg Schnéevoigt 8, Vaclav Talich yhden, Armas Järnefelt yhden ja Toivo Haapanen yhden sekä Selim Palmgren osittain yhden. Kansansinfoniakonsertteja ja kansankonsertteja annettiin kaikkiaan 30. Kansansinfoniakonserteista johti Robert Kajanus 4, Georg Schnéevoigt 6, Willy Burmeister yhden ja Armas Järnefelt yhden sekä kansankonserteista Ossian Fohström 7, N. van Gilse van der Pals 3, Arvo Hannikainen 5, Martti Similä yhden ja Georg Schnéevoigt 2 (Valssin kehitys aikojen kuluessa ja Strauss-päiväkonsertin). Ylimääräisiä konsertteja annettiin 6, niistä yksi sinfoniakonsertti, yksi kansansinfoniakonsertti ja kolme muuta konserttia (Valssin kehitys, Huumoria musiikissa ja jäähyväiskonsertti), kaikki Georg Schnéevoigtin johtamina, ynnä Vappu-päiväkonsertti Ossian Fohströmin johdolla.

Orkesteri avusti 149 oopperanäytännössä ja 6 yksityisessä konsertissa.

Sinfoniakonserteissa esiintyivät seuraavat solistit: Hanna Granfelt, Emmi Leisner, Antoinette Toini, Aulikki Rautavaara, Signe Liljeqvist, Väinö Sola ja Oiva Soini (laulu), Anja Ignatius, Arvo Hannikainen ja Cecilia Hansen (viulu), Laila Aavatsmark ja François Goldenberg (piano) sekä Tibor de Machula (cello). Sitäpaitsi ensiintyivät Kansalliskuoro ja Laulu-miehet.

Sinfoniakonserteissa esitettiin seuraavat sävellykset: a) kotimaisia sävellyksiä: Jean Sibelius: Sinfonia IV, Viulukonsertti d-molli, Sinfonia V, Koskenlaskijan morsiamet, Maan virsi, Sinfonia II d-duuri; Toivo Kuula: Hiidet virvoja viritti; Väinö Raitio: Joutsenet; Ernest Pingoud: Un chevalier sans peur et sans reproche, Profeetta, sävelruno suurelle orkesterille; Selim

Palmgren: Ballaadi; Erkki Melartin: Symphonische Musik, Sinfonia VI; Aarre Merikanto: Pan, sinfoninen runo sarja n:o 1 orkesterille; Sulho Ranta: Endymeon sinfoninen fragmentti; Eino Linnala: Suomalainen rapsodia.

b) ulkomaisia sävellyksiä: Berwald: Sinfonie singulière; Dvorak: Zigeunermelodien (sov. E. Pingoud); Rocco: La Cella azzura; Bach-Respighi: Passacaglia ja fuuga c-molli; Bach-Reger: Sarja g-molli; Beethoven: Sinfonia V, Pianokonsertti g-duuri, Sinfonia VI d-duuri, Alkusoitto Leonore III, Viulukonsertti d-duuri, Sinfonia VI f-duuri, Sinfonia IX; Debussy: Deux nocturnes; Franck: Sinfonia d-molli; Borodin: Sinfonia I Ess-duuri; Haydn: Sinfonia XII b-duuri, Cellokonsertti d-duuri, Sinfonia XIII g-duuri; Weber: Alkusoitto Taika-ampuja; Tschaikowsky: Sinfonia VI h-molli, Konsertti viululle ja orkesterille d-duuri; Mahler: Sinfonia V; Brahms: Pianokonsertti b-duuri, Sinfonia I c-molli, Rapsodia, Traagillinen alkusoitto, Muunnelmia Haydnin teemasta; Schubert: Sinfonia VII c-duuri; Bruchner: Sinfonia VI a-duuri; Mossolow: Koneiden musiikkia; Reger: Muunnelmia ja fuuga Mozartin teemasta.

Varsinaisissa sinfoniakonserteissa kävi kaikkiaan 5,364 henkilöä eli keskimäärin 335 henkilöä konserttia kohden, varsinaisissa kansansinfonia- ja kansankonserteissa 9,792 henkilöä eli keskimäärin 326.4 henkilöä konserttia kohden. Vastaavat numerot vuonna 1931 olivat sinfoniakonserteissa 5,477 henkilöä ja kansankonserteissa 10,686 henkilöä. Ylimääräisissä konserteissa oli kaikkiaan 2,927 henkilöä.

Taloudelliset tulokset. Kaupunginorkesterin toiminnan taloudellisista tuloksista esitettäköön seuraavat tiedot:

Tulot orkesterin työstä vuonna 1932 olivat 937,289: 35 markkaa, josta summasta kuitenkin kaupunginkassaan kertyi 72,000 markkaa vasta 1933 vuoden tammikuussa ja 70,000 markkaa saman vuoden maaliskuussa. 937,289: 35 markan määrästä oli 268,589: 35 markkaa tuloja orkesterin omista konserteista ja 668,700 markkaa tuloja avustamisesta näytännöissä ja konserteissa. Tulot oli talousarviossa arvioitu 1,055,000 markaksi.

Menot olivat vuonna 1932 2,785,507: 15 markkaa, josta palkkauksia [1]) 2,539,455: 50 markkaa, konserttikuluja 179,236: 55 markkaa, nuotteja ja soittokoneita 46,970: 35 markkaa sekä muita kuluja 19,844: 75 markkaa. Menoarviossa oli varattu palkkauksiin 2,613,060 markkaa, konserttikuluihin 165,000 markkaa, nuotteihin y. m. 40,000 markkaa ja muihin kuluihin 29,000 markkaa. Lisämäärärahoja saatiin 8,876 markkaa.

Kuukausitilintarkastukset. Musiikkilautakunnan voimassa olevan johtosäännön mukaan taloudenhoitaja on velvollinen kuukausittain, viimeistään seuraavan kuukauden 5 päivänä, musiikkilautakunnalle antamaan kaksin kappalein laaditun tilin siihen kuuluvine todisteineen sekä vahvistetun kaavakkeen mukaisen taulun tuloista ja menoista. Niin pian kuin nämä asiakirjat oli annettu, toimittivat musiikkilautakunnan puheenjohtaja ja sihteeri jokaisen kuukauden alussa tilintarkastuksen, ja havaittiin näissä kuukausitilintarkastuksissa tilien aina olevan kunnossa ja kassan aseman pitävän yhtä tilikirjain kanssa.

1933 vuoden talousarvio. Syyskuun 5:ntenä päivätyn kirjelmän ohella musiikkilautakunta lähetti kaupunginhallitukselle vuoden 1933 talousarvio-

---

[1]) Tähän sisältyvät kaupunginvaltuuston kertomusvuodeksi määräämät palkanvähennykset, yhteensä 118,157: 50 markkaa, jotka kaupungin tilinpäätöksessä esiintyvät tulopuolella.

laskelmansa, jonka mukaan kaupungin lopullisten menojen kaupunginorkesterin voimassapidosta arvioitiin nousevan 1,466,685 markkaan.

Kaupungin avustamien laitosten valvonta. Musiikkilautakunnan asiana olevan kaupungin avustamien taidelaitosten työn valvonnan järjesti lautakunta samalla tavalla kuin edellisinä vuosina.

Teoston ja lautakunnan välinen sopimus. Säveltäjäin tekijänoikeustoimisto Teoston ja lautakunnan välillä tehtiin edelleen kalenterivuodeksi 1932 sopimus, jonka mukaan Teosto myönsi lautakunnalle oikeuden 15,000 markkan korvausta vastaan sallia kaupunginorkesterin konserteissa vuonna 1932 rajoittamattomassa määrässä esitettävän kaikkia sävelteoksia, joiden esittämisoikeutta Teosto edusti tai sopimusaikana tuli edustamaan, lukuunottamatta sopimuksessa lähemmin selostettuja sävellyksiä.

VI pohjoismaiset musiikkijuhlat. Lautakunta luovutti kustannuksitta kaupunginorkesterin käytettäväksi VI pohjoismaisten musiikkijuhlien konserteissa, jotka pääkaupungin orkesteriyhdistyksen 50-vuotisen olemassaloon johdosta annettiin toukokuun 26—28 p:nä Suomen säveltaiteilijaliiton aloitteesta.

Professori Robert Kajanus jättää toimensa. Mainituissa musiikkijuhlissa kaupunginorkesterin johtaja professori Robert Kajanus viimeisen kerran johti orkesteria, koska hän, kuten tämän kertomuksen alussa mainitaan, erosi toimestaan kesäkuun 1 p:stä lukien. Kaupungin järjestämillä illallisilla orkesterin 50-vuotisjuhlan johdosta, johon myöskin orkesterin jäsenet oli kutsuttu, oli professori Kajanus sekä kaupungin johdon että musiikkilautakunnan ja vierailevien ulkomaalaisten orkesterijohtajien, orkesterijäsenten ja yleisön taholta lämpimien suosionosoitusten ja kiitosten esineenä.

Tunnustukseksi professori Kajanuksen suuriarvoisesta työstä maamme suurimman orkesterihankkeen johtajana kaupunginvaltuusto myönsi hänelle vakinaisen eläkkeen lisäksi ylimääräisen eläkkeen.

Orkesterin käyttö oopperassa. Sittenkuin musiikkilautakunnan ja Suomalainen ooppera osakeyhtiön välillä helmikuun 16 p:nä 1931 laadittu, kaupunginorkesterin luovuttamista oopperan käytettäväksi koskeva sopimus [1]) oli oopperan puolelta irtisanottu loppuvaksi kesäkuun 1 p:ään 1932 mennessä ja lautakunta oli harkinnut kaupungin kannalta olevan edullisinta hyväksyä oopperan tarjouksen entisen sopimuksen jälleen voimaanastumisesta 75,000 markasta 70,000 markkaan alennetuin kuukausimaksuin, solmittiin oopperan kanssa uusi sopimus syyskuun 1 p:stä 1932 lukien.

Ulkoilmakonsertit. Kaupunginvaltuuston ulkoilmakonserttien järjestämiseksi kesä-, heinä- ja elokuussa myöntämä 25,000 markan määräraha jaettiin seuraavasti: 9,600 markkaa Suomen valkoisen kaartin soittokunnalle yhtä konserttia varten viikossa Kalliossa, Pasilassa ja Toukolassa; 9,600 markkaa Helsingin työväen soittokunnalle yhtä konserttia varten viikossa Hermannissa, Vallilassa ja Käpylässä; sekä 5,600 markkaa Helsingin suojeluskunnan soittokunnalle yhtä viikkokonserttia varten Kaivopuistossa ja Pihlajasaaressa.

Esiintulleista syistä siirrettiin Suomen valkoiselle kaartille myönnetty soittolupa Uudenmaan rykmentin soittokunnalle.

Kansankonsertit. Syyskauden alusta alkaen annettiin kaikki kansankonsertit Konservatoriossa, koska Työväentaloon järjestettyjen konserttien tulokset olivat olleet verraten huonot.

---

[1]) Ks. v:n 1931 kert. s. 125*.

Professori G. Schnéevoigt 60 vuotta. Professori G. Schnéevoigtin 60-vuotispäivän johdosta annettiin juhlakonsertti, johon kaupunginorkesteri luovutettiin maksutta.

Koulukonsertit ja kiertuematkat. Lautakunnassa tehtiin vuoden varrella pari huomiota ansaitsevaa aloitetta. Päätettiin näet 1933 vuoden alusta antaa orkesterikonsertteja koulunuorisolle tarkoituksenmukaisin ohjelmin n. kerran kuukaudessa lippujen hinnan ollessa mahdollisimman alhaisen. Jotta nämä konsertit muodostuisivat kuuntelijoille mielenkiintoisemmiksi ja hauskemmiksi tuli asiantuntijan konserttien alussa antaa selostus esitettävistä musiikkikappaleista sekä orkesterin eri soittimista.

Vielä päätettiin periaatteellisesti hyväksyä orkesterin konsertoimista maaseudulla koskeva ehdotus.

XVII. Rakennustarkastuskonttori.

Rakennustarkastajan rakennustarkastuskonttorin toiminnasta vuonna 1932 antama kertomus oli seuraavan sisältöinen:

Verrattuna vuoteen 1931 rakennustoiminta vilkastui kertomusvuonna. Lopullisesti hyväksyttyjen uudisrakennusten lukumäärä oli 54, lisärakennusten ja rakennuskorotuksien lukumäärä 32 ja niiden kuutiosisällys yhteensä 755,017 m³; rakennusmuutoksien lukumäärä oli 103. Vuoden rakennuskustannukset voidaan arvioida keskimäärin 285 markaksi m³:ä kohden, joten uudisrakennuksiin oli sijoitettu pääomaa 215,179,845 markkaa rakennusmuutoksien kustannuksia lukuunottamatta.

Vertailu edelliseen neljään vuoteen osoittaa seuraavaa:

Vuosi.	Uudis- ja lisärakennusten sekä rakennuskorotusten kuutiosisällys, m³.	Rakennuskustannukset, Smk. Kaikkiaan.	M³:ä kohden.
1928.....	2,108,840	738,094,000	350
1929.....	1,960,402	666,400,000	340
1930.....	888,923	280,000,000	315
1931.....	572,715	171,814,500	300
1932.....	755,017	215,179,845	285

Uudisrakennustoiminnan kautta saatiin 1,855 uutta asuinhuoneistoa ja kaikkiaan 3,926 uutta huonetta; muunlaatuisten huoneistojen pinta-ala oli 67,897 m² vastaten n. 2,263 huonetta, joten kokonaistuotanto vastasi n. 6,189 huonetta. Jos tästä vähennetään purettujen huoneiden ilmoitettu lukumäärä, 293, on huoneiden lisäys 5,896, jos muutkin tilat otetaan huomioon.

Huoneiden luku vastarakennettua asuinhuoneistoa kohden kuusivuotiskautena 1927—32 ilmenee alla olevasta yhdistelmästä:

Vuosi.	Huoneistoja.	Huoneita.	Huoneita huoneistoa kohden.	Vuosi.	Huoneistoja.	Huoneita.	Huoneita huoneistoa kohden.
1927 ..	4,628	11,250	2.4	1930 ..	884	1,826	2.1
1928 ..	4,957	11,527	2.3	1931 ..	1,391	2,729	2.0
1929 ..	4,706	10,953	2.3	1932 ..	1,855	3,926	2.1

Rakennustarkastuskonttorin työtapoihin nähden ei tapahtunut muutoksia, mutta paikallisvalvonnan ylläpito entisessä laajuudessaan tuotti vaikeuksia, kun henkilökuntaa liiaksi vähennettiin.

Seuraava taulukko osoittaa rakennustöiden lukumäärän eri kuukausina ja lopettamiseen tarvittavan pääoman:

Kuukausi.	Uudisrakennuksia. Perustusvaiheessa.		Muurausvaiheessa.		Sisustusvaiheessa.		Keskeneräiseksi jätettyjä.		Rakennusmuutoksia.	Rakennusyritysten lopettamiseen tarvittava pääoma.
	Luku.	1,000 m³.	Luku.	1,000 m³.	Luku.	1,000 m³.	Luku.	1,000 m³.	Luku.	Miljoonaa markkaa.
Tammikuu . .	7	80.1	8	65.3	40	593.5	6	118.2	7	72
Helmikuu . . .	8	83.0	—	—	37	560.5	6	118.2	9	56
Maaliskuu . .	6	75.6	2	10.9	36	549.2	6	118.2	7	56
Huhtikuu . . .	6	86.5	7	62.5	32	521.5	7	138.2	8	68
Toukokuu . .	6	60.4	7	68.2	28	471.0	7	138.2	24	51
Kesäkuu	9	73.8	2	22.3	32	509.2	7	138.2	25	48
Heinäkuu . . .	8	48.1	5	56.1	28	379.4	7	138.2	30	42
Elokuu	8	77.6	5	33.9	21	264.3	7	138.2	11	39
Syyskuu . . .	5	49.0	4	56.8	16	170.2	7	138.2	8	28
Lokakuu . . .	2	3.2	5	45.8	12	204.8	6	118.2	9	17
Marraskuu . .	3	12.2	7	38.4	11	205.6	6	118.2	9	15
Joulukuu . . .	2	9.8	6	32.8	12	187.4	6	118.2	11	14

Vuoden kuluessa tarkastettiin 192 uudisrakennusten piirustusta, joiden yhteenlaskettu kuutiosisällys oli 289,770 m³, näistä 139 oli muutostöiden piirustuksia.

Suunniteltujen asuinhuoneistojen lukumäärä oli 556, huoneluku 1,288 ja muunlaatuisten huoneistojen pinta-ala 28,508 m².

Työpiirustuksia tarkastettiin 125 ja rakennepiirustuksia 426, joissa välipohjapinta-ala oli 61,010 m². Välitarkastuksien lukumäärä oli 2,702, rakennetarkastuksien 132 ja loppu- sekä osittaisten lopputarkastusten lukumäärä 132.

Rakennustarkastuskonttorin tulot ja menot viisivuotiskautena selviävät seuraavasta:

Vuosi.	Rakennusten, joiden piirustukset on tarkastettu, kuutiosisällys, m³.	Rakennustarkastuksen aiheuttamat kustannukset, Smk.	Kannettuja maksuja piirustusten tarkastuksesta, Smk.	kadun aitaamisesta, Smk.	Tuloja yhteensä, Smk.
1928	2,882,175	744,923: 10	1,389,105: 05	720,011: 80	2,109,116: 85
1929	805,397	777,110: 10	456,243: 20	2,259,646: 33	2,715,889: 53
1930	481,176	714,545: 95	311,023: 65	257,669: 40	568,693: 05
1931	912,985	663,142: 15	510,851: 75	228,881: 30	739,733: 05
1932	289,770	[1]) 627,752: 60	189,468: 25	187,566: 45	377,034: 70

Jos otetaan huomioon ainoastaan rakennustarkastukset, nousivat rakennustarkastuskonttorin tulot viisivuotiskautena 1928—32 keskimäärin 571,338: 38 markkaan vuosittain, mutta jos lasketaan mukaan tulot rakennustarkastajan mittaamista kadunaitaamisista, 1,302,093: 44 markkaan. Konttorin menot samana ajanjaksona olivat keskimäärin 701,456: 84 markkaa vuodessa.

[1]) Tähän sisältyvät viranhaltijain palkat vähentämättöminä; kaupunginvaltuuston kertomusvuodeksi määräämä vähennys, 20,490 markkaa, vietiin kirjoihin tulona.

XVIII. Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunta.

Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan toiminnastaan vuonna 1932 antama kertomus sisälsi seuraavaa:

Toimikuntaan kuuluivat kertomusvuonna itseoikeutettuina jäseninä rakennustarkastaja H. Andersin, toimien samalla puheenjohtajana, asemakaava-arkkitehti B. Brunila ja kaupunginarkkitehti G. Taucher sekä kaupunginvaltuuston vuodeksi valitsemina jäseninä professori O. Tarjanne, joka samalla toimi varapuheenjohtajana, ja toimittaja A. Aalto. Sihteerinä toimi kaupunginhallituksen kansliasihteeri G. Brotherus. Toimikunnan itseoikeutettujen jäsenten ollessa estyneinä olivat avustava asemakaava-arkkitehti B. Aminoff ja apulaisrakennustarkastaja A. Toivonen saapuvilla eräissä toimikunnan kokouksissa. Toimikunta kokoontui vuoden varrella 14 kertaa. Sen pöytäkirjain pykäläluku oli 122.

Toimikunnan menoja varten oli kaupungin talousarvioon merkitty yhteensä 10,550 markkaa, todellisten menojen noustessa 6,445 markkaan.

Toimikunnan toiminta jatkui vuonna 1932 samoja suuntaviivoja noudattaen kuin edellisinäkin vuosina. Vuoden kuluessa toimikunta tarkasti 20 suurehkon uudisrakennuksen julkisivupiirustukset. Tällöin hyväksyttiin suuri määrä piirustuksia lopullisesti vasta sen jälkeen kun toimikunnan vaatimat erinäiset muutokset olivat tulleet huomioonotetuiksi. Tämän lisäksi toimikunta tarkasti joukon rakennus- ja julkisivumuutos-, lisärakennus-, bensiiniasema-, vaja-, mainos- y. m. piirustuksia.

Yleiset julkisivukaaviot toimikunta hyväksyi periaatteellisesti korttelin n:o 525 tonteille n:o 9 Turuntien ja n:o 2 Urheilukadun varrella.

XIX. Holhouslautakunta

Holhouslautakunnan kertomus vuodelta 1932 oli seuraava:

Holhouslautakuntaan kuuluivat vuonna 1932, niinkuin edellisenäkin vuonna, esittelijäneuvos K. T. Modeen, jonka raastuvanoikeus on määrännyt olemaan lautakunnan puheenjohtajana nelivuotiskautena 1932—35, sekä jäseninä esittelijäneuvos I. V. Groundstroem, varatuomari N. A. Lahtinen ja hallintoneuvos P. A. Rikberg. Sihteerinä oli oikeusneuvosmies K. A. Kaira.

Lautakunta kokoontui vuoden kuluessa 48 kertaa. Säännönmukaiset kokoukset pidettiin joka tiistai, paitsi kesä-, heinä- ja elokuussa, jolloin säännönmukaisia kokouksia oli ainoastaan kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena tiistaina.

Lautakunta käsitteli 641 pöytäkirjaan merkittyä asiaa; sen vuoden aikana tarkastamien holhoustilien luku oli 652. Sen ohessa lautakunta pyynnöstä antoi holhoojille ja kasvattajille suullisia neuvoja ja tietoja holhouksenalaisten asioitten hoitoon nähden.

Lautakunnan kappaleeseen holhouskirjaa oli vuoden 1932 alussa merkittynä 1,069 holhous- ja uskotun miehen tointa, joista edellisiä oli 917 ja jälkimmäisiä 152; holhoustoimista taaseen 369 oli lakimääräisiä ja 548 määräykseen perustuvia. Vuoden kuluessa vietiin holhouskirjaan 173 uutta holhous- ja uskotun miehen tointa ja siitä poistettiin 126. Lautakunnan kappaleessa holhouskirjaa oli siis 1932 vuoden lopulla kaikkiaan 1,116 holhous- ja uskotun miehen tointa, joista holhoustoimia oli 374 lakimääräistä ja 584 määräykseen perustuvaa eli yhteensä 958, kun taas uskotun miehen toimia oli 158.

XX. Oikeusaputoimisto.

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin oikeusaputoimiston toiminnasta vuonna 1932 [1]) oli seuraava:

Joulukuun 16 p:nä 1931 pidetyssä kaupunginvaltuuston kokouksessa valittiin oikeusaputoimiston johtokunnan jäseniksi vuodeksi 1932 lakitieteenkandidaatti, filosofiantohtori J. Helo, varatuomari S. Ilmanen, vanhempi oikeusneuvosmies G. Leopold, varatuomari S. T. Mannermaa ja rouva M. Schulz-Cajander. Näistä johtokunta valitsi sittemmin puheenjohtajakseen vanhemman oikeusneuvosmiehen Leopoldin ja varapuheenjohtajakseen varatuomari Mannermaan. Kaupunginhallituksen edustajana oikeusaputoimiston johtokunnassa oli lakitieteenkandidaatti G. Norrmén.

Johtokunnalla oli kertomusvuoden varrella kaikkiaan neljä kokousta. Kokouksissa käsiteltiin pääasiassa juoksevia asioita.

Oikeusavustajan virkaa hoiti edelleen varatuomari N. Lindegrén ja oikeusavustajan apulaisen virkaa taasen varatuomari Y. Hämesalo. Toimistoapulainen G. Appelqvist erosi toimestaan kesäkuun 15 p:nä. Viran oltua asianmukaisesti julistettuna haettavaksi johtokunta valitsi kokouksessaan kesäkuun 14 p:nä 59 hakijasta toimeen ylioppilas O. Bremerin, joka heti ryhtyi tointa hoitamaan. Kesälomasijaisina toimivat korkeimman oikeuden notari V. Maliniemi, varatuomari H. Laukkanen ja ylioppilas O. Bremer.

Oikeusaputoimiston menosääntö nousi vuonna 1932 166,055 markkaan oltuaan edellisenä vuonna 149,405 markkaa.

Oikeusaputoimisto sai vuoden varrella kuten ennenkin toimeksiantoja Tukholman kaupungin oikeusaputoimistolta (Stockholms stads rättshjälpsanstalt), jonka välitystä toimisto puolestaan käytti kahdessa asiassa. Sitäpaitsi on oltu molemminpuolisessa yhteydessä erinäisten kotimaassa toimivien köyhäinasianajajain kanssa.

Muuten jatkui oikeusaputoimiston toiminta entiseen tapaan. Asiakkaiden luku lisääntyi huomattavasti, mikä luonnollisesti vaikutti asioidenkin lisääntymiseen. Tämä johtunee osaksi vallitsevasta taloudellisesta lamakaudesta. Jäljempänä olevat numerotiedot valaisevat lähemmin oikeusaputoimiston toimintaa vuonna 1932.

Käyntien luku oli 12,890, niiden luvun ollessa vuonna 1931 9,935, vuonna 1930 8,771, vuonna 1929 8,541 ja vuonna 1928 6,958.

Eri kuukausien osalle käynnit jakautuivat seuraavasti:

Tammikuu	(24 päivää)	1,077	Heinäkuu	(26 päivää)	1,064
Helmikuu	(25 »)	999	Elokuu	(27 »)	1,170
Maaliskuu	(24 »)	852	Syyskuu	(26 »)	1,146
Huhtikuu	(26 »)	1,201	Lokakuu	(26 »)	1,109
Toukokuu	(24 »)	1,121	Marraskuu	(26 »)	1,184
Kesäkuu	(24 »)	937	Joulukuu	(25 »)	1,030
			Yhteensä	(303 päivää)	12,890

[1]) Eräitä kertomusta seuranneita taulukkotietoja ei ole tässä julkaistu.

Kuten ylläolevasta taulukosta ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden kuluessa avoinna 303 päivänä. Käyntien luku päivää kohden oli siis 42.5; vastaavat numerot vuosina 1931 ja 1930 olivat 32.9 ja 29.0.

Suurin päivittäinen käyntien luku oli 93, vähin 13.

Alempana olevat tilastotiedot osoittavat rekisteröityjen asioitten luvun ja asiakkaitten säädyn, sukupuolen, ammatin y. m. Tällöin on otettu huomioon ainoastaan ne asiat, joissa toimisto on ryhtynyt oikeudenkäyntiin, kirjallisiin tehtäviin tai pidempiin suullisiin neuvotteluihin.

Tällaisten asiain kokonaismäärä oli 1,879, joista 1,797 oli kertomusvuonna tulleita ja 82 edelliseltä vuodelta ratkaisematta olevia. Kirjallisia toimituksia oli 2,109, niistä hakukirjoja 991.

Säätynsä tai ammattinsa sekä sukupuolensa mukaan ryhmittyivät kävijät seuraavasti:

	Mp.	Np.	Yht.
Naimisissa olevia naisia ja leskiä	—	590	590
Työläisiä	213	91	304
Palvelijattaria	—	248	248
Ompelijattaria	—	54	54
Keittäjättäriä	—	52	52
Tarjoilijoita	—	48	48
Kauppa-apulaisia	4	39	43
Maalareita	37	—	37
Autonkuljettajia	34	—	34
Siivoojattaria	—	32	32
Leipureita	19	9	28
Puuseppiä	28	—	28
Kirvesmiehiä	23	—	23
Partureita	—	17	17
Konttoriapulaisia	2	12	14
Monttöörejä	14	—	14
Ajureita	13	—	13
Silittäjiä	—	13	13
Neitejä	—	10	10
Latojia	9	—	9
Juoksutyttöjä	—	8	8
Modisteja	—	8	8
Emännöitsijöitä	—	7	7
Kassanhoitajia	—	7	7
Kylmänruuanlaittajia	—	7	7
Pesijättäriä	—	7	7
Rappareita	7	—	7
Soittajia	3	4	7
Vahtimestareita	7	—	7
Viilaajia	7	—	7
Yövahteja	7	—	7
Kirjatyöläisiä	3	3	6
Peltiseppiä	6	—	6
Varastomiehiä	6	—	6
Kaupustelijoita	2	3	5
Räätäleitä	5	—	5
Alikonemestareita	4	—	4
Kahvinkuljettajia	—	4	4
Kampaajia	—	4	4
Mekanikkoja	4	—	4
Muurareita	4	—	4
Suutareita	4	—	4
Talonmiehiä	4	—	4

	Mp.	Np.	Yht.
Työnjohtajia	4	—	4
Valureita	4	—	4
Juoksupoikia	3	—	3
Kersantteja	3	—	3
Kivenhakkaajia	3	—	3
Lasinleikkaajia	3	—	3
Lämmittäjiä	3	—	3
Merimiehiä	3	—	3
Poliiseja	3	—	3
Sairaanhoitajattaria	—	3	3
Asiamiehiä	2	—	2
Asentajaoppilaita	2	—	2
Eristäjiä	2	—	2
Jääkärivänrikkejä	2	—	2
Kauppiaita	1	1	2
Kelloseppiä	2	—	2
Kultaseppiä	2	—	2
Kylvettäjiä	—	2	2
Piirustajia	2	—	2
Postinkuljettajia	2	—	2
Puutarhureja	2	—	2
Rakennusmestareita	2	—	2
Seppiä	2	—	2
Valokuvaajia	2	—	2
Verhoilijoita	2	—	2
Ylioppilaita	2	—	2
Farmaseutteja	—	1	1
Harjansitojia	1	—	1
Hierojia	—	1	1
Johtajia	1	—	1
Kauppamatkustajia	1	—	1
Kehrääjiä	—	1	1
Kokkeja	1	—	1
Koululaisia	1	—	1
Kutojia	—	1	1
Kätilöitä	—	1	1
Lasinhiojia	1	—	1
Maanviljelijöitä	1	—	1
Nuohoojia	1	—	1
Opettajia	1	—	1
Palosotilaita	1	—	1
Paperileikkaajia	1	—	1

	Mp.	Np.	Yht.
Radiosähköttäjäharjoittelijoita ...	1	—	1
Rautatieläisiä	1	—	1
Räätälityönteki-jöitä	—	1	1
Sanomalehtimiehiä	1	—	1
Siipikarjanhoitajia	—	1	1
Sorvaajia	1	—	1
Taiteilijoita	1	—	1
Tilkitsijöitä	1	—	1
Veistäjiä	1	—	1
Veturinkuljettajia .	1	—	1
Yhteensä	546	1,290	1,836

Vuoden varrella käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittyminen laatunsa mukaan käy selville seuraavasta, vahvistetun kaavakkeen mukaan laaditusta yhdistelmästä.

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:	
Vuokrariitoja	35
Työ- ja palkkariitoja	715
Muita saamisoikeuksia	157
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	18
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:	
Avioriitoja	4
Avioeroja	146
Pesäeroja	3
Perheen elatus	77
Kuolleeksi julistamisia	13
Perintöoikeut. kuuluvia asioita	21
Testamenttioikeuteen kuuluvia asioita	4
Yleisiä veroja koskevia asioita	68
Holhousasioita	8
Vähäpätöisiä rikosasioita	3
Sotilasavustuksia	247
Tapaturma-asioita	5
Toimeksiantoja	16
Erinäisiä tiedusteluja, hakemuksia, valituksia y. m.	339
Yhteensä	1,879

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteistä riippui, vuoden varrella lopullisesti ratkaistuiksi ja kirjoista poistetuiksi 1,764, kuten alempana olevista luvuista näkyy:

Sopimalla ratkaistu	581
Oikeudenkäynnillä ratkaistu ...	338
Erin. syistä jätetty sillensä	176
Annettu eri viranomaisille	656
Juttuja, joissa toimisto otti haasteen, mutta ei ajanut loppuun	13
Yhteensä	1,764

Edellämainitut eri virastoille jätetyt 656 asiaa sekä virastojen ratkaisusta riippuvat 8 asiaa jakautuivat eri viranomaisten kesken seuraavasti. Näihin ei sisälly Helsingin raastuvanoikeuteen ja muualle otettuja haasteita.

Tasavallan presidentti	14
Valtioneuvosto	22
Valtiovarainministeriö	2
Sisäasiainministeriö	2
Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö	5
Puolustusministeriö	9
Sosiaaliministeriön huolto-osasto	1
Korkein oikeus	6
Korkein hallinto-oikeus	84
Turun hovioikeus	7
Uudenmaan läänin maaherra ...	332
Viipurin » » ...	7
Oulun » » ...	1
Hämeen » » ...	8
Turun ja Porin » » ...	5
Mikkelin » » ...	1
Vaasan » » ...	1
Eduskunnan kansliatoimikunta .	1
Poliisimestari	1
Keskusvankilan johtaja	1
Lääninvankilan johtaja	1
Porvoon tuomiokapituli	1
Tampereen »	1
Helsingin kaupungin maistraatti .	7
» » raastuvanoik.	27
» » kaupunginvaltuusto ...	4
» » kaupunginhallitus	29
» » köyhäinhoitolautakunta	36
» » lastensuojelulautakunta	1
» » holhouslautakunta	5
» » tutkijalautakunta	24

Helsingin kaupungin perintöverotarkastuslautakunta .	1
» » teknillisten laitosten hallitus	1
Ensimmäiselle kaupunginvoudille	1
Venäjän lähestystölle	1
Helsingin piirin kutsuntatoimisto	3
Uudenmaan piirin kutsuntatoim.	4
Lääkintähallitus	1
Kouluhallitus	1
Rautatiehallitus	1
Vilppulan kunnanvaltuusto	1
Helsingin pitäjän kunnanvaltuusto	1
Sortavalan kaupunkiseurakunta	1
Rääkkylän holhouslautakunta ...	1

Se seikka, että 176 asiaa jätettiin sillensä, johtui, samoinkuin edellisinä vuosina, siitä, etteivät oikeudenetsijät, sen jälkeen kun oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen eikä sopimusta voitu saada aikaan, enää palanneet, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä, sekä lopuksi siitä, että hakijat eivät joko tahtoneet tai voineet esittää asian edelleen ajamiseen tarvittavaa varattomuudentodistusta.

Syynä siihen, että toimisto ei ajanut perille 13 yllämainittua juttua, joissa haaste jo oli otettu, oli osittain, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella oleviin tuomioistuimiin, joissa toimiston virkamiehet toimiston voimassa olevan johtosäännön mukaan eivät ole velvolliset oikeudenetsijöitä avustamaan, osittain, ettei vastaajia ollut haasteella tavattu tai että asia oli järjestetty ennen oikeuden istuntoa.

Oikeudenkäyntiin ryhdyttiin vuoden kuluessa 398 asiassa. Näistä ajoi toimisto vuoden kuluessa loppuun 338 asiaa, joista 332 juttua voitettiin ja 6 hävittiin, niistä 1 vastaajana. Helsingin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin vuoden kuluessa toimiston puolesta 503 kertaa 223 päivänä. Kun työpäivien luku nousi 303:een esiinnyttiin niinmuodoin raastuvanoikeudessa useammin kuin joka toinen päivä.

XXI. Työnvälitystoimisto.

Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston johtokunnan vuodelta 1932 antama kertomus [1]) oli seuraavansisältöinen:

Johtokunta. Työnvälitystoimiston johtokunnan kokoonpanossa tapahtui kertomusvuoden alussa se merkittävä muutos, että yksi toimiston perustajista ja työnvälitystoimien uranuurtajista Suomessa, filosofiantohtori S. Ivalo erosi johtokunnan puheenjohtajan toimesta, jota hän vähäistä vaille kolmen vuosikymmenen ajan yhtäjaksoisesti suurella antaumuksella oli hoitanut. Hänen seuraajakseen johtokunnan puheenjohtajaksi kaupunginvaltuusto valitsi ammattienylitarkastajan, insinööri O. A. Pyykön. Johtokunnan varapuheenjohtajana oli kertomusvuonna toimittaja M. Paasivuori, vakinaisina jäseninä: työnantajain edustajat johtaja W. Korhonen ja insinööri P. Kyrenius, työntekijäin edustajat toimitsija L. Mikkonen ja eristäjä K. Saarnijärvi sekä näiden varamiehinä työnantajain edustaja kamreeri O. Tiderman ja työntekijäin edustaja rappari H. Hautala. Kaupunginhallituksen edustajana johtokunnassa oli rahatoimenjohtaja V. Hupli.

Johtokunta kokoontui vuoden kuluessa 10 kertaa käsitellen yhteensä 93 eri asiaa. Enin osa näistä koski toimiston välitystoimintaa, y. m. juoksevia asioita, työsuhteita ja työmarkkinain tilaa sekä toimenpiteitä työttömyyden torjumiseksi. Johtokunnan käsittelemistä yleisempää mielenkiintoa herättävistä kysymyksistä mainittakoon seuraavat:

Tehostaakseen työttömyyskorttien leimauttamisessa ilmenneiden väärinkäytösten ehkäisyä johtokunta kokouksessaan tammikuun 14 p:nä päätti kääntyä kirjelmällä työnantajain järjestöjen, kunnan ja valtion laitosten sekä suurehkojen osuustoiminnallisten tuotantolaitosten puoleen ehdottaen sellaista yhteistoimintaa työnantajain ja työnvälitystoimiston kesken, että työnantajat työläisiä työhön ottaessaan vaatisivat näitä esittämään työttömyyskortin, joka palautettaisiin toimistoon tai sen avulla muuten saatettaisiin toimistolle tieto, kuka sen työnhakijoista on päässyt työhön. Näin menetellen estetään työläiset leimauttamasta työttömyyskorttejaan työssä ollessaan. Tämän ehdotuksen mukaisesti yhteistoiminta sitten järjestettiinkin, ja lienee moni väärinkäytös siten saatu ehkäistyksi. Kuitenkin ovat toimiston tarkkailijat työpaikoissa ja työläisten kodeissa käyntien avulla edelleen saaneet ilmi erilaisia väärinkäytöksiä. Johtokunta on näitä useaan kertaan käsitellyt ja eroittanut syyllisiksi havaitut eri pitkiksi määräajoiksi toimiston työnhakijain joukosta. Tapaukset, joissa työttömyyskortin ohella myös ruoanjakelupaikoissa annettuja ruokakortteja on käytetty väärin tai joissa rikkomus muuten on ollut erittäin törkeää laatua, on johtokunta saattanut kaupunginhallituksen tietoon.

---

[1]) Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, ovat julkaistuina Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1933.

Kaupunginhallituksen pyydettyä johtokunnan lausuntoa siitä, olisiko kaupungin jakaman ilmaisen ruoan muodossa suoranaista avustusta nauttivilta työttömiltä vaadittava vastiketta työn muodossa, johtokunta antoi lausuntonsa kirjelmässä kesäkuun 17 p:nä ja asettui sille kannalle, että kaikki työttömyysavustus olisi pyrittävä järjestämään siten, että avunsaaja aina suorittaisi vastikkeeksi jotakin hyödyllistä työtä. Tämän mukaisesti johtokunta myös puolsi ruoan vastiketöiden järjestämistä ja mainitsi sopiviksi töiksi esim. työttömille jaettavien peruna- y. m. juurikasvipalstojen raivaamisen.

Naispuolisten työnhakijain esitettyä valituksia eräitä toimistonvirkailijoita vastaan tylystä kohtelusta ja puolueellisuudesta työpaikkojen jakamisessa, pyysi kaupunginhallitus johtokunnan lausuntoa asiasta. Toimittamassaan tutkimuksessa johtokunta katsoi käyneen selille, että valituksiin epäystävällisestä kohtelusta oli eräissä kohdin aihetta, minkä vuoksi se antoikin kahdelle naispuoliselle virkailijalle muistutuksen. Sen sijaan ei johtokunta voinut todeta, että puolueellisuutta ja joidenkin työnhakijain asiatonta suosimista olisi tapahtunut, joskin hyviksi tunnettuja työntekijöitä työnantajain vaatimuksesta oli osoitettu tilapäisiin töihin useammin kuin heikompia tekijöitä.

Kysymystä toimiston kortiston uudistamisesta käsiteltiin alustavasti kertomusvuonna, mutta asian ratkaisu siirtyi seuraavaan vuoteen.

Lisäksi on johtokunta lausunnon antamista varten käsitellyt useita yhdistysten anomuksia saada harjoittaa työnvälitystä. Useimmissa tapauksissa on johtokunta puoltanut anomusta sellaisenaan, joissakin tapauksissa eräin ehdoin ja yhdessä tapauksessa johtokunta ehdotti anomuksen lakiin perustumattomana evättäväksi.

Toimiston henkilökunta. Toimiston johtajana oli W. O. Ahtio. Osastojen johtajina miesosastoilla toimivat H. E. Blomqvist, F. E. Huhtala ja K. B. Sundström sekä apulaisina V. Jyrkänne ja K. I. Vuolanne. Naisosastojen johtajina toimivat rouva R. Hänninen sekä neidit L. Ahlgren, A. Bruun, T. Melanen ja E. Sundström, apulaisina rouva E. Bauer sekä neidit A. Ahovaara, S. Rechardt ja A. Vallinheimo. Vakinaisen henkilökunnan lisäksi on miesosastoilla ollut tarpeen pitää runsaasti ylimääräistä työvoimaa koko vuoden, naisosastoilla kiireellisimpinä aikoina. Vahtimestareina toimivat T. Leander ja J. A. Sivenius.

Työhakemukset ja työnhakijat. Ryhmitettynä työnhakijain sukupuolen mukaan ja verrattuna edelliseen vuoteen oli työhakemusten luku seuraava:

	1932.		1931.		Lisäännys vuonna 1932 verrattuna vuoteen 1931.	
	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%
Miesten tekemiä	41,967	62.6	29,460	57.5	+ 12,507	+ 42.5
Naisten »	25,101	37.4	21,797	42.5	+ 3,304	+ 15.2
Yhteensä	67,068	100.0	51,257	100.0	+ 15,811	+ 30.8

Työtä hakevia eri henkilöitä oli seuraavasti:

	1932.		1931.		Lisäännys vuonna 1932 verrattuna vuoteen 1931.	
	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%
Miehiä	18,853	65.7	14,366	63.7	+ 4,487	+ 31.2
Naisia	9,855	34.3	8,203	36.3	+ 1,652	+ 20.1
Yhteensä	28,708	100.0	22,569	100.0	+ 6,139	+ 27.2

Sekä työhakemusten että työtähakevien eri henkilöiden luku lisääntyi runsaasti molemmilla osastoilla. Työnhakijat uudistivat työhakemuksensa työttömiksi uudelleen jouduttuaan, miehet 23,114 ja naiset 15,246 eli yhteensä 38,360 eri tapauksessa.

Kotipaikkaoikeuden mukaan jakaantuivat työnhakijat seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	16,268	86.3	8,706	88.3	24,974	87.0
Muualla	2,585	13.7	1,149	11.7.	3,734	13.0
Yhteensä	18,853	100.0	9,855	100.0	28,708	100.0

Edellisenä vuonna oli vieraspaikkakuntalaisia miehistä 13.8 %, naisista 17.6 % ja kaikista työnhakijoista 15.2 %. Vieraspaikkakuntalaisten naispuolisten työnhakijain suhteellinen vähentyminen johtuu etupäässä siitä, että palveluspaikkojen hakijat, tietäen mahdollisuutensa Helsingissä varsin pieniksi, yhä enemmän jäivät kotipaikoilleen.

Perheolojen [1]) mukaan ryhmitettyinä oli työnhakijoista:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Perheellisiä	8,382	44.5	2,635	26.7	11,017	38.4
Yksinäisiä	10,471	55.5	7,220	73.3	17,691	61.6
Yhteensä	18,853	100.0	9,855	100.0	28,708	100.0

Edellisenä vuonna oli perheellisiä miehistä 44.3 %, naisista 19.8 % ja kaikista työnhakijoista 35.4 %.

Äidinkielen mukaan ryhmittyivät työnhakijat seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Suomenkielisiä	16,051	85.1	8,890	90.2	24,941	86.9
Ruotsinkielisiä	2,743	14.6	945	9.6	3,688	12.8
Muunkielisiä.....	59	0.3	20	0.2	79	0.3
Yhteensä	18,853	100.0	9,855	100.0	28,708	100.0

Edellisenä vuonna oli kaikista työnhakijoista suomenkielisiä 87.3 %, ruotsinkielisiä 12.4 ja muunkielisiä 0.3 %.

Tarjotut paikat. Toimiston täytettäväksi tarjottiin kertomusvuonna kaikkiaan 19,843 paikkaa, joista miesten paikkoja 6,418 eli 32.3 % ja naisten paikkoja 13,425 eli 67.7 %. Edelliseen vuoteen verraten väheni miehille tarjottujen paikkain luku 2,129:llä eli 24.9 % ja naisille tarjottujen paikkain luku 1,586:lla eli 10.6 %.

Työpaikkakunnan mukaan ryhmitettyinä oli tarjotuista paikoista:

---

[1]) Perheellisiin on ryhmityksessä viety, paitsi naimisissa olevia henkilöitä, myöskin naimattomat henkilöt, joilla on lapsia elätettävänä ja yksinäisiin myöskin lesket, joilla ei ole lapsia alle 16 vuoden, joten ryhmitys ei ole tehty siviilisäädyn, vaan elatusvelvollisuuden perusteella.

	Miesten paikkoja. Luku.	%.	Naisten paikkoja. Luku.	%.	Yhteensä. Luku.	%.
Helsingissä	5,184	80.8	12,430	92.6	17,614	88.8
Muualla	1,234	19.2	995	7.4	2,229	11.2
Yhteensä	6,418	100.0	13,425	100.0	19,843	100.0

Täytetyt paikat. Toimiston työntulos, välitysten määrä, verrattuna myös edelliseen vuoteen, selviää seuraavasta:

	1932. Luku.	%.	1931. Luku.	%.	Vähennys vuonna 1932 verrattuna vuoteen 1931. Luku.	%.
Miesten paikkoja	6,346	34.0	8,395	38.6	—2,049	—24.4
Naisten »	12,300	66.0	13,343	61.4	—1,043	— 7.8
Yhteensä	18,646	100.0	21,738	100.0	—3,092	—14.2

Edelliseen vuoteen verraten vähentyi varsinkin miesten välitys, osaksi yleensä huonontuneiden työolojen seurauksena, osaksi myös sen vuoksi, että lumitöitä oli kertomusvuonna huomattavasti vähemmän kuin edellisenä vuonna, jolloin niitä oli poikkeuksellisen runsaasti.

Kun työnhakijoita oli varsin runsaasti koko vuoden, voitiin tarjotut paikat täyttää sangen tarkkaan, kuten seuraavasta asetelmasta selviää. Tarjotuista paikoista täytettiin:

	Miesten paikkoja. Luku.	%.	Naisten paikkoja. Luku.	%.	Yhteensä. Luku.	%.
Helsingissä	5,122	98.8	11,425	91.9	16,547	93.9
Muualla	1,224	99.2	875	87.9	2,099	94.2
Yhteensä	6,346	98.9	12,300	91.6	18,646	94.0

Edellisenä vuonna täytettiin miehille tarjotuista paikoista 98.2 %, naisille tarjotuista 88.9 % sekä kaikista tarjotuista paikoista 92.3 %. Miehille kertomusvuonna oman kunnan ulkopuolelta tarjotuista paikoista oli melkoinen määrä yleisiin töihin, jotka miltei kaikki saatiin täytetyiksi. Tilastoa laskettaessa täyttämättömiksi merkityistä palvelijattarien paikoista täytettiin suuri osa seuraavan vuoden puolella.

Yleiskatsaus. Miesosastoille tehtiin kertomusvuonna, kuten aina ennenkin, eniten työhakemuksia rakennusteollisuuden alalta, 37.3 % kaikista hakemuksista. Seuraavina järjestyksessä olivat metalliteollisuus, 12.0 %, luokittamattomat sekatyöt, 10.5 %, meri- ja satamaliikenne, 7.7 %, käskyläiset ja oppilaat, 6.2 %, sekä kauppa-ala, 5.5 %. Edelliseen vuoteen verraten lisääntyivät työhakemukset kaikilla miesten toimialoilla. Merkitsevimmillä teollisuusaloilla oli suhteellinen työhakemusten lisääntyminen suurin seuraavilla: maaliikenne 115.4 %, kauppa-ala 78.6 %, puuteollisuus 57.6 %, metalliteollisuus 36.8 %, luokittamattomat sekatyöt 34.7 %, meri- ja satamaliikenne 32.8 % ja rakennusteollisuus 29.1 %. Huomattava on, että pula-ajan vaikutus ilmenee jo varsin selvästi työhakemusten runsaassa lisääntymisessä myöskin sellaisilla aloilla kuin ravinto- ja nautintoteollisuus sekä vaatetavara- ja puhdistusteollisuus. Edellisessä lisääntyivät työhakemukset edellisestä vuodesta 92.5 %, jälkimmäisessä 239.8 %.

Ammattialan mukaan ryhmittyivät työhakemukset sekä tarjotut ja täytetyt paikat seuraavasti:

Ammatti- ja toimiala.	Työhakemuksia.			Tarjottuja paikkoja.			Täytettyjä paikkoja.		
	Miehiä.	Naisia.	Yht.	Miehiä.	Naisia.	Yht.	Miehiä.	Naisia.	Yht.
Maa- ja metsätalous	181	359	540	52	502	554	51	480	531
Teollisuus ja käsityö.									
Metalliteollisuus	5,056	189	5,245	144	15	159	143	14	157
Kivi-, savi- ja lasiteoll.	783	40	823	14	—	14	14	—	14
Kemiall. teollisuus	3	80	83	—	7	7	—	7	7
Nahka- ja karvateoll.	558	243	801	24	5	29	24	5	29
Kehruu- ja kutomateoll.	14	71	85	—	—	—	—	—	—
Vaatetavara- ja puhdistusteollisuus	384	1,489	1,873	3	1,623	1,626	3	1,619	1,622
Paperiteollisuus	117	280	397	1	7	8	1	7	8
Puuteollisuus	1,590	87	1,677	72	40	112	72	39	111
Rakennusteollisuus	15,655	2,123	17,778	3,234	430	3,664	3,233	430	3,663
Valaistuslaitokset	634	50	684	23	—	23	23	—	23
Ravinto- ja nautinto-aineteollisuus	281	638	919	2	42	44	2	41	43
Graafillinen teollisuus .	475	151	626	3	5	8	2	5	7
Teollisuus ja käsityö, luokittamattomat ..	597	7	604	9	—	9	9	—	9
Kauppa- ja kulkuneuvot.									
Kauppa-ala	2,302	1,867	4,169	77	542	619	36	423	459
Meri- ja satamaliikenne	3,213	167	3,380	495	43	538	484	40	524
Maaliikenne	2,120	2	2,122	36	—	36	36	—	36
Ravintola- ja hotelliliike	77	3,188	3,265	8	1,178	1,186	8	1,172	1,180
Sekatyöt, luokittamattomat	4,398	1,996	6,394	1,732	816	2,548	1,732	816	2,548
Taloustoimet	—	11,223	11,223	—	7,821	7,821	—	6,888	6,888
Erinäiset toimet	925	97	1,022	33	13	46	31	11	42
Käskyläisiä ja oppilaita ..	2,604	754	3,358	456	336	792	442	303	745
Yhteensä	41,967	25,101	67,068	6,418	13,425	19,843	6,346	12,300	18,646

Naisosastoilla tehdyistä työhakemuksista oli edelleenkin suurin määrä taloustoimien alalta. Lähinnä olivat ravintola- ja hotelliliike, rakennusteollisuus, luokittamattomat sekatyöt ja kauppa-ala. Edelliseen vuoteen verraten lisääntyivät työhakemukset muilla aloilla, paitsi maa- ja metsätalouden, meri- ja satamaliikenteen sekä taloustoimien aloilla, joilla tapahtui pieni vähennys kullakin.

Työtarjouksia oli miehille eniten rakennusteollisuuden, sen jälkeen luokittamattomain sekatöiden, sitten meri- ja satamaliikenteen sekä käskyläis- ja oppilastointen aloilta. Edelliseen vuoteen verraten vähentyi työtarjousten määrä kaikilla muilla aloilla paitsi nahka- ja karvateollisuuden sekä meri- ja satamaliikenteen alalla, joista vain jälkimmäisellä on jonkinlaista merkitystä. Naisille tarjotuista paikoista oli enemmän kuin puolet taloustoimien alalta. Muilta toimialoilta oli naisille tarjottuja paikkoja eniten vaatetavara- ja puhdistusteollisuuden (suuri osa paikoista kaupungin työtupaan ja ompelukursseille), ravintola- ja hotelliliikkeen, luokittamattomien sekatöiden, kaupan sekä maa- ja metsätalouden alalta.

Toimitetut välitykset jakaantuvat eri teollisuus- ja toimialojen kesken samassa suhteessa kuin tarjotut paikat.

Täyttämättä jäi paikkoja mainittavasti vain taloustoimien alalla sekä vähemmässä määrin kauppa-alan sekä käskyläisten paikkoja. Syynä väli-

tysten raukeamiseen taloustoimien alalla oli useimmissa tapauksissa se, että palveluspaikkoihin vaadittiin nuorempaa väkeä kuin yleensä oli saatavissa. Samasta syystä jäi myös osa naisille kaupan alalta tarjotuista paikoista täyttämättä. Täyttämättä jääneet miesten paikat kaupan alalla samoinkuin monet käskyläisten paikoista, olivat provisionimyyjän paikkoja, joissa ei ollut mitään pohjapalkkaa.

Merimiesten työnvälitys [1]). Merimiesosaston johtokuntaan kuuluivat vuonna 1932 puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana toimiston johtokunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, jäseninä laivanvarustajain edustajat, merikapteeni H. Andersson ja toimitusjohtaja A. Wihuri sekä merimiesten edustajina Suomen merimiesten ja lämmittäjäin unonin luottamusmies K. Ahonen ja saman järjestön asiamies K. Tuomikoski. Edellisten varamiehenä oli konemestari K. A. Höök, jälkimmäisten lämmittäjä P. Koskinen. Sihteerinä toimi merimiesosaston johtaja F. E. Huhtala.

Merimiesosastoon teki kertomusvuonna 1,145 (edell. v. 1,032) eri työnhakijaa kaikkiaan 2,086 (1,881) työhakemusta. Työnhakijoista oli helsinkiläisiä 597 eli 52.1 % ja vieraspaikkakuntalaisia 548 eli 47.9 %. Päinvastoin kuin aikaisempina vuosina oli työnhakijain enemmistö kertomusvuonna helsinkiläisiä. Tämä johtuu siitä, että parin edellisen vuoden kokemukset pidättivät vieraspaikkakuntalaisia lähtemästä työnhakuun Helsinkiin.

Perheellisiä [2]) oli merimiehistä 215 eli 18.8 % ja yksinäisiä 930 eli 81.2 %. Äidinkieleltään oli tämän osaston työnhakijoista suomenkielisiä 832 eli 72.7 % ruotsinkielisiä 312 eli 27.2 % ja muunkielisiä 1 eli 0.1 %.

Työtarjouksia tehtiin osastoon kaikkiaan 495 (edell. v. 357), joista Helsinkiin 257 eli 51.9 % ja muille paikkakunnille 238 eli 48.1 %. Helsinkiin tarjotuista paikoista osasto täytti 252 eli 98.1 % ja muille paikkakunnille tarjotuista paikoista 232 eli 97.5 % sekä kaikista tarjotuista paikoista 484 eli 97.8 %. Työtarjoukset lisääntyivät edelliseen vuoteen verraten varsin huomattavasti, mikä on sitäkin ilahduttavampaa kun kaikilla muilla työnvälitystoimiston liikkeessä esiintyvillä miesten työaloilla päinvastoin tapahtui vähennystä.

Merimiesosaston liikkeen jakautuminen eri kuukausien osalle selviää seuraavasta asetelmasta:

	Työhakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja. Yhteensä.	Niistä muualle.
Tammikuu	294	9	6	—
Helmikuu	244	7	6	2
Maaliskuu	226	6	5	—
Huhtikuu	308	30	25	9
Toukokuu	382	45	44	23
Kesäkuu	364	78	78	70
Heinäkuu	277	40	40	16
Elokuu	304	55	55	17
Syyskuu	320	56	56	25
Lokakuu	244	66	66	8
Marraskuu	290	73	73	53
Joulukuu	280	30	30	9
Koko vuosi [3])	2,086	495	484	232

[1]) Kaikki numerotiedot sisältyvät myöskin edellä olevaan, koko toimistoa koskevaan selostukseen. — [2]) Ks. alav. s. 151*. — [3]) Summaan eivät sisälly kuukaudesta toiseen siirtyneet työhakemukset.

Vuoden ensimmäisen neljänneksen aikana oli välitysliike perin vähäistä, mutta huhtikuusta lähtien se nousi huomattavasti ja oli vuoden viimeisenä neljänneksenä melkoista vilkkaampaa kuin parina, kolmena edellisenä vuonna.

Eri päällystö- ja miehistöryhmien kesken jakaantui osaston liike seuraavasti:

	1932.			1931.		
	Työhakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja.	Työhakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja.
Laivanpäälliköt	71	13	13	30	5	5
Perämiehet	84	30	30	65	10	10
Koneenkäyttäjät	324	92	92	303	47	46
Kansimiehistö	566	109	109	563	119	116
Konemiehistö	872	146	146	775	122	112
Radiosähköttäjät	26	23	16	23	12	12
Keittiöhenkilökunta ..	143	82	78	122	42	42
Yhteensä	2,086	495	484	1,881	357	343

Työhakemusten kohdalla tapahtui edelliseen vuoteen verraten lisäännystä kaikkien ryhmien osalta. Kansimiehistön osalta lisäännys tosin on vain mitättömän vähäinen, mikä johtuu etupäässä siitä, että kansimiesten joukossa on yleensä paljon vieraspaikkakuntalaisia (saaristolaisia), jotka, kuten mainittu, kertomusvuonna entistä vähemmin ilmoittautuivat toimistoon.

Tarjotut ja täytetyt paikat lisääntyivät kaikissa muissa ryhmissä paitsi kansimiehistön ryhmässä. Radiosähköttäjäin paikkoja jäi täyttämättä suhteellisen paljon, sillä pätevistä ammattilaisista oli kertomusvuonna, kuten aikaisemminkin, ajoittain puute.

Työolot Helsingissä vuonna 1932. Toimenpiteet työttömyyden torjumiseksi. Se yleisestä taloudellisesta pulasta aiheutunut työttömyys, joka jo parina edellisenä vuonna oli saavuttanut ennen kokemattoman laajuuden, jatkui heikentymättömänä koko kertomusvuoden. Työväen ja palveluskunnan vähennyksiä tapahtui runsaasti varsinkin vuoden alkupuolella, mistä aiheutui suuri uusien työnhakijain tulva työnvälitystoimistoon. Toimiston luetteloihin on parin viime vuoden aikana ilmestynyt paljon sellaisiakin ammattilaisia, joita aikaisemmin ei niissä esiintynyt juuri lainkaan tai vain perin vähän. Tällaisia voisi mainita esim. puusepät ja verhoilijat, räätälit, autonkuljettajat sekä konttori- ja liikeapulaiset. Naispuolisten työnhakijain suhteen on erikoisesti huomattava, että perheenäidit lukuisasti ovat ilmestyneet toimistoon etsimään jotakin heille soveltuvaa työtä. Kaikesta on ollut seurauksena, että työttömien lukumäärä edelliseen vuoteen verraten on lisääntynyt yli 100 %. Kun edellisenä vuonna työttömien lukumäärä toimiston viikkoraporteissa oli keskimäärin 4,200, on se kertomusvuonna ollut 8,500. Näin suuri lisäännys ei ilmeisestikään johdu niin paljon siitä, että samaan aikaan samassa suhteessa olisi työpaikoista vähennetty väkeä, vaan enemmänkin ehkä siitä, että jo aikaisemmin työttömäksi joutuneet säästöjen loputtua tai yritettyään ensin itse turhaan sijoittautua uuteen työpaikkaan, vasta sitten ovat kääntyneet toimiston puoleen. Toisaalta on työtarjouksia toimistossa ollut kaiken aikaa huomattavasti vähemmän kuin edellisenä vuonna. Rakennusteollisuus oli suurimman osan vuotta miltei kokonaan lamassa ja useimmilla muillakin aloilla työskenneltiin vähennetyin työvoimin. Talvikuukausina oli lumitöitä-

kin vähänlaisesti; niissä työskenteli arviolta n. 1,000 työläistä vähemmin kuin edellisenä, runsaslumisena talvena.

Huhtikuun lopulta lähtien toiminta eri työaloilla jonkun verran vilkastui. Toimiston työnhakijoista pääsi töihin m. m. metallityöläisiä, puuseppiä ja verhoilijoita, rakennusammattilaisia (etupäässä maalareita ja kirvesmiehiä huoneistojen korjaustöihin) sekä myös joku määrä apureita sekalaisiin ulkotöihin. Jo vähän aikaisemmin oli työvoiman kysyntä lisääntynyt meriliikenteen alalta ja jatkui se siitä lähtien vuoden loppuun huomattavasti vilkkaampana kuin edellisenä vuonna. Naisille avautui niinikään huhti-toukokuun vaihteessa kevätsesongille ominaisia tilapäisiä puhdistustöitä sekä jonkun verran pitempiaikaisia toimia ravintola-alalla.

Syyskuun puolivälissä alkoi kesäksi työhön päässyt väki uudelleen palata toimistoon työnhakijoiksi. Siitä lähtien onkin toimiston kirjoissa ollut työttömiä enemmän kuin milloinkaan aikaisemmin. Huomattava kuitenkin on, että uusia työnhakijoita ilmoittautui syyskautena melkoista vähemmän kuin edellisenä vuonna, josta päättäen väen vähentäminen työpaikoista olisi pysähtynyt. Lisätyövoiman ottoa ei vapailla työmarkkinoilla liioin tapahtunut, joten ne, joilta työ kerran oli loppunut, joutuivat olemaan sitä vailla pitkät ajat yhtäjaksoisesti.

Työnpuutteen poistamiseksi järjestivät sekä kunta että valtio erinäisiä varatöitä, joissa miespuolisia työttömiä työskenteli ympäri vuoden; naisten varatyöt olivat kesän aikana keskeytyksissä. Kaupungin varatöissä työskenteli talvikuukausina n. 3,000 miestä; kesäksi miesluku vähennettiin asteettain n. 600:aan, mutta syyskuusta lähtien sitä uudelleen lisättiin, niin että vuoden lopulla näissä töissä työskenteli jälleen n. 2,000 miestä. Naisten työtuvassa työskenteli — paitsi keskikesällä — alun toistasataa naista ompelutöissä; valtion avustamilla käsityö- ja talouskursseilla kevätkautena 500—600 ja syyskautena n. 800 naista. Valtion varatöissä, joita oli erinäiset rautatieradan oikaisut ja ratapihojen tasoitukset Pasilassa, Huopalahdessa, Pitäjänmäellä, Espoossa ja Karjaalla, maantienoikaisutyöt Loviisan ja Tammisaaren seuduilla, Suomenlinnan allastelakan kunnostaminen sekä Helsingin naistautien sairaalan perustustyöt, työskenteli kevättalvella ajoittain n. 500 miestä. Kesän aikana töitä osaksi supistettiin, osa niistä valmistui niin että työssä oli n. 200 miestä. Syyskautena voitiin näihin töihin uudelleen sijoittaa jonkun verran miehiä lisää, mutta mainittavampia määriä vasta seuraavan vuoden alussa.

Paitsi edellämainittuja varsinaisia ansiotöitä, järjestettiin työttömille kaupungin toimesta lisäksi erilaisia ammatti- ja opintokursseja, joihin osallistui n. 600 miestä ja 60 naista.

Työolojen ja työttömyystilanteen vaihtelun valaisemiseksi esitettäköön vielä työnvälitystoimiston kirjoissa olleiden työttömäin luku kunkin kuukauden puolivälissä olleella viikolla vuosina 1932 ja 1931:

	1932.			1931.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Tammikuu	5,477	1,901	7,378	3,028	654	3,682
Helmikuu	6,608	1,827	8,435	3,264	752	4,016
Maaliskuu	6,173	1,792	7,965	3,002	932	3,934
Huhtikuu	6,782	1,918	8,700	3,171	1,057	4,228
Toukokuu	6,680	1,747	8,427	2,915	579	3,494
Kesäkuu	6,116	1,742	7,858	2,448	579	3,027

	1932.			1931.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Heinäkuu	5,886	1,782	7,668	2,077	647	2,724
Elokuu	5,977	1,755	7,732	2,463	778	3,241
Syyskuu	6,403	2,069	8,472	3,154	1,147	4,301
Lokakuu	6,811	2,168	8,979	3,813	1,131	4,944
Marraskuu	7,259	2,563	9,822	4,682	1,324	6,006
Joulukuu	7,925	2,718	10,643	5,108	1,520	6,628

XXII. Naisten työtupa.

Naisten työtuvan johtokunnan toiminnastaan vuonna 1932 antama selonteko oli seuraava:

Johtokunnan kokoonpano ja toiminta. Kokouksessaan tammikuun 9 p:nä 1932 kaupunginhallitus valitsi entiset jäsenet työtuvan johtokuntaan, johon siis kertomusvuonna kuuluivat lakitieteenkandidaatti, pankinjohtaja E. Hj. Rydman puheenjohtajana, toimistonjohtaja J. E. Janatuinen varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä posliiniteknikko A. G. Nyman, toimittaja M. Ollonqvist ja tarkastaja M. Sillanpää. Sihteerinä toimi työtuvan toimintaohjeiden mukaisesti toimitusjohtaja P. E. Kiljunen.

Kertomusvuoden aikana johtokunta kokoontui 20 kertaa, jolloin käsiteltiin 104 asiaa; niistä merkittiin pöytäkirjoihin 133 pykälää. Huomattavin osa käsitellyistä asioista koski tavanmukaisia työtuvan toiminnassa esiintyviä käytännöllisiä, juoksevia asioita, kuten kaupunginhallituksen päätösten täytäntöönpanoa, töiden suunnitteluja, työnhankintoja, ammattikurssien suunnitteluja ja niiden järjestämistä y. m. Johtokunta kävi myöskin tarkastamassa sekä työtuvan että ammattikurssien toimintaa. Kertomusvuonna käsitellyistä tärkeimmistä asioista mainittakoon seuraavat:

Kokouksessaan elokuun 30 p:nä johtokunta käsitteli ja hyväksyi työtuvan vuoden 1933 talousarvioehdotuksen, joka päättyi 550,000 markan suuruiseen vajaukseen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi sen kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti vähennettynä 35,000 markkaa eli 515,000 markkaan, määrärahan ollessa 500,000 markkaa vuonna 1932. Samalla kaupunginvaltuusto kaupunginhallituksen ehdotuksesta merkitsi talousarvioon 2,500,000 markan suuruisen määrärahan naisten opinto- ja ammattikurssien varalta kaupunginhallituksen käytettäväksi.

Työtuvan toiminta ja talous. Työtupa pidettiin kesällä suljettuna heinäkuun 4 p:stä elokuun 7 p:ään, jona aikana työntekijöille maksettiin lain edellyttämä kesälomapalkka; samaksi ajaksi järjestettiin henkilökunnan kesälomat.

Työtuvassa työskennelleiden lukumäärä kunkin kuukauden alussa sekä heidän yhteenlaskettu työtuntimääränsä kunakin kuukautena näkyy allaolevasta yhdistelmästä:

	Työntekijöitä.	Työtunteja.		Työntekijöitä.	Työtunteja.
Tammikuu	123	18,861.5	Heinäkuu	—	—
Helmikuu	115	19,440.0	Elokuu	109	18,096.5
Maaliskuu	112	16,848.5	Syyskuu	113	19,850.0
Huhtikuu	128	26,788.0	Lokakuu	107	18,173.0
Toukokuu	124	19,983.5	Marraskuu	106	18,111.5
Kesäkuu	120	26,211.5	Joulukuu	106	22,196.0

Keskimäärin päivää kohden oli työtuvassa työskenteleviä kertomusvuonna 115. Työtuntien lukumäärä nousi 224,560:een, joista maksettiin työpalkkaa kaikkiaan 783,519:60 markkaa. Kotonaan työskenteleville maksettiin sitä paitsi 13,674: 60 markkaa. Kesälomapalkkoja annettiin 18,772:50 markkaa ja avustuksia 2,039: 95 markkaa, joten työtuvan kirjoissa oleville työntekijöille vuonna 1932 suoritetut palkat nousivat yhteensä 818,006: 65 markkaan. Palkkojen jakaantuminen työn laadun mukaan näkyy seuraavasta:

Vuosineljännes.	Työtuvassa suoritetuista								Työläisten kotonaan suorittamista töistä maksettuja urakkapalkkoja.		Maksettuja työpalkkoja kaikkiaan.	
	varsinaisista töistä maksettuja				erikoistöistä maksettuja tuntipalkkoja.							
	tuntipalkkoja.		urakkapalkkoja.									
	Markkaa ja penniä.											
I	75,534	70	105,441	20	6,447	50	3,499	45	190,922	85
II	96,841	45	154,001	20	8,891	25	4,805	25	264,539	15
III	56,738	35	67,191	30	4,575	25	2,398	50	130,903	40
IV	67,836	70	133,114	05	6,906	65	2,971	40	210,828	80
Koko vuosi	296,951	20	459,747	75	26,820	65	13,674	60	797,194	20
	Keskimääräinen tuntipalkka, Smk.									
	3	08	3	78	4	12	.	.	.	.

Tapaturmaisesti loukkaantui vuoden kuluessa eräs työtuvan työntekijä, joka liukastui kadulla työhön tullessaan saaden lievän aivotärähdyksen, sekä talouskurssilainen, joka uudenvuodenaattona kursseille tullessaan jäi auton alle saaden vaikeahkoja ruhjevammoja.

Alla olevasta yhdistelmästä käy selville työtuvan tulot ja menot kertomusvuonna:

Tulot.	Smk.	Menot.	Smk.
Kaupungin myöntämä määräraha	418,022: 85	Työ- ja kesälomapalkat	818,006: 65
Tuloja tehdyistä töistä:		Henkilökunnan palkat	145,252: 50
puolustusministeriölle	136,247: 45	Vuokrat	70,000: —
suojeluskunnalle	74,204: 10	Sähkö	47,190: 50
kansakouluille	310,842: 90	Konekorjaukset	12,952: 35
sairaaloille	249,402: 75	Kaluston osto ja kunnossapito	25,380: 10
köyhäinhoitolaitokselle	146,339: 90	Työainekustannukset	752,429: 90
muille kunnan laitoksille	44,488: —	Kansliamenot	115,959: 30
muilla laskuilla saatuja	80,992: 05	Ilmoituskulut y.m.s.	5,570: 90
käteisiä	362,779: 35	Hallin myymälän menot	23,723: 25
hallissa myydyistä tuotteista	191,655: —	Sekalaiset menot	51,624: 80
Vuosialennusta	32,780: 95		
Erotus alottavan ja päättyvän saldon välillä	20,334: 95		
Yhteensä	2,068,090: 25	Yhteensä	2,068,090: 25

Vuoden 1932 talousarvioon oli kaupunginvaltuusto naisten työtuvan varalta merkinnyt 500,000 markan suuruisen määrärahan, josta käytettiin 418,022: 85 markkaa; säästöksi jäi siis 81,977: 15 markkaa.

Määrärahasta nostettua määrää lukuunottamatta oli työtuvalla kertomusvuoden aikana tuloja yhteensä 1,629,732: 45 markkaa, vastaten 1,347,912

markkaa vuonna 1931. Tästä määrästä saatiin puolustusministeriöltä ja suojeluskuntain yliesikunnalta työpalkkoina 210,451: 55 markkaa vastaavan määrän ollessa 160,004: 15 markkaa vuonna 1931. Työntekijöille maksetut palkat kesälomapalkkoineen olivat yhteensä 818,006: 65 markkaa, joten työtuvan bruttotulot olivat 811,725: 80 markkaa suuremmat kuin maksetut työpalkat. Työtuvan tulot tekivät 78.8 % kokonaismenoista.

Tilinpäätöksen suhteen on huomattava, että työtuvan kalustoarvot edelliseen vuoteen verraten lisääntyivät 73,460: 65 markkaa, johon sisältyy hankittujen uusien koneiden ja kalustojen arvo, 25,380: 10 markkaa. Työtuvan todellinen tappio oli 344,054: 20 markkaa oltuaan 256,268: 17 markkaa vuonna 1931. Työtuvan varat per joulukuun 31 p:nä 1932 laadittujen kalustoluetteloiden mukaan olivat 1,045,587: 38 markkaa.

Johtokunnan palkkiot tekivät 6,640 markkaa vastaten 11,020 markkaa vuonna 1931.

Tilausten hankinta ja tuotteiden myynti. Vallitsevasta lamakaudesta huolimatta onnistuttiin työtupaan saamaan huomattavasti yksityisten henkilöiden tilauksia, jotka tuottivat suurimman osan kaikista tuloista. Muista tuloryhmistä olivat edelleen seuraavat tärkeimmät: hankinnat puolustusministeriölle, suojeluskuntain yliesikunnalle, kaupungin kansakouluille, sairaaloille ja köyhäinhoidon avustuskanslioille. Varastotyötä pyrittiin mahdollisuuden mukaan välttämään ja mikäli sellaisia tuotteita valmistettiin, ne tehtiin käytännöllistä tarvetta silmälläpitäen ja myytiin ammattikursseilla valmistettujen tuotteiden kanssa toimeenpannuissa myyjäisissä tai lähetettiin hallimyymälään myytäväksi.

Sekä työtuvassa että ammattikursseilla yhä lisääntyvän tuotannon vuoksi olisi suunnittelun alaisena olevan, muiden samaan tapaan toimivien kaupungin tuotannollisten laitosten kanssa perustettavan yhteisen myymälän aikaansaaminen erittäin tärkeätä samalla kun olisi toivottavaa, että kaupungin kaikki laitokset, jotka kuluttavat sellaisia tuotteita, joita työtuvassa voidaan valmistaa, antaisivat tilauksensa työtuvan toimitettaviksi.

Vuositulokseen vaikutti epäedullisesti, paitsi että työtuvan työntekijäin lukumäärä työttömyyden johdosta entisestään lisääntyi samalla kun tuotteiden menekkiä ei voitu vastaavasti lisätä, etenkin se, että puolustusministeriön hankinnoista saadut hinnat suhteettomasti alenivat entisestään.

Työttömyys naisten keskuudessa oli kertomusvuonna edelleen suuri, saavuttaen syyspuolella vuotta suuremman laajuuden kuin koskaan aikaisemmin; työttömien naisten lukumäärä oli melkein kaksinkertaisesti lisääntynyt edelliseen vuoteen verrattuna. Työnvälitystoimistoon työttömiksi ilmoittautuneiden naisten lukumäärä oli kevättalvella suurin huhtikuussa, jolloin ilmoittautuneita oli 1,968, ja syystalvella joulukuun alussa, jolloin ilmoittautuneiden lukumäärä oli kasvanut 2,884:ksi, vastaavien maksimilukujen edellisenä vuonna ollessa 1,057 ja 1,520.

Kurssitoiminta. Johtokunnan tekemien ehdotusten ja suunnitelmien pohjalla kaupunginhallitus hyväksyi vuoden 1932 aikana toimeenpantaviksi allamainitun taulukon osoittamat kurssit:

Kurssien osoite.	Myönnetty määräraha, Smk.		Kurssien toiminta-aika.	Kurssilaisten arvioitu lukumäärä.	Bruttomenot, Smk.		Tulot, Smk.		Nettomenot, Smk.	
				Ammattikurssit.						
Suvilahden kasarmi	356,000	—	7/1-31/5	150	324,485	20	26,125	40	298,359	80
»	175,000	—	15/9-31/12	100	181,366	20	17,143	10	164,223	10
Kotkankatu 9	546,200	—	18/1-30/4	350	441,963	75	38,956	—	403,007	75
Pohjoisranta 2	1,175,000	—	15/9-31/12	605	750,882	35	45,136	70	705,745	65
				Talouskurssit.						
Pohjoisranta 2			15/93-1/12	120	222,658	80	2,129	70	220,529	10
Kotkankatu 9	121,800	—	25/13-0/4	100	148,586	80	—	—	148,586	80
Yhteensä	2,374,000	—	—	—	2,069,943	10	129,490	90	1,940,452	20

Alla olevat numerot osoittavat kurssilaisten lukumäärän kunkin kuukauden alussa sekä työtuntien yhteenlasketun lukumäärän niinä kuukausina, jolloin kurssit olivat toiminnassa:

	Ammattikurssilaisia.	Talouskurssilaisia.	Kurssilaisia kaikkiaan.	Työtunteja.
Tammikuu	—	—	—	24,912.5
Helmikuu	489	91	580	74,874.5
Maaliskuu	471	96	567	84,144.5
Huhtikuu	436	93	529	76,022.0
Toukokuu	154	—	154	20,900.5
Syyskuu	—	—	—	18,985.5
Lokakuu	382	75	457	78,587.0
Marraskuu	651	123	774	133,541.0
Joulukuu	696	123	819	113,549.0

Kunkin kurssin päätyttyä annettiin siitä lopputilityksen mukana rahatoimistolle yksityiskohtainen selostus.

Erikoisesti mainittakoon, että työttömyyden koko maassa yhä lisääntyessä sosialiministeriön taholta kiinnitettiin entistä suurempaa huomiota myöskin ammattikurssien toimintaan, sekä samalla asetettiin uusia vaatimuksia niiden valtion apurahan saamiseen nähden. Sanotusta syystä sosialiministeriöön nimitettiin erikoinen ammattikurssien tarkastaja.

Ammattikurssien kaluston ja jäljelle jääneiden tarveaineiden sekä valmisteiden arvo laadittujen kalustoluetteloiden mukaan per joulukuun 31 p:nä 1932 oli 142,563: 85 markkaa.

Loppukatsaus. Työtuvan samoinkuin ammattikurssienkin toiminta tapahtui kertomusvuonna johtokunnan mielestä kaikinpuolin tyydyttävästi; kehitystä parempaan työtehoon ja parempiin työntuloksiin oli todettavissa. Mitä erikoisesti työtupaan tulee, on huomattava, vaikkakin kertomusvuoden tappio oli edellisen vuoden tappiota suurempi, että työntekijäin lukumäärän lisääntyessä menot henkilöä kohden keskimäärin laskettuina alenivat, tehden menot kutakin työntekijää ja työpäivää kohden 11: 63 markkaa vastaten 12: 49 markkaa edellisenä vuonna ja, mikä on tärkeintä, että täten on työttömyyttä osaltaan voitu huomattavasti lieventää työkykyisten naisten keskuudessa järjestämällä heille ansiotyötä.

XXIII. Urheilulautakunta.

Urheilulautakunnan kertomus vuodelta 1932 oli seuraava:

Urheilulautakuntaan kuuluivat vuonna 1932 puheenjohtajana lääketieteenlisensiaatti U. Tötterman, varapuheenjohtajana kamreeri T. H. Vilppula sekä jäseninä palopäällikkö W. W. Bergström, voimistelunopettaja V. Laherma ja kapteeni H. Öhman. Kaupunginhallituksen edustajana oli kiinteistöjohtaja E. v. Frenckell. Sihteerinä toimi Helsingin kaupungin kansanpuistojen isännöitsijä K. Soinio.

Lautakunta kokoontui toimivuoden kuluessa 13 kertaa; kokouksissa laadittujen pöytäkirjojen pykälämäärä oli 51. Huomattavimmista lautakunnan toiminnan tapauksista vuonna 1932 mainittakoon seuraavat:

Kaupungin uimalaitokset lautakunta puolestaan ehdotti vuokrattaviksi siten, että Ursinin kallion uimalaitos joutui Helsingfors simsällskap nimiselle seuralle, Humallahden laitos Helsingin uimareille ja Mustikkamaan uusi laitos Helsingin työväen uimareille. Mustikkamaan vanhan uimalaitoksen ehdotti lautakunta purettavaksi, koska se oli siinä määrin rappeutunut, ettei sitä silloisessa kunnossaan olisi voitu vaaratta käyttää. Osa sen maalla olevista pukusuojista olisi kuitenkin säilytettävä käytettäviksi Mustikkamaan vapaauimarannan tarkoituksiin Kaupunginvaltuuston vuoden 1932 talousarvioon merkitsemä 32,000 markan suuruinen määräraha uimaseurojen avustamiseksi päätettiin jakaa tasan edellämainittujen kolmen seuran kesken. Avustuksen saaneiden seurojen oli ylläpidettävä uimalaitoksellaan uimakoulua, jossa kansakouluoppilaat saavat maksutonta opetusta määräajoin. Poliisi- ja palomiehistölle oli samoin varattava vapaauinti. Seurasaaren uimalaitos oli kesäksi 1932 vuokrattuna 1,500 markan vuokrasta saarenvartija E. Michelssonnin rouvalle.

Vuoden 1932 kesä oli hyvin edullinen uinnin harjoittajille. Uimaseurat ja seurasaaren laitoksen vuokraaja antoivat seuraavat tilastolliset tiedot hallussaan olevien uimalaitosten käytöstä:

Uimalaitos.	Kävijöitä suunnilleen.			Uimakoulun oppilaita.						
	Maksavia.	Maksutta käyneitä.	Yhteensä.	Kaikkiaan.	Uimakandidaattitutkinnon suorittaneita.			Uimamaisteritutkinnon suorittaneita.		
					Mp.	Np.	Yht.	Mp.	Np.	Yht.
Humallahden	20,000	100,000	120,000	610	59	33	92	39	52	91
Ursinin kallion ...	34,000	95,000	129,000	580	64	91	155	37	62	99
Mustikkamaan ...	9,300	20,000	29,300	490	70	45	115	16	19	35
Seurasaaren	11,000	—	11,000	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	74,300	215,000	289,300	1,680	193	169	362	92	133	225

Mustikkamaan uimalaitoksen käyttöä arvosteltaessa on otettava huomioon, että välittömästi sen yhteydessä on suuri vapaauimaranta.

Kertomusvuonnakin lautakunta huomautti kaupunginhallitukselle Humallahden ja Ursinin kallion uimalaitosten korjausten ja laajennusten tarpeellisuudesta.

Kiinteistölautakunnalle lautakunta antoi lausuntonsa luistinratapaikkojen osoittamista talveksi 1932—33 tarkoittavista hakemuksista. Yleisenä piirteenä oli havaittavissa, että kaikki hakijat pyrkivät saamaan haltuunsa maaluistinratoja, joiden hoitokustannukset ovat huokeammat ja jotka voidaan rakentaa aikaisemmin kuin meriradat. Luistinurheilun tukemiseksi talousarvioon otetusta 48,000 markan suuruisesta määrärahasta jaettiin 12,000 markan edestä n.s. alennuskortteja kansa- ja oppikoululaisille. Edelliset saivat ratamerkkejä ostaessaan 15 markan, jälkimmäiset 12 markan suuruisen alennuksen. Alla olevat numerot osoittavat, missä määrin koululaiset käyttivät hyväkseen näitä etuja.

	Jaettuja alennuskortteja, 15 markkan.	Jaettuja alennuskortteja, 12 markkan.	Luistinradoilla käyneitä luokkia.	Luistinradoilla käyneitä oppilaita.
Suomalainen luistinrata	59	60	986	29,953
Helsingfors skridskoklubbin: Johanneksen kentän rata	62	25	306	7,402
Pohjoissataman rata			69	2,954
Työväen luistinrata	194	25	393	11,367
Bollplan-Pallokentän rata	16	24	99	2,684
Runeberginkadun rata	20	26	24	495
Merisataman rata	3	1	86	1,965
Neitsytpolun rata	—	—	—	350

Lautakunta päätti puolestaan jakaa yllä mainitun määrärahan seuraaville luistinradoille:

	Smk.		Smk.
Suomalainen luistinrata	17,000: —	Bollplan-Pallokentän rata	5,600: —
Helsingfors skridskoklubbin radat	12,700: —	Merisataman rata	4,500: —
Työväen luistinrata	8,000: —	Neitsytpolun rata	200: —
		Yhteensä	48,000: —

Voimisteluyhdistysten työn tukemiseksi kaupungin talousarvioon merkityn 60,000 markan suuruisen avustuksen lautakunta jakoi 27 eri seuralle. Lasten ja varhaisnuorison leikkityön edistämiseksi myönnetyt 40,000 markkaa jaettiin 27 yhdistykselle.

Lautakunta antoi lausuntonsa Väinämöisenkadun, Oulunkylän ja Pitäjänmäen (Talin kartanon) uusista urheilukentistä.

Kaupungin urheilukentillä ehdotettiin toimeenpantaviksi erinäisiä parannuksia. Kankaisen suojakatoksen laittamista Eläintarhan urheilukentän n.s. A-katsomoon lautakunta vastusti, koska se vaikka maksaisi 38,000 markkaa, ei lautakunnan mielestä olisi ollut kyllin kestävä ja tarkoituksenmukainen. Lautakunta ehdotti puolestaan, että tarkoitukseen varattu määräraha, 50,000 markkaa, käytettäisiin puisen katoksen rakentamiseen sekä että katsomoa samalla laajennettaisiin kolmella penkkirivillä, joten istumapaikkoja tulisi lisää 200. Tämä ehdotus hyväksyttiinkin ja työn suoritti toiminimi Thunberg & c:o. Sittemmin lautakunta teki ehdotuksen, että myös Eläintarhan urheilukentän B-katsomoon tehtäisiin samanlaiset korjaukset. Annalan uudelle

kentälle ehdotettiin pukusuoja ja sekä Haapaniemen että Käpylän kentälle suihkulaite. Lisäksi lautakunta ehdotti, että leikki- ja urheilukenttäpuutteen poistamiseksi ryhdyttäisiin toteuttamaan seuraavat uudisrakennustyöt:

1. Kampin alueelta olisi varattava lisää leikki- ja urheilukenttäalueita ja asemakaavaosaston tehtäväksi olisi tästä syystä annettava harkittavaksi kysymys, eikö tämä alue vastaisuudessa olisi kokonaan varattava urheilutarkoituksiin.

2. Mäntymäen ja Turuntien välille olisi järjestettävä hiekkakenttä, jota stadionin valmistuessa voitaisiin kilpailujen aikana käyttää myös autojen pysäköimispaikkana.

3. Käpylän raviradan ja Mäkelänkadun väliin olisi rakennettava aikaisemmin suunnitellut pallokentät ja heittopaikat.

4. Johanneksen kirkon kenttää olisi levennettävä kirkon puolella ja kohotettava länsipäässään.

5. Pasilan rakenteilla olevaa leikkikenttää olisi suurennettava urheilulautakunnan alkuperäisen ehdotuksen mukaan riittävän suureksi harjoituskentäksi.

6. Väinämöisenkadun kenttätyöt olisi aloitettava. Tätä kenttää varten on olemassa vahvistettu suunnitelma.

7. Lasten kahlaamot olisi järjestettävä Käpylään, Sepänkadun aukiolle ja Vallilaan. Myöhemmin lautakunta ehdotti, että Käpylän raviradan keskiosaan suunniteltujen kenttien rakentaminen jätettäisiin lepäämään ja että aluksi rakennettaisiin vain yksi hiekkapallokenttä ja yksi heittoharjoituspaikka raviradan ja Mäkelänkadun välille. Lautakunta tarkasti ja hyväksyi puolestaan Eläintarhan, Hesperian, Kallion, Haapaniemen ja Käpylän urheilukenttien uudet järjestyssäännöt sekä teki ehdotuksen Eläintarhan urheilukentän luovuttamiseksi kilpailuja varten ehdottaen pohjamaksuksi kenttää vuokrattaessa 300 markkaa ja 400 markkaa kansallisista kilpailuista sekä 400 markkaa ja 600 markkaa kansainvälisistä kilpailuista. Pienempi vuokra kannettaisiin yhden päivän, suurempi kahden päivän kilpailuista.

Rahatoimikamarin aikoinaan asettaman komitean talviurheilukeskuksen järjestämistä Helsinkiin koskevasta mietinnöstä urheilulautakunta antoi lausuntonsa, tehden erinäisiä supistuksia uuden hiihtomäen kerrosrakennusten huoneiden lukumäärään nähden.

XXIV. Ammattioppilaslautakunta.

Ammattioppilaslautakunnan toiminnasta vuonna 1932 on saatu seuraavat tiedot:

Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna puheenjohtajana kunnallisneuvos V. von Wright, varapuheenjohtajana insinööri E. E. Söderman ja jäseninä työnantajain edustajat maalarimestari A. Haanoja ja kultaseppämestari O. Lindroos sekä työntekijäin edustajat konepajatyöntekijä J. W. Laine ja kirjansitoja F. E. Merikoski; edellisten varajäseninä olivat insinööri K. F. Kreander ja kirjapainonjohtaja J. K. V. Paasio, jälkimmäisten taas seppä K. K. E. Linnamaa ja vaatturi R. Virta. Sihteerin tehtäviä hoiti varatuomari T. Törnblom, kanslistina toimi filosofiankandidaatti G. Laurén. Kokouksia oli vuoden varrella 7 sekä sen lisäksi 35 arvostelulautakunnan kokousta.

Kertomusvuonna luetteloitiin 38 oppisopimusta ja edelliseltä vuodelta oli luettelossa jäljellä 1,169 sopimusta, joten luetteloituja sopimuksia oli vuoden lopulla 1,207. Ammatittain jakautuivat vuoden varrella luetteloidut sopimukset seuraavasti:

Ammatti.	Mp.	Np.	Yht.	Ammatti.	Mp.	Np.	Yht.
Viilaajia	6	—	6	Painajia	3	—	3
Rautasorvaajia ..	1	—	1	Syövyttäjiä	1	—	1
Hattutyöntekijöitä	1	—	1	Partureita.....	—	7	7
Latojia	15	4	19	Yhteensä	27	11	38

8 oppilasta teki sopimuksen 3 vuodeksi ja 30 oppilasta 4 vuodeksi. Kokeissa hyväksyttiin 80 ja hylättiin 6 oppilasta.

HAKEMISTO.

Sivu

Aallonmurtajan rakentaminen Särkän ja Harakan väliseen salmeen 145
Aamutähti asunto-osakeyhtiön kaupungille suoritettavan korvauksen maksaminen 210
Agros osakeyhtiölle vuokratun alueen järjestely 145, 320
Ahlgren, J. O., työnjohtaja, hänelle myönnetty korvaus ..... 211—212
Ahlströmin, Rafael, rahastojen hoito ja niiden korkovarain käyttö 274
Aikakauslehtikauppa 20, 330
Ajantiedoitusta varten myönnetty määräraha 265
Aktiebolaget Gräsviksgatan 5 osakeyhtiön osakkeiden osto 29, 101, 102, 197
Akustiikan parantaminen kaupunginvaltuuston istuntosalissa 23
Albertinkadun tontin n:o 6 julkisivuoikeus 105
Alennus, tontin hinnasta myönnettävä 200
Alkoholiliike osakeyhtiön myymälät 135
Alkoholipitoiset aineet, niiden myyntioikeudet 131
» » takavarikoidut, niiden säilyttäminen 209, 296, 337
Alppilan puhdistuslaitoksen laskujohdon uusiminen 31
Alueläkärinhoidon järjestäminen Sörnäisiin 63
Alueläkärit, heille myönnetyt virkavapaudet 289
» korvauksen myöntäminen heille kodissakäynneistä 55
Ammattienedistämislaitos, sen johtokunnan jäsenten ja varajäsenten vaali 140
» » toimeenpanemat kurssit 245
Ammattienedistämislaitos-säätiö, sen lainan korkojen suoritus 45
» sille myönnetty laina 196
Ammattientarkastajanvirat, kunnalliset, niiden haltijoita koskevat päätökset .. 289
» » niitä koskevien määräysten tulkitseminen 129
Ammattientarkastus, sen v:n 1933 menosääntö 92
Ammattienylitarkastajanvirka, sen hoitaminen 129
» viransijaisuuspalkkion myöntäminen sen hoitamisesta 59
Ammattikoulut, niiden tuntiopettajain palkkioiden suorittaminen 219
» » valtionapu 104, 207, 208
» niitä varten myönnetyt määrärahat 67, 94, 95
Ammattikurssit, niiden järjestäminen työttömille ..... 75, 245—249, 160*
» » valtionapu 208
Ammattinäytteiden tarkastusta varten varatun määrärahan ylittäminen 62
Ammattiopetuslaitokset, niiden johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten vaali 139
» » kouluhuoneistojen vuokrain laskeminen 95
» » valtionapu 104
» niitä varten v:n 1933 menosääntöön otetut määrärahat 94, 95
Ammattioppilaskodin toiminta 104*
Ammattioppilaslautakunta, sen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten vaali 138
» » v:n 1933 menosääntö 91
» » vuosikertomus 165*
Ampumarata-alueen käyttöoikeutta koskeva esitys 324
Annalan puutarhamaiden käyttö 321
Anniskeluoikeudet, väkijuomain 131, 296, 337
Anniskelupaikat, väkijuomain 135
Apollonkadun eräiden tonttien katuosuuksien päällystäminen 170
» erään osan kunnostaminen 30

Apukouluyhdistyksen avustaminen ... 85
Apulaiskaupunginkamreerinvirka, sen haltijan palkka ... 56
» » perustaminen ... 124
» » täyttäminen ... 286
Apurahoja varten v:n 1933 menosääntöön otettu määräraha ... 101
Armeijan tallien y. m. rakentaminen kortteliin n:o 484 ... 156
Artturinlinna asunto-osakeyhtiölle myönnetty tontin kauppahinnan alennus ... 14
Arvat, niiden myynti kioskeista ... 330
Arvonta, obligatioiden ... 195
Asemakaava-asiat, erinäiset ... 156
Asemakaavaehdotus, Töölön, sen käsittelyjärjestys ... 158
Asemakaavamääräysten kirjoittamismuoto ... 158
Asemakaavanmuutokset ... 3—8, 29, 327
Asevelvollisuuskutsunta, huoneiston luovuttaminen sitä varten ... 332
Asunnot, maksuttomat, sellaisten järjestäminen työttömille ... 79
Asunto-osakeyhtiöt ja -osuuskunnat, niiden hallitusten jäsenten vaali ... 301—304
Asuntoreservin suuruus Helsingissä ... 280
Asuntotontit, kiinteistölautakunnan vuokralle antamat ... 311—312
Autokilpailut ... 340, 43*
Autopuhelimet ... 184, 307, 336
Autoratsioiden toimituttaminen koulujen lähistöllä ... 283
Autot, niiden asemapaikat ... 182
Autotaksat ... 131, 327
Aviottomat lapset, niiden huolto ... 112*
Avustaminen, apukouluyhdistyksen ... 85
» maalariammattikoulun ... 84
» parturiammattikoulun ... 84
» silmäpoliklinikan ... 84
» sokeiden yhdistysten ja yritysten ... 149, 163, 255, 259, 275
» Sosialidemokraattisen työläisnuorisoliiton ... 85
» teatterien ... 85
» työttömäin konttoristien ... 80
» työttömäin työntekijäin ... 72—79, 81
» urheiluseurain ... 260
» yleishyödyllisten yritysten ja laitosten ... 255—259
Avustuksensaajat, köyhäinhoitolautakunnan, niiden lukumäärä ... 78*
Avustukset, köyhäinhoitolautakunnan lahjoitusvaroista jakamat ... 65*, 90*
Avustuskanslia, köyhäinhoitolautakunnan, sen perustaminen ... 65
Avustuslainat pienasuntojen rakentamisen edistämiseksi ... 196, 324

Barnabo nimisen lastentarhan vuokrankorotuksen suorittaminen ... 267
Beckerin, von, lahjoitusrahaston korkovarojen käyttö ... 275
Bengtsår, sen vesijakokustannukset ... 234, 266
» » vesiperäisen maanviljelysalueen kuivaaminen ... 99*
Bensiininjakeluasemia koskevat asiat ... 124, 151, 181, 322, 45*
Bensiininmyynti, astioista tapahtuva ... 20, 148, 308
Björk, P., kaupunginkamreeri, varoituksen antaminen hänelle ... 53
Botbyn tilojen takaisin osto ... 307
Brage-yhdistykselle myönnetty avustus ... 257, 259
Brändö gård, ks. Kulosaaren kartano.

Caritas-kesäsiirtolan ylläpitämiseen myönnetty avustus ... 256, 258

Dal, Malmin kylässä sijaitseva tila, siihen kuuluvan palstan lohkominen kantatilasta ... 146
Denaturoitujen alkoholipitoisten aineitten myyntioikeudet ... 131
Desinfioimismajalan v:n 1933 menosääntö ... 92, 93
Diaarista poistetut asiat ... 278
Diakonissalaitoksen vedenkulutusmaksuista myönnetty alennus ... 84
Diakonissat, köyhäinhoitolautakunnan, heidän toimintansa ... 76*, 77*
Dunckerinkadun erään alueen siistiminen ... 180
Durchmanin, O., kaupungille tekemä lahjoitus ... 88, 275

Ebeneserkodin lastenseimen johtajattaren kesälomasijaisen palkkio 59
Edustuskustannukset ..... 272—273
Eerikinkadun tasoylikäytävän sulkeminen 169
Ekholmin, C. F., stipendirahasto, sen korkovarojen käyttö 88, 274
Elinkeino-oikeudet, niiden myöntämistä koskevat lausunnot 131, 296
Elintarvekaupan jatkaminen Kauppatorilla 337
Elmgren & C:o nimiselle välitysliikkeelle suoritettava vahingonkorvaus 212
Elokuvaesityssali, Kallion kansakoulun 23
Elokuvauksen harjoittaminen kaduilla 329
Eläintarha, sen huvila-alueen n:o 13 uudestijärjestely 320
» » urheilukenttää ympäröivän aidan korottaminen 181
» » urheilukentän luovuttaminen kilpailutarkoituksiin 339
» » » viereen järjestettävä pysäköimispaikka 181
» ks. myös Korkeasaaren eläintarha.
Eläkesääntö, kaupungin työntekijäin, sen tulkitseminen 250
Eläkkeet, kaupunginhallituksen myöntämät ..... 250—252
» kaupunginvaltuuston myöntämät ..... 85—87
» kunnan maksamat, niiden määrän vahvistaminen 55
» niitä koskevien anomusten epääminen 252
» » varten v:n 1933 menosääntöön otettu määräraha 101
Elätteelleanto, köyhäinhoitolautakunnan 85*
» lastensuojelulautakunnan 107*
Elättilasten hoidon valvontalääkärin viran siirtäminen 11 palkkaluokkaan .. 56, 94
Englantilainen laivastovierailu 272
Ensimmäisen julkisen notaarin viran uudelleenjärjestely ..... 107—111
» kaupunginvoudin konttori, sen kaluston hankinta 270
» » » » määrärahan ylittäminen 61
Erhelaskujen, rahatoimiston kassassa sattuneiden, korvaaminen 262
Eriksson, W., kassanhoitaja, hänen tekemänsä kavallukset 52, 212
Eroamisvelvollisuus, kaupungin viranhaltijain ..... 112, 291—292
Esikaupunkipoliisijärjestelmän aikaansaaminen 134
Espoon maantien siltoja koskeva suunnitelma 174, 309
Etelärannan talon n:o 10 julkisivun maalaaminen 307
Etelä-Suomen voimaosakeyhtiö, sen ja kaupungin välinen sopimus 106
» » sille myönnetty lupa sähkölinjan vetämiseen .. 184
Etuantien saantia koskevat päätökset 202

Fabianinkadun tontin n:o 18 osto 308
Finlands svenska sång- och musikförbund, sen järjestämän laulu- ja musiikkijuhlan taloudellinen tulos 261
» » » » » sille myönnetty avustus 85, 273
Finlandssvenska utlandsdelegationen nimiselle yhdistykselle myönnetty avustus 261
Folkhälsan i svenska Finland, tonttien luovuttaminen sille 14, 324
Fylgia, nuoriso- ja raittiusliitto, sille myönnetty avustus 256, 258

Haahti, H., röntgenologi, hänen matkakertomuksensa y. m. painattaminen 295
Haastemaksujen suorittaminen 262
Hagalundin ja Lehtisaaren välinen silta 174
Halkokonttorin tappion poistaminen kirjoista 207
Hallitukset, niiden puheenjohtajain, varapuheenjohtajain, jäsenten ja varajäsenten vaali ..... 137—140
Hanasaaren vuokra-alueiden uudestijärjestely 318
Harakka, sen ja Särkän väliseen salmeen rakennettava aallonmurtaja 145
Haudat 182
Hautausapua koskevat päätökset 55, 71, 252, 255
Hedberg-aviopuolisoiden testamentti 276
Hedelmien myynti, paikkojen luovuttaminen sitä varten 329
Heikkokuuloisten suojaamisyhdistykselle myönnetty avustus ..... 257—258
Heimbergerin, R., palkintorahaston korkovarojen käyttö 276
Helenankadun tontin n:o 4 osto 10
Helsingfors fastighetsaktiebolag nimisen yhtiön osakkeiden osto .. 10, 101, 102, 198
» svenska folkhögskola nimiselle opistolle myönnetty avustus 256, 258
» » kontoristförening nimiselle yhdistykselle myönnetty avustus 80, 249

Helsingfors svenska Marthaförening nimiselle yhdistykselle myönnetty avustus 257, 258
Helsingin ammatillisen paikallisjärjestön asettama komitea, sen jäsenen vaali 301
» » » » » sille myönnetty avustus 249
» asuntokiinteistöyhdistyksen esitys 324
» evankelis-luterilaiset seurakunnat, niiden hautausmaakomitealle myönnetty oikeus hiekan ottoon 150
» » » tilusvaihto niiden kanssa.. 12, 143
» —Hyrylän maantie 33
» —Jorvaksen maantie 174
» kaupungin kunnantyöntekijäin ammattiosaston kesäsiirtolaa varten myönnetty avustus 261
» » rakennusosakeyhtiöt 212
» » sairaanhoitajattarien lepokotiyhdistykselle myönnetty avustus 261
» kaupunkilähetys, ks. Kaupunkilähetys.
» konservatorion säätiön isännistön jäsenen vaali 297
» konttoristiyhdistykselle myönnetty avustus 249
» kuuromykkäyhdistykselle myönnetty avustus 257, 258
» maidontarkastusyhdistys, autosuojan luovuttaminen sille 161
» » sen kanssa tehty sopimus 117
» makasiiniosakeyhtiö, sen ja kaupungin välinen sopimus 213, 43*
» » » osakkeiden osto 197
» Mariayhdistykselle myönnetty avustus 257, 258
» nuorten miesten kristillinen yhdistys, huoneiston luovuttaminen sille 155
» » » » » sen pyytämä työnvälityksen harjoittamislupa 131
» » » » » sille myönnetty avustus 249, 256, 258
» » naisten » » » » » 256, 258
» parturiammattikoulun avustaminen 84, 94
» pitäjän manttaali- ja tiekunnat, kaupungin edustus niissä..... 299
» poikakotiyhdistykselle myönnetty avustus 256, 258
» orkesteritoiminnan historiikin julkaiseminen 265
» ruotsalaiselle partiopiirille myönnetty avustus 257, 258
» sosialidemokraattinen naisyhdistys, sille myönnetty avustus ... 257, 258
» » nuorisoyhdistys, sille myönnetty avustus 257, 258
» » » » vuokrattu alue 338
» suojeluskuntapiirille myönnetty määräraha 83
» suomalainen Marttayhdistys, sille myönnetty avustus 257, 258
» taloustyöntekijäin yhdistykselle myönnetty avustus 257, 258
» toivonliiton toimikunnalle myönnetty avustus 256, 258
» työväen matkailuyhdistykselle myönnetty avustus 258, 259
» » orkesterille myönnetty avustus 95
» valkonauhayhdistykselle myönnetty avustus 257, 258
» yliopiston kansansivistystoimikunnalle myönnetty avustus 261
Hengenpelastusvälineiden asettaminen rannoille 266
Henkikirjoittajan konttori, sen apulaisten luvun lisääminen 290
» » » kaluston hankinta 270
Henkilöllisyyden, maksunnostajain, toteaminen 213
Henkilövaa'at, lupa asettaa niitä 330, 338
Henkisesti sairaiden keskuskodit 117
Henkivartioväen 3:nnen Suomen tarkka-ampujapataljoonan 120-vuotisjuhla .. 261
Hentman, K. J., asemamies, hänen kanssaan tehty sopimus 9
Hermannin vuokratonttien uudestijärjestely 319
Herttoniemi, erään sen huvilan luovuttaminen 156
» sen bulevardin leventäminen y.m. 142, 168
» » rautatietä koskevat asiat 9, 12, 143, 177, 178, 266
» » satama-alueen rakennustyöt 98, 102, 178
» » sataman liittäminen kaupungin satama-alueeseen 42*
» » » rakentamista ja käyttöä koskevat määräykset 300
Hesperian pesäpallokentän katsojaparvekkeen rakentaminen 340
Hiekan otto 150, 185

Hietalahden sulkutelakka ja konepaja osakeyhtiölle myönnetty avustus sen telakan laajentamista varten ... 83
Hietalahdenrannan leventäminen ... 5
Hietaranta, kovaäänisen ja gramofoonin vuokraaminen sinne ... 307
» käymälän sijoittaminen sinne ... 167
» sen luovuttaminen eri tarkoituksiin ... 340
» uimapukujen ja leikkitarpeiden myynti siellä ... 338
Hiiliaition rakentaminen Länsisatamaan ... 43*
Hiilisataman syventämistä tarkoittava esitys ... 43*
Hiilivarastopaikka, valtion jäänsärkijäin ... 145
Hinaajalaiva H2, sen ja höyryalus Ledan yhteentörmäys ... 212
» » » korjaaminen ... 165
Hinaustöissä suoritetun ylityön korvaaminen ... 237
Hinnastot, kansanpuistojen ravintolain ... 338
Hirvonen, S., työntekijä, hänelle myönnetty korvaus ... 211—212
Historiatoimikunnan käyttövarat ... 102
Hjeltin, Gunnar, rahaston korkovarojen käyttö ... 275
Hjärpäll-saaren luona suoritettavat ruoppaustyöt ... 43*
Holhouslautakunta, sen jäsenen vaali ... 138
» » terveydenhoitolautakunnalle suorittama korvaus .. 91, 234
» » vahtimestarin palkkion korottaminen ... 91
» » v:n 1933 menosääntö ... 91
» » vuosikertomus ... 144*
Holhoustoiminta, lastensuojelun toimitusjohtajan ... 101*
Horsman uudistilaa koskeva rakennuslupa ... 146
Humalistonkadun viemärin uusiminen ... 31
Humallahden vuokra-alueella olevien rakennusten korjaaminen ... 24
» » » » lunastaminen ... 21, 101, 324
Huoltokonttorin perustaminen ... 310
Huoltovelvollisuus-käsitteen tulkitseminen ... 55, 217
Huoneistot, niiden hankkiminen eri tarkoituksiin ... 147, 333, 334
» » vuokrain suuruutta koskeva tiedustelu ... 262
Huopalahden kunnan ja kaupungin välinen tiemaata koskeva sopimus ... 35
Huutokaupanpitäjän ammatin harjoittaminen ... 131
Hyppyrimäen rakentaminen ... 322
Hyrylän—Helsingin maantie ... 33
Hyvinkään kunnalliskoti, köyhäinhoidollisten helsinkiläisten sijoittaminen sinne 61*, 73*
Hyväntekeväisyyttä harjoittavien järjestöjen keskitystoimikunta, avustuksen myöntäminen sille ... 261
Hyväntekeväisyyttä harjoittavien järjestöjen keskitystoimikunta, huoneiston luovuttaminen sille ... 155
Hyvösen lastenkoti ... 273, 337, 123*
Hälyytyslaitteiden asettaminen katuristeyksiin ... 62, 327
Hämeentie, sen katuosuuksien kunnossapito ... 171
» » leventäminen ... 168
» » päällystäminen ... 170
Hämäläisten talo osakeyhtiölle kuuluvan rakennusoikeuden lisääminen ... 46
Hätäapuaseman ylläpitämiseen myönnetty avustus ... 249
Hätäaputyöt, ks. Varatyöt.
Högre svenska handelsläroverket i Helsingfors, sen muodostaminen säätiöksi .. 140
Höyrylaiva H5:n luovuttaminen kiertomatkaa varten ... 156

Ikäkorotuksia koskevat päätökset ... 109, 219, 222
Ilmapallojen myynti ... 330
Ilmoitukset, kaupungin, niiden julkaiseminen ... 278, 305
» lupa sellaisten asettamiseen ... 323
Imatran voimalaitos, sen ja kaupungin välinen sopimus ... 106
Internationaler Verband für Wohnungswesen, kiinteistötoimiston liittyminen sen jäseneksi ... 305
Inventtaajat, kaupungin irtaimen omaisuuden, heidän vaalinsa ... 137, 138
Inventtaukset, kaupungin rahavarain y.m. ... 112
Irtaimiston palovakuuttaminen ... 214
Irtolaisuudesta varoituksen saaneet henkilöt ... 77*

Islannin viikko ... 140
Iso Verkkosaari, sahalaitoksen rakennuttaminen sinne ... 146
» Villasaari, sen osto ... 308
Istutukset, niiden järjestäminen ... 181
» » kunnossapitokustannukset ... 23*—24*
» niitä varten v:n 1933 menosääntöön otetut määrärahat ... 99
Itsenäisyyden liitolle myönnetty määräraha ... 266
Itsenäisyydenpäivänä työssä olleet viranhaltijat, palkan suorittaminen heille .. 219

Jalkakäytävän järjestäminen eräälle Toukolan tielle ... 168
Johanneksen kirkon puistikon kunnossapito ... 182
Johtosääntö, kaupungin kassa- ja tililaitoksen, sen 18 §:n muuttaminen ... 70
» kouluhammasklinikan ... 116
» puhtaanapitolaitoksen ... 123
» » tiliviraston ... 123
» puhtaanapitolautakunnan ... 123
» rahatoimiston ... 112
» rakennustoimiston ... 122
» » tiliviraston ... 122
» revisionikonttorin ... 112
» teurastamolautakunnan ... 118
» tuberkuloosihuoltotoimiston ... 116
» yleisten töiden lautakunnan ... 122
Johtotyöt, kaupungin, niiden suorittamistapa ... 237
Jorvaksen—Helsingin maantie ... 174
Joulukuusen pystyttäminen Senaatintorille ... 308
Julkisivuoikeus, eräiden tonttien ... 105, 106
Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunta, sen jäsenten vaali ... 138
» » » v:n 1933 menosääntö ... 91
» » » vuosikertomus ... 143*
Juopuneina pidätettyjen huolto ... 91*
Jäiden ottoa koskevat asiat ... 150, 46*
Järjestyssäännöt, bensiininjakeluasemain ... 124
» veneiden talviteloille panemista koskevat ... 42*
Jäänsärkijät, valtion, niiden vedenotto ja hiilivarastopaikka ... 145
Jäät, niiden räjähdyttäminen Vantaanjoessa jäänlähdön aikana ... 179
Jäätelömyyntipaikat ... 329, 337
Jäävaraston järjestäminen Kivelän sairaalaan ... 265

Kaasujohtotyöt ... 26, 30, 171
Kaasulaitos, kirjoitus- ja laskukoneen hankkiminen sille ... 271
» sen uudistyöt ... 159
» » v:n 1933 meno- ja tulosääntö ... 96, 104
Kaasumaksut, niiden vakuutusjärjestelmä ... 47
» työttömäin suoritettavat ... 244
Kaasumittarien osto ... 68
Kaasusuojelujärjestö, Suomen, sille myönnetty avustus ... 102
Kaasusuojelun järjestäminen ... 301
Kaatopaikat, niitä koskevat päätökset ... 73, 148
Kadut, niiden puhtaanapitomenot ... 68, 99, 36*
» » puhtaanapitotoimenpiteet ... 180, 29*—31*
Kahlaamojen rakentaminen ... 328
Kahvikojut, satama-alueella olevat ... 45*
Kahvilarakennusten vuokralle antaminen ... 331
Kainot köyhät, niiden hyväksi tehty lahjoitus ... 88
Kaisaniemen ranta, sen järjestely ... 176
» » » kuntoonpaneminen ... 98
» ravintolarakennuksen vuokraaminen ... 331
Kaivohuoneen ulkoilmateatterin lakkauttaminen ... 337
» vuokramaksu ... 156, 331
Kaivopuisto, eräiden sen huvilapalstojen vuokra-ajan pidennys ... 18, 145
» sen luovuttaminen eri tarkoituksiin ... 340
» » rannan järjestely ... 176, 327

Kajanus, R., professori, hänelle myönnetty virkaero 139*
» » » laakeriseppeleen ojentaminen hänelle 268
Kalakauppa, sen harjoittaminen Kauppatorilla 328
» sitä koskevien tietojen kerääminen 234
Kalavedet, kaupungin, niiden vuokraaminen 326
Kalliolan vapaaopistolle myönnetty avustus 256, 258
Kalliolinnantien leventäminen ja alentaminen 328
Kallion kansakoulun elokuvaesityssali 23
» kirkon puistikon kunnossapito 182
» lastenpoliklinikan ylläpitäminen 63, 92
» paloasema, sen muutos- ja lisärakennustyöt 97
» » » pääpiirustusten hyväksyminen 23
» uuden kansakoulun tonttipaikka 328
Kalusto, sen hankinta ..... 269—271, 277
» » korjaus 270
Kampin alue, sen luovuttaminen eri tarkoituksiin 330
» » » tasoittaminen 307
» » sillä olevan rakennuksen vuokralle antaminen 332
» » » olevien aidan ja vajan myynti 337
» » » » tallien korjaus 156
» » » suoritettavat erinäiset työt 181
Kanavat, korjatut ja rakennetut uudet ..... 17*—19*
» niiden korjaus- ja kunnossapitokustannukset 98
Kannanta, satamakannantaosaston 50*
Kannanta-aika, kunnallisverojen, sen määrääminen 206
Kansakoulunjohtajan palkkiota varten myönnetty määräraha 56
Kansakoulunopettajat, heidän oikeutensa pysyä virassaan 292
» » virkavuotensa 221
» osittaisen virkavapauden myöntäminen heille 217
» palkanvähennystä koskevan päätöksen soveltaminen heidän sijaistensa palkkoihin 218
Kansakoulunoppilaat, heidän koulunkäyntinsä vieraassa kunnassa 212
» koulutarpeiden antaminen heille ilmaiseksi 120
Kansakoulut, niiden huoneistokysymykset 147
» » kesäsiirtoloihin otettavien lasten varattomuuden toteaminen 283
» » valtionapu 104, 207
» » virkain uudelleenjärjestely 126
» » v:n 1933 menosääntö 94
» » vuosisijaisten ja tuntiopettajain oikeus sairasapuun 216
» niitä varten myönnetyt määrärahat 66
» ruotsinkieliset, niiden taloudenhoitajan palkan vahvistaminen .. 222
» suomenkieliset, » opettajain laulukuoron johtajan palkkio .. 56
» » » toiselle tarkastajalle myönnetty sairasloma 289
Kansakoulutalot, niiden korjauskustannukset ..... 97, 162—163
» » käyttö 21
» » luovuttaminen muihin kuin koulutarkoituksiin .. 152—154
» » pihamaiden järjestäminen 180, 324
» » vuokrain laskeminen 94
» rakennustöiden suorittaminen niissä 23
» uusien sellaisten rakentaminen 97, 328, 337
Kansalaisoikeudet, Suomen, niitä koskevat anomukset 130
Kansan näyttämö, tontin luovuttaminen sille 143, 324
» näyttämön kannatusosakeyhtiölle myönnetty avustus 255
Kansankonsertit 139*
Kansanpuistot, alueiden vuokraaminen niistä 338
» niiden isännöitsijän viran hoitaminen 223, 291
» » käyttöoikeudet 338
» » liikennettä varten rakennettava moottorivenelaituri 98
» » liikenteen järjestäminen 338
» » metsänraivaustyöt 185
» » ravintolain hinnastot 338
» » » vuokralle antaminen 338
Kappelin ravintolaa koskevat päätökset 164, 331
Kasarmintorin järjestely 327

Kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 18 §:n muuttaminen 70
Kasvatusopilliset jatkokurssit, lääkintöhallituksen järjestämät 282
Katajanokka, sen erään alueen luovuttaminen valtiolle 308
» » sataman rakennustöitä varten v:n 1933 menosääntöön otetut määrärahat 98
» » satamarakennustöiden suorittaminen 178
» täytemaan vastaanotto siellä 178
Katolisen kirkon edustalla olevan aukean järjestely 328
Katukauppaa koskevat asiat 19, 20, 149, 256, 329, 337
Katumaan hankkiminen 5, 7, 10, 28
Katuosuuksien kunnossapito 168
Katuprofiilit, ehdotetut ja vahvistetut 167, 327
Katusillan rakentaminen Käpylään 170
Katutyöt, erilaiset, niiden suorittaminen ..... 28—32, 171, 172, 16*—19*
» niistä suoritettavat korvaukset 209
Katuvalaistus, sen järjestäminen ..... 186—187
» siihen käytetyn sähkövoiman hinta 203
» sitä varten v:n 1933 menosääntöön otettu määräraha 99
Kaukoputket, niiden pitämiseen yleisön käytettävinä myönnetty lupa 330
Kauppahallit 328, 335
Kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnan tontti, sen kauppahinnan suorittamisen lykkääminen 45
» » » » takaisinostaminen 11, 324
Kauppaoppilaitokset, niille myönnetty avustus 95
Kauppatori, sen varrella sijaitsevien tonttien rakennusten korkeus 10, 158
» sillä tapahtuva torikauppa 113
Kaupunginagronoomin oikeus hyväksyä laskuja 305
Kaupunginarkkitehdin palkkaedut 56
Kaupunginasemakaavanmuutokset ..... 3—8, 29, 327
Kaupungingeodeetti, hänen antamansa toimintakertomus 352
Kaupunginhallitus, sen edustajat hallituksissa, lautakunnissa y.m. 297
» » istunnot y.m. 277
» » ja lautakuntain yhteistyö 278
» » johtosääntöön tehtävä lisäys 118
» » jäsenten vaali 137
» » kalustoluettelon laatiminen 277
» » kokoonpano, kokoukset y.m. 142
» » määrärahat v:n 1933 menoarviossa 91
» » määrärahoista suoritettavien laskujen hyväksyminen 277
» » päättämistä asioista sanomalehdistölle annettavat uutiset 278
» » pöytäkirjain tarkistus 277
» » työttömyyskomitean asettaminen 301
» » viranhaltijain kesälomain järjestely 286
Kaupunginjohtajain sijaisuudet 277
Kaupunginkamreerin palkan vähentäminen 54, 55
Kaupunginkanslia, sen kaluston hankinta ja korjaus 270
» » sihteereille tulevat käännöspalkkiot 233
» » tilapäisen työvoiman palkkaaminen 232
» » viranhaltijoita koskevat asiat ..... 285—286
» » v:n 1933 menosääntö 91
Kaupunginkassan tarkastusmiesten vaali 138
Kaupunginkirjasto, eräiden sen virkain hoito 290
» sen johtokunnan jäsenten vaali 139
» » » vuosikertomus 127*
» » kirjavaraston inventtaus 284
» » tulot ja menot 95, 134*, 135*
» sitä varten myönnetty määräraha 67
Kaupunginlakimiehen viran uudelleen järjestäminen 308
Kaupunginlääkäri, toinen, hänen palkkansa vähentäminen 54, 55
Kaupunginmuseo, sen johtokunnan jäsenten vaali 139
» » v:n 1933 menosääntö 95
» » vuosikertomus 136*
Kaupunginorkesteri, sen johtajan toimen haettavaksi julistaminen 290
» » järjestysmiehen erottaminen virastaan 290

Kaupunginorkesteri, sen jäsenelle Kaalbekille myönnetty henkilökohtainen palkanlisäys ... 223
» » konserttimestarin virkavuodet ... 221
» » käyttö oopperassa ... 139*
» » toiminta ... 137*
» » valtionapu ... 104, 208
» » ylimääräisten johtajien y.m. palkkaaminen ... 223
» » » konserttien tulojen tilittäminen ... 204
Kaupungintalo, kaluston hankkiminen sinne ... 270
» sen peltikaton korjaaminen ... 160
» » puhelinkeskuksen laajentaminen ... 23
» ulkokaihtimien hankkiminen sen ikkunoihin ... 307
Kaupunginvaltuusto, sen arkiston säilyttäminen ... 337
» » edustajat eri tilaisuuksissa ... 140—141
» » huoneiston siivoaminen ... 232
» » istuntosalin akustiikka ... 23
» » » luovuttaminen eri tarkoituksiin ... 154
» » » sisustaminen ... 160
» » kaluston hankinta ... 270
» » kokoonpano ... 1
» » kokoukset ... 2
» » tammikuun 7 p:n istunto ... 271—272
» » vaalilautakunnan jäsenten vaali ... 137
Kaupunginvouti, avustava, hänen palkkansa vähentäminen ... 53, 55
Kaupunkilähetykselle myönnetty avustus ... 248, 257, 258
Kaupunkipäivät ... 69, 140, 272, 297, 305
Kavallukset, rahatoimistossa tapahtuneet ... 52, 212
Kelkkamäet ... 181
Kellokosken piirimielisairaala, Helsingin kaupungin osallistuminen sairaalayritykseen ... 119, 282
» » sen rakennustoimikunnan jäsenen vaali ... 297
» » » sairaspaikkoja varten v:n 1933 menosääntöön otettu määräraha ... 93
» » sille myönnetyt määrärahat ... 198
Kellosaari, laiturin rakentaminen sinne ... 179
» sen lentosataman sähkön kulutus ... 43*
» » » tasoitustöiden määräraha ... 203
» » » toimistorakennuksen rakentaminen ... 166
Kemistinviran perustaminen rakennuskonttoriin ... 127
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitolle myönnetty avustus ... 256, 258
Kerhotoiminta, kotitalouslautakunnan järjestämä ... 125*
Kerjuun torjuminen ... 61*, 77*
Keski-Helsingin valkonauhayhdistys, sille myönnetty avustus ... 257, 258
Keskityskanslia, hyväntekeväisyyttä harjoittavien järjestöjen, sen toimirta ... 61*
» » » » » ylläpitämiseen myönnetty avustus ... 261
Keskuskeittola, sen anniskeluoikeus ... 296
» » käyttö liikekannallepanon sattuessa ... 295
» » määrärahain ylittäminen ... 68
» » toimitusjohtajan sekä johtokunnan puheenjohtajan vaali ... 300
» » v:n 1933 meno- ja tulosääntö ... 100, 104
Keskuskirjasto, kunnallishallinnon, sen järjestäminen ... 279
Keskuskodit, henkisesti sairaiden ... 117
Keskuskortiston järjestäminen köyhäinhoitovirastoon ... 70*
Keskuslämmityslaitokset, niiden valvonta ... 284, 335
Keskuspoliisitalon pylvässalin käyttö ... 332
Kesäloma, kunnan työntekijäin nauttima ... 12*
» sen myöntämistä koskevat päätökset 224, 232, 236, 237, 286, 287, 288, 307
» » saamisen perusteet ... 216, 224
Kesäsiirtola, kunnantyöntekijäin, sitä varten myönnetty avustus ... 261
Kesäsiirtolat, kansakoulujen, niihin otettavien lasten varattomuuden toteaminen 283
» niissä hoidetut köyhäinhoidolliset lapset ... 85*
Kiertävän sairaanhoitajattaren viran perustaminen Marian sairaalaan ... 124
Kiinnityksen siirtäminen myöhemmäksi ... 197

Kiinteistölautakunta, selonteko sen toiminnasta v. 1932 305
» sen edustus kaupunkipäivillä 305
» » ilmoitusten ja kuulutusten julkaiseminen 305
» » jäsenet, osastot, kokoukset y.m. 305
» » kaluston hankinta 270
» » käyttövarojen käyttö 307
» » maatalousosaston laskujen hyväksyminen 305
» » määrärahain ylittäminen 68
» » puheenjohtajan ja jäsenten vaali 137
Kiinteistöt, kaupungin, niiden palovakuuttaminen 24
» niiden ostamista varten v:n 1933 menosääntöön otetut määrärahat 101
» » osto pakkohuutokaupalla 11, 12
» » puhtaanapito ..... 31*—33*, 36*
» ulkomaalaisten oikeus niiden omistamiseen 131
Kiinteistötoimisto, sen asiamiehenviran ylläpitäminen 290, 308
» » autonkuljettajan kesäloma 307
» » kaluston hankinta 270, 271
» » kansanpuisto-osaston moottoriveneen korjaus 307
» » liittyminen Internationaler Verband für Wohnungswesen nimisen liiton jäseneksi 305
» » maanmittaus- ja kartastotöiden osastolle palkattava vahtimestari 100
» » talo-osaston alaisten toimenhaltijain palkat 336
» » viranhaltijat 306
» » v:n 1933 meno- ja tulosääntö 100, 104
Kiinteä omaisuus, sen katselmusmiesten vaali 138
» » » palovakuutus 185
Kilpailupalkintolautakunnan jäsenten vaali 137
Kilpien asettamiseen myönnetty lupa 323
Kinnekullen huvilapalstan kuntoonpaneminen ..... III, 181
Kioskit 166, 327, 329, 330, 337
Kirjapainokoulu, sen vahtimestarin palkan määrääminen 222
» » valtionapu 207, 208
» vahtimestarinviran perustaminen siihen 95, 126
Kirjasto, kunnalliskodin 84*
Kirjavarasto, kaupunginkirjaston 132*
Kirjoitustarpeiden hankkiminen 269
Kirjoja sokeille nimiselle yhdistykselle nyönnetty avustus 257, 259
Kirkko, Johanneksen ja Kallion, niiden puistikkojen kunnossapito 182
» sen rakentaminen Temppeliaukiolle 16, 136
» tontin luovuttaminen sitä varten Tehtaanpuistosta 145, 327
Kivelän sairaala, jäävaraston järjestäminen sille 265
» » sen apulaislääkärinviran täyttäminen 129
» » » edustalla kasvavien mäntyjen kaataminen 150
» » » henkilökunnan virkavuodet 220
» » » hoitohenkilökunnan asuntokysymys 166
» » » uuden paviljongin sisustaminen 166
» » » » » sisustamismäärärahan siirtäminen v:een 1933 69
» » » v:n 1933 meno- ja tulosääntö 93, 103
» » » ylimääräisten sairaspaikkojen ylläpitäminen 282
» » sitä varten myönnetyt määrärahat 64
» » uusien virkain perustaminen siihen 125
Kivisaaren osto 308
Kodissakävijät, köyhäinhoitolautakunnan, heidän tekemänsä käynnit 76*
Kodissakäynnit, alueläkärien, korvauksen myöntäminen niistä 55
Koe-eläinten osto maidontarkastamoon 92
Koiravero, sen korottaminen 47
» » suorittaminen 206
Koiton näyttämön kannatusyhdistyksen avustuksen myöntämistä koskeva anomus 85
Kojuista tapahtuva kauppa 19, 149
Kokoukset, niitä varten myönnetyt määrärahat 272
Kolmannen palomestarin toimen täyttäminen 129, 287

Kolme seppää, taideteos, paikan osoittaminen sille 149
» » » sen perustöitä varten myönnetty määräraha 98
Komitea, ks. myös Toimikunta.
Komiteapalkkiot, kaupunginhallituksen myöntämät ..... 234—236
Komiteat, niiden asettaminen ..... 41, 300—301, 38*
» » jäsenten vaali 136
Kompassintarkastuspaalun asettaminen 43*
Kone- ja siltarakennusosakeyhtiö, sen oppilaskoululle myönnetty määräraha 94
Kongressit, niitä varten myönnetyt määrärahat 272
Kontorens platsförmedling niminen yhdistys, avustuksen myöntämistä sille koskeva anomus 85
» » » » sen pyytämä työnvälityksen harjoittamislupa 131
Konttorikoneet, niiden hoito 269, 2*
Konttoristit, työttömät, heidän avustamisensa ..... 80, 249—250
Konttoritarpeiden hankkiminen 269
Konttorityöntekijäin osasto n:o 44 nimiselle järjestölle myönnetty avustus 80, 249
Korjauspajat, puhtaanapitolaitoksen 34*
» rakennuskonttorin 25*
Korjaus- ja sisustustyöt, kaupungin omien ja sen hallussa olevien talojen 23, 24, 160, 20*
Korkeasaari, sen eläintarhaa koskevat asiat 184, 339
» » eläintenhoitajan palkan vahvistaminen 223
» » eräiden rakennusten korjaaminen 164, 307, 308
» » laivaliikenteen ylläpitäminen 308
» » tuotteiden myynti 184
Korkeussuhteet, eräiden korttelien 158, 327
Korko, kaupungin varoista myönnettyjen lainain 45, 197, 324
Korokkeet, niiden rakentaminen eri paikkoihin 183
» » rakentamiseen myönnetty määräraha 98
Kortteli n:o 38, sen tontilla n:o 8 olevan tiilirakennuksen purkaminen 309
» » 118, » tonttien luonne 6
» » 178, » alueita ja rakennuksia koskevat sopimukset 331, 332
» » 198, » kunnostaminen 180
» » 215, ks. Kampin alue
» » 484, sen hankkiminen kaupungille 156
Korttikeskus, sille myönnetty lupa postikorttien myyntiin Korkeasaarella..... 338
Korvaukset, erinäiset kaupungille tulevat ..... 208—210
» kaupungin suorittamat ..... 210—212
Koteja kodittomille lapsille nimiselle yhdistykselle myönnetty avustus 256, 258
Kotieläimet, niiden tappaminen 281
Kotikallion lastenseimi, erään sen toimen uudelleenjärjestely 127
» » sen kahden hoitajattaren kesälomasijaisten palkkiot .. 59
» » » kesätoiminta 232
Kotipaikkaoikeus, kunnan avustamien henkilöiden, sitä koskevat tutkimukset 280, 3*, 75*
Kotitalouslautakunta, kotitalousopettajattarenviran perustamista sinne koskeva ehdotus 127
» sen keittiöiden käyttöoikeus 155
» » puheenjohtajan ja jäsenten vaali 138
» » » palkkio 61
» » toimintakertomus 124*
» » v:n 1933 menosääntö 95
» sille myönnetty määräraha 67
Kouluhammasklinikka, kaluston osto sen haaraklinikkaan 63
» sen haaraklinikan perustaminen 116
» » haaraklinikkaan perustettavat uudet virat 125
» » johtosääntö 116
» » v:n 1933 menosääntö 92
» » vuokrankorotuksen suorittaminen 266
Koulukodit, niitä koskevat asiat 185, 104*
Koulukonsertit, kaupunginorkesterin toimeenpanemat 140*
Koulunkäynti vieraassa kunnassa, helsinkiläisten lasten 212
Koulutarpeiden antaminen ilmaiseksi kansakoulujen oppilaille 120
Kreikkalaiskatolinen seurakunta, siltä perittävä saatava 197
Kriminaalimielisairaat, heidän hoitokustannustensa suorittaminen 205, 71*

Kristliga föreningen av unga män nimiselle yhdistykselle myönnetty avustus 256, 258
Kuhlefelt, E., lääketieteenlisensiaatti, hänen silmäpoliklinikkansa ylläpitäminen 84, 92
Kulkukauppa, sen harjoittamisen estäminen ... 149
Kulkutautisairaala, hinkuyskäpotilaiden osaston avaaminen siellä ... 282
» sen boilerien korjaus y.m. ... 97
» siellä hoidettujen puolustuslaitokseen kuuluvien henkilöiden sairaalamaksujen suorittaminen ... 205
Kullervo puhuu miekallensa, taideteos, paikan osoittaminen sille ... 149
Kulosaaren kartanon vuokraajan häätäminen ... 332
Kulosaari, sen kaakkoisniemellä olevan laiturin ylläpito ... 179
» » sillan korjaus ... 179
» » » siltamaksujen suorittamista koskevat kysymykset .. 50, 206—207
Kulutusosuuskuntien keskusliiton pyytämä työnvälityksen harjoittamislupa ... 131
Kultaklausulit, kaupungin lainasopimuksiin sisältyvät ... 42, 195
Kumpulan omakotitaloihin kiinnitettyjen lainojen ottaminen kaupungin vastattavaksi ... 324
Kunnallisen teurastamon hallinto ... 117
» väestörekisterin perustaminen ... 279
Kunnalliset ammattientarkastajanvirat, niitä koskevat päätökset ... 129
» ammattientarkastajat, niiden kanslian kaluston hankinta ... 270
» työväenasunnot, niiden hoitoa koskeva vuosikertomus ... 353
» » » korjauskustannukset ... 97, 164
» » » vuokrien alentaminen ... 332, 333
» » » » suorittamista koskeva päätös ... 335
Kunnallishallinnon keskuskirjaston järjestäminen ... 279
Kunnalliskoti, sen alihoitajattaren virkavuodet ... 220
» » kaluston ostot ... 283
» » vesi- ja viemäri- sekä sähköjohtojen uusiminen ... 97
» » v:n 1933 menosääntö ... 93
» » » » tulosääntö ... 103
» » vuosikertomus ... 81*
Kunnallispormestarin kesälomasijaisen hyväksyminen ... 130
Kunnallisverojen pakkoperiminen ... 300, 6* —7*
Kunnallisverotusta koskevat asiat ... 46, 205—206, 9*—10*
Kunnianosoitukset, niitä varten myönnetyt määrärahat ... 268
Kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahaston korkovarojen käyttö ... 275
Kurssierotuksia varten varatun määrärahan ylittäminen ... 61
Kurssitappion korvaaminen ... 203
Kurssitoiminta, Ammattienedistämislaitoksen ... 45
» työttömien avustamiseksi ... 75, 80
Kustaa Aadolfin puisto ... 15
» II Aadolfin muistopatsaan paikka ... 15, 327
» » » » pystyttäminen ... 268
Kuulutukset, kaupungin, niiden julkaiseminen ... 278, 305
Kyläsaaren puhdistuslaitos, koneiston hankkiminen sinne ... 98, 175
» » sen koneiston hinta ... 214
» » » rakennustyöt ... 37, 18*
» » siellä suoritetut tutkimukset ... 18*
» venelaituri ... 43*
Käpylä, hajoituskaivon poistaminen sen kansakoululta ... 163
» sen alueläkärin vastaanottohuoneen vuokran maksaminen ... 266
» » raviradan luovuttaminen eri tarkoituksiin ... 340
» sinne rautatien yli rakennettava katusilta ... 170
» vesi- ja viemärijohtojen laskeminen sinne ... 26
Käpylän nuorten miesten kristillinen yhdistys, sille myönnetty avustus .. 256, 258
» Taivaskallion kahvila-alueen vuokraoikeuden pidennys ... 315
» —Tuomarinkylän tietä koskevat asiat ... 12, 98, 173
Käsityönopetus, kotitalouslautakunnan järjestämä ... 125*
» siihen tarvittavien raaka-aineiden ja tarvikkeiden antaminen ilmaiseksi kansakoulujen oppilaille ... 120
Käteiskassat, niiden pitämiseen myönnetyt oikeudet ... 202
Käymälät ... 167, 324, 31*—33*, 36*
Käännöspalkkiot, kaupunginkanslian sihteereille tulevat ... 233
Köyhäinhoito, sen aktien desentralisatio ... 73*

Köyhäinhoito, sen korvaaminen rahalla 93*
» » » työtä tekemällä 72*
» » saatavain kirjaaminen ja poistaminen tileistä 69, 72*
» » tulot ja menot 93, 103, 92*, 93*
Köyhäinhoitolautakunta, sen alaiset virkailijat 75*
» » asiamiesosaston toiminta 78*, 94*, 95*
» » avustuksensaajain omaisuuden haltuunotto 71*
» » avustuskansliaan asetettu sähkömittari 307
» » avustuskansliain lukumäärän lisääminen 65
» » jaostot 64*
» » jäsenmäärän lisääminen 120
» » kanslioiden työtaakka 76*, 96*
» » kokoonpano ..... 62*—63*
» » kokoukset 65*
» » puheenjohtajain ja varapuheenjohtajain vaali 139
» » päiväkoti 85*
» » rekisterikortiston uudistaminen 65
» » saatavan turvaaminen 198
» » tarkastuspiirit 63*, 64*, 66*
» » työtupien huoneisto-olot 147
» » » myymälä 283
» » » tarkoituksenmukaisuutta tutkiva komitea 74*
» » » valmisteiden myynti 70*, 73*
» » » vuosikertomus 90*
» » työtuvan ja avustuskanslian huoneiston korjaukset 162
» » virastojen kaluston hankinta 270
» » vuosikertomus 59*
» » ylimääräisen apulaisjohtajan viran merkitseminen vakinaiseen palkkasääntöön 126
» sille myönnetyt määrärahat 64
» uusien toimien perustaminen sen virastoihin 93

Laboranttikursseja varten myönnetty avustus 261
Lahjoitus, kainojen köyhien hyväksi tehty 88
Lahjoitusrahastot, avustusten jakaminen niistä köyhäinhoitolautakunnan toimesta 90*
» lastensuojelulautakunnan käytettävissä olevat 115*
» niiden korkovarojen käyttö ..... 88, 274—276
» niistä myönnetyt lainat 196
Laina-asiat, kaupungin ..... 42—45, 188—197
Lainasopimukset, kaupungin, niihin sisältyvä kultaklausuli 42, 195
Lainat, kaupungin antamat ..... 196—197
» » ottamat ..... 188—194
» kuoletuslainoiksi muunnetut avustus- 196, 324
» niiden koron alentaminen 45, 197, 324
Lainrikkojat, alaikäiset, lastensuojelulautakunnan hoidossa olevat 103*
Laiturit, niiden rakentaminen ja korjaaminen 179
Lapinlahdenkadun kansakoulun vahtimestarin- ja talonmiehenvirkain uudelleenjärjestely 126
» tontin n:o 17 osto 328
Lapinniemen varastoalueen nimittäminen Ruoholahden varastoalueeksi 308
Lapinrinteen tontin n:o 10 osto 309
Lasten työkotiyhdistykselle myönnetty avustus 255, 256, 258
Lastenhoidon neuvonta-asemat, niiden toiminta 100*, 118*
» » sellaisen ylläpitämiseen myönnetty avustus 256, 258
Lastenhoitoyhdistykselle myönnetty avustus 256, 258
Lastenkodinkadun tontin n:o 1 b osto 10, 198
Lastenkodit, kaupungin varoilla avustetut 256, 257
» lastensuojelulautakunnan alaiset 107*
Lastenpoliklinikka, huoneiston hankkiminen sille 147
» sen huoneiston korjaukset 161
» » ylläpitäminen 63, 92
Lastenseimi, Kotikallion, erään sen toimen uudelleenjärjestely 127

Lastenseimi, kunnallinen, sen perustaminen ... 121
Lastensuojelulautakunta, sen alaisten työntekijäin kesäloma ... 236
» » aviottomain lasten osasto ... 112*
» » lastenvalvojalle myönnetty virkavapaus ... 289
» » määrärahan ylittäminen ... 66
» » nuorisonhuoltojaosto ... 111*
» » puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten vaali ... 139
» » turvattomain lasten osasto ... 107*
» » virkailijat ... 100*
» » vuosikertomus ... 98*
» » yleisen kansliaosaston toiminta ... 102*
Lastensuojelutoiminnan, tulot ja menot ... 94, 103, 116*
Lastentarhat, eräiden niiden osastojen vakinaistaminen ... 121
» leikkipaikkain järjestäminen niille ... 181, 182
» niiden aputyttöjen palkankorotus ... 221
» » huoneistojen korjaukset ... 163
» » huoneisto-olot ... 147, 334, 337
» » johtokunnan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten vaali ... 139
» » kaluston hankinta ja korjaus ... 270
» » kanslian aukipitäminen kesällä ... 283
» » » huoneiston vuokra ... 267
» » » kaluston hankinta ... 270
» » » lämmityskulut ... 307
» » kesä- ja joululomatoiminta ... 283
» » opettajiston palkkaa koskevat asiat ... 216, 217
» » tarpeisiin myönnetyt määrärahat ... 265
» » toiminnan laajentaminen ... 121
» » valtionapu ... 104
» niissä työskentelevien harjoittelijoiden oikeus saada lapsille valmistettua ruokaa ... 219
» niitä varten myönnetty määräraha ... 67, 95
Laulu- ja soittojuhlat, paikan luovuttaminen niiden järjestämistä varten ... 150
Laulukuoro, suomenkielisten kansakoulujen opettajain, sen johtajan palkkio ... 56
Lausunnot, kiinteistölautakunnan antamat ... 308, 324, 326, 327
» palotoimikunnan antamat ... 51*—52*, 54*
» rakennuskonttorin satama- ja rautatieosaston antamat ... 12*—13*
» satamalautakunnan antamat ... 40*—41*
Lautakunnat, niiden puheenjohtajain, varapuheenjohtajain, jäsenten ja varajäsenten vaali ... 137—140
Lauttasaari, sen ja Salmisaaren välinen siltayhteys ... 35, 308
» » kansanpuiston vartiokoirien opettaminen ... 307
» » sillalla kannettavat siltamaksut ... 297, 308
» » sillanrakennustyö ... 174
» siellä sijaitsevan huvilarakennuksen osto ... 22
Lehtisaaren ja Hagalundin välinen silta ... 174
Leikkikentät ... 181, 324, 327, 17*
Leikkitoiminnan edistämiseksi myönnetyt avustukset ... 101, 260
Lentokentät, niiden järjestäminen ... 180, 308
Lentokoneiden laskeutumis- ja oleskelumaksut ... 48*
Lepokoti, kunnan sairaanhoitajattarien, sen ylläpitämiseen myönnetty avustus .. 261
Leppäsuon alueen pakkolunastaminen ... 142
Leski- ja orpokassan perustaminen ... 262, 280, 2*
Levanto, A.-L., ammattienylitarkastaja, hänelle myönnetty virkaero ... 129
Lihantarkastamo, sen osanotto maatalousnäyttelyyn ... 264
» » v:n 1933 meno- ja tulosääntö ... 92, 104
Lihantarkastustoiminta, sen alistaminen sosiali- ja opetusasiain johtajan alaiseksi 118
» sitä koskevien asetusten uusiminen ... 119
Liikealalla toimivien keskusavustustoimisto, huoneiston luovuttaminen sille .. 155
» » » sille myönnetty avustus ... 80, 249
Liikeapulaiskurssit, niitä varten myönnetty avustus ... 95
Liikenne, sen järjestämistä tarkoittavat toimenpiteet ... 182, 327 328
Liikennejärjestys ... 123

Liikennelaskenta ... 308
Liikennemaksut ... 47, 47*, 49*
Liikennemerkit, niiden asettamiseen myönnetty määräraha ... 98, 327
Liljebladin, Alma, rahaston korkovarojen käyttö ... 275
Lindfors, A., v.t. satamakapteeni, hänelle suoritettava palkkio ... 222
Linja-autoliikenne ... 151, 327
Loviisan varatyömaa ... 240
Luistinratojen ylläpitämiseen myönnetty avustus ... 101
Luistinurheilun edistäminen ... 259, 163*
Lukusalit, kaupunginkirjaston ... 131*
Lumenajo kaupungin taloista ... 203
Lumityöt, kaupungin, niiden suorittamistapa ... 238
Lundenius, G. A., hänen kaupungille testamenttaamansa varat ... 274
Luontoisedut ... 216, 219
Luottokuljetuslippujen hankkiminen ... 68*
Lupa asua kaupungin ulkopuolella ... 294
Luvat, erilaiset, kiinteistölautakunnan myöntämät ... 322—323, 330, 338
Lybeck, I., toiminimi, vahingonkorvauskanteen nostaminen sen omistajia vastaan 206
Lyhytaikainen luotto, kaupunginhallituksen oikeus ottaa ... 45
» » sen tarpeen tyydyttäminen ... 188—189
Lämpökeskuksen rakentaminen teurastuslaitokselle ... 22
Lämpökustannukset, Hämeentien talon n:o 39 eräiden huoneistojen ... 204
Lämpöteknikon vuosikertomus ... 22*
Länsisataman rakennustyöt, niitä varten v:n 1933 menosääntöön otetut määrärahat ... 98
Länt. Kaivopuiston huvila-alueiden vuokraoikeuden pidennys ... 18, 145
Lääkärinapu, varattomien, sitä varten varatun määrärahan ylittäminen ... 62
Lääkärinhoito, kunnalliskodin ja työlaitoksen ... 84*
Lääkärintodistukset ajokortin saamista varten ... 281
Lönnrotinkadun jatkeen noususilta ... 28, 167, 168
» liikenneväylän valmistuminen ... 168
» päällystäminen ... 170
» tonttien n:ot 19 ja 21 julkisivuoikeus ... 106

Maa-alueiden hankkiminen teitä varten ... 142, 143
» luovuttaminen maantietä varten ... 34, 35
» » valtionrautateille ... 13
» osto rautatietä varten ... 9
Maalariammattikoulu, sen avustaminen ... 84
» sille myönnetty määräraha ... 94
Maalentokentät, niiden järjestäminen ... 180
Maantiet, maan hankkiminen niitä varten ... 143
» niiden kunnossapitoon myönnetty valtionapu ... 208
» » rakentaminen ... 33, 35, 327
Maanviljelys, kunnalliskodin ja työlaitoksen ... 84*
Maanvuokrat, pakkohuutokaupassa ostetuista vuokratonteista perityt ... 200
Maatalousnäyttelyyn osanottoa varten myönnetty määräraha ... 264
Maatalousosasto, kiinteistötoimiston, sen toimintakertomus ... 342
Maatilat, niiden menot ja tulot ... 100, 104, 351
Maidontarkastamo, sen kaluston hankinta ... 270
» » osanotto maatalousnäyttelyyn ... 264
» » v:n 1933 meno- ja tulosääntö ... 92, 103
» sille myönnetyt määrärahat ... 63, 264
Maidontarkastusta koskeva sopimus ... 117
Mainoslaitteiden asettamiseen myönnetty lupa ... 323, 330
Maistraatinsihteerinviran uudelleenjärjestely ... 107—111
Maistraatti, eräiden sen virkain uudelleenjärjestely ... 107
» sen kaluston hankinta ... 270
» » muuttokustannukset ... 267
» » viransijaisuuspalkkioiden suorittaminen ... 57
» sitä varten v:n 1933 menosääntöön otettu määräraha ... 90
Maitopisara-yhdistykselle myönnetty avustus ... 257, 258
Majoituslautakunta, sen jäsenten palkkiot ... 60
» » v:n 1933 menosääntö ... 102

Makasiinirannan paaluarinan korjaus ... 27
Makkaranmyynti kaduilla ... 329, 337
Maksumääräykset, niiden allekirjoittaminen ... 279
Malmin hautausmaan laajentaminen ... 12
» kaatopaikka ... 33*
» kalkkihiekkatiilitehdasosakeyhtiön osakkeiden osto ... 308
Mankala fors aktiebolag, osakeyhtiö, konttokuranttitilin avaaminen sille rahatoimistossa ... 203
» » » » sen johtokunnan jäsenten vaali ... 301
Mannerheimin, Sofie, yksinäisten äitien ja heidän lastensa kodin voimassapitoon myönnetty avustus ... 256, 258
» ks. myös Kenraali Mannerheimin.
Mansner, E. A., autonkuljettaja, korvauksen suorittaminen hänelle ... 211
Marian sairaala, kiertävän sairaanhoitajattaren viran perustaminen sinne ... 124
» » määräraha sen uudishankintaa varten ... 97
» » sen v:n 1933 menosääntö ... 93
» » ylimääräisten sairaspaikkojen järjestäminen sinne ... 282
Mariayhdistys, sille myönnetty avustus ... 257, 258
Marjaniemeen vievä tie ... 35
Marjojen myynti, paikkojen luovuttaminen sitä varten ... 329
Matka-apurahat, kaupunginhallituksen myöntämät ... 236
» v:n 1933 menosääntöön merkityt ... 101
Matkailualusten satamamaksut ... 205
Matkakertomukset ... 284—285
Matkakulut, niiden korvaaminen ... 69, 224—225
Matkarahan myöntäminen varatyöläisille ... 241—242
Matkustajatullipaviljongin rakentaminen Eteläsatamaan ... 166
Mechelininkadun leveys ... 30
» poikki- ja pituusprofiilit ... 327
Mellunkylään vievä tie ... 174
Menoarvio, kaupungin v:n 1933 ... 88, 90
Merenkävijät nimiselle seuralle myönnetty lupa aallonmurtajan rakentamiseen .. 145
Merimerkkien kunnossapito ... 175
Merimiesten työnvälitys ... 154*
Merisatama, moottoriveneiden vauhdin vähentämistä tarkoittavien varoitustaulujen asettaminen sinne ... 262
» sen moottoriveneliikenne ... 42*
Messut, ks. Suomen messut.
Metsänvartijanviran ottaminen vakinaiseen menosääntöön ... 128
Metsästysoikeudet kaupungin mailla, niiden myöntäminen ... 326
Mielisairaalat, niiden valtionapu ... 207
» niissä hoidetut köyhäinhoidolliset henkilöt ... 89*
» valtion, niissä hoidettujen kriminaalimielisairaiden hoitomaksujen suorittaminen ... 205
Miesten työlaitoksen toiminta ... 81*, 95*
Minervankadun kunnostaminen ... 30
» tontin n:o 4 katuosuuksien päällystäminen ... 170
Mjölbollstadin parantola, sen sairasmaksut ... 205
Momenttireservilaitteen hankkiminen sähkölaitokseen ... 27
Moottoriajoneuvokilpailut, kaupungin tulot niistä ... 150
Moottoriajoneuvoliikennettä koskevat säännökset ... 123
Moottoriajoneuvot, niiden verovapaus ... 206
» takavarikoidut, niiden säilyttäminen ... 209
Moottoriveneliikenne Merisatamassa ... 42*
Morsian saarella olevien rakennusten osto ... 145, 324
» saarta koskeva vuokrasopimus ... 145
Muistopatsaat ... 268
Muistotaulu, A. E. Nordenskiöldin syntymätaloon asetettu ... 15
Mukavuuslaitokset, niiden puhtaanapito ... 31*—33*, 36*
» » rakentaminen ... 167, 324
Munkkiniemen yhdyskunnan oikeus siltamaksun perimiseen ... 132
» » rakennussuunnitelma ... 296
Munkkisaaren makasiinit, niiden vuokralle antaminen ... 331
Museo, ks. Kaupunginmuseo.

Musiikkijuhlat, niitä varten myönnetyt avustukset ... 85
Musiikkilautakunta, sen jäsenten vaali ... 139
» » kokoonpanoa koskeva esitys ... 284
» » tarverahamäärärahan ylittäminen ... 67
» » v:n 1933 menosääntö ... 95
» » vuosikertomus ... 137*
Mustasaari, sen ravintolan vuokralle antaminen ... 338
» sitä ympäröivän vesialueen jakaminen ... 144, 308
Mustikkamaa, sen vanhan uimalaitoksen purkaminen ... 165
Muuntaja-asema, Tilkan, sen pitäminen käynnissä ... 160
Muuttoilmoituslomakkeet, niitä varten varatun määrärahan ylittäminen ... 62
Muuttokustannukset ... 267
Myyntiluettelo, tonttien, sen vahvistaminen ... 143, 311
Myyntipaikkain luovuttaminen ... 19, 329, 330
Mäkelän ulkoilmanäyttämön alueen vuokraaminen ... 315
Määrärahain siirtäminen vuodesta toiseen ... 69
» säästöjen siirto seuraavaan vuoteen ... 41
Määräykset, työntekijöille myönnettävää sairas- ja hautausapua koskevat ... 71

Nackbölen tila, alueen osto siitä ... 308
Naimisissa olevat naiset kaupungin palveluksessa ... 279, 287
Naisjärjestöjen hätäaputoimikunnan huoneiston korjaaminen ... 165
Naisten työtupa, sen johtokunnan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten vaali ... 300
» » » toiminta ... 246
» » » tulojen käyttö ... 204
» » » valtionapu ... 208
» » » vuosikertomus ... 158*
Naurissaari, sillä olevan rakennuksen osto ... 308
Neuvonta, lastenhoidon ... 118*
Nikkilän sairaala, sen alihoitajattaren virkavuodet ... 220
» » » henkilökunnan asuinrakennuksen rakentaminen ... 97
» » » v:n 1933 meno- ja tulosääntö ... 93, 103
» » » ylimääräisten sairaspaikkojen käytäntöönottaminen ... 282
» » sitä varten myönnetyt määrärahat ... 64
» » uudisrakennustöiden suorittaminen siellä ... 97
» » uusien virkain perustaminen sinne ... 125
Nilsiäntien kansakoulun sisustaminen ... 23
Nobel-Standard osakeyhtiö Suomessa, sen vuokrakysymysten selvittely ... 319
Nordberg, I., varatuomari, hänen valitsemisensa yleisten töiden hallituksen sihteeriksi ... 130
Nordenskiöldin, A. E., muistotaulu ... 15
Nordenskiöldinkadun alikäytävän laajentaminen ... 169, 186, 239
» tasoitus ... 170, 171
Normaalikellojen kunnossapito ... 69, 100
Nuohoustoimi ... 54*
Nuoriso- ja raittiusliitto Fylgialle myönnetty avustus ... 256, 258
Nuorisonhuolto ... 111*
Nuorten miesten kristillinen yhdistys, ks. Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys.
Nurmikenttä, sen järjestäminen Töölönlahden pohjoispäähän ... 180
Nyländska jaktklubben nimiselle seuralle myönnetty laskun suorittamisen lykkäys 208
Näyteikkunat, virastotalosta vuokratut, niiden kunnostaminen ... 161

Obligatiolainat, kaupungin ... 43, 44, 45, 190—196
Obligatiot, niiden arvonta ... 195
» » lunastaminen ... 194
Ohjesääntö, terveydenhoitolautakunnan ... 113
Oikeus, ks. Lupa.
Oikeusaputoimisto, sen johtokunnan jäsenten vaali ... 138
» » määrärahan ylittäminen ... 62
» » v:n 1933 menosääntö ... 91
» » vuosikertomus ... 145*
Oluen anniskelu ja myynti ... 135

Omakotirakentajat, heidän osoittamisensa kaupungin varatöihin 238
Omakotitaloihin kiinnitettyjen lainojen ottaminen kaupungin vastattavaksi 324
Omakotitontit, aitojen rakentaminen niille 185
» pakkohuutokaupalla ostetut, niiden lainakorkojen poistaminen tileistä 310
Opetuslaitokset, niitä varten v:n 1933 menosääntöön merkityt määrärahat 94
Opetusministeriön retkeilylautakunta, avustuksen myöntäminen sille 101
» » huoneistojen luovuttaminen sille .. 154, 155
Opintokurssit, niiden järjestäminen työttömille ..... 75, 245—246, 249
Opintomatka-apurahat, kaupunginhallituksen myöntämät 236
» niitä varten v:n 1933 menosääntöön merkityt määrärahat 101
Oppikoulujen vanhempainneuvostojen valitseminen 140
Oppisopimukset, ammattioppilaslautakunnan luetteloimat 165*
Orkesteritoiminta, Helsingin, sen historiikin julkaiseminen 265
Osakeyhtiö Agros, sille vuokratun alueen järjestely 145
» Stockmann, siltä ostetun kiinteistön kauppahinnan suorittaminen .. 199
Osakkeiden osto 29, 197
Osuuskassojen keskuslainarahasto osakeyhtiön kanssa tehty sopimus 8
Oulunkylä, siellä sijaitsevien maa-alueiden hankkiminen 10
» tien rakentaminen sinne 174
Oulunkylän tila, sen peltoalueen luovuttaminen Toivolan koulukodille 145, 100*
» urheilu- ja leikkikenttää koskevat asiat 37, 181, 327
» —Viikin—Herttoniemen rautatie 9, 13, 177, 309

Pakinkylän sähköosakeyhtiön ja kaupungin välisen vuokrasopimuksen purkaminen 326
» uimarannan kuntoonpanettaminen 38
Pakkohuutokaupalla ostaminen, kiinteistöjen 11, 12
» » vuokraoikeuksien ja rakennusten 17, 18, 144, 200
» ostettujen kiinteistöjen menot ja tulot 70
Pakkolunastaminen, Leppäsuon alueen 142
Pakkolunastuskustannuksen vakuus, Herttoniemen radan rakennustoimiluvassa määrätty 178
Pakolaisten oikeudet 295
Palkankorotukset ..... 56, 57, 221—222
Palkanvähennys, kaupunginvaltuuston sitä koskevan päätöksen tulkitseminen ..... 217—218
Palkat, kaupungin työntekijäin 70
» » varatyöntekijäin 32
» » viranhaltijain, niiden alentaminen ..... 54, 217—218
» kaupunginhallituksen vahvistamat ..... 222—223
» puhtaanapitolaitoksen työntekijäin 27*
Palkintolautakunnan jäsenten vaali 137
Palkka, oikeus sen nauttimiseen virkavapauden ajalta ..... 225—226, 282, 285
» sen nostossa tapahtunut petos 236
» » suorittamista viranhaltijoille koskevat ohjeet 218
Palkkakysymykset, erinäiset ..... 53, 60, 215—224
» niitä koskevien päätösten vahvistaminen 53, 55
Palkkiot, kaupungin lautakuntain y. m. jäsenten, niiden määrääminen 60, 61
» kaupunginhallituksen eri tehtävistä myöntämät ..... 233—236
» kunnan maksettavat, niiden alentaminen 54, 60
Paloasema, Kallion, sen muutos- ja lisärakennustyöt 23, 97
Paloilmoituslaitos 53*
Palokunta, erinäiset sitä koskevat asiat 52*
» sen avustus- ja huvirahasto 58*
Palolaitos, sen miehistön ajokortin saanti 281
» » määrärahan ylittäminen 62
» » sairasauton korjaus 62
» » teknillinen varustus 52*
» » v:n 1933 menosääntö 92
» » vuosikertomus 51*
» sille hankittava uusi sairaiden kuljetusauto 92
» » suoritetun vakuutusmäärän käyttö 204
Palomestarin, kolmannen, toimen täyttäminen 129, 287
Palomuurin, yhteisen, rakentaminen kahdelle tontille 19, 324

Palopostit ... 53*
Palopäällikön toimisto, sen kaluston hankinta ... 270
Palotarkastukset ... 53*
Palotoimikunta, sen jäsenten vaali ... 139
» » kokoonpano v. 1932 ... 51*
Palovahingot ja niiden korvaaminen ... 210—211, 57*
Palovakuutus, kaupungin irtaimiston ... 214
» » kiinteän omaisuuden ... 24, 185—186, 309, 336, 337
Palovakuutusasian lopullinen järjestäminen ... 301
Palvelusvuodet, niiden laskeminen ... 72
Parturiammattikoulu, Helsingin, sen avustaminen ... 84, 94
Pasilan haarakirjasto, sen hoitaminen ... 223
» lastenseimi, sen ylläpitämiseen myönnetty avustus ... 257, 258
» nuorten miesten kristillinen yhdistys, sille myönnetty avustus ... 256, 258
Passintarkastussuojan järjestäminen Eteläsatamaan ... 160, 166, 41*
Paulig, E., johtaja, rakennusten lunastaminen häneltä ... 22
Pauligin, Gustaf, lahjoitusrahaston korkovarojen käyttö ... 276
Pelastusarmeija, sen avustaminen ... 85, 257, 258
Perunapalstojen paaluttaminen ... 307
Pesulaitos, kunnalliskodin ... 84*
Petos palkan nostossa ... 236
Petsamo, laiva, sen satamamaksujen suorittaminen ... 204
Pidätettyjen henkilöiden ruokinta ... 281
Pienasunnot, niiden rakentamisen edistämiseksi myönnetyt avustuslainat ... 196
Pienolan lastentarhan lastentarhaosaston muuttaminen kokopäiväosastoksi ... 121
Pientenlastenkodin ylläpitämiseen myönnetty avustus ... 256, 258
» ks. myös Sofianlehdon pikkulastenkoti.
Pihamaa, yhteinen, sen järjestäminen korttelin n:o 77 tonteille ... 106
Pihlajasaari, sen rannan hiekoittaminen ... 185
Piirustukset, kaupunginvaltuuston hyväksymät ... 23, 27, 28
» kiinteistölautakunnan hyväksymät ... 323
» satamalautakunnan hyväksymät ... 46*
Pitäjänmäen radan oikaiseminen ... 13
Planktologiset tutkimukset, niitä varten myönnetty määräraha ... 266
Pohjoismainen raittiuskokous ... 272
Pohjoismaiset apukoulunopettajat, kahvitarjoilun järjestäminen heille ... 272
» musiikkijuhlat, kaupunginorkesterin käyttäminen niiden konserteissa ... 85, 272, 139*
» rakennuspäivät ... 272
Poikakoti, sen ylläpitämiseen myönnetty avustus ... 256, 258
Poliisihoito, kaupungin ympäristöalueiden ... 134, 281
Poliisikoirat, niiden opettaminen ... 307
Poliisilaitos, kaupungin osanottoa sen menoihin koskevien määräysten tulkitseminen ... 262
» sen etsivän osaston pidätettyjen säilytyshuoneiden lisääminen ... 337
» » huoneistojen korjaukset ... 23, 97, 161
» » lääkärin vastaanottoa varten vuokrattu huone ... 147, 335
» » miehistöauton käyttömaksu ... 261
» » spriivarastojen säilyttäminen ... 296, 337
» » suojeluosaston sairasosasto ... 123
» » tutkinto-osaston sijoittaminen ... 335
» » viranhaltijoita koskevat päätökset ... 288—289
» » v:n 1933 menosääntö ... 92
» sille myönnetyt määrärahat ... 262—264
» voimistelusalien asettaminen sen käytettäväksi ... 156, 332
Poliisimaneesin hoito ... 165
Poliisitalojen siivoojien maksuton lääkärinhoito ... 337
Polttoainehankinnat ... 335
Pontán, E., ruotsinkielisten kansakoulujen taloudenhoitaja, hänen sopimuspalkkansa vahvistaminen ... 222
Porthaninkadun koulutalon sisäänkäytävän muuttaminen ... 163
Porthaninrinteen leventäminen ... 168
Porvoon—Helsingin maantie ... 174
Porvoonkadun tontin n:o 25 katuosuuden kunnossapito ... 171

Postponoiminen, kiinnityksen 121
Pro Helsingfors nimisen säätiön sääntöjen vahvistus 295
Proomut, uponneet, niiden poistaminen satama-alueelta 179
Puhakka, E., hänen pientenlastenkotiaan varten myönnetty avustus 257, 258
Puhdistuslaitos, Alppilan ..... 31, 17*—18*
» Kyläsaaren 37, 18*
Puhelimet, niitä koskevat asiat ..... 267—268
Puhelinkaapelin laskeminen Pohjoissatamaan 43*
Puhelinkeskus, kaupungintalon, neiti E. Flinckmanin ottaminen sen toiseksi hoitajaksi 285
» » sen laajentaminen 23
Puhelinkioskit 183, 324, 336, 337
Puhtaanapito, katujen ja teiden talvisaikainen 180
» sitä varten v:n 1933 menosääntöön otetut määrärahat 99
Puhtaanapitolaitos, sen alue- y.m. kysymyksiä valmistelevan komitean jäsenen vaali 300
» » johtosääntö 123
» » kaluston hankinta 270
» » kuormausaseman paikka 328
» » määrärahain ylittäminen 68
» » tiliviraston johtosääntö 123
» » työntekijäin palkan korottaminen 237
» » vahtimestarintoimen siirtäminen 2 palkkaluokkaan ... 56
» » varastonhoitajan virkavuodet 221
» » virkain uudelleenjärjestely 128
» » v:n 1933 meno- ja tulosääntö 99, 104
» » vuosikertomus 26*
» siellä esiintyneet epäkohdat 41
» » tapahtuneet väärinkäytökset 213
Puhtaanapitolautakunta, sen johtosääntö 123
» » puheenjohtajan ja jäsenten vaali 140
Puhtaanapitotoimen hallinto 122
Puiden kaataminen 150
Puistojen kunnossapito 23*
» käyttöoikeudet 150, 323, 340
Puiston järjestäminen kortteliin n:o 164 5
Pukinmäen entisen toipumakodin rakennuksen vuokralle antaminen 332
» urheilukenttä, koivujen istuttaminen sinne 326
Pula-ajan vaikeudet 187
Puodinkylän alueiden osto 307
» tie 174
Puuistutukset 180
Puutarhakadun taloon n:o 4 kuuluvan jalkakäytävän päällystäminen asfaltilla 307
Puutavaran uitto Lauttasaaren sillan aukon kautta 37
Päiväkodit, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset lapset 85*
Päivätyökotien perustaminen henkisesti vajaakykyisille lapsille 100*
Pääskylän lastentarhan lämpökustannusten suorittaminen 204
Pöydiltä tapahtuva kauppa 19, 149

Raastuvanoikeus, sen ensimmäisen siviilinotaarin virkavuodet 219
» » huoneiston korjaukset 160
» » viranhaltijain kesälomat 285
» » » palkkain vähennys 218
» » viransijaisuuspalkkioiden suorittaminen 57
» » ylimääräisten neuvosmiesten palkat 53, 55
» sitä varten v:n 1933 talousarvioon otettu määräraha 90
Raatihuone, kaluston hankkiminen siihen 270
» sen arkiston määrärahan ylittäminen 61
» » » ylimääräisen apulaisen palkkaamista varten myönnetty määräraha 91
Radionantennimaston pystyttäminen Tähtitorninvuorelle 184
Rahasto Kulosaaren uuden sillan rakentamista varten 52
Rahastot, köyhäinhoidolle lahjoitetut 90*
» lastensuojelutarkoituksiin lahjoitetut 115*

Rahatoimenjohtajan sairasloma 285
Rahatoimisto, sen johtosäännön muuttaminen 112
» » kaluston hankinta ja korjaus 270
» » konttoriapulaisen virkavuodet 220
» » muuttokustannukset 267
» » määrärahan ylittäminen 61
» » työvoimien lisääminen 124
» » varojen hoidon valvonta 277
» » veronkannantaosaston osastopäällikön palkankorotus 56, 221
» » viranhaltijoita koskevat asiat 286
» » v:n 1933 menosääntö 91
» » yleisdiaarin pitäminen 279
» » ylimääräisten apulaisten palkkain määrääminen 223
» siellä tapahtuneet kavallukset 52, 212
Rahatoimistotalo, pohjavesipumpun hankkiminen siihen 166
» sen y.m. talojen talonmiehen palkan määrääminen 222
Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö, siltä kaupungille tuleva osinko 198
Raitiotiekäyttöön tarvittavan sähkövirran hinta 50
Raitiotieraiteiden siirtäminen 184
Raitiotievuosikortit, niiden myöntämistä koskevat päätökset 225
Raittiudenvalvojat, heidän erottamisensa toimistaan 121
» irtisanotut, kesälomapalkan myöntäminen heille 224
Raittiuslautakunta, sen arkiston uskominen tilastotoimiston hoidettavaksi 271
» » hallussa ollut irtaimisto 271
» » lakkauttaminen 121
» » moottoriveneen luovuttaminen satamaviranomaisille 271, 42*
Raittiusviikon vietto 262
Raittiusyhdistykset, niille myönnetyt avustukset 258, 259, 262
Rajankäyntitoimitus, sen hyväksyminen 144
Rajasaari, työsillan rakentaminen sinne 179
Rakennukset, niiden korjauksia varten myönnetyt määrärahat 97
» » käyttö 154
» » myynti 165
» » osto 17, 18, 22, 144, 165
» » purkaminen 165
» niissä suoritetut korjaus- ja muutostyöt 23, 24, 160, 20*
Rakennusajan pidennys 106
Rakennuskielto, erinäisiä tontteja koskeva 29, 158
Rakennuskonttori, sen alusten palovakuuttaminen 214
» » huonerakennusosaston vuosikertomus 20*
» » kaluston hankinta ja korjaus 270, 271
» » katu- ja viemäriosastolle perustettu kemistinvirka 127
» » katu- ja viemäriosaston vuosikertomus 16*
» » konttoriteknillinen järjestely 284
» » korjauspajan yhteyteen rakennettava katos 167
» » puisto-osaston vuosikertomus 22*
» » satama- ja rautatieosastolle hankitun mammutpumpun asentaminen 203
» » satama- ja rautatieosaston vuosikertomus 12*
» » tilaamien pumppu- y.m. laitteiden hinnan suorittaminen Saksan valuutassa 214
» » tiliviraston vuosikertomus 25*
» » varasto-osaston vuosikertomus 25*
» » virkoja ja viranhaltijoita koskevat päätökset 127, 290
Rakennuskorkeus, sitä koskevat päätökset 158
Rakennuslupa, sitä koskeva lausunto 146
Rakennusmestarien talo, osakeyhtiö, sen lisätystä rakentamisoikeudesta suoritettava korvaus 210
Rakennusoikeus, sen lisääminen 8, 46, 210
Rakennusrajain muuttaminen 7
Rakennustarkastus, sitä varten v:n 1933 menosääntöön otettu määräraha 91
Rakennustarkastuskonttori, sen taksa 205
» » vuosikertomus 141*
Rakennustoimisto, sen johtosääntö 122

Rakennustoimisto, sen tiliviraston johtosääntö 122
» » v:n 1933 menosääntö 97
Rantakasvullisuustutkimukset, niitä varten myönnetty määräraha 266
Ratsastuskilpailut 340
Rautatie, maa-alueiden hankkiminen sitä varten 9, 13, 309
Rautatientori, lähtölaiturin rakentaminen sinne 327
Ravintolat, kolmannen luokan, niiden tason korottaminen 296
» niiden anniskeluoikeus 135
» » vuokralleanto 156, 331, 338
Reijolan lastenkotiin johtava tie 171
Rekisterikortisto, köyhäinhoitolautakunnan, sen järjestäminen uudelleen 65
Rekisteritoimisto, köyhäinhoitolautakunnan 77*
Renlundin, K. H., stipendi- ja palkintorahaston korkovarojen käyttö 276
Revisionikonttori, sen johtosäännön 3 §:n muuttaminen 112
» » kaluston korjaus 270
» » v:n 1933 menosääntö 91
Rikostuomioiden toimeenpanokonttorin virkain lakkauttaminen 124
Rosqvist, A. J., tuberkuloosilääkäri, hänelle myönnetty virkaero 129
» » » v.t. tuberkuloosilääkäri, hänelle suoritettava palkkio 222
Runeberginkadun tontin n:o 12 takaisinostaminen 11
» tonttien n:ot 40 ja 42 rakennuttaminen 158
Ruoantarjoilu, maksuton, sen järjestäminen työttömille .... 78, 80, 164, 242—244
Ruoanvastiketöitä koskevat asiat 79, 99, 181, 243
Ruoholahden varastoalue 308
Ruoholahdenkadun leventäminen 6, 28, 308
Ruoholahdenrannan laiturin korjaaminen 27, 179
» moottorivenelaiturin rakentaminen 98
Ruokalat, satama-alueella olevat 45*
Ruokalippujen jakaminen työttömille konttoristeille 249
Ruokasalin järjestäminen Kampin alueelle 164
Ruoppaustyöt, niiden suorittaminen Taivallahdessa 176
» niissä suoritetun ylityön korvaaminen 237
» Rajasaaren puhdistuslaitokselle rakennettavaa pääviemäriä varten suoritettavat 27
Ruotsalaisen teatterin kulissivarasto, sen eristäminen kaupungin varastoalueesta 146, 337
Ruotsalaisten koululaivain vierailu 272
Ruotsin kruununprinssin ja kruununprinsessan vierailu 105, 272
Ruskeasuon kaatopaikan kuntoonpaneminen 73, 172, 66*
» palstojen vuokraehdot 321
Ryssänsillan kohdalla tapahtuva jäiden räjähdyttäminen 179
Ryttylän koulukoti, kasvihuoneen rakentaminen sinne 99*
» » sen alueilla olevien teiden käyttö 310
» » » karjakontoimen uudelleenjärjestely 126, 99*
» » » kohdalla olevan maantienmutkan oikaiseminen 143
» » » metallipajan korjaaminen 162
» tila, harvennushakkuu sen metsässä 185
Rönkä, T., Ryttylän koulukodin johtaja, hänen kantamansa välityspalkkio 213

Sahalaitos, sen rakennuttaminen Isoon Verkkosaareen 146
Sairaalakomitea, kaupungin ja valtion yhteinen, sen jäsenen vaali 136
» » » » » » määrärahan siirtäminen v:een 1933 69
Sairaalat, harjoittelijain ottaminen niihin 282
» ks. myös Kivelän sairaala, Kulkutautisairaala, Marian sairaala, Nikkilän sairaala ja Tuberkuloosisairaala.
» niiden hallituksen kaluston hankinta 270
» » » puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten vaali 137, 139
» » korjauskustannukset 97
» » lääkärien virkavapaudet 289
» » osastonhoitajattarien osanotto jatkokursseihin 282
» » ruokintakustannukset 93
» » saatavien maksuunpano y.m. 204

Sairaalat, niiden v:n 1933 tulo- ja menosääntö 93, 103
» niissä hoidetut köyhäinhoidolliset henkilöt 88*
» niitä varten myönnetyt määrärahat 64
Sairaanhoitajatarkoulu 219, 282
Sairaankuljetus, kaupungin kustantama 265
Sairaankuljetustoimi, palolaitoksen 62, 92, 57*
Sairasapu, sitä koskevat päätökset 71, 72, 252, 264, 307
Sairasloma, ks. Virkavapaudet.
Sairaslomamääräysten tulkitseminen 215
Sairauden aikaiset viransijaisuuspalkkiot, kaupunginhallituksen myöntämät 227—231
Sairaus toimesta erottamisen syynä 308
Sakkokorko, maksujen suorittamisen laiminlyömisestä johtuva 204
Salminen, K., kirvesmies, hänen velkansa suoritusehdot 197
Salmisaari, sen ja Lauttasaaren välinen siltayhteys 35
» » moottorivenesilta 42*
Samfundet folkhälsan i svenska Finland, tonttien luovuttaminen sille 14
Sandman, W., everstiluutnantti, hänen valitsemisensa väkijuomaliikkeen tarkastajaksi 130
Sanomalehdet, kaupungin tiedonantojen ja ilmoitusten julkaiseminen niissä 278, 305
» kaupunginhallituksen käsittelemiä asioita koskevien uutisten lähettäminen niille 278
Sanomalehtikauppa 20, 149, 337
Satama-alueet, niiden rajain muuttaminen 176
» niillä sijaitsevien varastopaikkojen hoito 318, 44*
Satamahallinto, sen viranhaltijain virkavuodet 220
» sitä varten v:n 1933 menosääntöön otetut määrärahat 91
Satamahallintotoimisto, sen satamakannantaosaston konttorikirjurin viran täyttäminen 39*
» » » vuosikertomus 48*
» » satamaliikenneosaston ilmoitustoimiston esimiehen viran täyttäminen 38*
» » » satamakapteenin viran hoito 39*
» » » vuosikertomus 48*
» » sihteerin viran täyttäminen 38*
Satamajäänsärkijä Herculeksen korjaaminen 61, 165, 42*
Satamakatujen ja laiturien asfaltoiminen 43*
Satamalautakunta, sen määrärahan ylittäminen 61
» » puheenjohtajan ja jäsenten vaali 138
» » tehtäväksi siirretty kannanta ja velotus 318, 337, 44*
» » vuosikertomus 37*
Satamaliitto, Suomen, sen kokous Hangossa 69, 141
Satamamaksut, kannetut 49*
» matkailualusten 205
» niiden suorittamiseen myönnetty määräraha 204
» niistä myönnetty alennus ..... 46*—47*
Satamamaksutariffin muuttaminen 47*
Satamarata, sen jatkaminen Kyläsaaresta Arabiaan 98, 102
» » laajentaminen kaksiraiteiseksi 98, 102
Satamat, niiden mainostus 38*
» » uudistyöt ..... 14*—16*, 43*
» » v:n 1933 meno- ja tulosääntö 98, 103
» niissä suoritetut työt ..... 178—179
Satuillat, kaupunginkirjastoon järjestetyt 132*
Saunan rakentaminen työlaitokselle 97
Schnéevoigt, G., professori, juhlakonsertti hänen kunniakseen 140*
Sedmigradskyn pientenlastenkoulu ja Marian turvakoti, niiden tilintarkastajain vaali 136
Sedmigradskyn pientenlastenkoulu ja Marian turvakoti, vastuuvapauden myöntäminen niiden johtokunnalle 42
Sedmigradskyn pientenlastenkoulu ja sen toiminnan laajentaminen 121
Senaatintorin joulukuusi 265
Serumlaboratorion tonttikysymys 327
Siirtolapuutarha, Vallilan, sen laajentaminen 38
Siirtolapuutarhaneuvojan apulaisen palkkaaminen 69, 100, 306

Siirtolapuutarhapalstain vuokraehdot 18
Siirtolapuutarhat, niiden v:n 1933 meno- ja tulosääntö 100, 101, 105
» niille suunniteltujen majojen tyyppipiirustusten hyväksyminen 327
Siirtomäärärahat, niiden ylijäämäin käyttö 203
Siivojat, kiinteistötoimiston talo-osaston alaiset, heidän palkkansa vahvistaminen 336
Sijaispalkkiot, niiden määräämisessä noudatettavat periaatteet 215
Silmäpoliklinikka, sen avustaminen 84, 92
Silta, sen rakentaminen Humalluodon ja Rajasaaren välille 179
» » » Lauttasaaren ja Salmisaaren välille 35
» » » Lehtisaaren ja Hagalundin välille 174
» Vantaanjoen yli kulkeva 177
Siltalan tilan myymisestä kannettu välityspalkkio 213
Siltamaksut, niiden periminen Kulosaaren sillalla ..... 50, 206—207
» » » Munkkiniemen ja Meilahden välisellä sillalla 132
» » suorittamisesta myönnetty vapautus ..... 206—207
Siltasaarenkadun tontti n:o 2, sen puhdistaminen 181
Sinebrychoffin alue ..... 3—6, 327
Sirkuspuistikon kuntoonpaneminen 328
Sivistysjärjestöjen kansankoservatorio, sille myönnetty avustus 257, 259
Sivistyslaitokset, niitä varten v:n 1933 menosääntöön otetut määrärahat 94
Sivutoimet ..... 287, 292—294
Snellmaninkoulun sähköjohtojen korjaaminen 163
Sofiankadun talojen ja tonttien n:ot 2 ja 6 osto 101, 102
Sofianlehdon pikkulastenkoti, sairaanhoitajatarkoulun oppilaiden harjoittelu siellä 283
» » sen toiminta 107*, 108*
Sokeain maatalous-kotiseuralle myönnetty avustus 255
» ystävät niminen yhdistys, sille myönnetty korvaus 163
» » » » » myönnetyt lahjoitusrahaston korkovarat 275
Sokeiden valmistamien tuotteiden myynti 149
Sopimus, Helsingin makasiiniosakeyhtiön ja kaupungin välinen 213
» Nordenskiöldinkadun alikäytäväsillan laajentamista koskeva 169
» sähköenergian hankkimista koskeva 106
» valtion jäänsärkijäin vedenottoa ja hiilivarastopaikkaa koskeva 145
Soran otto 150
Sosialidemokraattisen työläisnuorisoliiton avustaminen 85
Sotalaitosjärjestelmän uusiminen 295
Sotaväen ravinto- ja rehuannokset 130
Sotilashankinnat, naisten työtuvassa valmistetut 247
Sotilasmajoitus 266
Stadionin paikan määrääminen 15, 327
» piirustuskilpailun palkintolautakunnan jäsenten vaali 297
Stadion-säätiön myöntämä laina 189
Standarditaulukot, Suomen rationalisoimistyön edistämisyhdistyksen laatimat .. 295
Stockholms enskilda bankin antama luotto 189
Stockmannin talon kauppahinnan suoritus 199
Stormossan nimisen rahkasuon osto 308
Suhonen, K. K., diploomi-insinööri, hänen valitsemisensa ammattienylitarkastajaksi 129
Sulhanen saarella olevien rakennusten osto 324
» saarta koskeva vuokrasopimus 145
Suojelupoliisin sairasosasto 123
Suojeluskunta, sille myönnettyä määrärahaa koskeva päätös 83
Suomalaisten teknikkojen seuran pyytämä työnvälityksen harjoittamislupa 131
Suomen apukouluyhdistyksen avustaminen 85
» asianajajaliiton jäsenten käyttäväksi raatihuoneesta luovutetut huoneet 154
» kaasusuojelujärjestö, sille myönnetty avustus 102
» kahdeksannen yleisen ruotsalaisen laulu- ja soittojuhlan järjestämistä varten myönnetty avustus 85
» kunnallisteknillinen yhdistys, sen vuosikokous 272
» kähertäjäin liiton pyytämä työnvälityksen harjoittamislupa 131
» lastenhoitoyhdistykselle myönnetty avustus 256, 258
» matkat nimisen järjestön avustaminen 101
» merimieslähetysseuralle myönnetty avustus 257, 258
» messut, osuuskunta, tonttipaikan luovuttaminen sille 144, 328

Suomen metsästysyhdistykselle myönnetty oikeus vuokraoikeuden siirtämiseen kolmannelle henkilölle ... 147, 324
» punainen risti, sen johtokunnan jäsenen vaali ... 297
» » » » sairaalalle suoritettu korvaus ... 265
» » » » sairaalan laajentamista varten varattava tontti .. 324
» » » » » sairaspaikkoja varten v:n 1933 menosääntöön otettu määräraha ... 93
» » » sille myönnetty laina ... 196
» sairaanhoitajatarliitolle myönnetty avustus ... 257, 258
» satamaliiton kokous Hangossa ... 69, 141
» työväen arkistoa varten myönnetty avustus ... 257, 259
» vankeusyhdistykselle myönnetty avustus ... 257, 258
Suomenlinna, sen kansakouluhuoneiston korjaaminen ... 162
» » linnoitusesplanaadin rajat ... 175, 308
» » oikeudellinen asema Helsingin kaupunkiin nähden ... 296
Suomi-seura, sille myönnetty avustus ... 261
Suoranaiset avustukset, köyhäinhoitolautakunnan jakamat ... 86*
» » sellaisten myöntämistä työttömille koskevat anomukset 81
Suosituskirjeen antaminen kuvateosta varten ... 295
Suurtelakkakysymys ... 81, 42*
Suvannontien viemärin siirto ... 176
Svartholmen, ks. Mustasaari.
Svenska handelshögskolan i Helsingfors niminen säätiö, sen hallituksen jäsenen vaali ... 140
» kvinnoförbundet yhdistyksen pyytämä työnvälityksen harjoittamislupa 131
Sähköenergian hankinta ... 106
Sähkölaitos, erään sen kirvesmiehen oikeus lukea hyväkseen palvelusvuosia ... 72
» koneiston hankkiminen sille ... 102
» momenttireservilaitteen hankkiminen sille ... 27
» sen höyrykattilan luovuttaminen teurastuslaitokselle ... 22
» » jakeluosaston insinöörin virkavuodet ... 221
» » käytön sodanaikainen turvaaminen ... 159
» » määrärahan ylittäminen ... 68
» » pääaseman ohjauslaitteen laajentaminen ... 27
» » sodanaikainen valvontaorganisatio ... 300
» » Töölön asemarakennus ... 7, 27, 159
» » uudistyöt ... 159
» » v:n 1933 meno- ja tulosääntö ... 96, 104
Sähkölinjan vetäminen Kulosaaresta kaupungin sähkölaitokseen ... 184
Sähkömaksut, niiden tariffi ... 49
» » vakuusjärjestelmä ... 47, 204
» työttömäin suoritettavat ... 244
Sähkövirta, sen jakelutaksa ... 49
Särkkä, sen ja Harakan väliseen salmeen rakennettava aallonmurtaja ... 145
Säveltäjäin tekijänoikeustoimisto Teoston ja musiikkilautakunnan välinen sopimus 139*
Säästäväisyys, kaupunginhallinnossa noudatettava ... 214
Säätiö Pro Helsingfors, sen sääntöjen vahvistus ... 295
Säätiölain, uuden, aiheuttamat toimenpiteet ... 294
Sörnäisten alueläkärinhoito ... 63
» nuorten miesten kristillinen yhdistys, sille myönnetty avustus .. 256, 258
» sataman uudelleenjärjestäminen ... 178
» tullivartion vartiokoju ... 43*
» työväennäyttämö, alueen vuokraaminen sille ... 315
Sörnäs aktiebolag, sen alueilla käymisen kieltäminen ... 146
» » » kieltojen ja uhkasakkojen määräämistä koskeva anomus 324

Taideteokset, niiden osto ... 98, 269
» » sijoittaminen kaupungin puistoihin ... 149
Taideteollisuuskeskuskoulu, sen johtokunnan jäsenten ja varajäsenten vaali ... 140
Taivallahti, sen ruoppaustyöt ... 27, 176
» » teiden ja varastoalueiden tasoitustöiden määräraha ... 203
Taivaskallion kahvila-alueen vuokraoikeuden pidennys ... 315
Takaajien hyväksyminen ... 201
Takavarikoitujen moottoriajoneuvojen ja alkoholipitoisten aineiden säilyttäminen 209

Taksa, rakennustarkastuskonttorin ... 205
» sähkövirran jakelu- ... 49
» vuokra-autojen ... 131
Taksamittarien sinetöiminen ... 132
Taksoituslautakunta, sen jäsenten vaali ... 138
Talin kartanon kalaveden vuokraaminen ... 326
» » osto ... 101, 102
» » päärakennuksen y. m. vuokraaminen Helsingin golfklubille ... 326
Taloudelliset olot, pula-aikana vallitsevat ... 187
Talousarvioehdotus, v:n 1933 ... 276, 279
Talouskurssit, niiden järjestäminen ... 208, 124*, 161*
Taloustariffi, sähkömaksujen, sen ottaminen käytäntöön ... 50
Tapaturmat, kaupungin yleisissä töissä sattuneet ... 12*
» tulipalojen yhteydessä sattuneet ... 56*—57*
Tapaturmavakuutukset, niiden määrärahan ylittäminen ... 68
Tariffi, sähkömaksujen ... 49
Tarkastukset, kaupungin rahavarain y. m. ... 112
Tarkka-ampujapataljoonan 120-vuotisjuhla ... 261
Tavara-aseman järjestäminen Vallilaan ... 176, 328
Tavaststjernankadun kuntoonpaneminen ... 30
» tontit n:ot 7 b ja 7 c, niiden luovuttaminen ... 14
Teatterien avustaminen ... 85
Teatteriesplanaadi, sen järjestely ... 15
» » mukavuuslaitoksen muutostyöt ... 97
» » vedenheittolaitoksen siirtäminen ... 167
Teatterit, niihin järjestetty turvavartio ... 54*
Tehtaanpuisto, kirkon sijoittaminen sinne ... 145, 327
Teknilliset laitokset, niiden hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten vaali ... 140
» » » siirtomäärärahalla kustannettavien uudistöiden käyntiin paneminen ... 99
» » » v:n 1933 meno- ja tulosääntö ... 96, 104
» oppilaitokset, niille myönnetty avustus ... 95
Tekniska läroverket i Helsingfors nimiselle säätiölle myönnetty maksun suorittamisen lykkäys ... 85
Telakan aikaansaaminen Helsinkiin ... 81
Temppeliaukio, sille suunniteltu kirkko ... 16, 136, 324
Teollisuuskoulu, sen johtokunnan jäsenen vaali ... 140
Teollisuusseutujen evankelioimisseuralle myönnetty avustus ... 257, 258
Teoston ja musiikkilautakunnan välinen sopimus ... 139*
Terveydellisten tutkimusten laboratoori, sen tarpeisiin myönnetty määräraha 63, 92
Terveydenhoito, lastensuojelulautakunnan huostaan otettujen lasten ... 119*
» sitä varten v:n 1933 menosääntöön otettu määräraha ... 92
» tulot siitä v:n 1933 tulosäännön mukaan ... 103
Terveydenhoitojärjestys, sen määräysten aiheuttama valitus ... 116
» » torikauppaa koskevien määräysten soveltaminen .. 281
Terveydenhoitolautakunta, sen jäsenen ja varajäsenen vaali ... 139
» » kaluston hankinta ... 270
» » määrärahan ylittäminen ... 62
» » ohjesääntö ... 113
» » toimiston sairaanhoitajattaren virkavuodet ... 220
Terveystoimisto, sille myönnetty määräraha ... 63, 92
Teurastamo, käyttöpäälliköntoimen perustaminen siihen ... 124
» rautatieraiteen rakentaminen sille ... 320
» sen hallinto ... 117, 308
» » käyttöpäällikön viran täyttäminen ... 288
» » lämpökeskus ... 22
» » rakennustoimikunnan puheenjohtajan palkkio ... 60
» » rakennustöitä varten myönnetty määräraha ... 97
» » v:n 1933 meno- ja tulosääntö ... 92, 104
Teurastamolautakunta, sen johtosääntö ... 118
» » perustaminen ... 118
» » puheenjohtajan ja jäsenten palkkio ... 61
» » » » » vaali ... 140

Teurastamotoiminta, sen alistaminen sosiali- ja opetusasiain johtajan alaiseksi .. 118
Teurastuslaitos, ks. Teurastamo.
Tiedonannot, kaupungin, niiden julkaiseminen 278, 305
Tiekysymykset, erinäiset ..... 98, 145, 173—175, 19*—20*
Tienviitat, niiden asettaminen eri paikkoihin 182, 327
Tilapäinen työvoima, sen palkkaaminen 215
Tilastolliset tutkimukset, määrärahoja niitä varten 262
Tilastotoimisto, raittiuslautakunnan arkiston antaminen sen hoidettavaksi 271
» sen arkiston hoito 91
» » henkilökunta 1*
» » huoneiston kuntoonpanotyöt 160
» » julkaisujen jakelu 280
» » julkaisut, kertomusvuonna ilmestyneet 2*
» » kaluston hankinta ja korjaus 270, 271
» » menot ja tulot 91, 3*
» » muuttokustannukset 267
» » suorittamat tutkimukset 279
» » vahtimestarin palkan korottaminen 221
» » viranhaltijoita koskevat asiat 287
» » vuosikertomus 1*
Tilien, kaupungin v:n 1930, tarkastus 39
» » » 1931 » 41
Tilinpäätös, kaupungin v:n 1931 ..... 38, 187
» keskuskeittolan v:n 1931 187
Tilintarkastajain vaali 136
Tilkan muuntaja-asema, sen pitäminen käynnissä 160
Tilusvaihto Helsingin evankelis-luterilaisten seurakuntain kanssa 12, 143, 328
» maa-alueiden hankkimiseksi Käpylän—Tuomarinkylän uutta maantietä sekä Herttoniemen rautatietä varten 12, 143
» Petaksen tilan omistajan kanssa 310
» valtion ja kaupungin välinen, keskusvankila-aluetta koskeva 319
» valtionrautateiden kanssa 13, 14, 298, 299, 327
Tivolipaikan luovuttaminen Kampin alueelta 330
Toimikunta, kurssien järjestämistä varten työttömille 245
Toipumakoti, Pukinmäessä ollut ent., sen rakennuksen vuokralle antaminen 332
Toisen julkisen notaarin viran uudelleenjärjestely ..... 107—112
» kaupunginvoudin konttori, sen kaluston hankinta 270
» » » » » määrärahan ylittäminen 61
» linjan kulmatontin n:o 1 rakennusoikeus 8
Toivolan koulukoti, maa-alueen luovuttaminen sille 145, 326
» » sen toiminta ..... 107*—108*
Toivoniemen koulukodin tuulimoottorin siirtäminen Bengtsårin koulukotiin 185
Toivonliitto, sen toimikunnalle myönnetty avustus 256
Tomtbackan tila, alueen osto siitä 308
Tontinlunastusmaksut v:n 1933 tuloarviossa 104
Tontit, alennuksen myöntäminen niiden kauppahinnasta 14, 200
» kaupungille pakkohuutokaupalla takaisin ostetut 11, 12, 17, 18, 200, 309, 310
» kaupunginvaltuuston luovuttamat 14, 19
» kiinteistölautakunnan myymät 310
» niiden kauppahinnan suorittamistapa 200, 201, 324
» » » vahvistaminen 310, 311
» » myynnissä noudatettavat periaatteet 143
» » omistusoikeutta koskevat selvitykset 295
» » osittaminen 7
» » vuokran alentaminen ..... 320—321, 324
» » yhdistäminen 7
Tontti, Hakaniementorin varrella sijaitseva, sen luovuttaminen Kansan näyttämölle 144
» Kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnalle luovutettu, sitä koskevat päätökset 11, 45, 324
» n:o 7, korttelissa n:o 474 sijaitseva, kaupungin etuoikeus sen lunastamiseen 144
Tonttijaon muutos 7
Tonttiveron poistaminen 42
Topeliuksen, Z., muistopatsaat 15, 182, 268, 327

Topeliuksenkadun tontin n:o 3 b varaaminen sairaalaa varten 324
Topeliuksenkoulu, sen lämmittäjän huoneen paperoiminen 163
Torikauppa 113, 148, 281, 328, 337
Torni, kiinteistö-osakeyhtiö, sen lisätystä rakentamisoikeudesta suoritettava korvaus 210
Tornikerrosten sisustaminen 8
Toukola, jalkakäytävän järjestäminen sinne 168
» sen kansakoulun johtajan palkkio 56
» » kansakoulutaloon järjestettävä koulukeittiö ja ruokailuhuone 163
» » lastentarhan keittäjättären kesäpalkan maksaminen 67
Tuberkuloosihuoltotoimisto, sen johtosääntö 116
» » määrärahain siirto 69
» » v:n 1933 menosääntö 92
Tuberkuloosilääkäri A. J. Rosqvist, hänelle myönnetty virkaero 129
Tuberkuloosisairaala, sen alueella esiintyvien sähköisten maajännitysten vaikutukset 159
» » valtionapu 207
» » virkain uudelleenjärjestely 125
» » v:n 1933 menosääntö 93
» siellä ilmenneiden vikojen korjaaminen 161, 162
Tulipalot, kertomusvuonna sattuneet ..... 54*—56*
» niiden aiheuttamien vahinkojen korvaaminen ..... 210—211, 57*
Tullipakkahuoneitten ulkopuolella olevien tavaroiden punnitus 50*
Tullipaviljongin rakentaminen Eteläsatamaan 166
Tullitarkastuspaviljonki, siinä suoritettavat muutostyöt 160
Tullivartijain vartiokojun korjaaminen 160
Tuloarvio, kaupungin v:n 1933 ..... 88, 102
Tulo- ja omaisuusverolautakunta, sen jäsenten ja varajäsenten vaali 140
Tuomarinkylän—Käpylän tietä koskevat asiat 12, 98, 173, 308
» tilan irtaimiston hoito 184
Turistilaivojen satamamaksut 205
Turun maantien oikaiseminen 35
Turvavartio teattereissa 54*
Tutkijalautakunta, sen jäsenten vaali 138
» » päätöksistä annettavan valitusosoituksen sanamuoto .. 280
Tuulaaki, sen kaupungille tuottamat tulot 48*, 49*
» » palauttaminen 47, 48*
» » vahvistaminen 205
Tuurholman kaitsijan asuntokysymys 339
» kioskien vuokralle antaminen 338
» tilaa koskevat sopimukset 326
Työaika, sen vähentäminen kaupungin työmailla 237
Työkotipaviljongin rakentaminen kunnalliskodin yhteyteen 68*
Työlaitos, komitean asettaminen sen laajentamiskysymystä valmistelemaan 300
» miesten, sen toiminta 81*, 95*
» sen aidan pystyttäminen 181
» » kaluston ostot 283
» » perustaminen maaseudulle 61*, 68*
» » saunan rakentaminen 97
» » tulot 103
» yhdistetyn puutyökoneen ostaminen sille 65
Työläisnuorisopäivät, niiden järjestämistä varten myönnetty avustus 85
Työntekijät, kaupungin töissä olevat, heidän eläkesääntönsä tulkitseminen .. 250
» » » » » lomasääntöjensä muuttaminen .. 309
» » » » » palkkaansa koskevat päätökset .. 32, 70, 173, 237
» » » » » sairas- ja hautausapunsa 71
» » » » huvilan luovuttaminen heille kesävirkistyspaikaksi 156
» » yleisissä töissä olevat 11*
Työnvälityksen harjoittamislupa 131
Työnvälitystoimisto, naimisissa olevat naiset sen palveluksessa 287
» sen haara-osaston avaaminen 280
» » huoneisto-olojen järjestäminen 147

Työnvälitystoimisto, sen johtokunnan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten vaali ... 138
» » määrärahan ylittäminen ... 61
» » vahtimestarille myönnetty lisäpalkkio ... 223
» » vahtimestarin virkavuodet ... 220
» » Vallilan haaraosaston vuokra ... 266
» » v:n 1933 menosääntö ... 91
» » vuosikertomus ... 149*
Työttömyys, sen lieventämistä tarkoittavat toimenpiteet 13, 31, 72—81, 83, 101, 164, 169, 188, 238—250, 337, 20*, 155*, 160*
» siitä aiheutuneet kustannukset ... 3*
Työttömyysavustukset, köyhäinhoitoviranomaisten jakamat ... 69*, 90*
Työttömyyskomitea, Helsingin ammatillisen paikallisjärjestön asettama ... 301
» kaupunginhallituksen asettama ... 301
Työttömyyskortisto ... 280
Työttömyyskorttien väärinkäyttö ... 244
Työttömyyslautakunta, kaupunginhallituksen oikeus toimia sinä ... 300
Työttömyystarkastajanviran avoimeksi jättäminen ... 287
Työttömyystilannetta koskevat selvitykset, Uudenmaan läänin maaherralle lähetetyt ... 239
Työttömät, heidän avuntarpeensa todenperäisyyden toteaminen ... 74*
» » lähettämisensä kotipaikkakunnilleen ... 238, 68*
» » sijoittamisessaan varatöihin noudatettavat ohjeet ... 238
Työtuvat, köyhäinhoitolautakunnan ... 90*
» ks. myös Naisten työtupa.
Työväen pursiseuralle myönnetty oikeus purjeveneiden ankkuroimiseen Tervasaaren pohjoispuolelle ... 43*
Työväenasunnot, ks. Kunnalliset työväenasunnot.
Työväenopisto, ruotsinkielinen, sen huoneistokysymys ... 147
» » » johtokunnan jäsenten ja varajäsenten vaali ... 137, 139
Työväenopisto, suomenkielinen, sen huoneiston käyttöoikeus ... 155
» » » johtokunnan jäsenten ja varajäsenten vaali 139
» » » tontin louhimistyö ... 180
Työväenopistot, niiden valtionapu ... 104
» » v:n 1933 menosäännöt ... 95
Töölön asemakaavaehdotuksen käsittelyjärjestys ... 158
» » tekstin painattaminen ... 308
Töölönlahti, sen pohjoispäähän järjestettävä nurmikenttä ... 180
Töölöntorin järjestely ... 30, 328
Töölöntorinkadun tontin n:o 1 rakennusajan pidennys ... 106

Uhkakielto ... 146
Uhlénin, Alma, rahaston korkovarojen käyttö ... 275
Uimakoulut, niiden avustaminen ... 101
Uimalaitos, Mustikkamaan vanha, sen purkaminen ... 165
Uimaranta, Pakinkylän, sen kuntoonpanettaminen ... 38
» ks. myös Hietaranta.
Uimaseurat, niiden toiminta ... 162*
Uitto, Lauttasaaren sillan aukon kautta ... 37
Ulkoilmakonsertit ... 139*
Ulkoilmanäyttämö, alueen vuokraaminen sitä varten ... 315
Ulkolaitamoottorien kuljettajain seuran ja kaupungin välinen sopimus ... 338
Ulkomaalaisten elinkeino-oikeudet ... 131
» oikeus omistaa kiinteistöjä ... 131
Ulkosuomalaisten vastaanotto ... 261
Ullanlinnan kylpylaitos, määräraha sen uudishankintaa varten ... 97
» » sen vuokralle antaminen ... 331
Ulosottolaitos, sen tarkastajain vuosikertomus ... 5*
» » v:n 1933 menosääntö ... 90—91
Union internationale des villes et pouvoirs locaux, sen kongressin johdosta ilmestyvä juhlajulkaisu ... 268
Unioninkadun talon ja tontin n:o 5 osto ... 101, 102
Urakkajärjestelmä kaupungin töissä ... 237

Urheilukenttiä koskevat kysymykset 37, 97, 98, 180, 202, 339, 340, 19*, 163*
Urheilulautakunta, sen jäsenten vaali 138
» » v:n 1933 menosääntö 91
» » vuosikertomus 162*
Urheilun edistäminen 260
Uudisrakennukset, rakennustarkastuskonttorin valvonnan alaiset 142*
Uutisten antaminen sanomalehdistölle 278

Vaali, hallitusten ja lautakuntain puheenjohtajain, varapuheenjohtajain, jäsenten ja varajäsenten .... 120, 137—140
» kaupungin yleisten töiden hallituksen sihteerin 130
» Kivelän sairaalan apulaislääkärin 129
» kunnallisen ammattientarkastajan 129
» » ammattienylitarkastajan 129
» » väkijuomaliikkeen tarkastajan 130
» Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnan jäsenten 137, 139
» Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin tilien tarkastajien 136
» urheilulautakunnan jäsenten 138
» vuositilintarkastajain 136
Vaalikustannukset 62, 91
Vakanssisäästö, siviilivirkakunnan leski- ja orpokassalle maksettu 225
Vakuusasiakirjat, niiden tarkastus 188, 277
Vakuusjärjestelmä, kaasu- ja sähkölaitosten maksujen 47, 204
Vakuutusosakeyhtiö Pohjola, sen rakennuksen korottaminen 157
Valio, voinvientiosuusliike, sen terveydenhoitojärjestystä koskeva valitus 116
Valiokunnat, kaupunginhallituksen asettamat .... 300—301
Valkosaaren vesijohtokaapeli 42*
Vallila, sen kansakoulun vuokrahuoneiden vuokran maksaminen 266
» » kansakoulutalon korjaukset 162
» » kouluhammasklinikan kaluston osto 63
» » » perustaminen 116
» » kouluhammasklinikkaan perustettavat uudet virat 125
» » ruotsinkielisen kansakoulun sisustaminen 23
» » siirtolapuutarhaan palkattava vartija 101
» » siirtolapuutarhan eteläosan kuntoonpaneminen 101
» » » laajentaminen 38
» » siirtolapuutarhamajojen tyyppipiirustusten hyväksyminen 327
» » siirtolapuutarhapalstain vuokraehdot 18
» » työväenasuntorakennusten rahoittamiseen saadun avustuslainan muuntaminen kuoletuslainaksi 90
» tavara-aseman järjestäminen sinne 176
Valmistava poikain ammattikoulu, sen huoneiston uusiminen 300
» » » » sähköjohtojen uusiminen 163
» » » » tuntiopettajain palkkioiden suorittaminen 219
» » » » valtionapu 207, 208
» » » » v:n 1933 menosääntö 95
» » » sitä varten myönnetty määräraha 67
» tyttöjen ammattikoulu, palkkioiden antaminen sen oppilaille 265
» » » sen tuntiopettajain palkkioiden suorittaminen 219
» » » » valtionapu 207, 208
» » » » v:n 1933 menosääntö 95
» » » sitä varten myönnetty määräraha 67
Valokuvauspaikat 329
Valoreklaamipaikkojen luovuttaminen kaupungin kioskien katoilta 330
Valtion siviilisairaalain vastaanottoalue 282
» toiminta, työttömyyden lieventämistä tarkoittava 239, 241
Valtionavut, eri tarkoituksiin myönnetyt .... 77, 78, 104, 207—208
Valtionrautatiet, tilusvaihto niiden kanssa 13, 14, 308
Valuuttaostot 194
Wanda puistokyläosakeyhtiön osakkeiden osto 308

Vanhempainneuvostojen valitseminen ... 140
Vantaanjoki, sen jäänlähtö ... 179
» » sillan rakennuskustannusten suorittaminen ... 33
» » vedenottamolla ilmaantuneet häiriöt ... 159
» » yli kulkeva rautatiesilta ... 177
Vapaaehtoinen palokunta ... 53*
Vapaampi käyttöoikeus vuokra-alueisiin, myönnetty ... 321, 324
Vapaapäivät ... 278
Varastoalueet ... 308, 318
Varastokirjanpito, köyhäinhoitolautakunnan alaisten laitosten ... 70*
Varasto-olot, kaupungin ... 269, 308
Varastot, niistä tapahtuvaa myyntiä koskevat ohjeet ... 271
Varatyöntekijät, heidän kunnallisverojensa ulosmittaus ... 206
» » palkkakysymyksensä ... 32, 173
» kaupungin yleisissä töissä olevat ... 11*
Varatyöt, niiden järjestäminen 31, 72, 169, 172, 174, 180, 181, 239—242, 20*, 66*
» niitä varten v:n 1933 menosääntöön otettu määräraha ... 99
Varoitustaulujen asettaminen Merisatamaan ... 262, 42*
Vartiokojun siirtäminen ... 152
Wasastjernan, O., rahaston varain käyttö ... 274
Vastaanottokoti, sen laajentaminen ... 66
» » muutostöiden suorittaminen ... 165
» » toiminta ... 104*
Vastuuvapaus, sen myöntäminen kaupungin hallituksille, lautakunnille ja virastoille ... 41, 42
» » » Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle ... 42
Vaunuista tapahtuva kauppa ... 19, 149
Vedenhinta, sen korottaminen ... 267
Vedenotto, valtion jäänsärkijäin ... 145
Velat, niitä varten v:n 1933 talousarvioon otettu määräraha ... 90
Velkakirjat, tonttikaupoissa syntyneet, niiden säilyttäminen ... 279
Veneet, niiden talviteloille paneminen ... 42*
Venepaikkain järjestäminen ... 98, 179
Verkkosaaren saharakennushanke ... 51*
Verot, niiden kannanta ... 206
» » pakkoperiminen ... 6*—7*
» perimättä jääneet, niitä koskeva tutkimus ... 280
Verotus, kunnallis-, sen perusteiden muuttaminen ... 46
» siitä kertyvät tulot v:n 1933 tulosäännön mukaan ... 105
Verotusvalmistelukunta, sen kaluston hankinta ... 270
» » v:n 1933 menosääntö ... 91
» » vuosikertomus ... 9*
» terveysikkunain järjestäminen sen huoneistoon ... 161
Verovapaus, moottoriajoneuvojen ... 206
Vesialueen jakaminen ... 144
Vesijohdon uusiminen ... 26
Vesijohtojen laskeminen ... 26, 30, 96, 102, 171
Vesijohtokaapeli, Kaivopuiston rannasta Valkosaareen vedetty ... 42*
Vesijohtolaitos, sen tarpeisiin myönnetyt määrärahat ... 67
» » tulot ... 104
» » työntekijäin kesälomaa koskeva kysymys ... 237
» » v:n 1933 meno- ja tulosääntö ... 96, 104
» työpajarakennuksen vuokraaminen sille ... 147
Vesikioskit, niiden vuokralle antaminen ... 329
Viemärit, niiden korjaukset ja kunnossapito ... 98, 17*—18*
» » rakentaminen ... 26, 31, 171, 172, 175, 176, 18*—19*
Viikin latokartanon sähköjohdot ja muuntajatorni ... 207
Viinin anniskelu ja myynti ... 135
Viittojen y. m. merimerkkien kunnossapito ... 175
Viljelyspalstat, kiinteistölautakunnan vuokralle antamat ... 312, 325
Viranhaltijat, kaupungin, heidän eroamisvelvollisuutensa ... 112
» » » palkkainsa vähentäminen ... 54, 105, 217—218
Viransijaiset, heidän oikeutensa kesälomaan ... 216

Viransijaisuuspalkkiot, kaupunginhallituksen myöntämät ..... 226—231
» niiden suorittaminen 57, 59
Virastotalo, sen kellarin sisustaminen arkistohuoneiksi 97
» käytävän avaaminen siitä Sofiankadun talon n:o 6 pihalle 337
Virkaerot, myönnetyt 129, 290, 38*, 39*
Virkamiesasuntoja Sampsantie 40 osakeyhtiön yhtiöjärjestyksen muuttaminen .. 304
Virkasivutulot, kaupungin viranhaltijain 107
Virkasääntö, sen tulkitseminen ..... 215—217
Virkavapaudet ..... 59, 225—226, 282, 285—287, 288—291, 306, 39*
Virkavuodet, niiden laskeminen ..... 60, 109, 219—222
Viron vapaussodassa kaatuneiden hauta, sen koristaminen 182
Vironkadun talon n:o 5 osto 308
Virta, K. Hj., autonomistaja, korvauksen suorittaminen hänelle 211
Voimistelu, sen edistämiseksi myönnetyt avustukset 101, 260
Voimisteluseurat, niiden oikeuttaminen käyttämään kansakoulujen voimistelusaleja 152
» maa-alueiden vuokraaminen niille 338
Vuokra-ajan pidennys ..... 145, 313—315
Vuokraamattomat huoneistot, niitä koskeva tiedustelu 262
Vuokra-autojen asemapaikat 182
» taksat 131
Vuokraehdot, niiden täyttämisen valvonta 148
» Vallilan siirtolapuutarhapalstain 18
Vuokrakiinteistöjen luovutus 19
Vuokralle annetut bensiininjakelupaikat 151, 322, 45*
» » ravintolat 156, 331, 338
» » tontit ja palstat ..... 311—313, 325
» » varastoalueet 318
» » viljelyspalstat 312, 325
» otetut huoneistot 147, 333, 334, 335
Vuokramaksut, niiden alentaminen 18, 300, 320, 321, 332, 333, 334, 335
» » palauttaminen 148
» » suorittamisen lykkääminen 201
Vuokramäärärahan käyttö 266
Vuokranveloitusten peruuttaminen 148
Vuokraoikeudet, niiden lunastaminen pakkohuutokaupalla 17, 18, 144, 309
» » pidentäminen ..... 18, 313—315
» » siirto ..... 147, 316—318, 325
Vuokratiedustelu, tilastotoimiston toimittama 262, 2*
Vuokrausasiat, satamalautakunnan käsittelemät ..... 44*—45*
Vuositilintarkastajat, johtosääntöehdotuksen laatiminen heille 41
Väestörekisterin, kunnallisen, perustaminen 279
Väestötilasto, sen tarkistus 3*
Vähennys verovelvollisen henkilön tulosta, verotettaessa tehtävä 46
Väkijuomain anniskeluoikeus 131
» liikennemaksujen alentaminen 47, 47*
» myyntiohjelma Helsingissä 135
Väkijuomaliikkeen kunnallinen tarkastaja, huoneiston järjestäminen hänelle 148, 332
» » » hänen palkkansa ja johtosääntönsä 128
» » » » vaalinsa 128, 130

Yhteentörmäys, hinaajalaiva H 2:n ja höyryalus Ledan 212
Yksityishoitoon sijoitetut köyhäinhoidolliset henkilöt 85*, 107*
Yleisdiaarin pitäminen rahatoimistossa 279
Yleiset ammattikoulut, niiden valtionapu 104, 207, 208
» » » v:n 1933 menosääntö 94
» paikat, niitä varten v:n 1933 menosääntöön otetut määrärahat 97
» työt, kaupunginhallituksen niiden aloittamista koskeva päätösvalta 99
» » niiden hallinto 122
» » » hallituksen antama vuosikertomus 11*
» » » lautakunnan johtosääntö 122
» » » » puheenjohtajan ja jäsenten vaali 140
» » niitä varten myönnettyjen määrärahain siirtäminen v:een 1932 .. 69
» » » » myönnetyt määrärahat 68

Yleiset työt, niitä varten v:n 1933 menosääntöön otetut määrärahat 97
» » tulot niistä v:n 1933 tulosäännön mukaan 104
Yleiset työt, varatuomari I. Nordberg valittu niiden hallituksen sihteeriksi 130
Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämisrahastosta myönnettyjen lainain korko 45, 197
Yleishyödylliset tarkoitukset, niiden määrärahat v:n 1933 talousarviossa 101
Yleishyödylliset yritykset ja laitokset, niiden avustaminen 255
» » » » » avustusmäärärahan jakamiskysymystä valmisteleva valiokunta .. 301
Ylityökorvaukset 215, 219, 237
Yöpymispaikkain järjestäminen työttömille 79, 155, 244, 249, 67*

Äiti-kerho, kotitalouslautakunnan perustama 125*
Öljysatama, ks. Herttoniemen satama.

Julkaisujen luettelo.

A. Helsingin kaupungin tilasto.

I. **Terveyden- ja sairaanhoito.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—14. 1910—29.
15—17. 1930—32 (ensimmäinen osa).

II. **Ulkomaan kauppa.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—11. 1916—26.

III. **Merenkulku.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—3. 1915—26.

II—III. **Ulkomaan kauppa ja merenkulku.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—5. 1927—32.

IV. **Helsingin kaupungin teknilliset laitokset.** Helsingin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen julkaisema.
1—18. 1916—33.

V. **Kaupungin tilit ja tilinpäätös.** Helsingin kaupungin rahatoimiston julkaisema.
1—18. 1916—33.

VI. **Opetuslaitokset.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—7. 1916—30.

B. Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja.

Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
5—11. 1909—15. 12—27. 1919—34.

C. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta.

Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
21—45. 1908—32.

D. Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri.

Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—10. 1911, 1914, 1919, 1922, 1924, 1926, 1928, 1930, 1932, 1934.

E. Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma.

Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—11. 1923—33.

F. Helsingin kaupunkia koskevat asetukset. Kunnallinen käsikirja.

Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.